INSTRUCTIO
PRACTICA
THEOLOGIÆ MYSTICÆ,

Facilem & practicum modum Exercitia Spiritualia
S. P. IGNATII LOYOLÆ per octiduum
faciendi; item triduanam recollectionem
fructuose instituendi complectens;

SACERDOTIBUS PRÆCIPUE,
aut de Sacerdotali Statu suscipiendo deliberantibus
accommodata.

AUCTORE
R. P. TOBIA LOHNER,
SOC. JESU PRESBYTERO.

VENETIIS
Excudebat JO: BAPTISTA ALBRIZZI HIER. FIL.
MDCCXXXVI.
CUM SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

NE ipso statim in limine odiosum & ingratum tibi Theologiæ Mysticæ nomen accidat, amice Lector, scire te velim, non presse me Theologiam Mysticam hoc loco sumere pro illo Habitu, qui in sublimi & Extatica contemplatione rerum cœlestium occupatur, & a Maximiliano Sandæo & aliis Notitia Contemplativa Sapida Dei & Divinorum *definitur, nec nō varios post se effectus admirandos, paucissimisque puta secessum, intuitionem, silentium, suspensionem, quietē, ebrietatē, ructum, unionem, mortem, liquefactionem, fervorem, languorem, osculum, illapsum, tactum, amplexum, locutionem, auditionem, Extasin, raptum, apparitionem mysticam, trahit. Hæc enim uti non nisi iis ordinarie cōmunicatur, qui in sublimi perfectionis gradu constituti, per intimam cum Deo familiaritatem se ad ejusmodi donum & favorem extraordinarium percipiendum disposuerunt, ita Divino potius, quam humano Magisterio addiscitur. Latius ergo nomen Theologiæ Mysticæ hic accipitur, pro illa Theologiæ parte, quæ in Mysteriorum Divinorū affectuosa Meditatione occupatur, ita ut ex cōsideratione Mysteriorum non spirituales duntaxat sensus, & doctrinas ad Intellectum illustrandum pertinentes eruat, sed variis etiam motivis ad easdē doctrinas in praxin redigendas voluntatem impellat. Quā in acceptione secutus sum præcipue Philippum Alegambē, qui in Bibliotheca Scriptorum Societ. J. inter alios Titulos in Indice Materiarum positos, etiam hunc Titulum,* Theologia Mystica seu Meditationes & Preces, *ponit; ubi, ut patet utiq; Theologiæ Mysticæ vocabulū latius accipit pro ea dumtaxat Theologiæ parte, quæ in Meditationibus & Precibus rite perficiendis dirigit.*

Quia vero ad ejusmodi Meditationes fructuose instituendas nusquam melior, quam in secessu spirituali, seu Exercitiis spiritualibus a S. Patre nostro ex singulari Divini Spiritus instinctu excogitatis offertur occasio; hęc autem Sacerdotibus ad ani-

marum curam incumbentibus vel maxime suadēda sunt(qua de causa variis in locis etiā Congreg.Sacerdotum erectæ sunt, in quibus omnes inscripti Sacerdotes singulis annis per 8. dies Exercitiis Spiritualibus vacare jubētur) ideo ut ejusmodi Sacerdotes, uti & alii sponte ea facere volentes, nec semper Directorem ad manum habentes, hoc suum saluberrimum propositū tanto facilius, fructuosiusq; exequantur; visum est operæ pretiū futurum, si uti in aliis ad eorum functiones pertinentibus materiis breves Instructiones subministravi, & adhuc, si Superiores annuerint, subministrare cogito, ita pro hac quoq; saluberrima exercitatione succinctam, sed accuratam tamen, & dilucidam instructionem componerem, in qua non generalia dumtaxat principia Exercitiorum Spiritualium, sed ipsa quoque earumdem praxis practica digestione materiæ traderentur.

Non ignoro equidem quamplurimos a variis Auctoribus tractatus de hac materia fuisse compositos, sed qui plerumq; jam supponant rudem saltem eorum, quæ ad Exercitia Spiritualia pertinēt, cognitionem; nec facile etiam Meditationes ad certos Hominum Statu, & species accommodant. Quare ut etiam quoad utrumq; hoc caput nōnullum subsidium afferam Sacerdotibus, junioribus maxime, & in hac Theologia Mystica parū exercitatis, duas in partes totū hunc Tractatum dividam; in quarum priore generalia principia ad cognoscendam Exercitiorum Spiritualium Formam, dignamq; de iis æstimationem concipiendam pertinentia paullo fusius explicabo; in posteriore vero, quomodo illa ipsa principia in particulari ad varios Hominum Status applicari possint, dilucide ostendam; ut, quemadmodum in aliis, ita etiam in hac materia varietas Sacerdotes delectet, & excitet. Ideo in duas partes totam Instructionem dividam, quarum prior sæcularibus, posterior Religiosis serviet. Faxit Deus, ut, quem fructum Exercitia Spiritualia ab aliis imposita in aliis multis pepererunt, eumdem etiam simplex ista & brevis Instructio ad Dei majorem gloriam, Sacerdotum solatium, ac animarum salutem directa reportet.

INDEX TITULORUM.

PARS I.

De Exercitiis Spiritualibus in genere.

CAPUT I.

CAPUT II.

De præstantia Exercitiorum Spiritualium.

TITULUS I.

DIVISIO SECUNDA.

PRO OCTIDUANO SECESSU.

PRIMÆ HEBDOMADÆ.

Dies Prima.

SECUNDA DIES.

TERTIA DIES.

QUARTA DIES.

DIVISIO TERTIA.

PARS

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Tommaso Maria Gennari Inquisitore nel Libro intitolato : *Instructio Practica Theologiæ Mysticæ , facilem & practicum modum Exercitia Spiritualia S. P. Ignatii Loyolæ , &c. Auctore R. P. Tobia Lohner , Soc. Jesu Sacerdote* , non vi essere cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica , e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro , niente contro Principi , e buoni coſtumi , concediamo Licenza a *Giambatiſta Albrizzi q. Girolamo Stampatore* , che poſſa eſſere ſtampato , oſſervando gli ordini in materia di Stampe , e preſentando le ſolite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia , e di Padova.

Dat. li 28. Agoſto 1736.

(

(Gio: Emo Kav. Proc. Rif.

(Pietro Grimani Kav. Proc. Rif.

Agoſtino Gadaldini Segr.

PARS I.

De Exercitiis Spiritualibus in Genere.

TRia præcipuè capita de Exercitiis Spiritualibus in genere tractanda sunt; videlicet Natura, & Præstantia eorumdem, ac media, quorum auxilio optatus Exercitiorum successus facilius obtinetur. De singulis paulo fusius in hac parte agetur.

CAPUT I.

De Natura Exercitiorum Spiritualium.

QUid nomine Exercitiorum Spiritualium intelligatur, ipse eorum Auctor S. Ignatius ann. 1. sat clare indicavit, dum dixit, intelligi per ea modum quemlibet examinandi propriam Conscientiam; item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, & vocem; ac postremo alias quascumque Spirituales operationes. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia; ita quoque præparare, & disponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, & iis sublatis ad quærendam, & inveniendam voluntatem DEI, circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, Exercitia Spiritualia vocantur. Unde colligitur, dicta Exercitia paulo fusius sic describi posse, quod scilicet sint *Exercitationes pia in secessu Spirituali ad finem ultimum, atque perfectionem certius, facilius, & abundantius consequendam assumpta*; id, quod ipse Christus sua Incarnatione, & adventu potissimum intendit, dum ideo venit in Mundum, ut vitam homines habeant, & abundantius habeant. Quæ tota descriptio clarius patebit, si omnia, quæ de his exercitiis dici possunt, ad quatuor suas causas revocentur, ut in sequentibus paragraphis præstabitur.

§. I.

§. I.

De Causa finali Exercitiorum Spiritualium.

I. Ut facilius, clariusque finis horum Exercitiorum cognoscatur, supponendum est primo ex S. Thoma 2.2. q.81.a.8. perfectionem in duobus potissimum capitibus consistere; in puritate scilicet, & immobili unione cum DEO; per hanc enim DEO velut summo bono, & fini ultimo Homo conjungitur, atque adeo veram felicitatem, qualis in hac vita mortali haberi potest, assequitur. Quia vero Homo cum DEO uniri non potest, nisi ab omnibus inferioribus objectis seu creaturis penitus sit separatus; ideo puritas requiritur, cujus proprium est officium, mentem ab omni inordinato erga res creatas amore abstrahere, atque ad solum Deum amandum, atque fruendum convertere.

II. Secundo supponendum est, duplicem esse charitatem, seu unionem cum DEO; *affectivam* scilicet, & *effectivam*, quarum prior in solis actibus internis complacentiæ, congratulationis, & laudis ob summam ejus bonitatem consistit; posterior vero etiam ad opera DEO placentia, gloriamque ejus manifestandam, atque augendam impellit; ad quam proinde S. Joannes 1. Jo: 3. hortatus est dicens: *Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere, & veritate*. De eadem etiam locutus est S. Ignatius, dum in Contemplatione de amore dixit, amorem magis in operibus, quam verbis consistere.

III. Atque hinc videlicet totus virtutum tam Theologicarum, quam Moralium apparatus originem suam trahit; cum enim nihil amari possit, nisi præcognitum, nec voluntas ad prosecutionem alicujus objecti media, viresque applicet, nisi possibilem illius consecutionem esse sciat; hinc Fidei, & Spei supernaturalis necessitas oritur, quarum illa DEUM saltem in ænigmate cum suis perfectionibus ostendit; ista vero possessionem illius per media convenientia obtineri posse demonstrat. Quia autem, ut recte D. Augustinus in epist. ad Maced. advertit,

tit, *Ad DEUM, qui ubique præsens est, non pedibus licet ire, sed moribus; mores autem nostri non ex eo, quod quisque novit, sed ex eo, quod diligit, dijudicari solent;* hinc ante omnia prima virtus moralis, nempe Prudentia est necessaria, quæ media ad finem propositum convenientia eligere doceat. Post hanc vero Justitia requiritur, quæ ad jus suum cuique tribuendum inclinet. A quo exercitio, cum duo potissimum impedimenta, teste S. Augustino in Ps. 38. impediant, nempe male ardens cupiditas, & male jacens timiditas (quam ob causam jam olim antiqui Philosophi totam suam Philosophiam in geminis vocibus *abstine*, & *sustine*, constituerunt) hinc reliquarum duarum moralium virtutum, videlicet *Temperantiæ*, & *Fortitudinis*, necessitas oritur; quarum prior cupiditatem inordinatam refrenat: posterior vero nimiam inter pericula, & difficultates timiditatem mitigat. Atque ex his modo non difficile erit, finem, & scopum, imo totum Sistema Exercitiorum Spiritualium per sequentia Corollaria cognoscere. Itaque

IV. Colligitur primo. Rectè ab Ascetis & Patribus Spritualibus vitam hominis peregrinationi, seu itineri comparari; ut enim is, qui iter facit, tria sibi proposita habere, & præstare debet, nempe Terminum, seu locum, a quo recedendum est: Terminum seu viam, per quam incedendum est: & Terminum denique seu locum, ad quem accedendum est, ac in eo quiescendum; ita simili quoque modo eadem tria is, qui hanc vitam ingressus est, atque ad ultimum suum finem tendit, sibi proponere debet. Et Terminus quidem, ad quem assequendum tendere oportet, non alius est, quam ipsa Charitas, seu unio cum DEO, quæ est perfectio hominis, & ultimus finis, in quo finaliter quiescendum est. Quia vero ab hoc Termino per solum inordinatum amorem sui ipsius, & aliarum creaturarum, atque adeo per peccatum receditur, ideo Terminus, a quo discedendum est, recte prædictus amor inordinatus, & peccatum statuitur. Cum vero ad peccatum vitandum oppositarum virtutum exercitium requiratur, ideo recte quoque pro via, per quam ad DEUM accedendum est, virtutes, quas DEUS a

quovis homine secundum Statum suum requirit, assignantur; quam totam doctrinam ipse Spiritus Sanctus per Prophetam Davidem Psal. 33. indicasse videtur, dum dixit: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? Diverte a malo, & fac bonum: inquire pacem* (seu perfectionem & finem ultimum, in cujus adeptione pax vera animi consistit) *& persequere eam*.

V. Colligitur secundo. Recte ab iisdem Ascetis in studio perfectionis tres vias triplici, de quo modo diximus, Termino correspondentes assignari; quarum primam *Purgativam* vocant, eo quod proprium illius officium sit, animam purgare, id est, ab omni amore inordinato rei terrenæ, atque peccato abstrahere, in qua vera animæ puritas consistit. Alteram *illuminativam* vocant, eo quod anima e tenebris peccati liberata fiat habilis, & apta ad Divinas illustrationes, & ad illapsum interni luminis recipiendum (juxta illud Christi) *Beati mundo corde: quoniam DEUM videbunt*. Matth. 5. imo in ipsa luce & die virtutum & operum bonorum ambulare incipiat, sicque adimpleat consilium Apostoli dictis Rom. 13. *Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum, & induamur arma lucis. Sicut in die honeste ambulemus*. Alii non incongrue hanc viam ideo illuminativam dici existimant, quod homo in hac via constitutus pro fine exercitium virtutum sibi propositum habeat, atque ut hunc finem facilius, perfectiusque assequatur, Christum, qui est lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, & absolutissima omnis virtutis, ac sanctitatis Idea, in tali exercitio imitandum assumat, atque adeo ab illo illuminetur ad dictas virtutes perfectissimo modo exercendas. Tertiam deinde viam *Unitivam* appellant, eo quod per illam homo ipsam Charitatis Divinæ perfectionem, atque adeo etiam unionem cum DEO assequatur; sicque Terminum sui itineris seu tendentiæ ad ultimum finem adeptus, suaviter in eodem requiescit.

VI. Colligitur tertio. Potissimum exercitiorum scopum esse, ut hominem salutis suæ studiosum per triplicem hanc viam ad ultimum suum finem deducant. Etsi

enim S. Ignatius totam Exercitiorum materiam in quatuor hebdomadas diviserit, recte tamen eædem, ut fusius Directorium Exercitiorumm ostendit, triplici huic viæ respondere dicuntur, cum prima hebdomas tota in peccatis extirpandis occupetur, atque adeo viæ Purgativæ respondeat; Secunda vero, & tertia totæ in virtutibus Christi imitandis laborent; quarum aliquæ, quia in *agendo* præcipuè consistunt (ut virtutes ad Prudentiam, & Justitiam pertinentes) aliæ in homine ab illicitis objectis abstrahendo, atque adeo in *abstinendo* occupentur; aliæ denique in eodem homine adversus varias difficultates in virtutum exercitio occurrentes roborando, atque adeo in *sustinendo* versentur; & hæ utpote longe aliis difficiliores. majorem quoque perfectionem, qualem Christus in sua passione maxime ostendit, involvant, merito iisdem S. Ignatius peculiarem hebdomadem assignavit, adeoque viam hanc illuminativam, sicut olim S. Thomas secundam Theologiæ partem, in duas alias partes partitus est. Quarta denique, quæ in homine per Divinum amorem inflammando potissimum desudat, viæ unitivæ respondet. Circa quas tamen hebdomadas, & vias recte notat citatum Directorium, non ita, quæ de iis dicta sunt, accipienda esse, ut intelligatur aliquis, peracta prima hebdomada, perfecte & plene purgatus; peracta autem secunda & tertia hebdomada perfecte illuminatus; & quarta denique absoluta, pervenisse ad plenam unionem cum DEO (hæc enim omnia indigent diuturno tempore, studio, & exercitatione in extirpandis vitiis, in passionibus edomandis, & virtutibus acquirendis) sed quod quatuor hæ hebdomadæ respondeant his tribus viis; primo propter materias, quæ in earum qualibet tractantur, pertinentes ad has vias; & quia in eis jaciuntur initia singularum, quæ deinde oportet prosequi cum tempore, & cum studio, si velimus ad aliquam earum perfectionem pervenire. Deinde etiam, quia discitur modus, & methodus, quam deinceps servare debemus in unaquaque harum via prosequenda.

VII. Colligitur quarto. Recte ab aliquibus pro Scopo horum Exercitiorum Spiritualium *Reformationem hominis*

interioris assignari; quæ quidem nihil aliud est, quam morum, vitæque in meliorem formam commutatio, & triplex ab Antonio Gaudier d. 6. Introd. c. 25. statuitur. Prima est omnino necessaria ad salutem, cum quis in Statu suo damnabiliter vivit. Secunda est extreme contraria, nimirum Perfectorum, qui nec gravia habent peccata, nec imperfectiones magnas, quas tollant in sua reformatione, unde præcipue intendunt, majorem dumtaxat perfectionem addere, magisque ac magis Christo se conformare. Tertia reformatio est media inter priores duas, quando scilicet vita nec omnino damnabilis, nec omnino perfecta est, sed multis, ac periculosis imperfectionibus est plena, adeo ut periculose vivatur, & interdum peccata, de quibus dubium est, an non sint mortalia, committantur; quæ proinde frequentior esse solet, atque adeo crebrius etiam per Exercitia intenditur.

§. II.

De Causa Materiali, seu subjecto Exercitiorum.

I. Per hanc is, qui Exercitia facturus est, intelligitur, de quo quidem id potissimum hoc loco considerandum est, quomodo dispositus esse debeat, ut optatum ex talibus Exercitiis fructum referat; quæ dispositio juxta ea, quæ in Directorio cap. 2. dicuntur, ad tria fere capita revocari potest, nempe ut aliqua erga DEUM; alia erga eum, qui tradit Exercitia; alia denique erga seipsum observet.

II. Primo itaque erga DEUM sequentia tria observare debet juxta citatum Directorium. 1. Ut habeat magnam spem in bonitate, & liberalitate DEI, qui, cum etiam errantes requirat, & fugientes sequatur, multo magis eos, qui ad se ultro bono animo accedunt, recipiet, & complectetur. 2. Ut libenter, & avide Exercitia hæc aggrediatur, non tam ut spirituali dulcedine fruatur, quam ut DEI voluntatem de se intelligat, suumque affectum a terrenis omnibus avellat; & cum in

in suo Creatore collocet. 3. Ut sit bene resignatus in beneplacito DEI in iis, in quibus adhuc liber est, itaque animo paratus sit, ut, quidquid cognoverit a DEO faciendum esse, omnia exequi decernat; minime autem DEO ponere modum velit aut terminum, ultra quem illuminari, aut juvari non petat; hoc enim modo, præterquam quod valde indecens sit, ut Creatura cum suo Creatore sic agat, valde sibi ipsi nocet, tum quia privat se majoribus donis; tum quia meretur tali restrictione, ut ne ea etiam, quæ vellet, accipiat. Quare debet potius animi sinum dilatare, ut quam maxime possit sese cum DEO conjungere, & quam maxime ab eo ditari, & thesauris istis cœlestibus repleri desideret; a qua quidem dispositione si non totum, certe præcipuum Exercitiorum fructum dependere recte affirmant Ascetæ de hac materia scribentes.

III. Secundo erga eum, qui in tradendis Exercitiis Directoris munere functurus est, sequentia observare debet. 1. Ut eum tamquam Instructorem, & DEI instrumentum ad hoc missum, ut ipsum dirigat, & ducat per eam viam, quæ ad vitam ducit, intueatur; atque adeo cum omni reverentia; alacritate, & confidentia excipiat, quæ ei proponet. 2. Ut sincere totum cor suum eidem patefaciat, & candide referat, quo modo meditationes successerint, quæque in eis, vel extra eas reliquo tempore lumina, vel bona desideria, aut consolationes, desolationesve senserit.

IV. Tertio denique erga se ipsum pariter tria observare debet. 1. Ut magna cum alacritate hæc Exercitia aggrediatur; ad quod conducet, si intelligat, quanta sit res, quam aggreditur; nempe quæ non solum ad animam pertineat, sed ita pertineat, ut, si modo diligenter præstet ea, quæ debet, jacturus sit fundamenta spiritualis profectus, quæ deinceps per totam vitam usui futura sint. Ad eumdem finem non parum conducet, si consideretur, quid Viri doctrina, & virtute, ac non solum rerum humanarum experientia, sed etiam spiritualium peritia insignes de his Exercitiis senserint, ut qui ea re ipsa experti ita probarunt, ut illorum usu

majorem, quam ſperare auſi eſſent, ſuarum animarum fructum, & ſolatium ſe conſecutos eſſe, tum verbis, tum ſcriptis prædicarint, ut in ſecundo capite pluribus exemplis demonſtrabitur. 2. Ut ſtatuat ſecum viriliter agere, & omnia impedimenta Divinæ gratiæ fortiter rejicere, omneſque animi vires intendere, ut huic gratiæ cooperetur, & ſe ad eam recipiendam, quam optime poterit, diſponat. Atque adeo in hunc finem ab omnibus negotiis domeſticis priùs ſe expediat, vel certe aliis interea illa committat, ac toto tempore omne ſibi Amicorum, ac Familiarium commercium interdicat; hæc enim mentem ſummopere diſtrahunt, & conceptum fervorem reſtringunt. 3. Ut ad plenam quoad omnia indifferentiam ſe reducens, magno, liberalique animo, totum ſtudium & arbitrium ſuo offerat Creatori, ut de ſe, ſuiſque omnibus id ſtatuat, in quo ipſi potiſſimum ſervire poſſit juxta ejuſdem beneplacitum, id quod ſummopere ad optatum ex his Exercitiis fructum referendum conducere, in ipſo mox annotationum ſuarum principio S. Ignatius teſtatur.

§. III.
De Cauſa Formali Exercitiorum.

Quæ ſit cauſa formalis Exercitiorum, ſat clare Paulus III. in Bulla, qua anno 1548. eadem Exercitia approbavit, indicaſſe videtur, dum dixit, ea nihil aliud eſſe, quam documenta quædam ex S. Scripturis, & vitæ ſpiritualis experimentis elicita, & in ordinem ad pie movendos Fidelium animos aptiſſimum a S. Ignatio redacta; ex his enim verbis, & ex ipſa definitione Exercitiorum, quæ ſupra ex ipſis S. Ignatii verbis relata eſt, facile colligitur, duplicem eſſe cauſam formalem eorumdem Exercitiorum: *partialem* ſcilicet, quæ in ſingulis actionibus ſpiritualibus, ex quibus velut partibus juxta definitionem S. Ignatii, Exercitia conſtituuntur, & octo plerumque numerantur, videlicet Meditatio, Conſideratio, Oratio vocalis, Lectio, Examen conſcientiæ, Confeſſio generalis, Collatio cum Patre Spirituali, &

Ele-

Electio Status, reperitur; & *universalem*, quæ omnibus memoratis partibus est communis, ut nempe certo quodam Ordine velut vinculo inter se connectantur, certaque intentione ad unum Scopum, ac finem, videlicet reformationem hominis interiorem, destinentur. Unde paucis verbis hæc causa formalis sic exprimi potest: Est legitima, & ordinata peractio actionum Spiritualium ad interiorem hominis reformationem in secessu Spirituali suscipi solitarum. Quæ descriptio, ut melius intelligatur, qua ratione singulæ supra enumeratæ actiones peragi debeant, de utraque causa fornali indicata paulò fusius, & clarius discurrendum est.

MEMBRUM I.

De Ordine in Exercitiis observando.

I. Triplex plerumque Ordo statuitur, per quem actiones in Exercitiis Spiritualibus suscipi solitæ connectuntur. Primus in *Temporis* distributione consistit, ut scilicet totus dies in varias occupationes ita distribuatur, ut certa cuilibet functionis Spirituali hora respondeat; sic enim & tædium levatur, & animus functionibus præscriptis semper occupatus, a multis distractionibus, quæ otiosæ menti facile alioqui obrepere solent, liberatur. Quia tamen non omnes eadem dormienti, surgendi, meditandi, aliaque similia officia peragendi tempora æqualiter observare queunt, ideo nec unus quidem modus hujus distributionis assignari potest, sed is considerata ejus, qui Exercitia facit, natura & corporis constitutione, aliisque circumstantiis, vel a Directore, vel cum hujus consilio ab ipso Exercitante faciendus, atque, ut facilius in memoria retineatur, scripto notandus est; cujus exemplar ad initium tertii capitis hujus partis afferetur.

II. Secundus Ordo Materiarum, de quibus Meditationes, & Considerationes instituendæ sunt, ordinatam distributionem complectitur; qui quidem vix alius esse debet, quam is, quem S. Ignatius in libello Exercitiorum,

rum, servata quatuor hebdomadarum distributione, assignavit. Ubi tamen bene observandum est, quod idem Sanctus in annotatione decima notavit, quod, licet pro integris Exercitiis quatuor hebdomadæ assignentur, id tamen non ita accipiendum sit, ut necessario unaquæque hebdomas septem, vel octo dies contineat, sed juxta subjectæ materiæ rationem, ejusque, qui exercetur, dispositionem, aut occupationem pro libitu quælibet hebdomas vel succidi, vel extendi possit. Imo nec ipsæ etiam, quas S. Ignatius pro singulis diebus præscripsit, materiæ tam rigido ordine assumendæ sunt, quin interdum aliæ, licet in libello Exercitiorum minimè contineantur, interseri possint, ut ipse iterum Libelli Auctor post quintum diei primæ Exercitium monet.

III. Tertius tandem Ordo circa ipsarum, quæ in Exercitiis assumendæ sunt, functionum distributionem versatur, ut scilicet sciat, qui exercetur, quot horas Meditationi, aut Lectioni Spirituali impendere; quando generalem Confessionem instituere, aut Electionem Status facere: quando cum Instructore, aut aliis colloqui: de qua materia Examen particulare instituere; quæ opera pœnitentiæ assumere debeat, & similia.

MEMBRUM II.

De Meditatione.

Ut tam hæc, quam secuturæ actiones spirituales cum debito fructu, & solatio obeantur, ante omnia bene notandum est triplicem plerumque causam esse, ob quam ex ejusmodi actionibus optatus fructus non referatur, nempe vel quia Natura earum, & Scopus, ad quem tendere debent, sufficienter non cognoscitur; vel quia conveniens Modus ejusdem practice, & utiliter peragendi ignoratur; vel quia digna de illarum præstantia, utilitate æstimatio non habetur, unde fit, ut exigua in iisdem perficiendis diligentia adhibeatur, atque adeò DEUS etiam auxilium, & gratiam ad eas rite obeundas necessariam parciùs largiatur, cum, ut sapienter Cæsarius hom.

3. ad Monachos advertit; *Tantùm DEUS addat ad Adjutorium, quantum nos addiderimus ad studium.* Quare ut hoc triplex impedimentum efficaciter removeatur, in singulis hisce actionibus hæc tria breviter ostendam, nempe quæ sit Natura, & Scopus illius, quæ praxis, & quæ æstimatio de illa concipienda sit.

Natura, & Scopus,

I. Meditationis nomine hoc loco non intelligitur quæcumque investigatio naturalis alicujus, aut etiam supernaturalis veritatis (hæc enim solius luminis naturalis, aut Theologiæ studio haberi potest) sed actio religiosa, per quam ex discussione alicujus historiæ, vel veritatis supernaturalis voluntas ad pios affectus, vitæque reformandæ serium propositum excitatur, gratiaque ad illud exequendum a DEO postulatur. Quam proinde Meditationem S. Ignatius in libello Exercitiorum *Exercitium trium Potentiarum* vocat, eo quod ordinarie per tres Potentias peragatur, scilicet per memoriam, intellectum, & voluntatem, ita tamen, ut, quemadmodum bene advertunt P. Zacharias Trinkelius c. 7. proleg. & alii, hæ potentiæ hoc loco non secundum rigorem, & proprietatem Philosophicam sumantur, sed memoriæ nomine tam apprehensio, quam judicium de veritate supernaturali intelligatur, atque ut sic ad eam pertineat, non tantum repræsentare intellectui mysterium aut veritatem, sed etiam, Personas, Cogitationes, Verba, desideria, facta expendere. Per Intellectum vero sola ratiocinatio, sive discursus, per quem ex veritate aliqua proposita conclusiones practicæ ad morum & virtutis perfectionem accommodatæ deducantur, significetur; per voluntatem denique variæ voluntatis operationes atque affectus pii, qui primarius fere Meditationis Scopus sunt, indicentur. Etsi vero S. Ignatius in libello Exercitiorum primam dumtaxat primæ diei Meditationem Exercitium trium Potentiarum vocaverit, hoc tamen non ideo fecit, ut indicaret in aliis Meditationibus non opus fore triplicis hujus potentiæ concursu, sed ut in hoc quasi aditu, & principio viam monstra-

ftraret, quæ in reliquis deinceps Meditationibus tenenda foret, ut recte Directorium advertit.

II. Ex quo toto difcurfu facile nunc colligitur primo, Quadruplicem Meditationi Scopum præfigi debere, quorum primus eft *Cultus DEI, & Sanctorum*, ad quorum honorem ejufmodi Meditatio inftituitur, ut per illam gloria, & virtutes, ac perfectiones eorumdem clariùs cognofcantur, & ad perfectam imitationem animus incitetur. Secundus eft ipfius *Intellectus illuftratio*, ut, ubi ille folidam, & genuinam cæleftium rerum pariter, ac terreftrium cognitionem, æftimationemque haufèrit, tanto facilius voluntatem ad cæleftes quidem appetendas, & quærendas, terreftres vero vilipendendas, & fugiendas excitet. Tertius eft *Excitatio, & Motus voluntatis* ad ea, quæ intellectus facienda propofuerit, executioni mandanda, in quo Scopo præcipuus Meditationis fructus confiftit, cujus defectu frequenter locum habet nota illa lamentatio: *Video meliora, proboque, deteriora fequor*. Quartus eft *Petitio gratiæ, & Auxilij Divini cum congruis affectibus*; cùm enim DEUS ex una parte dixerit Jo. 15. *Sine me nihil poteftis facere*; ex altera vero parte etiam Jo. 16. dixerit: *Petite, & accipietis*; merito poftquam is, qui meditatur, voluntatem fuam ad vitium aliquod fugiendum, aut virtutem aliquam amplectendam, commotam fenferit, ad auxilium à DEO petendum per orationem fe accingit; ob quam caufam præcipuè Meditatio, Oratio mentalis vocari folet, ut indicaretur fcilicet, utramque, id eft, Meditationem, & Orationem fimul jungendam effe, eo quòd, ut S. Bernardus fer. 1. de S. Andrea loquitur, *Meditatio docet, quid defit; Oratio, quod deeft, obtinet. Illa viam oftendit, ifta deducit. Meditatione agnofcimus imminentia nobis pericula, Oratione evadimus*.

III. Colligitur fecundò, Meditationem ratione fecundi & tertii Scopi priori numero indicatorum rectè Exhortationem, five concionem privatam hominis ad feipfum vocari; ut intelligatur, quemadmodum non illæ Conciones fructuofæ cenfentur, in quibus intellectus curiofis difcurfibus, & ingeniofis conceptibus pafcitur, & recrea-

creatur, sed in quibus voluntas ad vitii fugam, & virtutis amorem movetur, atque adeo Auditores, ut dici solet, demissis in terram oculis, capitibusque compuncti ex templo discedunt; ita id ipsum de fructu Meditationis sentiendum esse, ut scilicet in hac quoque doctrina, & motus præcipue intendatur; delectatio verò non alia, quam ea, quæ doctrinam, & motum sequitur, quæratur.

Æstimatio.

Hæc non difficulter concipietur, si firmiter sibi Exercitans persuadeat, Meditationem esse scholam, in qua cęlestis Sapientia addiscitur, docens omnia suis momentis æstimare, & terrena quidem cum S. Paulo ut stercora arbitrari, & contemnere; DEUM vero, & cælestia super omnia æstimare, & amare; nam, ut Thomas Kemp. l. 1. c. 1. ait, ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cælestia. Unde noster P. Franciscus Suarez tanti æstimabat hoc Exercitium, ut dicere ausus sit, malle se omnem suam scientiam perdere, quàm unicam Meditationis horam negligere. Sanctus Pater Ignatius vero, quanti æstimarit Meditationem, tunc maximè prodidit, quando P. Jacobo Layni suadenti, ut longius tempus in Societate pro Meditatione præscriberet, respondit, nolle se id facere, eo quod unicus etiam quadrans in Meditatione fructuose obita consumptus sufficiens sit ad vitam perfecte instituendam.

Praxis.

I. Hæc in eo præcipue consistit, ut materia & forma Meditationis sint optima: Et materia quidem omptima erit, si solida, & practica doctrina, id est, ad vitiorum fugam, vel virtutis amorem, & studium ordinata assumatur, & in sua puncta bene dividatur. Etsi autem aliqui hanc materiam ad duo capita revocari posse existiment, ad rem gestam scilicet, vel piam historiam, & ad veritatem aliquam a DEO revelatam, aut Sacræ Scriptu-

pturæ Verbis comprehensam; rectius tamen, & clarius alii ad septem capita reducunt, nempe 1. ad Historiam. 2. Parabolam. 3. Sententiam. 4. Regulam vel Præceptum. 5. Virtutem. 6. Vitium. 7. Actionem aliquam indifferentem, v. g. si quis meditari vellet, quomodo actiones suas ordinarias & quotidianas ritè, & fructuose obire vellet; aut de iisdem recollectionem aliquam, & Examen per ipsam Meditationem institueret. Ex his quippe septem Fontibus omnis materia, quæ in Meditatione discutienda assumitur, oriri plerumque solet, ut consideranti patebit.

II. Forma Meditationis in quatuor ferè capitibus consistit, nempe in Præparatione, Discussione, Colloquiis, Examine, ut enim, qui alteri concionari cupit, priùs & se, & Auditores præparat; tum actu de proposita materia discurrit, & concionatur; & tandem concionem per ferventem Epilogum concludit; ac, ubi a Concione sua discesserit, super successu concionis se reflectit; ita id ipsum cum proportione in Meditatione velut privata sui ipsius exhortatione observandum est.

III. Et ad Præparationem quidem quod attinet, quantopere ea necessaria sit, jam olim Siracides c. 18. indicavit, dum dixit: *Ante Orationem præpara animam tuam, & noli esse quasi homo, qui tentat DEUM*; id est, exigens, aut sperans ipsius auxilium, cum tamen te ad illud percipiendum per cooperationem disponere nolis. Certè quod de Concionatoribus dici plerumque solet: *Qui ascendit sine labore, descendit sine honore*; id de fructu orationis meliori jure usurpari potest, ut scilicet talis vel consolatio vel emendatio ex Meditatione percipiatur, qualis præparatio præcesserit. Porro triplex plerumque Præparatio ab Ascetis post S. Ignatium requiritur. 1. *Remota*, quæ in eo consistit, ut & materia sequenti die discutienda prælegatur, disponatur, & tum vesperi ante somnum, tum mane, ubi quis evigilaverit, menti per memoriam repræsentetur. 2. *Propinqua*, quæ requirit, ut a loco Meditationis uno, alterove passu distans, animo breviter erecto ad DEUM, eumdem quasi præsentem, & quid acturus sit is, qui meditabitur, spectantem imaginetur, humilemque illi reverentiam exhibeat. 3. *Proxima*,

ma, ad quam S. Ignatius tria præludia exigit (saltem si pro materia Meditationis historia habetur) quorum primum est repræsentatio nuda historiæ, seu Mysterii absque discussione facta, ut sciatur materia, de qua mox meditandum est, sicque animus paulatim ad illam considerandam excitetur: sicut cum quis oculos in tabulam aliquam pictam, in qua magna rerum varietas reperitur, conjicit, prius unico quasi intuitu omnia confuse cernit, discitque, quid in tabula tali contineatur; postea vero figit oculos in singulis particularibus rebus, quæ ibi pictæ sunt, easque accuratius perpendit.

Alterum præludium compositionem loci involvit, quæ nihil aliud est, quàm fictio, seu visio imaginaria loci illius, in quo res, de qua meditamur, gesta est; aut certè, si res incorporea est, alterius cujuspiam rei, quæ præsenti materiæ convenit, imaginatio; hac enim loci imaginatione valde juvatur animus ad attentionem retinendam, eo quod Phantasia certæ rei affixa contineatur, ne tam facile evagetur: aut certe, si quando divertat, habeat ad manum, quo se facile colligat, & in antiquum locum revocet. Recte tamen hoc loco monent Patres Spirituales, diligenter cavendum esse, ne in tali compositione fabricanda exercitans immoretur, aut vim capiti faciat, cum neutiquam in ea fructus præcipuus Meditationis consistat, sed via dumtaxat sit, & instrumentum ad fructum.

Tertium præludium est petitio gratiæ, qua fructus propositæ Meditationis argumento correspondens obtineatur. Et hæc quidem ultima duo præludia in omni Meditatione usurpanda sunt; uti in progressu practicis exemplis demonstrabitur.

IV. Discussio, quæ nihil aliud est, quam accurata propositæ materiæ secundum suas circumstantias, aut varios sensus ponderatio ad pium aliquem affectum excitandum ordinata, varie a variis peragitur; nam aliqui quidem familiarem illum Versiculum: *Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando*: adhibent; & secundùm has circumstantias materiam propositam discutiunt. Alii ex singulis punctis singulas doctrinas

nas eruunt, & sibi applicant; alii unica dumtaxat doctrina contenti, eam per totam Meditationem ruminant eo fere modo, qui mox subjicietur. Et hic modus duplici ex capite reliquis præferendus videtur: quia scilicet & ipse intellectus plus temporis habet ad doctrinam accuratiùs considerandam; & voluntas tanto vehementius impelli potest ad illam doctrinam amplectendam, quanto plura ab intellectu motiva, mediaque excogitantur, & repræsentantur ad illam persuadendam accommodata. Quem in finem proderit observasse, quod ex primario quodam Concionatore audivisse me memini, qui dicere solebat, se facilem modum novis Concionatoribus ostensurum, quem si observent, certo sibi polliceri queant, concionem suam Auditoribus non utilem dumtaxat, sed gratam etiam futuram. Rogatus ergo, ut modum hunc aperire dignaretur, respondit, eum in his quatuor aut quinque industriis, sive præceptis consistere. Et 1. quidem ante omnia laborandum, ut doctrina valde practica, & in quotidianum fere usum veniens pro Scopo, & materia Concionis eligatur. 2. Dandam esse operam, ut doctrina illa bene explicetur, ut intellectus Auditorum bene illustretur, discatque, quid ab illis per talem doctrinam exigatur. 3. Unam vel alteram rationem afferendam esse, per quam voluntas excitetur ad talem doctrinam amplectendam, atque ut hæc excitatio facilius obtineatur, etiam pulchro aliquo, & authentico exemplo, vel historia allatas rationes confirmari posse. 4. Quia frequenter a tali doctrina practicanda Auditores, vel per difficultatem Operis, vel certe per alias vanas persuasiones, & excusationes absterreri se sinunt, ideo vanitatem harum persuasionum ostendendam, mediumque unum, vel alterum ad facilitandam doctrinæ propositæ praxin esse suggerendum. 5. Denique totam concionem ferventi, & zeloso Epilogo concludi debere, ut, ubi tam serio rem agi à Concionatore advertit Auditor, ad assensum faciliùs persuaderi se permittat. Hæc, inquam, tota doctrina, si in Meditatione (quam esse quasi privatam concionem supra dixi) quoque observaretur, & in primo quidem puncto doctrinæ propositæ qualitas, & præ-

xis ab intellectu bene indagaretur; in secundo motiva ad eam amplectendam impellentia proponerentur; & in tertio tandem media ad faciliorem ejusdem doctrinæ praxin conducentia inquirerentur, dubitare sane vix posset, qui magnus ex tali Meditatione fructus, nec minus solatium reportaretur. Alii denique modum per quatuor Quæstiones sese examinandi adhibent, ita ut post præmissa consueta Præludia 1. quærant ex se, quod est punctum Meditationis præsentis? & per exercitium memoriæ mox vel historiam, vel sententiam, aut aliam materiam, quam pro Meditatione elegerunt, recolant, & tum actum fidei cum actu reverentiæ, & humilitatis subjungant. 2. Quærant, quid de hoc puncto considerandum? & mox per Exercitium Intellectus, Personas, Verba, Actiones, Circumstantias loci, temporis, modi, causas, effectus &c. considerent. 3. Quærant; quid mihi utilitatis spiritualis ex præcedentibus capiendum? & mox respondeant, in primis varios affectus esse concitandos, puta Reverentiæ erga talem Personam, Adorationis, Fiduciæ, Amoris, Timoris, Admirationis, Laudis, Pudoris, Compassionis, Congaudii, & Congratulationis &c. qui propterea statim reipsa elici possunt. Deinde etiam doctrina aliqua practica, v. g. virtutem, aut vitii fugam, quam imitetur, eruendam, ejusque vel necessitatem, vel utilitatem, dignitatemque considerandam, sibique applicandam. Quod ut efficacius fiat, poterit doctrina talis ad alios primum applicari, dicique v. g. quid si alius hoc, vel illud faceret, an non insigni laude, merito, præmio, aut e contrario reprehensione, pœna ve dignum existimares? postea ad se fiat conversio, perpendaturque, quanto magis sibi ejusmodi doctrina conveniat, sive ex vi Status, sive ob propriam infirmitatem, sive ob peculiaria dona ac talenta, ac beneficia, favoresque acceptos. Denique media, & occasiones inquirendas, firmumque propositum executionis in casu particulari concipiendum. 4. Quærant, quid super his cum DEO, & Sanctis colloquendum? & respondeant, esse agendas DEO gratias, aliaque præstanda, quæ in sequenti numero de colloquiis dicentur. Et

B hunc

hunc modum velut simplicissimum iis plerumque suadent Patres Spirituales, qui rudioris sunt ingenii, et intellectus, atque in Meditationis Exercitio parum adhuc exercitati; per illum quippe obtinebunt, ut aliquem saltem fructum ex singulis quæstionibus obtineant, sicque non facile inutilem Meditationem faciant; qui tamen ipse modus, ut aliis etiam servire possit, infra cap. 3. paulò fusius proponetur.

V. Colloquia vel singula singulis punctis submitti, vel in fine ultimi puncti unum, aut plura formari possunt; atque vel ad Sanctos, vel ad B. Virginem, vel ad Christum, vel ad æternum Patrem, aut Spiritum Sanctum institui, tantoque meliora erunt, quanto pluribus, et ad materiam propositam accommodatis affectibus abundarint. Potissimi autem affectus, qui plerumque elici possunt, et solent in ejusmodi colloquiis, sunt Admiratio, Gratulatio, Gaudium, Gratiarum actio, Dolor, Erubescentia, Humilitas, Oblatio; Desiderium, Propositum, Fiducia, Amor, Invocatio, Obsecratio, Laus, quorum eliciendorum practicum exemplum in secunda parte afferetur.

VI. Examen denique requirit, ut reflexio super ingressu, et progressu, et successu Meditationem instituatur; et si quidem bene successisse comperiatur, debitæ gratiæ agantur; sin minus prosper successus obvenerit, dolor concipiatur, venia petatur, causa mali successus inquiratur, et emendatio proponatur. Præterea vero alia quoque duo documenta circa hoc Examen communiter suggerunt Ascetæ, nempe, ut et per diem identidem proposita in Meditatione concepta recolantur; et ubi peculiaris a DEO illustratio obtigerit, ea breviter, ne memoriam subterfugiat, in libello ad hoc deputato annotetur.

MEM-

MEMBRUM III.

De Consideratione.

Natura, et Scopus.

I. Per hanc nihil aliud intelligitur, quam ponderatio cujusdam objecti, minori cum apparatu, quam Meditatio fieri consuevit, facta. Unde differt a Meditatione triplici ex capite.

II. Primo ratione *Objecti*: nam in Meditatione plerumque aut Mysterium aliquod, aut veritas supernaturalis discutienda assumitur; in Consideratione autem plerumque actiones particulares, quarum reformatio intenditur: aut Regulæ, quarum observatio quæritur: aut, ut P. Paulus Barry in solitudine Hagiophilæ præscribit, nervosæ quædam rationes ad certum quempiam affectum concitandum aptæ assumuntur.

III. Secundo differt ratione *Modi*: cum enim in Meditatione accurata objecti propositi discussio, et laboriosa voluntatis ad varios affectus concitatio, nec non varia cum DEO, aut Sanctis colloquia instituantur; nihil simile in consideratione, ut mox patebit, est necessarium; hinc neque tanta, quanta in Oratione adhiberi consuevit, attentione est opus.

IV. Tertio Ratione *Dispositionis* corporis, et animi: nam in Meditatione quidem animus tum per varia præludia, tum per convenientem situm corporis ad reverentiam disponendus est, ut ea, qua par est, reverentia, atque decentia, colloquia cum DEO, Sanctisque misceantur; in Consideratione vero, cum sola super actionem quamdam rite instituendam, aut Regulam observandam reflexio, ac propositum emendationis intendatur, variique affectus non ex composito, sed prout temere occurrunt, eliciantur, nullo simili apparatu est opus, sed liber est situs corporis, modo finis per eam intentus obtineatur.

V. Atque ex his facile nunc patet, quis præcipue sit

Scopus, ad quem in ejusmodi Consideratione collimandum est, videlicet inspectio, et reformatio Status; etsi enim hic finis toti Secessui Spirituali sit propositus, ut supra dictum est, per hanc tamen Considerationem specialius intenditur, et obtinetur, eo quod hæc in particulari descendat ad actiones quotidianas, et suo Statui convenientes reformandas, in qua ordinatione potissimum reformatio hominis consistit.

Æstimatio.

Et si forte hæc Consideratio prima fronte, eo quod minore apparatu, et præparatione, ac contentione fieri plerumque soleat, minorem quoque fructum polliceri videatur, aliter tamen de ea sentiunt Ascetæ, ex quibus citatus Barry in monitis suis ad solitudinem Hagiophilæ testatur, experientia sibi probatissimum esse, tantumdem, imo nonnuluquam plus, has considerationes ad præfixum reformationis Scopum profuisse, quam ipsas Meditationes. Et merito, nam per illam acquiritur vera sui cognitio, *sine qua* (teste S. Bernardo s. 37. sup. Cant.) *nemo potest salvari, de qua, nimirum Mater Salutis humilitas oritur; & timor Domini, qui & ipse, sicut initium Sapientiæ, ita & salutis est*. Clarius vero idem Sanctus, fructus hujus considerationis in Epist. ad Eugenium Pontificem describit, dum ait: *Primum ipsum fontem suum; id est, mentem, de qua oritur, Consideratio purificat, deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, mores componit, vitam honestat, & ordinat; postremò divinarum pariter, & humanarum rerum scientiam confert*. Unde meritò in Persona DEI ad eamdem hortatur idem Sanctus his verbis: *O homo, si te videres, tibi displiceres, & mihi placeres; sed quia te non vides, tibi places, & mihi displices. Veniet tempus, tum nec mihi, nec tibi placebis: mihi, quia peccasti: tibi, quia ardebis.*

Praxis.

II. Hæc in sequentibus fere capitibus consistit. 1. Ante,

te, quam tempus pro Consideratione destinatum adveniat, breviter materia, de qua instituenda sit consideratio, eligetur. 2. Oratio brevis, qua gratia ad eam cum fructu instituendam petatur, præmittenda est. 3. Ipsa Consideratio inchoabitur, et, si quidem pro materia actio quæpiam vel regula electa sit, primùm quid actio illa vel regula ad suam perfectionem requirat, inquiratur. Subinde examinabitur, quomodo ea a nobis perfectio sit procurata. Quomodo item Christus eam suo exemplo docuerit, et nos imitari ipsum debeamus, dispicietur; et si opus videatur, causa, radixque defectuum circa illam actionem vel regulam admissorum inquiretur, et opportuna ad eam tollendam remedia excogitabuntur. Quod si verò rationes et motiva quædam, vel axiomata pro materia considerationis assumpta fuerint, ab initio motivi æquitas, et efficacia ponderabitur: Mox virtutis, ad quam persuadendam tendunt tales rationes, exercendæ, aut vitii fugiendi propositum concipietur, dolorque et erubescentia de errore, si forte quis ea in re admissus est, elicietur, veniaque a DEO, et gratia ad emendationem necessaria petentur. Quod si vero magnus in ea virtute plantanda, aut vitio fugiendo profectus deprehenderetur, breviter gratiæ DEO debitæ persolvi, et confirmatio in incepto humiliter peti potest.

MEMBRUM IV.

De Vocali Oratione.

Natura, et Scopus.

I. Etiam hæc non est omittenda Exercitiorum tempore, quin imo tanto majori cum devotione peragenda est, quanto meliùs ad illam animus per internam, et externam Collectionem est dispositus.

II. Triplex autem est Orationis vocalis Scopus, quorum primus est, laudare et Benedicere DEUM, et Sanctos ejus. Secundus, varias a DEO, et Sanctis gratias petere. Tertius, varios virtutum actus; sed Gratulationis ma-

maxime et Amoris, Timoris et Doloris ob peccata admissa, Fiduciæ in variis petitionibus proponendis, Desiderii respectu cœlestium bonorum, et Imitationis in variarum virtutum, præcipue amoris et resignationis studio elicere. Unde oratio hæc vocalis breviter sic definiri potest: Est pia, et affectuosa cum DEO collocutio; *quando enim legis, tibi loquitur DEUS: quando oras, tu cum DEO loqueris*, inquit S. Augustinus in Ps. 85.

Æstimatio.

Ad hanc concipiendam nihil æque proderit, quam si bene ponderetur, orationem vocalem esse colloquium cum DEO, et Sanctis, in quo homo orans suum erga DEUM, et Sanctos, seipsum, et Proximos, tam viventes, quàm defunctos amorem præclare ostendere, et eorum vicissim amorem, benevolentiam, et beneficentiam copiose promereri possit: unde præclare S. Chrysostomus l. 2. de orando DEO ait: *Quantæ dignitatis sit, hominem cum DEO miscere sermonem, neminem latet. Cæterum eam dignitatem ratione consequi, nemo prorsus valeat, quandoquidem hic bonos etiam Angelorum superat Majestatem, quod ipsi probè intelligentes, apud Prophetas describuntur omnes multo cum tremore laudes & cultum DEO offerentes, facies quidem ac pedes ob ingentem reverentiam tegentes, volatu verò, dum non valent quieti manere, magnum tremorem declarantes*. Sed et S. Climacus grad. 28. vocat Orationem Matrem, Reginam, Cibum et fontem virtutum, gratiarum ministram, et profectum invisibilem. Unde & ipse Christus S. Catharinæ Senensi Dial. c. 66. dixit: *Noveris, Filia charissima, quod in Oratione humili, continua, fideli, cum vera perseverantia lucratur anima perfectionem, & omnem virtutem.*

Praxis.

I. Hæc in eo consistit, ut, quemadmodum Sacerdotes suum officium diurnum, ita ii, qui Sacerdotes non sunt Officium saltem B. Virginis, si fieri commode potest, & qui-

& quidem diſtinctis per intervalla horis, attente, reverenter, ac devote recitent.

II. Deinde, ut etiam Roſarium ſeu corona B. Virginis devote quotidie percurratur; cum enim B. Virgo, ut aliquando S. Tereſiæ revelatum eſt, Exercitiorum horum quodammodò Autrix, et Fundatrix ſit, eaque S. Ignatium docuerit, atque adeo ſingulari ſtudio ad illorum fructuoſum uſum haud dubie cooperatura ſit; æquum ſane videtur, ut benevolentiam illius is, qui Exercitia hæc obit, ſpecialibus obſequiis, inter quæ Roſarii recitatio non poſtremum eſt, demereri ſtudeat.

III. Denique ut, ſi occaſio ferat, interdiu SS. Euchariſtiæ Sacramentum viſitare, et devoto Hymno, vel alia ſimili oratione venerari, et invocare non omittat; dici enim vix poteſt, quantum ad tenerum devotionis internæ ſenſum excitandum hæc DEI incarnati corporalis præſentia fortiter menti impreſſa conducat; unde merito Directores horum Exercitiorum magnopere ſemper commendant frequentiorem hoc tempore SS. Sacramenti viſitationem.

MEMBRUM V:

De Lectione Spirituali.

Natura, et Scopus,

I. Cum, ut ſuperiore membro vidimus, Lectio Spiritualis ſit quaſi auditio DEI loquentis, et quaſi exortatio quæpiam privata ab eodem ad nos facta, facilè colligitur, quis Scopus debeat eſſe præfixus huic lectioni, ſcilicet, ut cognoſcamus voluntatem DEI, atque ad eamdem toto animi conatu exequendam excitemur.

Æſtimatio.

Quanti facienda ſit pia hæc Lectionis Spiritualis exercitatio, breviter et ſapienter indicat S. Iſidorus, dum l. 3. de ſummo bono dixit: *Qui vult cum DEO eſſe, fre-*

quenter debet orare, & legere. Nam cum oramus, ipsi cum Deo loquimur: cum vero legimus, DEUS nobiscum loquitur. Omnis profectus ex lectione, & Meditatione procedit. Certè experientia constat, primarias aliquas conversiones, et reformationes per hanc lectionem fuisse procuratas, uti ex S. Augustini, S. Ignatii, aliorumque exemplis videre est. Neque hoc mirum adeo cuipiam videri debet: si enim tot, tamque celebres conversiones per publicas Conciones effectæ sunt, quidni similis efficacia ipsi etiam Spirituali Lectioni attribuatur, quæ, ut dictum est, quasi privata Concio dici potest, habetque plura privilegia, quibus publicas Conciones superat: nam 1. Concionator talis haberi potest, quando placet. 2. Haberi quoque potest talis Concio, quamdiu placet. 3. Materia pro libitu eligi potest. 4. Si quid sub hac Concione placeat, semel, iterumque relegendo repeti potest. 5. Veritas sine pudore, et verecundia libere dicitur, et auditur in tali Concione.

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in tribus præcipue industriis: 1. Ut Materia Lectionis sit studiose selecta, aptaque ad ipsum finem, quem per Exercitia præcipue quærimus, facilius consequendum. Unde Directorium c. 3. n. 2. monet, ut ipse Exercitans moneatur, doceaturque, hanc lectionem ad Meditationem dirigere, non legendo cursim aviditate sciendi, et videndi nova, sed immorando, et perpendendo accuratè ea, quæ legit, et intrandi in eosdem affectus.

II. Secundò, ut Lectio hæc moderata sit, ne nimia Lectione vires exhauriantur, et tempus Meditationi, cui omnia servire debent, subtrahatur. Hinc ut occasio curiosæ aut nimiæ Lectionis præcidatur, suadet Directorium, ut præter Breviarium, aut Officium B. Virginis, librum de Imitatione Christi (ex quo quotidie unum saltem aut dimidium caput de industria selectum, et præter hoc interdum una, alterave sententia fortuito sortita le-

gi deberet) et alium quempiam historias aut salutares doctrinas continentem vix alius liber in cubiculo relinquatur.

III. Tertio ut pia quoque, et fructuosa sit Lectio, eumque in finem ab Oratione brevi inchoetur, et claudatur, imo et interrumpatur, ut S. Bernardus in Epist. ad Fratres de Monte monet, dum ait: *Hauriendus Lectionis seriæ affectus est, & formanda Oratio, quæ Lectionem interrumpat, & non tam impediat interrumpendo, quàm puriorem continue animum ad intelligentiam Lectionis restituat.* De reliquo vero consilium pii Ascetæ l. 1. de imit. c. 5. observetur dicentis: *Omnis Scriptura Sacra eo Spiritu debet legi, quo facta est. Quærere potius debemus utilitatem in Scripturis, quam eloquentiam sermonis. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter* applicando doctrinam, quam legis, atque ad praxin dirigendo.

MEMBRUM VI.

De Examine Generali.

Natura, et Scopus.

Ex quinque punctis, quæ communiter ad Examen requiruntur; videlicet Gratiarum actione pro acceptis beneficiis, petitione gratiæ, & luminis ad peccata sua cognoscenda, operum suorum discussione, dolore efficaci de peccatis commissis, & serio emendationis proposito, facile colligitur, triplicem huic Examini Scopum præfixum esse debere, videlicet 1. Gratam beneficiorum a DEO acceptorum memoriam, ut dum Homo fluminum more ad mare immensum Divinæ liberalitatis per grati animi obsequium revertitur, iterum fluere, novaque beneficia accipere mereatur; nam *jugiter*, teste Cassiodoro super Psalm. *sibi subvenire facit, cui collatum beneficium ante oculos semper assistit: & invitat ad magna, qui gratanter accipit modica*. 2. Cognitionem sui intimam; *Iste nam-*

namque, teste D. Gregorio l. 10. mor. cap. 22. *Justorum labor est in hac vita, ut semetipsos inveniant, & invenientes flendo, & corrigendo ad meliora perducant*. 3. Sciam vitæ præteritæ male transactæ detestationem, & reformationem; ut enim idem Sanctus loc. cit. ait, *Electi intra sinum cordis adversum se, quidquid impugnat, enumerant: ibi ante oculos suos omne, quod defleant, coacervant: ibi, quidquid per iram districti Judicis discerni possit, intuentur: ibi tot patiuntur supplicia, quot pati timent*.

Æstimatio,

I. Triplici præcipue ex fonte æstimatio hæc haurienda est. 1. Ex ipsa *necessitate* hujus Exercitii; sicut enim nec discipuli in Scholis debitam diligentiam, nec Famuli requisitam Fidelitatem, nec Artifices necessariam curam adhibent, nisi diligenter ab iis ratio suo tempore exigatur; ita nisi hoc examen in omnibus actionibus crebro, & accurate adhibeatur, nullus in profectu virtutis, & perfectionis fructus sperandus erit, id quod sapienter S. Dorotheus Ser. 7. advertit, dum dixit, illud potissimum, ut turbemur, in causa esse, quod sæculo nosmetipsos non accusamus, nec ea, qua debemus, diligentia quæramus nos ipsos privatim arguere. *Hinc omnis nostra*, inquit, *molestia, & afflictio promanat. Hinc est, quod quietem numquam, & nullibi alibi pacem nanciscimur. Neque id quidem mirum, quandoquidem ore omnium Sanctorum celebratum, ac contestatum habemus, nullam præter hanc ad DEUM patere viam, nec umquam aliquem aut vidimus, aut audivimus, qui alia, quam hac ad DEUM accesserit via, aut ad quietem pervenire voluerit*.

II. 2. Ex *utilitate* tum ad *vitiorum extirpationem*; nam ut S. Chrysostomus l. quales duc. uxor. recte dixit, licet satius esset, omnino a peccato abstinere, non parvum tamen ad salutem momentum est, agnitum peccatum damnare, & vestigare diligenter Conscientiam, utpote cum hoc justificationis pars sit, & inposterum a pec-

peccato arceat; imo, ut Abbas Pimenius olim, teste Rosvveido p. 519. dixit: hæc sola hominis justitia est, ut semper semetipsum reprehendat, & tunc justificabitur, cum sua peccata condemnat: tum ad *virtutum acquisitionem*, hæc quippe discussio sui est Officina juxta Ascetas, in qua timor DEI, humilitas, compunctio, perseverantia, & prudentia, amor DEI cuditur, unde ab aliis Cornucopiæ vocatur Charismatum cœlestium, quæ in animam infert: tum ad *cognitionem sui* obtinendam, quæ omnium scientiarum altissima, & utilissima merito dicitur. Certe per hoc Exercitium, & Electionis Regulas S. Ignatium ad tantam, quam miramur, perfectionem, ac sanctitatem pervenisse, Orlandinus l. 16. hist. Soc. testatur, unde ad alios quoque perficiendos hoc potissimum Examine velut præcipuo instrumento est usus; ut adeo merito dixerit S. Laurentius Justin. *Quisquis virtutum amator est, diligens sui inquisitor sit.*

III. 3. *Ex jucunditate* quoque eadem æstimatio concipi potest, cum enim hoc Exercitium ad Conscientiam præcipue purificandam, & pacificandam tendat, non potest non insigne solatium, & lætitiam afferre illi, qui fructuose illud peregerit, cum, teste pio Asceta, si gaudium est in hoc mundo, hoc utique possideat puri cordis homo. Hinc præclare Seneca l. 3. de ira c. 36. *Qualis*, inquit, *ille somnus post recognitionem sui sequitur? quam tranquillus, altus ac liber, cum aut laudatus est animus, aut admonitus, & Speculator sui, Censorque secretus cognoscit de moribus suis.*

Praxis.

I. Hæc in sequentibus industriis præcipue consistit. Primo, ut gratiarum actionem in primo puncto præscriptam quis magno cum sensu animi, serioque persolvat, non de generalibus dumtaxat, sed particularibus etiam beneficiis gratum, & memorem se exhibendo, id quod hoc vel simili modo præstari potest. *Gloria tibi sit, O Pater, quoniam creasti, conservasti, & ad vitam, ut spero, æternam prædestinasti me: Gloria tibi sit, O Fili,* quo-

quoniam redemisti, SS. Corpore, & Sanguine tuo refecisti, & ad hunc vel illum Statum vocasti me. Gloria tibi sit O Spiritus Sancte, quoniam justificasti, illuminasti, & roborasti me. Gloria & gratiarum actio tibi sit, O SS. & individua Trinitas, a qua omnia bona accepi, quæ habui, aut etiamnum habeo in corpore, & anima; cujus etiam protectione omnia mala evitavi, quibus alii afflicti fuerunt, aut atiamnum affliguntur. Pro his itaque, & omnibus beneficiis SS. Christi Humanitati, Sanctissimæ illius Matri, Omnibus Sanctis, omnibus defunctis, & viventibus, & mihi indigno concessis, laudo, & benedico pro viribus Majestatem, & beneficentiam tuam, uniceque opto, ac peto, ut me tibi perpetuo gratum exhibere valeam.

II. Secundo eadem praxis requirit, ut ipsa discussio operum nostrorum magna cum prudentia peragatur, id est, ut non anxie nimis, longiorique, quam par est, tempore eidem discussioni mens inhæreat; neque enim in hoc discussionis hujus fructus consistit, ut minimos etiam Conscientiæ pulvisculos deprehendat, sed ut graviores saltem, & potiores defectus, & caussas, ac radices eorumdem etiam inquirat, tollatque, & sic efficiat, ut, si hactenus fuerunt multi, post hac sint pauci: si fuerunt majores, deinceps minores existant. Sed & illa S. Bernardi f. 58. in Cant. doctrina hoc loco bene notanda est: *Scrutemur vias nostras juxta Prophetam, & studia nostra, & in eo se quisque judicet profecisse; non cum invenerit, quod reprehendeat, sed, cum, quod inveneritt, reprehendet. Tunc te non frustra scrutatus es, si rursum opus esse scrutinio adverteris; & toties te non fefellit inquisitio quoties iterandum putaveris.*

III. Tertio ut dolori, propositoque, in quibus fructus examinis consistit, precipue insistatur; nam præterquam quod hic dolor, & propositum sint efficacissimum ad emendationem procurandam medium, ita ut pius Asceta l. 1. c.19. dicere ausus sit, secundum propositum nostrum cursum profectus nostri futurum; DEUS etiam sibi specialiter complacet in tali dolore, & proposito; nam, ut Christus S. Gertrudi l. 4. infin. c. 60. revelavit,

quo-

quotiescumque homo tali modo dolet, toties DEI Filius inæstimabili novæ exultationis suavitate affectus, eadem verba (scilicet *vidi sanctam Civitatem Jerusalem*) concinit DEO Patri; quod & S. Bernardus confirmavit, dum ser. 3. de adv. dixit: *Diligit Deus animam, quæ in conspectu ejus, & sine intermissione considerat, & sine simulatione dijudicat semetipsam.*

MEMBRUM VII.

De Particulari Examine.

Natura, & Scopus,

Quemadmodum juxta commune proverbium: *Pluribus intentus, minor est ad singula sensus:* ita juxta aliud adagium: *Nemo magis timendus est, quam qui uni rei se impendit.* Ob quam causam hoc exercitium examinis particularis inventum est, quod proinde nihil aliud est, quam singularis cura, ac studium in certo aliquo vitio extirpando, vel certa virtute plantanda, vel actione quapiam reformanda, quæ tria objecta sunt Scopus, & finis hujus Examinis.

Æstimatio.

Quam magna de fructu hujus Examinis æstimatio sit concipienda, vel ex eo satis colligitur, quod, sicut est conflictus particularis cum hoste maximo, ita non laus dumtaxat, & gloria singularis, sed pax etiam, & meritum ingens ex fructuosa illius praxi speranda sit. Certe experientia quotidiana constat, multos per constantem hujus Exercitii usum brevi tempore perfectam vitiorum quantumvis gravium extirpationem obtinuisse, sicque facto ipso probasse, quod pius Asceta l. 1. de imit. c. 11. dixit: *Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.*

Pra-

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in quatuor fere industriis. Prima est *Electio Materiæ*: ubi, si quidem cum vitio, aut defectu confligendum sit, Horatii Romani Militis contra tres Curiatios Fratres, & pariter milites pugnantis præ oculis habendum, & imitandum est; ut scilicet, sicut ille non contra omnes simul, sed primo contra robustiorem solum, dein contra minus validum, & denique contra debilissimum pugnavit, & sic sine grandi difficultate vicit, ita id ipsum circa sua vitia, & defectus observet is, qui Examen particulare fructuose facere cupit; fortior autem cæteris paribus hostis seu defectus censetur, qui aut universalior est, multosque alios defectus involvit, & secum trahit: aut alios magis scandalizat: aut erga quem vehementius nos affici, aut per consuetudinem impelli sentimus. Neque contemnendum est circa hanc industriam illorum consilium, qui etiam, dum vitium certum eradicare quis cupit, virtutem vitio tali contrariam pro materia examinis particularis assumendam censet, ut eadem opera, & vitium evellatur, & virtus plantetur.

II. Altera industria est in ipsa actuali pugna observanda, ut scilicet mane, dum e lecto surgitur, firmum propositum vitandi, aut exercendi propositum vitium, aut virtutem eliciatur: subinde, ubi tempus, aut occasio pugnæ præsens fuerit, motivum prius ad hunc finem excogitatum menti objiciatur, & illius impulsu fortiter hosti resistatur, aut virtus exerceatur. Et si quidem superari contigat, manu pectori admota de errore commisso mox dolor concipiatur; nam, ut S. Gregorius l. 11. mor. c. 17. ait, *Electi culpis suis numquam sciunt parcere, ut possint culparum Judicem placatum invenire.*

III. Tertia industria & propria huic exercitio (ob quod Examinis nomen accepit) est ipsa reflexio, qua numerus lapsuum, vel certe actuum circa virtutem propositam exercitorum indagetur, & dies cum die, hebdomas cum hebdomada conferatur; quam industriam jam olim

S. Chry-

S. Chrysostomus ho. II. in Gen. suaserat dicens: *Ne ita simpliciter jejuniorum hebdomadæ prætereant, scrutemur suam quisque conscientiam, & rationem, examinemus, & consideremus, quidnam in hac hebdomade probe actum sit, quid in alia, & quale augmentum fecerimus ad sequentem, quas in nobis affectiones correxerimus.* Cujus collationis fructum alibi ostendit, dum ait: *Discamus igitur, & vitia nostra recensentes, ea tempore corrigamus, & hoc mense unum, alio aliud, & ita subsequenter meliores efficiamur. Sic enim tamquam per gradus ascendentes scalam Jacob ad cælum pervenimus. Etenim scalæ illa mihi per illam visionem paulatim per virtutes ascensum significare videntur, per quam in terra ad cælum ascendere nobis licet, non gradibus sensibilibus, sed morum incremento, & correctione.*

IV. Quarta tandem industria est, ut per pœnitentiam sibi ipsi pro numero lapsuum injunctam salutaris timor concipiatur ad majorem deinceps in lapsu cavendo solicitudinem adhibendam; id quod jam olim Seneca in epist. 82. ad Lucil. indicavit dicens: *Quantum potes, te ipsum coargue, inquire in te, accusatoris primum partibus fungere, deinde Judicis, novissime deprecatoris aliquando te offende. Desinet ira* (idem de aliis vitiis sentiendum) *& moderatior existet, quæ sciet sibi quotidie ad Judicem esse veniendum.*

MEMBRUM VIII.

De Confessione generali.

Natura, & Scopus,

I. Etsi hæc non pertineat necessario ad Exercitia, communiter tamen suadetur a Patribus Spiritualibus, non quidem ut a tota semper vita instituatur (hoc enim semel accurate fecisse sufficit) sed ut peccata ab anno, vel certe ab ultima confessione generali commissa explicentur; idque ob multiplicem utilitatem, quæ merito inde sperari potest, ut paulo post ostendetur.

II.

II. Porro duplex potiſſimum Scopus huic confeſſioni generali ſtatuitur. Prior eſt compenſatio defectuum, qui forte in particularibus confeſſionibus contigerunt; cum enim in his ordinarie neque tanta præparatio, neque tantus etiam dolor adhibeatur, quantus requiritur ad confeſſionem, non dico valide, ſed fructuoſe: id eſt, cum ſeria deteſtatione peccatorum, & efficaci propoſito deinceps ea cavendi, inſtituendam; uterque hic defectus abunde per confeſſionem ejuſmodi generalem in ſeceſſu ſpirituali factam ſuppletur, utpote in qua & tempus, & occaſio copioſior ſupetit ad conſcientiam melius examinandam, & præterea animus tum per varias Meditationes de peccatorum gravitate, & multitudine inſtitutas magis diſpoſitus eſt ad ſincerum dolorem de iiſdem peccatis eliciendum.

Æſtimatio.

I. Concipi hæc non difficulter poterit, ſi triplex fructus, quem ejuſmodi Confeſſio generalis afferre ſolet, bene perpendatur; quorum primus eſt, quod ſingulare ſubſidium afferat ad veram vitæ reformationem inſtituendam, dum ſcilicet Homo ex aſpectu plerorumque ſuorum peccatorum ſub unum quaſi cumulum conjectorum, deteſtandum, & miſerum animæ ſuæ ſtatum conſpicit, atque adeo ad eumdem immutandum vehementer excitatur, ut, ubi hactenus abundavit iniquitas, ibi deinceps exardeſcat charitas; Et; quanto plura remmiſſa ſunt peccata, tanto abundantius diligatur, qui miſericorditer ea remiſit.

II. Secundus fructus eſt, quod non parum etiam ad meritum, & ſatisfactionem pro peccatis præteritis condigne præſtandam juvet talis Confeſſio; tum quia plerumque contritio, & dolor longe vehementior ex conſpecto tot offenſarum cumulo concipiatur, ſicque Pænitens ad Confeſſionis, & Euchariſtiæ Sacramenta dignius, & fructuoſius percipienda magis diſponitur; tum quia ob inſignem, quam de ſeipſo reportat is, qui confitetur

vi-

victoriam, non modicum utique a DEO præmium promeretur.

III. Tertius fructus est, quod vel maxime etiam ad tranquillandam conscientiam, atque adeo insigne animæ solatium conducat generalis Confessio; ita, ut P. Paulus Barry in solit. Hagioph. dissert. matut. 2. diei dicere audeat, nec calamo, nec lingua explicari posse tranquillitatem animi & voluptatem, qua fruatur is, qui molestum hoc Conscientiæ onus deposuit, addatque, se animas reperisse post talem Confessionem factam adeo contentas, ut etiam ipsi lacrymas solatii testes elicerent. Rationem vero hujus solatii Directorium Exercitiorum hanc assignat, quod experiamur, Homines plerumque aut sine sufficienti examine, aut sine debito dolore, nullo, vel infirmo valde proposito ad Confessionem ordinariam accedere, atque adeo ad pacem Conscientiæ consequendam, scrupulosque tollendos, qui, si non ante, in hora mortis certe excruciare, & in periculum salutis æternæ adducere solent, plurimum prosit, exactam aliquando de omnibus peccatis rationem reddere.

Praxis.

I. Hæc in tribus præcipue consistit industriis, quarum prima est, ut caveatur quidem ex una parte nimia in peccatis colligendis anxietas, ne semper deinceps scrupulorum reliquiæ maneant; ex altera tamen parte tam diligenter, & accurate instituatur hæc Confessio, ut postea secura possit esse anima, se fecisse, quod in se erat; nam sine hoc, ut bene notat Directorium, numquam frui poterit illa animi pace, & Conscientiæ tranquillitate, quam optat. Et ideo præter proprium studium & diligentiam ipsius, qui Exercitia facit, juvandus est aliqua via & methodo ad bene confitendum, nisi ipse per se ad hoc sufficiens videatur.

II. Altera industria est, ut Confessio hæc eo maxime tempore instituatur, quando animus exercitantis Exercitia primæ hebdomadæ, intimam peccatorum cognitionem, veramque contritionem nactus creditur.

III. Tertia est, ut, etsi plurimum non expediat fieri Confessionem ei, qui tradit Exercitia, si tamen id ipse exigat pro sua devotione, omnino ejus petitioni satisfiat, maxime si ad hunc ipsum finem prius Directori statum animæ suæ, dubiaque circa illum occurrentia aperuisset.

MEMBRUM IX.

De Collatione Spirituali.

Natura, & Scopus.

I. Per hanc Collationem ea maxime intelligitur, quæ cum ipso Directore instituitur, & non levem spondet utilitatem, si recte instituatur.

II. Geminus autem eidem Scopus præfixus esse debet. Prior est, ut DEI voluntati, qui per homines hominem dirigere decrevit, voluntati obtemperetur. Hinc & S. Paulo Act. 9. clamanti: *Domine, quid me vis facere?* responsum est: *Surge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere*. Posterior est, ut, dum non suæ dumtaxat prudentiæ innititur, sed alienum etiam consilium requirit, tanto securius in periculoso salutis promovendæ itinire procedat, tutiorque sit a Dæmonis infesti insidiis. Nam, ut sapienter S. Ignatius reg. 10. de discern. Spirit. advertit, Inimicus noster morem nequissimi cujusdam Amatoris imitatur, qui puellam honestorum Parentum Filiam, vel uxorem alicujus probi viri volens seducere, summopere procurat, ut verba, & consilia sua occulta maneant, nihilque reformidat magis, quam ne Puella Patri, vel Uxor Marito eadem consilia patefaciat, sciens hoc pacto de votis, & conatibus suis actum esse. Ad eundem modum obnixe satagit Diabolus, ut animam, quam circumvenire cupit, ac perdere, fraudulentas suas suggestiones tenere secretas persuadeat: indignatur vero maxime, & gravissime cruciatur, si cui vel Confessionem audienti, vel Spirituali homini molimina sua detegantur, a quibus ita se funditus

ditus excidere intelligit.

Æstimatio.

Cum juxta Salomonem Prov. 11. *Salus sit, ubi multa sunt consilia*; facile apparet, quanti facienda sit ista cum Directore, & Patre Spirituali frequenter suscepta Collatio. Si enim is, qui iter magni momenti suscepturus, viam ignorat, merito perbeatum se putat, si fidum, viæque perbene gnarum Ducem assequatur, eumque proin intrepide, ac magna cum fiducia sequatur, quanto magis in hac nostra ad Patriam cœlestem peregrinatione, tot tantisque erroribus, & periculis exposita, & ex cujus felici successu æterna nostra felicitas dependet, sibi non fidere; sed de perito Duce sibi prospicere, eique ducendum, & regendum penitus committere quisque debet.

Praxis.

I. Consistit hæc praxis in sequentibus præcipue capitibus. Primum est, ut fideliter aperiat Meditationum, aliorumque Spiritualium Exercitiorum successum, ut, si forte opus sit, remedia præscribere queat Director ad reliquas Meditationes felicius peragendas, & contra fraudes occultas Dæmonis solidius eum armare possit.

II. Secundum est, ut non minus sincere illi explicet potiora impedimenta, quæ ipsum a perfectione sui status consequenda hactenus impediverunt, ut viam, & Modum ei Director præscribere possit ad illa fortiter removenda, cum in hoc potissimus fere reformationis fructus consistat juxta notum illud: *Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris.*

III. Tertium est, ut pari candore, & fiducia illi communicet omnia dubia, quæ sive circa electionem status, sive circa vitæ reformationem, sive circa quotidianas suas functiones, ac ministeria, aut alias similes materias ad animæ salutem, ac pacem pertinentes occuruntur, atque eorumdem solutionem ab ipso non aliter, ac Di-

vino Oraculo exſpectet, atque accipiat, certo confidens, non permiſſurum fideliſſimum DEUM, ut, qui cum tanta humilitate, fiduciaque Ducem ſibi Dei loco aſſignatum conſulit, & ſequitur, ab eo ipſe in errorem inducatur; aut certe, ſi quid ſimile ex arcano ſuo conſilio accidere ſinat, ne damnum illi ex hoc errore proveniat, ſapientiſſima ſua providentia cauturum.

MEMBRUM X.

De Electione.

Natura, & Scopus.

I. Hanc merito omnium actionum, quæ in Exercitiis ſuſcipi ſolent, difficillimam vocat Directorium cap. 22. eo quod hoc tempore Exercitans præcipue expoſitus ſit diverſis animi motibus, & non raro etiam erroribus, cum non ſolum a malo, ſed etiam boni, & recti imagine falli ſoleant Homines. Unde major in hac, quam aliis actionibus dexteritas, & diſcretio eſt neceſſaria; quæ quidem ut obtineatur, ante omnia Scopus electionis ſemper ob oculos habendus eſt, qui quidem non eſt alius, quam voluntatis Divinæ cognitio circa Statum vitæ vel eligendum vel ordinandum; cum enim DEUS omnes quidem homines ſalvos fieri cupiat, ſed per diverſas vias (ob quem finem diverſos in Eccleſia Status, & ordines conſtituit) nulla profecto ſecurior cenſeri debet, quam ea, qua ipſe quemvis ducere decrevit, ut qui ſolus ſcit, quid unicuique maxime expediat ad ſalutem.

II. Atque ex hoc Scopo colligitur 1. Recte a S. Ignatio in Exercitiorum libello triplex tempus pro Electione aſſignatum fuiſſe; quorum primum eſt, cum adeo clare conſtat de voluntate DEI, ut ne dubitari quidem prudenter de illa queat, quo modo voluntas DEI, S. Paulo, aliisque Apoſtolis innotuit. Secundum eſt, cum animus inſpirationibus, & motionibus internis tam efficacibus agitur, ut ſine ullo diſcurſu intelectus, aut fere nullo ad ſervitutem DEI, & perfectione inclinetur. Et tum certum eſt

est hanc vocationem a DEO esse, maxime si sequentia indicia accedant, & ejusmodi instinctus diu sentiantur: si potissimum inter orandum, & agendum cum DEO advertantur: si numquam nisi ad bonum moveant: si dum animus ad talem Statum suscipiendum se offert, serenus & quietus existat; turbetur vero, si propositum remittat: Si vires sibi, & constantiam adversus omnes difficultates, Dœmonisque impugnationes superandas promitti quis sentiat. Tertium tempus est, cum voluntas ab intellectu rationes pro utraque parte ponderante ad alterutram partem eligendam impellitur. De quibus tribus temporibus hæc duo insuper ex Directorio notanda sunt. 1. Vocari hos modos electionis *Tempora*, eo quod, cum anima tales motiones in se sentit, quales paulo ante indicatæ sunt, tunc opportunissimum tempus electioni esse censeatur. 2. Quod, cum in secundo tempore voluntas immediate a DEO moveatur, non expediat ratiocinium intellectus desuper adhiberi, quia tunc a meliori principio, quam sit humana ratio, movetur. Secus foret, si in simili impulsu non plane acquiesceret, aut minus certa sibi de Divina voluntate videretur, tunc enim merito ad tertium Electionis tempus procedendum foret.

III. Colligitur 2. Ut hæc electio fructuose peragatur, magnam in eo, qui dirigit Eligentem, Indifferentiam, Prudentiam, & Vigilantiam requiri. Indifferentiam quidem, ut non conetur ad unam magis, quam alteram partem trahere, sed solum DEUM cum sua Creatura agere sinat; cum enim hæc electio sit summi momenti, securumque reddere debeat eligentem de voluntate DEI, satis patet, quod non humana niti persuasione, sed in sola directione Divina fundari debeat; alioqui metuendum merito foret, ne imploretur, quod Christus Matth. 15. prædixit: *Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.* Prudentia vero requiritur, ut diligenter ad motiones varias eligentis attendat, & spiritus maligni suggestiones a bonis, & Divinis inspirationibus prudenter discernat, quem in finem regulæ de discernendis Spiritibus a S. Ignatio conscriptæ non parum juvabunt. Vigilantia denique exigitur, ut errores, affectiones atque in-

inclinationes inordinatas, fraudesque, ac paralogismos Dœmonis diligenter provideat, detegatque, quoniam ex falsis principiis, quæ amor proprius, & malignus Spiritus suggerunt, non nisi falsæ conclusiones sequi possunt.

IV. Colligitur 3. Etiam in ipso eligente, cujus negotium agitur, merito aliquas dispositiones prævias ad electionem rite faciendam requiri, nempe 1. Ut capax sit electionis, id est, neque Statum jam determinatum habeat, nec levi, ac inconstanti natura, passionibusque indomitis, aut malis, incorrigibilibusque habitibus sit præditus. 2. Ut ipse ad eam inclinari se sentiat a DEO, atque ideo ad illam ab Instructore desideret, & petat admitti, absque hac enim dispositione omnia suspicionibus, & fraudibus obnoxia, nec solidus ex electione fructus sperandus est. 3. Ut ab omni ad alterutram electionis partem propensione liber atque ad solum DEI beneplacitum paratus sit; imo, quantum est in se, voluntatem potius ad id, quod perfectius est, inclinare conetur, si major DEI gloria id requirere videatur. 4. Ut totis viribus applicet se huic negotio, omnesque alias distractionum occasiones aut impedimenta, quæ bonam electionem impedire possent, fortiter removeat. 5. Ut sincere agat cum DEO, neque ullas in deliberatione rationes, quæ carnem, & sanguinem sapiant, admittat, sed solùm DEI beneplacitum, gloriam, que semper præ oculis habeat; sic enim merito sperare poterit, quod DEUS illum decipi non permissurus, sed suam voluntatem utpote tam solicite, & ordinate inquisitam certo sit revelaturus. Ne tamen circa hanc ultimam dispositionis propriæ, aut valetudinis, aut quietis spiritualis, aut alterius similis rei ex natura sua voluntati DEI non repugnantis motivo impelli se sentiat, recte notat Directorium cap. 23. nihil obesse ea legitimæ electioni, modo præcipuum motivum sit amor, & beneplacitum DEI, & alia non nisi ut secundaria, minusque principalia admittantur.

Æstimatio:

Hanc non difficulter concipies, si memorabilem S.Gregorii

rii Nazianz. orat. 23. sententiam revolveris dicentis: *Electionem vitæ fundamentum pono, ex quo bene aut male nobiscum agatur.* Si ergo ædificium ruinæ exponit, qui illi fundando curam non adhibet, certe neque saluti suæ satis consulit, qui ejus fundamentum temere collocat. Unde quidam ad electionem rite instituendam sequentibus, & valde notandis verbis hortatur: *Æternitas a morte pendet, mors a vita, vita a momento, momentum ab electione: ergo elige bene: semel periisse æternum est.*

Praxis.

I. Hæc in triplicis potissimum generis industriis consistit, quarum aliquæ antecedunt, aliæ comitantur, aliæ subsequuntur actualem electionem.

II. Et ante quidem electionem duo præcipue præstanda sunt. 1. Ut per prævias meditationes, maxime de duobus vexillis, & tribus Hominum classibus disponatur paulatim animus eligentis, ut non modo sit æque paratus ad paupertatem, ignominiam, & brevitatem vitæ, quam divitias, honores & longitudinem vitæ eligendam, si major DEI gloria id requirat, sed insuper petat a DEO, ut potius ipsum inclinet in perfectiorem partem, imo, & ipse hoc obtinere a se studeat, ut hac ratione, quemadmodum virga incurva, si flectatur in contrariam partem, facilius in medio consistit, rectaque efficitur, ita ipse quoque ad necessariam pro hoc electionis negotio indifferentiam facilius perveniat. 2. Ut pro præludio electionis ob oculos ponatur finis, propter quem homo creatus est, scilicet laus DEI, & propria salus, atque ad hunc finem veluti cynosuram omnia, quæ in deliberationem veniunt, irrefragabili decreto dirigantur, & ordinentur.

II. In ipsa electione tria præcipue præstanda sunt. 1. Ut in medium res, quæ pro deliberatione suscepta est, proferatur. 2. Ut imploretur DEI clementia, ut voluntatem suam manifestare, nostram vero ad id, quod suæ gloriæ, ac nostræ saluti magis proficuum esse cognoverit, impellere dignetur. 3. Ut proposito consiliorum, & mandatorum statu observetur, qui motus in anima sentiantur; & si quidem

animus etiam sine discursu intellectus ad certum quemplam Statum impelli se sentiat, consolationesque experiatur; nec ulla, aut certe non nisi levis de voluntate DEI dubitatio suboriatur, concludatur electio absque ulteriori ratiocinio. Sin minus ad tertium electionis tempus progressus fiat, & de propositis Statibus per sequentes aut similes quæstiones electio instituatur. Quis horum Statuum certius, & commodius ad finem meum ultimum ducit? ubi rarior lapsuum, crebrior virtutum exercendarum occasio? quis naturæ propriæ convenientior, talentisque corporis, & animi fructuose impendendis aptior? quem imminente morte, aut judicio elegisse mallem? quem alteri mihi simili, & summe dilecto suaderem? quis Christi, & Sanctorum vitæ conformior? ubi DEO me perfectius tot titulis debitum consecrabo? His discussis, quæ pro alterutra parte motiva occurrerint, scripto annotentur, & pro qua plura motiva, efficacioraque occurrerint, ea demum velut Divinæ voluntati conformior eligatur.

IV. Post electionem denique duo præstanda sunt. 1. Oratio subjungenda, qua DEO electio offeratur; &, si quidem juxta ipsius voluntatem fuerit, confirmanda commendetur. Quo tempóre si vel novas illustrationes ad confirmationem desuper immissas, vel certe voluntatem in electionis proposito firmam eligens adverterit, non est electio in dubium revocanda, sed credendum voluisse DEUM, voluntatem suam per discursum rationis inveniri. 2. Pro majori securitate rationes pro electo Statu conscriptæ etiam Directori ostendendæ sunt, & ejus quoque super electione judicium requirendum. 3. Videndum, quo modo vocatio executioni mandari queat; uti diligenter, quæ executionem impedire aut remorari possent, inquirenda, mediaque, quibus ejusmodi impedimenta removeri queant, cum consilio Directoris excogitanda erunt.

V. Quod si error in electione quispiam adverteretur, nec statim mutare liceret; saltem conandum foret, ut post facti pœnitentiam, damnum electionis probitate vitæ, & operum solertia compensetur; præcipue vero Orationis remedium adhibeatur, si quis v. g. ad incontinentiam pronum se adverteret, & tamen Statum immutabilem ad continentiam

ser-

servandam obligatum elegisse se adverteret; neque enim iis, qui alium Statum, quam ipse volebat, elegerunt, omnia media adeo subtrahit, quin veniam dare paratus sit, perseverantiamque in gratia perinde, ac aliis peccatoribus graviter lapsis, licet negari non possit, difficiliorem hoc modo fore Salvationem, eo quod præviderit DEUS pericula Salutis amittendæ, atque ideo per vocationem ad certum Statum eosdem, & talibus periculis eripere voluerit.

§. IV.

De Causa efficiente Exercitiorum.

Per Causam efficientem hoc loco intelliguntur præcipue Causæ Instrumentales, quæ præter DEUM (de quo hic nihil speciatim monendum occurrit) cooperantur Exercitanti, eumque juvant in optato ex Exercitiis hisce Spiritualibus fructu referendo, quales sunt Director, Minister, & Collocutores, a quibus, quid specialiter observandum sit, paulo distinctius in hoc paragrapho indicabitur.

MEMBRUM I.

De Directore.

I. Ad hunc quinque potissimum dotes requiruntur. Quarum prima est, ut sit *humilis*, & *subjectus DEO*, cujus est instrumentum. Caveat proinde, ne, cum aliquem bonum effectum viderit in iis, qui se exercent, quidquam suæ industriæ aut peritiæ tribuat, cum hi omnes effectus gratiæ sint a solo DEO, & consilia extrinsecus adhibita tantum operentur, quantum ipse DEUS cooperatur. Hinc nec de suo quidquam apponat, sed, cum ejusmodi consilia debeant ex Divina inspiratione suscipi, sinat DEUM cum sua creatura disponere, juxta placitum voluntatis suæ. Quod ut melius, & facilius opere ipso præstet, conservet se in animo prorsus indifferentem, & in nihil aliud feratur, nisi ut sanctissimum DEI beneplacitum in anima illa plene, & perfecte compleatur, & ipse tantum in eo laboret, ut qui se exercet, id inve-

investigare sciat, & discat se a Dæmonis deceptionibus expedire, quibus homines retardare solet.

II. Altera dos est, ut magna *discretione*, & *prudentia* sit præditus, qua norit Spiritus, & motiones ejus, quem exercet, dignoscere; sed & qualitates illius, & Statum penetrare; & cum quovis secundum illius capacitatem agere.

III. Tertia dos est, ut magna etiam apud eum, qui exercetur, *auctoritate*, polleat, tantaque cum libertate sive in docendo, sive monendo, sive corrigendo officium suum exequatur, ut ad exemplum Christi quasi potestatem habens loqui videatur. Ad quam quidem auctoritatem non modice juvabit, si parcus potius, & consideratus in sermone, quam garrulus, & profusus esse deprehendatur.

IV. Quarta dos est, ut *suavitatem* potius, & *mansuetudinem*, quam auctoritatem semper præferat, maxime cum iis, qui tentationes vel desolationes, aut ariditates, & tædia patiuntur, quos proinde consolari, animare, & erigere opportunis consiliis, precibusque tum suis, tum aliorum debet; sic enim gratus fiet eis, qui faciunt Exercitia, istique se magis ei confident, & aperient.

V. Quinta denique dos est, ut magnam in Exercitiis tradendis *Peritiam*, & *Dexteritatem* habeat, eumque in finem tum ipse ante, quam ea tradat, aliquoties ea obierit; tum accurate ea, quæ in libro Exercitiorum proponuntur, perlegerit; tum etiam aliquibus, in quibus sit minor jactura, si erretur, tradiderit, suumque modum procedendi, cum aliquo magis exercitato contulerit, ut, quid magis minusve convenire deprehenderit, annotare queat.

VI. Porro tota hæc peritia, & dexteritas in tribus fere officiis consistit, quorum primum est *Solida instructio* circa naturam Exercitiorum, & modum eadem cum fructu faciendi, variasque industrias, & doctrinas, quæ, ante, in, & post Exercitia observentur, suggerendas, quales tum in ipso Libello Exercitiorum, tum passim in Auctoribus, qui simili de materia scripserunt, reperire est.

VII. Secundum officium peritiæ est *Præscriptio prudens materiæ* pro Meditationibus, & Considerationibus, circa

quam

quam duo præcipue sunt observanda. 1. Ut in proponendis punctis Meditationum ea non valde exaggeret, aut ita enucleet, ut, qui meditatur, ipse nihil novi per se invenire, aut certe non nisi ægre queat; experientia quippe docet, magis omnes delectari, & moveri iis, quæ per se inveniunt; & ideo satis erit, quasi digito indicare venam, quam deinde quisque sibi inveniat. Si tamen essent aliqui parum capaces, aut minus in meditando exercitati, iis possent paulo amplius declarari, & Scripto offerri, ne memoria Exercitantis nimium fatigetur, sicque devotio impediatur. 2. Ut, quandoquidem variæ sunt Personæ, quæ exercentur, noverit etiam varias illis pro singularum Scopo, & qualitate materias præscribere. Nam *Religiosis* quidem producenda est in primis prima hebdomas, si prius usum Meditandi non habuerunt, aut vitam duxerunt liberiorem. Alioqui confirmentur in sua vocatione: inducantur ad magnificiendas, & observandas Ordinis Regulas, præsertim in materia votorum: juventur, ut intelligant causas minoris profectus sui: ingeneretur Zelus juvandi Proximos juxta suum Institutum: applicentur illis bene Meditationes ex Libello, & mixtim aliæ secundum Inst tutum. *Ecclesiasticis sæcularibus* producatur prima hebdomas in tertium, & quartum diem: detur opera, ut bene cognoscant difficultatem sui Status, cum teneantur se a Mundo avocare, utpote Divino Ministerio deputati: discant bene proventus Ecclesiasticos dispensare, & Zelum animarum concipiant. *Laici nobiliores* erudiantur, ut Justitiam bene administrent: ut avaritiam, & superbiam fugiant: ut misericordes, ac DEI timentes sint: ut Liberos bene educent: ut pacifici, & in participatione Sacramentorum frequentes sint: si in re quapiam gravi hæreant, regulæ electionum adhibeantur. *Rudioribus Laicis* sufficiet prima hebdomas: expositio mandatorum DEI atque Ecclesiæ, peccata mortalia, quinque sensus, & opera misericordiæ: ut Sacramenta frequentent: bene regent Familiam; facultatibus juste, & sobrie fruantur. *Mulieribus* ferme eadem tradenda, quæ rudibus: nec facile adeantur earum domus, sed ipsæ potius accedant Ecclesiam pro accipiendis Exercitiis.

VIII.

VIII. Tertium officium est *Conversatio fructuosa* cum Exercitante, ad quam pertinet, ut cum quotidie semel saltem (nisi necessitas aliud exigat, aut utilitas suadeat) opportuno tempore visitet: ut rationem Meditationis, & internarum motionum, puta consolationum vel desolationum solicite exigat: in desolationibus, & ariditatibus animet, & viam tum ad faciliorem in Meditatione discursum aperiat, tum remedia pro ariditate tollenda, & devotione recuperanda prudenter ostendat: in consolationibus non diu ipsum detineat, sed breviter modum ex iis proficiendi edoceat, & de reliquo Creatorem cum sua Creatura, & hanc vicissim cum illo pro libitu agere sinat: ut electionis, si ea facienda sit aptum modum suggerat, & in dubiis opportuna consilia subministret: ut pro Curatione vitiorum efficacia media præscribat: ut salutaria ad vitam vocationi, & statui suscepto, & suscipiendo conformem instituendam præcepta offerat.

MEMBRUM II.

De Ministro.

I. Ad hunc tria requirit Directorium c. 4. n. 3. & sequentibus. 1. Ut sit fidelis, discretus, taciturnus, quique sua modestia, & humilitatis, ac devotionis exemplo ædificet. Nihil autem loquatur, nisi de iis, quæ ad Ministerium pertinent, idque paucissimis verbis. Aliquando profuit huic Ministerio illum deputare, qui notus, ac familiaris fuit Exercitanti; hoc enim juvat non solum ad consolationem, sed etiam ad profectum Spiritualem, quoniam aliqui interdum confidentius se aperiunt Amicis hujusmodi, quam ipsi Instructori, si eum numquam antea norant

II. Secundo requirit, ut sit Instrumentum Directoris, eumque de omnibus, quæ circa Exercitantem aguntur, & ipsum Directorem nosse debere prudenter judicaverit, certiorem faciat.

III. Tertio requirit, ut ipsi Exercitanti inserviat, componendo lectum, cubiculum verrendo (quæ duo fere tempore Missæ exequetur) victum, aliaque, quæ opus

opus erit, munda & apta offerendo, magnamque semper charitatem, & diligentiam præferendo; atque inter alia meminerit, etiam pro ipso quotidie orare.

MEMBRUM III.

De Collocutoribus.

Ad hos duo requirit citatum Directorium c. 6. n. 3. Primo, ut sint maturi, & discreti, qui Exercitantem tam exemplo, quam sermonen ædificare, & honesto utilique colloquio recreare in Domino queant. 2. Ut nullum cum Exercitante nisi utilem, & quidem de Spiritualibus rebus sermonem instituant, nulla tamen significatione, quod eum ad hunc vel illum Statum impellere velint. Nam præterquam quod vocatio debeat esse libera, & a DEO venire, ipsi etiam, qui in hac deliberatione versantur, si id intelligant, vel suspicentur, eo magis retrahi solent, & contra, ut experientia sæpe ostendit, eo magis incitari, cum in Directore Collocutoribusque nullam cupiditatem talem animadvertunt.

MEMBRUM IV.

De Loco.

Etiam hic, cum aliquo modo serviat ad Exercitia melius facienda, inter causas Instrumentales latiori in sensu numerari potest, maxime si talis sit, qualem S. Ignatius requirit, secretus scilicet, & ab omni concursu, & aspectu hominum, familiarum præcipue, remotus; unde tamen ipsi liberum, securumque sit ad Sacrificium Missæ, aut alia Divina Officia audienda egredi. Ex tali enim secessione tres præcipuas utilitates hauriri, idem S. Pater annot. 20. affirmat. 1. Quod exclusis Amicis, & negotiis minus recte ordinatis ad DEI cultum, gratiam apud DEUM majorem mereatur. 2. Quod mens magis collecta, & ad solum DEI obsequium, salutisque propriæ negotium expediendum multo magis expedita maneat. 3. Quod,

Quod, quanto magis se homo segregat a Mundo, tanto propius ad DEUM accedat, capaciorque fiat ad bonitatis Divinæ dona suscipienda.

CAPUT II.

DE PRÆSTANTIA EXERCITIORUM SPIRITUALIUM.

DUplici modo potest cognosci præstantia alicujus rei, ex intrinsecis scilicet perfectionibus seu prædicatis; & ex extrinsecis testimoniis: ex utroque autem hoc titulo singularem Exercitiis Spiritualibus excellentiam convenire ex sequentibus patebit.

TITULUS I.

DE PRÆSTANTIA EXERCITIORUM EX INTRINSECIS PRÆDICATIS.

INnumera quidem prædicata enumerari possent ad dignam de Exercitiis Spiritualibus æstimationem ingenerandam, sed pleraque merito ad tria revocari possunt, ad necessitatem scilicet, utilitatem, & jucunditatem eorumdem: hæc enim quanto majora in illis reperiri demonstrabitur, tanto major quoque de illis æstimatio concipietur.

§. I.

De Necessitate Exercitiorum Spiritualium:

Tria plerumque capita Homini cuique necessaria existimantur, ut finem, ad quem a DEO conditus est, feliciter consequi queat. Primum est *Cognitio sui*, quæ in eo consistit, ut & finem, propter quem creatus est; & media, quæ ab eodem ad finem hunc consequendum oblata sunt, bene cognoscat, & quæ passiones vel inclinationes ipsum a fine hoc consequendo abducere moliantur, aut per quæ pec-

peccata forte omnino recesserit, clare intelligat. Quæ quidem Cognitio sui quantopere necessaria sit cuivis Homini, sapiente more suo ostendit S. Bernardus c. 3. de consid. dicens: *Noveris licet omnia mysteria, noveris lata terræ, alta cœli, profunda maris; si te nescias, eris similis ædificanti sine fundamento, ruinam, non structuram faciens. Quidquid exstruxeris extra te, erit instar congesti pulveris ventis obnoxium. Non ergo sapiens, qui sibi non est; sapiens sibi sapiens erit, & bibet de fonte putei sui primus ipse.* Unde merito alibi Personam DEI introducens sic loquitur: *O homo, si te videres, tibi displiceres, & mihi placeres; sed quia te non vides, tibi places, & mihi displices. Veniet tempus, cum nec mihi, nec tibi placebis; mihi, quia peccasti: tibi, quia ardebis.* Causam vero hujus necessitatis pulchre ostendit Hugo l. 3. de anim. c. 6. dum supponens felicitatem, & perfectionem Hominis in cognitione, & amore DEI consistere, asserit ad hanc DEI cognitionem sine cognitione sui neminem posse pervenire; *frustra enim*, inquit, *cordis oculum erigit ad videndum DEUM, qui nondum idoneus est ad videndum seipsum. Prius enim est, ut cognoscas invisibilia spiritus tui, quam possis esse idoneus ad cognoscendum invisibilia DEI. Etsi non potes cognoscere te, non præsumas apprehendere ea, quæ sunt supra te. Præcipuum, & principale speculum est ad videndum DEUM animus rationalis intuens seipsum.* Hinc merito Ascetæ potissimam humanarum imperfectionum causam, defectum considerationis esse contendunt, uti jam olim DEUS ipse per Prophetam Jeremiam c. 17. indicavit dicens: *Desolatione desolata est terra, quia nullus est, qui recogitet corde.* Et iterum per Isaiam c. 5. *Propterea captivus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam, quia Opus Domini non respexit, opera manuum ejus non consideravit: Propterea dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum absq; termino.* Nimirum Philisthæos imitatur Diabolus, qui Samsoni vincto ante omnia oculos eruerunt, ut robur suum ob cæcitatem exercere non posset. Jam vero ad hanc sui cognitionem obtinendam optimum esse medium Exercitiorum Spiritualium sedulum usum, vel ex ipsa eorumdem Natura, actio-

ni-

nibusque susceptis patet; ut enim in aquis aut Speculo nemo imaginem suam videt, quando turbata aut obfuscata sunt; secus vero si pura, & limpida existunt; ita animus quoque Hominis numquam ad se cognoscendum magis idoneus est, quam cum per secessum a negotiis, & hominibus mentem liberam, & tranquillam reddidit. Accedit, quod per ipsam etiam frequentiorem conversationem cum DEO, & Christo, qui est lux vera illuminans omnem Hominem, copiosum Lumen hauriatur ad perfectam sui cognitionem obtinendam, præ reliquis expertus est Rodericus Menesius, qui, cum Exercitiis Spiritualibus vacasset, terribilia se in iisdem Spectra vidisse affirmabat; cumque. rumor hic ad ipsas Regis aures pervenisset, ideoque jussus esset Rodericus edicere, qualia fuissent spectra, quæ in sacra sua solitudine spectasset, respondet is, seipsum se, suaque peccata, maleque domitas passiones, quibus nulla magis horrenda specta inveniri possent, clarissime fuisse intuitum.

Alterum ad Finem ultimam consequendum medium est *Status*, ad quem quisque a Sapientissima DEI Providentia vocatus est, *Electio*; cum enim Adolescentiæ maxima insit imbecillitas consilii, plerumque id sibi quisque genus ætatis degendæ constituit, quod maxime adamavit, adeoque implicatur certo aliquo genere, cursuque vivendi ante, quam potuit, quid optimum sit, judicare; unde cum S. Ignatius ex una parte perspiceret, quanti esset momenti certum aliquod vitæ genus maturo sibi consilio designare, ne infeliciter de eo deliberaretur, quod semel tantum statuendum est, & in quo summa maximi omnium discriminis vertitur; ex altera vero parte advertere, ex vulgi judicio vitam plerosque instituere atque adeo, dum posteriores quasi per caliginem vestigia priorum premunt, a recto cursu aberrare, merito solertem adhibuit curam, ut quisque sic de vitæ summa constitueret, quemadmodum DEUM velle, sibique summe expedire judicaverit; quem in finem hæc Exercitia maxime censebat idonea, utpote in quibus, & animus a noxis, quæ luminis Divini illapsum impedire possent, purgatur, & ab omni inclinatione, quæ in unam potius, quam aliam partem in-

inclinet, exuitur: & idonea auxilia ad opus tanti momenti cum optato successu peragendum, per crebriorem orationem impetrantur, ut quemadmodum os Domini interrogatum est ante quam certum vitæ genus electum est, ita responsum quoque ab eo salutare accipiat, & de salute sua spem bonam concipere queat, utpote qui eorum sit de numero, de quibus Christus Jo. 10. dixit: *Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me, & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu mea.*

Tertium Medium ad finem ultimum consequendum est *Reformatio Status*; cum enim Anima nostra ad imaginem DEI creata sit, facile contingit, ut pulvere variarum Imperfectionum, & Criminum fœdata, priorem pulchritudinem amittat, atque adeo renovatione indigeat, hinc Apostolus tam solicite monet Ephesios c. 4. ut secundum pristinam conversionem deponant veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris, renovatur autem Spiritu mentis suæ, & induant novum Hominem, qui secundum DEUM in justitia creatus est, & sanctitate veritatis. Ad hanc autem morum, vitæque reformationem aptissimum esse instrumentum Sacra, de quibus hic sermo est, Exercitia, testes sunt, inquit Auctor Imaginis Societatis, infiniti toto Orbe, qui ea non minori sua voluptate, quam fructu sunt experti. Sed unus sit instar omnium Augustinus Carvajalius Augustiniani Ordinis Theologus, qui cum Bononiam a Pontifice missus esset ad D. Jacobum Cœnobium in veterem disciplinam restituendam, non aliis id præsidiis facere aggressus est, quam piis his Societatis commentationibus, quibus ipse cum per mensem se exercuisset, candide testatus est, se, quamdiu in Religione vixisset, rationem aliquam, qua recte incederet, semper optasse, eamque nunc demum, cum in hæc Sancti Ignatii exercitia incidisset, invenisse. Quæ quidem ille avidissime hausta, atque in intimum demissa pectus tanti fecit, ut in iis vere Divinum aliquid inesse aperte diceret, eaque deinceps in alios tanto libentius derivarit,

varit, quanto diutius quæsivit ipse, & serius invenit.

§. II.

De Utilitate Exercitiorum Spiritualium.

I. Utilitatem horum Exercitiorum si accuratius perpendam, equidem non immerito comparari posse videntur ligno vitæ (de quo S. Joannes c. 22. Apoc. meminit) plantato juxta fluvium aquæ vitæ (per quam gratia Divina recte intelligitur) & fructus duodecim afferenti; totidem enim & ipsa primarios fructus afferunt, quorum quatuor ad viam Purgativam, totidem ad illuminativam, & totidem denique ad Unitivam spectant, uti ex eorum brevi enarratione patebit.

Primus Fructus.

Temporis fructuosa collocatio.

Primus ergo Fructus ad viam Purgativam pertinens est *Temporis*, quod his Exercitiis impendi solet, *fructuosa valde collocatio:* constat quippe quotidiana experientia, eos qui Sacræ huic Ascesi vacant, si umquam alias, hoc tempore maxime a peccatis, & imperfectionibus, quibus alioqui obnoxii esse consueverunt, solicite abstinere, omnesque actiones ad hunc finem præscribi solitas eo cum fervore, diligentia, atque perfectione peragere, ut sæpe vix materiam pro Confessione Sacramentali inveniant. Qui quidem Fructus quanti æstimandus sit, vel ex ipsius S. Ignatii testimonio patet; si enim iste, dum objicerent aliqui, frustraneos esse sumptus, & laborem, qui ab ipso in ædificanda pro Meretricibus conversis domo sunt impensi, eo quod ejusmodi Mulieres mox iterum ad vomitum revertantur; sapienter respondit, si una ex ejusmodi Mulieribus vel unica nocte a consueto fornicationis crimine abstineat, sat bene sibi totum, quem pro Domo hac exstruenda assumpserat, laborem collocatum videri; quan-

quanto magis censeri bene impensum debet totum Octiduum, aut longius interdum tempus, quod Ascesi Sacræ impenditur, & intra quod a tot peccatis, & imperfectionibus abstinetur.

Secundus Fructus.

Peccatorum conversio.

Secundus Fructus est *Peccatorum conversio*: quia fructus si ex ulla alia actione, ex hoc secessu merito sperari potest, utpote in quo omnia media ad ejusmodi conversionem proficua adhibentur; hic enim Finis in primis, ad quem Homo, ceteræque Creaturæ conditi sunt, ob oculos ponitur, & quam turpe atque indignum sit ab eodem aberrare, ostenditur; hic pessimi peccati fructus, ex Angelorum, Primorum Parentum, aliorumque Hominum scelcratorum pœna ob oculos ponuntur: hic mortis, judicii, atque Inferni horror, acerbitasque perpendenda traditur: hic radix commissorum peccatorum inquiritur, atque efficacia ad eamdem exscindendam remedia offeruntur: hic acerbissimi Christi Servatoris Cruciatus, injuriæ, & probrosa mors menti objicitur, & ex amaritudine remedii morborum gravitas demonstratur; ut adeo mirum non sit, tam admirandas nonnumquam Conversiones in his Exercitiis Spiritualibus contigisse. Sic enim in Imagine Societatis lib. 3. refertur, Sacerdotem quemdam Scenicum, publicum Populi Offendiculum, cum in Sacram hanc Solitudinem sese recepisset, ita repente mutatum esse, ut injecto cervicibus fune, in suggestum ascenderit, & a frequentissima multitudine veniam petierit levitatis suæ, idque tam ardenter, ut ipsi Populo lacrymas excusserit, cui prius risus, & cachinnos movere solitus erat: Sed, & de Messanensi quodam Adolescente ibidem narratur, quod cum nec durissima quidem inter Mancipiorum fœces servitus eumdem flectere potuisset, his Exercitiorum præsidiis adeo emollitus sit, ut deposita ferocia summe tractabilem se præbuerit, omnibusque Domesticis ad-

mirationi fuerit. Præ ceteris tamen memorabile eſt, quod in parvo libello, *Sacra Tempe* vocato, cap. 2. de Equitis cujuſdam ſcelerati converſione memoratur; qui, cum alios commilitones per unius diei ſeceſſum ad conflictum, &, ſi opus fuerit, mortem pie obeundam præparare ſe advertiſſet, irridere primum hanc pietatem, poſt tamen importunis Amicorum, & Sociorum precibus perſuaſus, etiam ipſe ſuſcipere, ſed curioſitatis potius, quam devotionis gratia eſt auſus; verum vix unam, alteramve Meditationem peregerat, cum adeo ſe immutatum, tantoque DEI timore, & vitæ emendandæ deſiderio correptum ſenſit, ut deinceps Speculum fuerit virtutis, qui offendiculum fuerat, multoſque ſuo exemplo ad eamdem ſolitudinem uno ſaltem die frequentandam incitarit.

Tertius Fructus.

Confeſſionis integritas.

Tertius fructus eſt *Confeſſionis* ſingulari cum dolore, ſolatioque inſtitutæ *integritas*: nam, ut recte advertit P. Petrus Manrique in citato libello Sacrorum Tempe exempl. 17. c. 3. Multum differunt inter ſe Confeſſio quiete, attenteque, (ut in Exercitiis fieri ſolet) inſtituta; & ea, quæ inter occupationes ſuſcipitur; qui enim ſoli DEO, ſuoque Magiſtro vacat, tempus habet ſufficiens, & rationes cognoſcendi peccata, & commentationes idoneas fœditati ejus aperiendæ, atque adeo eſt bene comparatus ad juſtum dolorem adipiſcendum, & inde ad mirabiles Sacramenti, Sanguiniſque Chriſti, qui illic impertitur, fructus percipiendos; quibus auxiliis, cum plerumque careant ii, qui extra hanc ſacram Solitudinem Confeſſionem peragunt, haud facile quoque virtutem hujus Sacramenti tam copioſe experiuntur. Enimvero priores ſimiles ſunt Reo criminum ante Judicem conſtituto, ubi ex una parte Teſtes aſſiſtunt, patrata illius facinora exprobrantes; ex altera parte Exactor ſeu Fiſco Præfectus, gravitatem eorum-
dem

dem ostendens, ac veluti ad trutinam examinans, unde fieri non potest, ut Reus non cohorreat, seque peccavisse doleat; posteriores vero similes sunt Reo, contra quem Testes sine Exactore, aut Exactor sine Testibus, aut utrique in loco tumultibus personante, vocesque loquentium intercipiente adstant, ubi hoc ipso, quod minus percipiatur accusatio, ipsaque delictorum exprobatio, minor etiam dolor, & Erubescentia concipitur, id quod sequenti exemplo l. c. confirmat Manrique. Quidam, inquit, Confessioni de tota vita instituendæ se includendum dederat, quem assiduæ distractiones, & monstra imaginum male habebant, litteris, ullive alteri rei non vacare permittebant, omnino existimantem omnes Homines iisdem infestari turbelis, ideoque neque remedia circumspicientem, neque conquirentem. Itaque peracta homologesi in Exercitiis porro pergens, vidensque consuetas evanuisse phantasias, vicissim animum esse pacatum, ac liberum, omniumque actionum compotem, ita ut, quod liberet, sine turbatione faceret, legeret, studeret, oraret quiete, si ipse admiratus rem omnem Magistro enarravit, qui eum hortari, & animare instituit, gratesque DEO agere jussit, cum alia commemoraret exempla eorum, qui obita rite in secessu Confessione generali variis a DEO gratiis sunt donati, pars corporibus a vario malo liberatis, pars contra scrupulos, & importunas cogitationes armati, quemadmodum ipse, & alii aliis molestiis, ac vexationibus suo remedio exempti.

Quartus Fructus.

Pœnæ temporalis remissio.

Quartus fructus est *Pœnæ temporalis peccatis debitæ remissio:* ad quam obtinendam varie conducunt Exercitia; in primis quidem quia ad perfectum dolorem de peccatis disponunt, qui interdum adeo intensus esse solet, ut merito sperari possit, de eo, qui ejusmodi dolorem elicit, illa Christi verba S. Mariam Magdalenam

olim dicta verificatum iri: *Remittuntur ei peccata multa* (etiam quoad ipſam pœnam, aut partem illius) *quoniam dilexit multum*. Deinde vero etiam ad Pœnitentiæ opera (quæ ſpecialiter ad ſatisfactionem pro pœna peccatorum ordinata ſunt) tum ipſo Exercitiorum tempore, tum poſt finem illorum ſuſcipienda non modice incitat; & præterea ad variarum virtutum præſtantiſſimos actus eliciendos tum in ipſis Meditationibus, tum extra illas creberrimam occaſionem offert; & tandem, quod præcipuum eſt, per plenariarum Indulgentiarum, quæ iis, qui octo aut decem diebus hæc Exercitia colunt, conceſſæ ſunt impetrationem, omnem peccatis debitam pœnam relaxant, quæ quidem gratia tanto certius ſperari poteſt, quanto juſtior eſt cauſa, ob quam ejuſmodi indulgentiæ ſunt conceſſæ.

Quintus Fructus.

Virtutum ſtudium, & augmentum.

Quintus fructus, & primus ex iis, qui ad viam illuminativam pertinent, eſt *virtutum ſtudium, & augmentum*; ad quod promovendum duo perquam efficacia media, & motiva in his exercitiis ſubminiſtrantur, quorum primum eſt Chriſti exemplum, in cujus virtutibus, & actionibus conſiderandis tota propemodum ſecunda, & tertia hebdomas occupatur; unde Societas omnes, qui ab ea Exercitiis excoluntur, illis Apoſtoli Verbis ad Gal. 4. alloquitur: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur CHRISTUS in vobis*. Unumquemque vero Exercitantem illis S. Bonaventuræ verbis ad hanc imitationem incitat: *In omnibus virtutibus, & moribus propone ſemper clariſſimum Speculum, & totius Sanctitatis Exemplar, ſcilicet virtutes, & mores Filii DEI Domini noſtri JESU Chriſti, qui ad hoc nobis de cœlo miſſus eſt, ut aperiet nobis viam virtutum, & legem diſciplinæ ſuo exemplo doceret, & erudiret nos per ſemetipſum, ut ſicut ad imaginem ejus naturaliter creati ſumus, ita ad morum ejus ſimilitudinem*

per

per imitationem virtutis pro nostra possibilitate reformemur. Quanto enim quisque se ei in virtutis imitatione hic conformare studuerit, tanto ei in prima gloria, & claritate appropinquabit, & similior erit. Describe tibi in corde tuo mores, & actus suos, ut in omnibus factis, & verbis tuis ad hunc quasi ad exemplar respicias; incedens, stans, sedens, comedens, tacens, solus, & cum aliis. Et ex hoc magis diliges eum, & familiaritatis ejus gratiam assequeris, & in omni virtute perfectior eris. Et hæc erit Sapientia, & perfectio tua, & studium semper aliquid de ipso cogitare, unde vel provoceris ad imitandum eum, vel ad eum amandum afficiaris.
Alterum medium, quo virtutis augmentum promoveat Exercitia, est motivorum, quæ ad virtutis amorem alliciunt, seria meditatio, & penetratio, puta pulchritudinis, honestatis, jucunditatis, utilitatis, & similium proprietatum, quæ virtuti conveniunt. Certe potissima causa, cur tam pauci Homines virtutem serio sectentur, est exigua, quam de iis habent, existimatio, unde qui hanc per accuratam supradictarum Proprietatum Meditationem in his Exercitiis sunt assecuti, præponunt eam cum Salomone regnis, & sedibus, & divitias nihil ducunt in comparatione illius, scientes, quod omnia bona veniant pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius. Cujus quidem fructus percepti, ut infinita alia taceam, præclarum exemplum habemus in Maria Bonaventura Moniali Ordinis Sancti Benedicti in Monasterio a S. Francisca Romana olim Romæ fundato, cum magna opinione sanctitatis anno 1627. mortua, quæ, licet ab initio spiritualibus rebus parum addicta, ac virtutis minime studiosa fuerit, postquam tamen a P. Nicolao Lancizio, qui in sexto Opusculo cap. 22. fuse ipsius confessionem, & vitam describit, ad Exercitia hæc facienda inducta est, repente adeo mutata est, ut inter alia memorato Patri suo spirituali dixerit: *Pater non oportet amplius jocari cum DEO; agnovi, quid a me velit DEUS, quid nolit: volo tota esse DEI, & totis viribus conari, ut ob majorem DEI gloriam sine ulla mora*

Sancta evadam, non qualicumque, sed magna, cito. Nec minus præstitit, quam promisit, nam intra annum non integrum, quo supervixit, ad eum virtutis apicem, teste eodem P. Lancizio, pervenit, ut sine ulla prævia consideratione, & ponderatione causarum, ad virtutem impellentium, sola simplici, & instantanea apprehensione alicujus virtutis ad eamdem exercendam raperetur, eo ipso modo, quo S. Bernardus viros perfectos describens serm. 20. in Cant. ait: *Omne tamquam naturaliter, & malum respuunt, &, quod bonum est, amplectantur;* quemadmodum, et de S. P. N. Ignatio Andreas Frusius, ut l. 16. n. 123. hist. Soc. refertur, dicere solebat, cœlestem Christi gratiam in eo ingenitam ac naturalem videri, adeo constanter, ubique ac semper, adeoque facile, modum, virtutemque servabat.

Sextus Fructus.

Meritorum incrementum.

I. Pro sexto fructu *meritorum multiplicatio, & incrementum* recte assignatur, pro quo obtinendo varia iterum media in Exercitiis Spiritualibus addiscuntur; et in primis quidem dum per novissimorum considerationem ostenditur, quam gravis, et deflenda sit jactura, quæ per negligentiam in meritis multiplicandis incurritur; quam multi adeo non sine grandi dolore, et pudore illud Ecclesiasticæ c. 2. sint olim dicturi: *Cumque me convertissem ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, & ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi;* atque ideo ne gravior fiat hæc jactura, et dolor, per seriam resipiscentiam præterea negligentia resarcitur, sicque saluberrimum Apostoli monitum ad Eph. 5. impletur: *Videte itaque Fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed quasi sapientes, redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.*

II. Alterum ad meritorum augmentum medium est vir-

virtutum ſtudium, & profectus: hæ enim cum gratiam, & charitatem ſemper comitentur, merito radix, & cauſa potiſſima meritorum dicuntur. Unde merito S. Gregorius virtutes ſolas veras Hominis divitias vocat, dum hom. 15. in Evang. ait: *Solæ divitiæ veræ ſunt, quæ nos divites virtutibus faciunt. Si ergo, Fratres chariſſimi, divites eſſe cupitis, veras divitias amate.* Cum ergo virtutum copioſum incrementum in Exercitiis ſpiritualibus obtineri, in ſuperiori fructu quinto ſit oſtenſum, negari non poterit, quin proportionatum quoque meritorum incrementum in iiſdem obtineatur.

III. Tertium medium ad eumdem finem per Exercitia ſpiritualia offertur, dum per Meditationem de Regno Chriſti, & de duobus vexillis ad perfectam Chriſti imitationem, atque adeo ad majorem DEI gloriam, & obſequium in omnibus operibus, & laboribus quærendum voluntas impellitur, ita ut, etiamſi nullo ſuperaddito, laus DEI par foret, ad majorem tamen Chriſti imitationem, eligatur potius cum eo paupere, ſpreto, & illuſo pauperies, contemptus, & inſipientiæ titulus, quam opes, honores, & ſapientiæ æſtimatio. Quam amplum vero ex hoc ſtudio meritorum augmentum oriatur, vel ex eo colligi poteſt, quod DEUS liberalitate ſe vinci non patiatur, ſed, quo liberaliorem ſe quis erga eum oſtendit, tanto liberaliorem ſe ipſe viciſſim ſit præbiturus, menſuramque adeo bonam, confertam, coagitatam, & ſupereffluentem Meritorum daturus ſit in ſinum illius.

Septimus Fructus.

Præparatio ad Officia rite obeunda.

I. Etiam hic fructus non ſpernendus eſt, cum enim Major pars vitæ in muneribus, & Officiis cuique impoſitis ſit conſumenda, recte quoque concluditur, majorem meritorum, & gloriæ obtinendæ partem in Officiorum accurata adminiſtratione conſiſtere. Porro hunc fru-

fructum in Exercitiis potissimum obtineri, testatur in primis ipsa Societas, quæ suos ad altissimum, & difficillimum Operarii Apostolici munus præparatura, integrum annum impendi tertiæ probationi, & in hujus initio quatuor integras hebdomades, & aliam iterum in fine illius in sacris hisce Exercitiis utilissime consumi mandat. Testantur item Episcopi, aliique Prælati sat multi, qui onus Angelicis humeris formidandum subituri, ab his potissimum Exercitiis vires petierunt; quas cum magno suo, & suorum bono corroborari sensissent, ex iis non pauci nullos deinceps statuerunt sacris initiare, nisi ad dignissimum illud Christianæ Religionis munus cœlesti hoc præsidio ante præparatos. Testatur denique ipse Christus, qui Apostolos suos ad labores Apostolicos fortiter exantlandos excitaturos, & virtute ex alto instructus per integrum octiduum sese abscondere, orationique vacare illos voluit.

II. Porro ad fructum hunc obtinendum tria præcipue media suggeruntur in his Exercitiis, quorum primum, est Exemplum ipsius Christi, actionesque ipsius accuratius consideratæ; hæ enim, cum sint Idea, & regula omnium functionum Apostolicarum, non possunt sane perfectius actiones ad Proximi salutem ordinatæ peragi, quam si huic perfectissimæ Ideæ conformentur; nam, ut sapienter S. Basilius serm. de Resurr. pronunciavit, *propter hoc naturam nostram suscepit, ut in se velut in tabula quadam veram nobis veritatem, & virtutem depingeret, eamque nobis omnibus tamquam Archetypum imitandum proponeret.* Hinc teste S. Bernardo serm. 4. de advent. *Omnis nostra virtus tam longe est a vera virtute, quam longe est ab ea forma, quam verbo, & exemplo commendavit Christus præsens in carne.*

III. Alterum medium est orationis continuatio, qua scilicet vires a DEO gratiaque postulatur, sine qua frustraneus est omnis conatus Operarii Apostolici; nam, ut præclare S. Bernardus epist. 101. dixit, *Nunc autem manent* (id est, requiruntur ad Apostolicum munus) *tria hac, Verbum, Exemplum, Oratio; major autem horum*

rum Oratio, ea namque operi, & voci gratiam, & efficaciam promeretur. Et idipsum confirmans S. Augustinus l. 4. de doctr. Christ. c. 15. *munus suum*, inquit, *ut præstet, magis opus est orationum, quam Oratoris facultate, ut orando pro se, & pro illis, quos est allocuturus, sit Orator, antequam dictor.*

IV. Tertium medium est reflexio super obitas Muneris sui functiones, per quam, & commissorum errorum gravitas cognoscitur, & defletur; simulque stimuli ac nova proposita concipiuntur, eosdem non solum studiose devitandi, sed etiam subsequentium actionum majore fervore compensandi. Nimirum sicut Messores, ubi aciem falcis suæ obtusam esse advertunt, mox illam cote sua exacuunt, sicque novo fervore laborem repetunt, & facilius longe, fructuosiusque pergunt; ita Operatii quoque Spirituales, ubi fervorem in Officii sui functionibus obeundis imminutum advertunt, in secessu Exercitiorum ferventibus Meditationibus eumdem denuo reparant, sicque nova alacritate ad functionum suarum labores redeunt. Unde sapienter S. Hieronymus epist. 114. ad Celantiam scribens ait: *Non enim eo fit hic recessus, ut retraharis a tuis; imo id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis te præbere debeas.*

Octavus Fructus.

Zelus Animarum.

I. Quantopere Zelus hic necessarius sit Operariis Apostolicis, præclare S. Laurentius Justinianus in lib. de compunct. & complanctu Christ. perfect. indicavit dicens: *Absque igne quis ignem accendet? & sine charitate quis charitatis officia consummavit? Ardeat dilectionis flamma semper in te, quatenus calore tuo Proximorum excutiatur tepor, imo accrescat amoris incendium: quomodo præteritarum negligentiarum rubigo deleatur. Poteris plane inflammare ceteros, si fueris tu charitatis incendio contrematus.* Ex quibus verbis clare colligitur,

tur, Zelum animarum esse proprium fructum Exercitiorum Spiritualium; cum enim in his præcipue copiosa occasio offeratur, considerandi, & meditandi motiva Zelum impellentia, merito in his quoque sperandum est verificatum iri, quod S. David Ps. 38. dixit: *Concaluit cor meum intra me; & in meditatione mea exardescet ignis.* Id quod facilius persuadebitur, si, qualia motiva ad Zelum excitandum in his Exercitiis proponuntur, breviter ostendatur.

II. Primum itaque motivum quod vel maxime inculcatur in his Exercitiis, est Christi pro animarum salute incarnati, tantaque agentis, & patientis exemplum; quod S. Carolus Borromæus uti l. 3. c. 2. Act. Mediol. pag. 838. refertur, ob oculos præcipue Operariis Apostolicis habendum dicebat: quando monebat, ut in eo potissimum cogitationem, mentemque omnem figant, ut attente considerent adventum in terras Domini nostri JESU Christi Filii DEI, diligenterque perpendant, dum nobiscum in terris commoratus est, quanto desiderio nostræ salutis accensus fuerit, quantaque perpessus sit; hæc enim si cogitent, merito sperari potest, talibus cogitationibus, quasi quibusdam facibus animum illorum ita accensum iri, ut nullus vel maximus labor esse possit, quem illi subire recusent, ne pretiosissimi Christi Sanguinis fructus in ipsis, aliisque ipsorum negligentia depereat.

III. Secundum motivum est, ipsarum animarum præstantia, quam eleganter iterum ob oculos posuit suis Operariis S. Carolus Borromæus, dum l. c. pag. 839. sic locutus est: *Salus animarum quanti facienda sit, ex incredibili dignitate animarum conjici potest, quæ si forte alicui obscura est, charissima JESU CHRISTI verba perpendat, animam unam toti Mundo præferentis. Quid prodest, inquit, homini, etiamsi universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur. Ejusdem præterea res omnes gestas animadvertat. Quid enim aliud ille voluit, cum e cœlo descendit, laboriosissimam vitam in terris duxit, acerbissimam denique mortem subiit, quam hominum animas ab æterno periculo, & morte libe-*

liberare? hic certe laborem omnium susceptorum Scopus, hic sanguinis effusi, hic Crucis, & mortis fructus fuit; eo in opere Adjutores ei sunt, qui Verbi DEI prædicationi operam navant. Quod ipsum etiam S. Gregorius Nazianz. orat. 2. sequentibus verbis breviter, sed eleganter ostendit: *Huc Magistra Lex tendit, huc inter Christum, & Legem interjecti Prophetæ: huc Spiritualis Legis perfector, & finis Christus: huc exinanita Deitas: huc assumpta caro: huc nova illa mixtio, DEUS, inquam, & Homo. Atque hæc omnia propter omnia, & pro uno illo generis nostri Principe in unum cojerunt*. Quid multis? sic DEUS dilexit Mundum, ut Filium suum Unigenitum daret; at quid in Mundo dilexit, nisi id, propter quod factus est Mundus?

IV. Tertium motivum est, Satanæ in perdendis, atque in æternum, inque inexplicabile supplicium trahendis animabus insatiabile studium; nam, ut S. Brigitta quondam in Ectasi audivit, in judicio fassus est, majori se impetu ferri in perniciem animarum, quam torrens violentus; quæsitus autem a Christo, cur illud faceret? respondit, quia tu amas illas. Hinc merito iterum hoc motivum S. Carolus Borromæus Operariis proposuit dicens: *Considerent præterea terribilem animarum stragem, quam generis humani sempiternus hostis Satanas facit, quantam in illis perdendis solicitudinem adhibeat, quibus utatur Ministris, qua alacritate, solicitudineque, quibus laboribus, & vigiliis scelesti Ministri opus urgeant, indefessi atque assidui, iidemque perpetui, & obfirmati. Quare turpissimam rem se facturos existimare debent JESU Christi Ministri, si ita Magistri sui voluntatem, dignitatemque suam, atque sempiterna præmia perdant, vel a Christiana charitate tam alienos se præbeant, ut a Satanæ Ministris superari se sinant, patianturque, ut illi majori studio ad se, & alios perdendos, quam ipsi ad suam, aliorumque salutem tuendam incumbant*.

V. Quartum denique motivum est vocationis obligatio perpensa; si enim Officiales, & Ministri Principum, ubi aliquam dignitatem, quantumvis improbo labo-

labore, & precibus obtinuerunt, beatissimos se putant, & vel hoc etiam titulo ad omnem fidelitatem, & diligentiam in tali munere præstandam obligatos se putant, quanto magis id sentiendum ei, qui ultro, & gratuito ad dignitatem, & officium omnium Divinorum Divinissimum (ut vocat S. Dionysius Areopagita) videlicet ad animarum salutem procurandam vocatus est.

Nonus Fructus.

Perfectionis Assecutio.

I. Nonus fructus, & primus ex iis, qui ad vitam unitivam spectant, est Perfectionis assecutio, seu, quod idem est, perfecta cum DEO per amorem purissimum unio; ad quem fructum obtinendum duo præcipue perquam efficacia, et aptissima media in his Exercitiis obtinentur. Quorum primum est clarissima Bonitatis, aliarumque perfectionum Divinarum, et præcipue amoris, quo DEUS homines prosequitur, cognitio; quæ cognitio quantopere conducat ad mutuum amorem provocandum, patet ex ipso Beatorum in cœlis existentium felicissimo Statu, qui ideo rapiuntur, et necessitantur ad amandum perfectissime DEUM, quia per visionem beatificam clarissime Divinitatem illius, et supremam bonitatem cognoscunt; unde S. Ignatius assidue cum suspirio exclamare solebat ad DEUM: O utinam, mi DEUS, homines te nossent! non ignarus scilicet, quo perfectius ipsum homines cognituri, et amorem illius perpensuri forent, eo vehementius quoque ad amorem illius incitatum iri. Maxime si ipsius etiam amoris infiniti erga homines tot beneficiis, et operibus comprobati magnitudo perpendatur, tunc enim vere erubescit homo, se tam parce vices in amando rependisse, et in illa S. Bernardi verba erumpit: *Amat charitas, amat immensitas, & nos vicem rependimus cum mensura.*

II. Alterum medium est bonitatis, et dulcedinis Divinæ

vinæ deguſtatio; hic enim proprie dicitur iis, qui Exercitia faciunt: *Guſtate, & videte, quoniam ſuavis eſt Dominus.* Pſal. 33. Hic ipſe DEUS de anima in hanc ſolitudinem ſe conferente repetit verba illa per Oſeam c. 2. dicta: *Ducam eam in ſolitudinem, & lactabo eam* (id eſt, dulcedinem meæ bonitatis guſtandam dabo) *& loquar ad cor ejus.* Ut exclamare cogatur, et fateri cum Diſcipulis in Emaus euntibus: *Nonne cor noſtrum ardens erat, quando loquebatur nobis.* Luc. 24. aut cum S. Auguſtino l. 9. Conf. cap. 1. *O quam ſuave mihi ſubito factum eſt, carere ſuavitatibus nugarum, & quas amittere metus fuit, jam dimittere gaudium erat, ejiciebas enim eas a me vera tu, & ſumma ſuavitias; ejiciebas eas, & intrabas pro eis omni voluptate dulcior.* Certe ſi umquam alibi in his Exercitiis verificatur illud commune adagium: *Guſtato Spiritu deſipit omnis caro.* Unde anima his deliciis ineſcata exclamat cum Apoſtolis: *Bonum eſt nos hic eſſe.* Matth. 17. aut cum Sponſa: *Sub arbore illius, quem deſideraveram, ſedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Cant. 2. Item cum S. Bernardo in Jubilo: *Nec lingua poteſt dicere, nec littera exprimere, expertus poteſt credere, quid ſit DEUM diligere.*

Decimus Fructus.

Diſpoſitio optima ad mortem pie, & feliciter obeundam.

I. Fructus hic tantò amplius jure merito æſtimandus, magiſque optandus eſt, quanto certius conſtat, totam hominis felicitatem, vel miſeriam æternam ab ultimo hoc articulo pendere: nam, ut ſapienter S. Auguſtinus ad Dioſc. ſcripſit, *In quo quemque invenerit ſuus noviſſimus dies, in hoc eum comprehendet mundi noviſſimus dies; quoniam qualis in iſto die moritur, talis in die illo judicabitur.*

II. Quantopere vero conducant Exercitia Spiritualia ad hunc fructum obtinendum, ex tribus præcipue indiciis

ciis colligitur. 1. Ex ipsa Meditatione, quæ in prima hebdomada de Morte, ejusque circumstantiis proponitur; quæ quidem quam efficax sit ad dignam pro morte præparationem suscipiendam, testatus est in primis S. Gregorius l. 12. moral. dicens: *Qui considerat, qualis erit in morte, semper pavidus erit in operatione, atque inde in oculis sui Conditoris vivit. Nil, quod transeat, appetit: cunctis vitæ præsentis desideriis contradicit, & pene se mortuum considerat, quia moriturum se minime ignorat. Perfecta enim vita est mortis meditatio, quam dum justi solicite peragunt, culparum laqueos evadunt.* Testatus est etiam Juvenis ille sceleratus, de quo Spec. Exempl. meminit, qui pro pœnitentia post Confessionem peractam jussus in lecto se componere, et constituta ad pedem lectuli effigie Crucifixi cum duobus cereis, imaginari, se jam morti vicinum esse, per brevem hanc considerationem adeo commotus est, ut mox e lecto surrexerit, et Religiosam vitam sanctissime sit professus.

III. Secundo hoc ipsum colligitur ex vitæ rationibus, quæ hoc Exercitiorum tempore plerumque per generalem Confessionem, aliaque media componuntur; quemadmodum enim Homines prudentes, quibus momenti alicujus lis est, operam dant, ut aliquot dies ab Hominum consortio secum assumant Advocatos, quibus causam explicent suam, quosque omni strepitu, arbitrisque remotis consulant super litis quæstione; ita viri sapientes ad litem summi momenti, quam communis Inimicus ad mortis clepsydram intendet, per secessum in hanc solitudinem se ad eamdem præparant. Quem in finem memorabile Exemplum in sæpe cit. libello Sacr. Tempe c. 2. ex. 3. refertur in hæc verba: Sacerdos generali Confessione locum ac tempus quærens, profanis semper negotiis interturbatus, de die in diem differendo cunctabatur, donec unum destinavit nulla occupatione procrastinandum. Commodum advenit dies, cum ei litteræ Amicorum Sevilia redduntur, inde proficisci jubentes, itaque Confessario valedicit suo, causatus impedimentum, post reditum isthæc obiturus;

turus; an ignoras, Domine, subjicit Confessarius, te esse mortalem, atque inter viam mori posse? Motus hisce Sacerdos, ac tempore prolixius exercitium negante in hunc secessum se contulit, indeque magno cum fructu prodiens in viam se dedit, cum ecce in medio itinere correptus morbo, morique se sentiens, felix, inquit, hora, qua secessi ad ineundas vitæ meæ rationes, ad mortem obeundam, ad Testamentum ritu Christiano condendum; alioqui acerbum futurum erat in pago procul a Patria mori. Itaque quia in illo secessu me præparavi, animo morior æquissimo, ubicumque fuerit visum DEO, vel in medii vastitate campi. Sicque Sacramentis ad iter æternitatis instructus pie vitam terminavit.

IV. Tertio denique idipsum colligitur ex ipsa vitæ reformatione, quæ, ut alibi ostensum est, præcipuus est horum Exercitiorum Scopus, atque adeo hoc ipso etiam optima ad mortem dispositio, cum, teste S. Augustino de doctr. Christ. non possit male mori, qui bene vixit; &, ut l. 1. de civit. ait, *mala mors putanda non sit, quam bona vita præcessit; neque enim facit malam mortem, nisi quod sequitur ipsam mortem.*

Undecimus Fructus.

Ecclesiæ, & Familiarum Religiosarum incrementum.

I. Hic fructus quoque quam proprius effectus sit Spiritualium Exercitiorum, ex eo facile colligitur, quod tam Ecclesiæ, quam Familiarum Religiosarum incrementum in eo præcipue consistat, ut viros nanciscantur legitime a DEO vocatos (hoc ipso enim DEUS, qui eos tam misericorditer elegit, etiam virtute ex alto instruet, &, sicut velle concessit, etiam perficere dabit) & iidem vero Apostolico aut Religioso Spiritu imbuantur, & in eodem constanter conserventur, & perficiantur; ad hunc autem finem obtinendum merito Exercitia Spiritualia aptissimum Instrumentum censeantur; nam in primis Vocationem, & Electionem Status

quod attinet, quis melior modus, aut praxis eamdem indagandi præscribi aut adhiberi potest, quam is ipse, quem S. Ignatius in his Exercitiis præscripsit? per hunc certe plerique ex primis decem Societatis nostræ Patribus ad Religionem attracti, tantos postea fructus in longum ævum duraturos fecerunt.

II. Nec minus autem juvant etiam ad conceptum semel Vocationis exequendæ fervorem conservandum, & augendum, id quod experientia quotidiana confirmat; per quam habetur, non modo Societatem, sed alios etiam, sive Ecclesiasticos, sive Religiosos Prælatos, quando Subditorum suorum fervorem per occupationes externas imminutum aut omnino deperditum reparare, & resuscitare volunt, horum potissimum Exercitiorum auxilio id efficere conari; utpote quibus singularem efficaciam ad animos charitate DEI, & Proximi inflammandos inesse, ipsimet etiam propria plerumque experientia cognoverunt; nimirum sicut aqua in lebete inclusa, si igni admoveatur, operculoque claudatur, vehementius exæstuat; ita fervor animo conceptus, licet modicus sit, si cum igne Divino conjungatur (id est eximia DEI in nos, aliosque charitas, & beneficentia consideretur) & operculum apponatur (id est, extrinseca objecta animum distrahentia, & ad se rapientia removeantur in immensum perficitur, & augetur; uti recte S. Gregorius l. 22. moral. cap. 2. advertit dicens: *Animus noster dum igne amoris excoquitur, semper in se servat charitatem pulchritudinis quotidiana innovatione fervoris; nescit enim mens per torporem veterascere, quæ studet per desiderium semper incboare; hinc nempe per Paulum dicitur: Renovamini Spiritu mentis vestræ. Hinc Psalmista, qui ad perfectionis jam culmen pervenerat, quasi incboans dicebat: dixi, nunc cœpi; quia si lassescere ab incboatis bonis nolumus, valde necesse est, ut incboare nos quotidie credamus.*

Duo-

Duodecimus Fructus.

Majus divinæ Gloriæ incrementum.

I. Ultimus quidem ordine, sed primus dignitate merito hic fructus æstimatur, utpote ad quem omnes præcedentes Fructus velut ad ultimum finem ordinantur; cum enim Gloria DEI in hoc consistat, quod a Creaturis magis cognoscatur, æstimetur, & ametur; tunc autem DEUS magis æstimetur, & ametur, quando homo fortiter, & constanter declinat a malo seu peccato, & ferventer facit bonum, seu in virtutibus se exercet, facile patet, eodem passu, quo peccata vitantur, & virtutes exercentur, etiam DEI gloriam augeri; unde non opus est ulterius ostendere, quod Exercitia Spiritualia specialiter conducant ad hunc fructum obtinendum; cum hoc ipso, quod ostensum sit in præcedentibus paragraphis, per ea Hominem Salutis suæ studiosum ordinatissima Methodo per omnes tres vias, Purgativam scilicet, Illuminativam, & Unitivam ad summum perfectionis Apicem perduci, recte concludatur, etiam ad Majorem DEI gloriam promovendam non minorem ea utilitatem, efficaciamque continere.

§. III.

De Jucunditate Exercitiorum.

I. Inter alias fallacias, quibus Dæmon Exercitiorum horum Spiritualium fructum impedire nititur, non minima profecto censenda est falsa illa, & inanis persuasio, qua nonnullis persuadet, fastidiosam nimis, & tædio, tristitiaque plenam rem esse, Exercitiis hisce Spiritualibus vacare; id quod eorum præcipue exemplo probat, qui, quia minus se applicant ad hæc Exercitia, & curas, consolationesque externas abjicere nolunt, hoc ipso jucunditatem in illis absconditam minus

quoque sentiunt, atque adeo merito fastidio, tristibusque, ac melancolicis cogitationibus obruuntur. Verum aliud longe est eorum, qui jucunditatem horum Exercitiorum experti sunt, judicium; hi enim Vacationum Spiritualium loco habent hæc Exercitia, atque adeo non minori alacritate ad eadem accedunt, & perseverant; quam alii ad Vacationes corporales in amœna prædia conferre se solent. Et merito sane Vacationibus ea æquiparant, nam omnia ea capita, propter quæ Vacationes corporales tam jucundæ videntur, & tam avide expetuntur, in his Exercitiis perfectissimo modo experiuntur.

II. Si enim primo ante omnia *Locus* vacationes jucundas efficit, præcipue si in alto monte situs: si sanus, id est, puro, & frigidiusculo aere perflatus: si amœnus, id est, floridis arboribus, limpidisque rivulis sit instructus, ubi similem locum magis, quam in hisce Exercitiis reperire licet? Quid enim cœlo altius est? atqui in hoc Anima hoc tempore habitat, quæ magis est, ubi amat, & orat, quam ubi animat. Hic sane locus sanissimus est, quia purissimo, & gratissimo vento afflatur, illo nempe qui in die Pentecostes Apostolos afflavit, similique modo afflabit omnes, qui cum Apostolis per octo, aut plures dies orationi incumbent. *Si enim vos*, inquit Christus, *cum sitis mali, nostis bona data dare Filiis vestris, quanto magis Pater vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se?* Hic denique locus amœnissimis arboribus, & rivulis est consitus, & irrigatus: quid enim ipsi Sancti in cœlo, quorum vita, & exempla in his Exercitiis leguntur, & considerantur, aliud sunt, quam arbores amœnissimæ, & ut S. David. Ps. 1. loquitur, lignum plantatum secus decursum aquarum, quod fructum pulcherrimum virtutum, & bonorum operum dedit in tempore suo, cujus folium non defluet in æternum, & omnia, quæcumque fecerunt, & facient, prosperabuntur? Quid aliud gratia DEI semper quidem, sed in Exercitiis præcipue ob majorem dispositionem, & ferventiorem orationem parata; quid aliud, inquam, est, nisi rivulus aquæ il-

lius,

lius, de qua Christus Jo. 4. Samaritanæ dixit: *Qui biberit ex hac aqua, quam dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua, quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam?* Si ergo illis, qui loca amœna, & alta pro recreatione eligunt, omnis labor, & molestia, quam in ascensu percipiunt, spe secuturæ voluptatis jucunda, & facilis apparet; quidni potiori jure difficultas, quæ in Exercitiis faciendis interdum sentitur, facile superetur, ut spirituali recreatione ex loci amœnitate percipi solita animus fruatur, sicque ob tam insignem victoriam illud Apoc. 2. verificetur: *Vincenti dabo manna absconditum.*

III. Si vero, et *Temporis* seu longitudo, seu amœnitas jucundiorem efficere Vacationem solet, quidni ob eamdem iterum rationem Exercitia spiritualia vacationi recte comparentur, utpote in quibus octo plerumque, aut decem dies, interdum vero quatuor integre septimanæ consumuntur? Quis non amœnissimum Exercitiorum tempus asserat esse, in quo omnes plerumque curarum importuni, et molesti venti quiescunt, omnesque seu cupiditatum immoderatarum nimius æstus, seu noxium spiritualis torporis frigus abest, ut adeo merito de hoc tempore quisque Exercitans illud Siracidis Eccl. 24. applicet: *Ne defrauderis a die bono, & particula boni doni non te prætereat.*

IV. Ipsas vero Exercitationes, Corporis quod attinet, puta collocutionem, ambulationem, refectionem, piscationem, venationem, aucupium, et similes, quæ non modice, imo præcipue jucundas efficiunt Vacationes corporales, etiam hæ perfectiori longe modo in exercitiis spiritualibus reperiuntur. Quod enim gratius colloquium excogitari potest, quam cum DEO, de quo Sponsa Cant. 5. dixit, *Anima mea liquefacta est, ut dilectus meus locutus est?* de quo duo Discipuli in Emaus euntes fassi sunt, *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via?* Quæ jucundior deambulatio accidere potest, quam ea, per quam triplex via perfectionis decurritur, et ad gratum Sanctitatis apicem pervenitur? Quæ suavior refectio optari potest,

quam ea, quæ tum per Verbi Divini auditi lective; tum per amoris gustatam dulcedinem percipitur, de qua S. Bernardus in jubilo dixit: *Tua JESU dilectio, grata mentis refectio, replens sine fastidio, dans famem desiderio*? Quod si, et secura mens, teste Salomone Prov. 15. est quasi juge convivium, ubi magis hoc convivium, quam in his ipsis Exercitiis reperietur, quorum præcipuus scopus est, expulsis per pœnitentiam vitiis, securam, et quietam mentem efficere? Jam vero quæ Piscatio gratior, et felicior esse potest, quam ea, qua animæ seu viventium peccatorum, seu captivorum in Purgatorio gravissimas pœnas sustinentium capiuntur, uti fit in his Exercitiis, dum et ferventia pro iis suspiria, precesque ad DEUM emittuntur, et novus ad easdem efficacius juvandas ardor concipitur, variaque ad eumdem finem obtinendum media excogitantur, ut impletum merito illud Christi ad Apostolos Matth. 4. prolatum Vaticinium videri queat: *Venite post me, & faciam vos fieri Piscatores hominum*. Sed nec venatio jucunda deesse videtur his Exercitiis, dum Exercitans illud Sponsæ, Cant. 2. sibi applicans: *Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoliuntur vineas nostras; nam vinea nostra floruit:* imperfectiones, et malas inclinationes suas tanto majori voluptate, et feliciori successu insequitur, quanto graviora plerumque per eam damna animæ, velut Spirituali vineæ inferebantur. Et ne ipsa quoque Aucupii voluptas desit, cogitationes, et desideria, quæ velut Aviculæ libere per Mundum vagabantur, et nunc huic, nunc illi rei per inordinatum amorem insidentes vanæ voluptatis escam captabant, per accuratam reflexionem, et detestationem capiuntur, et intra rationis bene ordinatæ caveam includuntur. Ut merito propter ejusmodi voluptatem impleta videatur promissio, quam DEUS olim per Jeremiam Prophetam cap. 2. fecerat dicens: *Consolabitur ergo DEUS Sion, & consolabitur omnes ruinas ejus, & ponat desertum ejus quasi delicias, & solitudinem ejus quasi hortum Domini*. Quam item Sponsa Cant. 7. Sponso fecerat dicens: *Veni dilecte mi, egrediamur in agros,*
com-

commoremur in villis. Mane surgamus ad vineas; videamus, si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica; ibi dabo tibi ubera cœlestium consolationum. Has sane, ut plura alia exempla prætercam, gustavit Calvinianus ille, ut cap. 2. Sacr. Tempe ex. 12. refertur, tantam in his Exercitiis dulcedinem sensit, ut dicere ausus sit, hominem quantumvis flagitiosum, si illa degustaret, millies mortem oppetiturum, ut iis frueretur. Sed ne brevis ea voluptas fuisse credatur, integri anni decursu deliciis illis inter orandum demulcebatur, adeo ut senas omnino horas genibus solo affixis traducere solitaret, magnamque partem a sensibus abductus alienaretur. Adhuc vero mirabilius est, quod ibidem ex. 13. de alio Calviniano legitur, qui, ubi Exercitiis hisce vacare cœpit, tantis repletus est deliciis, ut toto die incœnatus, & impotus manens, causamque rogatus responderit, se præ copia solatiorum cibum non capere, imo nec tempus ad unicum libelli pii caput perlegendum invenire posse. Unde finitis Exercitiis Instructorem suum his verbis allocutus est: Pater, a parvo Puero educatus sum inter commoditates, quæ vel optari potuissent, affirmo tamen ignorasse me adhuc, quæ sit voluptas, nisi dum quatuor hisce parietibus me video circumseptum, & fieri non potest, quin, qui experiatur, & credat, quæ mihi contigerunt, convertatur ad DEUM, fiatque Catholicus. Ego domo profectus sum urbes orbis Christiani celebriores convisendi, deinde Constantinopolim, Hierosolymam, aliasque, at vero finem itineribus meis impono, cum, quod quæsieram, hic loci invenerim, neque umquam antehac reperire licuerit, pacem videlicet, animique tranquillitatem. Et quando intelligo hanc gratiam a DEO non soli mihi tributam, sed in aliorum quoque gratiam, referam me domum, ubi multi vitam inter doctrinæ fallacias agitant; eorum, quæ hic loci experiundo didici, rudes ac ignari; quod ipsum etiam opere postmodum complevit, admirantibus Domesticis tam subitam, & extra-

 ordi-

ordinariam hominis mutationem, donec ex ipſomet genuinam cauſam intellexerunt.

TITULUS II.

DE PRÆSTANTIA EXERCITIORUM EX EXTRINSECIS TESTIMONIIS.

Innumera quidem teſtimonia afferri poſſent, ex quibus tanto efficacius præſtantia Exercitiorum cognoſci poſſet, quanto certius plerique eorumdem utilitatem, fructuſque dulciſſimos propria experientia cognoverunt, ſed ad duodecim velut præcipua merito reduci poſſunt, videlicet ad DEUM, Chriſtum, B. Virginem, & Cœlites, SS. Patres, ſummos Pontifices, Cardinales, & Epiſcopos, Principes Sæculares, Doctores, Religioſos externos, Religioſos noſtræ Societatis, Sæculares Catholicos, Hæreticos, Ethnicos, quorum teſtimonia proinde per diſtinctos paragraphos breviter afferentur.

§. I.

Quanti DEUS faciat Exercitia.

I. Quanti æſtimet DEUS hæc Exercitia Spiritualia; variis ſane argumentis non obſcure declaravit. Et primo quidem dum Moyſem ad ſe in montem Sinai vocavit, & quadraginta diebus, & noctibus retinuit, an non clariſſimo argumento oſtendit, tunc ſe præcipue hominibus ſuam voluntatem declarare, donaque communicare, quando a turbis ſemoti, totos ſe conſortio, colloquioque ſecum inſtituendo impendunt?

II. Quod ipſum etiam ſimili argumento in Elia Propheta declaravit, quando eumdem in Spelunca montis delitescentem in ſpiritu primum grandi, & forti ſubvertente montes, & petras conterente, deinde vero in ſibilo auræ tenuis inviſit, ut oſtenderet ſcilicet, tunc maxime ſe altos montes, & petras duras mentium pec-

catis,

catis, aut imperfectionibus obnoxiarum conterere, suamque voluntatem per inspirationem internam quasi sibilum tenuem manifestare, quando in solitudinis speluncam secedunt homines, & remotis turbis, & curis, Divinæ familiaritatis sese capaces efficiunt.

III. Sed neque illud etiam testimonium prætereundum est, quod per Oseam Prophetam c. 2. protulit dicens: *Propter hoc ecce ego lactabo eam, & ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.* Quæ enim alia est lactatio ista, nisi promissio multiplicium fructuum, qui ex solitudine reportantur? quid aliud *loqui ad cor* significat, nisi quod tunc maxime soleat viam perfectionis, & unionis cum DEO ostendere, atque ad eamdem alacriter decurrendam, efficacia motiva stimulosque suppeditare?

IV. Jam vero illa Isaiæ Prophetæ c. 26. verba (*Vade Populus meus, intra in cubicula tua, claude ostia tua super te, abscondere modicum ad momentum, donec pertranseat indignatio?*) qui accuratiùs perpendit, an non fateri cogetur, consilium hoc per Exercitia Spiritualia perfectissime adimpleri, adeoque jam tum DEUM ad solitudinem hanc sacram respexisse?

V. Quod si denique admirandi in his Exercitiis producti effectus, admirandæ, inquam, conversiones, copiosæ consolationes, & altissimæ illustrationes considerentur, quid aliud sunt nisi clarissima DEI testimonia, quibus testari dignatus est, hæc Exercitia (quod multorum alias etiam sermone percrebuit) esse opus humano majus, & altissimum æternæ suæ mentis inventum?

§. II.

Quantopere Christus Exercitia æstimarit, & commendarit.

I. Quantopere Servator noster Exercitia hæc æstimarit, clarius testari non potuit, quam cum in desertum secedens, quadraginta diebus, & noctibus, sine ullo hu-

humano consortio vixit, solisque contemplationibus, aliisque spiritualibus exercitationibus vacavit; quam ob causam Petrus Guerrerius Archiepiscopus Granatensis, uti Historiæ Societatis p. 1. l. 13. n. 86. refertur, Exercitia hæc summi faciebat, dicebatque semel in concione, Christum in desertum tamquam Exercitia spiritualia secessisse, ut omnes suo invitaret exemplo, doceretque necessarium subinde esse, ad res animi sui considerandas locum, tempusque vacuum sumere.

II. Sed & aliud non obscurum hujus rei testimonium reliquit, quando Discipulos suos ultro ad secessum spiritualem, invitavit Marc. 6. dicens: *Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum*; ubi per quietem utique non corporalem dumtaxat cessationem a laboribus, aut somnum intellexit, sed depositionem curarum, & occupationum ad alios juvandos pertinentium, suique accuratam inspectionem, & recollectionem, ut novo fervore, & alacritate ad pristinos labores redirent.

III. Quando vero Matth. 6. dixit. *Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito reddet tibi*: quid aliud, quam secessum spiritualem suasisse videtur? Ubi enim perfectius hoc Christi consilium impletur, quam in his ipsis Exercitiis, dum & cubiculum privatum eligitur, & diligenter clauditur (id est, sine necessitate non exitur ex eo, nec quisquam alius nisi simili ex causa admittitur) & magno cum fervore plerumque tempus Orationi impenditur?

IV. Clarissimum vero de utilitate horum Exercitiorum testimonium tulit, quando, ut in Actibus Apostolorum c. 1. legitur, præcepit Apostolis suis, ut ab Jerosolymis non discederent, sed exspectarent promissionem Patris, quam per os ejus audiverunt; quæ enim fuerit exspectatio, sat clare ibidem indicatur, dum dicitur, quod in cœnaculum introjerint, & unanimiter perseverarint in oratione cum Mulieribus, & Maria Matre JESU, & Fratribus ejus. Quid autem hoc

aliud

aliud erat, nisi Exercitiis spiritualibus vacare, & per ea se dignissime ad Paracleti promissi optatissimum Adventum præparare?

§. III.

Quam æstimationem B. Virgo de Exercitiis spiritualibus habuerit.

I. Quid Sanctissima DEI Mater de præstantia, & utilitate Exercitiorum horum spiritualium senserit, non videor efficacius ostendere, & probare posse, quam si specialem revelationem a P. Ludovico de Ponte in vita P. Balthasari Alvarez c. 53. §. 1. narratam ipsius Auctoris verbis retulero. Sic ergo ille scribit.

II. Ex multis Personis altissimæ Orationis, quibuscum egi (quæ non fuerunt paucæ) fuit quædam, cui DEUS Dominus noster, & Sanctissima ejus Mater extraordinarios valde favores, et misericordias exhibeant, de cujus sincera veritate, cum aliquid dicit, habeo eam moralem certitudinem, quam in ejusmodi rebus homo habere potest. Illa, inquam, mihi dixit, quæ referam.

III. Cum illa intelligeret, homines Societatis ad hæc Exercitia facienda se colligere anno 1600. pro more nostro recepto, voluit et illa in domo sua se colligere, ut eadem faceret modo, quo posset. Cumque cœpisset, et mane quodam in sua Oratione esset cum Domino, vidit oculis mentis venientem, et ad se appropinquantem sanctum quemdam Angelum insignis Majestatis; quæ cum obstupesceret, et nesciret quid hoc esse posset, dixit ei ille, se esse Archangelum Gabrielem, et missum a Sanctissima Virgine, ut ipsam salutaret, et quædam significaret. Illa, quæ erat valde humilis, hoc audiens, magis obstupuit, seque contraxit, petens ab Angelo, ut, prius, quam referret quæ in mandatis habebat, permitteret ipsam diutius cum Domino DEO nostro de re adeo gravi tractare (quod in hujusmodi occasionibus facere solebat) Angelus,

lus, cui valde placet humilitas, et cautela, Sanctaque illa ex reverentia contractio, respondit, sibi id valde placere. Quare eo, quasi ibi non esset, prætermisso, accessit ipsa ad Dominum nostrum (quem ubique præsentem esse Fides nostra docet) magnoque animi sensu, et affectu suam ei miseriam, et vilitatem proposuit, humiliter petens misericordiam, et ut ab ea dignaretur avertere, quidquid sanctissimæ ejus voluntati conforme non esset. Cumque in his, et aliis hujusmodi petitionibus aliquamdiu hæsisset, audivit internam Domini vocem dicentis, ut, quæ Angelus dicturus ei esset, audiret.

IV. Et illa certior, et securior interius facta, quod totum illud esset DEI opus, eum in modum, quo Divina sua Majestas cum Servis suis Prophetis faciebat, audivit flexis genibus, et magna cum reverentia, quæ Angelus in commissis habebat. Qui cælestis Reginæ nomine ei dicebat: Exercitiis, quæ facere cogitasti, per mentis ratiocinationes, et meditationes magnitudinis DEI, et bonorum infinitorum, quæ per Christum nobis communicantur (in eum fere modum, quo fiunt a Societate) singulare obsequium Reginæ nostræ præstabis; significat enim tibi, se fuisse, et esse tamquam Patronam, et Fundatricem illorum Societatis exercitiorum; nam se adjuvisse, et docuisse S. Ignatium, ut ita fieret, ideoque hoc nomine initium se dedisse huic operi, imo, et se toto tempore vitæ suæ in sanctis hujusmodi Exercitiis fuisse occupatam.

V. Hæc fuit revelatio, de cujus veritate (ut dixi) non possum dubitare, perpensis omnibus circumstantiis ejus, cui facta est; certoque credo, non illi Personæ factam fuisse revelationem propter se, sed propter nos, ut scilicet Societatis homines, et ceteri, qui sanctis his Meditationibus exercentur, aliquod eis tempus seorsim tribuentes pluris ea faciant, et ad ea continuanda magis animentur, si quidem talem habent Fundatricem, Protectricem, et Adjutricem, qualis est ipsa Sacratissima Virgo DEI Mater, quæ etiam ea fecit, licet cum majore excellentia absque ulla comparatione,

quam

quam nos, voluitque rem hanc nobis manifestare, ut illustrissimum et sanctissimum illius exemplum sequeremur. Ita memoratus Pater Ludovicus de Ponte.

VI. Ex qua revelatione, ut recte concludit nonnemo, evidenter possumus colligere, quod ista Exercitia sint efficacissimum medium ad augendam in nobis charitatem DEI. Nam si hęc Virgo, quę ad tam altum Sanctitatis gradum ascenderat, Spiritus S. instinctu speciali ea fecerit; profecto dubitari non potest, quin DEUS ea Exercitia illi inspirarit tamquam singulare, et excellentissimum medium ad augendam suam erga DEUM charitatem; nam hęc perfectio est, et vera Sanctitas, ad quam omnia opera pietatis dirigi debent. Deinde si Mater Sapientię ea S. Ignatio dictaverit, vel in iis scribendis direxerit; et si Mater Sanctitatis, et Charitatis, quę supra omnes Homines, et Angelos debuit in dilectione maximis incrementis proficere, in his Exercitiis se tota vita exercuerit, quis dubitare poterit, quin Divinę Sapientię, et Charitatis thesauri, et pretiosissimę fodinę in iis reperiantur?

§. IV.

Quid SS. Patres de Exercitiis senserint.

I. Agmen inter hos merito ducat S. Gregorius l. 29. mor. c. 12. ubi non obscure utilitatem ejusmodi secessus sequentibus verbis indicat: *Sancti viri, qui exterioribus ministeriis deservire Officii necessitate coguntur, studiose semper ad cordis secreta refugiunt, ubique cogitationis intimæ cacumen ascendunt, & legem quasi in monte præcipiunt, dum postpositis tumultibus actionum temporalium in considerationis suæ vertice supernæ voluntatis sententiam perscrutantur.* Quantopere autem hic ipse secessus conducat ad mentem cœlestibus consolationibus, & illustrationibus replendam l. 30. moral. indicavit dicens: *Si carni, quod licet, abscindimus, mox in Spiritu, quod delectat, invenimus, Intentioni quippe animæ si exterior evagatio clauditur, interior accessus aperitur; nam quo*

extra

extra se spargi propter disciplinam non potest, eo super se intendere per profectum potest; quia etiam in altum arbor crescere cogitur, quæ per ramos diffundi prohibetur; & cum rivos fontis obstruimus, fluenta surgere ad superiora provocamus.

II. S. Hieronymus vero quantopere solitudinem, & secessum a turbis amarit, sequentibus verbis aperte monstravit: *O desertum floribus Christi vernans: O solitudo, in qua nascuntur ii lapides, de quibus in Apocalypsi Civitas Magni Regis exstruitur: O Eremus familiarius DEO gaudens!* Nemo vero quis putaret, per hunc secessum effici, ut proximo suo minus quis prodesse studeat, sapienter hanc persuasionem in Epistola 114. ad Celsum eripere conatus est: *Non enim eo fit hic recessus, ut retraharis a tuis; imo id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.*

III. Quem fructum S. Augustinus ex tali secessu retulerit, ipsemet l. 10. Conf. c. 40. fatetur sequentibus verbis: *Hoc me delectat, & ab omnibus actionibus necessitatis, quantum relaxari possum, ad istam voluptatem refugio; neque in his omnibus, quæ percurro consulens te, invenio tutum locum animæ meæ, nisi in te, quo colligantur sparsa mea, nec a te quidquam recedat ex me.*

IV. Singulariter tamen in hoc secessu persuadendo Zelosum se S. Bernardus exhibuit variis in locis. Et primo quidem l. 1. de consid. dum Eugenium Pontificem sic alloquitur: *Memento, non dico semper, non dico sæpe, sed vel interdum reddere te ipsum tibi; utere tu quoque te inter multos, aut certe post multos; non totum te, nec semper dare actioni velim, sed considerationi aliquid tui, & cordis & temporis sequestrare.* Et iterum eodem libro: *Colligat & se intra sinus, qui omnes recipit; alioqui quid prodest tibi juxta Verbum Domini, si universos lucreris, teipsum perdens? Quamobrem cum omnes te habeant, esto & tu ex habentibus unus, quid solus fraudaris munere tui? usquequo Spiritus vadens, & non rediens? Sapientibus, & insipientibus debitores, & soli te negas tibi?* Porro utilitatem hujus secessus, qui

qui in consideratione potissimum consistit, copiose enumerat ibidem, dum ait: *Hæc cognitio affectiva primum fontem suum, id est, mentem, de qua oritur, purificat, deinde regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, componit mores, vitam honestat, & ordinat, postremo Divinarum pariter, & humanarum rerum scientiam confert. Hæc est, quæ agenda præordinat, acta recogitat, ut in mente nihil resideat incorrectum, aut correctione egens. Hæc est, quæ in prosperis adversa præsentit, in adversis quasi non sentit.* Brevissime vero omnes hujus secessus fructus complexus est, dum in sermone quodam in Cantica dixit: *Hæ considerationes sunt deliciosæ ad saporem, solidæ ad nutrimentum, efficaces ad medicinam.*

V. S. Dionysius in eumdem sensum conspirans, sic fructum, imo & necessitatem ejusmodi exercitiorum indicat: *Ante omnia maxime in Theologia, id est, in cognoscendo, & amando DEO ab Oratione auspicandum est, ut Divinis commemorationibus, invocationibusque nos ipsos illi dedamus, atque uniamus. Oportet enim sanctis orationibus, & mente tranquilla ad Divinam unionem accommodata ad DEUM, ut ad boni principium adduci, & nos ipsos ad sublimiorem Divinorum, benigniorumque radiorum contuitum precationibus comparare.*

I. Denique S. Chrysostomus l. 1. de orando DEO, cum dixisset, per hanc orandi rationem nos assequi, ut & mortales, & temporarii esse desinamus, natura quidem mortales, sed colloquio, convictuque quem agimus cum DEO, ad immortalem vitam transeuntes, mox subdit: *Necesse est enim, ut qui cum DEO familiaritatem habet, superior evadat & morte, & omnibus, quæ corruptioni sunt obnoxia; sicut fieri non potest, ut, qui solis radiis fruitur, non effugiat tenebras.*

§. V.

§. V.

Quid Summi Pontifices de his Exercitiis senserint.

I. Si in ore duorum aut trium Testium stat omne verbum, duorum quoque aut trium Pontificum testimonia tanto efficacius præstantiam Exercitiorum demonstrabunt, quanto certius est Oraculum, quod ab eorum ore procedit.

II. Et primo quidem, quid Paulus Tertius, qui Exercitia hæc ad preces S. Francisci Borgiæ approbavit, de iis senserit, ex propriis ejus verbis facile colligere licet, dum in Bulla anno 1548. data, sic loquitur: *Nos igitur, qui documenta, & Exercitia hujusmodi examinari fecimus, & quæ ex testimonio, ac relatione dilecti Filii Joannis Tit. S. Clementis &c.* nobis desuper facta, pietate, ac sanctitate plena, & ad ædificationem, & spiritualem profectum Fidelium valde salubria, & utilia esse, & fore comperimus; debitum etiam respectum ad fructus uberes, quos Ignatius, & ab ipso instituta Societas præfata, in Ecclesia DEI ubique Gentium producere non cessant, & ad maximum adjumentum, quod ad id prædicta Exercitia attulerunt, non immerito attulerunt, hujusmodi supplicationibus inclinati, documenta, & Exercitia prædicta, ac singula, ac omnia in iis contenta, auctoritate prædicta, tenore præsentium, ex certa scientia nostra, approbamus, collaudamus, ac præsentis scripti Patrocinio communimus, hortantes plurimum in Domino, omnes, & singulos utriusque sexus Christi Fideles, ubilibet constitutos, ut tam piis documentis, & Exercitiis uti, & illis instrui velint.

III. Non minus autem etiam Julius III. Successor Pauli suam de Exercitiis æstimationem prodidit, quando Gregorio Razivillio Cardinali, Vilnensi Episcopo, & Fratri ejus Josepho in Villam ejusdem Julii, ut his Meditationibus animum exercerent, secedentibus Achil-

lem

lem Gagliardum velut peritissimum Ducem assignavit, eo successu, qui in sequenti paragrapho explicabitur.

IV. Præ cæteris tamen Alexander Septimus luculentum de utilitate horum Exercitiorum testimonium tulit, quando anno 1665. Pontificatus sui anno tertio, eadem non tantum approbavit, & confirmavit, sed etiam ex propria experientia eorum utilitatem est attestatus, & ad eadem usurpanda plenariis Indulgentiis concessis omnes his verbis invitavit: *Nos, qui probe scimus, quantopere conducant Exercitia hujusmodi dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illa Christi Fidelium mentibus, devotionem eorum, qui operi adeo pio, ac salutari vacaverint, cœlestium thesaurorum Ecclesiæ elargitione magis incitare volentes, de Omnipotentis DEI misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis Christi Fidelibus tam prædictæ Societatis, aut cujuscunque alterius Ordinis, & Congregationis Regularibus, quam aliis quibuslibet Ecclesiasticis, & Laicis, qui in domibus memoratæ Societatis Exercitia prædicta juxta laudabilem ejusdem Societatis consuetudinem per Octidui spatium quandocumque peregerint, & interea temporis vere pœnitentes, & confessi Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, quoties id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus.*

§. IV.

Quid Cardinales de Exercitiis senserint.

I. Primus ex his merito chorum S. Carolus Borromæus Cardinalis, & Archiepiscopus Mediolanensis ducit, qui variis argumentis suam de his Exercitiis æstimationem declaravit. Nam 1. ea bis quotannis iterabat, & instar Novitii in iis ab aliquo e Societate non tantum quoad interiores motus animi, & exteriores actiones dirigi, sed etiam ipsa Meditationum puncta, ante quamlibet Meditationis horam tradi volebat, uti Lancizius. p. 1. opusc. 10. n. 231. fol. 830. testatur. 2. Ad

ipsam etiam mortem se per ea velut optimam præparationem disposuit, dum in solitudinem Varalli montis secedens; & his Exercitiis vacans, & castigatione voluntaria asperam, sed Christi dolorum Meditationibus suavem vitam ducens, ex eo secessu morbum contraxit, vitamque sanctissime clausit, ut Breviarium Romanum 4. Novemb. refert. 3. Dum ex Clero quoque suo, quotquot poterat, ad eadem facienda inducebat. 4. Dum Clericos Seminarii sui in ipso ingressu, & ante Sacrorum Ordinum susceptionem iisdem excoli voluit; imo, & in Synodo decretum fecit, ut nullus Sacerdos initiaretur Sacris Ordinibus, nisi qui per aliquot dies secedens, sacris sese ad illos Meditationibus præparasset. 5. Dum Famulos quoque suos quotannis vacare iisdem Exercitiis jubebat, ut cœlestia, & æterna crebro meditantes, vitam piam secundum Christi legem instituerent. 6. Dum Duci Mantuano Bibliothecam suam Visitanti, & collaudanti dicebat, se in sacculo libellum (qui Libellus Exercitiorum fuerat) circumferre, qui plus contineret, quam omnes Bibliothecæ suæ Codices, eo quod Scriptores librorum cæterorum doctrinam suam ex principiis, & scaturigine hujus Libelli derivarint.

II. Quid Cardinalis Burgensis senserit de his Exercitiis, sat clare in censura Libello Exercitiorum præfixa ostendit, dum scripsit: Legimus spiritualia hæc Exercitia, placentque nobis valde, & digna judicamus, quæ ab omnibus Orthodoxæ Fidei Cultoribus recipiantur, & magni fiant.

III. Non minorem de illis æstimationem Caspar Contarenus, Patricius Venetus, & ex Senatore Cardinalis: ætate sua ingenii, & doctrinæ laude facile princeps prodidit, dum non modo sub sancto Ignatio Magistro se exercuit, sed etiam tradita sibi Exercitia, sua ipse manu perquam accurate descripsit, & eumdem solicite ab Hæredibus servari, non secus, quam ingentem thesaurum, uti revera est, in pretio haberi voluit, uti P. Joannes Weyer in Prolegomenis Theophili §. 12. testatur.

IV. Quartum testimonium tulit, quem priori paragrapho citavi, Georgius Radzivilius Cardinalis, & Vil-

næ

næ Episcopus, qui cum Fratre suo Stanislao his Exercitiis eo successu vacavit, ut redux in Poloniam fructum, quem hauserat, per omne regnum maximo animarum lucro, diffunderet, ut loc. cit. ex Societatis imagine p. 385. refertur.

§. VII.

Quid Episcopi de his Exercitiis senserint.

I. Etiam hic in ore trium Testium stabit æstimatio, quam Episcopi de Exercitiis habuerunt. Inter quæ testimonia primus jure merito locus debetur testimonio, quod Doctor Bartholomæus Torres Lector Segonciæ, & Cathedraticus Complutensis, & postea Canariensis Episcopus de illis tulit, dum, ut in historia Societatis p. 1. l. 13. n. 14. refertur, publice pro Concione dixit, se plus Theologiæ triginta Exercitiorum diebus, quam triginta annis inter studia Scholastica condidicisse; & licet triginta annis, quibus S. Thomam, Scotumque versabat, vix occurrerit argumentum, quod solvere non posset, rationibus tamen Villanovæ, qui eum in Exercitiis dirigebat, manibus, pedibusque fuisse constrictum. Unde Segonica multos submittebat Doctores, & Præbendatos, ut vocant, Ecclesiæ illius ad Exercitia eodem P. Villanova (qui Logicam dumtaxat, & Theologiam moralem audiverat) Ductore, obeunda.

II. Quid Episcopus Saluzanus, Vicarius Papæ de his Exercitiis senserit, in sua de Libello Exercitiorum censura, & approbatione clare manifestavit, dum, ut in primis ejusdem Libelli paginis refertur, aperte testatus est, opus hoc omni laude dignum, & Christianæ pietati valde proficuum esse.

III. Præ cæteris tamen memorabile est testimonium præclarum, quod Basileensis Episcopus, Bruntrutani Collegii Fundator proferre dignatus est, dum, ut Annuæ litteræ Societatis 1601. f. 395. testantur, postquam novem diebus Exercitia Spiritualia fecisset, tantum inde fructum percepit, ut diceret: Si Patres Societatis in me

nihil aliud contulissent, quam hoc cœleste beneficium, id unum facile æquaret æquaret omnia, quæ ego Collegii hujus Auctor præstiti Societati.

§. VIII.

Quid Doctores Theologiæ de Exercitiis senserint.

I. Inter horum Doctorum præclara de Exercitiis testimonia merito memorandum censetur, quod Joannes Cochlæus Canonicus Wartislaviensis, eruditione, scriptis libris, solida Catholicæ Religionis adversus Lutheranos defensione, victoriisque de Hæresiarcha Luthero reportatis orbi notissimus, Romanique Regis in consessu Ratisbonensi Theologus protulit, dum postquam P. Petrum Fabrum primum S. Ignatii Socium de scientia animæ in Spiritualibus Exercitiis S. Ignatio tradita, & ab eo per Meditationes de Vita Christi, aliasque pias Exercitationes in artem, usumque redacta differentem audivisset, hæc dixisse scribitur: *Multæ per Europam Scolæ, & Cathedræ Theologicæ ferbuerunt, & fervent disputationibus. Optavi sæpius, ut mysticæ hujus, & arcanæ aliqua saltem pateret schola, ex qua non lumen siccum, & sterile sui quæreret, & sonaret pompam, sed ferax, & salubre vitalem ederet charitatis ardorem, qui DEO pascitur, & constanter in DEUM agendo fertur. Nunc gaudeo, quod tandem inveniantur Magistri circa affectus.* Quod sicut ingenti lætitiæ sensu, erectisque in cœlum oculis dixit, ita, quamprimum licuit, dedit se Exercitiis excolendum, quæ expertus ita probavit, ut magnis viris, Theologis, Præsulibusque eadem suaserit, & tradiderit.

II. Non minus præclarum est Testimonium, quod M. Manzius e S. Dominici Familia in Complutensi Academia Lector, vir gravissimus tulit, dum absque horrore dicere ausus est, pluris a se fieri Theologiam Patris Villanovæ, a quo tunc Compluti exercebatur, quam omnium ejusdem urbis Doctorum scientiam.

III. His non immerito jungitur præclarum Augustini Carnialii celebris illius ex Augustiniano Ordine Theologi

logi testimonium, qui, ut supra vidimus, cum per mensem se his Exercitiis exercuisset, testatus est candide, se, quamdiu in Religione vixisset, rationem aliquam, qua rectissime incederet, optasse semper, eamque tunc demum, cum in hæc S. Ignatii Exercitia incidisset, invenisse. Quæ quidem illi avidissime hausta, atque in intimum demissa pectus tanti fecit, ut in iis Divinum aliquid inesse diceret, eaque deinceps in alios eo libentius derivarit, quo ipse aut diutius ea quæsivit, aut serius invenit, uti in Imag. Soc. l. 3. refertur.

§. IX.

Quid S. Ignatius, & alii Religiosi Societatis JESU de Exercitijs senserint.

I. Quanti S. Ignatius Exercitiorum horum Auctor eadem æstimarit, variis sane, iisque non obscuris argumentis declaravit. Nam 1. ipsemet ea diligenter, & constanter usurpavit, utpote quorum adminiculo, ad eam, quam miramur, sanctitatem pervenit. 2. Iisdem primos suos Socios exercuit, sibique adjunxit, & ad idem vitæ sanctioris institutum DEO inspirante, excitavit. Ita ut vere dici possit, Societatem JESU hoc maxime medio, & initio coaluisse, & postea incrementum accepisse; constat enim plurimos ex illorum usu vocationem agnovisse, & præclare implevisse. 3. Per eamdem etiam Societatem jam confirmatam velut aptissimo nutrimento ali, sustentari, & crescere, & perfici voluit, ideoque ut iis, qui in Probationibus versantur, per mensem iisdem excollerentur, atque ut idem saltem per octo dies etiam alii facerent, vehementer optavit, unde Societas hujus desiderii non ignara publico decreto omnes ad ea quot annis per octiduum facienda adstrinxit. 4. Voluit eorumdem Exercitiorum usum esse ex præcipuis mediis ad animarum salutem procurandam, ideoque omnes hortatur, ut ad Exercitia hæc aliis tradenda per proprium usum, & experientiam assuescant, & in hoc armorum spiritualium genere tractando (quod DEI

gratia ad ipsius obsequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere possint. Id quod præcipue confirmavit, dum in Epistola anno 1536. ad Mionem Sacerdotem, qui Parisiis ipsius Confessarius erat, data vehementer ipsum adhortatus est, ad eadem non modo sedulo facienda, sed aliis etiam ferventer commendanda, & tradenda, asserens, ea esse optimum, quod in hac vita sentire, & excogitare possit, tum ut homo sibi ipsi prosit; tum ut aliorum quoque profectum efficaciter promoveat, uti in Hist p.1.l.7.n.132. refertur.

II. Quantopere S. Franciscus Xaverius æstimationem de Exercitiis, & ratione meditandi conceperit, tum ex ipso, quo eadem primo sub initium suæ conversionis peregit, fervore; tum ex constanti per totam vitam usu constat; nam ut in vita l. 4. c. 21. refertur, antiquissimum illi erat, quotidianam Divinarum rerum meditationem peragere, nec ullum diem sinebat sine cælesti hoc, sapidissimoque pabulo præterire.

III. Nec minorem S. Franciscus Borgias opinionem de iisdem Exercitiis conceperat; hinc enim factum est, ut eorumdem confirmationem a Sede Apostolica tam solicite expetierit, eo quod (uti in Bulla Pauli III. libello Exercitiorum præfixa refertur) ea Christi fidelibus ad spiritualem consolationem, & profectum magnopere utilia, & salubria esse, non solum fama ex plurimis locis allata, sed etiam experimento manifesto cum Barcinone, tum Valentiæ, tum Gandiæ compertum habuerit.

IV. Sed & B. Aloysius Gonzaga suam de his Exercitiis æstimationem aperte manifestavit, quando Josepho Spinelli Societatis nostræ Religioso per gravem infirmitatem ad extrema propemodum perducto apparens suasit, ut, si antiquam sanitatem recuperare vellet, votum faceret, Exercitia hæc spiritualia obeundi, uti in Annal. 1632. Coll. Panorm. refertur.

V. P. Petrus Faber Primus S. Ignatii Socius adeo in his Exercitiis tradendis excelluit, ut ipse S. Ignatius negaret ullum illi hoc in genere parem esse, uti in Vit. l. 2. c. 19. videre est.

VI.

VI. P. Franciscus Villanova adhuc inter Externos degens tam copiosum lumen, & gratiam ex Exercitiis reportavit, ut Sapientia, Doctrina, Sanctitate clarissimus quisque eum consuluerit, atque velut ad fontem Sapientiæ recurrerit, uti ex testimoniis D. Bartholomæi Torres, & Mancii §. 7. & 8. cc. patet.

§. X.

Quid alii Religiosi de Exercitiis senserint.

I. Primas sibi inter hos partes merito Religiosissimus, & in spiritualibus rebus versatissimus Lætiensis Abbas, Ludovicus Blosius vendicat, qui, quanti fecerit hæc Exercitia, sat clare in sua ad Adrianum Lovaniensis Collegii Rectorem Epistola manifestavit, dum primum gratias agit, quod Ignatii precibus esset commendatus, deinde de suorum institutione per Usmarum Goissinum, Sacerdotem nostrum gratulatur, ac deinde exclamat: Utinam hoc factum esset, ante annos viginti, ita enim cum senioribus multo melius forte ageretur. Laudamus benignissimum DEUM, qui per vos istam rationem docuit; ex ea, & ipsius DEI honor, & salus animarum, ut confido, consequetur. Unde postea semper de sua Familia binos Lovanium (ubi ipse excultus fuerat) misit excolendos, & eumdem orandi modum a DEO sibi in salutari illo secessu communicatum in suo quoque Monasterio usurpari voluit.

II. Similem fere fructum, & sensum de Exercitiis hisce etiam Pater Magister Frater Ludovicus Granatensis Ordinis Prædicatorum insigne decus concepit, ut qui aperte confessus est, se in dictis Exercitiis tam illustre doctrinæ Spiritualis lumen esse nactum, ut ætas scribendo non sit, quod DEUS tunc ad intelligendum contribuerit: ut Auctor Sacrorum Tempe c. 4. fol. 137. loquitur.

III. His etiam merito, ut omne trinum perfectum sit, tertius Ludovicus, Strada scilicet, e S. Bernardi

religiosâ Familia vir in primis celebris, & non pietate minus, quam doctrina conspicuus jungitur, qui (ut supra jam dictum est) postquam libelli hujus vim Divinam in se expertus fuisset, expendissetque ejus efficaciam ad animos a peccandi licentia ad amorem virtutis traducendi, in hoc elogium veritate & experientia convictus erupit: *Tirocinium est toti humano generi institutum.*

§. XI.

Quid Sæculares Catholici de Exercitiis senserint.

I. Petrus Ortizius Caroli Quinti ad supremum Pontificem Legatus, quadraginta diebus his salutaribus meditationibus exerceri voluit, tanto animi fructu, virtutisque accessione, ut, quamvis Christianæ virtutis studium antea esset insigni laude professus, ab eo tamen tempore tantum veram vitam spiritualem duxisse se fateretur.

II. Alius ad Summum Pontificem a Maria Stuarta Scotorum Regina missus Legatus, Stephanus Nomine, ex prima nobilitate, cum, nescio qua de causa, vehementer a Societatis JESU Religiosis abhorreret, ubi Dublinensis Præsulis suasu Exercitiis his vacare cœpit, tanto animi affectu Societatem prosequi cœpit, ut ex ea nonnullos ardentissime petierit secum in Scotiam vehendos, uti in Imagine Soc. l. 6. c. 3. refertur.

III. In Bohemia Comites Jaroslaus de Martinez, & Guilielmus Slavvata, gloriosa, & tota Europa, & magis cœlo nota, & cara nomina sæpius imo singulis annis, Spiritualibus his Exercitiis sub directione Patrum Societatis excoluere animum, & in iis, operante Domino, vires animi restaurarunt, & ita confortarunt ad toleranda fortiter ea, quæ ab efferata postea Hæresi tolerarunt, & agenda pro gloria DEI, quæ obsistentibus, & oppugnantibus impiis constantissime egerunt, &, ut starent magnanimi, imperterriti, & omnibus periculis, morteque Superiores, uti fusius in Theophilo P. Joannis VVeyer §. 15. proleg. videre est.

IV.

IV. Parmæ tanti olim fiebant Exercitia hæc spiritualia, ut subinde centum, & plures simul exercerentur, viri & feminæ, sic, ut Parochi, Sacerdotesque alii etiam ea traderent, & plebem ad Exercitiorum normam informarent, itaque urbem aliam redderent, uti Histor. Soc. p. 1. l. 2. num. 76. testatur.

V. In eadem Historia p. 1. lib. 7. n. 21. refertur, miram Exercitiis hisce existimationem accessisse ex eo, quod Messanæ Filius Baronis, quem nec triremes, nec Parentum verbera, compescere poterant, paucorum dierum secessu, sub P. Dominici directione, vel quovis Agno mitior, & tractabilior effectus sit.

VI. Similem effectum expertus est alius quidam Juvenis, uti Annuæ 1619. fol. 296. testantur; qui proin, cum post Exercitia absoluta admirationi se esse Parentibus, aliisque adverteret, quid admiramini, inquit, Dæmon ipse in istorum Patrum manibus converteretur. Cumque ferventis propositi æstu alia omnia, quam prius egerat, promitteret, ipsum jam grandævum Parentem ad eadem facienda permovit.

§. XII.

Quid Hæretici, & Ethnici de Exercitiis senserint.

I. Quanti hæc Exercitia fecerint Hæretici, jam supra c. 1. §. ultimo per duorum Calvinianorum exemplum fusius demonstratum est, quorum primus, cum Exercitia facere cœpisset, tantam de fructu eorumdem æstimationem concepit, ut dicere ausus sit, Hominem quantumvis flagitiosum, si illa pergustaret, millies mortem oppetiturum, ut iis potiretur, utpote in quibus tantas, tamque frequentes gratias acceperat, ut Pater Spiritualis iisdem annotandis fatigaretur. Inter quas non minima sane erat, quod, cum ardentissimum concepisset desiderium Patriam repetendi ad eos, qui fraude Hæreticorum decepti fuerant, veritati lucrandos, imo etiam ad vitam Martyrio ponendam, pridie calendas Martias anni 1609. effigies B. Virginis, cujus singularis cultor exstiterat, eum allo-

allocuta sit, spemque fecerit optatis votis potiundi, uti in Sacr. Temp. c. 2. exempl. 12. pluribus refertur.

II. Posterior vero, ut ibidem ex. 13. narratur, licet inter Hæreticos nutritus, tam copiosum ex paucorum dierum secessu lumen adeptus est, ut in dubiis, quæ in re Theologica occurrebant, veluti de Trinitate, de Unitate in DEO, de temporis, & æternitatis connexione, de prædestinatione Divina, aliisque hujus generis quæstionibus solutio respondendo vix attingeretur, quin statim caperet, & deinceps tam congruenter de ejusmodi materiis differeret, quasi studiis illis excultus esset. Unde fassus est tandem in abitu Directori suo, fieri vix posse, quin is, qui experiatur, & credat, quæ sibi contigerunt, convertatur ad Catholicam Fidem; se certe, quam ante hac magnam Orbis Universis partem peragrando frustra quæsierat, pacem, animique tranquillitatem in his Exercitiis reperisse.

III. Etsi vero Ethnici utpote veræ Fidei lumine destituti, eo, quo nunc Exercitia fieri consueverunt, modo non fecerint, umbram tamen quamdam illorum habuisse jure merito creduntur. Certe de Scipione, fortissimo illo, & Sapientissimo Romanorum Duce legitur, quod in Solitudinem se velut portum a Reipublicæ fluctibus recipiebat, ut inde ad amplificandum Romani Nominis gloriam cum melioribus consiliis in arenam reverteretur.

IV. Quid vero Romanus Sapiens, Seneca inquam, de ejusmodi recessu senserit, ex ipsius verbis c. 18. de brev. vitæ colligere licet: *Recipe te, inquit, ad hæc tutiora, tranquilliora, majora. Sciturus, quis animum tuum, casus exspectet, ubi nos a corporibus dimissos natura componat: Exspectat te in hoc genere vitæ multum bonarum artium, amor virtutum atque usus cupiditatum oblivio, vivendi atque moriendi scientia, alta quies. Satis per laboriosa, & irrequieta documenta exhibita virtus est, major pars ætatis, certe melior Reipublicæ data sit, aliquid temporis sume etiam tibi: Invenies majora, quæ sepositus, & securus agites; istum animi vigorem rerum maximarum capacissimum ad te revoca, animi bonum animus inveniat. Hic si inquam respirare illi, & recedere in se vacaverit,*

O

O quam sibi ipse verum totus a se fatebitur, ac dicet: quidquid dixi, quidquid feci adhuc, infectum esse mallem: quidquid dixi, cum recogito, mutis invideo: quidquid optavi, inimicorum execrationem puto: quidquid timui, Dii boni! quanto melius fuit, quam quod concupivi. Quid efficacius in secessus commendationem vel a Catholico dici potuisset?

CAPUT III.

DE MEDIIS QUIBUSDAM AD EXERCITIA FRUCTUOSE FACIENDA CONDUCENTIBUS.

DUplicis generis media plerumque ad finem aliquem obtinendum præscribuntur, positiva scilicet, & negativa. Priora sunt qualitates aliquæ vel actiones positive conducentes ad finem præfixum acquirendum; posteriora sunt negationes aliquæ vel privationes, per quas obstacula effectum impedientia removentur, unde, & *removens prohibens* vocantur. Utraque autem hæc media ad Exercitia fructuose peragenda, si non omnino necessaria, certe vel maxime utilia jure merito censeri, ideoque singulari cum diligentia adhiberi debent. Qualia autem illa sint, distinctis paragraphis explicabitur.

§. I.

Quæ media positiva adhibenda sint ad Exercitia fructuose peragenda.

I. Primum inter hæc media locum merito obtinet *ardens desiderium* magno cum fructu, & alacritate ea peragendi; cum enim experientia quotidiana constet, quanto ardentius quisque alicujus rei desiderium concepit, tanto majorem quoque conatum, diligentiamque adhiberi in mediis ad illam rem assequendam conducentibus usurpandis, merito sperari potest, eum quoque, qui ardens desiderium concepit fructus ex Exercitiis reportari soliti, ipsa quoque Ex rcitia velut medium aptissimum, & effi-

efficacissimum ad illum fructum obtinendum magna cum alacritate, & sedulitate peracturum. Id quod recte etiam in Directione Exercitiorum c. 2. n. 1. sequentibus verbis suadetur: *Qui ad Exercitia agenda aggreditur, primo eniti debet, ut intelligat, quanta res sit, quam aggreditur, nempe quæ non solum ad animam pertineat, sed ita pertineat ut si modo ea diligenter præstet, quæ debet, jacturus sit fundamenta sui spiritualis profectus, quæ deinde tota ejus vita usui futura sunt. Ex quo intelligat, quantam alacritatem, & diligentiam, & fortitudinem etiam ad tantum opus, tantumque negotium affere debeat. Itaque statuat ipse secum viriliter agere; & omnia impedimenta Divinæ gratiæ rejicere, & omnes animi sui vires intendere, ut hinc gratiæ cooperetur, & se ad eam recipiendam, quam poterit, optime disponet.* Unde merito talis Exercitans Exercitia auspicaturus salubre S. Pauli 1. Cor. 9. consilium præ oculis habere debet: *Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut necessitate; hilarem enim datorem diligit DEUS.*

II. Secundum medium est, *seria & humilis Divinæ gratiæ imploratio.* Sic enim ipse Christus exemplo docuit; qui ante, quam in solitudinem secederet, Exercitiis Spiritualibus vacaturus, prius Spiritum Sanctum super se descendentem accipere voluit, ut omnes, qui simili modo, & fine in solitudinem secessuri essent, meminissent, non citius tanti momenti negotium inchoandum esse, quam Spiritus Sancti gratia a DEO postulata, & impetrata fuerit. Hinc ipse Luc. 11. hortatur: *Petite* (Spiritum Sanctum) *& dabitur vobis. Si* enim *vos, cum sitis mali, nostis bona data dare Filiis vestris, quanto magis Pater vester de cælo dabit Spiritum bonum petentibus se.*

III. Tertium medium est, *certorum Patronorum* pro hoc negotio *Electio*, eorum maxime, qui singularem ad hæc Exercitia affectum,& inclinationem ostenderunt, quales sunt B. Virgo, S. Josephus, S. Ignatius Confessor, & similes; cum enim ex una parte, teste S. Bonaventura de sex alis, *intestabilis sit bonorum operum Structura, quæ devota orationis frequentia non compaginatur;* ex altera vero parte experientia propria quisque cognoscat oratio-

nem

nem propriam, imperfectam valde, atque adeo ad impetranda dona cœlestia parum efficacem existere; merito illorum Sanctorum patrocinium imploratur, qui quia gratissimi, & dilectissimi DEO existimantur, efficacius *possunt* ejusmodi gratias impetrare; & quia ob singularem erga Exercitia, quæ sibi, & aliis tam utilia fuisse experti sunt, affectum eorumdem fructum a quam plurimis participari desiderant, etiam libenter *Volunt* easdem a DEO pro nobis postulare; ut adeo, quod nostris meritis, & precibus non valemus, multiplicatis Intercessoribus DEUS largiatur.

IV. Quartum medium est *pura Intentio, & certi finis præstitutio*; ut enim, qui Sagittam in incertum jacit, raro, & non nisi temere metam tangit; ita, qui certum finem, quem in Meditationibus, aliisque exercitis spiritualibus ob oculos semper habeat, non præfigit, non facile optatum fructum consequetur. Qualis autem potissimum finis præfigi debeat, bene Directorium Exercitiorum sequentibus verbis indicavit: *Ita animo constitutus esse debet* (qui Exercitia aggreditur) *ut libenter, & avide Exercitia hac aggrediatur, non tam ut Spirituali dulcedine fruatur, quam ut DEI voluntatem de se intelligat, suumque affectum a terrenis omnibus avelat, & eum in suo Creatore collocet.* Unde

V. Quintum, idque valde necessarium medium est *plenissima in omne DEI beneplacitum resignatio, & indifferentia*, ita ut, quidquid faciendum esse cognoverit, serio exequi decernat; nec ullam secum deliberationem afferat a qua dimoveri nolit; sic enim efficeret, ut, sicut ipse terminum Divinæ dispositioni ponere non erubuit, ita DEUS quoque minus liberalem in cœlestibus suis donis communicandis se exhibeat, & nec eum quidem, quem quisque proprio arbitrio elegit, statum aut Officium prospere administrari sinat. Quam sane doctrinam plus, quam prima fronte apparet necessariam, jam olim S. Ignatius annot. 5. ex 20. Sequentibus valde efficacibus verbis inculcavit, *Mirum in modum juvatur is, qui suscipit Exercitia, si magno animo, & liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut ille de se, suisque omnibus id statuat, in quo potissimum*

ipsi

ipsi servire possit juxta ejusdem beneplacitum.

VI. Sextum medium est, *Ordinata actionum* in Exercitiis peragendarum *distributio*; per hanc quippe cum animus certis, & ordine dispositis actionibus alligetur, cavetur in primis, ne passiones eumdem velut cæcum abripiant, sicque facilius quieta cordis compositio, recollectioque retineatur. Deinde vero fastidium, quod non raro obrepere solet iis, qui similem actionum suarum Ordinem, ac divisionem negligunt, obrepere vitatur, dum sua cuique functioni actio succedens, nec longius, quam oportet protracta, jucundam varietatem inducit, sicque efficit, ut majori cum alacritate, delectationeque præscripta singulis horis Exercitia assumuntur. Quomodo autem ejusmodi divisio fieri debeat, paragrapho tertio in practico paradigmate ostendetur.

VII. Septimum medium est *accurata* in industriis, quæ ad singula Exercitia fructuose obeunda a S. Ignatio in libello Exercitiorum, & ab aliis Magistris spiritualibus præscribuntur, *observatio*; Si enim S. David, uti I. 1. Paralip. c. 29. refertur, templum DEO ædificare volens dixit: *Ego autem totis viribus meis præparavi impensas domus DEI mei; neque enim homini præparatur habitatio, sed DEO*; quanto magis Exercitans seipsum reformaturus, & in templum spirituale DEO dedicandum mutaturus, omnes impensas præparare totis viribus, id est, omnes industrias, & conatum in peragendis functionibus spiritualibus accuratissime adhibere debet. Ita sane suos Societas in prima regula communium hortatur, dum ait; *singuli præfinitum sibi tempus conscientiæ bis examinandæ, Meditationi, Orationi, Lectionique impendant cum omni diligentia in Domino.* Non ignara videlicet saluberrimi, & certissimi axiomatis a Cæsario hom. 3. ad Monachos prolati, dum dixit: *Quantum nos addideremus ad studium, tantum DEUS addet ad adjutorium: & quantum nos apposuerimus ad diligentiam, tantum ille addet ad gloriam.* Quæ doctrina adeo certa S. Thomæ Aquinati est visa, ut eam infallibilem dicere non dubitaverit, sic enim loquitur: *Quando homo facit, quod in se est, DEO movente liberum arbitrium, tunc præparatio hominis ad gratiam ha-*

bet

bet necessitatem ad id, ad quod ordinatur a DEO, non quidem necessitatem coactionis, sed infallibilitatis, quia intentio deficere non potest. Id quod suo calculo quoque S. David dilucide confirmavit, dum Ps. 10. dixit: *Desiderium pauperum exaudivit DEUS; præpationem cordis eorum, audivit auris tua.* Indicare videlicet volens exauditam quidem esse orationem Pauperum ob bonitatem suam, sed hujus bonitatis causam potissimam fuisse præparationem, qua sese ad orationem rite, & fructuose peragendam præpararant. Ita sane B. Aloysius præter alios multos est expertus, qui quia omnem in oratione peragenda diligentiam adhibebat, dicere solitus, animum non præparatum tam parum posse Divinam similitudinem in se recipere, quam parum aqua turbida humanam faciem repræsentare potest, tantam in orando, ac meditando gratiam, ac facilitatem est assecutus, ut, quemadmodum Auctor vitæ l. 2. c. 3. refert, nihil ei facilius fuerit, quam mentem cum DEO conjunctam hebere, tantumque is difficultatis senserit in cogitationibus a DEO avellendis, quantum alii in mente DEO unienda. Hinc in ratione conscientiæ reddenda fassus est, si omnes distractiones, quas per semestre passus est, etiam contra voluntatem, in unum cumulum colligerunt, vix mediæ horæ spatium easdem æquaturas. Merito ergo quivis Exercitia sua spiritualia aggressus sibi applicat, dictumque putat id, quod Concionatoribus non bene ad Concionem sese præparantibus dicitur: *Qui ascendit cathedram* (& ad Orationem se accingit) *sine labore, descendit sine bonore*: utpote exiguum, aut nullum fructum reportaturus; nam, ut jam olim Antiqui Patres persuasissimum habebant, *quales orantes volumus inveniri, tales nos ante orationis tempus debemus præparare; ex præcedenti enim statu mens atque animus in orationem formatur.*

VIII. Octavum medium est *Solitudo* seu Separatio ab omnibus hominibus, exceptis iis, cum quibus necessario est agendum, quales sunt Director, Minister, & similes. Ita enim iterum exemplo suo præclare Servator docuit, dum orationi longius vacaturus in Eremum secessit, ut, quo remotior foret ab hominibus, tanto facilius,

lius, liberiusque cum æterno suo Patre agere, & colloqui posset, animumque magis collectum retineret; nam, ut bene pius Asceta l. 1. de imit. Christi c. 20. dixit. *Qui se abstrahit a notis, & amicis, appropinquabit illi DEUS cum Angelis sanctis.* Hinc ulterius hortatur; *Claude super te ostium tuum, & voca ad te JESUM, Dilectum tuum. Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.* Quam ipsam ob causam etiam S Ignatius annot. 20. suadet Exercitanti, ut ab ædibus pristinis migret in domum, cellamve aliquam secretiorem, unde ipsi liberum sit egredi ad Matutinum, Sacrum Missæ, vel ad Vesperarum Officium, cum libuerit, audiendum, absque familiari cujusquam interpellatione; additque, tanto majorem ipsum facturum vitæ spiritualis progressum, quanto magis ab Amicis, notisque omnibus, & ab omni rerum humanarum solicitudine sese abduxerit.

IX. Nonum denique, & postremum medium est *Castigatio* aliqua corporis voluntarie suscepta, sive per cibi, & potus, somnique superflui subtractionem, sive per ciliciorum, & flagellorum moderatum, & prudentem usum; sic enim & DEUM magis sibi placabit, variasque ab eo gratias facilius impetrabit, & seipsum vincere discet; inferiorem sui partem, quæ sensualitas appellatur, superiori, hoc est, rationi magis subjiciens, uti S. Ignatius in additione decima advertit. Et hinc nempe ipse Christus dum in solitudine vixit, jejunio, & humicubatione, aliisque modis corpus castigavit, ut vel suo exemplo doceret, quam grata DEO sit hæc voluntaria carnis castigatio, ac subjectio, quamque apte societur orationi, ut hæc tanto efficacius penetret cœlos, nec recedat, donec audiat Altissimus.

§. II.

Quæ media negativa adhibenda sint ad Exercitia fructuose obeunda.

I. Per media hæc negativa nihil aliud hoc loco, ut supra

supra dictum est, intelligitur, quam impedimentorum, quæ fructum Exercitiorum impedire solent, efficax remotio; quorum quidem impedimentorum, etsi quamplurima enumerari possent, ad quatuor tamen species a S. Bernardo recte revocantur; videlicet ad culpam mordentem, curam pungentem, affectum vigentem, & tribulationem cruciantem; quæ proinde quomodo efficaciter removeri possint, ac debeant, paulo fusius nunc ostendendum est.

II. Primum itaque impedimentum *Culpa mordens*, id est, omne peccatum, maxime paulo gravius, per pœnitentiam nec dum deletum dicitur, quod proinde ante ingressum Exercitiorum per seriam Confessionem, aut saltem intensam contritionem tanto studiosius removendum est, quanto certius est, per ejusmodi peccatum fiduciam hominis ad DEUM impedire, atque adeo potissimum Exercitiorum fructum auferri; ut enim inter illos Amicos, quorum alteruter injuste offensum se arbitratur, numquam vera fiducia, & amicitia subsistere potest, ita nec inter DEUM, & Hominem vera familiaritas, & communicatio mutua intercedere potest, quamdiu Homo DEUM sibi per peccatum offensum, & minus faventem, agnoscit, cum semper memoriæ obversetur illud Evangelici cæci curati effatum: *Scimus, quia Peccatores DEUM non audit, sed si quis DEI cultor est, & voluntatem ejus facit, hunc exaudit*. Jo. 9. Hinc dilectus Christo Discipulus hujus veritatis perquam gnarus c. 4. primæ suæ Epistolæ tam solicite monet: *Charissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad DEUM, & quidquid petierimus, accipiemus ab eo, quoniam mandata ejus custodimus, & ea, quæ sunt placita coram eo, facimus*. Et hoc forsan est, quod Christus per Baptismum S. Joannis, antequam in solitudinem secederet, susceptum indicare voluit, non quod ipse peccatis obnoxius fuerit, & baptismo indiguerit, sed ut exemplo suo nos doceret, non citius ad familiare cum DEO colloquium accedendum esse, quam per pœnitentiæ baptismum omnia, quæ DEUM offensum habere meruerunt, peccata fuissent delata.

III. Secundum impedimentum *Cura pungens* a Sancto Bernardo vocatum (per quam nihil aliud, quam nimia de officiis, & negotiis solicitudo intelligitur) merito non postremum inter Exercitiorum impedimenta locum obtinet; cum enim ejusmodi curæ totum propemodum hominem ad se rapiant, hoc ipso ineptum efficiunt, ut animum mentemque sursum ad DEUM elevet, cum eoque, ut par est, agere, colloquique possit; id quod jam olim S. Paulus recte adverterat dicens 1. Cor. 7. *Volo vos sine solicitudine esse, qui sine uxore est* (idem sentiendum de negotiis quotidianis) *solicitus est, quæ Domini sunt, quomodo placeat DEO. Qui autem cum uxore* (aut aliis negotiis implicatus) *est, solicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori,* (& negotia, officiave sua administret) *& divisus est.* Hinc merito is, qui Exercitia fructuose obire cupit, præclarum S. Bernardi exemplum sequi debet, qui in templum ad orationem secedens, ante januam templi curis suis, & negotiis dixit: *Manete hic, & requiescite, donec vadam illuc, & orem, iterumque ad vos redeam.* Nec timendum est, ne, dum negotia ejusmodi propter DEUM seponuntur, ullum ex tali sepositione damnum, sibi, aut Proximo sequatur; ut enim Messores, dum falcem acuunt, nihil de laboris sui successu perdunt, sed potius efficiunt, ut postea majori cum facilitate, celeritateque eumdem laborem absolvant; ita dum ad tempus curæ officiorum, & negotiorum intermittuntur, nihil detrimenti timendum, sed copiosior potius fructus, feliciorque eorumdem successus sperandus est, cum, ut sapienter nonnemo advertit, lucrum, quod propter virtutem despicitur, per virtutem melius recuperetur. Hinc, ut alibi jam insinuatum est, recte S. Hieronymus epist. 114. ad Celant. scripsit, *non eo fit hic recessus, ut retraharis a tuis* (negotiis, & officiis) *imo id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis præbere te debeas.*

IV. Tertium impedimentum est *affectio vigens*, seu inordinatus erga rem quampiam creatam amor, qui quantopere fructum Exercitiorum impediat, pulchre indicat

dicat pius Asceta l. 3. c. 31. dum ait. *Nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit libere intendere Divinis. Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt, se a perituris, & creaturis ad plenum sequestrare. Est magnum impedimentum, quia in signis, & sensibilibus rebus statur, & parum de perfecta mortificatione habetur. Si essemus nobis ipsis perfecte mortui, & interius minime implicati, tunc possemus etiam Divina sapere, & de cælesti consolatione aliquid experiri.* Nimirum ut is, qui velum, aut pulverem super oculos habet, apertis etiam oculis videre nihil potest, ita qui interiorem mentis oculum inordinato quopiam affectu obscuratum habet, cælestia contemplari non potest. Hinc recte S. Ignatius in 16. annot. monet, quod, ut Creator ipse, Dominusque noster in creatura sua certius operetur, si accidat animam ad aliquid minus rectum affici atque inclinari, summopere ac totis viribus nitendum sit in contrarium; & affectus ad oppositum impelli debeat per assiduas orationes, & alia Exercitia pia, in quibus a Clementia DEI oppositum petatur.

V. Quartum, & ultimum impedimentum est *Tribulatio crucians*, seu molestia quæcumque sive corporis, sive animi, qualis Exercitiorum tempore multiplex plerumque occurrere solet, iis præcipue, qui assueti non sunt ejusmodi sacris Meditationibus, quibus tum ipsa interdum solitudo, tum meditandi, & orandi labor, tum collectionis contentio, tum ariditatis, & desolationis præsentia; tum ipsius denique dæmonis a bono proposito abducere molientis impugnatio, non levem molestiam, & fastidium creare, atque adeo non modice etiam a felici Exercitiorum successu impedire solent: quæ proinde tribulationes diligenter prius prævidendæ, animusque contra illas generosa resolutione, firmissimoque decreto, quidquid in simili genere evenerit, forti, & constanti animo tolerandi, & superandi muniendus est; *Minus enim*, teste S. Gregorio hom. 35. in Evang. *jacula feriunt, quæ prævidentur, & tolerabilius mala mundi suscipimus, si contra hæc per præscien-*

tia clypeum munimur. Itaque exemplum Abrahami sequi debet Exercitans, & sicut is ad montem Visionis ascensurus, ignem, lucem, & gladium secum tulit, ita & is, qui ad Exercitia hæc velut aptissimum locum Visionis DEI accedere cupit, ignem fervoris, & desiderii, lucem, & perspicaciam intellectus, ac gladium denique generosæ fortitudinis, & constantiæ secum portare debet, certo sibi persuadens, eum, qui perseveraverit usque in finem, & omnes difficultates fortiter superaverit, salvum futurum, id est, optatum Exercitiorum fructum reportaturum, & veritatem promissi, quod DEUS Apoc. 2. fecerat, experturum. *Vincenti dabo manna absconditum, & nomen novum* (scilicet Viri secundum cor DEI) *quod nemo novit* (quoad efficaciam suam) *nisi qui accipit*.

§. III.

Qualis Ordo diurnus in Exercitiis sit servandus.

I. Cum non solum in ipsis Exercitiis, sed etiam extra illa valde expediat, ut certum sibi quisque ordinem actionum per diem perficiendarum juxta conditionem sui Status conficiat, & accurate observet, adeo proderit quoque monita quæpiam generalia præmittere, quibus, quid circa hunc Ordinem observandum sit, indicetur; & tum primum ad Ordinem in particulari assignandum procedere.

MEMBRUM I.

Monita generalia pro Ordine diurno conficiendo & observando.

I. Ut solidam circa hunc Ordinem Instructionem, utilemque praxin quis acquirat, similitudinem Horologii, ob oculos semper habeat, atque adeo actiones quidem suas Horologio similes, sibi vero curam hujus Horologii dirigendi commissam esse existimet.

II. Sicut

II. Sicut itaque Carolus Quintus Civitatem quampiam ingressus primum intuitum in universale Urbis Horologium fixit, & ex eo bene vel male directo, bene vel male ordinatam esse Rempublicam collegit, ita certo sibi quisque persuadeat, Animæ suæ Statum, & profectum ex nullo indicio clarius ac certius, quam ex actionibus suis quotidianis rite ordinatis, & peractis intelligi posse. Hanc sane ob causam Ascetæ unanimiter semper judicarunt, nihil æque ad vitam recte instituendam conducere, quam ut convenientem sibi quisque functionum suarum Ordinem constituat, eumque sedulo, & constanter observet, per hunc quippe caveri, ne passiones tamquam cæcum abripiant; & ne multæ temporis particulæ ignavo otio perdantur; e contrario vero magnam cordis compunctionem, & quietem (eo quod certis, ac ordinate dispositis actionibus alligetur) paremque recollectionis, & Examinis quotidiani facilitatem induci, quæ omnia non parum utique juvant, ut non exigua de ordine tali æstimatio concipiatur, nec minor in eo conficiendo, & observando industria adhibeatur.

III. Sicut Horologium in certas divisum horas esse suumque indicem habere debet, qui horas ordinate indicet: ita suas quoque quemvis actiones in certum Ordinem redigere &, quid quovis tempore agere debeat, aut velit, accurate perpendere, ac definire, memoriæque (quæ indicis vices obire debet) firmiter imprimere debere. Qua tamen in re bene advertunt Ascetæ, vix universalem modum, & regulam assignari posset (maxime apud eos, qui nulli Religioni, modoque certo vivendi per Leges sunt adstricti) sed quemvis sibi ipsi, naturam, & officium, aliasque circumstantias considerando, accommodatum ordinem conficere debere.

IV. Sicut horarum in Horologio distributio, totusque Horologii cursus non arbitrio Directoris, aut Artificis, aut aliorum Hominum, sed Solis cursui, & directioni conformandus est, ita in actionibus quoque suis rite ordinandis, & peragendis non propriam cujusque voluntatem, & desiderium, sed solam DEI tamquam su-

premi finis voluntatem, ac beneplacitum attendendum esse. Quid autem DEUS a nobis fieri velit, & quo modo, partim ex Superiorum mandatis, partim ex Officii suscepti qualitate, partim ex rationis Divino lumine illustratæ dictamine, partim ex Virorum Spiritualium, atque Prudentum directione, aut etiam librorum lectione colligi debet.

V. Sicut, ut index Officio suo rite fungatur, totusque Horologii cursus ordinate absolvatur, necesse est, ut omnes rotulæ, partesque interiores solitum motum teneant; ita ut actiones quotidianæ recte perficiantur, omnes tam interiores, quam exteriores animi potentias, viresque applicandas esse, ut jure quis cum Davide dicere possit: *Totis viribus præparavi impensas Domus Domini* (seu actiones meas quotidianas peregi) *non enim homini præparatur* (seu peragitur) *sed DEO*.

VI. Sicut ut dictæ rotulæ, aliæque partes Horologii solitum motum perficiant, certa pondera, quæ illum motum producant, appendi debent; ita voluntatem quoque, aliasque potentias ad rite, alacriterque operandum per pondus legitimæ intentionis, præcipue amoris gemini erga DEUM & Proximum (juxta illud S. Augustini: *Amor meus pondus meum*; *hoc feror, quocumque feror*) excitari, & moveri debere.

VI. Sicut Director Horologii, ut munere suo rite fungatur, frequenter visitare Horologium, rotulasque, ac alias partes inungere solet; ita qui actiones suas rite perficere cupit, frequens, & accuratum circa Ordinis diurni a se confecti observationem Examen instituere, &, si quidem potentias suas tardius ad operandum moveri advertat, eas ardenti Meditatione, aut aliis convenientibus mediis excitare, & quasi inungere debet.

MEM-

MEMBRUM II.

Monita specialia de Ordine diurno in Exercitiis Observando.

I. Circa hunc Ordinem ante omnia monendum est, non posse Regulam universalem pro omnibus Exercitia facturis præscribi, cum enim, ut S. P. Ignatius recte in annot. 18. advertit, Exercitia juxta ejus, qui exercetur, habitudinem, & capacitatem, necessitatemque accomodari, atque adeo uni pauciores, alteri plures horæ ad meditandum præscribi debeant, hoc ipso etiam Ordo diurnus juxta numerum Meditationum aliter, & aliter confici debebit. Quia tamen plerumque tres horæ Meditationi, & una Considerationi assignari solent, ideo huic numero potissimum præsens Ordo diurnus accommodabitur; ex hujus enim prælectione non erit illi, qui pauciores Meditationes præscriptas habet, difficile, alium sibi accommodatum Ordinem conficere. Quodque hoc loco de numero Meditationum dictum est, pari modo de horis somno attribuendis sentiendum est; unde quia plures ejusmodi Exercitia obire soliti plerumque non ante quintam matutinam surgunt, secundum horum quoque consuetudinem horæ diurnæ dividentur; qui enim hora quarta aut citius surgere voluerit, facile Meditationem primam una hora anticipare, & reliquam horam superfluam aut longiori Lectioni spirituali, aut alicui corporali, & non multum distractivo aut laborioso operi impendere poterit.

II. Quinta igitur hora exercitatus a somno is, qui exercetur, memor sit salubris præcepti ab Ecclesiastico c. 32. dati, dum ait: *Hora surgendi ne te trices, præcurre autem prior in domum tuam*. Celeriter ergo se ex lecto proripiat, &, ubi vestibus se induerit, aliaque de more peregerit, ad visitandum, si commode fieri poterit, Venerabile Sacramentum in templum se conferat, aut eminus certe veneretur, totiusque diei cogitationes, verba, & opera cum purissima intentione

ad Majeſtatis Divinæ gloriam, proque ſua, & Proximorum ſalute offerat, aliaſque conſuetas preces matutinas pie, & religioſe perſolvat; certo ſibi perſuadens ab hujus primi Operis felici ſucceſſu totius diei devotionem pendere, ut ſapienter P. Jacobus Alvarez in lib. de vita recte inſtituenda advertit. Ad hoc autem facilius præſtandum, fervoremque excitandum non parum proderit ſibi perſuadere, perinde eſſe, dum a ſomno quis ſurgit, ac ſi eo ipſo momento primum creatus eſſet a DEO, ut eo ſaltem die ipſi debitum ſervitium præſtaret, & amaret, ad hoc enim conceditur vita præſentis diei. O ſi beatus aliquis annihilaretur a DEO, & poſtea denuo crearetur cum priſtinis dotibus, quam rapidiſſimo impetu in ipſo momento creationis prorueret tota voluntate in pulchritudinem, & amabilitatem DEI. Aut ſi damnato alicui hæc gratia fieret, ut reſurgere, veniamque peccatorum olim commiſſorum per ſeriam pœnitentiam obtinere, cælumque promereri poſſet, quam incredibili fervore ſe DEO traderet, totamque vitam cum ſumma ſanctitate, perfectioneque tranſigeret. Quidni ergo quivis homo ſimili cum fervore quemvis diem tranſigat, cum plane per ſomni abruptionem ſimile reſurrectionis beneficium acceperit, atque adeo ſimilem fervoris cauſam habeat.

III. Media Sexta prima Meditatio inſtituetur, quæ quidem ut omnibus numeris abſoluta ſit, ſummopere laborandum eſt, cum commodum illius non ad illam dumtaxat horam, ſed integram diem ſe extendat, perinde ut modicum fermentum totam maſſam fermentat. Primo itaque ad illam diligentiſſime ſe præparabit Exercitans, additioneſque omnes a S. Ignatio, & aliis Aſcetis præſcriptas obſervabit, memor axiomatis ſupra citati, quo dicitur, DEUM tantum adjecturum ad adjutorium, quantum nos ad diligentiam appoſuerimus. Deinde vero peracta Meditatione Examen breviter inſtituet inquirendo 1. An, & qua occaſione diſtractus fuerit. 2. An modum debitum in Meditatione adhibuerit, additioneſque obſervarit. 3. Quæ lumina ſpiritualia, & propoſita conceperit, & quomodo ea

exequi

exequi velit. Poterunt autem hæc lumina breviter annotari, ut suo tempore usui esse possint. Tum actis de felici successu gratiis, aut elicito de negligentiis dolore, & emendandi proposito, poterit prima, & tertia Hora ex Breviario, vel Officio B. Virginis recitari, & his finitis lectio capitis ex libello de imit. Christi assignati subjungi.

IV. Hora septima Sacrum audiri, vel legi poterit, quod ut debita cum reverentia, ac devotione fiat, hoc unum ponderasse sufficit, quod hoc Sacrificium omnia alia Sacrificia quocumque tempore oblata tum quoad dignitatem, tum quoad valorem infinito intervallo excedat, atque adeo de hoc justius dicatur, quam olim Præco ante Sacrificium offerendum clamare solebat: *Hoc age*.

V. Finito Sacro lectioni spirituali vacabitur, in qua curandum 1. Ut non multi Libri, sed unus vel alter dumtaxat; nec temere arreptus, sed studiose selectus, & præsenti Scopo accommodatus legatur. 2. Ut quemadmodum pius Asceta l. 1. de imit. c. 5. recte monet, omnis Scriptura sacra eo Spiritu, quo facta est, legatur, sed & ipsa lectio humiliter, simpliciter, & fideliter peragatur.

VI. Media nona præparatio ad secundam Meditationem per quadrantem circiter instituetur, eidemque mox ipsa Meditatio per horam subjungetur, uti & reflexio super hanc consueta, post quam sexta, & nona Hora ex Officio Divino aut B. V. recitabitur, & vel Examen conscientiæ breviter subjicietur, vel lectio spiritualis ex pio libello, aut luminibus annotatis peragetur.

VII. Post hæc prandium sumetur; quod quidem ut pie, & fructuose accipiatur, animumque ad Exercitia reliqui diei peragenda juvet potius, quam inhabilem efficiat, curandum in primis est, ut præmittatur benedictio, & gratiarum actio cum debita reverentia, & devotione subjungatur. Deinde ut modestia, decentia, & temperantia interius, exteriusque servetur. Denique ut, dum corpus reficitur, etiam animæ suæ refectio tribua-

tribuatur. Quæ omnia ut exactius observentur, non parum proderit, Regulas ad victum recte temperandum a S. Ignatio in Libello Exercitiorum præscriptas ob oculos habere; quarum prima est, quod a pane minus abstinendum sit, quam a reliquis alimentis, cum neque gulam adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat. Secunda, quod circa potum attendenda sit magis abstinentia, quam circa panem, caute observando, quæ prosit mensura potus, ut sumatur semper; quæ rursum noceat, ut tollatur. Tertia, quod circa pulmenta, & edulia potissimum abstinentiæ ratio versatur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major subministretur occasio. Temperanda sunt igitur vitandi excessus causa, quod fit dupliciter, dum vel cibis grossioribus vescimur, atque assuescimus, vel dum parce delicatis utimur. Quarta est, quod, quanto plus de conveniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adversæ gravi periculo) tanto celerius mensuram cibi, & potus justam reperiet; tum quia hoc modo melius se disponens, & obnixius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cogitationis internæ radios, & consolatorios motus sibi cælitus immissos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliorem esse, quam ut Exercitia spiritualia peragere commode valeat, sic facile advertet, quam mensuram victus naturæ necessitas requirat. Quinta, quod expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus JESUM Christum Dominum nostrum vescentem cum suis Discipulis, observando, quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumdemque ad imitandum nobis proponendo. Usuveniet enim, ut intellectu magis occupato circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, discamus facilius victum moderari. Sexta, quod gratia varietatis aliæ adhiberi possunt Meditationes inter vescendum, ut sunt de Sanctorum vita, de pia quapiam doctrina, vel aliquo spirituali negotio agendo, unde sic abstracta mente, cibus

ipse,

ipſe, & veſcendi delectatio parum ſentiatur. Septima, quod cavendum ſit præcipue, ne ſuper ſumendos cibos animus quodammodo totus effundatur, &, ne avide veſcamur, aut feſtine, ſed appetitui ſemper dominantes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum una temperemus. Octava eſt, quod plurimum conducit ad tollendam cibi potuſque immoderantiam, ſi ante prandium, aut cœnam, & quacumque hora nulla eſuries ſentitur, prævia deliberatione definiamus menſuram certam, quam deinde nulla vel propria aviditate, vel inſtigatione inimici, umquam excedamus, ſed potius vincendæ utriuſque cauſa, de illa nonnihil etiam ſubducamus.

VIII. Poſt menſam recreatio quidem per manuale Exercitium, vel ſingulare cum uno, alterove Socio colloquium inſtitui poterit, ſed ſummopere cavendum, ne Spiritus liberiori converſatione intepeſcat, ſed potius juxta S. Ignatii monitum curetur, ut modeſtia, & ædificatio appareat, tum in verbis, tum in ratione, ac modo loquendi. Quem in finem proderit DEUM in medio Colloquentium præſentem ſibi imaginari, & illa Chriſti olim ad Diſcipulos in Emaus prolata verba: *Quos ſermones confertis invicem?* repetentem imaginari.

IX. Hora duodecima Venerabile Sacramentum, ſi placet, & commode fieri queat, viſitari poterit, eidemque pomeridiana quoque opera cum puriſſima intentione, & ſubjectione dedicari, petendo demiſſe gratiam, & benedictionem ad eadem perinde, ac matutina fructuoſe peragenda. Subinde vel parum ſomno indulgeri, vel aliquid ſcribi, vel aliud quid non multum occupans animum (cum hoc tempus ad ſeria negotia parum idoneum ſit) agi poteſt.

X. Hora prima Veſperæ cum Completorio recitari, iiſque finitis lectio ſpiritualis libri, maxime Hiſtorici Vitam alicujus Sancti, qui ſimili in Statu vivens, perfectam variarum virtutum Vocationi convenientium ideam reliquit, ſubjungi uſque ad ſecundam horam poterit; qua audita Conſideratio de præſcripta materia

ad

ad inſpectionem, & reformationem Status potiſſimum ſpectante tanto majori cum accuratione atque fervore inſtituetur, quanto copioſior plerumque fructus ex ejuſmodi conſideratione, quam ex aliis exercitiis reportari ſolet, ut alibi dictum eſt.

XI. Hora tertia, vel Manuale aliquod Exercitium ſuſcipi, vel lectio ſpiritualis libri doctrinalis peragi, vel aliquid ad reformationem Status pertinens annotari poterit, aut etiam Roſarium, aliæve ſimiles orationes vocales pro cujuſque devotione, & arbitrio recitari.

XII. Hora quarta Matutinum cum Laudibus dici, & poſt ſolitam præparationem ad tertiam Meditationem hæc ipſa Meditatio per horam ſubjungi poteſt, qua finita poſt conſuetam reflexionem, vel viſitabitur iterum Venerabile Sacramentum, & gratiæ pro felici ſucceſſu hujus diei agentur; vel aliquid ad ſolatium, & ædificationem propriam utile legetur.

XIII. Poſt Sextam cœna ſumetur, in qua eadem obſervare par eſt, quæ in prandio obſervanda ſupra diximus, uti, & in receptione, quæ ipſam etiam cœnam ſubſequetur, & uſque ad horam octavam continuabitur.

XIV. Hora octava Litaniæ vel de omnibus Sanctis, vel de B. Virgine dici poterunt, quibus brevis præparatio ad Meditationem ſequentis diei, & poſt hanc Examen Conſcientiæ ſubjungetur, quod quidem tanto majori fervore, & diligentia faciendum erit, quanto major ex eo fructus merito ſperari poteſt; S. Ignatius certe eodem velut uno ex magis idoneis inſtrumentis ad perfectionem aſſiduo eſt uſus; nec immerito; Eſt quippe tale Examen, ut recte advertit P. Joannes Nierembergius in l. de adorat. officina, in qua timor DEI, compunctio, cognitio ſui, humilitas, prudentia, & perſeverantia excuditur. Sed & ad rationem olim DEO de actionibus noſtris facile reddendam, efficaciſſimum eſt remedium, cum DEUS idipſum bis judicare non ſoleat, clareque per S. Paulum 1. Cor. 9. dixerit: *Quod ſi noſmetipſos dijudicaremus, non utique*

que judicaremur. Quis ergo nolit in hac vita seipsum Judicem eligere, & sustinere, quam severissimo superni, & tremendi Judicis tribunali se judicandum committere?

XV. Finita sui discussione in lectum pro somno capiendo secedere licebit; qui ut cum bona intentione, solius scilicet beneplaciti Divini, &, ut alacrior quisque ad solitos pro DEI gloria, & salute Proximi labores redeat, suscipiatur, summopere conandum est; ut, sicut fœneratores etiam dormientes augent divitias suas, ita, & qui dormit, Exercitans meritum virtutum, & gratiæ multiplicet. Et sane si una ex parte perpendatur, quam gravis molestia Homini DEUM amanti sit somnus, utpote non corporis dumtaxat, sed animi etiam operationes impediens, atque adeo a DEI amore, & laude non modice impediens, non leve meriti augmentum, præmiumque a DEO sperari poterit, si debita cum patientia atque in Divinam voluntatem resignatione ejusmodi molestia suscipiatur. Hoc ergo salubri præsidio instructus lectum velut sepulcrum conscendat, &, quemadmodum S. Ignatius in prima additione suadet, inter cogitationes pias, maxime de Meditatione prima sequentis diei, in Domino obdormiscat.

§. IV.

Modus facillimus meditandi paulo fusius proponitur.

I. Inter varios modos meditandi supra, cum de Meditatione ageretur, indicatos, is non immerito facillimus judicio peritissimorum Ascetarum est judicatus, qui per quatuor quæstiones instituitur, videlicet ut 1. quæratur, quod est primum punctum præsentis Meditationis? 2. Quid de hoc puncto considerandum est? 3. Quid utilitatis spiritualis ex eo hauriendum? 4. Quid super his cum DEO, & Sanctis colloquendum? hic namque modus uti non ad subtiles discussiones,

sed

ſed ad profectum dumtaxat in vitiorum fuga, & virtutum exercitio ordinatus eſt, ita a quovis etiam, licet rudi, & indocto, facile capi, & exerceri poteſt; unde iis præcipue, qui in meditando parum ſunt exercitati, ſuaderi ſolet. Ut ergo eumdem fructuoſe uſurpare poſſint Exercitantes, placet paulo uberiorem ejuſdem explicationem a pio quodam, & bene exercitato Aſceta traditam huc apponere.

QUÆSTIO I.

Quod eſt punctum præſentis Meditationis?

Ad hanc quæſtionem reſpondebit Exercitans proponendo ſibi Materiam, quam pro puncto quovis conſiderandam aſſumpſit, eamque breviter hiſtorico modo vel alio recolet, & quaſi ſibi ipſi narrabit, moxque circa illam utpote a DEO revelatam (ſi quidem talis ſit) actum Fidei, aliarumque virtutum elicit hoc vel ſimili modo: *O mi amantiſſime DEUS, credo firmiſſime te hanc nobis veritatem revelaſſe, atque adeo tam pro hac, quam pro omnibus a te revelatis doctrinis paratus ſum vitam, & ſanguinem cum tua gratia ponere; ac propterea te Dominum ac DEUM meum, ſumme bonum revereor, veneror, adoro, ac diligo, ideoque nunc denuo ſanctiſſimum tuum beneplacitum ſolicite indagabo, & conſtanter adimplere conabor. Adauge, mi DEUS, fidem iſtam in me: da mihi intellectum, ut diſcam mandata tua, & compleam illa.*

O SS. Virgo MARIA, O Sanctiſſime mi Cuſtos Angele, O S. P. Ignati, O N. N. & vos reliqui SS. Patroni mei, orate, quæſo, pro me, & felicem Meditationis hujus ſucceſſum mihi impetrate.

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Quid circa hoc punctum considerandum.

I. Ad hanc quæstionem resolvendam considerandæ sunt personæ, verba, actiones, circumstantiæ.

II. In Personis considerari potest ætas, dignitas, forma, sexus, robur, firmitas, educatio, nobilitas, molestia, reverentia.

III. In *Verbis* considerandum est, a quo dicantur, ad quem, quo fine, qua occasione; quid velint, an aliquid præcipiant, prohibeant, commendent, reprehendant, petant, permittant. Considerari etiam possunt singulæ voces, & earum energia &c. Si non adsint verba; tum vel perpendi potest, quid probabiliter tales Personæ dicere potuerint; vel certe ipsum silentium cum indicatis circumstantiis considerari potest.

IV. In *Actionibus* natura earumdem secundum se, an scilicet bona vel mala, virtuosa, vel vitiosa sit, consideranda est. Deinde vero ejus qualitas accidentalis ex circumstantiis indaganda est.

V. In *Circumstantiis* considerandus in primis est *Locus*, in quo peracta est actio; an scilicet domi vel foris, in templo, campo, monte, clam, in oculis hominum, loco nobili, vel ignobili sit facta. Deinde tempus, videlicet in qua ætate, parte anni, die vel hora, luce vel tenebris, festo aut pro festo sit exercita. Postea *Modus* perpendendus est, an sponte vel coacte; an hilariter, vel cum tristitia; an celeriter, vel tarde; an solitarie vel cum aliis; an præsente consolatione vel desolatione; quo affectu, quibus adjumentis, aut impedimentis &c. Postmodum finalis *Causa* indagari poterit; ex quo nempe motivo talis actio peracta sit, an ad DEI gloriam, & honorem, aut propriam salutem, & felicitatem procurandam, aut satisfactionem pro peccatis præstandam, aut varia dona sibi, aliisve impetranda; aut ad bonum exemplum proximo præbendum. Denique *Effectus* etiam inde consecutus considerari pot-

est;

est; quam magnum scilicet meritum sibi vel aliis; quam magnam perfectionem, gloriam, honorem, favorem apud DEUM, & homines; aut certe hic contraria compararit is, qui talem actionem peregit.

VI. De quibus tamen omnibus quatuor materiis recte notant Ascetæ, non esse opus, ut omnes semper tam enucleate examinentur, sed sæpe sufficere, si una vel altera, prout materia ipsa dictat, vel prout citius vel tardius documentum elucet, vel affectus consurgit, perpendatur. Unde suadendum est, ut in præparatione quasi prælibetur, quænam circumstantiæ utiliter perpendi, aut quæ doctrinæ erui possint.

QUÆSTIO III.

Quid utilitatis spiritualis ex hac consideratione hauriendum.

I. Hæc utilitas generatim ad duo capita revocari potest, videlicet ad *Affectus* varios, piosque eliciendos, & ad *Imitationis* propositum, studiumque procurandum, sine quo posteriore fructu prior non magni æstimandus est, cum Amor DEI, qui in ejusmodi Meditationibus velut postremus finis quæritur, in operibus potius, quam suavibus affectibus consistat.

II. Inter affectus itaque primum sibi locum vendicat *Fides*, quæ ex suprema veracitate DEI, & tam multis miraculis ad veritatem articulorum, & mysteriorum Fidei demonstrandam patratis oritur. Deinde *Spes*, quæ tum maxime concipitur juxta S. Bernardum, *si charitas adoptionis, veritas promissionis, potestas redditionis* bene perpendatur. Tum *Amor*, ad quem summa in primis Bonitas, seu bonorum omnium Collectio in DEO velut fonte purius, recentius, & abundantius reperta; dein etiam præveniens amor tot beneficiis demonstratus, & confirmatus maxime alliciunt; ex hujus quippe motivi consideratione erumpit anima in illa S. Bernardi verba: *Amat charitas, amat immensitas, & nos vicem rependimus cum mensura!* Amori propinquus est *Congratulationis*, & *Congaudii* affectus, cum enim amans

ama-

amatum ut alterum se consideret, & amet, hoc ipso etiam de ipsius bonis perinde ut suis gaudet, atque adeo ex animo etiam gratulatur. Sed & *Admirationis* affectus, & *Laudis* plerumque cum Amore conjuncti sunt, quorum prior ex consideratione perfectionum, & operum ab Amato patratorum copia, & præstantia exurgit, posterior vero ex æstimatione eorumdem oritur; quemadmodum & *Reverentia*, quæ a considerata dignitate, & auctoritate Personæ gignitur: & *Adorationis* affectus, quem sive latens Divinitas, sive supernaturalis eminentia considerata generat. Quia vero variæ calamitates interdum contingere possunt illi, qui amatur, ideo *Condolentiæ*, & *Compassionis*, ut vocant, affectus excitatur, & quidem tanto vehementius, quanto clarius cognoscit amans, se miseriarum tantarum causam sive peccatis suis, sive alia quacumque ratione extitisse.

III. Et hi quidem præcipui *Prosecutionis* sunt affectus; non minorem tamen vim, ac efficaciam ad movendam voluntatem habere censentur affectus *Fugæ*, quales præcipue sunt *Timor* ex consideratione Divinæ Justitiæ, ejusque rigore tot exemplis in Angelis, & Hominibus, quin & ipso in DEI Filio demonstrato ortus: *Odium*, *&* *detestatio* ex tot malorum, quæ per peccatum tam corpori, quam animæ creari solent, cognitione concepta: *Contritio* ab amore purissimo DEI generari solita: *Fuga* seu *aversio* a peccato ex præcedentibus affectibus connaturaliter sequens, cum ipsa natura impellat, ut id, ex quo grandia mala nobis exorta fuisse intelligimus, toto virium conatu fugiamus. *Tristitia*, quæ ex præsentis mali, sive sibi ipsi, sive alteri dilectæ Personæ obvenientis gravitate perspecta oritur, & merito laudabilis est, si ex bono motivo oriatur; nam uti S. Paulus 2. Cor. 7. recte pronunciavit, *quæ secundum DEUM tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur.*

IV. Alterum caput hujus responsionis, *Imitationem* videlicet, quod attinet, consistit illa in firmo proposito Christum, aut Sanctos in aliqua virtute exercenda, vel vitio fugiendo imitandi: quem in finem oportet in pri-

mis Doctrinam aliquam ex Punctorum, circa quæ Meditatio occupatur, discussione eruere: deinde motivum ad illam servandam excitans considerare, nempe necessitatem, utilitatem, jucunditatem, dignitatem, & æquitatem. In necessitate quidem perpendendo, quod eam doctrinam præcipiat DEUS, Regula, lumen naturale; quodque sine ejus observatione gravissima mala corporis, & animæ incurrantur; e contrario vero hoc vel illud bonum absque talis doctrinæ executione obtineri non queat. In utilitate considerari possunt commoda, quæ ex observatione ejusmodi sive corpori, sive animo, sive nobis ipsis, sive aliis etiam, puta DEO, Sanctis, Defunctis, Viventibus, Amicis, Subditisve sequuntur tum in temporalibus, tum spiritualibus bonis. In jucunditate perpendi potest delectatio, quæ tum sibi, tum aliis iterum ex tali doctrina observata, non modo in hac, sed altera etiam vita sequentur. In dignitate considerari potest, quod tam DEUS, & Sancti, quam Homines in terris existentes magni æstimaturi, laudaturi, & honoraturi sint illum, qui talem doctrinam observat. In æquitate denique perpendi potest, quod talis doctrinæ observationem suadeat lumen naturale: exigant beneficia accepta, vel sperata: ipsi Gentiles suo exemplo docuerint: multi alii etiam ex Christianis minoribus longe motivis incitati, aut paucioribus auxiliis, mediisve instructi practicaverint.

V. His peractis doctrina hæc aliis applicatur, & quomodo eam practicarint, quosque fructus inde consecuti sint, perpenditur; unde denique reflexio ad se ipsum instituitur, & qua ratione similem doctrinam hactenus observarit, aut deinceps tot motivis incitantibus observare velit, dispicitur, simulque media, quæ ad illius faciliorem observationem præ cæteris efficacia esse videntur, inquiruntur, propositumque firmum concipitur, eadem deinceps studiose adhibendi.

VI. Ex quibus omnibus facile nunc colligitur, perutilem esse eorum in meditando praxin, qui similem doctrinam, aut virtutem pro Scopo Meditationis habentes, totam suam Meditationem in tria puncta dividunt.

dunt. Et in primo quidem in quo consistat talis virtus, vel doctrina, & quomodo a Christo, & Sanctis, qua verbo, qua exemplo docta, & commendata sit, considerant. In secundo rationes, & motiva, ob quæ tanto studio, & fervore talem virtutem, aut doctrinam exercuerint, & ipsi quoque (nempe ii, qui meditantur) merito eam exercere debeant, perpendunt. In tertio varia media inquirunt, quibus perfectionem talis virtutis assequi valeant, prout paulo ante dictum est. Qui quidem modus præsertim in Festis Sanctorum utiliter adhiberi, & ad varias eorum virtutes, atque earumdem imitationem applicari potest.

QUÆSTIO IV.

Quid super his cum DEO, & Sanctis loquendum.

I. Evicta voluntatis repugnantia, mens cum profunda humilitate ad Sanctos, B. Virginem, Christum, vel DEUM Patrem, prout affectus, vel devotio, ac mysterii materia suggerit, erigitur, petendo veniam negligentiæ, auxilium, & gratiam uberem pro propositorum executione, intermixtis variis affectibus, de quibus in priori quæstione actum est. Quod si in tertia quæstione voluntas per proposita motiva sufficienter adhuc mota non foret, nihilominus ad Colloquium progressus fieri posset, in quo coram DEO se humiliet, duritiem suam deploret, & acriter se objurget; sed & magis per affectus instet, uberiusque lumen ad commovendam efficaciter voluntatem petat.

II. Ut vero similium Colloquiorum formula aliqua habeatur, placet unum brevius, & alterum paulo longius subjicere, non quod ejusmodi colloquia iisdem verbis, aut affectus in eo contenti eodem ordine sint usurpandi, sed ut appareat, quinam præcipue affectus, & quomodo sint eliciendi. Exemplum itaque ponamus in Sancto aliquo, v. g. S. Francisco Seraphico, qui humilitatis virtute singulariter excelluit, quem proinde in hac virtute omni studio imitari decreverit Exer-

citans. Hoc posito sic primum Colloquium ad hunc Sanctum instituî posset. *O Sanctissime, & Seraphice Pater Francisce, qui omnis quidem virtutis sed humilitatis præcipue tam præclara specimina, & exempla reliquisti, per eamque tam sublimem Sanctitatis, ac Gloriæ gradum obtinuisti, gratulor tibi de hac gloria, & humilitate ex toto corde meo, optoque, ut & ego, & omnes Homines non verbo dumtaxat, sed ipso etiam opere tibi gratulari, atque adeo in profundissima Humilitate quam proxime, perfectissimeque imitari te valeamus.* En affectus gratulationis) *Certe quod negligenter adeo idipsum ego hactenus præstiterim, & per hanc negligentiam DEUM meum super omnia dilectum, & te tantopere offenderim, erubesco, & doleo ex corde* (en actus contritionis) *& propterea per amorem ejusdem DEI mei, & gloriosam humilitatem tuam supplex oro te, & obtestor, ut & veniam negligentiæ talis ipsemet benigne concedas, & eandem etiam a clementissimo Domino, & DEO meo efficaciter impetrare digneris,* (en actus obsecrationis) *una cum efficaci gratia, qua vel deinceps hanc negligentiam serio emendare, & in omni quedam virtute, sed humilitate præcipue quam perfectissime imitari te possim; id sane uti ardentissime desidero* (en affectus desiderii) *ita vel ex hoc momento præstare firmiter propono.* (en actus propositi) *Vere enim nihil me esse, nihil scire, nihil posse confiteor, & agnosco, ideoque non solum omni contemptu, & confusione dignissimum censeo, verum etiam ab aliis contemni, & deprimi ardenter desiderio* (en actus humilitatis) *atque utinam efficere possem, ut idem mecum omnes homines, præcipue Superbi, sentirent, sicque perquam ardens humilitatis studium, & Exercitium DEUM meum, & te perfectissimo modo glorificarent. Eum certe in finem, & simpliciter rogo, ut illis perinde, ac mihi verum Humilitatis Spiritum impetrare digneris, ut & nos tecum veram animabus nostris quietem in hac, & altera vita invenire, &, sicut nos tecum humiliare studuimus, ita exaltari quoque tecum mereamur, Deumque pro omnibus beneficiis tibi, & nobis collatis æternum glorificare, & benedicere valeamus. Amen.*

Amen. (en Zeli, & charitatis fraternæ actus) Brevius tale colloquium hoc modo institui posset: *O quam gratulor tibi, o Seraphice Pater, tam profundam humilitatem. O quam amplas tibi gratias debeo, & vero etiam ago pro tam præclaris hac in virtute exemplis relictis! O utinam te in eadem perfectissime imitari, atque ad idem faciendum omnes homines incitare possem! O quam doleo, & erubesco, quod tam negligenter hactenus id præstiterim! O Sanctissime Pater, vel hac vice etiamnum veniam Superbiæ nostræ, mihi, aliisque tam viventibus, quam defunctis impetra, gratiamque, ut vel deinceps nos viventes hanc Virtutem perfecte addiscere, & exercere; sicque DEUM vobiscum magis glorificare possimus. Amen.*

III. Quod si vero lubeat ad Christum vel ipsum Patrem æternum in fine Meditationis longius colloquium (uti omnino suadendum est) instituere, id hac ratione fieri posset.

O Amantissime Servator mi JESU Christe: DEUS meus, & omnia, gratulor tibi ex toto corde meo de omni perfectione, & gloria tua, præcipue ea, quæ tibi per Sanctum Ignatium (aut alium Sanctum) hactenus obtingit, aut deinceps etiam obtinget, optoque unice, ut hæc ipsa gloria tua majora in dies incrementa accipiat, idque ipse etiam pro viribus procurare conabor.

Gratias dein tibi amplissimas ago pro omnibus in primis beneficiis, gratiis, & favoribus Sanctissimæ tuæ humanitati, & Matri beatissimæ, omnibusque aliis Sanctis, præcipue S. Ignatio, & mihi denique indigno, aliisque tam defunctis, quam viventibus tam liberaliter hucusque exhibitis; optoque iterum ex animo, ut non verbis dumtaxat, sed ipso etiam opere gratum exhibere me possim.

Eum certe in finem summa cum demissione, gratitudineque offero Divinæ Majestati tuæ omnia merita SS. Vitæ, Passionis, & Mortis tuæ, omniumque Sanctorum tuorum, præcipue S. Ignatii, rogoque suppliciter, ut hæc omnia tum in gratiarum Actionem pro innumeris beneficiis

mibi, aliisque Hominibus exbibitis, suscipere digneris, tum in satisfactionem pro infinitis peccatis meis, de quibus sane omnibus, uti vehementer doleo, eo quod iisdem te DEUM, & Servatorem summe bonum, & amabilem tantopere offenderim, ita tam intensum dolorem elicere desidero, quam ullus Homo umquam elicuit, aut deinceps eliciet, & propterea non meipsum solum ex animo despicio, sed ut ab aliis etiam despici dignissimum judico, atque ut idipsum ab omnibus Hominibus fiat, ardenter exopto.

Quia tamen hic ipse dolor, & contemptus exiguus nimis est, ideo in compensationem offero Divinæ Majestati tuæ omnem dolorem, quem ullus umquam Sanctorum, præcipue S. Ignatius, de peccatis suis elicuit, rogoque, ut vel hoc placatus, & veniam culparum mearum omnium benigne concedas: & pœnam iisdem debitam clementer remittas, & omnes eum in finem indulgentias, quas lucrari possum, & conatus fuero, liberaliter largiaris, quemadmodum, & ego vicissim amore tui ignosco omnibus, qui me umquam quacumque ratione offenderunt, precorque illis eamdem gratiam, quam mihi exopto.

De reliquo firmissime statuo, vitam meam sincere emendare, tuoque Sanctissimo beneplacito penitus conformare, ideoque vel nunc denuo renuntio omnibus peccatis, & occasionibus peccandi, voveoque (Si Religiosus est) *paupertatem, castitatem, & obedientiam, cæteraque vota minora* (si quæ præterea habet, *cum sincerissimo affectu offero.*

Protestor quoque me te Dominum ac DEUM meum ex toto corde dilecturum, atque omnes cogitationes, verba, & opera singulari cum diligentia peracturum. Eum certe in finem vel nunc ea cum purissima amoris intentione ad tuum beneplacitum dirigo, & omnem quidem de iis laudem, & gloriam tibi, cui soli debetur, promptissime transcribo, omni jure, quod mihi ad meritum debetur, ex eodem amoris motivo ultro cedo, fructum vero impetratorium, & satisfactorium omnem animabus purgantibus, & iis maxime, quarum redemptio ad majus tuum bene-

beneplacitum, & gloriam cedit, ea conditione transcribo, ut a pœnis suis liberatæ te Dominum nostrum perfectius laudent, & pro beneficiis sibi, & mihi exibitis gratias dignius persolvant, et pro me denique ac Peccatoribus, aliisque mihi specialiter commendatis efficaciter intercedant, gratiamque impetrent, qua vocationi nostræ perfecte satisfacere, vitamque nostram felici clausula terminare valeamus.

Ego certe, uti spem meam, fiduciamque totam in meritis tuis, et auxiliis positam habeo, ita per eadem tua, et Sanctorum tuorum merita supplex rogo, ut in primis tuum, et Sanctorum tuorum, præcipue S. Ignatii honorem, et gloriam magis ac magis in dies promovere digneris, deinde vero omnes tam viventes, quam defunctos in SS. tua vulnera recipias, et defunctis quidem omnibus requiem, et indulgentiam largiaris, vivis vero, et mihi gratiam efficacem largiaris, qua sanctissimum beneplacitum tuum veraciter agnoscere, et perfecte adimplere valeamus. Cui proinde me, et mea omnia tam quoad vitam, quam quoad mortem quocumque loco, modo, et tempore obeundam plenissime resigno, id unum suppliciter rogans, ut quoniam ex me nihil sum, scio, et possum, tu sicut velle misericorditer concessisti, ita perficere quoque misericorditer largiaris; ex te enim sunt omnia DEUS meus, et omnia.

PRACTICA EXEMPLA

MEDITATIONUM PRO OCTIDUANO SECESSU A SACERDOTIBUS

INSTITUENDO COMPLECTENS.

QUod olim Seneca de Exemplis in genere dixit, quod videlicet longum iter ſit ad virtutem, & bonos mores perſuadendos per ſermones, breve vero, & efficax per Exempla; id merito ad præſentem etiam materiam applicari poteſt. Non parum quidem prodeſt, Naturam, & Præſtantiam, Utilitatemque Exercitiorum cognoviſſe, ſed niſi Meditationes in particulari ad ſtatum, & vocationem propriam cujuſque accommodentur, perinde ac Conciones Auditorum capacitati, & Genio non quadrantes exiguum, aut nullum fructum afferent. Quare ut doctrinæ in præcedenti parte allatæ optatum Sacerdotibus fructum afferant, placuit in hac poſteriori parte aliquot Exempla Meditationum pro ſeceſſu ſpirituali ſervientium, & ipſorum Sacerdotum ſtatui, & vocationi præcipue accommodatarum aſſignare, ita tamen, ut, quandoquidem aliquibus integros octo dies pro tali ſeceſſu aſſumere aut non vacat, aut non libet, etiam his, quantum fieri poteſt, ſerviam, & materias pro triduana ſaltem Recollectione ſuggeram.

CAPUT

CAPUT I.

PRACTICA EXEMPLA PRO OCTIDUANO SECESSU.

I. UT tanto facilius agnoscat Sacerdos, Formulas istas Practicas Exercitiorum faciendorum ipsius statui, accommodatas esse, sequentes duæ admonitiones ob oculos semper habere debet.

II. Prima est ut meminerit, primarium horum Exercitiorum Scopum esse, tum seriæ emendationis propositum, tum fervoris in perfectionis studio, vocationeque sua adimplenda reparandi, vel augendi studium, ut jam alibi dictum est, atque adeo hunc Scopum omnes Meditationes, Considerationes, Lectiones, Collocutiones, & alias similes Exercitationes dirigendas esse. Hinc quia alios in via purgativa magis defecisse, alios in illuminativa minus profecisse quandoque advertitur, recte monet S. Ignatius in annot. 18. Exercitia, juxta ejus, qui exercetur, habitudinem accommodari, & quemvis ad gradum, in quo animus suus conquiescat, perduci debere.

III. Secunda admonitio est, quod, sicut ad eumdem quandoque terminum diversis viis pervenitur, ita ad eumdem quoque Exercitiorum Scopum variis modis pertingi possit. Hinc aliquibus, qui sæcularem vitam elegerunt, ejusmodi plerumque Exercitia præscribuntur, quæ ad observationem Justitiæ Christianæ, id est, fugam peccatorum, & bonorum operum exercitationem spectant. Religiosis Meditationes, quæ ad votorum religiosorum exactam observantiam, & Perfectionis studium pertinent, traduntur. Sacerdotibus, & Pastoribus varia motiva, & praxes, quæ ad curam animarum rite suscipiendam juvant, suggeruntur, & sic de reliquis loquendo. Imo interdum una quæpiam virtus. v. g. amor B. Virginis, obedientia, aut alia similis pro Scopo principali assumi, & ad eam Meditationes pleræque saltem, si non omnes ordinari possunt, ita tamen,

men, ut Methodus a S. Ignatio per triplicem viam assignata, quantum fieri potest observetur. Interdum etiam pro quavis Meditatione una Parabola, Historia, vel sententia assumi; & ex illis doctrina aliqua ad Scopum Meditationum pro singulis hebdomadis a S. Ignatio assignatarum erui potest, uti ex paradigmatis infra assignandis patebit.

Tres itaque diversæ præscriptiones materiarum pro octiduano secessu assignabuntur. Prima ipsam S. Ignatii divisionem in libello Exercitiorum assignatam, & statui Sacerdotali accommodatam servabit. Altera, Meditationes ad statum Sacerdotalem directe ordinatas continebit. Tertia, pro singulis Meditationibus Parabolam aliquam Evangelicam, aut aliam similem assumet.

DIVISIO I.

PRO OCTIDUANO SECESSU JUXTA NORMAM A S. IGNATIO ASSIGNATAM FACTA.

Merito hæc divisio aliis omnibus præfertur, utpote quæ præ cæteris apta videtur, non ad præfixum dumtaxat Exercitiis Scopum referendum, sed ipsum etiam Systema, & Meditationum, quas S. Ignatius in libello Exercitiorum præscripsit, connexionem demonstrandam. Quare ipsas in primis Meditationes propriis S. Patris, quantum fieri potest, verbis proponam, varias tamen iisdem notas subjungam, quibus partim quid circa singulas observandum sit, aperiam; partim quomodo illius materia cum præcedentibus cohæreat, demonstrem.

Medi-

Meditatio prooemialis pridie Exercitiorum peragenda.

De Fine, & Scopo horum Exercitiorum.

Punctum I.

Considera 1. Quis sit Scopus Exercitiorum tuorum, quæ crastina die auspicaturus es; nimirum, ut anima tua velut imago DEI per varias imperfectiones, peccata, & negligentias obscurata renovetur, pristinoque decori restituatur.

Considera 2. Quam necessaria tibi sit hæc renovatio; an Sion imago animæ tuæ usque adeo ob tepidam vitam tuam ut deformata, ut merito cum admiratione quæri possit: *Cujus est imago hæc?* DEI, an Dæmonis? Christi, an Mundi? Considera 3. an non merito Ecclesia velut Mater tua in solitudinem istam te ducat, & in uterum suum iterum recipiens illis S. Pauli 4. ad Gal. verbis te alloquatur: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* Stude proin hanc solicitudinem Matris tuæ dilectissimæ agnoscere, atque, ut finem suum obtineat, totis viribus cooperari. Colloquium ad S. Carolum Borromæum, S. Ignatium, aliosque electos Patronos tuos, rogando, ut pro felici Exercitiorum successu efficacem gratiam impetrare dignentur.

Punctum II.

Considera 1. Quid requiratur ad renovationem cujusdam imaginis, nimirum sequentia tria capita. 1. Ut pulveres imagini adhærentes abstergantur. 2. Ut colores detriti, aut offuscati, novis coloribus obducantur. 3. Ut velum, quo pulveres deinceps arceantur, appendatur. Considera. 2. Quam apte hæc tria officia pro Spirituali renovatione Animæ tuæ per Exercitia Spiritualia præstentur quid enim aliud per viam purgativam

tivam intendunt, nisi ut pulveres culparum animæ adhærentium per veram contritionem, & Confessionem, variaque conscientiæ Examina, aliaque satisfactoria opera abstergantur? Quid aliud per viam illuminativam quærunt, quam ut novi virtutum colores ex imitatione Christi petitæ menti per neglectum virtutis, ac fervoris Studium inveteratæ obducantur? Quid aliud per viam unitivam obtinere desiderant, quam ut per ardentem DEI amorem, firmissimamque cum illo unionem velut aptissimum velum omnes subsequentium culparum pulveres arceantur? Considera 3. Quam alacriter proin, & libenter hæc Exercitia suscipere, atque ad finem usque magna cum constantia continuare debeas. Colloquium ad SS. Cœli Reginam, demisse rogando, ut, sicut ipsa se Auctricem horum Exercitiorum fuisse S. Tresiæ confessa est, ita tibi quoque, ut optatum ex iis successum referas, autrix esse dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis Pictores ad renovandam aliquam imaginem uti soleant. An non aptos sibi colores præparant? an non solitarium locum, quo a distractionibus defendantur, eligunt? an non de apto sibi Magistro, aut Directore prospiciunt? an non oculos accurate, & assiduo in Directorem, aut imaginem, aut prototypon reflectunt, ac dirigunt?

Considera II. Quanto magis tu has omnes industrias, & conatus pro renovatione tuæ imaginis adhibere debeas, ut cui ultro tam copiosa eorumdem occasio offeratur.

Considera III. Quomodo non modo in solitudinem hanc cum magno desiderio secedere, omnesque alias curas abjicere, sed etiam omnes industrias, quæ a S. Ignatio, aliisque Ascetis ad hunc finem præscribuntur, magna cum sedulitate, constantiaque adhibere velis. Colloquium ad Christum, rogando, ut, sicut ipse hunc secessum verbo, & exemplo docuit, ita efficacem

cacem

cacem quoque pro illo rite continuando gratiam largiri dignetur.

Materia Lectionis.

I. Etsi hæc exercitia potissimum ad veram sui notitiam, & reformationem ordinata sint, atque adeo primum semper inter sacras Exercitiones locum Meditatio habere debeat, recte tamen directorium (quo nomine liber a Societate JESU compositus, & modum exercitia spiritualia cum solido fructu faciendi docens intelligitur) cap. 21. n. 1. monet, ut melius durare possit is, qui exercetur, expedire, ut detur illi aliqua relaxatio in horis meditandi, eoque tempore, quod a meditationibus liberum habet, liber aliquis legendus detur, qui pietatem potius nutriat, quam intellectum novitatibus exerceat; quique aptus, & opportunus sit ad illum affectum, vel finem, qui per exercitia quæritur, gignendum. Quin etiam monendus est (ait idem Directorium cap. 3. n. 4.) & docendus, ut ipsam lectionem dirigat ad meditationem, nimirum non legendo cursim aviditate sciendi, & videndi nova, sed immorando, & perpendendo accurate, quæ legit, & intrando in eosdem affectus.

II. Sed & illud cavendum (ut recte ibidem n. 6. monetur) ne vel legendi, vel scribendi dulcedine ita se quispiam distineri sinat, ut tempus eripiatur meditationi, aut præparationi ad Meditationem. Semper enim aliquanto ante Meditationem debet omnia relinquere, & omnino suam cogitationem convertere ad puncta illius Exercitii, quod jam instat. Addo, cavendum hoc quoque, ne nimis legendo aut scribendo defatigetur animus, & quasi vires ejus exhauriantur; oportet enim salvam semper relinqui Meditationem, & cætera omnia huic uni servire.

III. Ut autem sciat is, quem instruendum hic suscepi, Sacerdos, quos præcipue libros aut materias legere debeat, ante omnia ei consulendum est, ut unum quotidie caput speciatim a me annotatum, mane, & alterum, si velit,

for-

fortuito selectum, aut certe, si totum legere non placet, unam, alteramve sententiam aut paragraphum, a prandio ex libello de imitatione Christi legat, exemplo S. Ignatii Exercitiorum horum Auctoris, qui, & mirifica laude semper extollere hunc libellum, & pari fervore aliis commendare, ipsemet vero tantopere spiritum illius probare, tamque perfecte in se exprimere solebat, ut, quemadmodum Petrus Ribadeneira l. 1. c. 13. vitæ scribit, multorum judicio, Vita Ignatii solida quædam, eminens, ac viva esset imago eorum præceptorum omnium, quæ aureo illo libello continentur. Nec immerito sane hunc libellum præ aliis suadebat, quia, ut Julius Nigronius tract. 5. Ascet. c. 3. n. 15. recte pronunciavit, continet succum totius vitæ spiritualis, compendium perfectionis, quintam, ut ita dicam, essentiam religiosæ vitæ, ac sanctitatis, diuturnæ Meditationis Alembico per Virum experientissimum, tum ex aliis spiritualibus libris, tum ex ipsius Spiritus Sancti unctione expressam. Quem qui legit assidue, habebit, teste Ludovico Granatensi in præfat. ad hunc libellum a se in Hispanicum idioma conversum, fidum viæ hujus vitæ comitem, solamen in adversis, Doctorem, Ducemque in dubiis: artem, praximque orandi hinc hauriet, ac pie vivendi normam, nec non bene, beateque moriendi scientiam. Dicit proin de eodem cum Seneca Epist. 54. *Vivit, viget, liber est, supra hominem est, dimittit me plenum ingentis fiduciæ. In quacumque positione mentis sim, cum lego hunc (fatebor tibi) libet omnes casus provocare.* Ex hoc itaque libello pro hodierno die, proque felici omnium subsequentium lectionum auspicio legi potest cap. 2. l. 3. in quo illa præcipue verba non pro hac duntaxat, sed secuturis etiam lectionibus cum singulari affectu usurpentur? *Loquere, Domine, quia audit servus tuus, verba enim vitæ æternæ habes. Loquere mihi ad qualemcumque animæ meæ consolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem, & gloriam, & perpetuum honorem.*

IV. Præter hunc libellum liber etiam quispiam doctrinalis ad instructionem Sacerdotum pertinens legi potest,

test, quales exempli gratia esse possunt, Ludovicus de Ponte tom. 4. ubi fuse de statu, & officiis Sacerdotum agit. Sacerdos Christianus M. Ludovici Abelii. Jacobi Marchantii Virga Aaronis. Joannis Trithemii institutio sacerdotalis Monachii anno 1610. iterum recusa. Manuale Parochorum Caroli Musarti, Jacobus Masenius in Auctario Ducis viæ, ubi octo Meditationes proponit pro Sacerdotibus, quæ percommode pro lectione spirituali servire possunt. Tertia mea instructio de conversatione Apostolica, & quarta instructio Pastorum, quæ breviter complectuntur, quidquid ad Officium Sacerdotum spectat.

V. Sed. & Sanctorum vitas interdum non inutiliter legi posset, S. Ignatius in annot. post primam hebdomadæ secundæ Meditationem insinuat, & ipsa etiam experientia confirmat, maxime si selectæ sint, & ei, qui Exercitia facit, accommodatæ, quales respectu Sacerdotum esse possunt Idea pii Sacerdotis, seu vita Jacobi Merlohorstii. Vita M. Joannis Avilæ. Vita P. Petri Foreri Canonici Regularis, & Parochi. Vita P. Petri Fabri e Societate JESU, quæ multas valde doctrinas Sacerdotibus accommodatas continet; Vita S. Caroli Borromæi, & S. Francisci de Sales, & similes.

VI. Denique præ reliquis etiam legi convenit, annotationes, vel additiones, regulasve, quas S. Ignatius libello Exercitiorum inseruit, & successive in charta separata tradi voluit. Et hodie quidem ante, quam auspicetur Exercitia, Annotationes, & Additiones ei dandas esse, Directorium c. 11. n. 5. & cap. 15. n. 8. monet, quas proin placet hic apponere notis brevibus, ubi opus videbitur, adjectis.

Annotationes.

I. Has Annotationes, ut in ipso titulo videre est, S. Pater eo fine a se compositas fuisse ait, ut aliquid intelligentiæ ad exercitia spiritualia afferant tam ei, qui traditurus est, quam qui accepturus. Unde quia hoc loco eum dumtaxat, qui accipit, instruere propo-

sui,

sui, eas quoque annotationes, quæ ad ipsum pertinent, solas huc afferam, ut ipsum Directorium monet cit. c. 11. n. 5.

II. *Prima ergo est Annotatio, quod ipso nomine Exercitiorum spiritualium intelligitur modus quilibet examinandi propriam conscientiam : item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, et vocem: ac postremo alias quascumque spirituales operationes tractandi, ut dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, et currere, exercitia sunt corporalia, ita quoque præparare, et disponere animam ad tollendas affectiones male ordinatas, et iis sublatis ad quærendam, et inveniendam voluntatem DEI circa vitæ suæ institutionem, et salutem animæ, exercitia vocantur spiritualia.*

III In hac Annotatione S. Ignatius quasi in compendio breviter complexus est, quidquid ad exercitia rite cognoscenda, & fructuose ebeunda pertinet. Nam I. Eorumdem naturam per ipsum nomen *Exercitiorum* pulchre insinuavit. Significare scilicet volens, Exercitia hæc non in nuda quadam oratione, sed tali, quæ ad actionem referatur, & exercitatio dici mereatur, consistere; qui enim ita orat, vel meditatur, ut nihil ulterius spectet, sed in sola persistat vel rei impetrandæ, vel etiam cognoscendæ cura, hic magis quiescit, & otiatur, quam exerceatur, & laboret. II. Scopum quoque eorum sat clare insinuavit, dum scilicet per ea animam ad malas affectiones, ac voluntatem DEI inveniendam, seu, ut clarius, breviusque dicam, ad statum, vitæque ineundæ rationem optimam vel eligendam, vel reformandam, vel perficiendam præparari ac disponi dixit. III. Gradus etiam profectus, qui in his exercitiis quærendus est, non obscure per tria illa verba *deambulare*, *iter facere*, *currere*, indicavit; nam sicut ex his motibus unus altero perfectior est, eo quod is, qui ambulat, nec certum habet terminum, nec gressum admodum intendat; iter vero faciens, eo quod ad certum terminum tendat, nec diu in via morari

rari cupiat, hoc ipso gressum acceleret; currens autem celeritatem supperaddat, omnesque vires intendat; ita in exercitiis quoque singulis hebdomadis sui quodammodo passus præscribuntur, & in prima quidem hebdomade, in qua finis tantum in genere ostenditur, & recessus ab eo factus deploratur, sit ambulatio dumtaxat; in secunda, & tertia, quia de certo vitæ statu eligendo, vel reformando agitur, perfectior sit motus, atque adeo itineri certum terminum habenti recte comparatur; in quarta denique hebdomade, quia amor alas addens quæritur, etiam accelerari merito profectus, atque adeo cursus institui dicitur. IV. Denique ipsa etiam instrumenta ad finem exercitiorum obtinendum adhiberi solita per eamdem annotationem sat clare innuuntur, dum scilicet per exercitia modum quemlibet examinandi conscientiam; deinde orationem, & meditationem, & alias operationes, a directore utique velut itineris Duce præscribendas intelligi dixit, quibus sane tribus instrumentis omnia, quæ ad veram reformationem, vel electionem status requiruntur, complexus est, cum per Examen conscientiæ quisque secum ipso agat, statumque animæ suæ recognoscat; per orationem vero, & meditationem agens cum DEO, quid faciendum, fugiendumve sit, discat, & lumen ac vires impetret ad faciendum, quæ intelligit fieri oportet; per communicationem denique cum prudenti viro adjuvetur, ut melius secum, & cum DEO rem transigat, simulque tutus reddatur ab erroribus, & insidiis Dæmonum.

IV. Secunda annotatio, & inter annotationes S. Patris tertia ordine est, *quod cum in sequentibus Exercitiis spiritualibus utamur actibus intellectus, quando discurrimus; voluntatis vero, quando afficimur, advertendum est in operatione, quæ præcipue est voluntatis, dum voce aut mente cum Domino DEO, aut Sanctis colloquimur, majorem a nobis exigi reverentiam, quam dum per usum intellectus circa intelligentiam potius moramur;* hæc enim, cum ad voluntatem permovendam potissimum dirigatur, atque adeo abstrahat a præsentia per-

fonæ alterius præsentis, nihil aliud, quam mentis seriam applicationem exigere videtur, alloquium vero DEI, aut Sanctorum, cum ad ipsos recta dirigatur, hoc ipso etiam reverentiam erga personam requirit, &, ut recte notat P. Cecottus, ob hanc ipsam causam verba quoque magis exquisita, quibus eos digne compellare possimus, exigit.

V. Tertia annotatio, & quinta in ordine viginti annotationum S. Patris, est, *quod mirum in modum juvatur, qui suscipit Exercitia, si magno atque liberali animo accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus statuat id, in quo ipsi potissimum servire juxta ejusdem beneplacitum*. De qua annotatione vel maxime dictum credi debet, quod in Directorio c. 3. n. 1 de annotationibus universim notatur, scilicet omnem diligentiam in ea observanda poni debere, quoniam quo diligentior quis in hoc fuerit, eo citius, & uberius inveniet fructum spiritualem, qui quæritur.

VI. Quarta annotatio, & in ordine duodecima est, *quod cum in quolibet exercitio expendi debeat unius horæ tempus, curet semper* (is qui exercetur) *animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potius, quam minus insumpsisse sibi conscius sit. Frequens est enim Dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis spatium decurtetur*. Ad quem ipsum finem collimat etiam decima tertia annotatio dicens, *quod, cum facile sit, ac leve, affluente consolatione, integram contemplationis horam traducere; difficillimum econtra incidente desolatione, idcirco adversus desolationem, & tentationem semper pugnandum est, producto ultra horam definitam exercitio, vincendi gratia. Ita enim non solum discimus resistere adversario, sed eum etiam expugnare*. Neque ad hunc dumtaxat finem, juvat hæc ordinatio, sed etiam ad virtutum augmentum debitumque cultum DEO tribuendum, qui odit rapinam in holocausto, ideoque voluit, ut Abraham sacrificans volucres ab holocausto abigeret, donec totum fuit consumptum. Et sane per se indecens videtur abire a colloquio, & conver-

versatione cum DEO, antequam tempus ab eo definitum fuerit elapsum; quis enim non summe inurbanum diceret Aulicum illum, qui obtenta per summam gratiam audientia Principis maximi eam plus æquo prolixiorem esse quereretur, ideoque e conclavi, ante, quam dimissus esset, se proriperet?

VII. Quinta annotatio, & in ordine decima sexta est, *quod, ut Creator ipse, Dominusque noster in sua creatura certius operetur, si accidat animam ad aliquid minus rectum affici, atque inclinari, summopere, ac totis viribus nitendum est in contrarium (ut puta, si ad officium, vel beneficium adipiscendum aspiret, non Divinæ gloriæ, aut communis animarum salutis causa, sed commoditatis suæ, negotiorumque temporalium dumtaxat) tunc affectus ad oppositum impelli debet per assiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus a clementia DEI oppositum petatur, videlicet hunc, ut ille animum offerat ipsi DEO, se tale officium vel beneficium, aut aliud quidvis jam non appetere, nisi priorem affectum adeo mutaverit, ut nihil jam omnino desideret, vel possideat alia ex causa, quam Divini cultus, & honoris*. Quod idem etiam faciendum est, si modum, ac terminum Divinis donis ponere se velle quis adverteret, ita ut ad quosdam dumtaxat limites, & non amplius illuminari vellet; nam, ut recte notat Directorium c. 2. n. 5. præterquam quod valde indecens est, ut creatura hoc modo agat cum suo Creatore. Valde etiam ipsi nocet; primum quia se ipsum privat illis majoribus donis, quæ DEUS forte daturus erat; deinde quia illa ipsa liberalitas, & restrictio, & ingratitudo erga DEUM meretur, ut ne ea quidem accipiat, quæ vellet accipere.

VIII. Sexta annotatio, & undecima in ordine est, *quod exercenti se in prima hebdomada expedit nescire, quid in secunda sit acturus, sed ad consequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reperturus*. Quæ annotatio utilis quidem est ad curiositatem vitandam, animumque uni objecto serio applicandum, fere tamen convenit iis

dumtaxat, qui prima vice faciunt Exercitia; alii namque facile divinabunt, quid in posterioribus hebdomadis sit meditandum, etsi & ipsi rectius faciant, si animum, & cogitationem a secuturis Meditationibus abstrahant, solique præsenti materiæ considerandæ acriter insistant.

IX. Septima annotatio, & postrema inter viginti S. Patris annotationes est, *quod secundum successum communiorem tanto majorem faciet progressum spiritualis vitæ quanto magis ab amicis, notisque omnibus, & ab omni rerum humanarum solicitudine sese abduxerit. Ex qua quidem loci secessione inter alias multas commoditates hæ tres præcipue consurgunt. Prima, quod exclusis Amicis, & familiaribus, negotiisque minus recte ordinatis ad DEI cultum, gratiam apud DEUM non mediocrem meretur. Secunda, quod per hujusmodi secessum intellectu minus, quam antea distracto in diversas partes, sed collecta, redactaque omni cogitatione ad rem unam, scilicet ad obsequendum DEO Creatori suo, & saluti animæ suæ consulendum, multo liberius, ac expeditius utitur naturæ viribus in quærendo eo, quod desiderat tantopere. Tertia, quod, quanto se magis reperit anima segregatam, at solitariam, tanto aptiorem seipsam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem, ac Dominum suum, ad quem insuper, quo propius accedit, eo melius ad suscipienda bonitatis Divinæ dona disponitur.*

Additiones.

I. Etiam has pridie, quam incipiantur Exercitia, dandas esse Directorium c. 15. n. 8. monet, ubi sequenti numero addit, curandum esse, ut exacte serventur, quia ex ipsis valde pendet fructus spiritualis Exercitiorum. Cur autem S. Ignatius ipsas Additiones vocaverit, non constat; forte ideo hoc nomine expressit, quia Exercitio trium Potentiarum (in quo norma, & modus meditandi reliquas Meditationes continetur) & cæteris quatuor subsequentibus Exercitiis subjunctæ, & additæ sunt, velut spe-

speciales industriæ ad melius peragenda Exercitia, & ad ea, quæ optantur, invenienda perutiles, ut ipse S. Pater in hoc titulo insinuat; unde P. Balthasar Alvarez non solum in Exercitiis, sed etiam totius anni decursu easdem accurate observari volebat, uti in c. 2. §. 1. vitæ videre est.

II. Prima itaque Additio est, *ut ego post cubitum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel Angelica Salutatio, cogitem de bora, qua surgendum mibi erit, & de Exercitio faciendo.* Hæc additio, ut per se patet, soli Meditationi, quæ vel media nocte, aut sub auroram instituitur, convenit, juvatque non modice ad nocturna somnia mitiganda, si hominem egregie sobrium, & vigilantem talis cogitatio deserat.

III. Secunda, *ut expergefactus statim exclusis aliis omnibus cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis Exercitio contemplaturus sum: Utque majoris verecundiæ, et confusionis gratia exemplum mibi bujusmodi proponam: Quomodo Miles aliquis staret coram Rege suo, et Cœtu Aulico erubescens, anxius, et confusus, qui in Regem ipsum acceptis ab eo prius beneficiis, donisque plurimis, ac magis, graviter deliquisse convictus esset. In secundo itidem Exercitio reputans, quantum peccaverim, fingam me catenis vinctum esse, ac protinus sistendum coram summo Judice, sicut mortis reus quispiam, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet. His igitur vel aliis pro meditandarum genere cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.* Etiam hæc additio, ut ipse S. Pater not. 2. insinuat, illi tantum Meditationi, quæ media nocte, vel sub auroram fieri solet, convenit, estque non parum utilis ad distractiones cavendas, licet recte aliqui advertunt, non nimis urgendam esse, ut etiam aliis aspirationibus sit locus.

IV. Tertia, *ut a loco futuræ Meditationis uno vel gemino passu adbuc distans, per tantillum tempus, quo percurri Oratio Dominica posset, animo sursum elevato, considerem Dominum meum JESUM ut præsentem, & spectantem, quidnam acturus sum, cui reverentiam cum bumili gestu exbibere debeam*, quam additionem P. Cecottus summi

momenti esse ait, ideoque magnificam aliquam, & amplam de infinita illa Majestàte, abjectissimam vero de nobis opinionem formandam suadet.

V. Quarta est, *ut ipsam aggrediar Contemplationem, nunc prostratus humi, & pronus, aut supinus jacens, nunc sedens, aut stans, & eo me componens modo, quo speram facilius id consequi, quod opto. Ubi adverti duo debent. Primum, quod si flexis genibus, vel in alio quovis situ voti compos fiam, nil requiram ultra. Secundum, quod in, quo assecutus fuero quæsitam devotionem, conquiescere debeo sine transcurrendi anxietate donec mihi satisfecero.* Quam tamen additionem (saltem quoad prostrationem) in templo, aut coram aliis numquam, sed domi dumtaxat observandam, iterum monet S. Ignatius.

VI. Quinta est, *ut completo Exercitio sedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum dispiciam, quonam modo Meditatio, seu Contemplatio mihi successerit. Et si quidem male, inquiram causas cum pœnitudine, ac emendationis proposito; sin vero bene, gratias DEO agam, eumdem postea modum observaturus.* Quam additionem P. Hugo Rott tanti momenti esse putat, ut sine ea vix quemquam in arte meditandi progressum facturum putet. Præcipitur autem hoc examen triplicem ob finem. 1. Ut noxæ per negligentiam admissæ citius deleantur. 2. Ut major facilitas meditandi comparetur, dum causæ erroris cognoscuntur. 3. Ut fragmenta ex spirituali hac refectione colligantur, sive fructus Meditationis annotetur, si occasio id permittat.

VII. Sexta est, *ut cogitationes, quæ gaudium afferunt, qualis est de gloriosa Christi Resurrectione, subterfugiam, quoniam talis qualibet cogitatio impedit fletum, & dolorem de peccatis meis, qui tunc quærendus est, adscita potius mortis vel judicii recordatione.* Ex qua additione patet, quantopere S. Ignatius semper desideraverit, ut prima semper cura de Meditationis felici successu habeatur, atque ad eum obtinendum omnia alia exercitia, & industriæ dirigantur, id quod jam olim

olim etiam S. Bernardus ser. ad Fratres de Monte advertit dicens : *Lectionis modum similis Meditatio sequi solet. Lactat lectio, Meditatio pascit, Oratio illuminat, & confortat. Proponenda igitur lecturo talia sunt, ex quibus semper aliquid occurrat, quod animum excitet ad amorem DEI, & contemptum sui; cætera delectare quidem mentem possunt, sed non ædificare, quin potius mentem inficere, & in tempore orationis ac meditationis inutilia quæque vel noxia menti objicere.*

VIII. Septima, *ut eamdem ob causam omni me privem lucis claritate, januis ac fenestris clausis tantisper, dum illic moror, nisi quamdiu legendum, aut vescendum erit.* Quam tamen additionem in prima tantum hebdomada observari cupit S. Ignatius, nam in secunda hebdomada suadet, ut luce potius, vel sereno cælo delectetur is, qui exercetur, quatenus ad Scopum desideratæ rei attingendum conducit.

IX. *Ut a risu, verbisque risum provocantibus maxime abstineam.* Cum enim de serio negotio, reformatione scilicet vitæ, agatur, non decet aliquid committere, quod levitatis cujusdam speciem, ut est risus inordinatus, præsefert.

X. Nona, *ut in neminem oculos intendam, nisi salutandi aut valedicendi poscat occasio.* Parum quippe proderit ad collectionem solitudo reliqui corporis, si oculus foris vagetur, animamque deprædetur, & abducat.

XI. Decima, *ut aliquam addam satisfactionem seu pœnitentiam, quæ quidem in exteriorem, & interiorem dividitur. Interior est dolor de peccatis propriis cum proposito firmo cavendi tum ab illis, tum ab aliis quibusvis inposterum. Exterior autem est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis, quæ tribus potissimum modis assumi potest. Primo circa victum, subtractis quibusdam non superfluis solum (quo temperantiæ est, non pœnitentiæ) sed etiam convenientibus alimentis. Et eo fit melius, quo plus subtrahitur, vita interim naturæ corruptione, aut debilitate gravi vel infirmitate. Secundo circa somni, & strati modum, sublatis non mollibus tan-*

tum aut deliciosis rebus, sed aliis etiam opportunis, quantum licet, circa vitæ aut valetudinis grave periculum. Quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper ad consuetudinem (si cui est nimii somni) moderandam. Tertio circa ipsam carnem, ut inflictum sentiat dolorem, admotis gestatisque ciliciis, funibus, aut vestibus ferreis, vel incussis verberibus, ac plagis, vel aliis austeritatis generibus assumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, ut doloris sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimum utemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeo interiores, ut valetudinem adversam causare possint. Porro circa has pœnitentias duo insuper bene advertenda sunt juxta mentem S. Ignatii. Primum est, quod triplex earum finis, & effectus sit, nimirum ut pro delictis præteritis nonnihil satisfiat: & ut vincat seipsum homo inferiorem sui partem, quæ sensualitas appellatur, Superiori, hoc est, rationi magis subjiciens: Ut postremo quæramus atque impetremus aliquod gratiæ Divinæ donum, quod optamus, puta intimam contritionem cordis de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas, & dolores Passionis Christi, aut dubii alicujus, quod nos angit, resolutionem. Secundum est, quod, cum pœnitentias ejusmodi omittamus sæpe ob affectum carnis, aut erroneum judicium, quasi naturalis nostra complexio illas ferre non possit, citra ingens valetudinis detrimentum; & e contrario justum nonnumquam pœnitentiæ modum excedamus de corporis robore nimis confidentes, sique optatus doloris vel consolationis affectus per eas quæsitus non inveniatur, expediat interdum mutare genera pœnitentiæ; sic enim eveniet, ut clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissime cognoscit, unicuique id compertum reddat, quod ipsi expedit.

XII. Atque hæ sunt additiones a S. Ignatio præscriptæ, ex quibus ut optatus fructus reportetur, recte monet idem, examen particulare faciendum esse ad tollen-

tollendas culpas, & negligentias, quæ circa ejusmodi additiones, totaque Exercitia irrepere solent.

Alia tria puncta Sacerdoti specialiter observanda ad felicem Exercitiorum successum consequendum.

I. Etsi annotationes, & additiones hactenus allatæ plurimum conducant ad Exercitia fructuose obeunda, tria tamen adhuc supersunt, quæ a Sacerdote specialiter cognosci, ac studiose observari debent.

II. Primum est, ut, quemadmodum alibi jam monui, diligenter attendat, quis specialis fructus ab eo per hæc Exercitia intendi, ac quæri debeat, ut eo cognito tanto facilius opportuna media ad illum consequendum adhibere possit. Septemplicem ergo fructum ab eo specialiter quærendum ajo, quorum primus est *Cognitio sui ipsius clarior*, sine qua fere desperanda est posteriorum fructuum consecutio, sed potius ipsi accommodari debebit illa Sponsi ad Sponsam Cant. 1. prolata sententia: *Si ignoras te, o pulcherrima mulierum, egredere, & abi post vestigia gregum tuorum*. Secundus est *Vocationis suæ major cognitio, & æstimatio*, ut digne ambulet vocatione, qua vocatus est. Tertius *Gratitudo* pro beneficio vocationis, ut jugiter DEUM sibi subvenire faciat per gratiam vocationis collatum, si collatum beneficium semper ante oculos assistat. Quartus *Dolor, & Confusio* ob negligentiam in implenda vocatione admissam, ut, dum sibi ipsi per talem dolorem stimulos addit, equorum more, celeriori cursu commissum errorem compenset. Quintus *serium, & efficax propositum*, totis viribus ad perfectionem Statui suo propositam contendendi; cum juxta pium Ascetam l. 1. c. 19. *Secundum propositum nostrum cursus profectus nostri* procedat. Sextus *Dexteritas major* in ordinariis suis functionibus obeundis; quæ obtinetur per varias considerationes, & reflexiones super successu earumdem suarum functionum secuto. Septimus est *Zeli inflammatio* tum ad gloriam Divinam propagandam,

tum ad suam, proximique salutem ardentius procurandam; nam hic proprie efficere debet, ut cum veritate dicere possit: *In meditatione mea exardescet ignis*. Ps. 38.

III. Secundum est, ut plane sibi persuasum habeat, indigere se in hoc negotio Duce, ac Præceptore, cujus monita, omni cum sinceritate sequi debeat, idque ob tres præcipue causas. Primo, quia in re tanti momenti, tamque præstanti negotio, arduoque ac periculoso itinere sine Duce facile erratur, cum præsertim amor proprius varias perturbationes excitet, & Diaboli calliditas, nusquam magis allaboret, quam ut animam ad virtutem tendentem dolis circumveniat, tum quia videt sibi prædam penitus eripi, si longius eam progredi sinat: tum quia superbissimus Captator valde gloriatur, si quem a se deceptum per speciem virtutis ad vitia perducat. Secundo, quia DEUS omnia suaviter administrat, atque adeo homines per homines regi cupit, unde, etiamsi quis maxime peritus, & spiritualis sit, nihilominus ad hanc submissionem DEO exhibendam debet se Ordini Divinæ providentiæ, ac proinde etiam homini, a quo DEI loco regatur, subjicere. Tertio, quia, cum hac persuasione animum imbuerit, facile præstabit cætera, quæ erga hominem illum, a quo est exercendus, afferre debet, scilicet ut eumdem tamquam DEI instrumentum ad hoc sibi missum, ut eum dirigat, & perducat per viam, quæ ad vitam ducit, intueatur, ideoque cum omni reverentia, alacritate, & confidentia excipiat, quæ ei proponet, & sicut modo genitus infans sine dolo lac concupiscat, ut in eo crescat in salutem.

IV. Tertium est, ut non miretur, si brevius nonnumquam, quam optabat, puncta Meditationis vel a S. Ignatio, vel a me proponantur, id enim ea intentione factum est, ut ipse aliquid cogitando elicere conetur, sicque gustum inde jucundiorem, & fructum uberiorem percipiat, nam, ut bene advertit Cecottus in suis notis ad Exercitia, in hoc secessu non tam lumen speculativum, & abundantia scientiæ, quam lumen

men practicum, quod in sensu rerum, & gustu interiore consistit, quæritur; unde recte S. Ignatius annot. 2. monet, ut is, qui modum, & ordinem meditandi alteri tradit, fideliter quidem narret puncta præcipua Meditationis, sed brevem dumtaxat declaratiunculam adjiciat, ut ipsemet postea Exercitans manum admoveat, sicque & artem meditandi, & cœlestes veritates facilius addiscat. Id quod idem Cecottus exemplo Musicæ pulchre declarat. Sicut enim numquam quis artem Musicam addisceret, si Magister quamvis egregius semper solus caneret, sed ipsum etiam Discipulum ad vocem flectendam, & exemplum a Magistro datum imitandum hortari debet; ita nec artem, & praxin meditandi addiscet, qui puncta fusius ab aliis proposita dumtaxat meditari consuevit, & non ipse etiam propria consideratione aliquid eruere laborat. Quia tamen interdum aliqui Sacerdotes necdum assueti sunt Meditationi, ideo ut his quoque consulatur, viam monstrabo, & qua ratione puncta Meditationis dividere, sibique applicare debeant, paulo fusius ostendam.

EXERCITIA.

PRIMÆ HEBDOMADÆ.

UT optatus ex hac hebdomade fructus reportetur, notandum est, duplicem eidem finem præfixum esse, generalem scilicet, & specialem. Generalis est, ut cognoscatur, quod aberraverimus a via ad ultimum finem ducente, dolorque concipiatur de errore tanto, propositumque hauriatur ad eumdem quamprimum redeundi, & ad finem usque perseverandi. Specialis est purgatio animi perfecta, non a peccatis dumtaxat, sed affectibus etiam inordinatis; cum enim juxta S. Thomam 2. 2. q. 81. a. 8. perfectio hominis in duobus capitibus consistat, puritate scilicet, & immobili cum DEO unione; puritas autem in eo consistat, quod anima nulli alteri rei, quam DEO adhæreat,

merito

merito in hac hebdomade viæ purgativæ respondente laboratur, ut anima non a peccatis dumtaxat, sed inordinatis etiam inclinationibus ad res creatas liberetur, atque in hunc finem salutaria media, inter quæ non postremum est Novissimorum memoria, adhibeat.

PRIMA DIES

MEDITATIO I.

DE FINE HOMINIS.

Tessera.

Notum fac mihi, Domine, finem meum, ut sciam quid desit mihi. Psal. 38.

PRo meliori intellectu hujus Meditationis notandum est, eam a S. Ignatio Principium sive Fundamentum vocari. Principium quidem, eo quod in ea de finis ultimi, ad quem homo creatus est, cognitione, & intentione agatur; hæc autem intentio in vitæ reformatione sit principium practicum, ex quo tota actionum nostrarum praxis perinde emanat, sicut in speculativis scientiis variæ conclusiones ex universalibus principiis deducuntur. Fundamentum vero vocatur, eo quod in ea velut basi firmissima totius ædificii spiritualis moles sustentetur. Porro textus hujus principii seu Meditationis a S. Ignatio in libello Exercitiorum propositus sic se habet.

Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum DEUM suum laudet, ac revereatur, eique serviens tandem salvus fiat.

Reliqua vero supra terram sita, creata sunt hominis ipsius causa, ut eum ad finem creationis suæ prosequendum juvent. Unde sequitur, illis utendum vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt, vel obsunt.

Quapropter debemus absque differentia nos habere circa res

ea res creatas omnes (prout libertati arbitrii nostri subjecta sunt, & non prohibita) ita ut, quod in nobis est, non quaramus sanitatem magis, quam ægritudinem, neque divitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam brevi praferamus, sed consentaneum est, ex omnibus ea demum, qua ad finem ducunt, eligere, ac desiderare.

Etsi vero hæc tria capita sufficientem cuivis bene disposito intellectui materiam suppetere videantur, & ideo S. Pater nullum certum tempus pro hac Meditatione præscribat, ut tanto diutius huic fundamento intellectus insistere, intimeque illud penetrare possit; quia tamen aliquibus forte non sufficiet ad horam etiam unicam insumendam, atque adeo uberiorem illi declarationem, vel applicationem desiderant, placet etiam hanc subjicere.

Punctum I.

Considera I. Cur homo a DEO creatus sit, quod videlicet esse suum naturale non ideo dumtaxat acceperit, ut Auctori naturæ perinde ut aliæ creaturæ obligatus maneret, sed insuper ex speciali amore, & Divina Ordinatione ad sublimiorem finem per gratiæ, aliorumque donorum supernaturalium communicationem fuerit elevatus, ut scilicet per actus supernaturales ipsum cognoscere, & amare, gloriamque ipsius excellentissimo modo promovere, & augere possit; hoc enim S. Scriptura indicat, dum Gen. 2. hominem ad imaginem DEI creatum fuisse dicit, ut videlicet, sicut DEUS seipsum perfectissime cognoscit; & amat, & per hoc infinite beatus est, ita & homo in hac quidem vita per cognitionem Fidei obscuram, & amórem liberum, in altera vero per visionem beatificam, & amorem perfectum cognoscat ipsum DEUM, & fruatur, sicque in hoc similitudinem, & imaginem DEI referat.

Considera 2. Quam sublimis sit iste finis, utpote quo excelsior excogitari non potest, cum sicut DEO nil melius reperiri valet, ita nec illius possessione quidquam præstantius inveniri queat. Quam item *jucundus*, eo quod in sum-

summi boni possessione constit. Quam denique *facilis* quoad assecutionem; quid enim facilius, quam id velle, ad quod ipsa Natura, Ratio, & summæ felicitatis promissio inclinat?

Considera 3. Quam magnum tibi a DEO beneficium sit collatum, dum ex tam magno numero possibilium creaturarum, quas tamen DEUS vidit, perfectiori longe modo servituras sibi fuisse, te elegit, & ad tam excelsum finem creavit, & insuper, ut finem hunc facilius consequeris, tam sanum, integrumque corpus, tam capacem intellectum, aliaque dona naturalia, uti & Parentes, ac Pastores Catholicos (quæ omnia non paucis sunt negata) benignissime communicavit. Quam proin grato animo beneficium hoc agnoscere, atque adeo tantum Benefactorem totis viribus laudare, amare, eique servire debeas, dicens cum Psalmista Psal. 94. *Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum, qui fecit nos* (deprecando culpam, quod tam negligenter ei servierimus) *quia ipse est Dominus DEUS noster, nos autem populus ejus.* Colloquium ad SS. Patronos cum congruis affectibus.

Punctum II.

Considera 1. Quod DEUS non contentus creasse te, totum insuper Mundum velut amplissimam, & pulcherimam domum in obsequium tuum creaverit, omnesque in Mundo existentes creaturas velut instrumenta, quibus ad eum facilius, perfectiusque cognoscendum, & amandum juvareris, tuæ potestati subjecerit, uti jam pridem S. David agnovit dicens Psal.8. *Gloria, & bonore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum: omnia subjecisti sub pedibus ejus.* Hinc Hugo Victorinus pulchre sic Mundum hominem alloquentem introducit: *Vide Homo, dicit Mundus, quomodo amavit te, qui propter te fecit me: Servio tibi, quia factus sum propter te, ut servias illi, qui fecit & me, & te; me propter te, & te propter se. Si sentis beneficium, redde debitum; si accipis benignitatem, redde charitatem.*

Con-

Considera 2. Quam merito a te requirat DEUS, ut sis fidelis servus, & prudens; ut scilicet per prudentiam cognoscas, quomodo creatura quævis ad finem tibi præfixum consequendum conducat, & per fidelitatem non aliter ea utaris, quam quatenus eam ad finem conducere cognoveris; atque adeo vere olim cum Esthere c. 14. dicere queas: *Domine, tu scis, quod numquam lætata sit Ancilla tua, ex quo huc* (in Mundum) *translata sum, usque in præsentem diem, nisi in te, Domine DEUS Abraham.*

Considera 3. Quomodo tu hactenus fidelis, & prudentis servi officium impleveris, aut implere certe deinceps velis saluberrimum S. Francisci Borgiæ consilium sequendo: *Res conditas infra te ducas, & Scalarum tantum ministerio adhibeas, quibus ad DEUM Architectum universi ascendere possis.* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quam magnum insuper beneficium DEUS tibi concesserit, dum te non simpliciter ad gloriam suam, sicut alios homines creavit, sed etiam ad *majorem gloriam* suam in te, & aliis procurandam, ad Sacerdotalem Statum vocare dignatus est, in quo tum per ipsam Status hujus supremam dignitatem ad majorem perfectionem sectandam, atque adeo finem etiam tuum perfectius consequendum incitareris; tum per Sacrificium Missæ velut gratissimum holocaustum, Officiique Divini quotidianam recitationem copiosius eum laudare; tum per Sacramentorum administrationem, aliaque Pastoralis curæ ministeria gloriam illius etiam in aliis procurare posses.

Considera 2. Si Servus ad tanto majorem fidelitatem, & diligentiam in Domini servitio adhibendam incitatur, quanto plus se a Domino dilectum, & exaltatum, quantoque plura bona ab eodem fidei, curæque commissa advertit, quam fideliter tu DEO servire, atque adeo vocationi tuæ satisfacere debeas, qui ab ipso

ipso tantopere te amatum, animasque velut pretiosissimum suum thesaurum curæ tuæ, fideique commendatas fuisse agnoscis? an non quoties ad peccatum, aut inordinatum rei cujuspiam creatæ amorem alliceris, in illa Josephi Ægyptiaci Patriarchæ verba erumpes: *Ecce Dominus meus, omnibus mihi traditis ignorat, quid habeat in domo sua; nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, quo modo ergo possum hoc facere, & peccare in DEUM meum?* Gen. 39.

Considera 3. An, & quomodo tu hactenus fidelitatem istam præstiteris, & præstare deinceps tanto impensius velis, quanto minus dignum te tam sublimi vocatione fuisse cognoscis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE PECCATIS ALIENIS.

Hæc Meditatio a S. Ignatio Exercitium trium potentiarum vocatur, eo quod in eo velut practico Exemplo ostendatur, quomodo per memoriæ, intellectus, & voluntatis exercitium circa aliquam materiam discurrere, solidamque doctrinam, & affectus eruere debeamus; unde hic modus accurate perpendendus est, & in reliquis quoque primæ hebdomadæ Exercitiis usurpandus. Finis autem hujus Meditationis est cognoscere, quam graviter DEUS peccata in nobilissimis Creaturis puniverit, quamque adeo merito quisque timere debeat, ne, sicut in dignitate longissime cedit creaturis ejusmodi, ita multo minus quoque ipsi parsurus sit DEUS, atque adeo alieno malo sapere, ac peccata serio vitare discat.

Textus S. Ignatii.

Oratio præparatoria est, qua petimus a Domino gratiam, ut vires atque operationes nostræ omnes sincere ad ejus gloriam tendant.

Pri-

Primum præludium est, ratio quædam componendi loci. Pro qua notandum est, quod in quavis Meditatione sive contemplatione de re corporea, ut puta de Christo, effingendus erit nobis secundum visionem quamdam imaginariam locus corporeus, id, quod contemplamur, repræsentans, veluti templum aut domus, in quo reperiamus Christum JESUM vel Mariam Virginem, & cætera, quæ spectant ad contemplationis nostræ argumentum. Sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc oblata, poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginationem cernamus animam nostram in corpore isto corruptibili velut in carcere constrictam; hominem quoque ipsum in hac miseriæ valle inter animalia bruta exulantem.

Secundum erit præludium, ut a Domino id postulem, quod exopto juxta propositæ Contemplationis argumentum, nimirum si de Christi Resurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, qua gaudenti Christo congaudeam: sin de Passione, lacrymas, pœnas, & angores petam ad compatiendum Christo patienti. In præsenti ergo Meditatione pudorem, confusionemque mei ipsius debeo exposcere, attendens, quam multi homines ob peccatum mortale vel unicum damnati fuerint, & quod ego toties damnationem sim commeritus. Notandum ad hæc, quod omni Meditationi seu Comtemplationi præmitti debeant tam Oratio præparatorio, quam præludia duo, sed Oratio quidem semper fit eodem modo, præludia vero pro diversitate rerum sunt diversa.

Punctum I.

Primum punctum erit, ut exerceatur memoria mea circa primum peccatum omnium, quod fuit ab Angelis commissum, adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu, instigante me ad volvenda, & intelligenda ea, per quæ erubescam, & confundar totus, facta unius tantum peccati Angelorum cum tot meis comparatione. Unde colligere liceat, cum illi ob unum crimen addicti sint inferno, quam sæpe ipse supplicium idem

meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse, quo pacto Angeli creati primum in statu gratiæ, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem) non volentes per arbitrii libertatem, Creatori suo reverentiam, & obsequium præstare, at contra eum insolentes conversi fuerint ex gratia in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hæc pensiculatius, nec non concitandis simul voluntatis affectibus, acrius insistendum.

Ut hic discursus tanto fructuosius instituatur, proderit 1. dignitatem Angelorum tum ex natura ipsa (quod nempe fuerint purissimi Spiritus) tum ex præstantissimis donis tam naturalibus, quam supernaturalibus, qualia nulli puro homini (excepta forte B. Virgine) sunt communicata, colligere. 2. Pariter Statum miserrimum, & deformationem, in quem per peccatum unicum dejecti sunt, perpendere. 3. Cogitatione ad nos conversa, naturam nostram cum Angelica, vilitatem nostram cum illorum dignitate, nostram inopiam cum illorum dotibus comparare, & salutarem inde timorem, odiumque peccati concipere erumpendo cum pio Asceta l. 3. de imit. cap. 14. in sequentes affectus: *Intonas super me judicia tua, Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde. Sto attonitus, & considero, quia cæli non sunt mundi in conspectu tuo. Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? ceciderunt stellæ de cælo, & ego pulvis quid præsumo?* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Secundum est punctum, easdem potentias tres, circa peccatum primorum Parentum (quod secundum appellabimus) exercere, tractando memoria, quam diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptio invasit: quot hominum millia ad inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodo Adam in Damasceno campo de limo terræ factus, positusque in ter-

restri Paradiso, & Eva formata ex una costarum ejus, cum de fructu arboris scientiæ boni, & mali probibiti essent comedere, & nihilominus comedissent, post peccatum subito ejecti sint, vestibus pelliceis induti, & originali justitia privati, reliquum vitæ suæ tempus, in laboribus, & ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam ratiocinio intellectus, & affectibus voluntatis utendum erit, sicut prius.

In hoc puncto tria iterum præcipue consideranda sunt. 1. Status Adami ante peccatum cum eo, quem post peccatum sortitus est, comparandus erit. 2. Speciatim perpendendum erit, quod eadem pœna in omnes Adæ posteros sit propagata, ita ut, quidquid ab orbe condito ad hoc usque tempus homines sunt passi, & in æternum patientur, sint quasi scintillæ ab hac prima culpa originali provenientes, Divinæque justitiæ clarissima testimonia; quis enim non gravissime offensum Principem illum crederet, qui ob peccatum a rebelli Subdito commissum, universam stirpem puniret gravissime, & exscinderet? 3. Unicum peccatum Adami in solo pomi esu prohibito consistens, & ex affectu Uxoris blanditiis cedente factum, de quo tamen statim doluit, & severam pœnitentiam egit, cum nostris innumerabilibus, ex deliberata malitia commissis comparare, & inde ex una parte infinitam DEI benignitatem, dum propter tot peccata necdum nos ad infernum deturbavit, agnoscere, & admirari; ex altera vero salutarem timorem concipere, ne, sicut tu, ratione pastoralis curæ susceptæ etiam Pater es Parochianorum tuorum, aut aliorum Subditorum, ita peccatum quoque tuum in illos, ob pravitatem exempli saltem, redundet, atque adeo gravius etiam a DEO castigetur.

Punctum III.

Tertium est, ut exerceamur pari modo circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, ut a duobus suprapositis distinguatur)

 con-

considerando, quod peccato tali vel semel dumtaxat commisso forte, detrusi sunt multi ad infernum, quodque praeterea prope innumeri ob delicta mea pauciora atque leviora forte crucientur aeternis pœnis. Unde memoria versandum erit, quanta sit peccati gravitas, & malitia, DEUM omnium Conditorem, atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque est, supplicium aeternum peccato juste irrogari, utpote adversus infinitam bonitatem DEI perpetrato. Postremo suscitandi sunt affectus, sicut jam dictum est.

In hoc puncto cum S. Ignatius gravitatem peccati ex dignitate Personae offensae ostendat, proderit bene considerare tres titulos, ob quos specialiter DEUS per peccatum offenditur, quorum primus est titulus *Dominii*, quod scilicet sit Rex Regum, & Dominus Dominantium. Secundus *Conditoris*, ratione cujus plus quam Pater amandus est, cum ipse non corpus dumtaxat, sed etiam animam dederit. Tertius *Benefactoris* maximi, specialiter propter factam Redemptionem, ex quibus consideratis facile gravitas peccati deprehendetur; si enim in hoc Mundo tam gravia censentur laesae Majestatis, & parricidii crimina, quam grave esse debebit peccatum in tantum Dominum, Patrem, & Benefactorem commissum, ut non immerito S. Augustinus dixerit: *Domine, qui te non amat, quia creatus est, infernum meruit, qui vero non amat te, quia redemptus est, meretur, ut novus pro ipso infernus fiat*. Unde 2. perpendendum erit, si tam multi propter unicum peccatum grave commissum, mox ad infernum detrusi sunt; quantum tibi beneficium iterum collatum sit a DEO, dum tot, tamque gravia peccata committentem non modo non detrusit ad infernum, sed insuper tam bonam pœnitentiae occasionem per haec Exercitia offert, imo ultro ad eamdem per tot stimulos invitat; an non vel ex hoc solo capite novum detestandi peccata, & tam bonum Dominum amandi impulsum recipies, & Sacerdotem illum imitaberis, qui, ut in vitis Patrum legitur, cum Filiam Sacerdotis Ethnici deperiisset, eamque sibi in Conjugem dari petiisset, &c. quia Sacerdos Ethnicus

nicus ex idoli sui mandato sic requisiverat, etiam DEUM, omnesque Cælites abjurasset, postea, ubi idolum quod Sacerdos Ethnicus, an nunc Filiam suam desponsare deberet, interrogaverat, respondisse audivit: *Non des illi, nec enim DEUS illum adhuc dereliquit*: adeo hoc responso compunctus est, ut in amarissimas lacrymas effusus ex illo momento firmissime statuerit, DEUM, qui se tam graviter delinquentem, & abjurantem necdum deseruerat, numquam amplius derelinquere, idque reipsa præstiterit.

Colloquium fiet imaginando JESUM Christum coram me adesse in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipse infinitus fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus sit. Arguam insuper meipsum percontans, quid hactenus dignum memoratu egerim pro Christo? quid agam tandem, aut agere debeam? & in eum intuens sic cruci affixum ea proloquar, quæ suggeret mens, & affectus. Porro Colloquii proprium est, ut fiat sicut Amici sermo ad Amicum, vel servi ad Dominum, nunc gratiæ aliquid petendo, nunc culpam aliquam meam incusando, interdum propria, quæ libet, communicando, ac petendo consilium super illis, sive auxilium. Ultimo dicatur Pater noster.

Consideratio.

Prima hæc consideratio erit inspectio Status sui; unde examen instituetur in primis circa peccata, & defectus potiores, quibus adhuc obnoxius es, ut deprehensis morbis animæ, eorumque radicibus, tanto facilius media adhiberi, sicque perfecta sanitas obtineri possit.

II. Facto hoc Examine considerari breviter poterit, quantopere Sanitas spiritualis, seu liberatio a morbis hisce spiritualibus necessaria sit Sacerdoti curam Animarum gerenti; id ex eo deprehendere facile poteris, quod, sicut Operariis, & Artificibus temporalibus quivis morbus, vel ex eo etiam capite molestissimus est, quod a sperato lucro, & mercede operum, ac laborum suorum

impediat, ita Operario spirituali tanto gravior, ac molestior accidere morbus animæ seu peccatum debeat, quanto graviori a lucro, & augmento eumdem impedit, videlicet primo a lucro, & incremento *gloriæ Divinæ*, cujus pars minima omnibus aliis lucris etiam collective sumptis præferenda est: dein a lucro *propriæ salutis* & *meritorum*, quod itidem pluris, quam alia lucra omnia temporalia, faciendum, cum nihil prosit homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum faciat: & tandem *alienæ salutis* lucro, quod tanti faciendum est, quanti æstimandæ sunt ipsæ animæ, quæ omnes res alias mundi longissime antecedunt.

III. Quia vero morbi efficaciter curari non possunt, nisi radix morbi tollatur, ideo hæc specialiter indaganda est: deprehendesque, eam tibi jam pridem a S. Jacobo c. 4. fuisse indicatam, dum dixit: *Unde bella, & lites in vobis? nonne hinc? ex concupiscentiis vestris, quæ militant in membris vestris*. *Unusquisque enim*, ut idem cap. 1. ait, *tentatur a concupiscentia sua abstractus, & illectus; deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum*. Vide proin cujus rei concupiscentia hactenus in tantum malum te præcipitarit, an honoris, aut voluptatum, aut divitiarum? & quomodo hanc radicem extirpare possis, scilicet eadem ferme ratione, qua concupiscentiam noxii cujuspiam cibi tollere solemus, ut scilicet, sicut hoc in casu inprimis damna ex cibi talis sumptione oriri solita demonstramus, & postea ad cibum longe meliorem, sanioremque a nobis oblatum comedendum hortamur, ita ad internam quoque concupiscentiam rei hactenus inordinate concupitæ tollendam, falsitatem bonitatis, & damna bene perpendamus, simulque, quam omnis hæc apparens bonitas infinities perfectius in DEO possideatur, consideremus, illud Sap. 13. ad præsentem materiam accommodantes: *Quorum si specie delectati Deos putaverunt, sciant, quanto his Dominator eorum speciosior est; speciei enim Generator hæc omnia constituit*. Claudatur hæc consideratio brevi oratiuncula, qua & venia præteritorum peccatorum suppliciter petatur, & gratia ad eadem deinceps cum radice extirpanda flagitetur,

tur, eumdemque in finem etiam SS. Patronorum, & B. Virginis patrocinium imploretur.

MEDITATIO III.

DE PECCATIS PROPRIIS.

Finis hujus Meditationis geminus est, nimirum ut & peccatorum nostrorum multitudinem cognoscamus, & eorum gravitatem, ut par est, æstimare discamus. Quem in finem tria a S. Patre Ignatio motiva suggeruntur, videlicet fœditas peccati, offendentis vilitas, & offensi dignitas. Unde merito hæc Meditatio utilissima, & efficacissima judicatur, ad peccata detestanda, utpote quæ continet præcipua motiva ad illius horrorem incitantia. Cæterum in ipsis peccatis rememorandis recte monent Ascetæ, ne, in materia præsertim lubrica, personæ in memoriam accersantur, eo quod amor facile recrudescere soleat.

Textus S. Ignatii.

Præparatoria Oratio eadem, quæ supra.

Prius præludium exigit constructionem loci, ut in præcedente Meditatione.

Posterius vero fiet, poscendo id, quod hic quærimus, dolorem scilicet intensum de peccatis, atque abundantem fletum.

Punctum I.

Punctum primum sit processus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percursis gradatim, discussisque annis, & spatiis temporum singulis. Qua in re triplici juvamur compendio, consideratis videlicet locis habitationis nostræ, conversationum modis, & officiorum seu negotiorum, quibus functi sumus, generibus diversis.

Punctum II.

Secundum est, peccata ipsa perpendere, quanta sit fœditas, & iniquitas ex natura sua, si vel prohibita non essent.

Hæc fœditas ex tribus capitibus colligi potest. I. Quod peccatum sit *aversio a summo bono, & ultimato suo fine*; unde sicut summa cujusque rei perfectio, & pulchritudo in eo consistit, quod fini suo conformiter operetur, ita e contrario si a fine suo aberret, summam fœditatem sortietur, maxime si finis sit summus, qualis homini præfixus est. II. Quod sit *conversio ad creaturam*, eamque loco DEI pro ultimo fine constituat; quæ inordinatio merito fœdissima censeri debet; quis enim non fœdissimum facinus ab eo commissum diceret, qui relictis cibis optimis, ad siliquas porcorum, & stercora comedenda se converteret? aut relicto fonte limpidissimo sitim ex turbidæ, fœtidæque lacunæ aquis levaret? aut amorem a speciosissima Virgine ad leprosam Æthiopissam converteret; Hinc merito DEUS tam patheticis verbis hanc inordinationem, et fœditatem describit, dum Jerem. 2. dicit: *Obstupescite cæli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt, fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* III. Quod summam gloriam suam, id est, rationis in cæteras potentias, & membra imperium abjiciat, & brutorum in morem cupiditatibus serviat, quam fœ i-tatem indicavit *S. David Psalm.* 48. dicens: *Homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.*

Punctum III.

Tertium est, considerare meipsum, quisnam aut qualis sim, adidtis exemplis, quæ me in majorem mei contemptum trabant, ut si mecum reputem, quantulus sim ad hominum

omnium cœtum comparatus: quid deinde sit multitudo universa mortalium, si cum Angelis, Beatisque omnibus conferatur: post hæc attendendum est, quid rei sit tamdem, quidquid est creatum præ ipso Creatore. Jam quid homuncio ego unus esse possum? Demum inspiciam corruptionem mei totius; pravitatem animæ, atque corporis fœditatem; ac me tamquam ulcus sive Apostema esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque vitiorum lues effluxerit.

Juvabit etiam pro hoc puncto in memoriam revocare compendium brevissimum, quo hominis vilitatem S. Bernardus complexus est, dum dixit. *Quid fuit homo? sperma fœtidum. Quid est? saccus stercorum. Quid erit? cibus vermium.* An non enim hæc perpendens merito in illa verba errumpes cum Jobo cap. 14. *Et dignum ducis super hujuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in judicium?*

Punctum IV.

Quartum est, cogitare quid sit DEUS, quem ita offendi, collectis, comparatisque perfectionibus attributis DEO, ut propriis, cum oppositis meis vitiis, summam scilicet ejus potentiam, sapientiam, Bonitatem, & Justitiam cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate.

Pro hoc puncto merito S. Bernardi sententia ob oculos habenda est s. 16. in Cant. sic loquentis: *Pensa cujus sit formidinis, & horroris tuum atque omnium contempsisse Factorem, offendisse Dominum Majestatis. Majestatis est timeri, Domini est timeri, atque maxime hujus Majestatis, & hujus Domini. Nam si reum Regiæ Majestatis, quamvis humanæ, humanis legibus plecti capite sancitum est, quis finis contemnentium Omnipotentiam Divinam erit? tangit montes, & fumigant, & tam tremendam Majestatem audet irritare vilis pulvisculus, uno levi flatu mox dispergendus, & minime recolligendus.*

Pun-

Punctum V.

Quintum, in exclamationem prorumpere ex commotione affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturæ omnes (discursu facto per singulas) me sustinuerint tamdiu, & hucusque vivum servaverint: quomodo Angeli Divinæ Justitiæ gladium ferentes, æquo animo me tulerint, custodierint, suisque etiam juverint suffragiis: quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo cælum, sol, luna, & alia sidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco mihi servierint: quo denique modo non absorbuerit me dehiscens tellus, & mille infernos reserans, in quibus perpetuas pœnas daturus essem.

Nec tamen in hoc solo affectu consistere debet hujus Meditationis fructus, sed insuper etiam efficax detestatio præteritorum peccatorum, & serium propositum cavendum futura eliciendum est, unde majoris facilitatis causa Meditatio hæc in tria puncta dividi posset, & in primo quidem ipsa peccata, ut supra dictum, in memoriam revocari, eorumque multitudo peculiariter perpendi, cui considerationi commode affectus admirationis supra in ultimo puncto propositus subnecti posset. In secundo puncto peccati gravitas ex triplici motivo in tribus intermediis punctis explicato indagari posset, quantopere hæc gravitas augeatur, sic a sacerdote ejusmodi peccatum committatur. Primo quidem ratione *dignitatis*; sicut enim macula quævis in Attalica aut alia pretiosa veste multo fœdior censetur, quam in crassa, & rudi materia, ita peccatum quoque tanto fœdius, graviusque reputatur, quo dignior est persona, quæ illud admisit. Secundo ratione *officii*; cum enim ratione muneris sacerdotalis ad majorem sanctitatem, quam alii homines sectari solent, procurandam obligetur, ut dicere possit cum Christo: *Quis arguet me de peccato?* aliosque tanto liberius, efficaciusque corrigere possit; hoc ipso tanto gravior erit peccati ab eo commissi malitia, quanto major erat obligatio ad eamdem devi-

devitandam. Tertio ratione *Beneficii*; cum enim, quo majora, & plura quis ab offenſo beneficia accepit, tanto major cenſeatur offenſa, qua tantum Benefactorem lædere non horruit, merito Sacerdotis peccata tanto graviora, fœdioraque æſtimari debent, quanto majus eſt beneficium vocationis ad altiſſimum Sacerdotii ſtatum. Quarto ratione *advertentiæ* majoris, cum enim Sacerdos ob ſcientiam Theologicam magis penetrare, & æſtimare peccati malitiam didicerit, hoc ipſo tanto culpabilior eſt, ſi illam committat, quanto perfectiorem de ea cognitionem hauſit. Unde merito DEUS ad Sacerdotem peccatorem illa Pſalmiſtæ Pſal. 54. verba uſurpare poteſt: *Si inimicus meus mihi maledixiſſet, ſuſtinuiſſem utique. Tu vero homo unanimis, Dux meus*, (id eſt, meo loco, ut alios duceres, conſtitutus) *notus meus* (ob majorem familiaritatem) *qui dulces mecum capiebas cibos* (per quotidianam Cibi Euchariſtici ſumptionem) quod tantopere me offenderis, merito mihi ſummopere diſplicet.

Terminanda demum erit hæc Meditatio per colloquium, extollendo infinitam DEI miſericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc uſque diem prorogaverit: unde propoſita in futurum mei emendatione recitabo ſemel Pater noſter.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Chriſti legi poteſt lib. 4. c. 7. Ex libro Aſcetico, & hiſtorico aliquot capita.

Ex libello Exercitiorum legi poſſunt priores Regulæ ad animi motus, quos diverſi excitant ſpiritus diſcernendos, ut boni ſolum admittantur, & pellantur mali; quæ proin tanto conſideratius legendæ ſunt, quanto majorem inde Sacerdos notitiam hauriet, non ad ſe dumtaxat, ſed alios etiam dirigendos, ut ambo obſervare ſtudeant Apoſtolicum monitum Joan. 1. c. 4. *Nolite omni ſpiritui credere, ſed probate ſpiritus, ſi ex DEO ſunt*. Unde pro meliori intellectu harum regularum ſupponendum eſt ex communi Aſcetarum doctrina, duo

eſſe

esse principia, a quibus animi motus oriuntur, *internum* scilicet, quod est ipsa cujusque hominis natura, cujus motus pulchre, & fuse Thomas Kempensis l. 3. c. 54. explicat; & *externum*, quod iterum in *bonum*, quale est DEUS vel Angelus, & in *malum*, quale est diabolus, subdividitur; ad quæ proinde discernenda sequentes regulæ in compendium brevitatis causa redactæ a S. Ignatio in libello Exercitiorum sunt præscriptæ.

Regula I.

Quod spiritus malus per illecebras carnis objectas, eos, qui facile peccant mortaliter, ad nova peccata allicere; bonus vero Spiritus conscientiam pungere, & a peccato absterrere soleat.

Regula II.

Quod homines perfectionis studiosos malus spiritus per scrupulos, tristitias, aliasque perturbationes a profectu impedire nitatur; bonus vero spiritus per consolationes, mentisque illustrationes roborare, & ad progressum incitare conetur.

Regula III.

Quod consolatio spiritualis sit lætitia quædam animæ amore Creatoris sui exorta, vel certe ad eumdem impellens; quæ proin, si etiam in corpus redundet, sensibilis vocatur; sin minus, rationalis appellatur. Etsi vero ejusmodi consolationes per se bonæ sint, & merito appetendæ, eo quod, ut P. Petrus Faber dicere solebat, non obscurum sint gratiæ præsentis indicium, efficiantque, ut anima hoc pabulo roborata impensius se Divino servitio mancipet; recte tamen monent Ascetæ, non esse iisdem nimium innitendum, eo quod veniant, & vadant. Unde *Verus amator* Christi, ait Thomas Kemp. l. 2. c. 9. *& studiosus sectator virtutum non cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedi-*

cedines, sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores.

Regula IV.

Quod desolatio sit tristitia quædam animi, & obtenebratio torporem in amore, & servitio DEI inducens, & ad res terrenas amplectendas instigans. Unde utiles plerumque ejusmodi desolationes esse, unanimiter docent Ascetæ, easque theatrum, & arenam virtutis vocant, in quo præclara occasio majoris meriti, victoriæ sui, & amoris erga Deum demonstrandi offertur. Id quod egregie more suo Thomas Kempensis l. 2. c. 9. indicavit, dum dixit: *Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest Divinum; magnum est, & valde magnum tam humano, quam Divino posse carere solatio, & pro honore DEI libenter exilium cordis velle sustinere.*

Regula V.

Quod tempore desolationis nihil, aut innovandum sit circa propositum animi, aut vitæ statum (intellige, si bonus sit hic status; si enim malus sit, utique ad emendationem impelli debebit animus, ut cum DEO in gratiam redeat.) Ratio autem hujus Regulæ recte a S. Ignatio hæc assignatur, quod tali tempore homo a spiritu malo agitetur, cujus instigatione numquam recte aliquid agitur.

Regula VI.

Quod tempore desolationis adhibenda sint media, quæ contra desolationis impulsum tendunt, qualia sunt oratio, humilitas, patientia, discussio sui, ut si per culpam quamdam forte causam dederit tali desolationi, sublata causa ipse etiam effectus tollatur. Sic Christus in horto orans docuit: sic Joannes Berckmannus Societatis nostræ Scholasticus, qui, cum desolatus erat, animum non demittebat, nec orationes, aliaque pietatis exer-

exercitia negligebat, sed ferventer DEUM interpellans, redde mihi, clamabat, lætitiam salutaris tui: emitte lucem, & veritatem tuam. Quod si quis putet, se orare non posse, suadent Ascetæ, ut saltem imitetur Mendicum ulceribus plenum, qui se in terram abjicit coram Medico, vel misericordi homine, &, licet verbum nullum dicat, oculis, vultu, & ipsis ulceribus perorat.

Regula VII.

Quod, quamdiu desolatio præsens est, cogitandum sit, nos probationis causa nobis ipsis relinqui, ut per naturales quoque vires insultibus inimici nostri obsistamus. Quod tamen Riccius p. 3. tr. 3. c. 8. raro contingere putat, eo quod non soleat DEUS imbecillibus humeris tam grave onus imponere. Sed illud firmiter persuadendum est, non solis naturalibus viribus in tali casu hominem relinqui, sed vere etiam gratiam, & auxilium Divinum adesse, licet ob defectum fervoris, & consolationis non ita sentiatur.

Regula VIII.

Quod ad desolationes, ut par est, sustinendas, singulariter prosit patientiæ studium, & spes secuturæ brevi iterum consolationis; uti jam olim etiam pius Asceta suasit l. 2. c. 9. dicens: *Cum ablata fuerit consolatio; non statim desperes, sed cum humilitate, & patientia expecta cælestem visitationem, quoniam potens est DEUS ampliorem tibi redonare consolationem. Illud non est novum, nec alienum viam DEI expertis, quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis fuit sæpe talis alternationis modus.* Hinc Riccius l. c. monet, ejusmodi desolatum, etsi speret redituram consolationem, semper tamen paratum esse debere ad novas desolationes, imo persuadere sibi debere, plures fore desolationes, quam consolationes, eo quod ejusmodi desolationes sint singularia signa Divinæ providentiæ, & maximi erga nos amoris indicia, nostræ humilitatis fomenta, virtutis expe-

experimenta, seges meritorum, & præcipuum adjumentum ad perfectionem.

Regula IX.

Quod tres sint præcipue causæ desolationis, nempe ut castigetur tepiditas in spiritualibus Exercitiis: ut probetur homo, num gratis velit servire DEO: & ut agnoscat consolationes, & fervorem devotionis gratuita esse dona DEI, non nostris meritis debita. Unde sæpe citatus pius Asceta l. 2. c. 9. ait: *Cum igitur spiritualis a DEO consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam, sed DEI munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere, sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque, & timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.* Ex his tamen tribus causis posteriores duæ plerumque in iis dumtaxat, qui virtuti impensius student, locum habent; prima vero potissimam causam desolationibus præbet, maxime si ad teporem, uti communiter fieri solet, etiam inordinatus amor ad res aliquas creatas accedat; uti iterum bene advertit Thomas Kempensis l. 1. cap. 21. dum ait: *Quod Divinas* (consolationes) *non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus, quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas, & externas omnino abjicimus.*

Regula X.

Quod is, qui consolatione fruitur, prospicere debeat, quomodo gerere se velit, si desolatio succedat, ut ad illam debito modo supportandam præparare se possit; quod consilium jam olim etiam pius Asceta l. 3. c. 7. approbavit dicens: *Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto, mediteris, quid futurum sit abscedente lumine.*

Regula XI.

Quod affluente consolatione meminisse debeat, quam igna-

ignavus sit, & pusillanimis desolatione ingruente, ne complacentiam, quæ consolationes plerumque sequitur, admittat, sicque collatum gratuito donum admittere mereatur; *qui enim pacis tempore nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus, & formidolosus reperietur*. Ait iterum Thomas Kempensis loc. cit. Hinc mox in Persona DEI addit: *Si scires semper humilis, & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari, & regere, non incideres tam cito in periculum, & offensam*. Sicut autem tempore consolationis animum deprimere, ita, ubi desolatio ingruit, eumdem per spem adfuturæ gratiæ Divinæ erigere debet, memor, quod non patiatur tentari DEUS hominem supra id, quod debet, sed faciat etiam cum tentatione proventum.

Regula XII.

Quod Dæmon consuetudinem imbellis mulieris imitetur, quæ mox abjicit animum, si maritum erecto animo, vultuque advertit obsistere; secus, si timidum esse cognoscat. Sic nempe, & Dæmon, est leo, si cedas: si stas, ut musca recedit. Hinc S. Jacobus c. 4. hortatur: *Resistite Diabolo, & fugiet a vobis*.

Regula XIII.

Quod idem Dæmon vehementer laboret, ne fraudulentæ suæ suggestiones Viris spiritualibus detegantur, perinde, ac impuri amatores virginem seducere volentes summopere procurant, ne sua consilia parentibus innotescant, quia uterque hoc pacto de conatibus suis actum putat. Hinc aliis pudorem, ac verecundiam, seu præposteram reverentiam eorum, quibus secreta essent aperienda, aliis suspicionem, diffidentiam, & timorem objicit: nonnullos abalienat ab iis, quos deberent consulere, alios vana sui fiducia fallit, ut existiment hujusmodi detectionem sibi non adeo esse necessariam.

Re-

Regula XIV.

Quod idem Dæmon iterum imitetur belli ducem, qui arcem quampiam oppugnaturus, explorat, quænam pars mœnium præ cæteris sit maxime debilis, & ex eo loco arcem oppugnat, ut proin circa illa vitia, in quibus vincendis maxime se adhuc debilem esse advertit, præcipue vigilandum, fortiterque contra insultus Adversarii pugnandum sit.

Materia Scriptionis

Cum totus hic dies in indagandis propriis peccatis, eorumque radicibus consumendus sit, atque adeo ad Confessionem etiam generalem ab ultima saltem simili Confessione factam præparatio suadeatur, utiliter quoque hodie pro materia scriptionis hæc ipsa peccatorum annotatio cum remediis ex meditatione haustis, assumetur, ut vel ex ipsa scriptione peccatorum suorum cumulum clarius cognoscat, atque adeo ad majorem pudorem, & dolorem excitetur.

SECUNDA DIES.

SCopus hujus diei est, salutaria media contra peccatum præparare; quia vero inter hæc media non postremum jure merito censetur novissimorum consideratio, uti DEUS ipse per Siracidem c. 7. indicavit dicentem: *in omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis*. Et iterum Deut. 32. c. *Utinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent*. Hinc post peccatorum considerationem communiter meditationes de prioribus saltem tribus novissimis, utpote quæ magis ad compunctionem, & horrorem peccatorum ingenerandum conducere videntur, morte videlicet, judicio, & inferno instituuntur. Etsi vero S. Ignatius nec de morte, nec de judicio ullam Meditationem libello Exercitiorum inseruerit, expresse tamen

post quintum Exercitium monet, si visum fuerit expedire ad profectum eorum qui exercentur, posse alias Meditationes de morte, & judicio adjici.

Thessera.

Estote parati, quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. Luc. 12.

MEDITATIO I.

DE MORTE SACERDOTIS.

Præludium I. Est, proponere sibi ob oculos, hominem in lecto jacentem, & morti vicinum, atque ex una parte quidem Angelum Custodem, ex altera vero cacodæmones adstantes, & animæ egressum solicite expectantes.

Præludium II. Est, petere a DEO gratiam, qua, & mortis acerbitatem rite cognoscere, &, quænam ad eam sancte obeundam præparatio adhibenda sit, rite cognoscere queas.

Punctum I.

Considera I. Tres primarias conditiones mortis, videlicet quod I. *sit certissima quoad substantiam*: cum statutum sit omnibus hominibus semel mori, teste Apostolo cap. 9. ad Hebr. & sicut in Adamo omnes peccavimus, ita per peccatum quoque illius mors in omnes transierit. II. Quod *incertissima sit quoad circumstantiam* temporis, loci, & modi, unde recte Thomas Kempensis l. 1. cap. 23. ait: *Ah stulte, quid cogitas, te diu victurum, cum nullum diem habeas hic securum? quam multi decepti sunt, & insperate de corpore extracti? Quoties audisti a dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit. Alius igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interiit,* &

& sic omnium finis mors est, & vita hominum tamquam umbra subito pertransit. III. *Acerbissima quoad præsentiam:* quia corpus morbis, & doloribus, anima per conscientiam præteritorum, & metu futurorum usque adeo angustiabitur, ut merito cum S. Davide Psal. 17. exclamare possit moribundus: *Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbaverunt me: præoccupaverunt me laquei mortis;* nec immerito aliqui cum Aristotele, mortem omnium terribilium terribilissimum dicant, maxime si quis prius opibus, voluptatibus, honoribus, aut charis hominibus inordinato amore adhæserit, & hæc omnia tunc derelinquenda esse cognoverit; tunc enim vere implebitur, quod Siracides c. 41. dixit: *O mors, quam amara est memoria tui, homini pacem habenti in substantia sua.*

Considera II. Quam merito proinde Christus Luc. 12. ad mortem semper præ oculis habendam, & dignam præparationem suscipiendam hortatus sit dicens: *Estote parati, quia qua horà non putatis, Filius hominis veniet;* cum plane a morte pendeat felix, aut infelix æternitas; nullaque sit magna satis securitas, ubi periclitatur æternitas.

Considera III. An, & quomodo tu mortem ob oculos habueris, & deinceps habere velis, saluberrimum S. Bernardi consilium med. cap. 3. sequens: *Quoniam igitur mors te ubique exspectat, tu quoque, si sapiens fueris, ubique eam exspectabis:* Sic enim mors ipsa, cum venerit, vincetur, si prius, quam venerit, semper timeatur, ut sapienter S. Gregorius hom. 33. in Evang. advertit. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Qualem præparationem ad mortem Christus suaserit, nimirum ut sint lumbi nostri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus nostris, id est, ut, & ab omni rerum terrenarum inordinato usu, atque adeo ab ipso etiam peccato abstineamus, & magno fervore, charitatis opera tam erga DEUM, quam erga

proximum exerceamus, hoc enim est lumbos præcinctos habere, & lucernas ardentes in manibus tenere.

Considera II. Quam solida, & apta sit hæc præparatio ad beatam mortem obtinendam, cum mors sit Echo ipsius vitæ, ideoque *non possit*, teste S. Augustino de doctr. Christ. *male mori, qui bene vixerit*; unde merito Thomas Kempensis l. 1. cap. 23. ait: *Quam felix, & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte.* Quis enim in morte non optaret optime, sanctissimeque vixisse?

Considera III. Quam felix ex hoc capite sit Sacerdotum status, ut qui ob dignitatem talis status tam præclaram offerat occasionem, & obligationem tam ad charitatem erga DEUM, quam ad charitatem erga proximum exercendam, quamque adeo solicite vocationi suæ satisfacere, nec se tantum prædicto modo ad beatam mortem præparare, sed etiam alios ad eumdem finem juvare, sicque moribundis prompte, & constanter assistere debeat, ut DEUS illi pari mensura remetiatur, beatamque mortem perinde concedat, ac aliis ipse procuravit. Colloquium ad B. Virginem rogando, ut, sicut Mater Machabæorum olim septem Filios ad mortem fortiter obeundam animavit, ita ipsa quoque in terribili mortis agone fideliter assistere, atque ad extremam luctam fortiter peragendam animare, & juvare dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quam pretiosa in conspectu Domini futura sit mors, quam talis præparatio præcessit; *pretiosa plane*, inquit D. Bernardus in Epist. *Quia finis laborum, victoriæ consummatio, vitæ janua, & perfectæ securitatis ingressus.* Unde etiam Apocalypsis 14. dicitur: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illos.* Et vero etiam ipse Christus in Parabola Luc. 12. de servo vigilante proposita indicavit, dum dixit: *Beatus ille servus, quem, cum venerit*

nerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona constituet eum.

Considera II. Si tanto jucundior est quies, quanto graviores labores præcesserunt: si tanto gloriosior, & jucundior victoria, quanto difficilius certamen præcessit: si tanto denique merces amplior, quanto præstantiora obsequia sunt exhibita; quam beata, quam jucunda, quam gloriosa mors Sacerdotis esse debeat, quam tam laboriosa vita inter præstantissima geminæ charitatis exercitia feliciter exacta, & tam multiplex, ac difficile certamen tam ante, quam in morte processit. An non cum insigni lætitia in illa S. Pauli 2. Tim. 4. verba erumpet: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi; fidem servavi, de reliquo reposita est mihi corona justitiæ &c.*

Considera III. An non hæc ipsa causa sufficiens tibi esse possit, ut totis viribus deinceps vocationi tuæ satisfacere, & omnia boni Sacerdotis officia singulari studio implere coneris, illud Balaami num. 23. usurpans: *Moriatur anima mea morte justorum*, (& zelosorum Sacerdotum) *& fiant novissima mea horum similia.*

Colloquium instituetur ad Christum, rogando illum per beatissimam mortem suam, ut & tibi prius gratiam recte vivendi, & postea etiam bene moriendi concedere dignetur.

MEDITATIO II.

DE EXTREMO JUDICIO.

Punctum I.

Considera I. Quod quatuor præcipue capita judicium aliquod metuendum faciant; severitas scilicet Judicis, accusantium vehementia, adstantium multitudo, & auctoritas, sententiæ pronuntiatio; quodque hæc omnia speciali quadam ratione in extremo judicio concurrant. Nam 1. Judex erit severissimus triplici ex capite, nempe quia de omni verbo, & cogitatione, ac opere ratio-

rationem reddet, & ipsas etiam justitias judicabit: deinde quia severissimam pœnam exiget de omni delicto: & tandem quia inflexibilis est, &, ut S. Augustinus l. 3. de Symb. loquitur, nec gratia prævenitur, nec misericordia flectitur, nec pecunia corrumpitur, nec pœnitentia mitigatur. II. Accusantes erunt non tantum Dæmones, qui tanto ferocius insultabunt, quanto majori in hominem quemvis odio, invidiaque flagrant; sed etiam SS. Angeli Custodes, imo ipsa propria conscientia, quorum salutaria monita, ac stimulos tam imprudenter negleximus, ut vere adeo de his dici nunc queat: *Inimici hominis Domestici ejus*. III. Adstantes erunt omnes Sancti, sed & omnes reliqui homines ad infernum damnati, qui non modo propria sua, sed tua etiam opera, quæ occultissima olim putabas, cognoscent, justissimumque DEI judicium approbabunt. IV. Tandem sententia vel ex eo capite singulariter metuenda erit, quod per eam quisque ad æternitatem, vel felicissimam, vel miserrimam sit damnandus, nec ulla ab ea appellatio; vel mutatio umquam sit speranda, sed, ut Ecclesiastes c. 11. prædixit, *si ceciderit lignum ad Austrum vel Aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit* per totam æternitatem, ut adeo vere de hoc die dixerit Propheta Joel. c. 2. *magnus dies Domini, & terribilis valde, & quis sustinebit eum?*

Considera II. Si dies hic tam metuendus sit futurus etiam iis, qui de se ipsis tantum rationem reddere debebunt, quantopere eum timere debeant Sacerdotes curam animarum gerentes, atque adeo de omnibus istis animabus rationem reddituri? cum unius animæ salus tanti facienda sit, teste S. Chrysostomo hom. 3. in cap. 1. Act. ut nulla ratio possit existimare.

Considera III. Quam æquum sit, ut deinceps tibi illam Servatoris admonitionem Luc. 21. applices: *Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere omnia ista, quæ futura sunt*. Vide ergo, quomodo te ad hoc Judicium præparare debeas, & velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Pun-

Punctum II.

Confidera I. Quæ potiſſimum media conducant ad leniendum judicem, & favorabilem ſententiam obtinendam, nimirum ſi bonam cauſam, bonos Advocatos, & amicum Judicem habeat.

Confidera II. Quæ ſit bona cauſa reſpectu ſupremi Judicii, ſi videlicet aut nulla culpa commiſſa ſit, aut certe per debitam pœnitentiam deleta; cum DEUS judicare non ſoleat illos, qui ſeipſos in hac vita per pœnitentiam dijudicare ſolent, uti S. Paulus 1. Cor. 11. dixit. Quinam item optimi Advocati, nempe B. Virgo, aliique Cœlites, quos pio, & conſtanti cultu, aliiſque obſequiis demereri nobis ſtuduimus. Quæ denique amicitia Judicem lanire maxime ſoleat, ſi videlicet noſtrum erga ipſum amorem tum per varias tribulationes pro, & cum ipſo toleratas, tum per varia opera charitatis, & miſericordiæ proximo exhibita oſtenderimus: ſic enim quoad primum amicitiæ indicium teſtatus eſt Thomas Kemp. l. 2. c. 12. dum dixit: *Hoc ſignum crucis erit in cœlo, cum Dominus ad judicandum venerit. Tunc omnes ſervi crucis, qui ſe crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Chriſtum Judicem cum magna fiducia.* Quoad alterum vero indicium id ſatis clare Chriſtus ipſe confirmavit, dum Matth. 24. dixit, ſe ideo electos ad beatitadinis regnum vocaturum, eo quod miſericordiæ opera erga alios exercuerint, ipſe autem, quod uni ex minimis ſuis præſtitum fuit, ſibi factum reputet.

Confidera III. Quam vel ex hoc etiam capite Sacerdotum ſtatus feliciſſimus ſit judicandus, quod tam præclaram habeat occaſionem, & ſanctius vivendi, & Cœlites, quorum laudes, & honorem variis modis celebrare, & promovere ſolet, ſibi demerendi, & opera miſericordiæ non ſolum corporalia, ſed etiam ſpiritualia utpote longe præſtantiora exercendi. Vide proin, quomodo hæc media hactenus uſurparis, & uſurpare deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quanta gloria, & honor Sanctis sit obventurus ex eo, quod tota eorum vita inter tam præclaras sui victorias, aliaque præstantia facinora transacta omnibus hominibus, & Angelis manifestabitur: quando stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & qui abstulerunt labores eorum. Et hi ipsi videntes tam subitam mutationem turbabuntur timore horribili in subitatione insperatæ salutis, dicentes intra se, pœnitentiam (sed seram, & infructuosam) agentes, & præ angustia Spiritus gementes: Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperii; nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore, ecce quomodo computati sunt inter Filios DEI, & inter Sanctos sors illorum est. Sap. 5.

Considera II. Si Homines tanta agunt, & patiuntur in hoc Mundo, ut gloriam falsam, vanam, & brevem apud paucos homines, ad quos fama facti perventura est, sibi comparent, quid te facere oporteat, ut gloriam veram, & immortalem, apud DEUM, & Angelos, ac Homines omnes obtinendam promerearis.

Considera III. Cum Sacerdotalis Status sicut dignitate, & officio longe Statibus aliis præcellit, ita opera quoque longe præstantiora exercendi occasionem multo crebriorem offerat, quantopere tu iterum ob vocationem ad hunc Statum gaudere, DEO gratias agere, atque ut Sacerdotum optimorum gloriosum exitum considerans, vestigiis eorumdem acriter insistas, in illa Josephi, & Azariæ Machabæorum l. 1. c. 5. verba erumpere debeas: *Faciamus & nos nobis nomen: & eamus pugnare adversus Gentes, quæ in circuitu nostro sunt*, gloriamque DEI, & nostram, aliorumque salutem impedire moliuntur.

Colloquium ad Christum illa Ecclesiæ verba cum affectu singulari usurpando: *Juste Judex ultionis, donum fac remissionis, ante diem rationis. Ingemisco tam-*

quam

quam reus, culpa rubet vultus meus, supplicanti parce DEUS. Recordare JESU pie, quod sum causa tuæ viæ, ne me perdas illa die. Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labor non sit cassus.

Consideratio.

De Linguæ Custodia.

In hac consideratione, quæ ideo hic præscribitur, quod experientia constet, nullo fere membro frequentius, & gravius delinquere Sacerdotes quam lingua, cum tamen ut infra mox dicetur, illi præ aliis in linguæ custodia seu arte loquendi excellere deberent, tria præcipue perpendenda sunt.

Primo in quibus præcipue capitibus linguæ custodia consistat, videlicet in sequentibus tribus. 1. Ut *considerate* loquaris; quem in finem aliqui suadent, ut os perinde ut loculos pecunia plenos aperiamus, atque adeo, sicut ante, quam pecuniam ex loculis promamus, prius, an necessitas, utilitas, aut charitas id exigant, perpendimus, ita idipsum ante, quam os reseremus, consideremus; unde sicut Religiosus quidam, ne temere e cella exiret, ostio cellæ hæc tria verba, *Necessitas*, *Utilitas*, *Charitas*, inscripsit, ut hac ratione semper meminisset, quæ causa ad cellam deserendam impellere deberet, ita Sacerdos quoque eadem tria verba ori suo quasi inscripta imaginari, per eaque ad considerate loquendum impellere se debet. 2. Eadem ars loquendi requirit, ut *graviter* loquaris, id est, ut ab omni verbo vano, levi, minus honesto, & ædificatorio studiose abstineas; nam, ut sapienter advertit Hugo lib. 2. de anima, *vanus sermo vanæ conscientiæ est index, mores hominis lingua pandit; qualis sermo ostenditur, talis animus approbatur, quoniam ex abundantia cordis os loquitur*. Nimirum sicut, si dolium vini percussum, alte resonet, signum est, parum aut nihil vini in eo contineri, ita Sacerdos in levia, & vana verba prorumpere solitus clarum indicium præbet, parum se de vir-

tute,

tute, ac profectione possidere, atque adeo auctoritatem suam, famamque non modice imminuit. 3. Ut *charitative* loquaris, atque adeo, sicut alios tecum, & de te loqui optares, ita & tu cum, & de aliis, nimirum mansuete, & honorifice, sermonem misceas, quem in finem cavendum erit, ut neque Divinum Numen blasphemiis, aut juramentis illicitis, neque Proximum convitiis, detractionibus, murmurationibus, mordacibusve, aut asperis vernis lædas, memor semper sapientissimi moniti a Tobia Seniore Filio dati c. 4. *Quod ab alio oderis fieri, vide, ne aliquando alteri facias.*

Secundo perpendendum est, quare Sacerdos specialiter linguam diligenter custodire, artemque loquendi studiose addiscere debeat; nempe quia hoc ipso, quod Sacerdotii Ordinem, & curam pastoralem susceperit, etiam obligationem offerendi Sacrificii, Officii Divini recitandi, Verbi Divini prædicandi, & Sacramenta administrandi suscepit; quæ omnia munera cum per linguam velut primarium membrum peragantur, an non merito dici potest, illius linguam specialiter DEO consecratam, atque adeo indecens esse, ut ad profana, & mala verba adhibeatur. Id quod bene S. Bernardus agnovit, dum sequentem notatu sane dignissimam sententiam pronuntiavit: *Inter sæculares nugæ, nugæ sunt: inter Sacerdotes blasphemiæ. Consecrasti os tuum Evangelio, talibus jam aperire illicitum, assuefacere sacrilegum.* Sacerdotibus ergo præ omnibus aliis illud Eph. 4. observandum est: *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed si quis bonus ad ædificationem, ut det gratiam audientibus.* Atque adeo vera manet S. Jacobi c. 1. sententia: *Si quis putat se Religiosum* (& Sacerdotem) *esse, non refrænans linguam suam, hujus vana est religio.*

Tertio tandem perpendendum erit, quodnam sit Medium ad artem hanc addiscendam. Unum vel alterum suggero. Primum est, Spiritum sanctum in Magistrum eligere, ejusque gratiam frequenter, sed tum maxime, cum loquendum est, per breve suspirium invocare. Quam bene namque, & quam celeriter hanc artem doceat, S. Lucas Act. 2. indicavit dicens: *Repleti sunt*

omnes

omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui. Quam necessarium vero sit hoc medium, ipse jam olim Salomon Prov. 16. ostendit dicens: *Hominis est animam præparare, & Domini gubernare linguam*; utpote, quam, teste S. Jacobo cap. 3. nullus hominum domare potest; atque adeo ad DEUM confugiendum est, qui domet illam, ut recte S. Augustinus concludit. Secundum est *Silentii accurata observatio*: hinc enim duo habentur commoda, nempe ut, dum alios libentius audimus, artem recte loquendi ab ipsis addiscamus; &, dum veloces ad loquendum non sumus, spatium considerandi verba habeamus, sicque tam facile non delinquamus. Hoc remedium jam olim piissimus Asceta l. 1. cap. 20. docuit dicens: *Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet; in multiloquio namque non deerit peccatum*, teste Salomone Prov. 10. Tertium esse potest *fervoris in Divino servitio augmentum*; cum enim causa potissima, cur tam libenter loquamur, teste eodem Asceta l. 1. c. 10. sit ista, quod, cum per amorem DEO minus perfecte adhæreamus, per mutuas locutiones invicem consolari quæramus, & cor diversis cogitationibus fatigatum relevare optemus, causa hæc seu radix per fervorem talem penitus tollitur; tunc enim sicut cor DEO, & Divinis rebus plenum erit, atque in iis solis consolationem suam quærit, & quiescit, ita quoque ex abundantia hac cordis nonnisi Divina loqui discet. Unde recte cit. Auctor dixit: *Malus usus, et negligentia cordis nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.*

MEDITATIO III.

DE INFERNO.

Textus S. Ignatii.

Præludium primum hic habet compositionem loci, subjecta oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, et profunditate.

Præ-

Præludium secundum consistit in poscenda intima pœnarum, quas damnati luunt, apprehensione, ut, si quando me ceperit amoris Divini oblivio, saltem a peccatis supplicii timor coerceat.

Punctum I. Est spectare per imaginationem vasta inferorum incendia, & animas igneis quibusdam corporibus velut ergastulis inclusas.

Punctum II. Audire imaginarie planctus, ejulatus, vociferationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctos ejus, illinc erumpentes.

Punctum III. Imaginario etiam olfactu fumum, sulphur, & sententiæ cujusdam seu facis atque putredinis graveolentiam persentire.

Punctum IV. Gustare similiter res amarissimas, ut lacrymas, rancorem, conscientiaque vermem.

Punctum V. Tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipsæ amburuntur.

Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas damnati sunt, vel quia credere noluerunt adventum Christi; vel, licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt, idque vel ante adventum Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc Mundo, vel post illud deinceps. Gratiæ postremo agendæ sunt eidem Christo quam maximæ, quod in tale quodpiam exitium non permiserit me corruere, sed potius ad hunc usque diem summa pietate ac misericordia me prosecutus sit. Finis imponetur dicto Pater noster.

Circa hanc Meditationem duo obiter sunt notanda. Primum est, quod S. Ignatius infernum hic proposuerit secundum illam constitutionem, quam post diem judicii sortietur; procedit enim per pœnas sensuum corporeorum, ex quibus in pœnas animæ commodius descendere licebit.

Alterum est, eundem S. Patrem in hoc Exercitio specialem quemdam modum meditandi, qui *applicatio sensuum* vocatur, adhibuisse, qui modus in eo consistit, ut proposita certa quapiam materia, imaginemur nos oculis videre Personas, de quibus agitur, & notatis,

quæ

quæ circa eas occurrunt, circumſtantiis utilitatem aliquam elicere: deinde audire, quid loquantur, aut loqui eas deceat, poſtea interiore quodam guſtu, & olfactu ſentire, quæ ſit ſuavitas vel fœtor illarum Perſonarum: & tandem per internum tactum attrectare, & vel venerari, vel deteſtari loca, veſtigia, aliaque ad tales Perſonas ſpectantia, omnia in uſum noſtrum, & utilitatem trahendo, ut ipſe S. Pater in alia materia, nempe in quinta Contemplatione ſecundæ hebdomadæ oſtendit.

Etſi vero hæc Meditatio copioſam ſuggeret meditandi materiam, quia tamen unam dumtaxat pœnam, ſenſus videlicet, continet, ideo ut Sacerdos totam Inferni conſtitutionem clarius cognoſcat, ſibique applicare ſciat, poterit ſequentia tria puncta conſiderare.

Punctum I.

Conſidera I. Quid proprie ſit Infernus, videlicet locus, in quo damnati debitas ſcelerum ſuorum pœnas luunt, & in quo eſt *omnis mali præſentia*, *omnis boni abſentia*, *omnis pœnæ indeſinentia*; quibus tribus verſiculis breviter ſimul, & ſufficienter tota Inferni conſtitutio explicatur, ut conſideranti patebit.

Conſidera II. Quam gravia ſint mala, quæ in Inferno damnati patiuntur, videlicet talia, quibus omnia tormenta, & dolores, quos omnes homines collective accepti paſſi ſunt, aut patientur in hoc Mundo comparati, meriſſima refrigeria cenſeri debeant; de quibus jure dici poſſit, quod nec oculus ea viderit, nec auris audiverit, nec in cor hominis aſcenderint, unde merito Hugo l. 4. de anima dixit, Infernum eſſe lacum ſine menſura, profundum ſine fundo, plenum ardore incomparabili, plenum fœtore intolerabili, plenum dolore innumerabili, ubi miſeria, tenebræ, ordo nullus, horror æternus, nulla ſpes boni, nulla mali deſperatio. Etſi vero ob hoc ſit intolerabilis gehenna, tamen ſi mille, inquit S. Chryſoſtomus, gehennæ fingantur, nihil erunt in comparatione pœnæ, quæ omnis boni abſentiam affert, & damnatos a viſione beatifica Deitatis arcet; ſi enim Anna Tobiæ Uxor abſentiam

tiam Filii irremediabilibus lacrymis deplorabat dicens: *Heu, heu me, Fili mi, ut quid demisimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium vitæ nostræ, spem posteritatis nostræ. Omnia simul in te uno habentes, te non debuimus dimittere a nobis.* Quanto magis damnati irremediabilibus lacrymis absentiam perpetuam summi boni deplorabunt. Verum, & hæc pœna, licet maxima, tolerabilis adhuc foret, si non tertia, scilicet indesinentia, & æternitas accederet: cum enim omnium malorum levamen sit spes finis secuturi, hac profecto sublata tanto magis aggravari necesse est malum, quanto certius est, numquam desiturum, uti in pœnis damnatorum certissimum est; nam ut recte S. Gregorius in moral. dixit, *ad districti Judicis justitiam pertinet, ut numquam careant supplicio, quorum mens in hac vita numquam voluit carere peccato; et ut nullus detur iniquo terminus ultionis, quia, quamdiu valuit, habere noluit terminum criminis.*

Considera III. Quam graves tibi jure merito hæc consideratio stimulos addere debeat, ut non ipse modo has pœnas studiose devites, sed etiam, ne animæ tuæ curæ commissæ, aliæque in easdem pœnas veniant, sedulo cooperandi: si enim dives Epulo tam solicitus fuit, ne Fratres sui carnales in hunc locum venirent, quanto magis tu solicitus esse debebis, ut Fratres tui spirituales, quorum cognatio longe præstantior est, in pœnas has intolerabiles ruant. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera 1. Quam magnum beneficium tibi a DEO collatum sit, dum, postquam toties hactenus Infernum meritus fuisses, non modo ad inferos non detrusit, sed tempus adhuc pœnitentiæ tam benigne concessit. Ut vero hujus beneficii magnitudinem melius agnoscas, finge hominem quempiam ob gravissima scelera morti crudelissimæ adjudicatum, quovis momento destinatum sup-

ſupplicium exſpectare: ad hunc vero ſubito Famulum a Rege mitti, qui nuntiet, Regem illius miſericordia tactum, paratum eſſe omnem pœnam ei remittere, ſi veniam delicti pœnitens petat, & loco acerbiſſimæ mortis unicum colaphum patienter ſuſtineat; quin imo ſi hoc fecerit, omnia ei bona oblata reſtituenda, aliaque plura conferenda, ac denique in Filium adoptivum, & Hæredem Regni aſſumptum iri; quo gaudio putas hunc Nuntium a captivo tali acceptum iri? quanta alacritate colaphum excepturum? quam grato animo beneficium hoc agniturum? quanto amore in Regem talem exarſurum; quam ſedulo cauturum, ne tantum Benefactorem umquam amplius offenderet?

Conſidera 2. An non eadem tibi gratia modo tanto perfectiori a DEO facta ſit, quanto gravius erat ſupplicium, ad quod ob peccatum mortale fueras deſtinatus; & puanto præſtantiora ſunt bona, quæ tibi ſunt reſtituta, vel de novo collata; & quanto nobilius eſt regnum, cujus poſſeſſio tibi promiſſa eſt: & quanto ſæpius denique poſt repetitos lapſus iterum in gratiam ſuſceptus es.

Conſidera 3. Quam æquum proinde ſit, ut & tu beneficium tale animo gratiſſimo agnoſcas, in Benefactorem ſingulari amore exardeſcas, numquam deinceps amplius offendas, & omnes adverſitates, in quas æternam pœnam commutavit, magna cum patientia, gaudioque ſuſtineas. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Conſidera 1. Quæ remedia adhibere debeas ad Inferni pœnas devitandas. An non ſequentia tria placebunt? 1. *Voluntatis propriæ abnegatio*, hoc enim medium velut optimum S. Bernardus ſer. 3. de Reſurr. ſuaſit dicens: *Ceſſet voluntas propria, & infernus non erit. In quem enim deſæviet ignis ille, niſi in propriam voluntatem?* 2. *Recordatio crebra gehennæ*; Sic enim, ut Pſalmiſta Pſal. 76. ait, deſcendes in Infernum vivens, ne mortuus deſcendere cogaris; *non enim ſinit in gehennam*

nam incidere gehennæ recordatio, teste S. Joanne Chrysostomo. 3. *Zelus animarum*: cum enim hoc opus sit præstantissimum genus Misericordiæ, & Eleemosynæ, de illa merito verificatur, quod Tobias cap. 4. pronuntiavit; *Eleemosyna a peccato, & a morte liberat; & non patietur animum ire in tenebras*. Cum enim per Zelum hunc tot animas a gehenna liberare studeas, & aliunde Christus, quod uni ex minimis factum est, sibi factum reputet, æquum sane est, ut, quod beneficium sibi toties exhibitum censet Christus, hoc etiam vicissim exhibeat, ut, qua mensura mensi fuerimus, eadem remetiatur iterum, ut jam olim Luc. 6. promisit. Hinc S. Jacobus c. 5. dixit: *Qui converti fecerit peccatorem ab errore suo, salvabit animam ejus a morte, & operiet multitudinem peccatorum*.

Considera 2 Quam apta, & efficacia sint hæc media ad optatum finem liberationis a gehenna obtinendum, quamque adeo vel hoc titulo iterum in animarum salutem incumbere studiose debeas, maxime cum ipse Christus S. Catharinæ Senensi Dial. cap. 29. dixerit: *Ego vos affectuose deprecor, ut assidue me rogetis pro salute peccatorum, quorum a vobis exigo sudores atque lacrymosas orationes, ut eis impendam, ut opto, misericordiam gratiosam*.

Considera 3. Quomodo hæc media hactenus adhibueris, & adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum, ut supra.

Materia Lectionis,

Ex libello de Imitatione Christi l. 1. c. 21.

Ex libro ordinario, quantum tempus, & occupationes aliæ patiuntur.

Ex libello Exercitiorum ea, quæ S. Ignatius de utroque Examine Conscientiæ, generali scilicet, & particulari scripta reliquit, & statim Fundamento subjunxit, ut indicaret, eum, qui exercetur, mature circa hæc bina Examina instruendum, atque ut ea velut præcipua media ad purgationem animæ studiose usurpet,

serio

serio admonendum esse. Ut autem ea, quæ ibi dicuntur, melius intelligantur, hæc, quæ subjicio breviter notanda sunt.

Primo per Conscientiam hoc loco nihil aliud intelligi, quam dictamen, & judicium intellectus, quo aliquid bene vel male factum esse judicamus. Hinc cum hoc dictamen nos male fecisse dictat, Conscientia nos reprehendere dicitur: cum imperatum quid esse dictat, ligare: cum scrupulum commissi peccati ingerit, remordere: cum denique nihil nos peccasse judicat, absolvere censetur.

Secundo notandum, hanc Conscientiam tunc examinari censeri, quando per intellectum, & memoriam super actiones a nobis perpetratas, itemque super verba, & cogitationes nostras non nude dumtaxat nos reflectimus, sed insuper etiam errores, quos a nobis commissos fuisse deprehendimus, detestamur, propositumque firmum concipimus deinceps sedulo eosdem devitandi, & corrigendi. Unde merito Examen hoc judicio simile dicitur, in quo nos ipsos coram DEO dijudicamus, ut in altera vita ab eodem amplius non judicemur, quoad culpam intellige. Hinc recte S. Augustinus in l. de utilit. agenda pœnit. monet: *In tribunal mentis tuæ ascende, & reum te constitue ante te. Noli te ponere post te, ne DEUS ponat te ante te.*

Tertio notandum duplex ejusmodi Examen a S. Ignatio hic præscribi, *generale* scilicet, quod ad omnium delictorum purgationem adhibetur; & *particulare*, quod ad singularis alicujus delicti emendationem instituitur; quæ utraque, quanti æstimanda, & quomodo facienda sint, supra in primæ partis primo capite fusius ostensum est, quæ proinde hodie utiliter legi possunt.

Materia Scriptionis.

Materiam Scriptioni hoc die accepta a Divina bonitate beneficia dabunt, quæ quidem ut sedulo annotentur, & suo tempore relegantur, sequentes quatuor ra-

tiones persuadere possunt. 1. Quod talis annotatio ad negotiationem spiritualem, vel maxime pertineat; ut enim Mercatores, ut facilius lucrum vel damnum suæ negotiationis facilius cognoscant, non tantum expensum, sed etiam acceptum diligenter annotant, ita eamdem industriam a Negotiatore quoque spirituali adhiberi convenit. 2. Quod eadem annotatio ad gratias DEO pro tot beneficiis frequenter, & ferventer agendas vehementer impellat, & hoc ipso ad plura beneficia impetranda disponat; cum, ut Cassiodorus epist. 4. recte advertit, *invitet ad magna, qui gratanter suscipit modica; et spem de futuris recipiat, qui transacta beneficia recognoscit*. Ideo certe non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati sumus Auctori, nec totum refundimus fontali origini; semper enim debetur gratia digne gratias agenti, teste Thoma Kemp. l. 2. cap. 10. 3. Quia Charitas etiam erga DEUM non modice inflammatur per ejusmodi memoriam, cum nihil æque alliciat ad amorem, quam amor; amor autem nullo magis indicio, quam operibus, & beneficiis demonstretur. Hinc exclamare cum S. Bernardo cogitur, qui tam multiplicia, imo innumera beneficia se accepisse agnoscit. *Amat charitas, amat immensitas, et nos rependimus cum mensura?* 4. Quod fiducia quoque non postremum animæ DEO servire volentis bonum per ejusmodi beneficia sæpius in memoriam vocata tamquam vivos carbones mirum quantum accenditur, cum per talia beneficia DEUS agro fertili, similis esse cognoscatur; cui tanto libentius semina nostra committimus, quanto liberalius eadem nobis cum fœnore ab illo restitui advertimus. Proderit ergo, Catalogum brevem ejusmodi beneficiorum, specialium maxime, conficere, eumque sæpius per annum relegere, ut supra indicati quatuor fructus obtineantur. In quo tamen Catalogo non tantum prospera, sed etiam adversa notanda sunt, cum & hæc merito inter beneficia numerentur, ut bene S. Chrysostomus tr. 1. de Symb. advertit dicens: *Admoneo vos, ut Dominum semper benedicatis. Si venerint mala, benedicite, et dissol-*

ven-

ventur mala. Si prospera venerint, benedicite, et perseverabunt bona. Poterit autem talis Catalogus hoc vel simili modo confici.

Catalogus Beneficiorum specialium a DEO acceptorum.

Hoc anno, mense, die (singula distincte explicari convenit) ex singulari bonitate, & providentia DEI, a Parentibus Christianis natus, in hunc Mundum cum integris membris, & corpore prodii, & salutari sacri baptismatis unda feliciter ablutus, S. Angelum Vitæ meæ Custodem, & hos Sanctos (notandum nomen, quod geris) Patronos accepi; multis item a DEO tam supernaturalibus gratiæ, & virtutum, quam naturalibus ingenii, & aliorum talentorum donis sum donatus. Ob quæ proinde benedicam Dominum omni tempore, semper laus ejus in ore meo.

Hoc die, mense, anno, Sacrosancti Chrismatis Sacramento initiatus, militiæque Christianæ adscriptus sum. Hinc exclamabo cum Davide Psal. 22. *Dominus protector vitæ (& fidei) meæ, a quo trepidabo? Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum.*

Hoc anno ad literas, & artes liberales addiscendas, beneficio innumeris non concesso applicatus, fundamenta pro Sacerdotali Statu jacere cœpi. Quare iterum exclamo cum Davide Psal. 70. *DEUS docuisti me a juventute mea, & usque nunc pronuntiabo mirabilia tua.*

Hoc anno, mense, die in Congregationem B. Virginis Annunciatæ susceptus, non modicum ad virtutem plantandam adjumentum, & stimulos accepi. O utinam, Christe, sicut tradidisti tu Matrem tuam mihi dicens; *Ecce Mater tua*: ita ego eamdem revererer, & colerem, ut jure de me quoque dici posset: *Et accepit eam ex illa hora in suam.*

Hoc anno primos ad Sacerdotalem Statum stimulos sentiens, eisdem acrius quotidie stimulantibus, cum Confessario de Vocatione agere cœpi, & post seriam

 deli-

deliberationem, tandem cum consilio dicti Confessarii amplecti statui. *O Domine, quid est homo, quod memor es ejus? aut Filius hominis, quia innotuisti ei?*

Hoc anno post multas difficultates ad ipsam Presbyteratus dignitatem promotus sum: *Propterea, o Domine, voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, quoniam bonum est.*

Hoc anno ad Beneficium Ecclesiæ N. assumptus, curam Animarum suscepi. O utinam tecum, O Christe, dicere possim: *Pater Sancte, quos dedisti mihi, custodivi, & nemo ex eis periit.*

Hoc anno sat gravi morbo benignissime a DEO visitatus, post sex vel septem hebdomades feliciter iterum eodem liberatus sum. *Ideo omnia membra mea confitemini mecum Domino, quoniam in sæculum misericordia ejus.*

Hoc anno grave per grandinem damnum in frugibus passus sum; sed si bona a Domino recipiamus, mala quare non pari patientia sustineamus; *Sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.*

Hoc anno graves ab Inimicis meis persecutiones sustinui, graviterquæ ab iisdem, licet falso accusatus sum. Sed anima mea, DEI providentiæ, & suæ innocentiæ confisa, *sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* Simili ergo modo vel breviori alia quoque beneficia annotari poterunt.

EXERCITIA

SECUNDÆ HEBDOMADÆ.

Proœmium.

POstquam in priori hebdomade cognovit Exercitans, quis finis illi a DEO præfixus sit, & quam longe ab illo aberraverit, ideoque in viam, quæ ducit ad vitam, redire statuit, ante omnia de perito Duce prospiciendum est; nam, ut recte S. Franciscus Xaverius

dicere

dicere solebat, nulla est certior, tutiorque ratio, recta ac sine errore ad perfectionis apicem perveniendi, quam peritum itineris sequi Ducem; quem autem aptiorem Ducem eligere poterit, quam illum, quem ipse Pater æternus assignavit Matth. 17. dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite*. Qui de seipso Joan. 8. dixit: *Ego sum lux Mundi, qui me sequitur, non ambulat in tenebris*. Et iterum Joan. 14. *Ego sum via, veritas, & vita, nemo venit ad Patrem, nisi per me*. Super quæ verba eleganter S. Augustinus in Ps. 109. *Parum erat DEO*, inquit, *ut Filium suum daret demonstratorem viæ, eum ipsum viam fecit, ut per illum ires, regentem te, ambulantem per te*.

Finis ergo, & Scopus hujus & posterioris hebdomadæ est Imitatio Christi secundum Apostoli ad Rom. 13. consilium dicentis: *Sicut in die honeste ambulemus non in commessationibus, & ebrietatibus; non in cubilibus, & impudicitiis; non in contentione, & æmulatione, sed induimini JESUM Christum*. Quid autem sit Christum induere, pulchre explicat S. Chrysostomus super cap. 13. epist. 1. ad Corinth. dum ait: *Induere Christum est undique in nobis per sanctimoniam, & mansuetudinem Christum in nobis conspicuum esse; homo enim indutus id esse videtur, quod indutus est: appareat itaque in nobis Christus*.

Quid autem in specie imitari præcipue debeamus in Christo, ipsemet velut in brevi quodam compendio Luc. 9. declaravit dicens: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me.* Quibus verbis tria officia vel capita, in quibus eum imitari debeamus, complexus est, scilicet *abstinere* per verbum *abneget*; *sustinere* per verba *tollat Crucem suam*: & *agere* per verba *sequatur me* indicatum; in his namque totam perfectionem Christiani hominis consistere, ex ipsa natura perfectionis facile colligitur; cum enim hæc in amore DEI consistat, ut alibi dictum est, amor autem hic per perfectam unionem voluntatum demonstrari debeat, ut scilicet faciat amans semper, quod amato placere novit,

hoc ipso primum Christiani hominis officium, *agere* videlicet, & facere voluntatem DEI exurgit; nam ut ipse Christus Matth. 7. dixit; *Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum; sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum*. Quia vero *peccata omnia*, atque adeo etiam transgressionem voluntatis Divinæ, teste S. Augustino in Psal. 38. *facit aut male ardens cupiditas, aut male jacens timiditas*, hinc reliqua duo officia exurgunt, scilicet *abstinere* seu moderari concupiscentiam rerum illicitarum, & *sustinere* seu moderari timorem adversitatum occurrentium, de quibus duobus officiis eleganter iterum S. Augustinus in serm. de S. Vincentio sic discurrit: *Duplicem aciem producit Mundus contra Milites Christi; blanditur enim, ut decipiat: terret, ut frangat. Non nos teneat voluptas propria: non nos terreat crudelitas aliena, & victus est Mundus. Ad utrosque aditus occurrit Christus, & non vincitur Christianus.*

Porro quia Christus hæc tria officia per totam vitam quidem docuit, sed *abstinentiæ* tempore vitæ suæ privatæ, *actionis* ultimo triennio, & *sustinentiæ* denique in Passione præclariora exempla, & specimina dedit, ideo S. Ignatius quoque in hac hebdomade Christum, prout abstinere, & agere docuit, proposuit; in sequenti vero eumdem, prout sustinentiæ exempla reliquit, aspiciendum dedit. Finis ergo hujus secundæ hebdomadæ est, Christum in abstinendo, & agendo imitari, prout ex Meditationibus mox subjiciendis clarius patebit.

TERTIA DIES.

SCopus hujus diei est, perfectam imitationem Christi in vita privata recte instituenda procurare; nam, ut S. Basilius serm. de renunc. dixit, *propter hoc Naturam nostram suscepit, ut in se velut tabula quadam veram nobis veritatem, & virtutem depingeret, eamque nobis omnibus tamquam Archetypum imitandum proponeret.*

ret. Hinc ad hanc similitudinem illudens S. Gregorius Epist. 1. de perf. Christ. *Quisque*, ait, *vita sua est Pictor*, *&* *Artifex hujus operis est voluntas*, *colores autem sunt virtutes*, *Exemplar Christus esse debet*, ut qui ipse de se Joan. 13. dixit: *Exemplum dedi vobis*, *ut*, *quemadmodum ego feci*, *ita* *&* *vos faciatis*.

Thessera.

Gloria magna est sequi Dominum. Eccl. 13.

MEDITATIO I.

DE REGNO JESU CHRISTI.

Hæc Meditatio, ut Ludovicus de Palma in procem. ait, continet partim finem totum Incarnationis, vitæ, & doctrinæ Christi, partim summam totius perfectionis Christianæ, quæ est Christi imitatio; hinc, ut S. Bernardus ser. 4. de adv. dixit, *omnis nostra virtus tam longe est a vera virtute*, *quam longe est ab ea forma*, *quam verbo*, *&* *exemplo commendavit Christus præsens in carne*. Ut enim origo fontium, & fluminum mare est, ita scientiarum, & virtutum Dominus JESUS Christus, inquit idem ser. 13. in Cant. Quis enim Dominus virtutum, nisi Rex gloriæ? incassum ergo laborat in acquisitione virtutum, qui eas alibi, quam in Christo quærit; id quod ipse Christus S. Birgittæ suasit dicens l. 6. cap. 27. *Quid te delectat audire opera Mundanorum*, *&* *bella Procerum*, *&* *cur tali auditu inani occuparis*, *cum ego sim omnium Dominus*, *nullaque delectatio sine me in pretio babenda sit*. *Si cupis audire facta magni Domini*, *si considerare opera magnalia*, *debes utique audire*, *&* *considerare facta mea*, *quæ intellectu incomprebensibilia sunt*, *cogitatione stupenda*, *&* *auditu admiranda*.

Ut autem titulus hujus Meditationis recte intelligatur, dicendum prius, quid sit regnum DEI, nempe illud nihil aliud esse, quam voluntariam, & liberam

ſubjectionem creaturæ rationalis ad Creatorem ſuum; ita enim piiſſimus Auctor l. 3. c. 53. indicavit, dum in Perſona Chriſti dixit: *Perfecta victoria eſt, de ſemetipſo triumphare: qui enim ſemetipſum ſubjectum tenet, ut ſenſualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor eſt ſui, & Dominus Mundi*. Et hoc videlicet eſt regnum, de quo Chriſtus Luc. 17. locutus eſt dicens: *Regnum DEI intra vos eſt*.

Textus S. Ignatii.

Prœludium primum ad conſtructionem loci nunc erit, ut ſpectare nos imaginemur Synagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Chriſtus pertranſibat, & ſic de locis aliis.

Secundum ad gratiam poſcendam pertinens, in hac parte erit, petere a DEO, ne obſurdeſcamus vocante nos Chriſto, ſed ad ſequendum, ac obtemperandum prompti ſimus.

Punctum I.

Punctum primum eſto, proponere mihi ob oculos humanum Regem divinitus electum, cui Principes, & populi omnes Chriſtiani reverentiam, & obſequium præſtare debeant.

Punctum II.

Secundum eſt, imaginari, quod audiam illum Regem loquentem ad omnes Subditos: In animo mihi eſt regiones infidelium univerſas ditioni meæ ſubjicere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus ſit oportet non alio uti victu, veſtitu, rebuſque aliis, quam me utentem conſpexerit. In iiſdem quoque laboribus, vigiliis, & caſibus cæteris mecum perſiſtendum erit, ut particeps fiat victoriæ, & felicitatis unuſquiſque, prout laborum, ac moleſtiarum ſocius extiterit.

Punctum III.

Tertium erit, considerare, quidnam respondere debeant Regi amantissimo, & liberalissimo fideles Subditi, & quam prompte ad omnem ejus voluntatem offerre se accinctos. Contra vero si quis non obaudiret, quanto apud homines universos vituperio dignus esset, atque quam ignavus miles æstimandus.

Pars secunda bujus Exercitii consistit in collatione similitudinis inter dictum Regem, & Dominum JESUM Christum circa triplex punctum.

Primo sic applicabimus Exemplum: Si terrenus ille Rex cum bellica evocatione sua dignus est, cui attentio & obsequium præstetur, quanto magis Christus Rex æternus, Mundoque toti conspicuus? qui singulos ad se invitat bis verbis: Mea bæc est justissima voluntas, totius Mundi Dominium mibi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare; proinde quisquis eo mecum venire cupit, laboret mecum necesse est; labori enim præmium respondebit.

Secundo ratiocinabimur, neminem fore sanæ mentis, qui non cupidissime servitiis Christi se totum offerat, & addicat.

Tertio judicandum erit, quod iis, qui se obsequiis illius prorsus duxerint mancipandos, non seipsos tantum ad laborum tolerantiam, verum etiam majora, & præclariora quædam munera oblaturi sint, expugnata carnis sensuum, amorisque proprii, & mundani rebellione. Unde respondebit quisque in bunc fere modum: En, o Rex Supreme, ac Domine universorum, tua ego, licet indignissimus, fretus tamen gratia, & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ subjicio voluntati, attestans coram infinita bonitate tua, nec non in conspectu gloriosæ Virginis Matris tuæ, totiusque curiæ cœlestis bunc esse animum meum, boc desiderium, boc certissimum decretum, ut (dummodo in majorem laudis tuæ, & obsequii mei proventum cedat) quam possim proxime te sequar, & imiter in ferendis injuriis, & adversis omnibus, cum vera tum spiritus tum etiam rerum paupertate, si, inquam,

quam, sanctissimæ Majestati tuæ placeat ad tale me vitæ institutum eligere, atque recipere.

Hæc meditatio, ut patet, eo præcipue tendit, ut in genere statuamus, Christum sequi, & imitari; ad quem finem etsi textus S.Ignatii hactenus propositus sufficiens videatur, ut tamen eumdem facilius sibi applicare possit Sacerdos, poterit supradicto textui hæc, quæ sequuntur, adjungere.

Punctum I.

Considera I. Ad quid invitet Christus, nempe ad Regnum DEI dilatandum, & conservandum, id est, majorem gloriam DEI in omnibus nostris actionibus quærendam, ita ut ipsum non solum perfecte cognoscamus, & æstimemus, sed etiam perfecte serviamus, semper faciendo, quod ipsius sanctissimo beneplacito magis conforme esse cognoverimus; sic enim DEUS vere in nobis regnare, & dominari dicitur. Hunc autem finem Christo propositum fuisse, ipse Joan. 8. indicavit dicens: *Ego non quæro gloriam meam, sed ejus qui misit me Patris.*

Considera II. Quam altus, & vere appetendus sit hic finis; cum cognosces, si infinitam dignitatem, potentiam, sapientiam, bonitatem, immensitatem, & æternitatem DEI accuratius ponderaveris; ex harum enim perfectionum consideratione intelliges, quemadmodum nihil excellentius reperiri, imo nec excogitari potest, quam DEUS, ita nec finem excellentiorem appeti posse, quam gloriam, & beneplacitum illius. Hinc præclare S. Chrysostomus l. 2. de compunct. cord. ait: *Si omnino dignus fueris agere aliquid, quod DEO placeat, aliam adhuc præter hoc ipsum, quod placere meruisti, mercedem requiris? vere ignoras, quam bonum sit placere DEO? si enim scires, numquam aliquid mercedis, aut muneris extrinsecus appeteres.*

Considera III. Si Aulici hujus mundi tanta cum fidelitate, & alacritate Regibus, & Principibus mundanis serviunt, eorumque beneplacitum quærunt, quid te fa-

cere

cere par ſit, qui Domini infinities dignioris ſervitio te mancipaſti. An non te ipſum eiſdem, quibus olim duo Aulici, teſte S. Auguſtino l. 8. Confeſſ. c. 6. ſe alloquebantur, verbis ad DEO perfectius deinceps ſerviendum excitabis: *Dic, quæſo te omnibus iſtis laboribus noſtris quo ambimus pervenire? quid quærimus? cujus rei cauſa militamus? majorne eſſe poterit ſpes noſtra in palatio, quam ut amici Imperatoris ſimus? & ibi quid non fragile, plenumque periculis? & per quot pericula pervenitur ad grandius periculum? & quamdiu iſtuc erit? amicus autem DEI, ſi voluero, ecce nunc fio.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Quod aliud adhuc efficaciſſimum medium tibi Chriſtus offerat ad ſupra dictum finem obtinendum, gloriamque, ac regnum DEI quærendum, ſcilicet Exemplum ſuum, quo tibi oſtendit, quomodo, & in quibus potiſſimum gloriam Patris ſui quærere debeas, nam, ut S. Auguſtinus de vera Relig recte advertit, *tota vita Chriſti in terris per hominem, quem geſſit, diſciplina morum fuit; omnia enim bona mundi Chriſtus contempſit, quæ contemnenda docuit; & omnia mala ſuſtinuit, quæ ſuſtinenda præcepit, ut nec in illis quæreretur felicitas, nec in iſtis infelicitas timeretur.*

Conſidera II. Si S. Auguſtinus l. 1. Conf. cap. 2. de ſe ipſo fatetur: *Exempla ſervorum tuorum, quos de nigris lucidos, & de mortuis vivos feceras, congeſta in ſinum cogitationis meæ urebant, & abſumebant gravem torporem, ne in ima vergeremus, & accendebant nos valde.* Quanto majorem efficaciam apud te habere debeat exemplum Chriſti, qui omnes illos ſervos ſanctitate, & fervore infinities ſuperat, & præterea per imitationem ſuam ad tam ſublimem dignitatem promovere te cupit. An non merito ad illius imitationem te S. Gregorii Naz. orat. 40. in Paſch. præclara ſententia excitabis; *Simus ut Chriſtus, quoniam Chriſtus*

quoque

quoque sicut nos: efficiamur Dii propter ipsum, quoniam ipse quoque propter nos homo factus est.

Considera III. Quomdo hactenus exemplum hoc imitari studueris, & imitari deinceps velis. Exclama proin cum Ethai Gethæo 2. Reg. 15. *Vivit Dominus, & vivit Dominus meus Rex, quoniam in quocumque loco fueris, Domine mi Rex, sive in morte, sive in vita, ibi erit servus tuus.* Colloq. ad B. Virg.

Punctum III.

Considera I. Cum plerique homines ad serviendum dominis temporalibus spe lucri incitentur, quomodo nec hoc motivum tibi deesse patiatur Christus, sed liberalissime promittat, te quemadmodum laborum, & tolerantiæ socius fueris, ita præmium quoque, gaudiumque secum participaturum; id quod S. Paulus quoque Corinthiis 2. c. 1. in memoriam revocavit dicens: *Sicut socii Passionum estis, ita & consolationis eritis.*

Considera II. Si famuli terrenorum dominorum pro tam vili mercede tam graves labores suscipiunt, aliaque difficillima opera tam alacriter perficiunt, quanto majori alacritate ac constantia tu jugum suave Domini, & onus leve Domini DEI tui, qui est ipse merces tua magna nimis suscipere, & portare debeas; ne illam pii Auctoris in persona Christi factam increpationem audire debeas: *Vile pretium quæritur, pro vana re, & parva promissione, diu noctuque fatigari non timetur. Sed prob pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore, & gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur. Erubesce ergo serve piger, & querulose, quod illi paratiores inveniantur ad perditionem, quam tu ad vitam. Equidem sua spe nonnumquam frustrantur, sed mea promissio neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.* l. 3. c. 3.

Considera III. Si tria motiva hactenus proposita quemvis merito movere possunt ad Christum sequendum, quanto magis te movere debeant, ut qui inter primarios Famulos, quibus officium omnium Divinorum divinis-

viniſſimum commiſſum eſt, ſcilicet cooperari DEO in ſalute animarum ex ſpeciali gratia, & beneficio aſſumptus es. Vide proin, qua ratione vocationi, & beneficio tanto reſpondere velis, teque iterum DEO per colloquium a S. Ignatio ſupra in textum formatum in perpetuum ſervum conſecra.

MEDITATIO II.

DE NATIVITATE CHRISTI.

In priori Meditatione factum quidem fuit propoſitum imitandi Chriſtum, ſed in genere dumtaxat; quare cum magis efficacia ſint decreta, quæ ad particulares actiones ſe extendunt, in hac, & ſequentibus Meditationibus paulo apertius demonſtrandum eſt, quibus in rebus Chriſtum præcipue imitari debeamus, & quomodo tria officia hominis Chriſtiani, ſcilicet *abſtinere*, *ſuſtinere*, & *agere* docuerit. Quia autem primum officium, *abſtinere* videlicet, in Nativitate, quæ prima illius in mundum ingreſſi doctrina fuit, potiſſimum docuit, ideo omiſſa, brevitatis cauſa, meditatione de Incarnatione, quam S. Ignatius meditationi de regno DEI ſubjecerat, de Nativitate dumtaxat velut ſolemni Chriſti principio meditatio inſtituetur.

Textus S. Ignatii.

Præludium primum ex hiſtoria dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu B. Virginis ex oppido Nazareth, quo ſcilicet modo jam nono menſe gravida, & inſidens aſinæ (ut pie meditari licet) ac Joſepho comes cum ancillula, & bove profecti ſunt Bethlehem, tributum a Cæſare exactum pro ſe ſoluturi.

Secundum vero deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimata ejus longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente. Deinceps etiam Nativitatis locum mirabimur, ſpeluncæ ſimilem, latum vel anguſtum, planum vel erectum, commode vel incommode paratum.

Ter-

Tertium continet gratiæ postulationem, ut intime cognoscam, quo pacto Filius DEI, mea causa, sit homo factus, ut ardentius ipsum amem, & abhinc sequar studiosius.

Punctum I.

Punctum primum est, aspectus personarum, ut Virginis Deiparæ, & Conjugis Josephi cum Famula, & Christi Domini, ut Infantis nunc primum nati: inter quos me adesse fingam tamquam pauperculum, eorum utcumque necessitatibus cum reverentia maxima famulantem, ac inde, quid ad me redire emolumenti e tali spectaculo possit, dispiciam.

Punctum II.

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibidem fiunt, apprehensione fructuosa.

Punctum III.

Tertium ex negotiorum, quæ illic geruntur, inspectione, puta itineris, laborum, & causarum, ob quas summus omnium Dominus in summa natus sit egestate, laturus quoque in hac vita cum perpetua paupertate labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei causa, unde per singulas studebo proventum aliquem spiritualem colligere. Hæc demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum Pater noster.

Hactenus textus S. Ignatii, ex quo fructus Sacerdoti proprius hauriri queat, poterunt sequentia puncta adjungi.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus præcipue in hunc mundum venerit, & cum talibus circumstantiis nasci voluerit, vide-

videlicet ut, quia ipse est æterna Patris sapientia, homines quoque cœlestem sapientiam tam paucis cognitam, & quasi nihili æstimatam doceret. Hinc Luc. 2. Sapientia, & ætate crevisse, id est, magis quotidie ostendisse dicitur.

Considera II. Qualem sapientiam docuerit Christus, illam videlicet, de qua pius Asceta l. 1. cap. 1. dixit: *Ista est summa Sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cælestia*; nam, ut l. 3. cap. 32. ait *valde vilis, & parva, & pene oblivioni tradita videtur vera cælestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra, quam multi ore tenus prædicant, sed vita longe dissentiunt; ipsa tamen est pretiosa margarita a multis abscondita.*

Considera III. Si, ut S. Ambrosius in S. de B. Virg. dixit, *primus discendi ardor nobilitas Magistri*; quanta cum alacritate tu sapientissimum hunc Magistrum audire debeas, qui ultro te, & alios homines ad scholam suam illis sapientiæ verbis Prov. 8. invitat: *Nunc ergo filii audite me, Beati, qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abjicere eam. Beatus homo, qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie* (considerando vitam, & doctrinas meas) *& observat ad postes ostii mei. Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem a Domino.* Colloq. ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quam præclare contemptum mundi Christus in Nativitate sua docuerit, dum scilicet omnia, quæ mundus tantopere suspicit, quærit, & amplectitur, repudiavit, & paupertatem pro divitiis, tribulationes, & labores pro voluptatibus, vilipensionem pro honoribus elegit, uti omnes Nativitatis circumstantiæ testantur.

Considera II. Quas ob causas hæc omnia præ mundi deliciis elegerit, scilicet quia per infinitam sapientiam suam clarissime cognoverat vanitatem rerum mundana-

rum,

in officio Magiſtri ſuccedere, & tam præclara eum in finem talenta, & media accepiſti.

Conſidera III. Quomodo te hactenus in hac ſchola geſſeris, & quantum profeceris; & ſi quidem negligentem te fuiſſe deprehenderis, veniam ſupplex pete, & emendationem ſeriam firmiter promitte per colloquium ad Chriſtum.

CONSIDERATIO

DE CURA SUI IPSIUS.

Conſidera I. Quid requirat hæc cura, ſcilicet in genere, ut tuæ animæ ſalutem ante omnia cures; in ſpecie vero ſequentia diligenter obſerves. Et primo quidem puritatem conſcientiæ maximam procures, atque adeo ab omni non mortali dumtaxat, ſed veniali etiam peccato pro viribus abſtineas. II. Ut virtutes ſtatui tuo convenientes ſcias, & ſtudioſe exerceas, quales reſpectu Sacerdotis ſunt charitas DEI, Zelus animarum, Devotio, Caſtitas, Temperantia, Humilitas, Conſtantia. III. Ut Exercitia ſpiritualia, puta Miſſæ Sacrificium, Oratio vocalis, lectio ſpiritualis, Examen Conſcientiæ, Preces matutinæ, & veſpertinæ cum omni diligentia, id eſt, integre, devote, & reverenter peragantur. IV. Ut quotidianæ a te actiones cum puriſſima intentione fiant, ne ſero nimis cum Apoſtolis queri debeas: *Præceptor, tota nocte laborantes nihil cepimus*. V. Ut ſuo tempore diligenter recollectiones inſtituas, retiaque reficias, audiens Chriſti imperium Marc. 6. *Venite ſeorſum in deſertum locum, & requieſcite puſillum*. Examina proinde, quomodo hæc quinque capita obſervaveris, & obſervare deinceps velis.

Conſidera II. Cur iſtam tui ipſius curam ſtrenue ſuſcipere, & gerere conſtanter debeas, videlicet I. Quia ſic DEUS requirit, mandans, ut proximum tuum, ſicut te ipſum diligas, quod minime profecto præſtares, ſi illius ſalutem, tua neglecta, procurares. II. Quia ſic Chriſtus docuit Matth. 15. dicens: *Quid prodeſt homini*,

mini, si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum faciat? III. Quia ad ipsum graviter SS. Patres hortantur. Inter quos præclare S. Bernardus lib. 1. consid. c. 5. ad Eugenium Papam scribens sic loquitur: *Si totus vis esse omnium, instar illius, qui omnibus omnia factus est, laudo humanitatem, sed si plena est: quomodo autem plena te excluso? & tu homo es, ergo ut integra sit, & plena humanitas, colligat et te intra se sinus, qui omnes recipit, alioquin quid prodest tibi juxta verbum Domini, si universos lucreris, te unum perdens? quid solus fraudaris munere tui? memento proinde; non dico semper, non dico sæpe, vel interdum reddere teipsum tibi.* Quod ipsum alibi similitudine conchæ eleganter declarans, serm. 18. in Cant. sic loquitur: *Quamobrem si sapis, concham te exhibebis, et non canalem; hic siquidem pene simul, et recipit, et refundit; illa vero, donec impleatur, exspectat, et sic, quod superabundat, sine damno communicat.* In eumdem sensum Eucherius in epist.. Paræn. loquitur, dicens: *Primas apud nos curas, quæ prima habetur, obtineat, summasque sibi solicitudinis partes salus, quæ summa est, vendicet. Hæc nos occupet in præsidium, ac tutelam sui, jam non plane prima, sed sola. Omnia vincat eo studio, quo præcedit omnia.* IV. Quia, & salus aliena hanc propriam curam suadet; cum enim, qui sibi nequam est, nemini bonus esse possit, ut commune proverbium habet, quomodo alterius salutem procurabit efficaciter, qui suam negligit? an non audiet ab illis, quibuscum agit: *Medice cura te ipsum*, V. Quia & ipsa ratio eam exigit, dictans, charitatem a seipso incipere. Unde præclare iterum S. Bernardus. S. 18. super Cant. *Ego, inquit, nullum ad salutem pietatis gradum illi gradui interponendum censeo; quem Sapiens Eccl. 30. posuit dicens: Miserere animæ tuæ placens DEO. Propterea inquit Apostolus ad Hebr. 13. abundantius observare oportet nos ea, quæ audivimus, ne forte pereffluamus. Benigna, prudensque charitas affluere consuevit, non effluere.* VI. Etiam Filii sæculi eamdem doctrinam passim exemplo suo docent, ut qui, teste quotidiana experientia, pro-

prium

prium lucrum, & commodo, velut omnium actionum suarum cynosuram spectant, unde merito potest Sacerdos timere, ne, si sui ipsius curam negligat, iterum Christum audiat objicientem sibi, filios sæculi prudentiores esse lucis filiis. VII. Denique natura ipsa in omnibus plantis, & aliis viventibus id confirmat, ut quæ non ante generare, aut semen communicare incipiunt, quam ipsa perfectionem suam intrinsecam acceperint. Merito ergo Sacerdos salubre Siracidis c. 29. consilium sequitur: *Recupera proximum secundum virtutem, & attende, ne incidas*; in errorem scilicet eorum, qui præpostero Zelo sic alienæ salutis curam suscipiunt, ut suæ vel nullam, vel exiguam gerant.

Considera III. Quænam hactenus impedimenta te impediverint, quo minus accuratam tui ipsius curam gereres, tria præcipue reperies. Primum est, *defectus luminis*, quo perfecte cognoscas, & bene ponderes, ac apprehendas, in quo ordinata charitas consistat, unde motiva in priori puncto proposita diligenter consideranda sunt, & alias etiam in Meditationibus cum DEO frequenter de hac materia agendum erit, ut experiaris in te, quod sponsa Cant. 1. de se ipsa fatetur dicens: *Introduxit me Rex in cellam vinariam, & ordinavit in me charitatem*. Secundum est, *Inordinatus zelus*, quo scilicet multa opera suscipimus, non ut proximo prosimus, sed ut laudem, & famam nobis conciliemus; hinc enim fit, ut totos nos ejusmodi operibus impendamus, aliaque opera ad propriam salutem pertinentia vel omnino negligamus, vel certe decurremus, aut obiter dumtaxat, & sine fructu peragamus. Quod impedimentum proinde per rectificationem intentionis removendum est; si enim nihil aliud in omnibus actionibus nostris, quam DEI beneplacitum quæramus, hoc ipso etiam non alio modo, quam qui ipsi placet, proximi salutem procurare desiderabimus, qualis modus autem utique non est, ut proximo cum detrimento nostræ salutis serviamus. Unde verus Operarius prudentes Virgines Matth. 25. imitatur, quæ, cum fatuæ oleum peterent, quod ipsis sine dispendio suo se dare non posse

advertebant, audacter id negarunt, dicentes: *Ne forte non sufficiat nobis, & vobis, ite potius ad vendentes, & emite vobis*. Tertium est, quod multa nimis negotia simul suscipiantur; hinc enim fit, ut quemadmodum S. Gregorius l. Past. c. 4. advertit, *impar inveniatur ad singula, qui confusa mente dividitur ad multa.* Quare pro hoc impedimento removendo bene advertenda, & observanda est doctrina Ludovici de Ponte tom. 3. tr. 4. c. 9. asserentis, fervorem non tam in eo positum esse, ut multa quis complectatur, quam ut officium exacte fiat. Hinc cum Moyses in hoc genere excedere videretur, a socero suo Jetro Exod. 10. audire debuit: *Non bonam rem facis, stulto labore consumeris*. E contrario vero DEUS ipse, licet mundum unico momento creare potuisset, maluit per sex dierum intervallum absolvere, ut vel hoc suo exemplo doceret, quantopere cupiat ab iis, qui minorem mundum, id est, hominem creare, seu in primævum suum statum reducere desideret, nihil præproperum, & inordinatum, sed omnia in mensura, & ordine fieri, ne locum alioqui habeat illud Salomonis effatum: *Totum spiritum suum profert stultus, sapiens differt, et reservat in posterum*. Certe hæc inter primas fraudes dæmonis, quibus fructum, & salutem nostram impedire conatur, merito numeranda est; quam jam olim Exod. c. 5. Pharaoni quoque inspiravit, dum eidem suggessit, ut Israelitas multitudine laborum opprimeret, ne DEO sacrificarent. Ne ergo in hanc fraudem incidat Sacerdos, dicat cum S. Davide Ps. 21. *Erue a framea DEUS animam meam, & de manu canis (*infernalis*) unicam meam*; itaque deinceps sui ipsius curam gerat, ut vere dicere cum Psalmista Psal. 119. possit: *Anima mea in manibus meis semper*: quia ut bene notat S. Bernardus s. 3. de vigil. Nat. *sicut, quod in manibus tenemus, non obliviscimur facile, sic numquam oblivisci debemus negotium animarum nostrarum, & illa cura principaliter in cordibus nostris vigere debet*.

ME-

MEDITATIO III.

DE VITA PRIVATA CHRISTI.

Etsi S. Ignatius pro iis, qui Exercitia longiori tempore facturi sunt, plures Meditationes de vita Christi, puta, de præsentatione illius in templo, de fuga in Ægyptum &c. præscripserit; quia tamen hæc divisio pro octo diebus dumtaxat est facta, ideo, cum omnes Meditationes hujusmodi tam arcto tempore absolvi non queant, in compendio quodam omnes illæ Meditationes sub titulo privatæ vitæ tradi possunt. Unde sicut in priori Meditatione perpensum est, quomodo Christus primum Christiani hominis officium docuerit, scilicet *abstinere*, ita in hac considerandum est, quomodo etiam alterum officium, *agere* videlicet, monstraverit. Quia vero duplex Christi actio fuit, privata scilicet, & publica, priorem in hac meditatione, posteriorem sequenti die considerabimus.

Præludium I. Erit, Christum, nunc circumcisum, nunc in templo oblatum, nunc in Ægyptum fugientem, nunc in templum Jerosolymitanum ascendentem, nunc in Nazareth cum Patre laborantem intueri.

Præludium II. Petere gratiam, ut vitam Christi occultam rite cognoscere, ac æstimare, & pro viribus imitari queas.

Punctum I.

Considera I. Quid Christus a primo instanti Nativitatis usque ad trigesimum annum egerit, id nempe, quod S. Lucas c. 2. tribus verbis istis, *& erat subditus illi*, indicavit; vere enim, si totam hanc illius vitam (quam, quia cum proximo adhuc publice conversari non cœperat, occultam voco) nihil magis, quam obedientiam æterno Patri, & Parentibus terrenis exhibere studebat, uti ex circumcisione, oblatione in templo, fuga in Ægyptum, ascensione ad templum Jero-

ſolymitanum, commoratione tam diuturna in Nazareth patet.

Conſidera II. Quibus in rebus potiſſimum hanc obedientiam exercuerit, nempe ut faceret ſemper, *quæ* Patri cœleſti, & parentibus terrenis placere cognoverat, & *quomodo* placebant, & *quia* illis placebant, & ideo merito Encomium illud: *Bene omnia fecit*: Marc. 7. poſtea audivit.

Conſidera III. Quam præclarum ſit hoc elogium, & quam a te quoque, & omnibus hominibus appetendum, utpote in quo ſumma parfectio continetur, cum, ſicut arbor bona ex fructibus bonis cognoſcitur, ita perfectus quoque Chriſtianus ex quotidianis actionibus rite peractis dignoſcatur, ut adeo merito illuminatus quidam Aſceta dixerit, ſummam Chriſtiani hominis perfectionem in hoc conſiſtere, ut quotidianas actiones bene perficiat. Unde ad hanc perfectionem ipſe quoque Chriſtus Matth. 12. invitavit dicens: *Eſtote perfecti, ſicut et Pater veſter cæleſtis perfectus eſt*: per quæ verba utique non voluit nos in ſubſtantiali perfectione ſimiles eſſe, ſed ut ſicut ille cuncta, quæ creavit, viderat eſſe valde bona. Gen. c. 1. ita & nos illum in hoc imitari ſtuderemus. Vide proin, quomodo hac in parte Chriſtum imitari ſtudueris, & deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Quem fructum Chriſtus ex hac ſua vita occulta tulerit, ſcilicet quod creverit ætate, ſapientia, & gratia apud DEUM, & homines, non quidem augmentum verum in ſapientia, & gratia capiendo (cum a primo vitæ inſtanti ſummo in gradu hæc omnia poſſederit) ſed eam pro noſtra informatione magis in dies manifeſtando.

Conſidera II. Quam fere hunc fructum ſperare etiam tu poſſis, ſi omnia tua opera bene facere ſtudueris; nam vere etiam creſces I. *Ætate* non materiali duntaxat, ſed etiam ſpirituali, de qua S. Gregorius l. 4.
mor.

mor. c. 12. dixit ; *Vitæ Christianæ dies sunt virtutes singulæ ; menses autem multiplicia facta virtutum*. Unde, ut idem l. 4. moral. c. 13. ait, *Electis, cum foris ætas corporis, intus, si ita dicere liceat, crescit ætas virtutis*. *Senectus* quippe *venerabilis est non diuturna*, teste Salomone sap. 4. *neque annorum numero computata ; cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata*. II. Pariter cresces *sapientia* : cum hæc nihil aliud sit, quam rerum cœlestium *sapida sapientia*, id est, non in nuda cognitione earum consistens, sed cum studio sectandi conjuncta ; quis autem hanc sapientiam magis possidet, quam qui opera quotidiana, quæ sola sequuntur nos post mortem, & præmium cœleste solicitant, bene facere studet ? Sed & III. *Gratia apud DEUM*, & Cœlites crescet, cum perpetuam illis laudem per talia opera, gratissimumque obsequium præstet, ut bene S. Augustinus in Ps. 150. notavit dicens : *Vis semper laudare DEUM ? benefac omnia, quæ facis, et semper laudasti Deum*. Unde hi potissimum in judicio *Benedicti* vocabuntur, & ad regnum Patris possidendum a Christo citabuntur. IV. Denique etiam *gratia apud homines* crescet ; tum quia si talia opera pro ipsis, & defunctis offerat, magna, & multa illis beneficia a DEO impetrabit ; atque adeo hoc ipso etiam amorem, & gratiam merebitur ; tum quia, ut Thomas Kemp. l. 1. c. 25. bene advertit, jucundum valde, & dulce est, videre fervidos, & devotos Fratres bene morigeratos, & disciplinatos. Quos omnes fructus breviter, & bene complexus est, qui dixit per talem occultam vitam summum DEO, & Cœlitibus obsequium, summum ipsi operanti in hac altera vita gaudium, summum defunctis, & viventibus auxilium exhiberi, & procurari.

Considera III. Quam recte triplex hoc motivum triplici funiculo, qui difficile rumpitur, comparetur, atque adeo & te, qui ratione vocationis ad majorem perfectionem teneris, merito obligare debeat ad singulare studium bonis operibus rite perficiendis impendendum ; Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibere possis, & debeas ad vitam hanc occultam rite addiscendam, nempe ut Christum in omnibus suis actionibus, & vita *Spectatorem*, *Adjutorem*, *Instructorem seu Magistrum*, *Consolatorem*, *&* *Præmiatorem* adhibeas, dicasque cum pio Poeta:

Tu Consolator, Merces, Spectator, JESU,
Tu meus Adjutor, tuque Magister eris.

Considera II. Quam efficax sit hoc medium ad actiones tuas quotidianas summa cum perfectione obeundas. Si enim spectatorem, & talium maxime, a quibus copiosum præmium sperari potest, præsentia, & aspectus, tantopere excitat Actores aut artifices, ad personam suam aptissime repræsentandam, operaque tua exactissime facienda, quanto magis tu opera tua perfectissime absolvere conaberis, si memineris, te Christum, cujus solius præsentia, & præmia, omnium hominum præsentiam, & mercedem infinities superat, non Spectatorem, & Præmiatorem solum, sed etiam Adjutorem, qui gratia sua, & cooperatione juvet; & Magistrum, qui exemplo suo præeat, & instruat: & Consolatorem, qui in difficultatibus occurrentibus præsentia sua, & consolatione roboret, & soletur, habere.

Considera III. Cum opera Sacerdotis hoc ipso, quod Divino Ministerio immediate sit consecratus, ex se præstantiora longe sint, quam aliorum hominum, quam æquum sit, ut, quemadmodum etiam sæculares Artifices majorem longe diligentiam in pretiosioribus operibus adhibent, ita tu quoque omnem conatum in quotidianis tuis actionibus perfecte obeundis præstes, illud S. Davidis 1. Paralip. c. 29. suo modo usurpans: *Totis viribus præparavi impensas domus Domini* (seu opera mea quotidiana perfeci) *non enim homini præparatur habitatio* (& actio) *sed DEO*. Colloquium ad Chri-

Christum, pro Spectatore, Adjutore, Magistro, Consolatore, & Præmiatore denuo ipsum eligendo.

Materia Lectionis,

Ex libro 2. de Imitatione legi hoc die poterit cap. 1. Ex libello Exercitiorum vero legi possunt Regulæ de electione; non quidem eo fine, ut status (si quidem jam electus sit) de novo eligatur, sed ut in aliis etiam occurrentibus negotiis adhibeantur; modo omnia semper eligens metiatur ex DEI honore, nullo habito respectu ad proprias commoditates, maxime temporales, ut intentio semper in DEUM recta sit, nec ob aliquid terrenum inflectatur.

Præcipue autem S. Ignatius has regulas circa emendationem, & ordinationem status observandas esse ait, ita ut v. g. is, qui matrimonio junctus, vel officio dignitatis Ecclesiasticæ adstrictus est, regularum harum adminiculo, sedulo colligat, quam amplam domum, & familiam æquum sit se habere: quibus eam modis tractare, & administrare conveniat: quibus instruere verbis, & exemplis: quantum præterea de possessis facultatibus sumptum facere liceat in usus proprios vel domesticos: quid rursum pauperibus erogare, vel impendere piis operibus deceat; nihil affectando aliud, nec quærendo, nisi quod honorem DEI, & salutem suam præstet. Hoc enim unusquisque sibi persuasum habeat, tantum se in studiis spiritualibus promoturum esse, quantum ab amore sui ipsius, & commodi proprii affectione sese abstraxerit. Cæterum ipsas regulas modumque eligendi, & alia ad electionem rite instituendam pertinentia partim in ipso libello Exercitiorum, partim in parte prima hujus instructionis fusius legi possunt.

Materia Scriptionis.

Cum nihil æque necessarium, & decens videatur, quam ut dignitatem status sacerdotalis, & vocationis suæ

suæ excellentiam rite cognoscat Sacerdos, ne alioqui de ipso dici queat, quod S. David de homine dignitatem suam non cognoscente Ps. 48. dixit: *Homo* (& Sacerdos) *cum in bonore esset, non intellexit*; propterea *comparatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis*. Merito consultum videtur, ut semper in memoria, aut certe ad manum habeat breviusculas quasdam sententias, quibus SS. Patres sacerdotalis dignitatis magnitudinem exprimere sunt conati; quare non inutilem laborem suscipiet, si hodie paucas ejusmodi sententias sibi conscribat, quales exempli gratia sequentes esse possunt.

I. Sacerdotium est summa bonorum omnium, quæ in hominibus consistunt. S. Ignatius ad Smyrn.

II. Qui bene præsunt, Presbyteri, duplici bonore digni babeantur, maxime qui laborant in verbo, et doctrina: S. Paulus 1. Tim. c. 5.

III. Tantum interesse debet inter Sacerdotem, et quemlibet virum probum, quantum inter cœlum, et terram discriminis est. S. Isidorus Pelus. l. 2. ep. 205.

IV. Quanto anima corpore præstantior est, tanto est sacerdotium Regno excellentius. S. Clemens l. 2. c. 34.

V. Aurum non tam pretiosius est plumbo, quam regia potestate altior est dignitas sacerdotalis. S. Ambrosius l. 2. de dign. dist. 36.

VI. Vere veneranda Sacerdotum dignitas, in quorum manibus DEI Filius velut in utero matris incarnatur. S. Augustinus hom. 2. in Ps.

VII. Omnium quidem bonorum magna est gratia, inter omnes autem maxima est sacerdotalis dignitas, si quis eam immaculate custodiat. S. Chrysostomus hom. 15. in Matth.

VIII. Honorate Sacerdotes, ut Patres, ut Dominos, ut beneficos, et bene vivendi Auctores. S. Clemens l. 7. constit. Apost. l. 32.

IX. *Sacerdotes merito non modo plus vereri debemus, quam vel Principes, & Reges; verum etiam majore bonore, quam parentes proprios bonestare*. S. Chrysostomus l. 3. de Sacerdotio.

X. O

X. O Sacerdos DEI altissimi, si altitudinem cœli contempleris, altior es: si pulcritudinem solis, & lunæ, pulcrior es: si discretionem Angelorum, discretior es: si omnium Dominorum sublimitatem, sublimior es: Solo DEO, & Creatore tuo inferior es: Cassand. in Cathal. gloriæ.

XI. Quod datum non est Angelis, concessum est Sacerdotibus; hi enim ineffabile efficiunt Sacrificii mysterium, & Angeli conficientibus velut famuli assistunt. S. Augustinus.

XII. Grandis dignitas Sacerdotum, sed grandis ruina, si peccant: lætemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum. S. Hieronymus super Ezech. l. 2.

DIES QUARTA.

Scopus hujus diei est Christum in vita publica, id est, in conversatione cum proximo recte instituenda imitari, quæ est altera pars secundi officii ad Christianum, & Sacerdotem maxime pertinentis, & in *agendo* constituti; unde merito Sacerdos operam dare debet, ut omnia hujus diei Exercitia magna cum diligentia peragat, scopumque illis præfixum obtinere conetur.

Tessera.

Non degeneremus ab excelsis cogitationibus Filii DEI, nec inferamus crimen gloriæ nostræ. Mach. c. 9.

MEDITATIO I.

DE DUOBUS VEXILLIS.

Hæc Meditatio eo potissimum tendit, ut sicut in Meditatione de Regno DEI Sacerdos statuit Christum in genere sequi, ita nunc ad armilustrium veniat, discatque contra quos hostes in specie, & quibus armis sub

sub vexillo Christi pugnare debeat, fortiterque se ad bellum accingat. Unde S. Ignatius hanc Meditationem maximi semper faciebat, utpote ex qua ideam totius perfectionis Religiosæ, ipsiusque Societatis JESU fundandæ concepit, ideoque ab aliis quoque eamdem Meditationem magna cum contentione, & fructu, & quidem, si fieri posset, media nocte, ut tanto collectior mens maneret, institui optabat.

Textus S. Ignatii.

Præludium primum erit historica quædam consideratio Christi ex una parte, & ex altera Luciferi, quorum uterque omnes homines ad se vocat, sub vexillo suo congregandos.

Secundum est, ad constructionem loci, ut repræsentetur nobis campus amplissimus circa Jerosolymam, in quo Dominus JESUS Christus tamquam bonorum omnium summus Dux assistat. Rursum alter campus in Babylonia, ubi se Lucifer malorum, & adversariorum Ducem exhibeat.

Tertium ad gratiam petendam illud erit, ut poscamus exploratas habere fraudes mali ducis, invocata simul Divina ope ad eas devitandas; veri autem, optimique Imperatoris Christi agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

Punctum I.

Punctum primum est, imaginari coram oculis meis, apud Campum Babylonicum Ducem imperiorum in cathedra ignea, & fumosa sedere horribilem figura, vultuque terribilem.

Punctum II.

Secundum est, advertere, quomodo convocatos Dæmones innumeros per totum orbem spargat ad nocendum, nullis civitatibus, & locis, nullis Personarum generibus immunibus relictis.

Pun-

Punctum II.

Tertium, attendere, cujusmodi Concionem habeat ad Ministros suos, quos instigat, ut correptis, injectisque laqueis, & catenis homines primum trahant (quod fere contingit) ad cupiditatem divitiarum, unde postea facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in Superbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres sunt præcipui tentationum gradus in divitiis, honoribus, & Superbia fundati, ex quibus in alia vitiorum genera omnia præceps fit decursus.

Similiter ex opposito considerandus est summus optimusque Dux noster, & Imperator Christus.

Primum punctum erit, conspicari Christum in amœno campo juxta Jerosolymam, humili quidem constitutum loco, sed valde speciosum forma, & aspectu summe amabilem.

Secundum autem est, speculari, quo pacto ipse Mundi Dominus universi electos Apostolos, Discipulos, & Ministros alios per orbem mittat, qui omnium hominum generi, statui, & conditioni doctrinam sacram, & salutiferam impertiant.

Tertium, auscultare Concionem Christi exhortatoriam ad servos, & amicos suos omnes in opus tale destinatos, qua eis præcipit, ut juvare studeant quemlibet, ac primo inducendum curent ad spiritualem affectum paupertatis, & insuper (si Divini obsequii ratio, & electio cælestis eo ferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatem: deinde ut ad opprobrii, contemptusque desiderium alliciant, unde humilitatis virtus enascitur. Et ita consurgunt tres perfectionis gradus, videlicet paupertas, abjectio sui atque humilitas, quæ ex diametro divitiis, honori, et superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque est per eam a Filio gratia, ut recipi possim, et manere sub vexillo, idque primo per spiritualem tantum paupertatem, aut etiam in rerum exspoliatione sitam (si quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur)

tur) deinde per abjectionem quoque seu ignominiam , ut ipsum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei tam in alicujus detrimentum, quam in offensam DEI cedat. Terminabitur primum hoc colloquium per Ave MARIA.

Secundum Colloquium ad Christum dirigitur, ut mihi a Patre impetret illud idem, subdeturque in fine Oratio: Anima Christi.

Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum Pater noster.

Pro meliori intellectu hujus Meditationis duo obiter notanda sunt. Primum est, quod S. Pater Ignatius hac similitudine duorum vexillorum usus sit, eo quod illam præ aliis idoneam valde judicaverit, ad Spiritus contrarios detegendos, qui inter nos pugnant, primamque nobis lucem ingenerandam pro spirituum discretione necessariam, ut tanto melius inter bonum, & malum distinguere, & huic quidem resistere, illud vero eligere, & sectari valeamus. Alterum est, quod idem Sanctus Pater in hac Meditatione nullam concupiscentiæ carnis, quæ tamen inter potissimos animæ hostes numeratur, mentionem fecerit, eo quod ea dumtaxat (ut Suarez. to. 4. de Relig. l. 9. c. 5. n. 29. putat) enumerare voluerit, quæ maxime perturbant rectam electionem, suntque divitiæ, honor, & superbia; non autem carnis concupiscentia, cum, quidquid in hoc genere vitiosum est, non cadat sub electionem, sed per se notum sit, eam compesci, & frangi debere. Porro ut & hanc Meditationem facilius sibi applicare possit Sacerdos, poterit eam in tria puncta ad hunc fere modum dividere.

Punctum I.

Considera I. Quales sint Duces, qui te ad suum vexillum attrahere conantur, videlicet ex una parte Christus Creator, Redemptor, ac summus Benefactor tuus, Dux potentissimus, felicissimus, & amantissimus suo-

fuorum Militum, honeftiffimum belli fui finem, majorem fcilicet DEI gloriam, & tuam ac aliorum falutem habens, & ampliffimum denique, ac perenne præmium promittens. Ex altera vero parte Dæmon infenfiffimus DEI, & tuus, omniumque hominum Hoftis; atque adeo pro fine horum omnium perditionem conftituens, & præmii loco milites fuos inexplicabilibus tormentis per totam æternitatem excrucians.

Confidera II. Si juxta S. Jobi teftimonium, Militia eft vita hominis fuper terram, atque adeo neceffario fub alterutro Duce pugnandum eft, an non æquius fit, ut fub Chrifto omnes optimis Ducis conditiones habente, ex fine tam gloriofo, & pro tam magno præmio, quam fub Dæmone contraria omnia habente, & & promittente, ftipendia merearis,

Confidera III. Si ob allatas rationes quivis homo Chrifti vexillum jure merito fequi debet, quanto potiori jure, & alacritate tu Chrifti caftra fequi debeas, utpote quem non modo ad bellum vocare, fed etiam inter præcipuos fuos Capitaneos adlegere dignatus eft. Vide proin, quomodo te hactenus gefferis; & fi quidem te Vexillum Chrifti deferuiffe deprehenderis, vel nunc veniam fupplex a Duce Chrifto pete, atque, ut probrum ex imbecillitate, & infidelitate contractum fortiffimis facinoribus, & generofis victoriis eluas, fedulo te conaturum promitte. Colloquium etiam ad SS. Patronos inftitui poteft.

Punctum II.

Confidera I. Contra quos præcipue hoftes pugnandum fit fub vexillo Chrifti, videlicet contra triplicem Exercitum, quem inimicus Dæmon contra te, & omnes homines educit, divitiarum fcilicet, voluptatum, & honorum inordinatum amorem, & concupifcentiam; nam, ut recte S. Jacobus c. 1. advertit, *unusquisque tentatur a concupifcentia fua abftractus, & illectus.*

Confidera II. Quantopere timendus fit hic hoftis, ob triplicem caufam. 1. Quia tam multas jam victorias

rias a fortissimis quibusque Heroibus reportavit. 2. Quia intestinus, & domesticus hostis est, atque adeo declinari nequit, cum, teste S. Scriptura Gen. 8. *Sensus, et cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua*. 3. Quia perpetuum cum eo bellum gerendum est; nam, ut bene advertit pius Author I. 1. c. 13. *non est homo securus a tentatione, quamdiu vixerit, quia in nobis est, unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus*.

Considera III. Si generosi Milites tanto amplius gaudent de hostis potentia, & fortitudine, quanto meliorem sibi occasionem oblatam advertunt, insignem victoriam, prædamque reportandi, quantopere tu quoque gratulari debeas tibi de tam multiplici, & gloriosa certandi, & vincendi occasione oblata; quod proinde te ipsum ad certamen illis S. Chrysostomi ser. de Mart. verbis animare debeas. *Unde tu Christiane* (ac Sacerdos) *delicatus es Miles, si putas, te posse sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exere vires, fortiter dimica, atrociter in prælio isto concerta. Considera pactum, conditionem attende, militiam nosce: pactum, quod spopondisti: conditionem, qua accessisti; militiam, cui nomen dedisti*. Colloquium ad B. Virginem, rogando illam, ut, quoniam ipsa terribilis fuit, & etiamnum est, sicut castrorum acies ordinata, ita te quoque tuis hostibus terribilem, sua intercessione facere dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quam præclaro exemplo tibi præiverit Dux tuus Christus in certamine contra triplicem hunc Hostem suscipiendo, dum scilicet post quadraginta dierum in deserto commorationem, triplicem cum hoste conflictum suscepit, & in primo quidem concupiscentiam carnis, in altero concupiscentiam honoris, in tertio concupiscentiam divitiarum generose, ac feliciter superavit, ita ut Dux ipse Diabolus cum triplici suo Exercitu eum derelinquere coactus sit, nec umquam amplius redire ausus.

Con-

Conſidera II. Quibus armis potiſſimum uſus ſit ad hoſtes hos ſuperandos: videlicet *gladio ancipiti Spiritus, quod eſt Verbum DEI*; cum, quoties Diabolus ipſum tentavit, eumdem ſententia aliqua ex S. Scriptura velut Verbo DEI petita eluſerit, & fugarit.

Conſidera III. Quam aptus, & efficax ſit hic gladius ad ſimilem de iiſdem hoſtibus victoriam reportandam, cum directe jugulum petat triplicis concupiſcentiæ, & oblatis ſeu oſtenſis bonis melioribus falſam, & apparentem divitiarum, honoris, & voluptatum bonitatem vileſcere, & deſipere faciat. Quam ſedulo proinde ac conſtanter a te maxime, velut Sacerdote clavem ad Armamentarium Verbi Divini ſeu S. Scripturæ habente uſurpari, aliiſque tibi ſubjectis militibus diſtribui debeat. Maxime vero unam ex ſequentibus ſententiis uſurpando: *Quid mihi eſt in cœlo, & a te quid volui ſuper terram? DEUS cordis mei, & pars mea in æternum*. Pſ. 72. *Renuit conſolari anima mea; memor fui DEI, & delectatus ſum*. Pſ. 76. *Delectare*, O anima mea, *in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui*. Pſ. 36. *Abſit mihi gloriari* (& delectari) *niſi in cruce Domini noſtri JESU Chriſti, per quem mihi Mundus crucifixus eſt, & ego Mundo*. Gal. 6. Excita proinde te ad prælium pulchra illa pii Auctoris l. 3. c. 56. ſententia. *Eja fratres, pergamus ſimul, JESUS erit nobiſcum. Erit Adjutor noſter, qui eſt Dux noſter, & præceſſor. En Rex noſter ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuat terrores, ſimus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ noſtræ, ut fugiamus a Cruce*. Colloquium ad Chriſtum dicendo cum memorato Aſceta: *Domine JESU, ſicut dixiſti, & promiſiſti, ſic fiat, & mihi promereri contingat. Suſcepi, ſuſcepi de manu tua Crucem* velut vexillum, & Verbum DEI velut gladium ancipitem ac ſanctum, in quo dejiciam omnes Adverſarios meos; *portabo, & portabo eam uſque ad mortem*.

MEDITATIO II.

DE TRIBUS CLASSIBUS.

Etiam hæc Meditatio percommode fubjungitur Meditationi de duobus vexillis; cum enim Militi, poftquam Hoftis fui fraudes, & Machinationes cognovit, & contra eumdem fortiter pugnare decrevit, nihil magis neceffarium fit, quam ut arma alacriter corripiat, & fuum in ipfa acie Ordinem, & locum a Duce affignatum teneat, recte S. Ignatius in hac Meditatione diverfitatem eorum, qui Chriftum fequi volunt, proponit, ut cognita priorum graduum infufficientia ad finem optatum obtinendum; ad tertium, & perfectiffimum gradum pervenire contendamus, ficque S. Pauli confilium ad æmulanda charifmata meliora adhortantis fequamur.

Textus S. Ignatii.

Præludium primum fiat, propofitis hiftoria tribus hominum claffibus diftinctis, quarum unaquaque decem millia ducatorum alio, quam Divini cultus, & amoris ftudio fibi paraverit; nunc autem placatum habere DEUM, & falva fieri exoptet, fublato utcumque noxio affectu rerum, utpote falutis impedimento.

Secundum eft, imaginaria conftructio loci cujufdam in quo videam, meipfum coram DEO, Sanctifque omnibus adftantem atque perfeverantem, cum defiderio intelligendi, quonam pacto ipfi DEO placere queam potiffimum.

Tertium eft, optata rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & DEO acceptiffimum, & mihi faluberrimum futurum fit.

Prima igitur Claffis optat quidem acquifitæ rei acquirere affectum, ut conciliari DEO poffit, fed media, debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet.

Secunda itidem affectum male ordinatum auferre cupit, fed rem interim mordicus tenere, ac DEUM potius tra-

trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conducibiliorem Statum ad illam tendere.

Tertia. postremo affectum insincerum volens abjicere, rem ipsam vel tollere, vel tenere æque parata est: prout ad Divinum cultum commodius fore, vel ex Divino instinctu, vel ex rationis dictamine animadverterit, ac interim omnia relinquens integra, illud tantum versat, & inquirit, nec aliam admittit relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem, ac desiderium Divinæ gloriæ, ut quam maxima sit.

Colloquia tria subsequentur, ut nuper facta sunt in Meditatione de duobus vexillis.

Hæc Meditatio, ut ex contextu apparet, eo potissimum collimat, ut cognoscat Exercitans, non posse se perfectam paupertatem spiritualem consequi, nisi etiam ad actu-lem sit dispositus, atque adeo paulatim ad Electionem Status faciendam disponit. Quia tamen Sacerdos, qui hic præcipue instituitur, Statum sacerdotalem jam elegisse supponitur, ideo ut debitum fructum ex hac Meditatione ipse quoque referat, poterit eamdem in sequentem modum peragere.

Punctum I.

Considera I. Primam classem Sacerdotum in eo consistere, quod Ordinem quidem Presbyteratus, curamque animarum susceperint, sed nulla ad geminum hunc finem obtinendum media adhibere volunt; hinc SS. Missæ Sacrificium, Officium Divinum, & similia Exercitia spiritualia tepide, & sine fructu peragunt, Verbi Divini prædicationem, & Sacramentorum administrationem obiter, & sine legitimo Zelo obeunt, verbo, solo nomine Sacerdotis, & Pastoris contenti sunt.

Considera II. Quam periculosam sit in hac Classe versari. Quis enim Dux tolerаret Militem, numquam ad vigilias, bellum, aliaque officia militaria prodire volentem? quis Dominus retineret Famulum, solo titulo famuli contentum, numquam autem ad debita servitia præstanda manum applicantem? quanto minus er-

go DEUS tolerabit Sacerdotem, si vitam, & opera Vocationi suæ congrua non egerit? an non jure ad Sacerdotem ejusmodi illa Apocalypsis c. 3. verba repetet: *Scio opera tua, quia nomen habes, quod vivas, & mortuus es. Esto vigilans, & confirma catera, qua moritura erant.* Et iterum c. 2. *Memor esto, unde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac, sin autem venio cito, & movebo candelabrum tuum de loco suo.*

Considera III. An non & tu hac in Classe fueris; & si quidem in ea te fuisse deprehendas, emendationem serio propone, & sicut olim Alexander Militi nomen quidem Alexandri gerenti, sed nulla egregia facinora præstanti dixit: *Aut nomen Alexandri depone, aut Alexandro digna gere*: ita & tu similibus verbis te adhortare: *aut Sacerdotis nomen depone, aut Sacerdote digna age*: nihil enim prodest, quod aliquis Sacerdos vocetur in nomine, si hoc non ostendit in opere, ut recte olim in simili casu S. Augustinus serm. 38. de Sanctis pronuntiavit. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Secundam Classem Sacerdotum in eo sitam esse, quod media quidem ad suam aliorumque salutem procurandam adhibere velint, non autem ea, quæ DEUS, Superiores, recta ratio præscribunt, sed potius, quæ proprius amor, & voluntas dictat. Hinc in functionibus suis potius consolationem, & laudem, ac famam proprim, quam fructum quærunt.

Considera II. Quam parum honorificum, imo noxium etiam sit, in hac quoque Classe consistere. Quis enim Dux Militem retineret, suo mag.s, quam Ducis arbitrio, ac directione pugnare volentem? an non defectu directionis, & auxilii a Duce offerendi infeliciter pugnabit? Idem autem Sacerdos timere debebit, si media a se potius excogitata, quam a DEO, & Superioribus præscripta adhibeat. Tunc enim merito de eo verificabitur, quod Christus Joan. 15. dixit: *Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eum, in ignem mittent, & ardet.*

Con-

Confidera III. An non & tu in hac claſſe adhuc hæreas, atque adeo merito illa Apoc. 3. verba applicare queas: non invenio opera tua plena coram DEO meo. *In mente ergo habe qualiter acceperis* (vocationem tuam) *& audieris* (media, quæ adhibere debeas) *& ſerva, & pœnitentiam age*. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Conſidera I. Tertiam Claſſem Sacerdotum in eo conſiſtere, ut tam ſuam, quam proximi ſalutem non tam juxta ſuum, quam DEI, & Superiorum arbitrium procurare, omniaque ab iis præſcripta media ſolicite uſurpare velint, illud Chriſti præceptum Joan. 15. ſemper ob oculos habentes: *Ego ſum vitis, vos palmites; ſicut palmes non poteſt ferre fructum a ſemetipſo; ſic nec vos, niſi in me manſeritis.*

Conſidera II. Quam multa & efficacia motiva habeas, ut ad hanc Claſſem pervenire totis viribus contendas. Nam 1. Liberalitas DEI ad hunc Statum te vocantis id exigit, cui par eſt utique mutua liberalitate reſpondere. 2. Proprium tuum commodum id ſuadet; quo enim liberaliorem erga ſummam Majeſtatem te præſtiteris, tanto eum in te liberaliorem etiam experieris, & in dies magis idoneus eris ad gratias, & dona ſpiritualia uberiora percipienda, ut S. Ignatius ſuos p.3.conſtit.c.1.§.22.hortatus eſt. 3. Ad ſalutem quoque proximi promovendam mire conducit hæc Claſſis, cum Chriſtus aperte dixerit Joan. 15. *Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum*. Quis autem magis in eo manet, quam qui ad exemplum illius non ſuam in omnibus ſuis actionibus, ſed ejus, qui miſit illum, voluntatem, ac gloriam quærit. 4. Exempla ſæcularium quoque non modice impellunt; quis enim non quotidie videt, quam efficacia media ad finem ſibi præfixum excogitent? quam fortiter & conſtanter ea exequantur? Potuerunt ergo illi & iſti, & tu non poteris?

Conſidera III. Quomodo hactenus conatus ſis ad hanc claſſem pervenire; & conari deinceps velis, illam tibi

S. Pauli ad Eph. 4. sententiam ab Ecclesia dictam credens: *Obsecro vos, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia &c. Sicut vocati estis in una spe vocationis vestra.* Colloquium ad Christum.

Consideratio

De Cura Animarum.

Considera I. In quo consistat Cura Animarum, nimirum in hoc, ut veri Pastoris officium impleas, atque adeo 1. Oves tibi commissas *pascas* SS. Eucharistia, & Verbo Divino tam in Concionibus & Catechesi, quam in privata conversatione. 2. Ut eas Oves tuas pro viribus *custodias*, commendando eas frequenter protectioni Divinæ, repellendo lupos malorum occasionum, easque a fraudibus Furis infernalis, seu Dæmonis defendendo, ut dicere aliquando possis cum vero Pastore Christo Joan. 17. *Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodivi, & nemo ex eis periit.* 3. Ut ægrotas oves *sanes* per confessiones auditas, per opportunas correptiones, per salutaria remedia præscripta. Vide proin, quomodo hæc omnia hactenus observaveris, & observare deinceps velis.

Considera II. Quas ob causas hanc curam Pastoralem libenter suscipere, & sedulo administrare debeas, videlicet 1. Quia DEUS easdem tibi commisit, severam olim rationem exacturus, &, ut S. Joannes Apostolus olim Episcopo, cui Adolescentem educandum commiserat, dixit, ad te dicturus: Redde depositum meum. 2. Quia tam caro sanguinis & vitæ Christi pretio sunt redemptæ, unde merito S. Carolus Borromæus l. 3. c. 2. act. Mediol. f. 837. *Si*, inquit, *tantum erga pecora diligentiæ impendunt Pastores illi* (qui oves materiales custodiunt) *quam, quæso, excusationem habebimus, quibus rationales animæ concreditæ sunt, quod profundum hunc somnum dormimus?* 3. Quia amplissima

ma merces promissa pro tali custodia; *si enim magna mercedis est*, ait, S. Gregorius l. 10. mor. c. 16. *a morte recipere carnem quandoque morituram, quanti est meriti a morte animam liberare in cœlesti Patria sine fine victuram?* Pondera proin hæc motiva, & per eadem Zelum tuum sub cinere amoris proprii sopitum exsuscita.

Considera 3. Quibus mediis & industriis uti debeas ad curam hanc Pastoralem digne, & fructuose gerendam, videlicet iisdem, quibus Pastores ovium materialium uti consueverunt. Et primo quidem Amorem specialem erga oves tuas concipiendo; si enim Dæmon olim, cum a Christo in judicio rogatus, cur dicere ausus sit, quod majori impetu in perniciem animarum feratur, quam torrens violentus per campos rapi consuevit, respondit: *quia tu illas tantopere amas*: quidni eumdem amorem tu quoque considerans simili amore accendaris, atque adeo, & simili impetu rapiaris ad eas diligentissime custodiendas. Secundo Vigilantiam velut canem secum semper habendo, sicque diligenter pericula, quæ ingruere possunt, sollicite prævidendo, & fortiter removendo. Tertio Baculum fortitudinis & invictæ constantiæ in manibus semper tenendo, illud Christi Matth. 10. semper ob oculos habendo: *Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere*, nisi per vestram timiditatem, & socordiam eis aditus ad illam permittatur. Vide proin, quam efficacia sint hæc media, & quomodo tu ea hactenus adhibueris, aut adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO III.

DE VITA PUBLICA CHRISTI.

Per Vitam publicam Christi hoc loco nihil aliud intelligitur, quam tres anni ultimi Vitæ Christi, quos in salute Proximi per publicas actiones, puta conciones, sanationes, conversationes &c. procuranda consumpsit, unde scopus hujus Meditationis erit addisce-

re, quomodo Christus cum hominibus egerit, & quibus industriis eorum salutem procuraverit.

Præludium primum erit, Christum in terris obambulantem, & prædicantem, aliaque beneficia tam corporalia, quam spiritualia conferentem intueri.

Secundum erit, petere gratiam, ut hoc Exemplar bene aspicere, & quam proxime imitari queam.

Punctum I.

Considera I. Quomodo Christus se ad vitam hanc publicam præpararit, & quid ante curam animarum susceptam observarit, videlicet 1. Per baptismi Peccatoribus præcipue ad pœnitentiam administrati susceptionem, perfectissimam humilitatem exercuit, ut, quo altius futurum erat prædicationis Evangelicæ ædificium, tanto profundius prius fundamentum jaceret. 2. Non ante, quam a Patre cœlesti mitteretur, illaque vox, *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui*, de cœlo audiretur; ut adeo merito illa Isaiæ c. 61. verba usurpare potuerit: *Spiritus Domini super me, eo quod unxerit Dominus me, evangelizare pauperibus misit me, prædicare captivis remissionem*. 3. orationi & jejunio per quadraginta dies vacavit, ut gratiam ad tantum opus necessariam petere, & impetrare doceret. 4. Diabolum ter tentantem fortiter repulit, & vicit; ut iterum exemplo suo doceret, neminem secure alios ad pugnam cum Dæmone & vitiis suscipiendam efficaciter hortari posse, si non prius ipse generosam de hoste victoriam reportasset.

Considera II. Quam aptæ sint hæ industriæ ad curam animarum fructuose suscipiendam, eo quod per easdem Operarius Evangelicus cum DEO arctius conjungatur, atque adeo optatum successum, & gratiam vocationis jure merito sperare queat.

Considera III. Quomodo tu hactenus has industrias observaris, & observare deinceps velis. **Colloquium ad SS. Patronos.**

Pun-

Punctum II.

Considera I. Quomodo Christus se gesserit, quando actu curam animarum suscepit; videlicet quod 1. Hanc curam susceperit *prudenter*, præmittendo orationem; & bonam intentionem præmittendo omnibus actionibus, ut, dum ipse rigaret & plantaret, DEUS incrementum daret. 2. *Universaliter*: omnes æquali amore complectendo, ita ut jure usurpare potuerit: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*. Matth. 11. 3. *Efficaciter*; beneficia tam corporalia liberaliter conferendo, ita ut hoc quasi exemplo perinde, ac S. Joannes Discipulos ad imitationem hortatus sit, dicens: *Filioli mei, non diligamus verbo, aut lingua, sed opere & veritate*. 1. Joan. 3. 2. *Fortiter*; nulli difficultati aut murmurationi, alterive obstaculo cedens, nulli labori aut molestiæ succumbens, ita ut velut bonus Pastor animam suam dare non dubitaverit pro ovibus suis, ut per hoc indicium magnitudinem charitatis suæ probaret.

Considera II. Quam bene & succincte his quatuor proprietatibus tota Pastoralis curæ obligatio, & perfectio comprehendatur; quam æquum proinde sit, ut ad hoc exemplar oculos, mentemque assiduo reflectas, & quam proxime æmulari studeas.

Considera III. Quomodo id hactenus egeris, & agere deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera. I. Quomodo Christus se post actiones in Proximi salutem susceptas gesserit, nimirum, quod gratias Patri suo devote egerit; nihil sibi de fructu, sed omnia Patri adscripserit, non quærens gloriam suam, sed ejus, qui miserat ipsum, Patris: non tristatus sit, si optatus successus & fructus non est secutus, sed placide in Divina ordinatione acquieverit.

Considera II. Quam æquum sit, ut tu quoque simi-

li

li modo te geras ; & primo quidem gratias tanto ferventius persolvas, quanto majus tibi beneficium collatum esse agnoscis, dum te velut tam vile, & inutile instrumentum ad tam excelsum opus assumere dignatus est. Deinde vero de fructu etiam tanto tibi minus adscribas, quanto clarius cognoscis, te plantasse & rigasse dumtaxat, incrementum autem a DEO datum esse, atque adeo merito cum S. David Pf. 113. exclames : *Non nobis, Domine, non nobis, sed Nomini tuo da gloriam.* Denique quoad fructum etiam Divinæ dispositioni plenissime te conformes, sciens, quod curam a te solum exigat DEUS, non curationem, & securus sit labor tuus, ut quem nullus defectus evacuare valet, ut bene S. Bernardus l. 4. de consid. c. 2. advertit.

Considera III. Quomodo hæc tria capita hactenus observaris, & observare deinceps velis. Colloquium ad Christum.

Materia Lectionis.

Ex lib. 3. de Imitatione legi potest c. 56.

Ex libello Exercitiorum vero legi possunt tres Gradus Humilitatis in hunc modum a S. Ignatio propositi.

Primus Humilitatis modus hic est ad salutem necessarius, ut me penitus subdam Divinæ legi observandæ, utque ne Mundi quidem totius oblato mihi dominio ; vel extremo vitæ discrimine objecto, transgrediar ex deliberato Mandatum ullum Divinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

Secundus majoris est perfectionis, ut fixo animo ad divitias, paupertatem, honorem, ignominiam, brevitatem vitæ ac longitudinem, æque sim propensus, ubi æqualis est Divinæ laudis, & salutis meæ occasio, utque nulla vel humanæ quantæcumque felicitatis, vel propriæ mortis conditione proposita adducar umquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere.

Tertius est modus humilitatis absolutissimæ, ut priores jam duos adeptus etiamsi nullo superaddito laus DEI par foret, ad majorem tamen imitationem Christi, eligam potius

potius cum eo paupere, spreto, & illuso, paupertatem, contemptum, & insipientiæ titulum complecti, quam opes, bonores, & sapientiæ æstimationem.

Porro circa hos tres gradus rectius intelligendos, sequentia breviter annotasse proderit. Primo. Finem eorumdem esse, ut omnium præteritarum Meditationum fructus in compendium redigantur, & proposita in eis facta confirmentur, unde S. Ignatius eorum considerationem non pro speciali Meditatione præscripsit, sed solummodo per vices, toto diei decursu, recolere eos jussit.

Secundo. Totam perfectionem Christianam in his tribus gradibus contineri, atque adeo primum viæ purgativæ, secundum illuminativæ, tertium unitivæ respondere.

Tertio. Eosdem gradus appellari a S. Patre modos humilitatis, eo quod humilitas, licet immediatus ejus finis sit, affectum propriæ excellentiæ moderari, per hanc tamen moderationem conetur perfecte hominem subjicere DEO, & ad mandatorum perfectam observationem disponere. Aliam insuper rationem, cur hos gradus sic nominaverit, affert Ludovicus de Palma, quod scilicet hi gradus contemptum omnium divitiarum & bonorum, & vires, bonamque dispositionem ad infamiam, & vilipensationem subeundam exigant, quæ omnia sine profunda humilitate fieri non possunt.

Quarto hos gradus a S. Patre faciendæ electioni propositos fuisse, eo quod hæc electio maxime pendeat ex abstractione, a rebus temporalibus, animique subjectione ad DEUM, quæ utraque dispositio per hos gradus obtinetur.

Materia Scriptionis.

Pro hac hodie materiam copiosam axiomata quædam spiritualia dabunt; hæc enim sunt quasi firmi lapides, ex quibus fundamentum Christianæ perfectionis construi debet, ad quos in memoriam & animum jaciendos sequentibus verbis hortatur Origenes hom. 26. in

in Lucam: *Antequam oriatur tempestas, antequam ventorum flatus consurgant, & intumescant flumina, omne studium ad ædificiorum fundamenta vertamus: ædificemus domum nostram firmis lapidibus, ut, cum durus turbo surrexerit, ostendamus nos habere ædificium supra firmam petram Christum JESUM.* Ut autem ejusmodi axiomata in promptu habeas, sequentem in modum annotari possunt.

Axiomata Vitæ Spiritualis.

I. *Nemo bonus, nisi solus DEUS*, Luc. 18. intellige substantialiter, & a se. Hinc DEUS Moysi Exod. 33. *Veni ostendam omne bonum tibi.*

II. *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.* S. Augustinus lib. 1. Conf. hinc DEUS triangulare cor fecit, ut innueret, a solo DEO uno & trino, non autem a circulari Mundo impleri illud posse.

III. *Dulcius ex ipso fonte petuntur aquæ*; quia ex illo purius, recentius, copiosius hauriuntur. Hinc DEUS Jerem. 2. queritur: *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ.*

IV. *Gustato Spiritu desipit omnis caro*: hinc S. David hortatur. Psal. 33. *Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus.*

V. *Nihil malum, nisi peccatum*: quia hoc solum separat a summmo bono, vel minuit possessionem illius. Hinc S. Petrus 1. c. 3. *Quis est*, inquit, *qui noceat vobis, si boni æmulatores fueritis.*

VI. *Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris.* Thomas Kemp. l. 1. c. 25. quia, cum sensus hominis ad malum proni sint, necesse est, ut, quanto violentiis se a malo abstraxerit, tanto propinquius ad summum bonum accedat. Hinc SS. Ignatius, & Franciscus Xaverius nihil magis, quam victoriam sui commendabant.

VII. *Si vis vitam, muta vitam.* S. Augustinus, quia mutando vitam tuam imperfectam, morieris tibi, quan-

tum

tum autem morieris tibi, tantum DEO vivis, qui eſt vita vera, jucunda, ſecura, perennis.

VIII. *Omnis gloria Filiæ Regis ab intus*. Pſ. 44. quia omnis gloria hominis in poſſeſſione ſummi boni, quæ per amorem obtinetur, conſiſtit; amor autem intrinſecus eſt animæ. Hinc merito DEUS per Prophetam Jer. c. 9. hortatur: *Non glorietur Sapiens in Sapientia ſua: & non glorietur fortis in fortitudine ſua: & non glorietur dives in divitiis ſuis: ſed in hoc glorietur, qui gloriatur, ſcire, & noſſe me*.

IX. *Optima vita, optimus DEI cultus*. Seneca in polit. quia optima vita eſt vita beneplacito & voluntati DEI conformis; nemo autem DEUM magis colit, quam qui ejus voluntatem perfecte implet; hinc S. Auguſtinus in Pſ. 150. dicit: *Vis ſemper laudare DEUM? benefac omnia, quæ facis, & ſemper laudaſti DEUM*.

X. *Recte novit vivere, qui recte novit orare*. S. Auguſtinus ho. 40. quæ duo media ad vitam recte inſtituendam ſunt neceſſaria, illuſtratio intellectus, motio voluntatis; hoc autem utrumque per orationem recte inſtitutam obtinetur.

X. *Tantum DEUS apponit ad adjutorium, quantum nos addimus ad ſtudium*. Cæſarius hom. 3. ad Monach. Quia, quando homo facit, quod in ſe eſt, tunc præparatio hominis ad gratiam habet neceſſitatem ad id, ad quod ordinatur a DEO, non quidem neceſſitatem coactionis, ſed infallibilitatis, quia intentio deficere non poteſt, uti S. Thomas 1. 2. q. 112. a. 3. diſcurrit.

XII. *Summa patientia, ſumma ſcientia*; quia hæc ſcientia, ſcilicet noſſe recte pati, eſt ſumme neceſſaria, utilis, & honorifica, unde S. Paulus aperte 2. Cor. 2. dixit: *Non judicavi, me ſcire aliquid inter vos, niſi JESUM Chriſtum & hunc Crucifixum*.

XIII. *Opinio, non tribulatio nos cruciat*: quia tribulatio mala in ſe non eſt, cum ſummam recte accipientibus utilitatem afferat; ſed opinio de illa malam facit; cum igitur turbamur ex earum adventu, non alios culpemus, ſed nos ipſos, id eſt, opiniones noſtras, ait recte Epictetus. c. 10. Enech.

XIV.

XIV. *Prima virtus Monachi est, hominum judicia contemnere.* S. Hieronymus in epist. ad Pammach. quia cum humana judicia plerumque valde distorta sint, id est, contraria rectæ rationi, nihil umquam recte aget, qui talibus judiciis velut regulæ suas actiones conformat. Hinc S. Paulus 1. Cor. 4. dixit: *Mihi autem pro minimo, est ut a vobis judicer, aut ab humano die.* Si enim hominibus placerem, Christi servus non essem.

XV. *Perfectio maxima in minimis.* Quia in his major difficultas superanda est, atque adeo amore DEI, in quo perfectio consistit, magis exercetur; hinc S. Ignatius, teste Nicolao Lyræo l. 1. apopht. 5. ad quemdam sic scripsit: *Libentissime audimus, te inter fratres infima quærere, & ultima atque minima consectari; nam magnitudo humana mentis non in eo sita est, ut magna ex suo sensu quis eligat, & amplectatur, sed ut ad minima se extendat. Perge igitur exerceri in minimis, ut maxima æterna vitæ præmia promerearis.*

XVI. *Qui abstinens est, adjiciet vitam.* Prov. 21. quia, dum sanitatem corporis conservat, vitam quoque corporalem adjicit; & dum ad spirituales actiones rite peragendas aptior per abstinentiam efficitur, spiritualem quoque vitam gratiæ & gloriæ non mediocriter auget.

XVII. *Qui se humiliat, exaltabitur* Luc. 14. nam I. exaltatur ad majorem amicitiam DEI, ut S. Augustinus in Ps. 26. indicavit dicens: *Vis esse exaltatus? esto humilis; quia surgimus sancti, cum fuimus humiles.* II. Exaltatur ad officia digniora: quia DEUS infirma mundi eligit, ut confundat fortia. III. Exaltatur ad famam majorem, quia gloria sequitur fugientes.

XVIII. *Omnia nostra aliena sunt, solum tempus nostrum est.* Seneca; quia temporis solius perfectum dominium habemus; hinc tam solicite monet Apostolus, ad Eph. *Videte, Fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes; sed quasi sapientes, redimentes tempus.*

XIX. *Obediens loquetur victorias.* Prov. 21. quia I. vincet *dæmonem*: qui per solas voluntates nostras proprias nos impugnat. atque adeo, dum hæc aliis perfecte per obedientiam subjicitur, arma dæmonis infrin-

gun-

guntur. Hinc S. Gregorius in 4. Reg. c. 4. *cæteris virtutibus* inquit, *dæmones impugnamus, obedientia vincimus*. II. Vincet *carnem propriam; expedit enim inferius subjici superiori; inquit S. Augustinus, ut is, qui subjici vult id, quod inferius est, subjiciat se Superiori suo. Tu majori tibi minor. Tu DEO, tibi caro.* Hinc Thomas Kemp. l. 2. c. 13. monet: *Disce igitur celeriter Superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare*. III. *Vincet inimicus*; quia, cum placuerint Domino viæ ejus (id quod maxime per obedientiam fieri solet) etiam inimicos convertet ad pacem; aut certe, cum sit vir secundum cor DEI, brachium DEI confortabit eum. IV. Vincit *difficultates in actionibus occurrentes*: Quia, cum faciat cum Ezechia mandata, quæ præcepit Dominus, cum ipso quoque Dominus erit, & in cunctis, ad quæ processerit, sapienter se geret. V. Vincet *tribulationes*: quia obedienti perinde ut diligenti omnia convertentur in bonum.

XX. *In Christianis non exordia laudantur, sed finis.* S. Hieronymus l. 1. contra Jovin. nam in cassum bonum agitur, si ante vitæ terminum deseratur; & frustra velociter currit, qui, priusquam ad metas venerit, deficit, ut S. Gregorius l. 1. mor. recte pronunciavit.

EXERCITIA.

TERTIÆ HEBDOMADÆ.

HActenus in superiori hebdomada consideratum est, qua ratione Christus Dux, & Magister noster prima duo officia hominis Christiani, scilicet *abstinere*, docuerit; superest, ut pariter nunc consideretur, quomodo tertium officium, videlicet *sustinere* docuerit, id quod in tertia hac hebdomada discetur. Unde facile patet, quis sit scopus hujus hebdomadæ, nempe *artem patiendi* a Christo velut peritissimo Magistro discere; quod ut facilius obtineatur, sequentia de hac arte monita breviter notanda sunt.

Pri-

petu feriat, ut Tauri habentes cornua ſupra oculos facere conſueverunt, ſed ſicut unicornis, quod cornu ſuum habet infra oculos, ut adeo videat, quem & qua ratione ferire velit; ſed & cornu valde ſalutari ferit, utpote quod aquas venenatas a veneno liberat, & purgat.

Quartum monitum eſt, hanc artem omnibus quidem hominibus neceſſariam eſſe (cum omnes oporteat per multas tribulationes introire in regnum DEI, Act. 14. &, ut S. Laurentius Juſtin. c. 3. ligni vitæ advertit, *Univerſum vitæ noſtræ tempus ſit quædam vigilia ſolemnitatis æternæ; vigilia autem utique non ſit tempus deliciarum, ſed fletus*) ſed præcipue tamen Sacerdotibus convenire, tum quia ipſi quoque ſunt vas a DEO electum, ut portent nomen DEI coram gentibus & Regibus, atque adeo oſtendetur etiam illis, quanta oporteat eos pro Chriſti Nomine pati; tum quia ipſi ſunt Capitanei Chriſti velut ſupremi Ducis, atque adeo merito etiam majori fortitudine præditi, atque ad adverſa multa perpetienda parati eſſe debent, cum, ut S. Tereſia, teſte Lancizio opuſc. 9. n. 13. dicere ſolebat, ſemper obſervatum ſit eos, qui Chriſto viciniores extiterunt, plus aliis laboribus & adverſis lancinatos & vexatos fuiſſe. Unde Sacerdos curam animarum ſuſcipiens imaginari debet ſibi contingere, quod S. Henrico Suſoni, teſte Nicolao Lyræo in apopht. S. Ignatii l. 1. apoph. 3. contigiſſe ſcribitur, dum ſcilicet juvenis quidam a DEO miſſus ocreas, ſcutum, & haſtam obtulit dicens: *Noveris, te hactenus inter pedites meruiſſe, modo vero ad equeſtrem Ordinem vocari; prius enim ut lubuit, te caſtigaſti, nunc flagello iniquæ linguæ cæderis: hactenus uberibus Chriſti lactatus, nunc felle potaberis: hactenus hominibus gratus eras, licet tibi inimicus, nunc homines contra te calcaneum levabunt.* Unde merito, ſi talia experiatur, dicere poteſt Sacerdos, quod Seneca lib. de provid. dixit: *Digni viſi ſumus DEO, in quibus experiretur, quantum humana natura pati poſſit: Optimi milites ad duriſſima mittuntur.*

DIES QUINTA.

SCopus hujus diei eſt, diſcere a Chriſto, quomodo ſe ad artem patiendi exercendam præparare debeat Sacerdos; ad hanc enim præparationem ipſe Chriſtus non ſemel Diſcipulos ſuos hortatus eſt, maxime vero Jo. 15. dum dixit: *Mementote ſermonis mei, quem ego dixi vobis. Non eſt ſervus major Domino ſuo. Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur.* Et iterum c. 16. *Abſque ſynagogis facient vos, ſed venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur, obſequium ſe præſtare DEO. Sed hæc locutus ſum vobis, ut, cum venerit hora, eorum reminiſcamini, quia ego dixi vobis.* Hinc etiam S. Auguſtinus in Pſ. 40. monet: *Ad tribulationes, preſſuras, anguſtias, tormenta, dolores, abundantiam tentationum paremus animos; ne imparati deficiamus; hæc enim nobis ſcripturæ in hoc ſæculo promittunt.* Ne autem falli timeamus a Scripturis, ſic paulo ante locutus eſt: *Fratres mei, obſecro vos, attendite Scripturas noſtras, ſi aliquid fefellerunt, &, ſi aliquid dixerunt, & aliter accidit, quam dixerunt.* Quia vero Chriſtus triplicem præcipue præparationem adhibuit; ſcilicet lotionem pedum, Euchariſtiæ inſtitutionem; & orationem in horto, ideo quomodo eamdem Sacerdos quoque imitari debeat, per triplicem hodiernæ diei Meditationem oſtendetur.

Theſſera.

Ludam, & vilior fiam plus, quam factus ſum, & humilis ero in oculis meis. 2. Reg. 6.

MEDITATIO I.

DE LOTIONE PEDUM, SUMMAQUE humilitate per eam a CHRISTO exercita.

Punctum I.

Præludia more conſueto.

Conſidera I. Qua potiſſimum de cauſa Chriſtus ſe ad

ad pedes Apostolorum abjecerit, pedesque laverit, nempe ut humilitatis profundissimæ exemplum pulcherrimum relinqueret; hoc enim ipse Jo. 13. indicavit, dum dixit: *Exemplum dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis*; quod utique non de lotione pedum, sed humilitate per eam exercita intelligendum est; ut scilicet, quemadmodum Matth. 11. dixit, discerent ab ipso mites & humiles corde esse, id est, non modo se minimos omnium per intellectus judicium æstimarent, sed etiam revera ut tales ab aliis haberi, & tractari per voluntatis affectum appeterent.

Considera II. Quam magnum & præclarum fuerit hoc exemplum; si enim magna prorsus, teste S. Bernardo s. *super missus est*, & rara virtus est humilitas honorata, mirabilem te apparere, & contemptibilem te reputare; quantam oportet fuisse Christi humilitatem, qui cum in forma DEI esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem DEO, sed semetipsum exinanivit, formam servi, id est, hominis quoad conditionem status postremi & minimi accipiens.

Considera III. An non S. Augustinus hoc exemplum considerans merito to. 2. Epist. 56. dixerit: *Obsecro, & plurimum rogo, non patiamini sine causa tam pretiosum exemplar vobis exhibitum esse, sed conformamini illi, & renovamini spiritu mentis vestræ*. Vide proin, quomodo hoc exemplar hactenus secutus sis, & sequi deinceps velis, maxime cum tam præclaram habeas occasionem, Parochianis tuis, cum magna humilitate te subjiciendi, & serviendi, si non materiali, spirituali certe pedum lotione, id est, absolutione sacramentali. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quas ob causas Sacerdos specialiter hoc Christi exemplum imitari, profundissimæque humilitati studere debeat, videlicet I. *Ob summam suam dignitatem*, qua omnes homines, etiam ipsos Reges, ut alibi ex SS. Patribus ostensum est, superat, unde merito sibi appli-

-care debet salubre Siracidis c. 3. Eccl. monitum: *Quanto magnus es, humilia te in omnibus & coram DEO invenies gratiam, quoniam magna potentia DEI solius, & ab humilibus honoratur. II. Ob. muneris sui qualitatem*: cum enim finis hujus muneris sit DEI gloriam, suamque & proximi salutem pro viribus procurare, merito humilitatem tamquam efficacissimum medium ad triplicem hunc finem obtinendum, arripere debet; cum DEUS infirma & humilia mundi eligere soleat, ut confundat fortia. Unde merito Sacerdos S. Augustini sapientissimum consilium sequi debet, in serm. de verbis Domini dicentis: *cogitas magnam fabricam construere celsitudinis* (qualis utique est gloria DEI major, & propria, proximique perfectio) *de fundamento prius cogita humilitatis. III. Ob patientiæ necessitatem*: cum enim ars patiendi Sacerdoti præ reliquis sit necessaria, æquissimum est, ut humilitati quoque specialiter studeat, quia, ut DEUS ipse S. Catharinæ Senensi Dial. c. 154. dixit, humilitatis Soror est patientia invicta, & hæc patientia est medulla charitatis, ac signum evidens, ac aperte demonstrativum, quod anima sit in gratia consistens in DEO. Unde de ipso Christo S. Paulus ad Philipp. 2. dixit, quod prius humiliaverit seipsum, & postea primum factus sit obediens usque ad mortem crucis.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva ad humilitatem persuadendam; quamque adeo vere S. Joannes Evang. B. Mariæ Magdalenæ de Pazzis in raptu dixerit (ut vitæ ipsius p. 4. c. 40. refertur) quod anima, quæ in se habet perfectionem humilitatis, facillime possidebit amorem absque eo, quod aliud exercitium adhibeat ad illum obtinendum; & numquam inveniatur cor plenum humilitate, quin sit plenum amore.

Considera III. Quomodo tu deinceps virtutem hanc sectari velis, eumque in finem semper meminisse, quod S. Bernardus in Epist. Non vere minus, quam præclare dixit: *Nulla splendidior gemma in omni præcipue ornatu summi Pontificis* (& ob paritatem rationis, etiam cujusque Sacerdotis) *quam humilitas; nempe si amittitur, illa virtutum aggregatio non nisi ruina est*; perit

enim

enim omne, quod agitur, si non in humilitate custoditur, teste S. Gregorio l. 8. moral. Colloquium ad B. V. rogando, ut, sicut ipsa placuit ex virginitate, sed ex humilitate concepit, ita quoque similem humilitatem impetrare dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis uti debeas ad hanc tam necessariam humilitatis virtutem obtinendam, tribus videlicet. I. *Assidua consideratione humilitatis Christi*; ita enim S. Bernardus epist. 87. suasit dicens: *Exinanivit semetipsum Christus, ut prius præstaret exemplo, quod docturus erat verbo, & ut non apponat se ultro magnificare homo super terram; intolerabilis est impudentia, ut, ubi se exinanivit majestas, vermiculus infletur, & tumescat. II. Sincera sui cognito*: ita namque S. Bernardus in persona DEI loquens indicavit: *O homo, si te videres, mihi placeres, & tibi displiceres: sed quia te non vides, tibi places, & mihi displices.* Hinc senex quidam interrogatus a fratre, quomodo anima humilitatem adipisci posset? respondit: *Si sua tantummodo, & non alterius mala consideret.* Uti in vitis PP. l. 3. n. 131. refertur. *Humiliatio crebra*: nam, teste S. Bernardo in Epist. *Humiliatio est via ad humilitatem, sicut patientia ad pacem, sicut lectio ad scientiam. Si ergo virtutem appetis humilitatis, viam non refugias humiliationis; nam, si non poteris humiliari, non poteris ad humilitatem pervenire.*

Considera II. Quam efficacia sint hæc media, utpote per quæ tot & tam sancti Viri ad summam humilitatem pervenerunt, ita ut merito de iis usurpari possit verissima Joannis Climaci c. 2. & 3. grad. 15. sententia, qua dixit: *Quoties aliquem vel audieris, vel videris intra paucos annos altissimam tranquillitatem* (seu perfectionem, quæ est mater tranquillitatis) *acquisivisse, noli hunc existimare; aliam, quam hanc beatam, celeremque viam humilitatis pedibus ambulasse.*

 Con-

Considera III. Quomodo deinceps hæc media usurpare velis, dicereque ad Christum per colloquium cum S. Bernardo S 2. de Ascens. Dom. *Domine JESU, beatus, qui ubique te Ducem habet, non illum refugum spiritum, qui statim ascendere voluit, & tota divinitatis dextera percussus est. Nos autem populus tuus & oves pascuæ tuæ, sequamur te per te ad te, quia tu es Via, Veritas, & Vita; Via in exemplo, Veritas in promisso, Via in præmio.*

MEDITATIO II.

DE SS. EUCHARISTIÆ INSTITUTIONE.

Præludia consueta.

Punctum I.

Considera I. Quæ fuerit causa primaria Eucharistiæ a Christo institutæ, scilicet, ut per eamdem Sacrificium perpetuum ipse per Sacerdotes velut Ministros æterno Patri suo offerret; ob hanc enim causam S. David Ps. 109. dixit: *Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.*

Considera II. Quam præstans, Deoque gratum sit hoc Sacrificium; si enim sacrificia pecorum, aut thymiamatis olim in veteri testamento oblata tam suavem DEO odorem creabant, id est, tam grata DEO extiterunt, ut & placari se tam facile permitteret, & tam multiplicia dona offerentibus conferret; quanto magis gratum eidem DEO Patri oportet fuisse hoc Sacrificium, quod sive offerentem, sive rem oblatam, sive intentionem offerentis spectes, omnia sacrificia alia etiam collective accepta infinities dignitate sua excedit, ita ut merito dicatur a Theologis, etiamsi omnes omnium Sanctorum actus virtuosi in uno cumulo, DEO cum omni possibili devotione offerrentur, numquam eos tam gratos eidem futuros, quam sit unicum Sacrificium Missæ a sceleratissimo etiam Sacerdote oblatum.

Con-

Confidera III. Quam magnum beneficium tibi fit collatum, dum præ innumeris aliis hominibus electus es, ut Chrifti perfonam in Sacrificio hoc offerendo fuftinere, tamque gratum quotidie æterno Patri obfequium offerre, fimulque ut Thomas Kemp. l. 4. cap. 5. loquitur, Angelos lætificare, Ecclefiam ædificare, vivos adjuvare, defunctis requiem præftare, & teipfum omnium bonorum participem efficere poffis, ita ut merito idem Auctor præ admiratione exclamet: *Grande myfterium, & magna dignitas Sacerdotum, quibus datum eft, quod Angelis non eft conceffum. Certe fi haberes Angelicam puritatem, & S. Joannis Baptiftæ fanctitatem, non effes dignus hoc Sacramentum accipere, & tractare.* Itaque *attende tibi, & vide, cujus minifterium tibi traditum eft per manus Epifcopi; ecce Sacerdos factus es, & ad celebrandum confecratus, vide nunc, ut fideliter, & devote in fuo tempore DEO Sacrificium offeras, & teipfum irreprehenfibilem exhibeas.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Quæ fit altera caufa hujus inftitutionis, nempe ut effet memoriale Paffionis fuæ; ita enim ipfe indicavit, dum ftatim inftitutioni fubjunxit dicens; *Hæc facite in meam commemorationem.* Hinc & ipfa panis, & vini confecratio feorfim facta, & cæremoniæ, quæ adhibentur ex fcripto Ecclefiæ, ad Paffionem Chrifti in memoriam revocandam conducunt; ideo namque Sacerdos, tefte pio Auctore. l. 4. c. 5. *Habet ante fe, & retro Dominicæ crucis fignum ad memorandam jugiter Paffionem. Ante fe crucem in cafula portat, ut Chrifti veftigia diligenter infpiciat. Poft fe cruce fignatus eft, ut adverfa qualibet ab aliis illata clementer pro DEO toleret.*

Confidera II. Quantas hinc vires accipere queas ad crucem cum Chrifto fortiter, & conftanter portandam: fi enim tefte S. Gregorio: *Nihil eft, quod non æquanimiter toleretur, fi Chrifti Paffio ad memoriam revocetur*; quanto magis ad patientiam tu excitaberis,

 qui

qui quotidie Christi Passionem modo tam perfecto in hoc Sacrificio recolis.

Considera III. An hactenus hoc medio usus sis ad artem patiendi addiscendam, & uti deinceps velis. Colloquium ad B. V. orando, si placet, hymnum: *Stabat Mater*.

Punctum III.

Considera I. Quæ sit tertia causa institutionis hujus, scilicet ut Eucharistia esset cibus animæ, eamdem ad omnes labores exantlandos, adversitatesque fortiter perferendas confortans; ita enim S. David Ps. 22. indicavit dicens: *Parasti in conspectu meo adversus omnes, qui tribulant me*. Eadem de causa Christus hunc cibum paulo ante principium suæ Passionis instituit, sumpsitque ipsemet, & Discipulis suis distribuit, ut se quidem apparenter, atque ad exemplum, Discipulos vero re ipsa roboraret, atque ad societatem Passionis excitaret; si enim alias in fortitudine cibi, qui tantum figura erat Eucharistiæ, ab Angelo oblati quadraginta dierum, & noctium molestissimum iter tam facile superavit, quanto majores vires ipsum figuratum, nempe Eucharistia, communicabit, ut non ad montem Horeb, ut Elias, sed ad montem Calvariæ cum Christo ambulemus, eidemque compatiamur, & commoriamur.

Considera II. Quam vel ex hoc titulo iterum te felicem censere debeas, quod tam præclarum medium tibi ad artem patientiæ juxta exemplum Christi Magistri, ac Ducis tui exercendam, oblatum sit, quamque adeo æquum sit, ut, quoniam sive supra, sive infra, sive intra, sive extra te converteris, ubique crucem inventurus es, quotidie hoc cibo cum magna aviditate fruaris, eumque in finem salubrem S. Augustini super c. 28. Matth. adhortationem tibi applices: *Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit: sic vive, ut quotidie merearis accipere*; ne alioqui de te dici queat, quod de Juda infelici S. Hieronymus super Luc. dixit, quod sci-

ſcilicet *biberit* (& comederit) *ſed non ſaturatus ſit; nec ſitim extinxerit ignis æterni, quia indigne ſitivit myſteria Chriſti.*

Conſidera III. Quomodo hactenus hunc cibum deſideraris, & ſumpſeris, & ſumere deinceps velis; nam, ut recte iterum pius Aſceta l. 4. c. 3. notavit, *hæc eſt una principalis fidelis animæ conſolatio, quamdiu peregrinatur in mortali corpore, ut ſæpius memor DEI ſui, dilectum ſuum devota ſuſcipiat mente.* Colloquium ad Chriſtum cum congruis affectibus.

MEDITATIO III.

DE AGONIA CHRISTI, ET ORATIONE IN HORTO.

Præludia more ſolito.

Punctum I.

Conſidera I. Cur Chriſtus tam gravem agoniam, & triſtitiam in monte Oliveti ſuſtinere voluerit, ita ut repræſentatio ſola ſanguineum ipſi ſudorem expreſſerit, nimirum ut ſolidam iterum præparationem ad ſecuturam Paſſionem doceret, & ſic levius adverſa tolerare faceret; *minus enim jacula feriunt, quæ prævidentur; & nos tolerabilius mundi mala ſuſcipimus, ſi contra hæc per præſcientiæ clypeum munimur;* ut recte S. Gregorius ho. 35. in Evang. notavit.

Conſidera II. In quibus capitibus hæc præparatio conſtiterit, nempe in ſequentibus I. Quod firmiſſime ſibi perſuaſerit, ſe ſecundum puram naturam humanam ſpectatum, eiuſmodi adverſitates, & tribulationes perpeti, ut decebat, non poſſe, ſed omnem ſuam ſufficientiam ex DEO eſſe. II. Quod ad montem Oliveti, id eſt, miſericordiam DEI confugerit, ab eaque per ter repetitam ardentiſſimam orationem aut translationem calicis ſeu paſſionis, aut certe gratiam, & auxilium ad eumdem exhauriendum petierit. III. Quod voluntatem

ſuam

ſuam DEI voluntati pleniſſime conformarit, atque ideo calicem, ubi transferre eum, DEUM nolle cognovit, promptiſſima mente acceperit; hoc enim indicant verba illa Matth. 26. *Pater ſi non poteſt tranſire calix iſte, niſi bibam illum, fiat voluntas tua.*

Conſidera III. Quam ſolida ſit hæc præparatio, dignaque quam omnes artem patiendi diſcere volentes adhibeant, utpote omnes eos actus, qui in ſimili caſu a ſapientiſſimo quoque præſcribi, aut requiri poteſt, continentem. Vide proin, quomodo tu eam hactenus uſurpaveris, & uſurpare deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Cur Chriſtus ad ſuam hanc agoniam ſpectandam tres dilectiſſimos ſuos Diſcipulos, quibus ante in monte Thabor gloriam ſuam oſtenderat, ſecum acceperit; videlicet ut per hanc aſſumptionem ſignificaret, ſe eos, quos magis diligit, magiſque gloriæ ſuæ olim participes eſſe cupit, prius etiam triſtitiæ, & paſſionis Socios habere velle. Hinc poſtea aliquando B. Baptiſtæ Veranæ, ut in Chron. S. Franc. p. 4. tr. 2. l. 7. c. 24. refertur, dixit: *Recordare, magis me tibi oſtendiſſe ſignum amoris, dum te afflixi, quam dum tenerem arctiſſime in dulciſſimis brachiis meis.*

Conſidera II. Cum tu, veluti Sacerdos pariter inter Diſcipulos, & intimos DEI amicos adlectus ſis, an non tuo quoque deinceps tribulationes omnes pro ſpeciali beneficio agnoſcere, atque adeo per præparationem in priori puncto indicatam ad eaſdem diſponere, liberaliterque offerre velis, memor, & te ipſe inter illos eſſe, quibus a S. Paulo ad Phil. 1. dictum eſt: *Vobis donatum eſt pro Chriſto, non ſolum ut credatis, ſed etiam ut pro illo patiamini*. Quod etiam S. Auguſtinus in lib. de patient. confirmans, *Virtus animi*, inquit, *quæ patientia dicitur, tam magnum DEI donum eſt, ut etiam ipſius, qui nobis eam largitur, patientia prædicetur.*

Con-

Conſidera III. Ad quas præcipue tribulationes in ſpecie te præparare, & offerre debeas, videlicet ad eas, quas S. Gregorius ho. 7. ſup. Ezech. ſequentibus verbis indicavit. *Tribus modis virtus patientiæ exerceri ſolet; alia namque ſunt, quæ a DEO; alia, quæ ab antiquo adverſario; alia, quæ a proximo ſuſtinemus: a proximo namque perſecutiones, damna, & contumelias ſuſtinemus; ab antiquo Adverſario tentamenta; a DEO autem flagella toleramus. Sed in his omnibus vigilanti animo ſemetipſam debet mens circumſpicere, ne contra mala proximi pertrahatur ad retributionem mali: ne contra tentamenta Adverſarii ſeducatur ad delectationem, vel conſenſum delicti: ne contra flagella opificis prorumpat in exceſſum murmurationis.* Vide ergo, quomodo in his te hactenus geſſeris, & gerere deinceps velis. Colloquium ad B. DEI Matrem.

Punctum III.

Conſidera I. Quem fructum Chriſtus ex hac ſua præparatione reportarit, ſcilicet ut cæleſtis Pater per Angelum de cœlo miſſum, ipſum conſolaretur, atque ad crucem fortiter ſuſtinendam amaret, id quod verba illa, *Surgite eamus*, indicant.

Conſidera II. Quomodo Angelus eumdem confortarit, nempe non aliter, quam oſtendendo, cæleſtem Patrem omnino velle, ut calicem Paſſionis exhauriat, eo quod talis paſſio maxime conducat ad gloriam DEI, ad exaltationem Chriſti, & aliorum hominum ſalutem.

Conſidera III. Quam ſolida, & efficax ſit hæc confortatio, utpote quæ præcipuum motivum Chriſto obtulerit ad voluntatem ſuam cum DEI voluntate conformandam, crucemque cum gaudio amplectendam, ſcilicet aptitudinem, & efficaciam ad triplicem finem, qui ipſi in Incarnatione præfixus erat, obtinendum; hinc adeo exarſit hoc motivo in crucis amorem, ut quondam poſtea Religioſo cuipiam ex familia S. Birgittæ revelarit, ſe tanto patiendi ardore affici ad æter-

ni Patris sui gloriam, & honorem, ut etiamnum ad dexteram Patris sui sedens animas quærat pias, & benevolas, quæ sua ei corpora velut commodato donent, ut ipse in eis multa pati, & desiderium glorificandi Patrem suum per crucem amore plenam continuare possit. Vide proin, quomodo & tu hac confortatione te roborare, Christoque corpus, & animam tuam ad multa patienda pro simili fine commodare velis. Colloquium ad Christum.

CONSIDERATIO

DE CHARITATE ERGA ALIOS HOMINES

Cura Pastorali tua, non subjectos.

Considera I. Et examina, quid charitas ista a te requirat, videlicet I. Ut neminem umquam cogitatione (puta suspicionibus vanis, temerariis judiciis, & fastuosis contemptibus) nec verbo (puta, murmuratione, detractione, mordaci, aut contumelioso sermone) nec opere (puta percussione illicita, damno in opibus illato, aut honore, auxiliove negato) lædas; hoc enim est primum charitatis officium, quod Tobias senior filio suo juniori c. 4. commendavit dicens: *Quod ab alio non vis fieri tibi, vide, ne tu alteri feceris.* II. Ut proximum tuum pro viribus tuis diligas, cogitatione (puta honorifice, & bene de ipso sentiendo; facta ipsius excusando, & meliorem in partem interpretando; &, ubi excusationem non patiuntur, cum patientia, & cordiali condolentia sufferendo) verbo (puta, suaviter ipsum alloquendo: leniter, si opus est, corrigendo: honeste de illo loquendo, & detractiones aliorum adversus illum factas aptis remediis avertendo) opere (puta, petita obsequia libenter concedendo; debitum honorem exhibendo, & in necessitatibus illius hilariter, & prompte succurrendo) vide proin quomodo hæc omnia præstiteris, & præstare deinceps velis.

Considera II. Cur tu velut Sacerdos specialiter ad hanc

hanc charitatem exercendam obligeris, videlicet ob sequentes tres causas. 1. Quia, cum tu quoque ob officii similitudinem Apostolum, & Discipulum Christi te profitearis, tibi quoque proprie convenit illa Christi Joan. 13. adhortatio: *Mandatum novum* (non novitate temporis, cum pridem jam a DEO sit datum, sed novitate specialis commendationis) *do vobis, ut & vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes, quia Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem*. 2. Quia, cum DEUM ob innumera beneficia accepta, clarioremque illius cognitionem magis quam alii, diligere tenearis, hoc ipso etiam proximum magis amare teneris, cum *hoc habeamus mandatum a DEO*, teste S. Joanne 1. cap. 4. ut, *qui diligit DEUM, diligat & Fratrem suum; si enim non diligat Fratrem suum, quem videt, DEUM, quem non videt, quomodo potest diligere?* unde merito S. Gregorius lib. 5. moral. dixit: *Tunc plenius in dilectione DEI proficimus, cum in ejusdem dilectionis gremio prius proximi charitate lactamur*. 3. Quia, cum nihil in urbe aliqua, vel Religione magis necessarium sit, quam concordia, & charitas (concordia namque res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur) atque adeo frequenter, & efficaciter alios ad hanc charitatem, & concordiam adhortari debeas, æquum est, ut exemplo magis, quam verbo eamdem doceas: nam, ut S. Gregorius l. 10. moral. recte advertit, *nullum consilium melius est, quam si exemplo tuo Fratrem docere studeas, quæ oportet fieri, provocans eum ad meliora, & consulens ei non solum verbo, aut lingua, sed etiam opere, & veritate*.

Considera III. Quo medio potissimum uti vel ad hanc virtutem acquirendam, videlicet, ut Proximum tuum velut alterum Christum intuearis (cum Christus Matth. 25. aperte fassus sit, quidquid uni ex minimis fecerimus, se non aliter, ac si sibi factum esset, æstimaturum, & compensaturum, & eumdem, vel ut alterum te, aut certe ut membrum ejusdem Corporis Mystici consideres; sic enim, cum nemo seipsum odio habeat, sed potius totis viribus diligat, etiam ad Pro-

ximum

ximum ſimili modo diligendum excitaberis. Vide ergo, quomodo his mediis uſus hactenus fueris, & uti deinceps velis.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Chriſti legi poteſt medium caput 12. lib. 2.

Ex libro Aſcetico vel Hiſtorico aliquot capita vel folia.

Ex libello Exercitiorum vero legi poſſunt Regulæ poſteriores de diſcretione Spirituum, quas proin, ſicut priores, etiam in compendium breviter redactas huc ponam.

Regula I.

Proprium DEI, & Angeli boni eſt, veram lætitiam ſpiritualem infundere; nam Diabolus hanc lætitiam potius ſophiſticis argumentis veri ſpeciem præſeferentibus oppugnare, & expellere ſolet. Per quam regulam pulchre licet diſtinguere veram, & fictam conſolationem, dum ſcilicet vera conſolatio ſemper ſolida, & ſecura media aſſumit, ficta vero fallaciis, & fraudibus tantum Divinorum prætextu veſtitis utitur.

Regula II.

Solius DEI eſt animam nulla præcedente cauſa (id eſt, nullo vel ſenſibus, vel potentiis internis objecto propoſito) conſolari, & in amorem ſuum trahere. Ex qua regula anxiæ mentes præſens hauriunt remedium, quo admonentur, ne nimium ſuis viribus incumbant, atque in interioribus ſuis diſponendis nimium ſe fatigent, ſed potius per bonam fidem, ſpiritum contritum, & humilem conatum ſe diſponere ad Divinas conſolationes ſtudeant.

Regu-

Regula III.

Quoties consolationis causa præcessit, tunc, cum Angelus tam malus, quam bonus illius causa esse possit, ex fine cognoscendum est, a quo proveniat talis consolatio; nam bonus bonam, malus malam operationem intendit. Circa quam tamen regulam notandum est, non esse hic sermonem de interna intentione Angelica (hæc enim cognosci ab homine non potest) sed de ipsa executione externa instinctuum, nam hujus executionis indicia prudenti conjectura nos assequi posse, sat clare S. Paulus 2. Cor. 2. indicavit, dum dixit: *Non ignoramus cogitationes ejus*, id est, fraudes, & machinationes.

Regula IV.

Id moris est spiritui maligno, ut ab initio simulet se fovere bonas cogitationes, mox tamen ad perversa desideria alliciat. Hinc ex serpentina cauda, ejus fallacia deprehendi debet, ut verificetur illud Psalmistæ Ps. 9. *In laqueo isto, quem absconderunt, comprehensus est pes eorum.*

Regula V.

Ut clarius cognoscatur, unde motiones internæ proveniant, ad principium, medium, & finem earum diligenter attendendum est; si enim ex horum aliquo deprehendatur, animam ad malum impelli, vel a bono avocari, vel pacem animæ turbari, clarum est, eas a maligo spiritu provenire.

Regula VI.

Quando ex indiciis in priori regula indicatis colligitur mali spiritus suggestio, expedit totum discursum revolvere, ut, dum advertitur, qua ratione bonas cogita-

gitationes prætexere, pacemque turbare conatus sit, facilius fraudes illius caveantur.

Regula VII.

Uterque spiritus eam habet consuetudinem, ut, si animam sibi contrariam inveniat, violenter eam, sicut imber decidens in petram, invadat; si autem consentientem reperiat, suaviter in eam, sicut stilla in spongiam, illabatur.

Regula VIII.

Etsi, quando consolatio nulla præcedente causa oritur, ea a solo DEO oriri possit, diligenter tamen attendendum est, an non in progressu consolationis aliquid senserimus, vel deliberaverimus, quod a DEO non proveniat, atque adeo nec assensum mereatur.

Materia Scriptionis.

Hodie utiliter scribi possunt aliquæ SS. Patrum, vel aliorum Doctorum sententiæ, quæ ob doctrinæ, quam continent, utilitatem præ reliquis notari, & velut regulæ universales assiduo in memoria haberi debeant, quales exempli gratia sequentes esse possunt.

I. Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. S. Augustinus l. 1. Conf. c. 1.

II. Quid per multa vagaris, o Homuncio, quærendo bona animæ tuæ, & corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. S. Augustinus l. de Spirit. & anim. c. 64.

III. Si quæris, quære; sed non ubi quæris, quære in fonte, quia ibi omnia vivunt. S. Augustinus.

IV. Quales impetus habebas ad Mundum, tales habeas ad Artificem Mundi. S. Augustinus in Ps. 31.

V. Infelix homo, qui scit illa omnia, te vero nescit; beatus vero, qui te scit, etiamsi illa nesciat; qui autem

te,

te, & illa novit, non propter illa, sed propter te solum beatus est, S. Augustinus in Confess.

VI. *Dilige*, & fac, quod vis. Radix sit intus dilectionis, non potest non de radice ista bonum procedere. S. Augustinus in c. 3. Ep. 1. Joan.

VII. Hoc quisque est, quod amat. Si terram diligis, terra es: Si DEUM diligis, quid vis, ut dicam? DEUS es. S. Augustinus.

VIII. Si veram cupias addiscere Theologiam,
Sit tibi scire DEUS, sit tibi velle DEUS.
Si veram cupias addiscere Philosophiam,
Plurima sustineas, pluribus abstineas.

IX. Si vis tranquillam, charissime, ducere vitam,
Sit tibi mors mundus, sit tibi vita DEUS.

X. Non quam multis placeas, sed qualibus, cura. Vide de tranquill.

XI. Quid sis interest, non quid habeas. Idem.

XII. Si vis beatus esse, hoc stude, æternorum intuitu contemnere, & contemni. Idem.

XIII. Oratorem te puta, si tibi ante omnes, quod oportet, persuaseris. Idem.

XIV. Facillime bonus eris, si ea vitaveris, quæ vituperaveris. Idem.

XV. Tantum ad virtutem adjicies, quantum voluptati detraxeris. Idem.

XVI. Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris. Thomas Kamp. l. 1. c. 25.

XVII. Prima virtus Monachi (& cujusvis Christiani) est, hominum judicia contemnere. S. Hieronymus.

XVII. Ars vitæ est, recte sentire, sincere velle, perfecte exequi.

XIX. Vince, quod delectat: fortiter aggredere, quod terret: fer leniter, quod dolet. Thomas Kemp.

XX. Ama, & cole S. Scripturam, quia in ea, quidquid docetur, est veritas: quidquid præcipitur, est bonitas: & quidquid promittitur, est felicitas.

DIES SEXTA.

Scopus hujus diei est, ostendere, quomodo Christus artem ipsam patiendi docuerit, & in præcipuis tribus objectis hujus Artis, scilicet indigentia, dolore, & contemptu se gesserit; ad hæc enim omnia, quæ passus est, revocari possunt.

Thessera.

Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini mei JESU Christi, per quem mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo.

MEDITATIO I.

DE PRIMO CHRISTI COMITE, SEU INDIGENTIA SUMMA.

Præludium primum est, Christum in cruce pendentem, & omni auxilio, solatioque destitutum intueri.

Præludium secundum est, petere gratiam, ut hanc Christi indigentiam clare cognoscere, & sedulo imitari queas.

Punctum I.

Considera I. Quantam Christus omnium rerum indigentiam sustinuerit. 1. *in cibo & potu*, dum nullum cibum refocillantem, qui tamen plerumque Reis ad mortem damnatis liberaliter offertur; & ingenti præterea siti cruciatus, ut ipsemet per verbum *Sitio* confessus est, nec aquæ guttam, qua tantam sitim extingueret, habuit. 2. *In vestibus*, dum nudus in cruce pendebat, & nec linteum, quo corporis occulta tegeret, habebat. 3. *In habitatione*: uti ipse Matth. 8. significavit dicens: *Vulpes foveas habent, & volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet*, 4. *In Amicis*: sic

fic enim ipfemet iterum per Davidem Pfal. 141. indicavit: *Confiderabam ad dexteram, & videbam, & non erat, qui cognofceret me*, & juvare, ac confolari poffet, aut vellet. 5. *In confolationibus*; hinc triftis erat anima ejus ufque ad mortem, ita ut exclamare cogeretur: *DEUS, DEUS meus, ut quid dereliquifti me*; ita ut vere dicere potuerit cum Pfalmifta 69. *Ego vero egenus, & pauper fum: DEUS adjuva me.*

Confidera II. Quanta cum patientia, alacritate, ac conftantia hanc indigentiam tulerit Chriftus; id colligere poteris, fi ex una parte perpendas, quam facile ipfi fuiffet, omnium fupra dictorum abundantiam fibi procurare; ex altera vero pariter confideres, quod non modo quidquam fimile non procurare, fed potius, ut gravitatem, & moleftiam talis indigentiæ augeret, fitim fuam aceto ac felle extingui (ut S. David in Perfona ipfius Pf. 68. indicavit, dicens: *Dederunt in efcam meam fel, & in fiti mea potaverunt me aceto*) lecti loco autem duriffimum lignum accipere, & Amicorum loco inimicos capitaliffimos tolerare voluerit, de quibus Pf. 87. ipfe per Davidem dixit: *Longe fecifti notos meos a me, pofuerunt me abominationem fibi.*

Confidera III. Quantopere tu erubefcere debeas, dum advertis, quam parum tu hactenus Duci tuo fimilis effe ftudueris in hac indigentia; fi enim Urias 2. Reg. c. 11. dixit; *Arca DEI, & Ifrael, & Juda habitant in papilionibus, & dominus meus Joab, & fervi domini mei fuper faciem terræ manent, & ego ingrediar domum meam, ut comedam, & bibam, & dormiam cum uxore mea? per falutem tuam, & per falutem animæ tuæ non faciam rem hanc*; quanto magis tu libenter parvam aliquam indigentiam libenter fufferre debes, fi recorderis, quam magnam omnium rerum indigentiam Chriftus amore tui toleraverit. Vide ergo, quomodo deinceps gerere te velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Quas ob caufas Chriftus tam prompte hanc indigentiam fuftinuerit, nimirum ob fequentes tres. 1. Quia fic voluntas DEI exigebat, quæ ipfi omnium rerum loco erat; unde, ut S. Leo Papa fer. 4. de quadr. loquitur, *Non pavebat in isto Mundo indigentia laborare, cui donatum erat in omnium rerum Domino omnia poffidere.* 2. Quia advertebat, per hanc indigentiam, fe Cœlefti fuo Patri propiorem, & fimiliorem fieri, utpote qui ab ipfa ufque æternitate fe folo contentiffimus vivebat, nec ullam extra fe creaturam habebat; id quod jam olim etiam Socrates Philofophus agnoviffe creditur, ut qui, tefte Laertio l. 2. dixiffe fertur, eum effe Diis fimillimum, qui quam pauciffimis egeret, cum Dii omnino nullius egeant rei. 3. Quia pariter cognofcebat, hanc indigentiam effe expeditiffimam viam ad Tartareos hoftes vincendos; hinc, ut S. Gregorius recte ho.32. advertit, *Ad fe autem venientibus nobis Dominus præcepit, ut renuntiemus noftris; quia, quicumque ad fidei agonem venimus, luctamen contra malignos Spiritus fumimus. Nihil autem maligni Spiritus in hoc Mundo poffident proprium; nudi ergo cum nudis luctari debemus; nam fi veftitus quifque cum nudo luctatur, citius ad terram dejicitur, qua habet, unde teneatur. Quid enim funt terrena omnia, nifi quædam corporis indumenta?*

Confidera II. Quam æquum fit, ut tu quoque præ aliis per hæc motiva ad fimilem indigentiam lætiffimo animo fupportandam te excites, &, quod pius Auctor de confolationibus dixit l. 3. c. 16. hoc aliis etiam materiis, & occafionibus applices: *Hæc mihi fit confolatio, libenter velle carere omni humano folatio. Et fi tua defuerit, confolatio fit mihi tua voluntas, et jufta probatio pro fummo folatio.*

Confidera III. An & quomodo occafiones talis indigentiæ hactenus arripueris, & arripere deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Pun-

Punctum III.

Confidera I. Quos fructus Christus ex hac indigentia seu paupertate reportaverit, videlicet 1. Singularem in perfectione, & virtutibus progressum; cum, *sicut rerum facultates instrumenta sunt omnium vitiorum, sic rerum abnegatio generatrix, nutrixque sit omnium virtutum*; &, ut S. Augustinus super Ps. 76. dixit: *Omnis Philosophiæ* (atque adeo etiam cœlestis) *Magistra sit inopia*; unde & Seneca epist. 17. dicebat, *si vis vacare animo, aut pauper sit oportet, aut pauperi similis*; non enim capit virtutis via magna onera portantes, ut Lactantius Firmianus agnovit. 2. *Maximam animæ tranquillitatem*; nam, ut S. Climacus Grad. 17. recte dixit, *Paupertas* (& indigentia) *est abdicatio sollicitudinum sæculi, iter ad DEUM sine impedimento, expulsio omnis tristitiæ, fundamentum pacis, munditia vitæ, quæ nos liberat curis omnibus vitæ transeuntis, et facit, ut DEI mandata perfecte exequamur.* Hinc Salomon c. 16. Prov. securam mentem jugi convivio similem esse dixit: quæ autem mens magis secura est, quam quæ concupiscentiam, unde, teste S. Jacobo cap. 4. omnes lites in nobis oriuntur, sustulit? 3. Centuplum præmium in hac, & altera vita; nam, ut sapienter S. Bernardus serm. 21. super Cant. dixit, *Nemo eos* (qui omnia saltem affectu relinquentes, inopem vitam degunt) *æstimet sola cœlestia possidere, quia sola audiunt in promissione; possident enim et terrena, et quidem tamquam nihil habentes, et omnia possidentes, eo pro certo magis Domini, quo minus cupidi. Denique fideli homini totus Mundus divitiarum est. Totus plane, quia tam adversa, quam prospera, ipsius æque omnia serviunt ei, & cooperantur in bonum.* Quem fructum considerans S. Hieronymus, *O quanta beatitudo*, inquit, *pro parvis magna recipere, & æterna pro brevibus, pro morituris semper viventia, & habere DEUM debitorem.*

Confidera II. Quam præclari sint hi fructus, dignique propter quos consequendos cum S. Pauli, & ipsius

 Chri-

Christi monitis, & exemplis omnia terrena arbitreris ut stercora, & Mundo utaris, quasi non utaris, contentus, si victum, & amictum habeas; & S. Augustini serm. 28. de verbis Apost. Consilium semper in mente habens: *Non tibi displiceat paupertas tua; nihil ea potes ditius invenire.*

Considera III. Quid proinde deinceps hac in re facere, & quomodo hunc primum Christi comitem, & tu imposterum in tuam Societatem adsciscere velis, illud Senecæ monitum Lucilio datum tibi applicans: *Incipe cum paupertate* (& indigentia) *habere commercium. Aude, hospes, contemnere opes, & te quoque dignum finge DEO* (*& Christo*) *nemo alias est DEO dignus, quam qui opes contempsit.* Colloquium ad Christum cum congruis affectibus.

MEDITATIO II.

DE SECUNDO CHRISTI COMITE, SEU DOLORE SUMMO.

Præludium primum est, considerare Christum, nunc ad varios Judices ductum, nunc flagellatum, & coronatum, nunc crucem portantem, & Crucifixum.

Præludium secundum est, petere gratiam, qua Christi dolores fructuose perpendere, atque ad similem patientiam deinceps exercendam te resolvere queant.

Punctum I.

Considera I. Quales dolores Christus toto Passionis suæ tempore sustinuerit; eos haud difficulter cognosces, si varias deductiones ad varios Judices, & Sacerdotes cum multis alapis, & verberibus factas, item flagellationem, coronationem, Crucis bajulationem, ipsamque Crucifixionem, velut quinque fontes, ex quibus copiosissima dolorum materia profluxit, tibi imagineris,

Considera II. Quam magni hi dolores Christi fuerint, sive 1. Personam ipsam patientem spectes, quæ

quoad

quoad corpus tenerrima, & per tot percussiones, & tormenta viribus penitus exhausta; quoad animam vero innocentissima, & sanctissima fuerat. Sive 2. Personas cruciantes consideres, quæ pessima ex intentione odii, & vindictæ, ac invidiæ, cum maximo furore, ac conatu tales dolores inferebant. Sive 3. Personas spectantes perpendas, quæ vel per creatam sua præsentia verecundiam, ut honestiores, & Passioni non consentientes Personæ: vel probrosissima insultatione, ut Judæi, & Lictores, aliique in necem conspirantes: vel dolorosa compassione, ut B. Virgo, S. Joannes, S. Magdalena, aliique, non modice dolores augebant. Sive 4. Circumstantias talium dolorum attendas, nempe vel *numeri* extendentis se ad omnia membra, ad omnia tormentorum genera, & prope innumerabilem multitudinem verberum, & vulnerum: vel *temporis* ab ipsa nativitate usque ad obitum durantis; *Nam ab hora ortus mei usque ad exitum in Cruce non defuit mihi tolerantia doloris*; ait Thomas Kemp. l. 3. c. 18. in Persona Christi.

Considera III. Si, quando quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, teste Apostolo 1. Cor. 12. quanto magis tu videns Caput tuum corporis Mystici, id est, Christum tot, & tam graves dolores pati, eidem compati, non affectu dumtaxat, sed effectu etiam, id est, similes dolores cum simili patientia sustinendo, debeas, atque adeo dicere cum S. Bernardo: *Nolo vivere sine vulnere* (& dolore) *quando video Dominum meum JESUM vulneratum*: & tot doloribus cruciatum, ut vere de illo Isajas cap. 1. dixerit: *A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas*. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quanta cum patientia tantos dolores Christus sustinuerit, ea nempe, quam idem Propheta c. 53. indicavit, dicens. *Oblatus est, quia ipse voluit, et non aperuit os suum*: (atque adeo *libenter*, & volun-

tarie passus est, qui est secundus gradus patientiæ, ut supra dictum est) *sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente* (imo, & occidente) *se obmutescet* (ideoque etiam primum gradum, qui est *patienter* sustinere, implevit.) Quod vero etiam cum gaudio eosdem dolores sustinuerit, ipsemet Luc. 12. significavit, dicens: *Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor, usque dum perficiatur;* quæ sane verba ardentissimum patiendi desiderium indicant.

Considera II. Quam longe adhuc absis a patientia tali, ut qui modico dolore superveniente, mox in querelas, gemitus, ejulationes, suspiria erumpas; & undique media adhibeas, & conquiras ad tales dolores arcendos.

Considera III. An non merito verba illa memorati pii Auctoris cit. cap. tibi applicare debeas: *Quid est, quid loqueris, Fili? Cessa conqueri, considerata mea, et aliorum Passione. Oportet te aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima. Ut si tibi minima non videntur, vide, ne et hoc tua impatientia faciat. Sive tamen magna, sive parva fuerint, stude cuncta patienter sufferre.* Colloquium ad Matrem dolorosam, illa verba ex planctu illius cum affectu recitando: *Eja Mater fons amoris, me sentire vim doloris, fac ut tecum lugeam.*

Punctum III.

Considera I. Quibus motivis Christus se ad tantam patientiam excitarit, nimirum illo, quod S. Paulus ad Hebr. c. 12. indicavit, dicens: *Aspicientes in Auctorem fidei, et Consummatorem JESUM, qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem.*

Considera II. Quale hoc gaudium fuerit, quod Christus sibi proposuit; nimirum triplex, quorum primum æterno Patri ex patientia sua oriturum videbat; si enim Filius sapiens lætificat Patrem, teste Salomone Prov. 10. quanto magis Filius tam generose, & fortiter patiens Patrem suum cœlestem lætificasse credendus est. Certe

si

si umquam alias, hoc tempore Pater æternus de Christo dicere poterat: *Hic est Filius meus dilectus, in quo bene mihi complacui*. Secundum oriturum erat ipsi Christo per gloriam, & voluptates cœlestes olim secuturas; de qua gloria ipse Luc. 24. dixit: *Nonne hæc oportuit Christum pati, et ita intrare in gloriam suam*. Si ergo S. Paulus 2. Cor. 7. de seipso fassus est: *Repletus sum consolatione: superabundo gaudio in omni tribulatione nostra*: eo quod sciverit, non esse condignas Passiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis; quanto magis ejusmodi consolationem, & gaudium interius ipsum Christum sensisse credendum est, ut qui perfectius longe gaudii, & gloriæ secuturæ magnitudinem cognovit. Tertium vero gaudium erat, quod homines per ipsum redempti in æternum percepturi erant; si enim Christo nato Angelus Luc. 2. dixit Pastoribus: *Evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni Populo, quia natus est vobis hodie Salvator*; quanto magis simile gaudium evangelizari poterat, quando passus est Salvator, & pretium Redemptionis completum exhibuit.

Considera III. Quam efficacia sint hæc motiva, & quæ te specialiter tanto vehementius movere debeant, quanto potioribus titulis obligaris, ad memoratum triplex gaudium totis viribus quærendum. Vide ergo, quomodo deinceps hunc quoque Christi Comitem tibi associare, & singulari affectu, & amore complecti velis; *Vere enim quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, & amplius promereris: feres quoque levius animo, & usu ad hoc non segniter paratus*. Ut recte iterum Thomas Kempensis l. 1. c. 19. dixit. Colloquium ad Christum, usurpando cit. Auctoris l. 3. c. 18. verba: *Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo præceptum Patris tui, dignum est, ut ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam, & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ pro salute mea portem; nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria, atque exemplo tuo, & San-*

& Sanctorum tuorum vestigiis, infirmis tolerabilior, & clarior.

MEDITATIO III.

DE TERTIO COMITE CHRISTI SEU CONTEMPTU SUMMO.

Præludium primum est, Christum ab Herode illusum, Barabbæ postpositum, purpurea chlamyde indutum, & in crucem ignominiosam effixum intueri.

Præludium secundum est, petere gratiam, ut Christi in ferendis contemptibus generosam patientiam, rite perpendere, & optatum ex tali Meditatione fructum reportare possis.

Punctum I.

Considera I. Qualem præcipue Contemptum Christus sustinuerit, omnes scilicet ejus species, nempe 1. *Falsas accusationes* apud Summum Sacerdotem, & Pilatum. 2. *Probrosam dispositionem*, qua sceleratissimo Latroni Barabbæ postpositus est. 3. *Irrisionem*, qua ab Herode Rege, & Aulicis pro stulto habitus, & irrisus est. 4. *Contumelias*, quibus pro vini potatore, seductore Populi, blasphematore DEI proclamatus est. 5. Illusiones, quas a Militibus coronam spineam, & chlamydem coccineam obtrudentibus passus est. 6. *Injuriam gravissimam*, qua, ut S. Lucas c. 22. dixit, inter iniquos deputatus, contumeliosa morte affectus, & in probrosissimam Crucem actus est.

Considera II. Quam gravis fuerit hic sextuplex contemptus; si enim tanto major est contemptus, quanto dignior est Persona contempta, & vilior Persona contemnens, an non summum oportet fuisse contemptum, qui personæ infinitæ dignitatis a sceleratissimis, atque hoc ipso etiam vilissimis Judæis, & Militibus Christo inferebatur?

Considera III. Quid tu hactenus in simili materia amore

amore Christi tuleris, & quomodo deinceps saltem cum eodem ejusmodi contemptus pati velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quomodo Christus hos contemptus tulerit; scilicet cum *maxima humilitate*, qua ab omnibus hominibus, quantum in se erat, &, si sine offensa DEI fieri poterat, despici optabat: *cum maxima tranquillitate*, ita ut nihil interea de interna pace amitteret; *cum maxima constantia*, qua inter tam multiplices contemptus ne semel quidem aut verbo, aut ullo impatientiæ, displicentiæve signo de talibus contemptibus conquestus est.

Considera II. Quibus motivis se Christus ad tam generosam patientiam excitarit; nimirum consideratione duplicis gloriæ, quæ tum æterno Patri (cujus honor & gloria tanto magis augetur, quanto magis nostra gloria, & honor minuitur, sicut quantitas discreta ex imminutione quantitatis continuæ crescit) tum sibi obventura erat juxta propriam suam prædicationem, qua Matth. 23. dixerat: *Qui se humiliat, exaltabitur*.

Considera III. Quam efficacia sint hæc motiva, & quam merito etiam te movere debeant ad similem patientiam exercendam, maxime cum apud te tertium etiam motivum accedat, scilicet similitudo cum Christo, quam perfectius obtinere non potes, quam si multa cum ipso opprobria, & injurias sustineas; cum ergo tanta sit dignitas hujus similitudinis, ut merito erubescere debeas, si DEUS ad eamdem te evehere dignetur, an non vel hoc titulo vehementer gaudebis, si dignus habearis pro nomine JESU contumeliam pati? an non in omni contemptu dices cum Davide 2. Reg. c. 6. *Ludam, & vilior fiam plus, quam factus sum, & humilis ero in oculis meis*. Colloquium ad Christum cum congruis affectibus.

Pun-

Punctum III.

Confidera I. Quem fructum Christus ex tam heroica contemptuum tolerantia retulerit; illum videlicet, quem Justi, teste Salomone Sap. 5. ob similem causam tulerunt: *Tunc stabunt Justi in magna Constantia adversus eos, qui se angustiaverunt. Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, dicentes intra se: Hi sunt, quos habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperii. Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore, ecce quomodo computati sunt inter filios DEI, & inter Sanctos sors illorum est.*

Considera II. Quam pretiosus sit hic fructus, maxime si, ut merito sperandum est, hæc recantatio olim coram omnibus Angelis, & hominibus, ipsoque Judice Christo sit facienda, cum adeo jucundum nobis accidat, si coram uno alterove homine ablatus honor restituatur.

Considera III. Quam merito hunc fructum tu quoque sperare possis, si patienter, & cum gaudio ejusmodi contemptus tuleris; tunc enim implebitur, quod Salomon dixit: *Cum placuerint Domino viæ hominis, etiam inimicos convertet ad pacem.*

CONSIDERATIO

DE MORTIFICATIONE INTERNA ET EXTERNA.

Considera I. Quid sit vera mortificatio, scilicet ablatio vitæ sensualis; sicut enim vita hominis colligitur ex actionibus vitalibus, ita etiam qualis sit ejus vita spiritualis, ex qualitate actionum colligitur; si ergo per sensus suos tam internos, quam externos solas sensibiles delectationes, aut vanam gloriam, & honorem quærat, vitam sensualem brutorum more vivere censetur; si autem omnes actiones ad DEUM velut ultimum

mum finem dirigantur, tunc vitam spiritualem vivere dicitur, poteſtque cum S. Paulo ad Galat. 2. dicere: *Vivo autem jam non ego, vivit vero in me Chriſtus.* Unde colligitur duplex eſſe mortificationis genus, internæ ſcilicet, & externæ. Interna conſiſtit in eo, ut tam externos, quam internos ſenſus animæ ab illicito uſu creaturarum contineamus; externa conſiſtit, in corporis afflictionibus, vel ſponte ſuſceptis, vel a DEO, hominibus immiſſis; id quod S. Bernardus in Epiſt. ad FF. de monte DEI, pulchre indicat, dum ait: *Docendus eſt homo, ſic latere corpus ſuum, ſicut ægrotum, cui etiam multum volenti inutilia ſunt neganda* (quod fit per interiorem mortificationem) *utilia vero etiam nolenti ingerenda*; quod per exteriorem mortificationem contingit.

Itaque examina te 1. Quomodo oculos tuos ab illicito aſpectu: aures ab illicito auditu: nares ab odoratu delicato: guſtum ab immodico uſu cibi, & potus: tactum denique a ſenſuali quocumque, & illicito uſu contineas.

Examina 2. Quomodo memoriam ab illicita recordatione; intellectum ab illicito aſſenſu vel diſſenſu; volutatem ab illicita volitione aut nolitione contineas.

Examina 3. Quomodo te in mortificatione ſpontanea, per cibi & potus moderationem, & ſubtractionem: vel corporis per flagella, cilicia, aliaque ſimilia inſtrumenta caſtigatione hactenus te habueris?

Examina 4. Quomodo afflictiones corporis a DEO, & proximo, ſive per aeris intemperiem, puta frigus, & æſtum: ſive per neceſſarii alimenti ſubtractionem, puta ſitim, & famem: ſive per ſanitatis læſionem, aut morbos, percuſſiones, vulnera &c. ſuſceperis.

Conſidera II. Quæ motiva excitare te debeant ad hanc Mortificationem ſingulari ſtudio exercendam. Videlicet 1. Quia ſic Status Sacerdotalis exigit; ſi enim, *Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam crucifixerunt cum concupiſcentiis ſuis*, teſte S. Paulo ad Gal. c. 5. & Chriſtus ipſe Luc. 9. dixit: *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum* (per internam mortificationem) *& tollat cru-*

cem suam (per mortificationem externam) *& sequatur me*; an non Sacerdos, qui propter munus suum peculiariter ad imitandum, & sequendum Christum obligatur, peculiari quoque studio ad mortificationis virtutem incumbere debet? 2. Quia specialiter ad profectum in perfectione, & charitate conducit, uti breviter indicavit pius Auctor libelli de imit. Christi l. 1. c. 25. dicens: *Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris*. Fusius vero Cassianus l. 4. instit. c. 43. significavit, dum dixit: *Mortificatione voluntatam extirpantur, et marcescunt vitia universa; expulsione vitiorum virtutes fructificant, atque succrescunt; pullulatione virtutum puritas cordis acquiritur; puritate cordis Apostolicæ charitatis perfectio possidetur*. 3. Quia, ut Christus ipse quondam S. Catharinæ Senensi dixit: *Quantum moreris tibi, tantum vivis DEO*; quæ sola vita est *vita vera*, quia fini, propter quem creatus est homo, conformis: *Vita jucunda*; quid enim jucundius possessione finis ultimi? *Vita perennis*, quia in hac vita sine voluntate tua auferri non potest, & certam tibi vitæ æternæ, etiam absque Purgatorio possidendæ, spem facit; si enim Martyrium talis vitæ promissionem habet, quanto magis mortificatio carnis, & propriæ voluntatis, quæ, teste S. Bernardo ser. 30. in Cant. genus martyrii est, *Illo, quo membra cæduntur ferro, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius*, eadem promerebitur.

Considera III. Quæ media adhibere possis, & velis ad hanc virtutem obtinendam, nimirum sequentia tria 1. Ut *Necessitatem* hujus mortificationis bene ponderes; quam quidem pulchre ob oculos posuit S. Bernardus ser. 58. super Cantica dicens: *Credite mihi, et putata repullulant, et effugata redeunt, et reaccenduntur extincta, sopita denuo excitantur. Parum ergo est semel putasse, sæpe putandum est; imo si fieri potest, semper, quia semper, quod putari oportet, si non dissimulas, invenies*: nam ut bene S. Ephrem. in exhort. ad piet. dixit, *Bellum militum breve, sed Monachi* (& potiori jure Sacerdotis) *pugna quoadusque migret ad Dominum*.

2. Ut

2, Ut non ad difficultatem mortificationis externam, sed unctionem, & consolationem, quæ plerumque mortificationem comitatur juxta illud Apoc. 2. *Vincenti dabo manna absconditum*: oculos mentis reflectas; nam, ut S. Bernardus ser. 1. de dedic. sapienter advertit, *Hinc est, quod multi abominantur, et fugiunt pœnitentiam, crucem quidem videntes, sed non etiam unctionem. Vos, qui experti estis, ecce scitis, quia vere crux nostra inuncta est, et, ut ita dicam, amaritudo nostra dulcissima*. 3. Ut continuo Mortificationis Exercitio facilitatem tibi hujus virtutis procurare studeas; ut enim, qui crucifiguntur, non uno tantum aut altero ictu cruci affiguntur, sed pluribus opus est, ita qui cum Christo crucifigi cupit, sæpius sibi vim inferat, necesse est. Unde recte Thomas Kemp. l. 1. c. 3. ait: *Hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere*. Quidni ergo exardescis in temetipsum, & exclamas cum S. Bernardo: *Exurgat DEUS, cadat armatus iste, cadat, & conteratur inimicus homo. Contemptor DEI, amator sui, amicus Mundi, servus Diaboli; quid tibi videtur? certe si recte sentis, mecum dices: Reus est mortis, crucifigatur, crucifigatur.*

Materia Lectionis.

Ex libello de Imitatione legi potest residuum ex l. 2. c. 12. vel si jam totum priori die lectum est. l. 3. c. 19.

Ex libello Ascetico, vel Historico, quantum tempus permittit.

Ex libello Exercitiorum legi possunt hodie Regulæ de victu temperando, quæ supra p. 1. c. 3. §. 3. med. 2. n. 7. habentur; circa quas tamen duo obiter notanda sunt. Primum est, eas a S. P. Ignatio non ideo in hac Septimana positas esse, quod huic Septimanæ propriæ sint, sed quod aliis diebus alia documenta magis necessaria tradenda, atque adeo is, qui exercetur, multitudine legendæ materiæ non obruendus sit, ut Directorium c. 35. n. 13. suspicatur.

Secun-

Secundum est, quod S. Ignatius has Regulas ideo assignarit, eo quod necessitatem specialem vitii Gulæ extirpandi agnoverit; non ignarus videlicet sententiæ a S. Gregorio hom. 30. mor. prolatæ, dum ait: *Non ad conflictum spiritualis agonis assurgitur, si non prius intra nosmetipsos hostis positus, gulæ videlicet appetitus edomatur; quia, si non ea, quæ nobis viciniora sunt, prosternimus, inaniter ad ea, quæ longius sunt, impugnanda transimus; incassum namque contra exteriores inimicos in campo bellum geritur, si intra urbis mœnia civis insidians habetur*. Unde recte pius Auctor l. 1. cap. 19. hortatur: *Accinge te sicut vir contra Diabolicas nequitias: frena gulam, & omnem carnis inclinationem facilius frenabis*; nam apud eos, qui in Mundo sunt, radix malorum omnium est avaritia, apud Monachos vero (& Sacerdotes) gulæ concupiscentia, teste S. Climaco grad. 26. Prudenter tamen legendæ, multoque cautius usurpandæ sunt, ne noceant potius, quam prosint. Unde monet cit. Directorium, non semper scripto dandas esse, sed verbo potius explicandas, eo quod non omnibus eodem modo conveniant, atque adeo Directoris prudentis ad vires, & complexionem corporis, animique attendentis, directione ageant.

Materia Scriptionis.

Cum ad Sacerdotem tria præcipue capita pertineant, *magna* (id est sufficiens *scientia*, *major prudentia*, *maxima sanctitas*; ideo, ut hanc quoque Prudentiæ virtutem facilius comparare, & solidius exercere queat, juvabit, hodie dictamina quædam Prudentiæ conscribere, juxta quæ sese dirigere deinceps queat, qualia quidem exempli causa sequentia esse possunt.

Dictamina observanda circa seipsum.

I. Quid prodest homini, si universum Mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur.

II. Ta-

II. Talis ac tantus es, qualis & quantus es apud DEUM.

III. Laudet te alienus, & non os tuum; extraneus, & non labia tua.

IV. Melius est parum cum timore Domini, quam thesauri magni, & insatiabiles.

V. In multis esto inscius, & audi tacens simul, & quærens.

VI. Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.

VII. Nullum conscium peccatorum tuorum magis timeas, quam teipsum; alium enim effugere potes, te numquam.

VIII. Absque consilio nihil facias, & post factum non pœnitebit; salus namque, ubi multa consilia.

IX. In omnibus operibus tuis memorare novissima (id est, quem exitum actio tua probabiliter sit sortitura) & in æternum non peccabis.

X. Magnarum rerum, etsi successus non fuerit, honestus est ipse conatus.

XI. Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentiæ tuæ.

Circa alios.

XII. Causam tuam tracta cum Amico tuo, & Secretum extraneo ne reveles.

XIII. Pacem cum hominibus habebis, cum vitiis bellum.

XIV. Alteri semper ignoscito; tibi numquam.

XV. Multi sunt obligandi, pauci offendendi; nam memoria beneficiorum facilis est, injuriarum tenax.

XVI. Quoties aliquid, vel scripturus, vel dicturus es, scito morum tuorum chirographum te exhibere.

XVII. Non quam multis placeas, sed qualibus stude.

XVIII. Quod tacitum esse velis, nemini dixeris; si tibi non imperasti; quomodo ab alio silentium impetrabis?

XIX. Audisti verbum adversus proximum tuum?

commoriatur in te, fidens, quoniam non te disrumpet.

XX. Quod persuaseris, erit diuturnum: quod coegeris, in occasione.

XXI. Cum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque ejus convertet ad pacem.

XXII. Quod de alienis tractas, ex tuis judica.

XXIII. Melius est parvum bonum cum parvo bono, quam magnum bonum cum magno bono.

XXIV. Qui cum sapientibus graditur, Sapiens erit; Amicus Stultorum similis efficietur.

XXV. Qui corripit hominem, gratiam postea apud eum inveniet magis, quam ille, qui per blandimenta linguæ decipit.

XXVI. Quidquid dicturus es, antequam aliis, dixeris tibi.

XXVII. Prudentem & Sapiens informat, & Stultus; ille, quid imitandum sit, docet; iste, quid vitandum.

XXVIII. Curam a te, non curationem exigit DEUS.

XXIX. Coronat DEUS voluntatem, ubi non invenit facultatem.

XXX. Homines amare debemus, sicut DEUS, nempe vel quia sunt in illo, ut boni: vel ut sint in illo, sicut mali.

EXERCITIA

QUARTÆ HEBDOMADÆ.

HÆc Hebdomada proprie ad viam unitivam spectat, sic vocatam, quia Scopus illius est, perfectam cum DEO unionem procurare, ut dicere tandem possit anima nostra: *Mihi autem adhærere DEO bonum est*. Ps. 72. Sicut autem in altera vita, ubi unio ista perfectissime obtenta est, ea fit mediantibus tribus potentiis animæ, ita ut memoria per continuam præsentiam, intellectus per claram visionem, voluntas denique per firmum amorem DEO adhæreat, sicque tota

tota in eum transformetur (juxta testimonium S. Joannis c. 3. dicentis : *Scimus*, *quoniam cum apparuerit*, clare scilicet per beatificam visionem ; *similes ei erimus*) ita simili modo in hac vita laborandum est, ut per easdem tres potentias unionem, quanta obtineri per gratiam DEI potest ; perfectissimam procuremus : ad hunc enim terminum iter nostrum spirituale dirigitur. Ut autem Scopus hic clarius intelligatur, sequentia breviter notanda sunt.

Primo quod licet talis unio, & charitas respectu hujus vitæ sit, & vere dici queat terminus, in quo sistendum, & quiescendum est ; respectu tamen futuræ vitæ non terminus, sed via adhuc dici debeat, cum anima adhuc a tali charitate excidere, & in ipso portu naufragium pati queat ; & ideo scilicet hanc unionem terminum *Via unitiva*, id est, itineris ad beatificum amorem in altera vita obtinendum tendentis appellamus.

Secundo notandum est, etsi huic viæ affectus gaudii, gratulationis, amoris, & similes potissimum conveniant, minime tamen inconveniens videri, ut alii etiam affectus ad priores hebdomades pertinentes eliciantur ; imo si intentio eorum, qui Meditationes pro hac hebdomada præscribunt, accuratius consideretur, non obscure apparebit, illos eo potissimum per Christi, Sanctorumque gloriam considerationi propositam collimare, ut cognita, & quasi eminus conspecta eorum felicitate, tanto velocius per viam virtutum, & a peccato velut termino, a quo recessimus, longissime absimus.

DIES SEPTIMA.

Cum duo potissimum affectus, ut bene Ludovicus de Palma in proœmio octavæ diei advertit, quærantur ; nempe participatio, & prægustus gaudii, quo Christus, & Beati in cœlo fruuntur ; & perfectior cognitio bonitatis, & amoris DEI erga nos cum desiderio mutuas amoris vices rependendi, pro utroque hoc fine

Meditationes hoc, & sequenti die præscribendæ sunt; & hujus quidem diei Meditationes ad priorem potissimum affectum procurandum tendunt, ita tamen, ut, dum ex consideratione gloriæ Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum ad eamdem gloriam desiderandam, & quærendam impelli nos senserimus, eam non tam proprii nostri commodi gratia, sed ut DEO major inde gloria exurgat, appetamus.

Thessera.

Si surrexistis cum Christo, quæ sursum sunt, quærite. Coloss. 3.

MEDITATIO I.

DE GLORIOSA RESURRECTIONE CHRISTI.

Præludium primum est, Christum ex sepulcro gloriose resurgentem, & vexillum in manibus portantem sibi imaginari.

Præludium II. est, petere gratiam, ut tantum mysterium digne æstimare, & optatum ex eo fructum reportare queas.

Punctum I.

Considera I. Quam gloriosa fuerit hæc resurrectio, & quantum gaudium attulerit in primis æterno Patri; si enim alii Patres in hoc mundo tantopere lætantur, si filios post insignem de hoste reportatam victoriam redeuntes vident; quanto majus gaudium percepisse credibile est æternum Patrem, quando Filium suum tam obedientem, & dilectum a morte ipsa, & quidem post tot, tamque generosa facinora patrata, revertentem excepit. Quantum item gaudium creaverit ipsi Christo, qui tot, tamque potentes hostes, videlicet carnem, mundum, & diabolum, tam gloriose a se devictos:

victos: tantam gloriam corpori, & animæ comparatam, ac tam pretiosa spolia hostibus erepta intuebatur. Quantum denique attulerit Patribus in limbo ex tam diuturna, & molesta captivitate ereptis, totique generi humano e potestate Diaboli tam feliciter extracto; si enim post victoriam aliquam universalem de hostibus valde metuendis reportatam tanta in omnibus iis, ad quos victoriæ talis fructus pertinet, lætitia exurgit; quanto magis, & patres antiqui, & totum genus humanum lætari debeat, ob hostes tam noxios, & capitales devictos.

Considera II. Quantopere tu in primis Christo, velut Duci tuo amantissimo propter victoriam talem gratulari simulque excitari debeas ad multos, magnosque labores pro DEI gloria, & animarum salute suscipiendos, utpote quos vides tam glorioso exitu coronari.

Considera III. Quomodo hactenus utrumque hunc fructum obtinere studueris, & deinceps saltem, ut obtineas laborare pro viribus velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quas ob causas Christus a mortuis resurgere voluerit, nempe ob tres præcipue. I. Quia sic merita ipsius exigebant; si enim id, quod in præsenti est, momentaneum, & leve tribulationis nostræ, æternæ gloriæ pondus operatur in nobis, teste S. Paulo 2. Cor. 4. quantam gloriam exegisse credenda est tam diuturna, tam acerba, tam multiplex Christi Passio.

II. Ut resurrectionis articulum sua resurrectione confirmaret; ideo enim tam diu adhuc in terris post resurrectionem suam mansit, & variis apparuit, ut, sicut ipsum reassumpto, & animæ unito corpore resurrexisse cognoverunt, ita se quoque simili modo resurrecturos crederent, ideoque dicerent cum Job. cap. 19. *Scio enim, quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum, & rursum circumdabor*

pelle mea, & in carne mea videbo DEUM Salvatorem meum, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius: reposita est hæc spes mea in sinu meo. III. Ut sua resurrectione ad spiritualem Resurrectionem incitaret; sic enim in primis S. Paulus ad Rom. 6. indicavit, dicens: *Quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus*. Deinde vero etiam S. Bernardus f. 1. de resurr. confirmavit, dicens: *Christus, quia transit in novitatem vitæ, nos quoque invitat ad transitum. Transitus sit resurrectionis Festum nobis, non sit reditus: transitus ad vitæ novitatem, non reditus ad peccati vetustatem*.

Considera II. Quam magnam iterum hæ causæ alacritatem in te excitare debeant, ad omnes tribulationes fortiter perferendas, cum, ut S. Chrysostomus in f. ad pop. sapienter advertit, *Quantum tribulationes intenduntur, tantum & retributiones ampliantur, imo et multo plus; non enim sunt condigna passiones præsentis temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Cum igitur bonum feceris, et contraria receperis, gaude, & lætare: majoris enim tibi retributionis materia est*.

Considera III. Quam libenter etiam cum Christo spiritualiter resurgere, id est, novam cum DEO, qui est summum bonum, unionem, aut fervorem charitatis assumere debeas, & ita quidem, ut eam numquam amplius dimittere statuas, dicique de te queat; *Surrexit vere*, non phantastice, ut Samuel; nec veluti iterum moriturus, ut Lazarus resurrexit; quamque magnam tibi hæc resurrectio gloriam, omnibus vero, quibus appariturus, seu convicturus es, gaudium paritura sit, maxime Ecclesiæ, velut matri tuæ; Parochianis, velut Discipulis tuis; Defunctis velut in carcere gravissimo constitutis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Cur Christus in corpore suo glorioso cicatrices vulnerum retinere voluerit, nimirum tres etiam

etiam ob caussas. I. Ut quemadmodum S. Cyprianus l. 1. de bapt. Christ. loquitur, *Reservata in corpore plagæ salutis humanæ pretium exigant, & obedientiæ donativum requirant*; cum sit vulneratus propter iniquitates nostras, teste Isaia. Hinc *clamat clavus*, inquit S. Bernardus s. 61. in Cant. *clamat vulnus, quod vere DEUS sit in Christo mundum reconcilians sibi*. II. *Servavit signa mortis*, inquit ven. Beda c. 6. Luc. *ut sua morte redemptis, quam misericorditer sint adjuti, propositis semper mortis ejus innovet indiciis. Atque adeo ad jugem excitet laudis, & contrariam memoriam*. III. Ut perpetuum in aliis refugium haberemus; hinc ipsemet sponsam Cant. 2. invitat, dicens: *Surge amica mea, speciosa mea, & veni, columba mea in foraminibus petræ, in caverna maceriæ*. Quæ verba expendens Guerricus Abbas, *Oportunum quidem petra refugium Herinaceis, sed habitatio grata columbis, cujus foramina tot vulneribus toto fere corpore patentia, & veniam offerunt reis, & gratiam conferunt justis; imo vero tota habitatio, turrisque fortitudinis, Christi Domini vulneribus immorari*.

Considera II. Quam magnum tibi sive pro te, sive pro animabus tuæ curæ commissis solatium ex triplici hac causa oriatur, si enim te ipsum consideres, an non dices cum S. Augustino? *Tuta, & firma requies est infirmis in vulneribus Salvatoris. Securus illic habito, parent mihi viscera per vulnera. Quidquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei, quoniam misericordia affluunt; nec desunt foramina, per quæ affluant. Per foramina corporis patent mihi arcana cordis, patet magnum pietatis Sacramentum, patent viscera misericordiæ, in quibus visitavit nos oriens ex alto*. Si vero alios tibi commissos contempleris, an non gaudebis pariter, quod, ut S. Bernardus s. 61. in Cant. ait, *in his passer inveniat sibi domum, & turtur nidum, ubi reponat pullos suos; in his columba se tuetur, & circumvolitantem intrepida intueatur accipitrem*.

Considera III. Quomodo hactenus hoc solatium capere studueris; & deinceps saltem capere velis, ut cum

S. Augustino propria experientia doctus dicere queas: *In omnibus adversitatibus meis non inveni tam efficax remedium, quam vulnera Christi. In his dormio* (cum ovibus meis) *securus: & requiesco intrepidus*. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE ASCENSIONE GLORIOSA CHRISTI.

Præludium I. est, Christum in cœlos ascendentem, & ab Angelis, ac animabus e limbo ereptis cum magno jubilo introductum intueri.

Præludium II. est, gratiam petere, ut mysterium hoc fructuose perpendere, & mente saltem Christum in cælos comitari possis.

Punctum I.

Considera. I. Quanto cum gaudio, & jubilo Christus tum ab Angelis, tum ab animabus e limbo ereptis in cœlum fuerit deductus; si enim Bethulienses olim per Juditham devicto Holoferne e periculo interitus liberati, benedixerunt eam omnes una voce dicentes; *Tu gloria Jerusalem, ut lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri:* & per tres menses gaudium hujus victoriæ celebratum est, uti in libro Judith c. 15. & 16. legitur; quanto majori cum gaudio credibile est, Christum a liberatis animabus, & Angelis earum custodibus fuisse exceptum, & deductum, ut qui & hostem longe crudeliorem tam fortiter devicit, & e periculo miseriæ longe majoris liberavit, & insuper januam ad beatitudinem perpetuo duraturam reseravit; atque adeo multo æquius dici poterat gloria, lætitia, & honorificentia populi Christiani, & Hierarchiæ cœlestis.

Considera II. Si triumphante duce, merito & ipsi milites gaudii, & honoris tanti participes esse se putant, ideoque vehementer cum eo gaudent, eique victoriam suam

suam gratulantur, quam æquum sit, ut tu quoque Christo tam gloriosum hunc suum triumphum gratuleris, & singularem ob ejus gloriam, & victoriam, lætitiam ostendas.

Considera III. Quomodo hactenus id præstiteris, & præstare deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quanto cum honore, & gaudio ab ipso æterno Patre fuerit exceptus, quantaque gloria ab eodem fuerit donatus; si enim Filius prodigus a misero suo statu revertens olim a Patre suo tam benevole exceptus est, quam magnum oportet fuisse gaudium, quo Pater æternus Filium suum unigenitum, summeque dilectum, in quo semper sibi bene complacuit, quique opus ab ipso commendatum tam perfecte feliciterque consummavit, post tot, tamque generosa facinora patrata ad se revertentem vidit. Si teste S. Paulo 1. Cor. 2. *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS iis, qui diligunt illum;* quis magnitudinem gloriæ Christo concessæ comprehendere, aut æstimare poterit, ut qui amorem suum per exactissimam mandatorum observationem, per tantam inter innumeras tribulationes constantiam tam insigniter probavit, & per totum vitæ tempus nec unico quidem momento interrupit.

Considera II. Si illi, qui vere se invicem amant, amati bona, & gaudia velut propria æstimant, & lætantur; quantopere tu, qui Christum ob speciales titulos singulariter diligere te profiteris, ob tantam hanc illius gloriam gaudere, atque, ut a quamplurimis propterea honoretur, & ametur, omni studio, & conatu procurare debeas.

Considera III. Cum ex hac ipsa Christi gloria clarissime colligas, quam vere, & copiose DEUS obsequia sibi exhibita remuneretur, & mensuram præmii bonam, confertam, coagitatam, & supereffluentem pro operibus nostris largiatur; quanta cum alacritate tu deinceps DEO

DEO servire, atque adeo vocationi tuæ respondere debeas. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quemadmodum olim triumphantes in triumphis Romanis varia dona populo distribui curabant, ita Christum quoque varias gratias in suo triumpho distribuere voluisse; hinc Apostolus ad Eph. 4. dixit. *Ascendens Christus in altum, captivam duxit captivitatem; dedit dona hominibus.*

Considera II. Cum tanta sit Christi liberalitas, quæ potissimum dona ab eo petere debeas; videlicet, ut cum ipse sicut Elias in curru igneo charitatis ad cœlos ascendit, tu quoque cum Eliseo ad eumdem clames: *Obsecro, Domine, fiat in me spiritus duplex tuus*; propriæ videlicet, & alienæ salutis zelus, utpote præcipuum, summeque necessarium instrumentum ad vocationem perfecte adimplendam.

Considera III. Quantopere hic spiritus duplex conducturus sit ad omnes tuas functiones Pastorales rite, & fructuose obeundas, quantoque adeo cum fervore, & submissione eumdem a Christo petere debeas, & velis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO III.

DE SPIRITUS SANCTI MISSIONE.

Præludium I. est, Apostolos in uno cubiculo congregatos, & Spiritum Sanctum in linguis igneis super ipsos descendentem intueri.

Præludium II. est, petere gratiam a DEO, ut donum hoc digne æstimare, atque ad illud digne suscipiendum, quam optime te disponere possis.

Punctum I.

Considera I. Quam vere nunc dici queat, per Spiritus

ritus Sancti Missionem reipsa contigisse, quod olim Poetæ de Prometheo fingebant; quod scilicet, cum statuæ a se fabricatæ nihil aliud, quam ruinam deesse adverteret, ignem de cœlo attulerit, eoque statuam suam animaverit; vere enim Apostoli, totaque, quam repræsentabant, Ecclesia corpus quoque inanimatum erat, donec virtute ex alto instrueretur a Christo, & Spiritus Sancti, velut animæ, adventu animaretur.

Considera II. Quam perfecte Spiritus Sanctus animæ spiritualis officium impleverit; quam bene Apostoli hac anima animari *vivere*, quam acute *sentire* cœlestia, quam sapienter *intelligere* Divina mysteria, & *movere* se discurrendo per totum mundum, Evangelicamque doctrinam prædicando inceperint.

Considera III. Quam nobiles, & pretiosi sint hi effectus; tanto scilicet præstantiores, quanto pluris facienda est vita, & operationes supernaturales, quam naturales. Si ergo anima, & vita naturalis tantopere diligitur, & custoditur, ut Salomon Prov. 4. hortari ausus sit: *Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit*; quanto major cura adhibenda erit, ut Spiritus Sanctus, velut supernaturalium actionum principium foveatur, & conservetur. Vide ergo, an eumdem ut par est, hactenus æstimaris, & conservare, invocareque studueris. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quibus mediis usi sint Apostoli ad Spiritus Sancti adventum, & gratiam obtinendam; tribus nempe. I. *Humili & devota oratione*; memores videlicet, quid Christus Luc. 11. dixerit: *Petite, & dabitur vobis; si enim vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris; quanto magis Pater vester de cœlo dabit spiritum bonum petentibus se*, *II. Mandatorum Divinorum observatione*: dum scilicet tam prompte paruerunt Christo præcipienti, ne ab Jerosolymis discederent, sed promissionem Patris exspectarent; hæc enim obier-

observatio mandatorum est velut unio, per quam Spiritus Sanctus velut anima Apostolis, totique Ecclesiæ uniri debet; hinc ipse Christus Joan. 14. dixit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*; utique Spiritum Sanctum etiam secum adducentes. III. *Mutua inter se charitate*: erant enim *unanimiter* perseverantes, ut Act. 1. legitur; hæc enim unio mutua, vel maxime necessaria erat, tum ad Spiritus Sancti adventum efficacius per orationem impetrandum (uti Christus Matth. 18. indicavit, dicens: *Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet a Patre meo, qui in cœlis est*) tum ad eumdem recipiendum; ut enim ab anima, non nisi membra, quæ sibi mutuo unita sunt, animantur; ita nec a Spiritu Sancto, qui teste Apostolo 1. Cor. 14. *non est dissensionis DEUS, sed pacis*, vivificabitur, qui mutuam cum aliis membris Ecclesiæ unionem charitatemque non habet.

Considera II. Quam efficacia sint hæc media ad Spiritum Sanctum non tantum efficaciter, sed abundanter etiam impetrandum: quodque adeo a te, & aliis Sacerdotibus tanto diligentius adhibenda sint: quanto magis gratia illius, & influxus ad operationes vestras Apostolicas necessaria est.

Considera III. Quomodo hactenus has dispositiones, & media adhibueris, & adhibere deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibuerint Apostoli ad conservandum Spiritum Sanctum; videlicet duo præcipue. I. Quod ejus impulsui, & directioni sedulo paruerint; unde cum denunciabatur eis, ne omnino loquerentur, neque docerent in nomine JESU, imperterrite responderunt: *Si justum est in conspectu DEI, vos potius audire, quam DEUM, judicate; non possumus, quæ vidimus,*

dimus, & audivimus, non loqui; nimirum *nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia*. II. Quod omnem carnalem, & sensualem amorem penitus a se excluserint, uti vel ex eo colligitur, quod nullus eorum post Spiritus Sancti adventum quidquam, quod sensualem amorem saperet, admisisse legatur; non ignari nempe fuerant, quid ipse DEUS Gen. 6. *Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est*. Unde huc proprie trahi potest, quod Thomas Kemp. l. 3. cap. 53. dixit: *Fili, pretiosa est gratia mea, non permittit se misceri extraneis rebus, nec consolationibus externis*. Qui ergo *libere mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas, & inordinatas affectiones suas mortificet, atque nulli creaturæ privato amore concupiscenter inhæreat*.

Considera II. Quam & hæc media non modo efficacia, sed plane etiam necessaria sint iis, qui Spiritus Sancti præsentiam retinere desiderant; cum plane Spiritus Sanctus velut amor Divinus, & amor sensualis sibi extreme contrarii sint, atque adeo tam parum, quam alia duo contraria, in eodem homine consistere possint.

Considera III. Quam æquum proin sit, ut amorem sensualem, cum quo non nisi omnia mala pariter venerunt, excludas, & Spiritui Sancto tamquam cœlesti amori aditum aperias, utpote de quo dicere queas: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum eo*. Exclama ergo cum Ecclesia: *Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende*. Colloquium ad Christum.

CONSIDERATIO
DE ACTIONIBUS QUOTIDIANIS RITE OBEUNDIS.

Considera I. Quæ conditiones ad actionem bonam, & perfectam requirantur; tres videlicet, nempe ut sit bona quoad *substantiam*, quoad *modum*, quoad *finem*.

Bona

Bona *quoad substantiam* erit, si saltem Divinæ legi, & rationi non sit difformis; hinc etiam actiones indifferentes, ut laborare, comedere, bibere, ambulare, colloqui, dormire &c. hoc sensu bonæ dici queunt. Negari tamen non debet, dari hac in parte latitudinem, & unam actionem etiam quoad substantiam alia meliorem esse; sic enim, cæteris paribus, melior est actio, quæ plus charitatis continet, (*multum enim facit, qui multum diligit*, ait Thomas Kemp. l. 1. c. 15.) illa autem plus charitatis continet, quæ majorem propriæ voluntatis abnegationem, & difficultatem involvit, aut non ad propriam dumtaxat, sed alienam etiam salutem procurandam ordinatur. Bona *quoad modum* ut sit, requiritur, ut inprimis *in gratia* fiat, deinde cum debita *diligentia* peragatur; demum ut non ex necessitate, sed cum magna promptitudine, & hilaritate obeatur; *hilarem namque datorem diligit DEUS*, teste D. Paulo 2. Cor. 9. quæ quidem tres conditiones, quo perfectiores fuerint, tanto etiam quoad modum perfectior erit actio. *Quoad finem* denique bona erit actio, si propter causam honestam, & aliquo modo supernaturalem eliciatur, nempe ut beatitudo obtineatur, vel æternæ pœnæ devitentur, vel ut DEO super omnia amato beneplaceant, quæ ultima causa, sicut omnium perfectissima est, ita merito suadetur ab Apostolo ad Rom. 16. *Omnia vestra in charitate fiant*; per hanc enim actiones nostræ Divinum quidpiam hauriunt, & quodammodo deificantur, ut loquitur S. Gregorius Nazianzenus. Unde facile patet actionem secundum finem spectatam tanto meliorem esse, quanto purior est amor, ex cujus motivo elicitur; tanto autem puriorem esse amorem, quanto minus de solatio, præmio, laude, aut commodo terreno admittit. Examina ergo, quomodo tres istas conditiones hactenus in actionibus tuis observaris, tantoque majorem deinceps diligentiam in iisdem perficiendis adhibe, quanto difficilius est, easdem in praxin deducere: certe S. Hieronymus c. 4. contra Pelag. expresse ait: *Cunctorum in carne justorum imperfecta perfectio est*. Sed & S. Bernardus

dus in Epist. 11. intrepide ausus est dicere: *Nescio si hic gradus a quoquam in hac vita recte apprehenditur, ut se homo diligat tantum propter DEUM. Asserunt hoc, qui experti sunt, mihi fateor, in hac vita impossibile videtur illum apprehendere,*

Considera II. Quas ob causas omnem diligentiam adhibere debeas in actionibus tuis quotidianis rite perficiendis, ob tres videlicet. I. *Propter DEUM*: si enim famuli, & opifices Regi alicui terreno servientes, omnia cum singulari diligentia, & perfectione perficiunt; quanto magis DEO, Regi Regum, & Domino Dominantium nihil nisi undequaque perfectum offerri debet. Unde merito semper teipsum ante quamvis actionem excitare cum Davide deberes, & dicere: Totis viribus hanc actionem perficiam, non enim homini præparatur, sed DEO. II. *Propter te:* cujus perfectio, & bonitas in operibus quotidianis rite peractis consistit, ut enim arboris bonitas ex fructibus colligitur, ita qualitas hominis ex operum qualitate concluditur. Si ergo in omnibus tuis arboribus optimos quosque fructus optares, &, si in tua potestate foret, omni studio procurares, quanto magis conari debes, ut tu ipse fructus nonnisi optimos, utpote in totam æternitatem duraturos proferas, cum hoc, auxiliante Divina gratia, semper efficere possis; *Magis siquidem DEUS pensat, ex quanto quis agit, quam opus, quod facit*; ut sapienter pius Auctor l. 1. de imit. cap. 15. advertit. III. *Propter proximum:* cum enim eorumdem operum tuorum fructum satisfactorium, & impetratorium, si non totum, magna certe ex parte in auxilium, & solatium viventium, & Defunctorum offeras, an non vel hoc etiam titulo non modice incitaberis, ad eamdem cum maxima perfectione perficienda. Dic enim, si amico tuo singulariter dilecto in paupertate tua succurrere velles, & DEUS tibi potestatem daret, plumbum, argentum, vel aurum pro libitu creandi; an in tali casu non aurum potius, quam argentum aut plumbum creares? cur ergo, cum DEUS potestatem tibi dederit, ad aurea potius opera, seu ex charitate facta, quam ar-

gentea

gentea ex minus perfectis motivis elicita; aut plumbea, id est, negligenter peracta, producenda, non illa potius, quam ista producere studes?

Considera III. Quæ media adhibere possis, debeas, ad actiones tuas quotidianas dicto modo perficiendas. Tria præcipue suadeo. Primum est, ut *deliberate* eas perficere studeas, non temere scilicet, aut ex consuetudine eas eliciendo, sed cum legitima intentione singulis aut potioribus saltem actionibus tuis præfixa; per hanc quippe intentionem memoria trium motivorum supra indicatorum renovabitur, & hoc ipso non parvus etiam stimulus addetur ad easdem cum magna perfectione producendas. Secundum est, ut *libere*, id est, absque omni solicitudine de præteritis, & futuris aliis operibus actiones tuas singulas perficias; cum enim dæmon advertat, pluribus intentum sensum ad singula minorem esse, id unum agit, ut animum operantis vel præteritorum recordatione., vel futurorum solicitudine distrahat, & ad bene operandum inhabilem efficiat. Unde, quod olim apud Ethnicos sacrificantibus dicebatur: *Age, quod agis*; id tibi occine, tantaque cum applicatione animi singulas tuas actiones perage, ac si postremæ in vita forent, DEIque gloria, ac totius generis humani salus ab iisdem dependeret. Tertium est, ut *ordinate* quoque illas perficias; absque hoc enim ordine confuse propositæ non parum distrahent animum, & dum inquirere primum oportet, quæ alteri præferenda sit, solicitum ac turbatum efficient; unde S. Ignatius ad impedimentum hoc removendum pridie semper actione sequentis diei ordinare solebat, ut, dum sua cuique horæ actio destinata scitur, liberius vires ad eam solam converterentur; ut autem hunc ordinem tanto facilius conficias, & observes, sequentia monita non parum proderunt.

I. Operam dabis, ut tempus dormiendi, & surgendi prudenter definitum habeas, rigideque observes; alioqui enim totus diurnarum actionum ordo non raro, nec levi cum dispendio turbabitur.

II. Si commode potes, quotidie tempus aliquod sa-

cræ meditationi cujuſdam myſterii de vita Chriſti aut Sanctorum aut alterius doctrinæ piæ impendes ; vix enim explicari poteſt, quantas vires ejuſmodi meditatio habeat, ad omnes totius diei functiones rite alacriterque perficiendas.

III. Horas Canonicas, ſi ad eaſdem in Choro dicendas non obligaris, mature, & ante alias actiones recitabis, tum ut majori cum devotione, & quiete eas perſolvere queas ; tum ut liberior, & expeditior ſis ad reliquas muneris tui functiones peragendas. Idem in SS. Miſſæ Sacrificio offerendo, quamtum fieri poteſt, obſerva.

IV. Poſt preces matutinas, & horas canonicas peractas prima tua cura ſit, ut librum aut thecam manualem agendorum inſpicias (niſi pridie ante ſomnum id feceris) & quid illo die, & quo modo, & ordine peragendum ſit, accurate diſpicias, definiaſque. Convenit autem hunc librum vel thecam in aliquot partes diſtingui, in quarum prima infirmi Parochiani, aut in alia gravi neceſſitate conſtituti. In ſecunda denuntiationes publice faciendæ. In tertia res ad Decanum, vel Vicarium generalem ſcribendæ, aut dubia doctis viris proponenda: in quarta translationes Feſtorum: in quinta alia negotiola minoris momenti notentur.

V. Reliquum tempus matutinum, niſi aliud neceſſitas, & charitas exigat, privatæ lectioni, aut ſtudio impendas, & præcipue concioni proxime habendæ, quam ſemper mature confectam habere ſtudebis, ne alioqui temporis anguſtiis arctatus minus utiliter eam componas.

VI. Etiam prandii, cœnæque tempora, quamtum fieri poteſt, definita habebis ; tum ut importunas cogitationes de cibo, & potu liberius excutias ; tum ut reliquarum functionum ordinem minus interturbatum conſerves.

VII. Si quas œconomicas curas ſuſcipiendas habebis, eas in tempus, quod prandium ſubſequitur, rejicies. Quod ſi vero aut viſitandi ægri, aut ambulatio, iterve ſuſcipiendum erit ; idipſum quoque pomeridiano tempore, utpote aptiori facias.

VIII. Si tempus aliquod ordinariis functionibus superererit, semper alia actio determinata sit, quam substituas, ne otio malorum omnium origini ullus umquam apertus sit locus.

IX. Noli autem turbari, si subito quopiam casu, aut negotiis intervenientibus constitutum ordinem diurnum interrumpere, vel mutare cogaris, sed potius optimum tuarum functionum ordinem esse crede, quem sanctissima DEI voluntas per ejusmodi negotia supervenientia sufficienter indicata designat.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Christi legi potest l. 3. c. 31.

Ex Ascetico vel historico aliquot capita.

Ex libello Exercitiorum legi hodie utiliter possunt Regulæ a S. Ignatio, ut cum Orthodoxa Ecclesia recte sentiatur, præscriptæ, quæ in sequentibus monitis consistunt.

I. Ut promptus semper animus retineatur, ad obediendum, & sentiendum cum Ecclesia Catholica.

II. Ut laudetur frequens Confessio; & Communio, Missæque auditio, & horarum Canonicarum tam privata, quam publica recitatio.

III. Ut Religiones, & vota religiosa pariter commendentur, & status cælibatus, aut virginitatis conjugio præferatur.

IV. Ut reliquiarum veneratio, & invocatio Sanctorum, peregrinationesque ad illorum templa institutæ, cum indulgentiis, jubilæis, & aliis devotionis adminiculis laudentur.

V. Ut templorum extructio, ornatus, & imagines etiam commendentur.

VI. Ut præcepta Ecclesiæ, Traditiones, Ritus, & Decreta studiose probentur; quemadmodum etiam doctrina sacra tum positiva, tum scholastica.

VII. Ut vitetur hominum, qui adhuc in terris vivunt, cum Beatis cœlo existentibus comparatio; talis enim comparatio, ut Thomas Kemp. l. 3. c. 58. ait,

nul-

lum fructum affert, ſed potius diſſenſiones, & lites inutiles parit, ideoque DEO, & Sanctis diſplicet.

VIII. Ut, cum de prædeſtinatione (quod raro fieri expedit) ſermo habetur, cum magna circumſpectione id fiat, ne aut liberi arbitrii vires, & operum bonorum merita excludi videantur; aut e contrario nimium ipſis tribuatur.

IX. Ut neque Fidei valor, & præſtantia nimis extollatur, ne bona opera, & aliæ virtutes negligantur; atque ob eamdem cauſam de efficacia gratiæ ſermo circumſpecte inſtituatur.

X. Ut non vituperetur timor ſervilis Majeſtatis Divinæ, cum etiam hic ſit utilis valde, & ſæpe neceſſarius ad homines a peccato mortali abſterrendos; licet ſemper magis Filialis timor, & dilectio commendanda, & ſuadenda ſit.

Materia Scriptionis.

Hoc die utiliter aliquæ orationes Jaculatoriæ conſcribi poſſent, quæ pro variis occaſionibus ſervire queant; dici enim vix poteſt, quantopere proſint hæ orationes ad mentem perpetuo cum DEO uniendam, fervoremque devotionis, ubi remitti cœperit, inſtaurandum. Sunt quippe hæ orationes velut prunæ, quibus facile Divini amoris ignis mentibus noſtris ſuſcitatur; ſunt tela, & ſagittæ, quibus & ab hoſtibus noſtris tueri nos, tutoſque reddere, & vero etiam ipſius DEI cor ad omnia, quæ petimus, concedenda expugnare poſſumus; ſunt deliciæ, & refocillationes, quibus languorem ſuum in miſeriis humanis ſublevare, & tamquam cibo fortiſſimo vires ad alacriter decurrendam perfectionis viam reſtauremus: ſunt epiſtolæ breves, quas anima per ſuſpiria tamquam inter nuntios ad DEUM, & Sanctos tranſmittit. Verbo; Orationes hæ jaculatoriæ ſunt compendioſiſſima ad mentem a rebus terrenis abſtrahendam, perfectionemque brevi tempore conſequendam via; ſunt medicina vitiorum, paſſionum frænum, virtutum perpetuum exercitium, & meritorum

uberrimorum fons perpetuus, unde S. Augustinus merito ad Probam sic scripsit: *Dicuntur Fratres in Ægypto crebras quidem orationes habere, sed eas brevissimas tamen, & raptim quodam modo jaculatas, ne illa vigilanter erecta; quæ oranti plurimum necessaria est, per productiores moras evanescat, atque hebetetur intentio.* Ut ergo earum usum tanto facilius sibi familiarem facere possit Sacerdos, in sequentem modum poterit orationes ejusmodi jaculatorias pro variis occasionibus sibi conscribere.

ORATIONES JACULATORIÆ,

Pro tentatione amoris inordinati ad creaturas.

Quid mihi est in cœlo, & a te quid volui super terram? DEUS cordis mei, & pars mea in æternum.

Pro tentatione visus.

Averte, Domine, oculos meos, ne videant vanitatem.

Pro tentatione auditus.

Domine, quo ibimus? tu verba vitæ æternæ habes.

Pro tentatione gustus.

Non in solo pane vivit homo; sed in verbo, quod exit de ore DEI. Cibus meus est facere voluntatem Patris mei, qui in cœlis est.

Pro tentatione odoratus.

Trahe me post te, o JESU; curremus in odorem unguentorum tuorum.

Pro tentatione tactus.

Dilectus meus mihi, & ego illi: inter ubera mea commorabitur.

Contra appetitum scientiæ.

Ego nihil existimavi me scire, nisi JESUM Christum, & hunc Crucifixum. Christe, sciant quæcumque alii, mihi sufficit una Cognitioque tui, Cognitioque mei.

Con-

Contra pusillanimitatem.

Omnia possum in eo, qui me confortat.

Contra superbiam.

Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini mei JESU Christi.

Contra invidiam.

Particeps ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua.

Contra favorem hominum.

Mihi autem adhærere DEO meo bonum est, & ponere in Domino spem meam.

Contra timorem hominum.

Si DEUS pro nobis, quis contra nos?

Contra judicia hominum.

Ego autem pro minimo æstimavi judicari ab humano die. Prima virtus Monachi est, hominum judicia contemnere.

Contra displicentiam hominum.

Si hominibus placerem, Christi servus non essem.

Contra persecutiones hominum.

Domine ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt.

Contra impatientiam.

Ego quidem juste hæc patior; Christus autem quid fecit.

Contra ablationem bonorum.

Dominus dedit, Dominus abstulit. Sit nomen Domini benedictum.

Contra tristia nova.

Sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum.

Contra timorem futurorum.

Dominus est, quod bonum est in oculis suis, faciat.

Contra vanas delectationes,

Renuit consolari anima mea : memor fui DEI , & delectatus sum . Vel : Delectare anima mea in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

Contra contemptum.

Elegi abjectus esse in domo DEI mei magis , quam habitare in tabernaculis peccatorum.

Contra maledictionem.

Dominus præcepit illi , ut malediceret mihi, & quis est , qui contradicat?

Contra timorem inopiæ.

Ego autem mendicus sum , & pauper : Dominus solicitus est mei.

Contra asperitatem Superiorum.

Obmutui , & non aperui os meum , quoniam tu fecit.

Contra odium fratrum.

Pater meus, & Fratres mei dereliquerunt me : Dominus autem assumpsit me.

Contra defectum promotionis.

Ego autem in te, Domine, speravi: dixi, Domine, DEUS meus es tu , in manibus tuis sortes meæ.

DIES OCTAVA.

SCopus hujus diei est in amorem majorem DEI , S. Virginis , & Sanctorum exardescere , id quod non difficile erit, & si & magnitudo gloriæ ab ipsis obtentæ, & beneficia nobis ab illis exhibita accuratius perpendantur , uti sequentes tres Meditationes docebunt.

Thessera.

Beati, qui habitant in domo tua, Domine , in sæcula sæculorum laudabunt te. Psal. 83.

ME-

MEDITATIO I.

DE GLORIA ET CULTU BEATORUM.

Præludium primum est, contemplari cælum apertum, locum amœnissimum, & amplissimum, in quo omnes Sancti Sole ipso clarius fulgentes, & DEUM totis viribus laudantes videantur, & audiantur.

Præludium secundum est, petere gratiam, ut & ipse magnitudinem gloriæ hujus agnoscere, atque ad eamdem aspirare, & alios quam plurimos ad ipsam quærendam allicere queas.

Punctum I.

Considera I. In quo consistat gloria Beatorum, videlicet in perpetua, & perfectissima laude, & amore DEI; & quod inde sequitur in *omnis mali absantia* (nam ut S.Joannes Apoc. 21. ait, *Absterget DEUS omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt; & dixit, qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia. In omnis boni præsentia* juxta ipsius DEI testimonium Exod. 33. dicentis: *Ego ostendam omne bonum tibi.* Et *omnis gaudii indefinentia*; sic enim Christus ipse Joan. 16. dixit: *Gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet a vobis.*

Considera II. Quam magna sit hæc felicitas, & beatitudo, ita ut recte dixerit S. Paulus 1. Cor. 2. *Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS iis, qui diligunt illum.* Et in eumdem sensum S. Augustinus l. 22. de jejun. pronuntiarit: *Quod DEUS præparavit diligentibus se, fide non capitur, spe non attingitur, charitate non apprehenditur, desideria, & vota transgreditur; acquiri potest, æstimari non potest,*

Considera III. Quam æquum proinde sit, ut & Sanctis omnibus velut commembris, Amicis, & Patronis

tuis gloriam, & felicitatem hanc suam ex animo gratuleris, & ad eamdem olim assequendam toto pectore aspires, dicens cum S. Davide Psal. 83. *Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini*. Cum ut S. Augustinus ad Diosc. ait, *Tanto illud, quod valde magnum est (quod nec oculus vidit, quia non est color; nec auris audivit, quia non est sonus: nec in cor hominis ascendit, quia cor hominis debet illuc ascendere) sumemus capacius, quanto illud, & fidelius credimus, & speramus firmius, & desideramus ardentius*. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quibus mediis ad tantam felicitatem pervenerint Beati, tribus videlicet 1. *Abstinendo* a peccato, juxta Psal. 14. *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? qui ingreditur sine macula, & operatur justitiam*. 2. *Patiendo*: hinc enim Ecclesia canit: *Omnes Sancti, quanta passi sunt tormenta, ut securi pervenirent ad palmam Martyrii*, & felicitatis æternæ. 3. *Agendo*: nam, ut Christus dixit Matt. 7. *Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum*.

Considera II. Quam efficacia sint hæc media ad dictam felicitatem obtinendam, ut quæ ipse jam olim S. David Psal. 33. suaserit, dicens: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? declina a malo, & fac bonum, inquire pacem* (quæ, ut Thomas Kemp. l. 3. c. 25. ait, erit in multa patientia) *& persequere eam*. Hinc enim & triplici huic merito triplex proportionatum præmium respondet, nempe *abstinentiæ* omnis boni præsentia: *patientiæ* omnis mali absentia: *Actioni momentaneæ*, omnis gaudii indesinentia.

Considera III. Quam prompte proin hæc media non modo ipse arripere, sed etiam, ut alii curæ tuæ commissi arripiant, procurare debeas; eumque in finem, illam

illam tibi pii Auctoris l. 3. c. 47. sententiam applicare : *Fili , non te frangant labores , quos assumpsisti propter me , nec tribulationes te dejiciant usquequaque , sed mea promissio te in omni eventu roboret , & consoletur . Age , quod agis , fideliter labora in vinea mea , sustine viriliter contraria ; digna est his omnibus , & majoribus præliis vita æterna .* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quam æquum sit, ut Sanctos omnes in tanta gloria institutos ; summo honore, & cultu prosequaris ; si enim etiam in hac vita eos , qui vel singulari Sanctitate , vel Sapientia , vel potentia , & beneficentia præditi sunt, tantopere æstimare , & colere, & amare solemus ; quanto magis similem cultum , & amorem Sanctis , qui in prædictis donis omnes homines longissime superant , exhiberi decet.

Considera II. Quas speciales causas tu habeas ad hos Sanctos tibi demerendos ; cum enim ex una parte copiosa tibi ad vocationis executionem gratia sit necessaria ; ex altera parte vero plures tibi per Pastoris officium hostes , & Adversarios concilies , an non merito eorum tibi Patrocinium (ut desideratam gratiæ abundantiam multiplicatis intercessoribus impetres) & Præsidium (ut dicere tibi ipsi cum Elisæo possis : *Noli timere , plures enim pro nobis stant , quam contra nos*) obtinere conaberis?

Considera III. Quibus potissimum obsequiis eos colere, & demereri velis. Nimirum 1. Eosdem *laudando*, de gloria gratulando , eamque pro viribus promovendo ; sed & varia obsequia in eorum honorem præstando ; Sic enim S. David Psal. 150. suasit, dicens : *Laudate Dominum in Sanctis ejus* . 2. *Invocando* in necessitatibus : de illis enim æque dici potest , quod S. Bernardus de SS. Angelis Custodibus dixit : *Fideles sunt , prudentes sunt , potentes sunt ; tantum adhæreamus illis , & in protectione DEI cæli commorabimur* . 3. *Imitando*, maxime in laudando, & amando DEO, nam Sanctorum

rum est cultus pulcherrimus optima vita, quia hic cultus *purissimus* est, id est, ab omni nævo liber: *amplissimus*, utpote omnia vitæ totius opera *complectens*: *perpetuus*, quia diu, noctuque non interrumpitur. Unde merito Sacerdos de hac imitatione sibi applicare debet salutarem S. Ildephonsi ser. 1. de Assumpt. admonitionem: *Imitamini Matrem Virginem, & Sanctos omnes, quos laudatis, quoniam non tantum illis prodest nostra laudatio, quam nobis eorum imitatio. Unde Sponso magis placet imitator devotus, quam laudator otiosus: tamen vera laudatio cordis imitatio est operis*. Vide ergo, quomodo hæc obsequia hactenus præstiteris, & præstare deinceps velis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE GLORIA ET CULTU B. VIRGINIS.

Præludium primum est, B. Virginem super omnes Sanctos elevatam, et a SS. Trinitate coronatam intueri, prout passim in imaginibus cernitur.

Præludium secundum est, petere gratiam, ut dignitatem, et gloriam hujus SS. Virginis clare cognoscere, eamque, ut par est, venerari, et amare possis.

Punctum I.

Considera I. Ad quantam gloriam SS. Virgo a DEO sit evecta; si enim mensura gloriæ respondet gratiæ mensuræ; gratia vero B. Virginis in primo instanti Conceptionis major fuit, quam omnium Hominum, et Angelorum simul sumptorum, eaque singulis momentis duplicata fuit (ut P. Franciscus Suarez fuse probavit, idque sibi gratum fuisse, eidem per P. Martinum Gettierez eadem SS. Virgo significari jussit) quis comprehendere poterit magnitudinem gratiæ, atque adeo etiam gloriæ ab eadem obtentæ? ut adeo merito eidem appli-

applicetur illud Prov. 30. *Multæ Filiæ* (seu Sancti) *congregaverunt divitias, tu supergressa es universas*.

Considera II. Si æquissimum videtur, ut alii Sancti propter Sapientiam, Dignitatem, et Sanctitatem singulari studio colantur, et amentur, quanto majori cultu, et amore hanc SS. DEI Matrem, quæ omnes Sanctos etiam simul sumptos longissime suis dotibus superat, prosequi debeas; maxime cum ipsa Ecclesia cum Theologis suis exemplo præcedat, dum eidem specialem Hyperduliæ cultum attribuit.

Considera III. Quomodo hactenus tu quoad hunc cultum et amorem te gesseris, et gerere deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. In quibus officiis verus Cultus Marianus consistat, in sequentibus videlicet. 1. in magna *æstimatione* de illa concepta, ita ut exclames cum S. Anselmo de Concept. Virg. *Nihil tibi, Domina, æquale, nihil comparabile; omne enim, quod est, aut supra, aut infra te est. Quod supra te est, solus DEUS est: quod infra te est, omne, quod DEUS non est*. Hinc S. Bonaventura in Speculo B. V. dicere ausus est: *Ipsa est, qua majorem facere DEUS non potest: Majorem facere Mundum posset DEUS, majorem Matrem, quam Matrem DEI facere non potest*. 2. *In filiali fiducia* juxta S. Bernardi monitum: *In periculis, in angustiis, in rebus omnibus MARIAM cogita, MARIAM invoca, non recedat a corde, non recedat ab ore*. Nam, ut S. Anselmus cap. 6. de excell. Virginis ait: *Velocior interdum est salus memorato nomine Virginis, quam invocato nomine Filii; non quod ipsa major, & potentior sit (nec enim ipse magnus, & potens est per eam, sed illa per ipsum) sed quia, etsi merita invocantis non merentur, ut exaudiatur; merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiatur*. 3. In studiosa *Imitatione*, ad quam S. Hieronymus ser. de Assumpt. hortatur, dicens: *Igitur dilectissimi, amate MARIAM, quam colitis: colite,*

quam

quam amatis; quia tunc vere colitis, & amatis, si imitari velitis ex toto corde, quam amatis. In quibus autem virtutibus specialiter imitari debeamus, breviter S.Bernardus to. 1. in deprec. ad B.V. indicavit, dicens: *Tu virtutum omnium speciosis vernas floribus, inter quos pulcherrimos tres miramur in te; hi sunt, quorum odore totam domum DEI reples, O MARIA, viola humilitatis, lilium castitatis, rosa charitatis.* In constanti *veneratione* per varias laudes, jejunia, castigationes carnis, peregrinationes, opera misericordiæ illius nomine præstita; ad quam venerationem S. Bernardus ser. de aquæductu sequentibus verbis hortatur: *Totis medullis cordium, totis præcordiorum affectibus MARIAM hanc veneremur, quia sic est voluntas ejus, qui omnia nos habere voluit per MARIAM.* 5. In cultus Mariani *propagatione*: rogando scilicet DEUM, ut hunc cultum magis in dies augeri sinat: excitando alios tum in concionibus, tum in privata conversatione, qua verbo, qua exemplo ad cultum: et quam plurimos tam Defunctos, quam viventes juvando, ut ad Cœlum veniant, ibique hanc gloriosissimam Cœli Reginam modo perfectissimo laudent, et venerentur; quod enim et hoc obsequium ei gratissimum sit futurum, colligitur ex præmio, quod promittit illud præstantibus, dum ait: *Qui me elucidant, vitam æternam habebunt.* Eccl. 24. Hinc merito Sacerdos, quanto meliorem habet occasionem hujus Officii præstandi, tanto ferventius id suscipere, atque adeo illa Christi Matth. 5. verba paucis mutatis applicare debet: *Sic luceat lux vestra* (verbi et exempli) *coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum* (et Matrem) *qui in cælis est.*

Consid. II. Si minima obsequia sæpe tam liberaliter compensavit hæc Virgo Sanctissima; quantas gratias impetratura, quot beneficia collatura, quam potenter protectura sit eos, qui memorata quinque officia constanter implere studuerint.

Considera III. Quomodo tu ea hactenus præstiteris, et præstare deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem, eamdem denuo in Matrem, et Patronam eligendo.

Pun-

Punctum III.

Considera I. Quod, etsi omnes homines ob causas hactenus assignatas B. Virginem singulariter colere, et amare debeant, Sacerdos tamen speciales tres causas habet, ob quas merito sperare queat, quod ipsum singulariter suo Patrocinio adjutura, et protectura sit; nimirum 1. Quia idem quodammodo cum ipsa officium habet, dum et Christum toties in Eucharistia producit, et Parochianos suos ad S. Pauli exemplum assiduo parturit, donec formetur Christus in illis. 2. Quia nihil magis optat, quam ut pretium Redemptionis a Filio suo paratum in animabus non pereat, adeoque Sacerdotes, quia ad hunc finem cooperantur, præ aliis libenter fovet et juvat. 3. Quia advertit, quemadmodum infernalis Draco, ut S. Joannes c. 12. vidit, iratus sit contra ipsam, et abeat facere prælium cum reliquis de semine ejus, specialiter iis, qui conatibus illius, ut Sacerdotes, fortius resistunt, atque adeo magis etiam ab ipsa, quæ est terribilis ut castrorum acies ordinata, protegi mereantur.

Considera II. Quantam in te fiduciam et amorem erga hanc SS. Cœli Reginam excitare debeant hæ rationes, quamque adeo avide arripere, et sequi debeas S. Bernardi consilium in ser. de aquæ ductu sic loquenris: *Modicum illud quod offerre desideras, gloriosissimis illis, & omni acceptione dignissimis MARIÆ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam.*

Considera III. Quomodo ergo cultum hunc Marianum totis viribus prosequi, et continuare deinceps velis, maxime cum charitas ordinata suadeat, ut, dum aliorum saluti invigilas, tuam præ aliis assecuras; assecurare autem vel maxime possis per constantem SS. Deiparę cultum, cum juxta S. Bernardum, *sicut ab ipsa despectus & aversus, necesse est, ut pereat; ita ad ipsam reversus, & ab ipsa respectus, impossibile sit, ut pereat.* An non ergo dices cum ipso ad tuos Subditos: *Filioli mei, hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia,*

cia, hac tota ratio spei meæ. Colloquium ad Christum, rogando, ut filialem tibi affectum, quo ipse Matrem prosecutus est, communicet, eamque tibi efficaciter iterum commendet, dicens: *Ecce Filius tuus.*

MEDITATIO III.

DE AMORE DEI.

Textus S. Ignatii.

In primis duo notanda sunt. Primum, quod amor ipse ab operibus magis, quam a verbis pendet. Circa quę verba notandum est, hoc ipso, quod S. Pater dicat, *magis* amorem ab operibus pendere, non omnino excludere velle, amorem *affectivum*, quo in amati bonitate quis complacet sibi, eique illam ex animo gratulatur, atque adeo eidem conjungi desiderat: sed hoc solum indicare voluisse, quod amor *affectivus* solus non sufficiat ad Salutem, nisi etiam *effectivus*, qui in opus ipsum prodit, jungatur; nam ut recte S. Gregorius hom. 3. in Evang. advertit, *numquam est amor DEI otiosus; operatur enim magna, si est; si vero operari renuit, amor non est*; perfectus intellige. Hine Christus Ioan. 14. dixit: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.* Habent itaque se effectivus, & affectivus amor ad se invicem, sicut Fides & Charitas: ac proin sicut Fides sine operibus mortua est, ita & amor affectibus sine effectivo. Unde quemadmodum olim Jehu 4. Reg. 10. Cum dixisset ad Jonadab: *Numquid est cor tuum rectum, sicut cor meum cum corde meo?* & Jonadab respondisset, *est.* Mox subjecit: *Da mihi manum*; ita DEUS quoque sinceritatem affectus, & amoris ex manu data, id est, secutis operibus cognoscit.

Secundum notandum est, quod amor consistit in mutua facultatum, rerum, & operum communicatione, puta scientiæ, divitiarum, honoris, & boni cujuscumque; si enim seipsum alteri communicat, & quodammodo unit

amans,

amans, quidni & bona sua, quæ minoris æstimat, libenter communicabit.

Oratio præparatoria præmittitur ex more.

Præludium primum est, ut coram Domino, Angelis, Sanctisque omnibus mihi propitiis stare me videam.

Præludium secundum est, ut gratiam DEI efflagitem, per quam beneficiorum ejus in me collatorum magnitudinem perspiciens ad amorem, cultum, & servitium totum me impendam.

Punctum primum sit, revocare in memoriam beneficia creationis, ac redemptionis, dona item particularia, seu privata enumerare, & cum intimo affectu perpendere, quantum mea causa benignissimus DEUS egerit, atque pertulerit; quantum mihi elargitus sit de thesauris suis, quodque juxta Divinum suum decretum & beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit; quibus optime inspectis vertar ad me ipsum, & disquiram mecum, quæ meæ sint partes, & quid æquum, justumque sit, ut Divinæ offeram, & exhibeam Majestati, haud sane dubium, quin mea omnia offerre debeam, ac me ipsum cum summo affectu, & verbis hujuscemodi vel similibus: Suscipe, Domine, universam libertatem meam; accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem: Quidquid habeo, vel possideo, mihi largitus es, id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum: amorem tui solum cum gratia tua mihi dones, & dives sum satis, nec aliud quid ultra posco.

Secundum erit speculari DEUM in singulis existentem creaturis suis, & elementis quidem dantem, ut sint; plantis vero, ut vivant quoque per vegetationem; animalibus insuper, ut sentiant; hominibus postremo, ut simul etiam intelligant: inter quos accepi & ipse universa hæc beneficia, esse, vivere, sentire, ac intelligere; meque templum quoddam suum efficere voluit; ad imaginem & similitudinem suam creatam. Ex quorum omnium admiratione reflexus in meipsum agam, ut in primo puncto, vel melius, si quid occurrerit; id quod in punctis etiam sequentibus erit factitandum.

Tertium est, considerare eumdem DEUM, ac Dominum

num

num propter me in creaturis operantem, & laborantem quodammodo, quatenus dat ipsis, conservatque id, quod sunt, habent, possunt, & agunt; quæ omnia, ut supra, in mei considerationem reflectenda erunt.

Quartum, prospicere, quo pacto munera & bona omnia cœlitus descendunt, ut sunt potentia, justitia, bonitas, scientia, & alia qualibet humana perfectio, terminis quibusdam certis circumscripta, quæ ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen a Sole, & ex fonte aqua derivantur. Addenda superest reflexio prædicta in mei circumspectionem, Colloquium etiam in fine fiet terminandum cum Pater noster.

Hucusque S. Ignatii textus, qui, si non sufficiat, poterit eadem materia, præmissis iisdem præludiis, sic in puncta dividi, simulque, quidquid ad amoris rationem pertinet clare cognosci.

Punctum I.

Considera I. Quanto per te DEUS ad sui amorem allicere conatus sit, quamque graves ad se amandum causas obtulerit, dum scilicet Beneficia, quæ tibi contulit, perfectissimo modo exhibuit; nam 1. beneficium *creationis* spectando perfectissimum gradum entis, scilicet facultatem intelligendi contulit, teque a Christianis Parentibus, & in Fide Catholica educari voluit. 2. Beneficium *Redemptionis* exhibuit per Incarnationem & Passionem, ac mortem Filii, cum unicum suspirium sufficisset. 3. *Vocationis* beneficium contulit vocando te ad perfectissimum, & dignissimum Sacerdotii Ordinem. 4. *Justificationis* beneficium executus est per infusionem gratiæ, qua post lumen, & visionem beatificam nulla reperitur perfectior qualitas. 5. Ipsius *Glorificationis* beneficium per lumen gloriæ, & visionem beatificam perficiet, quibus nullum accidens perfectius ipse etiam DEUS producere potest.

Considera II. Si juxta commune axioma æquum est, ut, qua mensura quis alteri beneficium aut amorem metitur, eadem alter quoque gratitudinem, & amorem mutuum

mutuum metiatur, quantopere tu ad DEUM amandum excitari debeas, dum te ab eo prius tantopere dilectum agnoscis; an non tuam hac in parte socordiam fateberis, & cum S. Bernardo exclamabis: *Amat charitas, amat immensitas, & nos rependimus cum mensura?*

Considera III. Quomodo errorem tuum corrigere, & vel nunc cum S. Augustino in has voces erumpere velis: *Sero te amavi, o pulchritudo tam antiqua & nova, sero te amavi, tu intus eras, & ego foris: tu mecum eras, & ego tecum non eram.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. In quibus præcipue officiis verus amor DEI consistat, videlicet 1. *In summa æstimatione:* ut neminem præter ipsum æstimes, & desideres, quemadmodum Thomas Kemp. l. 2. c. 5. hortatur, dicens: *Nil magnum, nil altum, nihil gratum; nil acceptum tibi sit, nisi pure DEUS, aut de DEO sit; amans quippe DEUM anima sub DEO despicit universa;* hoc enim est DEUM toto corde diligere. 2. *In jugi memoria DEI*: ita, ut, quemadmodum S. Bernardus c.6. Medit. loquitur, *Omne tempus, quo de ipso non cogitas, perdidisse te computes;* sicut enim nullum est momentum, quo homo non utatur, vel fruatur bonitate, & misericordia DEI, sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria. 3. *In continuo studio ipsi beneplacendi;* sicut suasit Apostolus 1. Cor. 10. dicens: *sive manducatis, sive bibitis, sive aliud aliquid facitis, omnia in gloriam DEI facite.* Et reipsa præstitit 1. S. Ignatius Lojola, de quo Rota Romana testatur, eum tanto erga DEUM amore flagrasse, ut tota die illum exquireret, & nihil aliud cogitaret, nihil aliud loqueretur, nihil aliud cuperet, quam placere DEO, & obtemperare ejus voluntati. Unde Sponsus Sponsam Cant. 8. hortatur: *Pone me ut signaculum super cor tuum: pone me ut signaculum super bra-*

cibium tuum. Et hoc est tota anima & viribus diligere, dum scilicet omnes animæ potentiæ, & vires ad quærendam DEI gloriam, & beneplacitum ordinantur. 4. *In generosa resolutione quidvis pro DEO patiendi*. Ita ut cum Apostolo ad Rom. 8. dicere audeas; *Quis me separabit a charitate DEI?* & cum S. Teresia *mori, aut pati*: vel cum S. Maria Magdalena de Pazzis *purum fel*, id est, tribulationes sine consolatione exoptes.

Considera II. Quam perfecte hæc omnia officia ii, qui carnaliter se mutuo amant, exequantur; quam assiduo simul convivere, & conjungi, & colloqui cupiant, & quærant: quam assiduam sui memoriam gerant: quam ardenter exequantur, quæ Amato beneplacere norunt; quam fortiter resistant iis, qui separationem facere volunt; potuerunt ergo isti, & tu non poteris? an amor infiniti boni non poterit, quod amor particulæ boni creati tam facile præstat?

Considera III. Quomodo tu hæc officia hactenus præstiteris, & præstare deinceps velis, tanto scilicet perfectius, quanto magis te ad amorem tantum obligatum esse, in priori puncto didicisti. Colloquium ad B. Virginem velut Matrem & fontem pulchræ dilectionis.

Punctum III.

Considera I. Quos fructus ex tali amore sperare possis, nimirum ut dicere cum Salomone Sap. 7. queas: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius, & lætatus sum in omnibus, quoniam antecedebat me ista Sapientia*, seu *charitas Divina*.

Considera II. Cum triplex plerumque bonum assignetur ab Ethicis, utile, scilicet, honestum, & delectabile; quam copiose hæc tria bona per amorem seu charitatem divinam communicentur. Nam 1. bonum utile quod attinet, *si pietas ad omnia utilis est*, teste S. Paulo 1. Timoth. 4. *promissionem habens vitæ* (id est, omnium

omnium necessariorum vel conducentium ad vitam jucunde, & quiete transigendam) *quæ nunc est*, & *futura*, si, teste S. David Psal. 32. *Nihil deest timentibus DEUM*, quanto minus deesse aliquid patietur iis, qui diligunt illum? ut adeo merito dixerit S. Basilius in Hexam. *Thesaurus indeficiens est amor Divinus, quem, qui habet, dives est: quo, quicumque caret, pauper est*. 2. Bonum honestum quomodo cum amore obveniat, breviter indicavit S. Augustinus, dum dixit: *Hoc es, quod diligis; si terram diligis, terra es: si DEUM diligis, quid vis, ut dicam? DEUS es*. Hinc Hugo de S. Victore de laude charitatis disserens, *Nescio*, inquit, *quid majus in laudem tuam dicere possim, quam ut DEUM de cœlo trahere, & hominem de terra ad cœlum evehere dicaris. Magna virtus tua, ut per te ad hoc usque humilietur DEUS, & usque ad hoc exaltetur homo* 3. Denique quantopere bonum delectabile secum afferat amor Divinus, S. Augustinus propria experientia doctus testatur, dum l. 9. Conf. c. 1. ait: *Quam suave mihi subito factum est, carere suavitatibus nugarum, & quas amittere metus fuerat, jam dimittere gaudium erat; ejiciebas enim eas a me, vera tu & summa suavitas; ejiciebas eas, & intrabas pro eis omni voluptate dulcior, sed non carni & sanguini; omni luce clarior, sed homini secreto interiori; omni bonore sublimior, sed non sublimibus in se*. Unde merito Thomas Kemp. l. 3. c. 10. pronuntiavit: *Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te*. Et iterum lib. 2. cap. 8. *Esse cum JESU dulcis est Paradisus*.

Considera III. Quam pretiosi sint hi fructus, dignissimique, propter quos cum Sponsa Cant. 7. dicas: *Ascendam ad palmam* (id est, victoriam amoris inordinati erga res creatas) & *apprehendam fructus ejus*. Ut experiri eorum dulcedinem merearis, & cum eadem Sponsa dicere Cant. 2. *Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi: & fructus ejus dulcis gutturi meo*. Audi ergo invitantem te illis Eccl. 24. verbis: *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & a generationibus meis adimplemini; Spiritus enim meus super mel dulcis*,

 & ha-

& hæreditas mea super mel & favum. Colloquium ad Christum.

CONSIDERATIO

DE PROPOSITORUM EXECUTIONE.

Considera I. In quibus præcipue capitibus proposita tua consistant, in sequentibus videlicet 1. Ut cum S. Paulo omnium, quæ retro sunt, obliviscaris, & nihil de præterita vita tua, nisi *pudorem*, *dolorem*, *& fervorem* retineas, dicens assiduo cum S. Davide Ps. 78. *Domine, ne memineris iniquitatum mearum antiquarum, sed cito anticipent me misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. Adjuva nos DEUS salutaris noster, & propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.* 2. Ut totum ad anteriora te convertens, novo fervore ad *agendum*, id est, ad actiones tuas quotidianas rite perficiendas *sustinendum*, & *abstinendum*, ad majorem DEI gloriam incumbas, illud pii Auctoris monitum l. 1. c. 25. semper in mente habens: *Vigila super teipsum, excita teipsum; admone teipsum: & quiquid de aliis fit, non negligas teipsum.* 3. Ut alte menti infixum habeas Siracidis c. 29. Consilium; *Recupera Proximum secundum virtutem tuam, & cave, ne incidas*; in pericula scilicet, & mala, e quibus alios eripere conaberis. 4. Ut quemadmodum Philosophus ille Regi, quid sibi ad felicitatem deesse credas, quærenti respondit, *Nihil nisi clavum constantiæ* deesse; ita idem tu de propositis tuis a Christo, & Directore tuo dictum credas, ideoque hunc clavum a DEO, a quo omne bonum, & donum perfectum descendit, teste S. Jacobo c. 1. assiduo petas, mediaque paulo post præscribenda sedulo adhibeas.

Considera II. Causas, ob quas hæc proposita tua singulari cum diligentia exequi debeas, quia scilicet DEO, & Sanctis *summum beneplacitum*, tibi *summum* in hac, & altera vita *gaudium*: Proximo vero tuo, id est,

est, viventibus, & defunctis *summum auxilium* per talem executionem præstabis, ut merito hæc tria motiva veluti triplicem funiculum, qui difficulter rumpitur, sed potius vehementer ad talem executionem obstringit, intueri, & a Christo tibi de propositis tuis dictum existimare debeas: *Hoc fac, & vives.*

Considera III. Quæ media ad hanc executionem adhibere debeas, sequentia nimirum 1. Ut similiter credas proposita tua non nisi semen esse, ac proinde sine influxu Solis cœlestis incrementum accipere non posse, ideoque hunc influxum per crebras orationes sedulo petendum esse. 2. Ut pariter tibi persuadeas, verissimum esse Thomæ Kempensis l. 1. c. 25. axioma: *Tantum proficies, quantum tibi vim intuleris*; atque adeo ad hanc victoriam totis viribus incumbas. 3. Ut brevem tibi vitæ tuæ cursum circumscribas, & vitam tuam velut mercatum seu Nundinas intuearis, ideoque illud Siracidis monitum c. 9. in mente semper habeas: *Quodcumque potest facere manus tua, instanter operare, quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quo tu properas.* Prima cura ergo sit, ut bonam temporis rationem habeas; credens, nihil eo esse pretiosius, propter ea, quæ ad majus DEI obsequium, tuumque, ac proximi profectum fieri possunt; unde perdere vel minimam partem temporis, est aliquem vitæ, aut talentorum usum perdere, quæ talenta, quo nobiliora sunt, tanto major & reprehensibilior est jactura temporis, maxime cum, si semel lapsum est, recuperari nequeat, sed id, quod crastino die fieri potest, crastino debeatur. 4. Ut per frequentes recollectiones proposita tua assiduo renoves, nam, ut pius Asceta l. 1. c. 19. recte advertit, *Secundum propositum nostrum cursus profectus nostri; si enim fortiter proponens sæpe deficit, quid illi, qui raro aut minus fixe aliquid proponit.* Certe quantopere hoc medium conducat ad profectum, pulchre indicavit S. Gregorius l. 22. moral. c. 2. dicens: *Animus noster, dum igne amoris excoquitur, semper in se servat charitatem pulchritudinis quotidiana innovatione fervoris; nescit enim*

mens per torporem veterascere, quæ studet per desiderium semper inchoare. Hinc namque per Paulum dicitur. Renovamini Spiritu mentis vestræ. Hinc Psalmista, qui ad perfectionis culmen jam pervenerat, quasi incboans dicebat: Dixi, nunc cœpi; quia si lascescere ab incboatis bonis nolumus, valde necesse est, ut incboare nos quotidie credamus.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Christi legatur l. 3. c. 21.
Ex libro Ascetico, & Historico unum, alterumve caput.
Ex libello Exercitiorum Regulæ, seu notanda de scrupulis, quæ quidem in compendio ad sequentes tres revocari possunt.

Regula I.

Duplex est species scrupuli. Prior est scrupulus improprie dictus, cum ex proprio judicio aliquid censetur esse peccatum, quod non est tale, ut cum quis crimini sibi vertit, crucem ex paleis formatam calcasse; & hic scrupulus utpote ex errore procedens penitus abjiciendus est. Scrupulus proprie dictus est, cum post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam subboritur peccati admissi suspicio, ita ut dubia capiat. Et tales scrupuli, cum animam purgent, & a peccato abducant, circa initium conversionis maxime plurimum conducunt; quia juxta D. Gregorium *bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, ubi culpa non est.*

Regula II.

Hæc est calliditas, & consuetudo dæmonis, ut animam delicatam, & ab umbra etiam peccati adhorrentem, in angustias, & scrupulos conjiciens, a profectu impediat; crassam vero crassiorem efficere, et in peccata semper graviora præcipitare studeat; unde in eam partem

partem tendere quisque debet, quæ opposita est illi, ad quam Satan pertrahere studet; sic enim in medio tandem subsistet, sicut arbor, quæ ad sinistram partem nimium inflexa, violenter ad dextram pertrahitur.

Regula III.

Quoties homini, dum dicere aut agere aliquid bonis moribus non contrarium cupit, suggestio fucata illud dissuadens occurrit, pergendum erit intrepide, et cum S. Bernardo dicendum: *Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.*

Materia Scriptionis.

Cum directorium exercitiorum c. 40. inter alia, de quibus monendum ait post exercitia exercitantem, tertio loco ponat, ut ad conservandam, et alendam devotionem piis, et spiritualibus exercitiis conceptam excitetur, proderit hodie documenta aliqua conscribere, quæ ad memoratam devotionem obtinendam conducere queant, qualia quidem sequentia esse possunt.

Documenta salutaria.

Ad devotionis spiritum conservandum.

I. Definita pro Sacrificio Missæ, horis Canonicis, examine conscientiæ, lectione spirituali, tempora numquam sine gravi causa omittat, aut mutet, sed potius cum omni diligentia dictis exercitiis impendat.

II. Oculos a curiositate sub talibus exercitiis diligenter cohibeat, certoque sibi persuadeat, talem oculorum custodiam esse Matrem devotionis.

III. Pro certo etiam habeat indulgere sensualitati, plurimum officere devotioni; cum de devotione præcipue dici queat, quod DEUS de hominibus Gen. 6. dixit: *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est.*

IV. Studeat, si vires, et occasio patiantur, stata habere pœnitentiæ et afflictionis corporalis exercitia, quia sine spiritu mortificationis non alitur spiritus devotionis.

V. Internam, et externam pacem cum omnibus colat, omnisque dissensionis, et aversionis occasiones diligentissime devitet; non enim idoneus est munus devotionis ad Altare Domini offerre, qui dilectionis munus non implevisse cognoscit.

VI. Nec in aliorum mores curiose inquirat ipse; nec quid alii de ipso sentiant, curet; hæc enim utraque non parum lancinant animum, et dulcedinem devotionis corrumpunt. Meminerit ergo, Domino suo quemque cadere, et stare; et talem esse ac tantum, qualis et quantus coram DEO est.

VII. Animum ab omni perturbatione liberum habere semper studeat; aut si accidat aliqua turbatio, mox componere conetur; non enim sentire intra orationem poterit devotionis quietem, qui extra illam non prius animum componere studuerit.

VIII. A collectione prodiens sive octiduana, sive triduana, ut non debet se tetricum exhibere, sed modeste hilarem; ita cavendum summopere est, ne mox iterum se offundat; cum ab uno extremo ad alterum semper periculosus sit transitus.

NONA DIES.

SCopus hujus diei est, beneficia in hoc secessu accepta agnoscere, et ad debitas pro iisdem gratias referendas semetipsum excitare, ut dum flumina hæc beneficiorum per gratitudinem recurrunt ad mare, Divinæ bonitatis, et liberalitatis iterum fluere incipiant.

Thessera.

Benedic anima mea Domino, et noli oblivisci omnes retributiones ejus. Ps. 102.

ME-

MEDITATIO II.

DE GRATIIS PRO FELICI EXERCITIORUM SUCCESSU REFERENDIS.

Præludium I. eſt, conſtituere ſe in conſpectu SS. Trinitatis, Chriſti, B. Virginis, et SS. Patronorum pro ſeceſſu electorum, et ab iis benedictionem pro propoſitorum executione exſpectare.

Præludium II. eſt, petere gratiam, ut beneficia in hoc ſeceſſu accepta clare cognoſcere, recte æſtimare, et digne compenſare valeas.

Punctum I.

Conſidera I. Qualia potiſſimum beneficia a DEO in hoc ſeceſſu acceperis; duplicia videlicet, nempe I. *Copioſas illuſtrationes Intellectus*, quibus finem, & felicitatem creationis, & vocationis tuæ clarius agnoſcere, mediaque idonea ad eumdem obtinendum invenire, & eligere potueris: *Efficaces impulſus voluntatis*, quibus ad finem talem totis viribus quærendum, mediaque electa ſtudioſe adhibenda impellebaris.

Conſidera II. Quam magna ſint hæc beneficia; id non difficulter cognoſces, ſi firmiter tibi perſuadeas, ea eſſe quaſi duo talenta, quibus DEI gloriam, & ſalutem tam tuam, quam alienam lucreris; hinc enim facile colliges, cum utilitas, & bonitas medii ex bonitate, & præſtantia finis conjiciatur, quemadmodum ſine hoc nihil præſtantius reperiri poteſt, ita nec majus tibi beneficium obtingere potuiſſe, quam dictarum illuſtrationum & motionum communicationem.

Conſidera III. Quam æquum ſit, ut hæc duo talenta magnifacias, atque ad debitas pro iiſdem gratias referendas excitare te ſtudeas. Colloquium ad SS. Patronos.

Pun-

Punctum II.

Considera I. Quas potissimum gratias exigat a te DEUS, videlicet ut dicta duo talenta, sicut a DEO, speciali ex dilectione & gratia accepisti; ita simili ex motivo bene collocare, atque adeo proposita tua studiose exequi coneris.

Considera II. Quænam sint proposita, quorum executionem DEUS a te tantopere exigit, & desiderat; videlicet, ut ipsum sincere diligas, & proximum tuum, sicut teipsum, juxta illum modum, quem in his exercitiis didicisti; in his enim duabus dilectionibus non solum lex, & Prophetæ, sed tota etiam propositorum tuorum summa consistit.

Considera III. Quem fructum ex tali collocatione talentorum sperare possis; videlicet, ut alia duo talenta, scilicet gloriam DEI, & salutem animarum lucreris, & cum gaudio quondam ad ipsum accedere, dicereque possis: *Domine duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo super lucratus sum*; sicque vicissim ab ipso audias: *Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam: intra in gaudium Domini tui*. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibere debeas, & velis ad talentorum tibi commissorum fructuosam usurpationem, seu propositorum executionem, nempe. I. Ut assiduo memineris charitatis per talentorum talium commissionem tibi a DEO exhibitæ, & rationis severissimæ ab eodem exigendæ; sic enim amore simul, & timore incitaberis, ut ea bene impendere studeas. II. Ut occasiones, in quibus hæc talenta bene impendere possis, diligenter prævideas, &, ne tibi elabantur, sedulo caveas. III. Ut memor semper adhortationis a Christo Matth. 24. factæ: *Et vos estote parati, quia, qua nescitis hora, Filius hominis venturus est*: temporis accuratissimam

tiſſimam habeas rationem, & quemvis diem vitæ, & negotiationis tuæ poſtremum eſſe arbitreris, atque adeo talenta tua bene collocare ſtudeas. IV. Ut frequenter rationes ineas negotiationis tuæ per examina, & recollectiones, ut., ſi forte partem talentorum male collocatam, aut in ſudario negligentiæ relictam advertas, ex damni conſideratione ad novam diligentiam exciteris. V. Ut, quoniam Chriſtus ipſe Jo. 15. dixit, *Sine me nihil poteſtis facere*; eumdem & SS. Patronos tuos in axilium voces, atque adeo frequenter ab eis gratiam ad bene collocanda talenta neceſſariam petas, memor ſaluberrimi conſilii a S. Leone dati, dum ſuper verba illa S. Petri c. 1. *Sancti eſtote*; ſic loquitur: *Præcipit ſanctitatem, & modum ejus acquirendæ, quaſi diceret: Me diligite, & ab iis, quæ mihi diſplicent, abſtinete, facite, quod amo: amate, quod facio: & cum difficile videtur eſſe, quod jubeo, ad jubentem recurrite, ut, unde datur præceptum, præſtetur auxilium; non negabo opem, qui tribui voluntatem.*

Conſidera II. Quam ſolida, & efficacia ſint hæc media, utpote quæ contineant tria illa media ab ipſa Sponſa cant. 1. ad obtinendum Sponſi amorem adhibita, & ad alios etiam fines obtinendos perutilia, ſcilicet *deſiderium* per verba, *Oſculetur me oſculo oris ſui*, indicatum: *orationem* per verba, *trahe me poſt te*, inſinuatam: & *cooperationem ſedulam, & ferventem* per verba, *curremus in odorem unguentorum tuorum*, ſignificatam.

Conſidera III. Quomodo hæc media hactenus adhibueris, & adhibere deinceps velis. Colloquium ad Chriſtum cum illis S. Auguſtini verbis: *Inſpira in me opus ſanctum, ut te cogitem; compelle, ut faciam: ſuade ut te diligam: confirma, ut te teneam: cuſtodi, ne te perdam,*

Materia Lectionis.

Poſt hanc Meditationem, & reflexionem peractam, ne ſtatim ad negotia redeas, audi adhuc DEUM tibi extre-

extrema monita dantem, eumque in finem primo ex libello de imitatione l. 1. c. 25. attente perlege. Deinde ne ulla materia ex libello exercitiorum lectionem tuam effugiat, tres modos orandi a S. Ignatio præscriptos perlege, & quomodo deinceps eosdem practicare velis, considera. Sunt autem hi modi, ut in compendio habeas, fere sequentes.

Primus est, ut post brevem considerationem, quo accedendum, & quid faciendum sit, & orationem præparatoriam præmissam mandatum aliquod DEI, aut peccatum, aut potentiam animæ ordine discutiam, attendens, quo pacto me in iis gesserim, & de deprehensis erroribus doleam, veniam petam, & emendationem spondeam; totamque considerationem per institutum cum DEO colloquium claudam.

Secundus est, ut sedens, vel flectens, orationem aliquam incipiens circa singulos sensus tamdiu sistam, & immorer, quamdiu circa eam variæ significationes, spirituales gustus, & motus animi occurrunt, & ita tota oratio percurratur.

Tertius est, ut inter singulas respirandi vices singula orationis verba transmittantur, & interim vel significatio illius vocis, vel alia pia doctrina perpendatur.

Peracta hac lectione, si fieri potest, templum accede, SS. Sacrificium Missæ pro defunctis in gratiarum actionem offer, & demum recitato Hymno Ambrosiano cum oratione *DEUS, cujus misericordiæ &c.* secessum hunc claude, & in memoriam revocans, quod per hanc octiduanam recollectionem plenariam peccatorum remissionem, seu indulgentiam obtinueris, novam vitam cum gaudio auspicare dicens cum Davide: *Dixi, nunc cœpi*.

DIVISIO

DIVISIO SECUNDA.

PRO OCTIDUANO SECESSU

Ad Sacerdotalem Statum specialiter accommodata.

HActenus materiam pro octiduano secessu sic assignare studui, ut non in genere dumtaxat hebdomadarum, & triplicis viæ perfectionis, purgativæ videlicet, illuminativæ, & unitivæ visionem (quam semper in tali secessu observare convenit, nisi specialis ratio, & circumstantia seu qualitas exercitantis aliud exigat) sed ipsas etiam meditationes in particulari a S. Ignatio assignatas, quantum fieri poterat, servarim; nunc vero, quoniam, ut alibi jam monui, varietas delectat, & ipsæ meditationes tanto plerumque utiliores, & efficaciores existere censentur, quanto magis ad ipsum exercitantis statum applicantur, aliam divisionem priori subjungere placuit, in qua, quidquid ad Sacerdotalem Statum digne æstimandum, & sustinendum requiri posse videtur, per ipsas meditationes & considerationes succincte, & dilucide explicetur. Unde merito hæc divisio Sacerdotibus tanto magis arripienda est, quanto majorem ex ea utilitatem, & solatium haurire posse videntur.

Lectionem spiritualem, quæ inter primarias etiam exercitantis occupationes jure merito censetur, quod attinet præter libellum de imitatione nullum determinatum alium librum assigno, cum juxta diversam constitutionem personæ in hoc secessu versantis alia & alia materia assignanda sit. Illud tamen universim observandum videtur, ut non doctrinalis dumtaxat, sed & historicus quidam liber, vitam v. g. Sacerdotis cujuspiam sancti, & perfecti continens assumatur, ut, quanto magis deformitatem, & imperfectionem in vita tali velut speculo Sacerdos cognoverit, tanto magis ad eamdem detestandam, vitamque suam integre reformandam incitetur. Tales autem vitæ esse possunt vita Joannis

Avi-

Avilæ, Jacobi Merlahorſtii, S. Caroli Borromæi, Petri Foreri, & aliæ ſimiles.

MEDITATIO PROOEMIALIS,

Pridie Exercitiorum peragenda.

Scopus.

Ardens deſiderium, hæc Exercitia cum magno fervore, ac fructu peragendi.

Punctum I.

Conſidera I. Quod hodie Chriſtus ad te illa verba, quæ olim ad Apoſtolos ſuos Marci c. 6. dixerat, iterum repetat: Venite ſeorſum in deſertum locum, & requieſcite pauxillum.

Conſidera II. Quis te invitet, nimirum ille, de quo Sponſa Cant. 5. dixit: Anima mea liquefacta eſt, ut dilectus locutus eſt. De quo bini Diſcipuli in Emaus euntes Luc. 24. faſſi ſunt: Nonne cor noſtrum ardens erat in nobis, dum loqueretur nobis in via? Ad quem locum invitet; ſcilicet ad ſolitudinem, de qua S. Hieronymus dixit: Oppidum mihi carcer eſt, & ſolicitudo Paradiſus, maxime cum JESUS præſens eſt, nam eſſe cum JESU dulcis eſt Paradiſus, teſte Thoma Kempenſi l. 2. c. 8. Qua de cauſa invitet, nempe ut quieſcas modo a curis temporalibus, & turbis, & totum te Colloquio cum Chriſto, ſpiritualibuſque exercitiis impendens, dicas cum Auguſtino; Numquam minus ſolus fui, quam cum ſolus fui.

Conſidera III. Quantus ſit iſte favor, & gratia; quamque adeo prompte illum arripere, gratumque exhibere te debeas. Colloquium inſtituetur ad SS. Patronos, quos pro felici exercitiorum ſucceſſu potiſſimum elegiſti.

Pun-

Punctum II.

Confidera I. Quid in ista quiete potissimum tibi agendum sit; nimirum cum dilectissimo Magistro, & Servatore tuo Christo de rebus majorem ejus gloriam, tuamque, & proximi salutem concernentibus colloquendum.

Confidera II. Quam honesta, jucunda, & utilis hæc occupatio sit futura, utpote ex qua merito sperare possis, summum fructum post DEI gloriam, in te aliosque, cum quibus tibi deinceps agendum fuerit, redundaturum.

Confidera III. Quanta cum alacritate, & gaudio in desertum hoc te conferre, mentemque tuam ad hoc tam exoptatum cum Christo colloquium præparare debeas. Colloquium fiet ad B. Virginem tamquam primariam Patronam, & Auctorem horum exercitiorum, rogando eam demisse, ut, quemadmodum olim S.Ignatium docuit horum exercitiorum modum, & formam, ita tibi quoque nunc adesse velit, ut omnia, quæ in dicto modo præscribuntur, accurate observare queas.

Punctum III.

Confidera I. Quæ media adhibere debeas ad hoc colloquium cum fructu instituendum; nimirum ut omnia, quæ distractionem animi tibi creare possent, efficaciter removeas, adeoque omnibus personis, negotiis, curis, inordinatis affectionibus illud Christi dicas: sedete hic, & quiescite donec vadam illuc, & orem.

Confidera II. Sic ut ordinario tempore recreationis colloquium cum uno alterove homine de rebus sæpe vanis, inutilibus, & curiosis instituatur, tam facile negotia, & curæ seponuntur, quanto magis ea propter tale colloquium seponere debeas, ex quo non immerito tibi polliceri possis, te magis instructum ad eadem negotia rediturum, & hoc ipso, majori cum fructu postea peracturum.

Con-

Considera III. Quomodo hæc omnia observare velis, ut de tua hac solitudine dici queat : *Ponam desertum ejus, & solitudinem quasi hortum*; in quem scilicet evulsis noxiis vitiorum loliis solidarum virtutum pulcherrima germina plantentur. Colloquium instituetur ad Christum usurpando cum sincero affectu illud S. Davidis: *Paratum cor meum, DEUS &c.* Item illud Samuelis: *Loquere, Domine, quia audit servus tuus.* Imo posset non incongrue totum caput 2. lib. 2. de imitatione Christi colloquio huic inseri.

Si hæc Meditatio minus placet, sumi potest Meditatio ex Circo perfectionis P. Joannis Suffreni, fol. 37. vel ex Theophilo P. Joannis Weyer fol. 230. ex quo, si tempus patitur, etiam perquam utiliter actus intentionis pro his exercitiis fol. 237. notati elicientur.

Legantur item Additiones S. Ignatii ad exercitia. Item Monita generalia ex Circo perfectionis fol. 4. vel instructio ex Ludovico de Palma, & si per tempus licet, etiam caput 20. lib. 1. ex libello de imitatione, ex quo sequentia verba bene observentur : In silentio, & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se levet, & mundet, ut Conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni sæculari tumultu degit. Qui ergo se abstrahit a notis, & amicis, appropinquabit illi DEUS cum Angelis Sanctis. Claude igitur super te ostium, & voca ad te JESUM dilectum tuum. Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

Conclusiones.

Seu proposita ex dicta Meditatione facienda.

1. Ergo collige, & te intra sinus, qui omnes recipis; alioqui quid prodest tibi juxta verbum Domini, si universos lucreris, te unum perdens? Quamobrem cum omnes te habeant, esto & tu ex habentibus unus, qui solus fraudaris munere tuo? usquequo spiritus vadens, & non

& non rediens? sapientibus, & insipientibus debitor es, & soli negas te tibi? S. Bernardus.

II. Ergo, o sancta anima, sola esto, ut soli omnium serves teipsam, quem ex omnibus elegisti. Secede, sed mente, non corpore: sed intentione, sed devotione, sed spiritu. Sola inducitur tibi mentis, & spiritus solitudo. Solus es, si non communia cogites, si non affectes præsentia, si despicias, quod multi suspiciunt &c. S. Bernardus hom. 40.

III. Ergo videte, fratres, quomodo caute ambuletis redimentes tempus a DEO ad tam præstantem finem concessum; nam, ut recte S. Basilius ait, Temporis pars ad usuram DEO tradita, non evanescit, sed cum magno additamento ab ipso redditur, ut retraharis a tuis, imo id agimus, ut ibi discas, ibique mediteris, qualem tuis te præbere debeas.

PRIMÆ HEBDOMADÆ

I. Dies.

SCopus primæ hujus hebdomadæ est triplex. I. Horrorem & dignam æstimationem de peccatorum gravitate concipere. II. Ea per actualem, & intensum dolorem detestari ac delere. III. Varia media ad relapsum cavendum præparare.

Tessera pro prima die: *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.* S. Augustinus in Confess.

MEDITATIO I.

DE FINE HOMINIS.

Scopus.

Serium propositum, totis viribus hunc finem prosequendi.

Punctum I.

Considera I. Cur homo creatus sit, scilicet ad ima-

 ginem,

ginem, & similitudinem DEI, id est, ut, sicut DEUS infinite, ac comprehensive se cognoscendo, & amando summe beatus, ac felix est, ita homo quoque per limitatam cognitionem, & amorem DEI in hac vita inchoative, in altera vero complete beatus fit. Hinc Christus Matth. 5. dixit: *Estote perfecti, sicut Pater vester cœlestis perfectus est*, significare scilicet volens, quemadmodum Pater cœlestis seu natura Divina per Paternitatem subsistens cognoscendo seipsam generat Filium, & amando se ipsam in Filiatione subsistentem spirat Spiritum Sanctum, & sic perfecta ac integra efficitur, ita hominis quoque perfectionem ac felicitatem in cognitione ac amore Naturæ Divinæ consistere.

Considera II. Quam pulchre hunc finem DEUS in ipsa cordis creatione indicarit, dum ideo cor triangulare creavit, ut per hanc figuram innueret, illud etiam ab universi totius globo repleri non posse, sed a solo DEO Trino, & uno posse satiari; id quod egregie confirmans S. Bernardus ait: *Ad imaginem DEI facta anima rationalis cæteris rebus occupari potest, repleri non potest; capacem enim DEI, quidquid DEO minus est, replere non potest.*

Considera III. Cum quævis res natura sua ita sit comparata, ut prius non quiescat, quam finem suum consecuta fuerit, quanta tibi necessitas incumbat, DEUM amandi, ut optatam, sed numquam hactenus inventam in creaturis quietem, in ipso tandem invenias. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Qualis sit amor, quem DEUS velut ultimus finis a te requirit, duplex nimirum. I. Affectivus, quo DEO esse suum, & summam bonitatem tenerrime gratuleris, summeque gaudeas; illum esse, qui est. II, Effectivus, quo, sicut ille omnia propter se creavit, & ad suam gloriam ordinat, ita & tu pariter omnia propter ipsum diligas; & opereris, seu,

ut clarius dicam, ſemper agas, quod vult DEUS, quomodo vult, & quia vult; in his enim tribus capitibus totam amoris, hominiſque perfectionem conſiſtere, notum hoc diſtichon indicat:

Omne tullit punctum, patitur, qui ſemper agitque
Quæ vult, quove modo vult DEUS, & quia vult.

Conſidera II. Quam facile obvium, & tamen etiam ſolidum ac efficax hoc ſit medium, quod tibi offertur ad ultimum tuum finem, atque adeo felicitatem etiam in hac vita, quantum humana mens capit, obtinendam.

Conſidera III. An, & quomodo hoc medium hactenus arripueris? quomodo totum tuum affectum in DEUM tranſtuleris? an omnes creaturas non plus, quam quatenus ad hunc finem conducunt, ames, & utaris? an non potius illud S. Auguſtini effatum in te locum habeat? *Minus te, Domine, amat, qui aliquid amat præter te, quod propter te non amat.* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Conſidera I. Quanta bona ſperare poſſis, ſi hunc tuum ſupremum finem toto animi conatu conſequi ſtudueris; talia nempe ac tanta, ut jure merito cum Salomone Sap. 7. dicere poſſis: *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa, et innumerabilis honeſtas per manus illius?* Quid enim honeſtius excogitari poteſt, quam ſi in ipſum quodammodo DEUM transformeris? atqui hoc per ſcriptum hactenus amorem DEI, obtinebis; *Si enim terram amas; terra es: ſi DEUM amas, quid vis, ut dicam? DEUS es.* inquit ſapienter S. Auguſtinus. Quid utilius tibi obtingere poterit, quam id, quod ad ſupremam, & indeſinentem felicitatem ducit? atqui hoc idem amor unice præſtat, uti ipſe Servator quærenti, quid faciens æternam vitam poſſi-

deret, respondit dicens: *Diliges Dominum DEUM tuum ex toto corde &c.* quid denique jucundius in hac vita optari potest, quam id, quo solo adepto anima plenissime satiatur, & quiescit? atqui & hoc per solum, & unicum hunc amorem obtineri, tum quotidiana experientia, tum verissimum illud pii Ascetæ effatum l. 1. de imit. c. 1. testatur: *Vanitas Vanitatum, & omnia vanitas præter amare DEUM, et illi soli servire.*

Considera II. Si hæc motiva merito quemvis hominem mevere debent, ut finem suum totis viribus assequi conetur, quanto majus studium, & fervorem in eo consectando Sacerdos adhibere debeat, ut qui non ipse dumtaxat ad eum tendere debeat, sed etiam ad alios eo ducendos Dux, & Director a DEO sit constitutus, & cui proinde merito ii, qui ejus curæ sunt commissi, illud Jacobi Patriarchæ ad fratrem suum Esau dictum Genes. 33. repetant: *Præcedat Dominus* (& Ductor) *meus ante servum suum: & ego sequar paulatim vestigia ejus, sicut videro parvulos meos* (vires meas) *posse.*

Considera III. An & quomodo tu hactenus obligationi tuæ hac in parte satisfeceris, & satisfacere deinceps velis. Colloquium ad Christum solidis affectibus plenum.

Lege etiam, si placet, aut hujus Meditationis loco sume medit. 1. ex Circo S. Suffreni fol. 37. aut Duce vitæ ad vitam Patris Jacobi Masenii fol. 51.

Conclusiones.

I. *Quid ergo vagaris, o Homuncio, quærendo bona animæ, et corporis? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, et sufficit; desidera simplex bonum, quod est omne bonum, et satis est.* S. Anselmus. Quin imitaris columbam a Noe olim emissam, & quia non invenis, ubi pes tuus quiescat, in creaturis, reverteris ad arcam, id est, ad DEUM tuum?

II. Ergo fatendum cum S. Augustino: *Scio Domine, quia male mihi est præter te, non solum extra me, sed etiam in me ipso; et omnis copia, quæ DEUS meus non est, egestas est mihi.*

III. Er-

III. Ergo audiendum S. Davidis Consilium Ps. 33. *Gustate, et videte, quoniam suavis est Dominus*, gustato namque spiritu desipiet omnis caro, experientiaque tali edoctus dices cum S. Augustino; *Quam suave mihi subito factum est carere suavitatibus nugarum, et quas amittere metus fuerat, jam dimittere gaudium erat; ejiciebas enim eas a me vera tu, & summa suavitas: ejiciebas eas, & intrabas pro eis omni voluptate dulcior, sed non carni, & sanguini: omni luce clarior, sed homini secreto interiori, omni honore sublimior, sed non sublimibus in se.*

Legatur quoque ex lib. de imit. l. 3. c. 9. & ultima hæc verba præcipue sibi ipsi applicentur: *Si recte sapis, in me solo gaudebis, in me solo sperabis, quia nemo bonus nisi solus DEUS, qui est super omnia laudandus, & super omnia benedicendus.*

MEDITATIO II.

Pro prima Die.

DE FINE SACERDOTIS.

Scopus.

Digna æstimatio, & Prosecutio hujus finis.

Punctum I.

Considera I. Quis sit finis, & officium Sacerdotis, nimirum. I. Ut sit Mediator apud DEUM, per quotidianam Breviarii recitationem: nam Sacerdos, teste S. Joanne Chrysostomo, *Medius stat inter DEUM, & naturam humanam, illinc venientia beneficia ad nos deferens: nostras petitiones illuc perferens: & Dominum iratum reconcilians.* II. Ut sit Vicarius Christi in SS. Missæ sacrificio offerendo juxta illud S. Pauli Heb. 5. *Omnis namque Pontifex* (& Sacerdos) *ex hominibus assumptus*;

pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad DEUM, ut offerat dona, & Sacrificia pro peccatis. III. Ut sit Minister Christi, & Legatus in animarum salute per administrationem Sacramentorum, & Verbi Divini prædicationem procuranda, juxta eundem Apostolum 2. Cor. 5. *Posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergo legatione fungimur tamquam DEO exhortante per nos. Sic igitur nos existimet homo, ut Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum DEI*.

Considera II. Quanta dignitas, & honor Sacerdoti ex triplici hoc officio oriatur; illa nimirum, quam Cassiodorus in Catal. glor. mundi cap. 4. his notatu dignissimis verbis indicavit: *Sacerdos DEI altissimi, si altitudinem cœli contempleris, altior es: si pulchritudinem solis, & lunæ, & stellarum, pulchrior es: si discretionem Angelorum, discretior es: si omnium Dominorum sublimitatem, sublimior es: solo Creatore tuo inferior es*.

Considera III. Quanti proinde a te faciendum sit hoc beneficium, quod ex tot millionibus hominum extractus, atque ad Sacerdotalem hanc dignitatem, omnium bonorum *quæ in hominibus sunt, apicem, & primam, nobilissimamque membrorum Christi Domini partem*, ut S. Ignatius M. loquitur, evectus sis; quam proinde deinceps gratum exhibere te debeas, & velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Si illi homines, qui ad magna ejusmodi officia promoventur, tantopere laborant, ut omnia ad suum officium necessaria instrumenta, & media conquirant, omnemque insuper conatum adhibent, ut personam suam quam aptissime repræsentent, quanto magis tu necessarias ad verum Sacerdotem dotes comparare debeas, ut personam triplicem, quæ in officio Sacerdotis involvitur, decenter atque perfecte sustineas.

Considera II. Quænam sint illæ dotes, quæ in Sacerdote potissimum requiruntur, nimirum I. *Magna*, id

est,

eſt, ſufficiens ad functiones ſuas rite obeundas *Scientia*; ne audire mereatur illud Oſeæ c. 4. *Tu repulisti ſcientiam, & ego repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi*. II. *Major prudentia*, juxta illud Servatoris Apoſtolis dictum Matth. 10. *Eſtote prudentes ſicut ſerpentes*; alioqui ſi cæcus cæco ducatum præſtet, quid aliud timendum eſt, quam ut ambo in foveam cadant? III. *Maxima ſanctitas*: per quam omnimode ſervitio DEO conſecretur, ut nomen ipſius, idem, ac *ſacra dos* ſignificans, exigere videtur. Hinc jam olim antiquis Sacerdotibus Levit.19. dictum: *Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum Dominus DEUS veſter*; quanto magis autem a Sacerdotibus novi Teſtamenti ad tam excelſum Sacrificium offerendum deſtinatis talis ſanctitas requiretur?

Conſidera I. Quomodo tu dotes has hactenus procurare ſtudueris, aut deinceps certe procurare velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Conſidera I. Quæ potiſſimum media adhibere debeas ad dictas tres dotes obtinendas, totamque tuam tam excelſam vocationem adimplendam; nimirum duo potiſſimum. Primum eſt; *firmiſſima fiducia in gratia vocationis*; ſi enim Principes hujus mundi tam liberaliter omnia ſubſidia, & media pro muneribus, quæ ſubditis ſuis injungunt, rite obeundis neceſſaria ſubminiſtrant, quanto magis DEUS tam fidelis, & beneficus abundantem gratiam largietur illis, quos ad tam excelſum finem, ſcilicet ad majorem ſuam gloriam, & animarum ſalutem promovendam elegit? Alterum eſt, *cooperatio tua*: nam & hic ſuo modo locum habet, quod S. Auguſtinus dixit: *Qui te vocavit, & elegit ſine te, non te ſalvabit* (& juvabit) *ſine te*. Hinc & S. Paulus dixit: *Abundantius omnibus laboravi*; *verum tamen non ego* (ſolus intellige) *ſed gratia DEI mecum*:

Conſidera II. Quam ſolida, & efficacia ſint hæc media ad prædictas tres dotes obtinendas, fructumque ampliſſimum in vinea Domini faciendum, ita ut meri-

to S. quidam Pater dixerit: *Tantum per nos operabitur DEUS, quantum se nostra in eum fiducia extenderit*. Alius vero recte pronunciarit, hæc duo media esse duo talenta a DEO nobis concredita, quæ si recte impenderimus, haud dubie alia duo, scilicet nostram, & proximi salutem simus lucraturi.

Considera III. Quomodo hactenus hæc media adhibueris, aut certe deinceps adhibere velis. Colloquium ad Christum cum affectuosissima gratiarum actione pro tam excelsa vocatione.

Vide etiam, si placet, Meditationem ser. 2. & 3. in Sacerdote Christiano D. Ludovici Abellii cap. 11. fol. 58. vel in Duce viæ ad vitam P. Jacobi Masenii fol. 447.

Conclusiones.

I. Ergo audiendus S. Paulus 2. Cor. 7. &, cum has promissiones habeamus (nos Sacerdotes) repurgemus nos ipsos ab omni inquinamento carnis, ac Spiritus, perficientes sanctificationem in timore DEI, nec ullam aliqua in re dantes offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus commendemus nos tamquam DEI ministros.

II. Ergo *cum nihil sit excellentius in hoc sæculo Sacerdotibus*, inquit S. Ambrosius, *& cum dignitatem eorum oculis videamus, ut digne noscamus, quod sumus, & quid sumus professione, actione potius, quam nomine demonstremus, ut actio respondeat nomini, & nomen cum operibus coincidat*. Propterea autem vocantur Sacerdotes Clerici, inquit S. Hieronymus, *Quia vel de sorte Domini sunt, vel quia ipse Dominus est pars Clericorum. Qui autem vel ipse pars est Domini, vel Dominum partem habet, talem se exhibere debet, ut & ipse possideat Dominum, & possideatur a Domino*.

III. Ergo *sobriam a turbis gravitatem, seriam vitam, singulare pondus dignitas sibi vendicat Sacerdotalis. Quomodo enim potest observari a Populo, qui nihil habet separatum a Populo, dispar a multitudine? Quid enim in te miretur, si tua in se recognoscat? si nihil in te aspiciat*,

tiat, quod ultra in se non inveniat? si, quæ in se erubescit, in te, quem reverendum arbitratur, offendat, e S. Ambrof. c. 3. de Sacerd.

IV. Ergo *exemplum esto Fidelium* (o Sacerdos) *in verbis, in conversatione, in charitate, in fide, & castitate*, ut S. Paulus 1. Tim. 4. monet; Nihil enim, teste Concilio Tridentino Sess. c. 22. c. 1. nihil est, quod alios magis ad pietatem, & DEI cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se Divino ministerio dedicarunt. Cum enim a rebus sæculi in altiorem locum sublati conspiciantur, in eos tamquam speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur.

Legatur quoque ex Thoma Kemp. l. 4. c. 5. & ista præcipue verba bene perpendiantur: *Attende tibi, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi. Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem Sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, et aliis bonæ vitæ exemplum præbere. Ejus conversatio non cum Popularibus, et communibus hominum viis, sed cum Angelis in cælo, aut cum perfectis viris in terra.*

CONSIDERATIO PRO I. DIE.

DE PECCATIS IN SPECIE, QUÆ A SACERDOTIBUS COMMITTI POSSUNT.

Punctum I.

Postquam gratiam Divinam per brevem orationem imploraveris, incipe Statum animæ tuæ considerare, ac ut facilius eum agnoscas, primo quomodo erga DEUM, tum quomodo circa Proximum, & tandem quomodo circa teipsum te habeas, examinare; ad hunc enim Ordinem omnes fere virtutes revocantur, ut mox patebit.

De Peccatis contra DEUM.

Contra Fidem.

I. Itaque examina Conſcientiam tuam, an non aliquid contra Fidem deliqueris, dubitando de aliquo Articulo, aut alio modo ſimili peccando?

Contra Spem.

2. An non diffidentiam aliquam de Providentia, & Auxilio Divino conceperis, nimiumque de rebus terrenis ſolicitudinem habueris?

Contra Charitatem.

3. An puram actionibus tuis quotidianis intentionem præfigere neglexeris?

4. An voluntatem tuam cum Divina conformare ſtudueris?

Contra Religionem.

5. An Sacrificium Miſſæ cum debita præparatione, & reverentia offerre ſtudueris?

6. An Sacramenta legitimo modo adminiſtraveris?

7. An horas Canonicas, & alias preces, cum debita attentione, & devotione recitaveris?

8. An teporem in Servitio Divino negligenter excuſſeris?

9. An in Cultu B. V. & aliorum Sanctorum non inconſtans, & negligens extiteris?

Contra Gratitudinem.

10. An gratus DEO pro acceptis beneficiis extiteris?

11. An non blaſphemando, vel temere jurando DEUM offenderis?

12. An non ſuperſtitiones aliquas, aut vanas obſervantias habueris?

Punctum II.

De Peccatis contra Proximum.

Cogitatione.

1. Examina te, an non ſuſpiciones, aut temeraria judicia de Proximo conceperis?

2. An

2. An non aversionem, odium, aut inimicitiam adversus aliquem foveris?

3. An non invidiam aliquam habueris?

4. An non contempseris aliquem in animo sine legitima causa?

Verbo.

5. An non detraxeris alicui, vel de illius defectibus murmuraveris?

2. An non mordacibus, asperis, aut contumeliosis dictis aliquem offenderis?

7. An non ignominiosis Agnominibus aliquem compellaveris?

8. An non vitium aliquod alicui indiscrete improperaveris, aut immodeste irriseris?

9. An non inutiles cum aliquo rixas, & contentiones institueris?

10. An non indiscreta vexatione aliquem læseris?

Opere.

11. An non correptionem Proximi debitam omiseris? aut in eadem nimis remissus, aut severus extiteris.

12. An non plus æquo alicui indignatus, aut iratus fueris?

13. An non in Pastoralibus tuis circa Proximum Functionibus negligens, & incurius extiteris?

14. An non inordinato amore, & affectu alicui Personæ adhæseris?

15. An Benefactoribus gratus esse studueris?

16. An Superioribus debitam obedientiam, & reverentiam exhibueris?

Punctum III.

De peccatis contra seipsum.

Cogitatione.

1. Examina, an non cogitationes otiosas, vanas, superbas, impuras, gulosas, animo volveris, negligenterque rejeceris?

2. An non inordinatum aliquem appetitum vanæ laudis & gloriæ, aut alterius cujusdam rei habueris?

3. An

3. An non vanam in opere quopiam complacentiam habueris?

4. An non teipsum inordinate nimis amaveris, & propriam voluntatem nimis tenaciter sectatus fueris?

Verbo.

5. An non Verba otiosa, vana, levia, impudica, jactabunda, scandalosa, mendacia protuleris?

Opere.

6. An non Oculos a curioso aspectu negligenter cohibueris?

7. An non Aures vanis, murmuratoriis, aut detractoriis sermonibus nimis facile accommodaveris?

8. An non in cibo, potuque sumendo temperantiæ leges excesseris?

9. An non tactu aliquo sensuali, aut impudico tui, aut alieni corporis DEUM offenderis?

10. An non alio quopiam opere castitatem violaveris?

11. An non jejunii legem aliquando violaveris?

12. An tempus non inutiliter expenderis?

13. An non immoderato aut injusto lusu peccaveris?

14. An non in adversis casibus nimis impatiens, & pusillanimis fueris?

15. An non actiones tuas quotidianas inordinate, & perfunctorie obeiris?

16. An non in bonis propositis exequendis inconstans, & negligens extiteris?

Hæc & plura alia ubi percurreris, tria breviter præstare conaberis.

I. Quænam ex his peccatis præ aliis negotium facessant; atque in quæ frequentius lapsus sis, studiose considerabis; nam talis reflexio mire conducit ad sui cognitionem obtinendam, ipsamque adeo emendationem procurandam; ex hac enim cognitione convertetur Anima, ut S. Bernardus serm. 36. in Cant. ait, ad planctus, & gemitus, convertetur ad Dominum, & clamabit in humilitate: *Sana Animam meam, quia peccavi tibi*.

II. Reflectes te specialiter, quam gravium damnorum, & malorum causa, & radix extiterint hæc pec-

cata,

cata, & quam ex aliis etiam causis detestabilis sit eorum malitia, teque illis Apostoli Rom. 6. verbis alloqueris: *Quem fructum habuisti tunc in illis, in quibus nunc erubescis?* seriumque rubori dolorem, & emendationis propositum junges.

III. Unum alterumve Medium pro curatione ejusmodi defectuum inquires, inter quæ merito præcipuum, radicis, ex qua ejusmodi peccata pullulant, extirpatio censetur, quam proinde solicite indagabis, & generoso animo oppugnare, ac evellere incipies.

Claudetur hæc consideratio per Psalmum *Miserere*, aut alias similes preces sincerum de peccatis dolorem continentes.

MEDITATIO III.

Pro prima Die.

DE INDIFFERENTIA IN USU RERUM creatarum summe Sacerdoti necessaria.

Scopus.

Firmum propositum rebus creatis, non nisi quatenus ad finem conducunt, utendi.

Punctum I.

Considera I. Quem in finem DEUS Mundum, & res creatas in eo existentes produxerit; nimirum ut Homini servirent, eumque in fine suo ultimo consequendo juvarent; sic enim Psalmista Psal. 8. testatus est dicens: *Domine quid est homo, quod memor es ejus? Minuisti eum paulo minus ab Angelis. Gloria, et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.*

Considera II. Si tam felicem se olim judicavit Joseph, qui prius a Putipharo super domum suam, postea vero ab ipso Rege Pharaone super totum Regnum Gubernator, & Administrator constitutus est; quantum tu favo-

favorem, & beneficium te a DEO consecutum fuisse existimare debeas, quando non super unicam domum, aut regnum, sed super universas creaturas, quatenus tibi, & aliis hominibus in usum concessæ sunt, Administrator a DEO es constitutus.

Considera III. Quam merito obstupescere debeas hunc favorem, & cum S. Davide exclamare: *Domine, Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra!* Sed & firmissimum concipere propositum, tanto perfectius hoc munere Administratoris fungendi, quanto majus per illius collationem beneficium tibi collatum est. Colloquium ad DEUM cum piis affectibus Admirationis, Gratitudinis, Humilitatis &c.

Punctum II.

Considera I. Quæ potissimum dotes requirantur ad bonam Administrationem rerum servo commissarum; nempe illæ duæ, quas Christus Matthæi 24. indicavit, dicens: *Quis putas est fidelis servus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?* Prudentia scilicet, & Fidelitas; hæ enim duæ dotes, sunt illa duo instrumenta, quibus tota veri servi perfectio completur, & acquiritur.

Considera II. Quid *Prudentia* præscribat servo; nimirum ut semper in actionibus suis respiciat finem suum ultimum, & res creatas, quæ velut media ad dictum finem obtinendum ei concessæ sunt, non aliter, quam quatenus ad finem conducunt, usurpare studeat. Quid item *Fidelitas* ab eo exigat; ut scilicet id, quod prudentia illi dictavit, fideliter, fortiterque exequatur, & ad solam DEI gloriam referat, ideoque cuicumque rei creatæ ad amorem illicitum incitanti cum Josepho Patriarcha dicat: *Ecce Dominus meus omnibus mihi traditis ignorat (quasi) quid habeat in domo sua: nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te* (de qua sola dixit: Gloriam meam alteri non dabo; scilicet, ut creaturæ propter seipsos, aut propter nos tantum diligantur) quomodo ergo pos-

possum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum?

Considera III. An & quomodo tu has geminas dotes hactenus habueris, aut certe deinceps comparare velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quale, quantumque præmium sperare possis, si fidelis, & prudens in administrandis rebus creatis repertus fueris; nimirum illud, quod Christus cit. cap. indicavit, dicens: *Beatus ille Servus, quem cum venerit Dominus, invenerit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.* Quin imo sicut olim DEUS propter fidelitatem Josephi Patriarchæ benedixit ipsi etiam domui Putipharis, & multiplicavit tam in ædibus, quam in agris cunctam ejus substantiam; ita ipsam quoque Regionem, aut Civitatem, in qua habitant ejusmodi fideles Servi, benedicet, & a variis quidem malis custodiet, copiosis autem bonis, gratiisque cumulabit.

Considera II. Si ille Servus, qui super pauca, id est, super res inanimes, aut irrationales fidelis inventus est, super omnia bona DEI constitutus est; quanto magis ejusmodi præmium, multoque majus sperare possit Sacerdos, qui super multa, id est ipsas Animas pretiosissimo Christi Sanguine redemptas fidelis extiterit.

Considera III. Quantopere spes præmii istius te animare, & excitare debeat ad dictam Fidelitatem omni studio exhibendam; si enim servi hujus Mundi ob tam levia laborum suorum præmia tam fidele, & promptum Dominis suis servitium præstant, quanto magis Supremo Domino ob tantum præmium similem Fidelitatem præstare par erit? Colloquium ad DEUM, erumpendo in illa S. Davidis verba Psal. 115. *O Domine, ego servus tuus, & filius Ancillæ tuæ.*

Vide etiam, si placeat, Jac. Masenium fol. Vel. Jo: Weyerum p. 2. med. 4.

Con-

MEDITATIO II.

DE PECCATI MORTALIS A SACERDOTE COMMISSI GRAVITATE.

Scopus.

Horror et seria detestatio peccati mortalis.

Punctum I.

Considera II. Quam grande fuerit peccatum Judæ, Christum triginta argenteis vendentis, & osculo tradentis; id quod cognosces facile, si in primis perpendas, *Quis vendiderit*; videlicet Judas, qui speciali beneficio a Christo ad Apostolatum vocatus fuerat: qui tot Conciones solitissimas a Christo audiverat: tam præclara virtutum exempla ab illo acceperat: tot miracula viderat: cui pedes paulo ante stupenda demissione loti, & corpus, & sanguis proprius inexplicabili charitate dati fuerant. Deinde *Quem* vendiderit; scilicet Conditorem, Magistrum, Summum Benefactorem, Dominum DEUM, & ut uno verbo dicam, infinitum bonum. Denique *quo pretio & modo* vendiderit, tradideritque; nempe vilissimo triginta argenteorum pretio, & osculo perfide, & malitiose genis Christi infixo. Ex quibus omnibus arguitur crimen hoc Judæ fuisse summam ingrati animi notam, dum tanto Benefactori suo tot beneficia tam male rependit: Summam stultitiam, eo quod infinitum bonum paucis nummis permutarit: & summam injuriam, dum prædictos nummos Christo præposuit, & summam denique perfidiam, dum Amicitiam simulans tam fraudulenter Hostibus Eum suis tradidit.

Considera II. Quam multo graviora sint peccata mortalia a Sacerdote quopiam moderno commissa, utpote qui æquali vocatione vocatus, non semel dumtaxat in Sacramento Pœnitentiæ a Christo lotus, nec semel san-

ctissimo Corpore, & Sanguine illius pastus est: nec paucas dumtaxat, sed plerasque ejus Exhortationes in Evangelio descriptas audivit; pleraque illius miracula intellexit, & prӕterea etiam audivit, quam gravia pro ipso tormenta Christus sustinuerit; quam acerbam, & ignominiosam mortem subjerit, & quam copiosum Sanguinem, ad ultimam usque guttam profuderit.

Considera III. An & tu simili culpa eum offenderis, & quantopere ob eam erubescere, eamque detestari, & debeas, & velis. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quam gravem pro hoc scelere pœnam in hoc & altero Mundo impius Judas sustinuerit, & etiamnum sustineat; nam in hoc quidem Mundo ipse sibi conscientia nefandi sceleris adactus gulam laqueo fregit, visceraque effudit, omniumque mortalium gravissimum Odium, & contemptum incurrit; in altero vero ad infernum detrusus tanta inibi supplicia perferre cogitur, ut revellatum sit aliquando, eum summa ex omnibus damnatis tormenta sustinere.

Considera II. Quantum tu odium, & contemptum Hominum, & DEI, quantamque pœnam in hac, & altera vita promeritus sis, qui non semel, sed sӕpius, Christum non jam mortalem, sed gloriosum; non pro triginta argenteis, sed vilissima fœdissimaque voluptate, aut vanissimo honore; post veniam toties acceptam, ac emendationem promissam, nec prӕstitam, tam perfide impieque vendidisti.

Considera III. Quanta benignitas sit Christi, qui non obstante gravitate tuorum peccatorum, etiamnum paratus est, te in gratiam recipere, nec condonare dumtaxat prӕteritas culpas, sed etiam ablatas gratias cum notabili augmento restituere, & velut olim Pater ille Filium prodigum, non tantum suavissimo Amicitiӕ osculo, & amoroso amplexu suscipere, sed proprio etiam sanguine corporeque reficere. *An ergo divitias bonitatis ejus*, ut cum S. Paulo Rom. 2. loquar, *&*

patien-

patientiæ, & longanimitatis contemnis, ignorans, quoniam benignitas DEI ad pœnitentiam te adducit? Colloquium ad Christum, gratias agendo pro tanta benignitate, veniamque suppliciter peccatorum admissorum petendo.

Punctum III.

Considera I. Si nunc Judæ ea gratia fieret, ut peccata sua per detestationem, & deprecationem delere, pœnamque inferni evadere, & gloriam æternam promereri posset; quot lacrymis, & suspiriis ea defleturus, quanto contritionis, & demissionis affectu ad pedes Christi se prostraturus, quanto charitatis ardore culpas suas deprecaturus, quam promptum se paratumque ad omnia tormenta in hoc Mundo sustinenda oblaturus, & quanto amore, & fervore deinceps sanctissimum ejus beneplacitum in omnibus esset impleturus.

Considera II. Quanto magis tu hæc omnia præstare debeas, quando licet centies majora supplicia commiseris, pro merito tamen hæc gratia a Christo per ineffabilem misericordiam facta est, ut tam culpæ pœnæque remissionem, quam gloriæ æternæ possessionem unico sincero contritionis actu obtinere possis.

Considera III. Quid proin agere velis, ne præter culpas præteritas novam etiam ingrati animi notam incurras. Colloquium ad DEUM Patrem sistendo te Reum unigeniti Filii sui venditi, traditi, crucifixi. Vide etiam Masenium fol. 99. & Lucem Veritatis Jo. Bapt. Santjure. fol. 33.

Conclusiones.

I. Ergo exclama cum pio Asceta l. 3. c. 14. de imit. Christi: *Intonas super me judicia tua, Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expavescit anima mea valde. Si in Angelis (& Apostolis) reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me!*

II. Ergo agnosce cum Jeremia Thren. 3. quod vere

Misericordia Domini opus sit, *quia non sumus consumpti: quia non defecerunt miserationes ejus in nobis*. Dic ergo cum S. David Psal. 85. *Confitebor tibi, Domine, quia misericordia tua magna est super me, & eruisti Animam meam ex inferno inferiori.*

III. Ergo cave, ne relabaris in peccata præterita; *Si enim*, ut S. Petrus 2. c. 2. ait, *refugientes coinquinationes Mundi, in cognitione Domini, & Salvatoris nostri JESU Christi, his rursum implicati superantur, facta sunt illis posteriora deteriora prioribus. Melius enim erat illis, non cognoscere viam Justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est sancto Mandato*. Legatur ex Thom. Kemp. l. 3. c. 14.

MEDITATIO II.

Pro secunda Die.

DE PECCATI VENIALIS A SACERDOTE COMMISSI GRAVITATE.

Scopus,

Serium propositum ejusmodi peccati singulari studio devitandi.

Punctum I.

Considera I. Quantopere doleant varii Mortales, si per Febrim, aut alium morbum lecto affigantur, præcipue vero Legati Magnorum Principum, si a Legatione valde honorifica obeunda; Amici admodum se invicem amantes, si a mutua præsentia, & familiaritate: Aulici, si a servitio Regi suo exhibendo: Mercatores, si a lucro aliquo prægrandi obtinendo impediantur.

Considera II. Quanto magis Sacerdos dolore debeat, si per morbum aliquem spiritualem a Legatione sua per-

perhonorifica, qua pro DEO ad animas fungitur: a Præsentia, & Familiaritate cum summo, & fidelissimo Amico DEO, & servitio Supremo Regi præstando: a lucro inæstimabili meritorum cœlestium, & animarum impediatur.

Considera III. Quam æquum proinde sit, ut, quis sit ejusmodi morbus spiritualis, cognoscere, &, postquam eum cognoveris, omni conatu præcavere, aut certe, si jam incurreris, celerrime, efficaciterque curare studeas. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quam merito peccatum veniale morbus spiritualis Animæ dicatur ob tres præcipue causas. 1. Quia sicut morbi corporales vitam non omnino adimunt, sed tamen, nisi mature occurratur, ad mortem disponunt; ita peccatum veniale non quidem omnino tollit vitam Animæ, sed tamen paulatim ad mortale perducit, juxta illud Siracidis 19. c. *Qui spernit modica, paulatim decidet*. 2. Quia sicut morbus aufert pulchritudinem, hominemque minus amabilem, gratumque facit aliis; ita veniale peccatum Animam commaculat efficitque, ut minus á DEO æstimetur, & ametur. 3. Quia sicut morbus debilitat vires, nauseam creat ciborum, & varios corpori dolores affert, ac quietem impedit; ita per peccatum quoque veniale anima debilior efficitur ad operandum, amittit gustum ad spiritualia Exercitia, & graves Conscientiæ stimulos atque angustias patitur; graviores vero pænas in altera vita timere debet, ac denique gaudio, & quiete, quæ ex bona conscientia oriri solet, privatur. Ex quibus omnibus concludunt Doctores, minimum quodvis peccatum veniale gravius esse malum, quam si quis omnes morbos aut tormenta excogitabilia simul pateretur; id quod ex ipsis etiam Purgatorii tormentis colligi potest, quorum minimum omnia hujus Mundi mala, quæ peccatum non sunt, longe superat.

Considera II. Quam cito, studioseque ii, qui morbo aliquo corporali correpti sunt, se ab eo liberare studeant, quam prompte medicinas quantumvis amaras adhibeant; neque ipsas etiam incisiones, & adustiones refugiant; quanto celerius proinde, efficaciusque tu pro morbo hoc spirituali venialium peccatorum curando remedia indagare studioseque adhibere debeas.

Considera III. An hactenus hujusmodi curam spiritualibus his morbis pellendis, aut cavendis adhibueris, aut deinceps certe adhibere velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quæ plerumque remedia adhiberi soleant ad morbos corporales curandos; nimirum medicinæ, balnea cauteria, incisiones putridarum partium, & quandoque etiam humani sanguinis potus, uti ab Epilepticis fieri solet.

Considera II. Quam præclara tibi occasio offeratur, similia etiam remedia pro spiritualibus tuis morbis curandis adhibendi; nam 1. *Medicinarum* vicem subeunt actus contritionis, vel attritionis, vel simpliciter, & siccis oculis (quo modo quasi pilulæ dici queunt) vel certe cum lacrymis (quo modo velut potus medicinales sumuntur) eliciti. 2. Per *balnea* recte Confessio Sacramentalis intelligitur, utpote in qua Anima denudata per peccatorum manifestationem, a Sacerdote per Absolutionem a sordibus peccatorum purgatur, & abluitur. 3. *Cauteriorum* naturam pœnitentia Sacramentalis, maxime si sit medicinalis, imitatur; per hanc enim sicut per cauteria putridus sanguis educitur, id est, amor inordinatus erga res aliquas illicite possessas vel amatas tollitur. 4. *Incisionibus* abscissio occasionum peccandi recte comparatur; quia per hujusmodi fugam res illæ, quæ nobis per illicitum amorem adhærebant, & ad peccatum incitabant, abscinduntur, & sic ulterius serpens gangræna cavetur. 5. Denique per *potum* humani sanguinis recte Sacramentum Eucharistiæ indicatur; hic enim Sanguis Christi acceptus multo efficacius

ani-

animam a relapsu custodit, quam sanguis humanus soleat; nam, teste S. Bernardo ser. de Cœna Domini, *Duo præcipue hoc Sacramentum operatur in nobis, ut & sensum minuat in minimis, & in gravioribus peccatis tollat omnino consensum. Si quis vestrum non jam sæpe modo, non tam apertos sentit iracundiæ motus, invidiæ, luxuriæ, aut cæterorum hujusmodi, gratias agat corpori, & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operetur in eo.*

Considera II. Cum ratione Sacerdotii tibi præ aliis incumbat, & majorem puritatem procurare, & frequentior etiam occasio offeratur, omnia prædicta media, præcipue SS. Eucharistiam adhibendi; quam gravis, & culpabilis tua negligentia sit futura, si ejusmodi media adhibere negligas. Colloquium.

Videri etiam potest Masenius med. 4. pro 2. die vel etiam solitudo Hag. med. 2. pro 2. die.

Conclusiones.

I. Ergo, monente D. Chrysostomo in cap. 7. ad Rom. *Fugiamus modica mala, magna siquidem ab illis nascuntur. Quisquis enim ad quodvis delictum dicere consuevit: Nihil ab hoc damni erit: paulatim omnia perdet. Istud quippe malitiam induxit, istud Latroni portas aperuit, istud civitatis muros dejecit. Hoc & in corporibus magni morbi contrahuntur, quando Medici contemnuntur.*

II. Ergo *Ista levia, quæ diximus, noli contemnere: si contemnis; quando appendis; expavesce, quando numeras. Levia multa faciunt unum grande. Multæ guttæ replent flumen; multa grana faciunt massam.* S. August. in Epist. Joann.

III. Ergo, *Quando parvam animi perturbationem susceperis, ne eam neglexeris, quod parva sit, sed considera, quanta mala pariat. Nam si in domo parum aliquid stupæ accensum viderimus, conturbamur, & tumultum movemus; non enim attendimus initium, sed ex initio finem considerantes movemur, & concurrimus, ut totum Caminum extinguamus. Hoc igne vehementius exedit animam*

peccatum. S. Chryf. in Pf. 6. Legatur ex Thom. Kemp. l. 1. c. 22. maxime §. 6.

CONSIDERATIO PRO II. DIE.

DE ACTIONIBUS QUOTIDIANIS IN GENERE RECTE OBEUNDIS.

Punctum I.

Ut recte cognofcas, quid ad Actiones has perfecte obeundas requiratur, imaginarie tibi vitam tuam Horologio fimilem effe, atque adeo ficut ad Horologium, ut bene ambulet, horafque indicet, tres partes requiruntur, ita idem quoque de vita, & actionibus tuis quotidianis effe fentiendum.

Et primo quidem ficut ad Horologium requiritur, ut exterius circulum, & in eo Horas certo ordine non temere, fed juxta Solis curfum defignatas habeat, & per Indicem demonftret; ita ad vitam recte inftituendam requiritur, ut quivis Ordinem fibi diurnum conftituat, in eoque, quid quavis hora aut tempore agendum fit, defignatum habeat; in hoc autem Ordine conftituendo non tam quid proprius Amor dictet, quam quid Sol Juftitiæ feu Divina voluntas requirat, folicite attendat. Unde ficut varia funt Horologia, quæ diverfis modis defignatas horas habent, ita Ordines quoque diurni, & rationes vivendi ob diverfos Status, & Occupationes diverfi funt; nec unus facile omnibus accommodari poteft. Atque hinc exurgit prima Conditio ad actiones noftras quotidianas requifita, ut fcilicet femper faciamus, *quæ DEO placent*, feu *quæ DEUS vult*, ut vere cum Chrifto dicere poffimus: *Quæ placita funt ei, facio femper*. Joan. 8.

Secundo. Sicut ad rectum Horologii curfum requiritur, ut & rotulæ internæ majores, & minores, & alia inftrumenta iifdem conjuncta fuum Officium perfecte faciant; ita ad Actiones noftras requiritur, ut omnes noftras tam internas Potentias, puta Memoriam, Intelle-

tellectum, & Voluntatem; quam externas, videlicet Visum, Auditum, Gustum, Linguam, Manus, Pedes &c. legitime ad quamvis actionem perficiendam adhibeamus, sicque eam juxta Leges, & Modum nobis a DEO, vel Superioribus, vel propria Devotione præscriptum cum omni diligentia peragamus; sic enim secundam Conditionem implebimus, & omnia, *quo modo DEO placent*, seu *quomodo DEUS vult*, faciemus, & cum Veritate de nobis dici poterit illud Gen. 1. *Vidit cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona.*

Tertio. Sicut ut dicta Instrumenta Horologii officium suum recte, & ordinate peragant, geminum pondus, a quo trahantur, requiritur; ita ut tanto alacrius, & exactius actiones quotidianæ obeantur, geminum pondus duplicis Intentionis, Amoris scilicet erga DEUM, & Proximum adhibendum est, quorum alterum, quo magis descendit, id est, quo magis Amor Proximi ad obsequia Proximo exhibenda se demittit, tanto altius alterum pondus Amoris Divini ascendit. Hoc geminum pondus S. Augustinus nobis indicavit, dum dixit: Amor meus pondus meum: hoc feror quocumque feror. Atque hinc tertia exurgit actionum quotidianarum conditio, ut semper faciamus eas, quia *DEO placent*, seu *quia DEUS vult*, sicque impleamus præceptum diligendi ex *toto corde* per ultimam hanc conditionem; *tota anima*, & *viribus* per secundam; & tota *fortitudine* per primam; quæ omnia recte non nemo sequenti disticho complexus est.

Omne tulit punctum, patitur qui semper agitque,
Quæ *vult*, Quove modo *vult DEUS*, & quia *vult*.

Punctum II.

Ut autem tanto accuratius hic ordo, & conditiones observentur, valde proderit insignes fructus, qui ex illius accurata observatione oriuntur, bene ponderare, qui quidem triplices sunt, videlicet. I. Ut omnes actiones nostræ *bene*, ac *perfecte* fiant, sicque vera

hujus

hujus vitæ perfectio obtineatur, cum juxta Ascetas summa hominis perfectio sit, *actiones suas quotidianas, & ordinarias perfecte* obire. II. Ut *meritorie* peragantur; qui fructus tanto pluris æstimandus, quanto præstantior est merces gratiæ, & gloriæ, quæ per singula opera sic patrata obtinetur; & quanto pauciores sunt, qui omnia sua opera dicto modo meritoria efficere student. III. Ut *quiete, & jucunde* transigantur: tum quia passiones, & curæ inordinatæ ut sic animum non abripiunt, & perturbant, cum sciat, quid quovis tempore agendum sit; tum quia spes beneplaciti Divini, & præmii æterni obtinendi omnem actionis difficultatem, & molestiam tollit.

Punctum III.

Quemadmodum autem ut horologium in legitimo suo cursu conservetur, certæ quædam industriæ observandæ sunt; ita idem in actionibus quotidianis recte perficiendis fieri oportet.

Et I. Quidem sicut horologium diligenter clauditur, ne pulvis, aut humor extrinsecus rotulas aliaque instrumenta interiora inficiat, & a cursu impediat; ita accurata sensuum tam externorum, quam internorum custodia adhibenda est, illudque Salomonis Prov. c. 4. sæpe memoria volvendum: *Omni custodia serva cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit.*

II. Sicut rotulæ, aliaque instrumenta, ut cursum suum rectius, & facilius peragant, oleo sæpius unguntur; ita potentiæ quoque, præsertim internæ, intellectus, & voluntas, oleo accuratæ meditationis diligenter suo tempore inungendæ, & ad novum fervorem excitandæ sunt.

III. Sicut director Horologii frequenter, imo quotidie semel iterumque visitat Horologium, & pondera quidem attrahit, reliquas vero partes, num rite se habeant, examinat; & si quæ violatæ sunt, mox reficit, aut refici curat; ita ad ordinum rite observandum nihil perinde conducit, ac frequens examinum, & re-

col-

collectionum usus, per quæ, quid emendatione opus habeat, studiose inquiratur, & , quod rectum deprehenditur, in suo statu conservatur, aut amplius perficitur. Præcipue vero gemina pondera duplicis charitatis attrahuntur, id est, ad actus novo fervore eliciendos disponuntur. Vide ergo, quomodo hæc omnia hactenus observaveris, & observare deinceps velis.

MEDITATIO III.

Pro secunda Die.

DE VERA POENITENTIA ET CONVERSIONE SACERDOTIS.

Scopus.

Sincera Vitæ Emendatio.

Considera I. Quam pulchrum tibi sinceræ conversionis exemplar DEUS in primo Sacerdote S. Petro reliquerit; utpote in cujus lapsu, & conversione clare cognosci potest, quidquid ad perfectam vitæ emendationem requiritur. Quorum primum est *æstimatio peccati*, quæ quanto major erit, tanto major quoque contritio, & abominatio sequetur.

Considera ergo II. Unde Petrus magnitudinem sui peccati æstimarit, scilicet ex Magistri sui bonitate, qua illum vocarat ad Apostolatum, & Principem Apostolorum, ac Sacerdotum constituerat: qua illum tam fideliter hactenus instruxerat, & omnium arcanarum suarum actionum socium assumpserat: qua illum tam aperte de suo casu præmonuerat: qua pro ipso orabat, ne deficeret fides ejus: qua denique ipsum respexit, & ad pœnitentiam invitavit; hæc enim omnia illis verbis: *Et conversus Dominus respexit Petrum:* indicaret; dum ideo faciem suam ostendit Christus, ut S. Petrus quasi sic loquentem imaginaretur. Vide & aspice, Petre, quem neges, ego te ex tot millionibus ho-

hominum in societatem meam assumpsi, & tu deseris me? Ego te tam solicite ut discipulum instruxi, & tu Magistrum me tuum negas? ego præ omnibus aliis Apostolis exaltavi te, & tu ita spernis me? Ego corpus, & sanguinem meum tradidi tibi, & tu Benefactorem tuum tantum non agnoscis? ego te Petram, & fundamentum Ecclesiæ constitui, & tu vacillas?

Considera III. Quam efficax sit hoc remedium ad cor etiam lapideum molliendum; juvabit in hunc finem animo revolvere historiam, quæ in vitis PP. legitur de Sacerdote, qui, ut Filiam Ethnici Sacerdotis a Patre impetraret, DEUM ac Cœlites abnegarat; ubi tamen ab idolo, quod Sacerdos Ethnicus consulerat, num tradere ei Filiam deberet? responderi audivit: Noli eam dare, quia DEUS ipsum nondum deseruit: tantopere hac DEI bonitate perpensa motus est, ut mox resipuerit, ac peccata sua per arctissimam pœnitentiam expiarit. Vide ergo, an non tu justissimas habeas simili modo ad pœnitentiam te excitandi causas. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quibus potissimum rebus in tam gravem lapsum præcipitatus sit D. Petrus (hoc enim alterum est caput ad perfectam conversionem requisitum, *cognitio* scilicet *occasionum*, in quibus lapsus est) nempe *nimia de suis viribus præsumptione* (qua dixerat: *Etsi omnes scandalizati fuerint in te; ego numquam scandalizabor*: Matth. 26.) *amoris tepiditate*, (hinc enim *a longe* tantum secutus eum fuerat, cum ab initio proximus semper fuerit, & esse voluerit) & *conversatione cum mulieribus ac famulis sæcularibus*; nam ab his inductus est non ad negationem dumtaxat, sed etiam ad perjurium negationi superaddendum.

Considera II. An non hæc eadem capita te quoque ad lapsum multiplicem hactenus impulerint? an non tu quoque sæpius tempore fervoris dixeris: *Etsi oportuerit me mori tecum, non te negabo:* an non de te quoque dicere jure potuerit DEUS illud Apoc. 3. *Scio opera*

ra tua, quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus esses, aut calidus, sed quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo? an non tu quoque ad vocem Ancillæ Ostiariæ, aut domesticæ expugnatus, eidem non ausus sis resistere, sicque Christum per peccatum luxuriæ negaris? aut certe cum frigidis sæcularibus ad prunas temporalium voluptatum sedentibus, & se per flammas inordinatæ concupiscentiæ calefacientibus commoratus, ad iterandam negationem impulsus sis?

Considera III. Quam proinde merito cautus esse debeas, illamque S. Pauli 11. Rom. 10. sententiam in mente habere: *Tu autem fide stas; noli altum sapere, sed timere*; nam ut recte S. Bernardus dixit serm. 55. *In veritate didici, nil æque efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram DEO inveniaris non altum sapere, sed timere. Beatus homo, qui semper est pavidus. Time ergo, cum arriserit gratia: time cum abierit: time, cum denuo revertetur, & hoc est semper pavidum esse.* Colloquium.

Punctum I.

Considera I. Queis potissimum mediis usus sit S. Petrus ad suam conversionem; nimirum *fletu amaro*, & *fugiendo occasionem peccandi*, dum foras exivit; hæc enim duo ad actualem conversionem requiruntur, & sufficiunt; de quorum primo testatur S. Ambrosius l. 2. de pœn. dicens: *Dum dolemus admissa, admittenda excludimus, & fit quædam de condemnatione culpæ displicentia innocentiæ.* De altero locutus est Servator, quando Marc. 9. dixit: *Si scandalizaverit te manus tua, abscinde illam &c.* quidni ergo potius de alia re minus conjuncta idem dicendum erit?

Considera III. Quænam res hactenus potissimum occasio, & radix fuerit tuorum lapsuum; nonne concupiscentia hujus vel illius rei? hanc ergo abscinde; nam, ut sapienter advertit Thom. Kemp. 1. *juvat non qualibet res adepta, vel multiplicata exterius, sed potius decisa ex corde radicitus; munit parum locus, si deest spiritus fervo-*

ferworis ; *nec diu stabit pax illa quæsita forinsecus* , *si vacat a vero fundamento status cordis*, *hoc est* , *nisi steteris in me*, *permutare te potes*, *sed non meliorare*. *Nam occasione accepta* , *&* *orta invenies* , *quod fugisti* , *&* *amplius*. Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 429. de Filio Prodigo. Item Hagiophilæ solitudinem med. 3. pro 2. die.

Concluſiones.

I. Ergo age pœnitentiam, appropinquavit enim regnum cœlorum; *Pœnitentiam autem*, ut S. Augustinus 5. 7. de tempore ait, *certam non facit*, *nisi odium peccati*, & *amor DEI*, *quando sic pœnites*, *ut tibi amarum sapiat in animo*, *quod ante dulce fuit in vita*.

II. Ergo *Quam magna deliquimus*, *tam granditer defleamus*, ut hortatur S. Cyprianus Ser. de lapsis: & ut S. Augustinus: *Quantos impetus habebas ad mundum*, *tales habeas ad artificem mundi*.

III. Ergo *Tene breve*, *&* *consummatum verbum*: *Dimitte omnia*, *&* *invenies omnia*; *relinque cupidinem*, *&* *reperies requiem*. Th. Kemp. l. 3. c. 32. *Quanto celerius hoc agis*, *tanto melius habebis*, *&* *quanto plenius*, *&* *sincerius*, *tanto mihi plus placebis*, *&* *amplius lucraberis*. l. 3. c. 37.

Legatur etiam ex eodem libello c. 25. lib. 1.

TERTIA DIES.

POstquam pœnitens anima se perfecte ad DEUM convertere, & non præterita dumtaxat peccata cum sincero dolore & erubescentia detestari, sed futura etiam sollicite præcavere statuit, merito de mediis ad hunc finem conducentibus cogitat; inter quæ cum præcipuum fere sit novissimorum memoria juxta Siracidis notum testimonium: *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua*, *&* *in æternum non peccabis*. Eccl. 7. recte post peccatorum considerationem meditationes aliquot de Novissimis saltem prioribus tribus, quæ timo-

rem

rem incutiunt, & ad peccati fugam impellunt, instituuntur, nam quarti, nempe æternæ felicitatis consideratio, quia ad gaudium, & spem ingeneranda tendit, rectius ad hebdomadam quartam differtur.

Tessera: *Statutum est omnibus hominibus semel mori, post hoc autem judicium*. Heu quale! Hebr. 9.

MEDITATIO I.

DE MORTE SACERDOTIS.

Scopus.

Solicita ad Mortem Præparatio.

Punctum I.

Considera I. Quid sit mors, nimirum separatio animæ a corpore, terminus merendi, extrema vitæ clausula, a qua dependet æterna vel felicitas, vel miseria; nam ut recte S. Augustinus dixit ep. 80. ad Hesychium: *In quo quemque invenerit suus novissimus dies, in hoc eum comprehendat mundi novissimus dies: quoniam qualis in die isto quisque moritur, talis in die illo judicabitur*: Hinc breviter, & bene non nemo dixit: *Qualis mors, talis sors.*

Considera II. Si tantam diligentiam in negotiis, a quibus aut honoris nostri, aut opum omnium, aut ipsius etiam vitæ temporalis conservatio pendet, perficiendis industriam ac conatum adhibemus; quantam solicitudinem curamque felici morte, a qua æternæ vitæ, & felicitatis acquisitio pendet, procuranda.

Considera III. Quomodo tu hactenus hoc negotium cordi habueris, aut certe deinceps habere velis. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quæ potissimum media conducant ad feli-

felicem mortem obtinendam. Varia a variis commendantur. Sed tria præcipue. Primum est *Humilis, & constans gratiæ hujus petitio:* cum enim hoc donum sit donorum omnium maximum, vel maxime etiam desursum descendere, ideoque a DEO per orationem propriam, aut Sanctorum, & præcipue B. Virginis intercessionem obtineri debet; quem in finem communiter suadetur ab Ascetis, ut certæ in hunc finem quotidie aut etiam quavis hora preces ad honorem Passionis, & mortis Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum persolvantur. Secundum medium merito *Bona vita*, reputatur: Quia juxta commune adagium *sicut vita, mors ita*: neque *mala mors putanda est*, teste S. Augustino l. 1. de civit. *quam bona vita præcessit; neque enim facit malam mortem, nisi quod sequitur ipsam mortem*. Hinc & S. David Ps. 125. *Pretiosam in conspectu Domini mortem Sanctorum* esse ait; pretiosam sane, quia, ut S. Bernard. in epist. quadam loquitur, *Finis est laborum, victoriæ consummatio, vitæ janua, & perfectæ securitatis ingressus*. Tertium sunt *Misericordiæ, & charitatis opera*, de quibus non vere minus, quam pie S. Hieronymus dixit: *Non memini me legisse, mala morte fuisse defunctum, qui libenter opera charitatis exercuit; habet enim multos intercessores; & impossibile est multorum preces non exaudiri*. Sed & ipse Christus aperte pronuntiavit: *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur*. Matth. 6.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva ad prædictum finem obtinendum, quamque multiplici etiam experientia comprobata, uti passim in libris historicis videre est.

Considera III. An & quomodo tu hactenus ea usurparis, aut usurpare certe deinceps velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quam copiosa tibi per statum sacerdotalem occasio offeratur felicem mortem obtinendi; utpote per quem, & ad frequentiores DEO Sanctisque

preces

preces offerendas, ad Eucharisticum etiam panem (quem, qui manducat, vivet in æternum, teste Christo Jo. 6.) quotidie, si placet, sumendum; & ad vitam cum majori sanctitate transigendam: & ad præstantissimum misericordiæ spiritualis genus indesinenter exercendum, vel ipsa status susceptí Conditio, & obligatio te impellit.

Considera ergo II. Quam merito sperare possis, te, si officio Sacerdotis probe functus fueris, in morte auditurum illa Apoc. 14. verba: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur: Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illos*. Maxime si multos etiam moribundos ad mortem pie obeundam juveris, & animaris, tunc enim *qua mensura mensus fueris, eadem quoque tibi remetietur*.

Considera III. Quam proinde gaudere ob statum hunc susceptum, atque ut digne ambules vocatione tua, omnem conatum diligentiamque adhibere debeas. Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 147. aut etiam Weyerum fol. 526.

Conclusiones.

I. Ergo *Vigila, quia nescis diem, neque horam*. Matth. 25.. *Beati servi illi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes* Luc. 12.

II. Ergo *Memor esto, quoniam mors non tardat, & Testamentum Inferorum, quoniam monstruatum est tibi*. Eccl. 12. *Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem; subito enim veniet hora illius, & in tempore vindictæ disperdet te. cap. 5.*

III. Ergo *Ante obitum operare justitiam. Non defrauderis a die bono, & particula boni doni non te prætereat*. Eccl. 12. ut dicere possis cum S. Paulo 2. Timoth. 4. *Bonum certamen certavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona gloriæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Judex*.

Legatur etiam ex Thom. Kemp. l. 1. c. 23.

MEDITATIO III.

Pro tertia Die.

Scopus.

Salutaris Judicii extremi Timor.

Punctum I.

Considera I. Quid sit extremum Judicium ; nempe exactio Rationis a Christo ab omnibus, & coronam omnibus hominibus reddenda. Tunc enim verificabitur illud Apoc. 20. *Et vidi thronum magnum candidum, & sedentem super eum, a cujus conspectu fugit terra, & cælum, et locus non est inventus eis, Et vidi mortuos magnos, et pusillos stantes in conspectu throni, et libri aperti sunt, et alius liber apertus est, qui est vitæ, et judicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libro, secundum opera ipsorum.*

Considera II. Quam terribile sit hoc judicium futurum, tum propter *judicem* ipsum, qui est infallibilis propter sapientiam, inflexibilis propter justitiam, inevitabilis propter potentiam : tum propter *personas* præsentes; Angelos scilicet & Sanctos assidentes, dæmones accusantes, homines alios spectantes & audientes singula, quæ agentur : tum propter *insolitum rigorem judicii*, utpote in quo *cuncta, quæ fiunt, DEUS adducet in judicium*. Eccles. 12. & etiam *de verbo otioso, quod locuti fuerint homines, rationem reddent*. Matt. 12. tum propter *sententiam* ferendam, quæ erit in omnem æternitatem irrevocabilis.

Considera III. An non merito dixerit Propheta Joel. c. 2. *Magnus dies Domini, et terribilis valde; et quis sustinebit eum?* An non & tu merito cum S. Anselmo exclamare debeas : *O angustia! hinc erunt accusantia peccata, inde terrens justitia; subtus patens horridum chaos inferni, desuper iratus Judex, intus urens conscientia.*

tia. Et si justus vix salvabitur, peccator sic depressus, in quam partem se premet constrictus? ubi latebo? ubi apparebo? latere erit impossibile, apparere intolerabile. Quid dormitas, o anima tepida, et digna evomi? qui non expergiscitur, qui non tremit ad tantum tonitruum, non dormit, sed mortuus est. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Si juxta Servatoris sententiam: *Omni, cui multum datum est, multum quaeretur ab eo: et cui commendaverunt multum, plus petent ab eo.* Luc. 12. Quam severa ratio exigenda sit a Sacerdote, cui DEUS non propriam dumtaxat animam, sed alias etiam regendas, & salvandas commisit? nam, ut S. Chrysostomus hom. 3. in cap. 1. Act. Apost. loquitur: *Unius animae perditio tantam habet jacturam, ut nulla ratio possit existimare. Etenim si unius animae salus tanti est, ut ob hanc Filius DEI fieret homo, tantaque pateretur; perditio, cogita, quantam conciliabit poenam? Quod si quis ob hominem in hac vita perditum morte dignus est, quanto magis ille, qui animas perdiderit*; unde merito S. Hieronymus l. 13. in cap. 43. Ezech. dixit: *Grandis dignitas Sacerdotum, sed grandis ruina, eorum, si peccent. Laetemur ad ascensum, sed timeamus ad lapsum. Non est tanti gaudii excelsa tenuisse, quanti moeroris de sublimibus corruisse. Neque enim solum pro nostris delictis, reddimus rationem, sed pro omnibus, quorum abutimur donis, & nequaquam sumus de eorum salute soliciti.*

Considera II. Quam justum haec consideratio timorem tibi injicere debeat, ne & tu in tam severa exactione Rationis succumbas, & tot animarum reus condemneris, si audieris vocem illam; *Redde rationem villicationis tuae*. Luc. 16. an non cum Job. c. 31. dicturus sis: *Quid faciam, cum surrexerit ad judicandum Dominus, & cum interrogaverit, quid respondebo illi?*

Considera III. Quam merito proin efficere debeas, ut illa vox: *Surgite mortui, venite ad judicium*; auri-

bus tuis perinde, ac olim S. Hieronymo constanter insonet, sicque per eam ad vocationem tuam digne implendam exciteris. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Cum quanta Fiducia & desiderio compariturus sit tum in particulari, tum in universali judicio Sacerdos, qui digne vocatione sua ambulavit, atque unice in majorem DEI Gloriam, suamque ac proximi salutem procurandam incubuit. An non cum magno suo honore & solatio accedet ad Christum Judicem, dicetque: *Domine duo talenta tradidisti mihi* (scil. naturales, & supernaturales vires, ac gratias) *ecce alia duo* (nempe meam, & proximi salutem) *superlucratus sum*: vicissimque audiet: *Euge serve bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui*. Matt. 25. An non cum inexplicabili lætitia audiet eumdem Judicem dicentem: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione Mundi; esurivi enim, & dedistis mihi manducare &c.* Et quidem hæc omnia non corporaliter tamtum, sed multo præstantius, spiritualiter nempe, per tot annos præstitistis. Si ille Sacerdos, qui pauperum confessiones præ aliis libenter audivit, ab iisdem postea de cœlo descendentibus ad idem cœlum cum gaudio deductus est (ut in spec. exempl. V. Confessio ex 18. videre est) quanto magis ab animabus curæ suæ commissis ad Judicium deducetur ille Sacerdos, qui non confessiones dumtaxat earum libenter excepit, sed alia etiam quamplurima charitatis opera iisdem exhibuit?

Considera II. Quam merito hæc consideratio sola sufficere possit, ut omni cum alacritate, industriaque officio tuo satisfacere studeas.

Considera III. Quomodo nunc ad hoc Judicium præparatus fores: & quomodo deinceps præparare te velis. Colloquium.

Vide

Vide etiam Masenium fol. 465. Aut lucem veritatis P. Santjure. fol. 97.

Conclusiones.

I. Ergo *præsentis temporis sic age lætitiam, ut numquam amaritudo sequentis judicii recedat a memoria.* S. Gregor.

II. Ergo S. Augustini sequere consilium & *in Tribunal mentis ascende contra te, & reum te constitue ante te. Noli te ponere post te, ne DEUS te ponat ante se. Si enim nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur*, ait D. Paulus 1. Cor. 11.

III. Ergo *præoccupemus faciem Judicis in Confessione, ut, qui tentationi parentes manum non possumus effugere Judicis: per Confessionem mundati clementiam experiamur misericordis*. S. Gregor.

Legatur etiam ex lib. de imit. l. 1. c. 24.

CONSIDERATIO PRO III. DIE.

DE ACTIONIBUS AD DEUM PERTINENTIBUS,

Punctum I.

Quidquid erga DEUM immediate præstandum est (de hoc solo enim reflexio fiet in hac consideratione) ad quinque virtutes revocari potest; nempe ad fidem, spem, charitatem, Religionem, & gratitudinem. Itaque ut cognoscas, num tuæ erga DEUM obligationi hactenus satisfeceris.

Examina I. An, quod Fidei officium est, universa, quæ DEUS revelavit per se vel Ecclesiam, corde seu cogitatione, verbo & opere confessus sis; ideoque vitam supernaturalibus veritatibus correspondentem duxeris?

II. An per spem supernaturalem speraveris te beatitudinem æternam consecuturum, atque ad hunc finem DEUM propter merita Christi te posse, scire, & velle juvare, ac omnia tam naturalia, quam supernaturalia media largiturum.

III. An per charitatem DEUM tam *affective* (id est, gaudendo summe de ipsius existentia, & optando ardentissime, ut ab omnibus rebus conditis magis ac magis quotidie cognoscatur, & ametur, in qua cognitione, & amore ejus major gloria consistit) quam *effective* amaveris, id est, omnes tuas cogitationes, verba, & opera ad purum ejus beneplacitum direxeris, cogitando, loquendo, & agendo ac patiendo, quæ, quomodo, & quia ei magis placent.

IV. An per Religionem debitum ei cultum exhibueris, ideoque exercitia tua spiritualia, puta meditationem, orationem vocalem, Sacrificium Missæ, Sacramentorum receptionem & administrationem, lectionem spiritualem, examina & recollectionem cum debita reverentia, & devotione, constantiaque peregeris?

V. An debitas pro acceptis beneficiis gratias per gratitudis virtutem suo tempore diligenter egeris?

Punctum II.

Ut autem hunc cultum deinceps DEO tanto promptius, accuratiusque exhibeas, plurimum juvabit, si debitam de ipsius potentia, sapientia, & bonitate æstimationem concipere studeas; si enim Aulici hujus sæculi tam prompte, & exacte imperata obsequia præstant Dominis suis terrenis, qui ejusdem cum illis quoad naturam conditionis sunt; quoad virtutem & gratiam vero sæpe deteriores existunt, & præterea tam exiguam, incertam, & perituram mercedem offerunt; quanto promptius, exactiusque obsequium præstabitur DEO, si firmiter credatur, cum dignitate, sapientia, & liberalitate omnibus hominibus infinities præstare? Si illi tam felices se reputant, si frequens iis cum Rege aut Principe suo agendi, & colloquendi facultas, & occasio offeratur, seque eidem charos & gratiosos esse advertant; quam beatum se putabit, qui DEO multum dilectum, & acceptum se esse sperare poterit? &, quoties libuerit, cum eo colloquendi & conversandi occasionem, & licentiam est nactus?

I. Ergo

I. Ergo accurate perpende, quantæ *dignitatis* & *potentiæ* sit hic Dominus, scilicet *Rex Regum*, *& Dominus Dominantium*. Apoc. 19. *Qui est terribilis*, *& magnus vehementer*, *& mirabilis potentia ipsius*, teste Siracide c. 43. *Qui tribus digitis appendit molem terræ*, juxta Isajam c. 40. de qua recte idem Ecclesiasticus c. 43. dixit: *Glorificantes DEUM; quantumcumque potueritis, supervalebit adhuc, & admirabilis magnificentia ejus. Benedicentes Dominum exaltate illum, quantum potestis, major est enim omni laude.*

II. Pariter *sapientiam* illius considera, qua solus seipsum comprehendit, & ideo *omnia in se videt*, *& contemplatur*: *quam effudit super omnia opera sua*. Eccl. 1. *qua omnia in numero, pondere, & mensura disposuit*. Sap. 11. *qua numerum stellarum numerat*. Ps. 146. quam admirans D. Paulus recte Rom. 11. exclamvit: *O altitudo divitiarum sapientiæ, & scientiæ DEI! quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus!*

III. *Bonitatem* quoque illius studiose meditare tum eam, quam habet in ordine ad se, & cum *sanctitate* conjunctam, ratione cujus merito dicitur, *Nemo bonus nisi solus DEUS*. Luc. 18. &, *Non est sanctus, ut est Dominus*. 1. Reg. 2. tum ea, quam habet ad alios, & cum liberalitate conjunctam, *qua mensuram bonam, confertam, & coagitatam, & superffluentem dabit in sinum nostrum*. Luc. 6. Quia præmium pro servitio sibi præstito offert infinitum in substantia, & duratione. *Qua coronat nos in misericordia & miserationibus*. Psal. 102. *Qua dat omnibus affluenter; & non improperat*. Jac. 1. *Qua postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*. Rom. 8. *Qua, antequam clamemus, exaudit*. Isa. 65. *Qua manum suam aperit, & omne animal implet benedictione*. Psal. 103.

Punctum III.

Præter hæc motiva, quæ voluntatem excitant ad descriptum DEI cultum, sequentia etiam media non parum in actuali servitio præstando juvabunt.

I. Si DEUM ubique spectantem, & præsentem tibi imagineris, & cum S. Apostolo *invisibilem tamquam videns sustineas*. Hebr. 11. Hoc enim ipse DEUS Abrahamo Gen. 17. commendavit dicens: *Ego Dominus omnipotens, ambula coram me, & esto perfectus*. Certe si magna pars peccatorum tollitur, teste Seneca Ep. 11. si peccaturis testis assistat; facile sane omnia peccata excludet viva DEI præsentis memoria.

II. Si studeas actiones ex puro DEI placendi desiderio & amore peragere; sic enim dices cum S. David 1. par. c. ult. *Totis viribus præparavi impensas domus Domini* (aut hanc vel illam actionem peregi) *non enim homini præparatur*, sed DEO offertur hæc actio. Sicque præ illius amore videbuntur tibi dies & labores tui pauci ac faciles.

III. Si integros famulorum Aulicorum greges tibi ob oculos sistas, & quanto cum fervore ob vilem mercedem suis terrenis dominis serviant, attendens, illa olim S. Augustino exprobrata verba dici tibi e Religionis virtute existimes: Potuerunt isti & isti, & tu non poteris? vide proin, quomodo hæc media hactenus usurpaveris, & usurpare deinceps velis.

MEDITATIO III.

Pro tertia Die.

DE PURGATORIO ET INFERNO.

Scopus.

Odium Peccati, & zelus Animarum & gemina hujus pœna consideratione concepti.

Punctum I.

Considera I. Quam gravis sit purgatorii pœna secundum S. Thomæ aliorumque sententiam, tanta nempe,

nempe; ut superet omnem pœnam, quam homo unquam passus est, aut pati potest, minimaque in illo loco pœna maximas pœnas hujus vitæ longe excedat:

Considera II. Quam longe gravior sit ipsius Inferni pœna futura; si enim in viridi ligno hæc faciunt; in arido quid fiet? si DEUS amicorum culpas tam graviter castigat, quantis pœnis inimicorum offensas puniet? Hinc merito infernum breviter quispiam descripsit hoc modo: Est locus, in quo est *Omnis mali præsentia*, qua pœna sensus indicatur: *omnis boni absentia*, qua pœna damni innuitur: & *omnis pœnæ indesinentia*: qua duratio, & tremenda æternitatis exprimitur.

Considera III. Si juxta Salomonem sap. 6. *Potentes potenter tormenta patientur: & fortioribus fortior instat cruciatio*: quam inexplicabiles pœnas merito timere debeat Sacerdos, qui summam hac in vita dignitatem, potestatemque accepit, si hanc non secundum voluntatem DEI exercuerit, sed ad propriam libidinem explendam fuerit abusus. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quem fructum in ordine ad se ex hac consideratione pœnarum capere debeat Sacerdos? geminum videlicet. Primus est, ut peccatorum tam venialium, quam mortalium gravitatem hinc æstimet, ideoque illa summa cum diligentia constantiaque devitare studeat. Quis enim non omni studio caveret quodcumque peccatum, si sciret, se ex illius patratione morbum, & graves dolores corporis contracturum; quanto magis nunc ergo illa vitaret, si, quantas pœnas iisdem decernat DEUS, accuratius ponderarit. Secundus est, ut malit hac in vita pro admissis peccatis castigari, quam in alteram punienda differre; quis enim non obolo libenter solveret, quod alioqui talentis integris solvere deberet? atqui vix obolo comparari possunt omnes pœnæ, & tribulationes hujus vitæ, si cum minima pœna vitæ al-

alterius conferantur. Cur ergo non æquissimo animo particulam dumtaxat similium tribulationum perferas, maxime si perpendas, pro his ipsis etiam cum patientia supportatis præmium, quod in cor hominis non ascendit, tibi offerri ac promitti?

Considera II. Quam pretiosi sint hi fructus, dignique, ut propter eos frequenter vivus in infernum, ac purgatorium descendas, ne post mortem eo descendere cogaris.

Considera III. An, & quoties hactenus hæc tormenta meditatus sis, & meditari deinceps velis? an non, & tu cum S. Francisco Borgia hunc Prodromum præmissurus sis ad omnia loca, in quibus Adversitas quæpiam te expectat, ut omnem sua præsentia modestiam tollat? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quantopere hæc consideratio conducat non ad propriæ dumtaxat salutis curam excitandam, sed alienæ etiam promovendæ zelum accendendum; si enim, dum frater tuus, aut propinquus ob delictum aliquod grave captivus detineretur, damnationisque sententiam ad mortem crudelissimam jam accepisset, nullum non lapidem moveres, nec ullis precibus, impensis ac laboribus, difficultatibusque parceres, ut eum ex hoc periculo liberares; quanto magis, si perpenderes quemvis peccatorem esse jam dæmonis captivum, ac, nisi resipiscat, æternæ damnationi obnoxium, omnem diligentiam adhibiturus esses, ad eumdem ex tanto periculo eruendum, maxime cum Christus tale beneficium promiserit perinde se accepturum, ac si ipsum ex inferno, aut purgatorio liberasses, atque adeo passurus non sit, ut tu, qui toties eum in peccatoribus ab his flammis liberasti, aut præservasti, in easdem ipse incidas, aut certe non diu ibidem te relicturus sit.

Considera II. Quam familiaris tibi vel hoc etiam titulo esse debeat purgantium, aut infernalium flammarum consideratio, ut in meditatione tanta exardescat ignis,

ignis, & zelus animarum, cuivis Sacerdoti curam aliorum gerenti tantopere necessarius.

Considera III. An & quomodo hactenus hoc modo usus sis, aut certe deinceps uti velis ad zelum tuum exercitandum & augendum. An non & tibi acerba illa S. Augustini querela conveniat: *Cadit Asinus, & omnes eum sublevare festinant: clamat porcus, & cum eo reliqui clamare non cessant: Clamat inter tormenta Fidelis* (aut captivus peccator) *& non est, qui adjuvet. Ecce vestra inhumanitas!* cave ergo, ne aliquando cum Fratribus Josephi Gen. 42. & tu dicere cogaris. *Merito hæc patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustiam animæ illius, dum deprecaretur nos, & non audivimus: idcirco venit super nos ista tribulatio.* Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 169. aut Theophilum VVeyeri fol. 333.

Conclusiones.

I. Ergo descende in Infernum vivens, ut S. David Ps. 54. hortatur, ne post mortem eo descendere cogaris; non enim sinet in gehennam incidere Gehennæ recordatio, S. Chrysostomo teste.

II. Ergo noli timere eos, qui occidunt Corpus, Animam autem non possunt occidere; sed potius time eum, qui potest & Animam & Corpus perdere in Gehennam. Matth. 10.

III. Ergo ut æterna futura supplicia possis evadere, mala præsentia studeas pro DEO æquanimiter tolerare. Thom. Kemp. l. 3. c. 11. Certe si futuras Inferni pœnas cordialiter perpenderes, credo, quod libenter laborem, & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares. lib. 1. c. 21.

Legatur etiam ex lib. 3. c. 12.

QUARTA DIES.

HAc die secunda inchoabitur Hebdomada, quæ ad illuminativam viam pertinet sic dictam, quia circa

ea Vitam Christi, qui est Lux vera illuminans omnes Homines venientes in hunc Mundum, considerandam potissimum occupatur, unde Scopus illius generalis est Imitatio Christi; specialis vero, ut ipsum in *Abstinendo* (quod Temperantia cum suis Virtutibus docet) *Patiendo* (ad quod Fortitudo cum Virtutibus connexis juvat) & *Agendo* (prout *Prudentia* & *Justitia* cum subjectis Virtutibus dictant) imitemur; hos enim tres Gradus Christus Matth. 16. indicavit, dum dixit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, tollat Crucem suam, & sequatur me*. Quia tamen Christus ultimo potissimum Vitæ suæ tempore manifestius Virtutes in *Patiendo* consistentes exercuit, ideo has specialiter quoque examinandas S. Ignatius in his Exercitiis assumpsit, & specialem illis Hebdomadam assignavit; reliquis vero Virtutibus in *Agendo*, & *Abstinendo* positis secundam hanc Hebdomadam attribuit, uti mox in progressu patebit.

Thessera.

Qui sequitur me, non ambulat in tenebris. Joan. 8.

MEDITATIO I.

DE DUOBUS VEXILLIS CHRISTI, ET LUCIFERI.

Scopus.

Propositum serium, Christi vexillum sequendi.

Punctum I.

Considera I. Quam recte S. Job. cap. 7. dixerit, *Militiam* esse vitam Hominis super terram; cum enim Diabolus sciat, quantopere DEUS dilexerit Homines, ut scilicet Unigenitum suum in terras mitteret, qui eos e Potestate Dæmonis ereptos Cælo adscriberet ad Sedes lapsorum Angelorum occupandas, hinc gemino erga

ga DEUM, & Homies odio invidiaque accensus, nihil aliud magis satagit ac molitur, quam, ut illum machinationibus suis, dolisque vincat, atque in extremam perniciem perducat. Quia vero Hominem multis ad bene vivendum præsidiis a DEO vallatum advertit, ideo totum contra eum exercitum educit, quo eum oppugnet, & expugnet, si possit. Cui tamen Christus se cum alio Exercitu opponit, & propterea Hominem, ut tanto felicius pugnet, securiusque vincat, ad suum vexillum invitat.

Considera II. Quanta diversitas sit horum Ducum; nam Christus quidem est *Nobilissimus* (quia DEI Filius) *Fortissimus* (quia DEUS omnipotens) *Felicissimus* (quia vicit, quem nemo vincere poterat) *Amantissimus* suorum Militum, utpote quos proprio sanguine, vitaque redemit: & tandem *Liberalissimus*, utpote qui æternum Militibus suis præmium promittit, si fortiter demicent, & feliciter vincant: Omnia vero contraria in Lucifero reperiuntur, utpote qui simulato animo tibi falsas & apparentes voluptates & felicitatem promittit, ut æternum te perdat, & cruciet crudelissimis tormentis.

Considera III. An non summam stultitiam admissurus sis; si post cognitas etiam fraudes, & odium illius adhuc tamen adhærere eidem, & sub vexillo ipsius potius, quam Christi militare statuas. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quibus potissimum armis utatur Hostis ad Christi Exercitum oppugnandum; nimirum non aliis, quam Gladio triplicis Concupiscentiæ, de qua S. Joannes 1. c. 2. dixit, *quoniam omne, quod est in Mundo, Concupiscentia carnis est, & Concupiscentia oculorum, & superbia vitæ. Unde enim bella & lites in vobis?* inquit recte S. Jacobus c. 4. *Nonne hinc? Ex Concupiscentiis vestris, quæ militant in membris vestris.*

Considera II. Quibus econtra Armis Christus tum ipse usus sit, cum Militibus suis uti velit ad Hostium ar-

arma infringenda; nimirum *Contemptum Honorum*, *Voluptatum*, *& Divitiarum propter DEUM*; hinc Gladio huic inscripta sunt hæc verba: *Quis tu DEUS?* quibus facile cum S. Michaele Arma Hostium confringunt, & Concupiscentiam omnem inordinatam ex animo proscribunt.

Considera III. Quam insignis iste sit Gladius, de quo tibi merito imaginari potes dici a Christo, quod olim Jeremias 2. Mach. 15. de Gladio a se porrecto dixit: *Accipe sanctum Gladium, munus a DEO, in quo dejicies Adversarios Populi mei Israel*. Responde proinde illi cum Davide 1. Reg. 21. *Non est huic alter similis, da mihi eum*. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quantos Amicos ad certandum fortiter contra Hostem addere plerumque soleat, si quispiam advertit, tantam de fortitudine sua opinionem a Duce suo conceptam esse, ut ipsum non dubitarit, aliis militibus præficere, & Capitanei, vel alterius Officialis bellici titulo honoreque insignire; cum ut sic majoris Gloriæ, majorumque præmiorum ac spoliorum obtinendorum occasionem habeat.

Considera II. Quantopere tu quoque excitari debeas ad insignes de Hostibus tuis Victorias reportandas, si rarum Ducis tui erga te Favorem & Fiduciam, quam in Vocatione ad Statum Sacerdotalem ostendit, animo perpendere, multorumque tui similium Sacerdotum nobiles de Hoste Triumphos oculis objicere velis. An non enim exclamabis cum Josepho & Azaria. 1. Mach. 5. & meliori, quam ipsi sensu dices: *Faciamus & ipsi nobis nomen, & eamus pugnare adversus Gentes, quæ in circuitu nostro sunt*.

Considera III. Quam fidelis hactenus Duci tuo fueris; & vel nunc denuo veniam præteritæ socordiæ, & perfidiæ demisse pete, ac novam Fidelitatem sincero animo promitte. Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 241. & Theophilum VVeyer. part. 2. fol. 52.

Con-

Concluſiones.

I. Ergo exclama cum pio Aſceta l. 3. c. 46. *Eja, Fratres, pergamus ſimul, Jeſus erit nobiſcum. Erit Adjutor noſter, qui eſt Dux noſter & Præceſſor. En Rex noſter ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuat terrores; ſimus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ noſtræ, ut fugiamus à Cruce.*

II. Ergo audi S. Chryſoſtomum monentem, *Et exere vires, fortiter dimica, attrociter in hoc prælio concerta. Conſidera pactum, attende conditionem, militiam noſce. Pactum, quod ſpopondiſti: Conditionem, qua acceſſiſti: militiam, cui nomen dediſti.*

III. Ergo ſuſtine cum Chriſto & pro Chriſto, ſi vis regnare cum Chriſto. lib. 2. c. 1.

Legatur etiam lib. 1. cap. 1.

M E D I T A T I O II.

Pro quarta Die.

DE INCARNATIONE, NATIVITATE, ET CIRCUMCISIONE CHRISTI.

Scopus.

Æſtimatio Sacerdotalis Dignitatis, & ejuſdem dignis moribus conſervandæ ſtudium.

Punctum I.

Conſidera I. Quantum Beneficium B. Virgo Mundo exhibuerit, dum aſſenſu ſuo per quinque illa verba, *Fiat mihi ſecundum verbum tuum*, præſtito, effecit, ut Filius DEI humanam carnem admirando miraculo aſſumeret, ſicque exoptatiſſimam tot Sæculis ſalutem humano Generi afferret. Quantam quoque ipſa per hunc aſſenſum Dignitatem obtinuerit, ut ſcilicet Mater DEI dice-

diceretur, & esset, quo Honore majorem nec ab ipso DEO offerri posse, S. Thomas, & alii docent.

Considera II. Quanto majus Beneficium censendum sit obtigisse Sacerdoti, qui quinque illis verbis: *Hoc est enim Corpus meum*: non tantum moraliter, ut B. Virgo, sed vere & effective Christum, non jam passibilem, sed gloriosum, cum tot miraculis, non semel, sed quotidie, si placet, sub speciebus Eucharisticis ponere, & sic iterum quodammodo incarnare potest, tantamque ex hac Potestate Dignitatem est consecutus, ut SS. Patres ex hoc Capite ipsi quoque B. Virgini eum præferre non dubitent, soloque Creatore suo inferiorem dicant.

Considera III. Quam grato animo agnoscere debeas summum hunc Favorem, ac Beneficium, dareque operam, ut, sicut B. Virgo illum per voluntatis suæ cum Divina conformationem obtinuit, & conservavit; ita tu quoque sicut eumdem per Assumptionem Sacerdotalis Status consecutus es, ita per voluntatis quoque Divinæ (quæ juxta S. Paulum 1. Thess. 4. *est sanctificatio nostra*) perfectam adimpletionem conservare studeas. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quam felicem, & merito quidem, B. Virginem putemus, dum ei concessum est, DEI Filium parere, amplecti, osculari, & pro libitu tractare. Si enim S. Franciscus & alii Sancti in hac etiamnum vita degentes, dum B. Virgo Filium suum ulnis eorum excipiendum obtulit, præ gaudio & voluptate propemodum se liquefactos fuisse, confessi sunt; quantis gaudiis & voluptatibus repletam fuisse credibile est B. Virginem, quæ per tot annos tam amabili Filii sui præsentia, & aspectu frui potuit.

Considera II. Quam beatum tu quoque æstimare te debeas, cui quotidie hic ipse DEI Filius, licet speciebus Eucharisticis involutus, in manus datur, eumque pro libitu tractare conceditur per Sacerdotalem potestatem.

tem. Neque hoc tantum, sed alio quoque modo spirituali, Deoque longe gratissimo, & tibi utilissimo, ac honorificentissimo Eum in aliis Hominibus, scilicet Peccatoribus, cum S. Paulo. Gal. 4. parturiendi, donec formetur Christus in illis, occasio copiosa offertur; an non hoc gaudium tanto majus erit, quanto plures ejusmodi Christo pepereris, quantoque gratiorem hunc partum ipsi Christo sciveris esse?

Considera III. An felicitatem hanc tuam hactenus, ut oportet, æstimaris? & quomodo deinceps illam tum per quotidianam, ac devotam Missæ Celebrationem; tum per ardentissimum zelum quamplurimos Peccatores convertendi conservare, & augere velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quantus Honor, & Dignitas ipsi etiam Christo in Circumcisione sua obtigerit; dum Eidem nomen JESU, seu Salvatoris, nomen super omne nomen, in quo genua flectunt Cœlestes, Terrestres, & Inferi DEO jubente, Angelo indicante, S. Josepho exequente impositum est.

Considera II. Cum idem tibi quoque per Sacerdotalem dignitatem, & Pastoralem curam, Officium Salvatoris sit commissum, summaque inde Dignitas obtigerit (nam, ut alibi dictum est, *Omnium Divinorum divinissimum est cooperari DEO in salutem Animarum*) an non tu quoque sume a DEO te honoratum æstimare, ac proin studere debeas, ut, quemadmodum S. Ambrosius monet, *Quid sis Professione, Actione potius, quam Nomine demonstres, ut & Actio correspondeat Nomini, & Nomen cum Operibus coincidat.*

Considera III. An & quomodo hactenus hoc Nomen, & Officium sustinere conatus sis, & sustinere deinceps velis, præcipue vero per Circumcisionem spiritualem omnis carnalis Concupiscentiæ, & perfectam Legum etiam illarum, ad quas sub peccato non obligaris, Observantiam; quibus duobus capitibus Christus hoc Nomen consequi debeat. Colloquium.

Vide etiam Masenium. fol. 206. & 215. Aut Theophilum VVeyeri Hebd. 2. fol. 33. 39. & 47.

Conclusiones.

I. Ergo audi S. Gregorium Nyssenum monentem: *Quid proderit, Fratres mei, si Fidem* (& Sacerdotii Dignitatem) *quis dicat se habere, opera autem non habeat? Christianismus est Imitatio Divinæ Naturæ. Si igitur Christianus es* (multo magis si Sacerdos obligatus ad alios verbo & exemplo instruendos) *Christum DEUM imitare: noli vacuum ferre nomen & inane, sed plenam tanti mensuram nominis imple; imple, inquam, Operibus nomine dignis.*

II. Ergo quemadmodum idem Sanctus hortatur, *Simus ut Christus, quoniam Christus quoque sicut nos factus est: efficiamur Dii propter Ipsum, quoniam Ipse quoque propter nos Homo factus est.*

III. Ergo *Agnosce Dignitatem tuam*, O Sacerdos, & *Divinæ consors factus Naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire. Memento, cujus Capitis, & cujus Corporis sis membrum.* S. Leo ser. 1. de Nativ.

Legatur etiam l. 2. c. 1. ex lib. de Imit.

CONSIDERATIO PRO IV. DIE.

DE ACTIONIBUS AD B. VIRGINIS, ET SANCTORUM CULTUM PERTINENTIBUS.

Punctum I.

Ad hunc Cultum præstandum duo præcipue spectant: legitima scilicet *Electio* Sanctorum in Patronos, & legitima *Veneratio*.

Priorem ut recte facias, more Ecclesiæ omnes quidem Sanctos in Patronos eliges; sed ita, ut in varias classes eosdem pro diversa tua erga illos obligatione, aut affectu dividas. Et in prima quidem Classe solam B. Virginem collocabis, utpote quam solam

Eccle-

Ecclesia Cultu Hyperduliæ speciali honorari præcipit. In secunda S. Angelum tuum Custodem, aut alios tuos Tutelares Angelos, Sanctum, cujus nomen geris: Fundatorem tui Ordinis, aut Status; SS. Petrum & Paulum velut communes totius Ecclesiæ Patronos & Principes. Vel si placet, etiam S. Josephum Christi Nutritium constitues. In tertia alios Patronos; quibus ob specialem titulum vel affectum specialiter quoque te obligatum credis, ponas. In quarta Cœlites Menstruos, aut quovis die occurrentes: In quinta tandem & ultima omnes alios Cœlites collocabis.

Ad posteriorem vero hujus Cultus speciem, vel partem, ad legitimam scilicet venerationem spectat, ut tenerum erga illos amorem, & affectum semper geras, gratulando ipsis ex corde suam gloriam, optandoque, ut ea majus quotidie incrementum acquirat, atque ad hoc tuam etiam operam pollicendo, & exhibendo: deinde ut summa cum fiducia in omnibus tuis necessitatibus, & adversitatibus eorum opem, & auxilium, ac intercessionem exposcas: & tandem, ut omnia tua opera post DEI honorem ad cultum etiam horum Sanctorum eo Ordine, quo in Classibus diversis sunt collocati, dirigas, & hoc ipso etiam ex motivo; singulari cum diligentia, & alacritate perficere studeas, qui sane cultus merito ipsis gratissimus censeri potest, utpote *purissimus* (id est, omni peccati nævo, saltem voluntario carens) *amplissimus* (quia universas vitæ actiones complectitur) & *constantissimus* (quia numquam interrumpitur) ut merito quispiam cecinerit: *Sanctorum est cultus gratissimus, Optima Vita*.

Punctum. II.

Porro ad hunc cultum magno cum fervore exhibendum tria te motiva merito non modice impellere possunt.

Primum *ex parte DEI* offertur, quem cum tu plus utique, quam teipsum diligas, haud dubie etiam ob-

sequia Ipsi exhibita pluris facies, quam si tibi præstita fuissent, cum ergo certum sit, Sanctos omnes diu noctuque indesinenter in DEO amando, laudando, & honorando occupari, recte infertur; hæc obsequia pro majoribus a te beneficiis, & honoribus reputari debere, quam si tibi immediate fuissent exhibita; atqui si tuam Personam tali honore, & laude prosequerentur, æquissimum judicares, ut tantos tuos Amicos; tui tam amantes omni possibili cultu, & honore vicissim prosequereris; multo magis ergo nunc, quando hæc omnia DEO præstant; ad mutuum illorum cultum, & amorem incitare debent.

Alterum motivum ex parte ipsorum Sanctorum offertur; cum enim hi sint excellenti *Sanctitate*, *Sapientia*, & *Dignitate* præditi, utpote Charissimi DEI Amici, & ob hos titulos etiam in hac vita nos tam vehementer impelli nos sentiamus ad singularem cultum illis exhibendum; qui rara Sanctitate, Sapientia, aut Dignitate sunt præditi, facile apparet, quantum cultum, & venerationem illis debeamus, qui omnes Homines hujusmodi in prædictis donis longissimo intervallo superant.

Tertium motivum ex parte nostra offertur, ingens scilicet fructus, & consolatio, qui ex hac nostra cum illis familiaritate nobis oritur; si enim in hac vita tam jucundum nobis, & consolatorium est, *Spectatores* multos actionum nostrarum potentes, & primarios habere: in petitionibus nostris sinceros, & eloquentes *Advocatos*: aut in periculis, & adversitatibus *Protectores* robustos, & intrepidos scire, ad quos sine ullius repulsæ timore confugiamus; quantam consolationem oriri necesse erit in nostro pectore, si omnes Cœli Incolas pro Spectatoribus, Advocatis, & Protectoribus nos habere sciamus, plenamque nobis facultatem fieri, arctissimam cum his omnibus familiaritatem, & amicitiam contrahendi? Sane saxeus, aut ferreus sit oportet, quem hæc motiva ad venerationem Sanctorum non movent.

Pun-

Punctum III.

Ex his, quæ de Sanctis Cœlitibus in genere dicta sunt, facile colliges, quanto potiori studio hæc omnia, & plura alia erga ipsam S. Cœli Reginam observanda sint, cum enim hæc juxta probabilem Theologorum sententiam omnes Sanctos etiam collective acceptos in Dignitate, Sanctitate, & Auctoritate apud DEUM longissime superet, ita ut merito de ea S. Anselmus dixerit: *Omne quod est, aut supra te, aut infra te est. Supra te solus DEUS est: infra te omne, quod DEUS non est*; ideoque illud Prov. 31. a SS. PP. eidem applicatur: *Multæ Filiæ congregaverunt Divitias, tu supergressa es universas*; merito majorem quoque, quam omnes illi Amorem, Fiduciam, & Venerationem meretur, quod ut præstes, sequentia consulo. 1. In Matrem elige, & filialem erga eam affectum semper fovere stude. 2. Festa ipsius ab Ecclesia celebrari solita præcipuo studio observa, & obsequia nova quotidianis adde. 3. Rosarium, & Litanias Lauretanas quotidie, si potes, recita. 4. Etiam singulis horis eam cum Angelo salutare, cum potueris, non omitte. 5. Puritatem Corporis, & Animi, ipsius Amore, præcipuo studio procura, & contra tentationes, & pericula hanc infestantia, Matris hujus tuæ præsidio potissimum te defende. 6. Honorem illius, ubicumque potes, etiam apud alios promove, maxime per Congregationum Introductionem, & sedulam administrationem. 7. Quidquid ad hujus honorem agis, constanter, & ferventer exequere; magis enim placent ei pauca obsequia constanter, & bene, quam multa tepide, & inconstanter exhibita. Atque hæc suo modo etiam aliorum Sanctorum cultui applicare poteris.

MEDITATIO III.

Pro quarta Die.

DE RELIQUA CHRISTI VITA OCCULTA.

Scopus.

Præcipuarum Virtutum ad Sacerdotem spectantium studium.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus in Templo offerri voluerit, & in eo postea per triduum amissus inveniri? nimirum ut exemplo suo doceret, cui Virtuti a Juventute assuescere, quamque per reliquam etiam ætatem præ reliquis exercere debeamus; *Devotionem* videlicet, & plenam sui ipsius ad obsequium Divinum *Oblationem*.

Considera II. Cur Christus hanc Orationis, ac Devotionis virtutem tantopere commendarit? quia videlicet teste S. Augustino, *Oratio est Animæ sanctæ præsidium, Angelo bono solatium, Diabolo supplicium, gratum DEO Obsequium, Religionis laus tota, perfecta Gloria, Spes certa, Sanitas incorrupta*. Et ut idem alibi dixit, *recte novit vivere, qui recte novit orare*.

Considera III. Si omnibus Hominibus Christus tantopere commendatum esse voluit Orationis studium; quanto magis illud a Sacerdotibus exigendum sit, qui Mediatores inter DEUM, & Homines constituti, atque ut ipsum Clerici Nomen præsefert, ad Divina Officia principaliter deputati sunt. Sed & donis, gratiisque supernaturalibus pluribus egent, atque adeo per crebram, & devotam orationem ea petere, & impetrare debent. Vide ergo, quomodo hactenus hoc orationis studium amaveris, & amare deinceps velis; atque ut tanto magis eamdem æstimare discas, notatu dignissimam

mam S. Chryſoſtomi ſententiam bene perpende : *Cum videro* , inquit l. 1. de orando DEO , *quempiam non amantem orandi ſtudium , nec hujus rei fervida vehementique cura teneri , continuo mihi palam eſt , eum nihil egregiæ dotis in animo poſſidere . Et quiſquis non orat DEUM , nec Divino Colloquio cupit aſſidue frui , is mortuus eſt , vitaque carens , & expers ſanæ mentis ; nam hoc ipſum evidentiſſimum eſt argumentum amentiæ , non intelligere magnitudinem hujus honoris , nec amare deprecandi ſtudium* . Colloquium .

Punctum II.

Conſidera I. Cur Chriſtus in Ægyptum fugere , ibique tot annos , inter barbaros Homines , cum tot incommodis habitare voluerit? ut ſcilicet doceret Exemplo ſuo , quod non ſufficiat dedicare ſe DEO per ſolam voluntatem , atque eidem ſuaviter per Orationem convivere velle , ſed efficacia hujus Oblationis ipſo etiam opere confirmanda ſit ; atque adeo æque contentus eſſe quis debeat , ſive duros , ſive benignos habeat Superiores , in grato , vel ingrato loco , Amicis aut Inimicis , cum vel abſque magnis commodis habitare jubeatur ; hoc enim plenam ſui oblationem veraciter factam eſſe arguit .

Conſidera II. Quam æquum ſit , ac neceſſarium , ut omnes quidem Homines , præcipue tamen Sacerdotes , ejuſmodi Indifferentiam habere ſtudeant ; ſi enim generoſi Milites prædæ , aut Gloriæ intenti , aut Mercatores lucro pecuniæ inhiantes , nullum inter ejuſmodi Loca , Perſonas , Commoda diſcrimen faciunt , ſed eo Læti , & Alacres properant , quo Voluntas Ducis , & Gloriæ , prædæque aut lucri majoris ſpes vocat ; quidni , & Sacerdos , utpote verus Miles Chriſti , & Gloriæ Divinæ augmento , & lucro Animarum intentus , ibi potiſſimum , & cum illis vivere , agereque deſideret , & apud quos majoris DEI Gloriæ , lucrique Animarum ſpes affulget?

Considera III. An tu hactenus ejusmodi Indifferentiam habueris, aut habere deinceps velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Cur Christus ab anno duodecimo usque ad trigesimum nihil aliud de se scribi voluerit, nisi quod subditus fuerit suis Parentibus, & per hoc ætate, Sapientia, & Gratia coram DEO, & hominibus creverit; nimirum ut iterum doceret Exemplo suo, quod si Homines perfectam sui Oblationem plenius demonstrare, ac confirmare cupiant, DEO non tantum in propria Persona; sed etiam per Homines velut Vicarios aut Ministros suos aliquid præcipienti parere debeant; quantoque id, DEI quidem, cujus Personam in Homine aspiciunt, & venerantur, beneplacito; suo vero, dum in Sapientia cœlesti, seu quod idem est, perfectione spirituali ac Gratia, & quæ inde nascitur, Gloria non modice crescent, emolumento ac lucro sint facturi.

Considera II. Quam libenter, & prompte omnes quidem Homines propter hoc Exemplum subjicere debeant se suis Superioribus, sed præcipue Sacerdotes, ut qui non hoc tantum, sed aliud quoddam magis admirandum ejusdem Servatoris sui Exemplum propositum habent; dum scilicet ipse ad pauca cujuscumque Sacerdotis etiam pessimi ac flagitiosissimi verba de cœlo gloriosus descendit, & sub speciebus Panis, & Vini vilissimis se collocat, tractandumque pro Arbitrio relinquit.

Considera III. An & quomodo tu hactenus similem obedientiam præstiteris, ac præstare deinceps velis?

Vide etiam Masenium fol. 226. & fol. 498.

Conclusiones.

I. Ergo *sis devotus, & manebit tecum JESUS*. Thom. Kemp. l. 2. c. 8. *Nam devotus Homo ubique fert secum Consolatorem JESUM, et dicit ei: Adesto mibi, Domine JESU,*

JESU, in omni loco, et tempore. Hæc mihi sit consolatio, libenter carere velle omni solatio humano. Et si mihi tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas pro summo solatio. l. 3. c. 16.

II. Ergo *non magni te reputes, aut specialiter dilectum æstimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine, quia in illis non cognoscitur verus Amator Virtutis: nec in istis consistit profectus, ac perfectio Hominis, sed in offerendo te ex toto corde tuo voluntati Divinæ, non quærendo, quæ tua sunt, nec in parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate.* Lib. 3. c. 25.

III. Ergo *quando DEUS Omnipotens, & Altissimus, qui cuncta creavit ex nihilo, se homini propter te subjecit, disce obtemperare pulvis: disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.* Lib. 3. c. 13. Legatur etiam l. 1. c. 9.

QUINTA DIES.

Tessera.

Vivo autem, jam non ego: vivit vero in me Christus: Gal. 2.

MEDITATIO I.

DE CHRISTI BAPTISMO, JEJUNIO, ET TENTATIONIBUS.

Scopus.

Mediorum a Sacerdote adhibendorum constans, & serius usus.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus eo tempore, quo cum Proximo agere, ejusque salutem procurare decreverat, prius baptizari a S. Joanne, & accipere Spiritum Sanctum

ctum, & audire vocem de cœlo dicentem: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite*: voluerit? nimirum ut Exemplo suo primam dispositionem in Apostolo, & Pastore Animarum requisitam doceret, quæ est, ut ejusmodi Apostolus, aut Pastor prius suas infirmitates, & peccata agnoscat, seque ob eas ex corde despiciat, nec meliorem aliis Hominibus judicet; deinde ab omnibus suis sordibus, & peccatis per Baptismum Pœnitentiæ, & firmum propositum accuratissime ejusmodi sordes deinceps vitandi (ne, dum alios purgare cupit, maculet potius) & omnem Justitiam implendi mundare studeat; & præterea non prius istud officium, curamque suscipiat, quam legitime a DEO vocatus, ac per Superiores suos legitime approbatus, & expositus sit, sicque & ipse audire mereatur a DEO Patre: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite*. Aut a Christo: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, & posui, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus vester maneat*.

Considera II. Quam æquum sit, ut ejusmodi dispositiones Apostolus aut Pastor Animarum habere studeat; si enim, teste S. Paul. Hebr. 5. *Nullus sibi assumit honorem, sed qui vocatur a DEO tamquam Aaron*; neque ullus etiam in hoc Mundo facile tam temerarius, & impudens reperitur, qui ultro se ad proximam dignitatem post Regem aut Principem non vocatus aut electus intrudere præsumat; quanto minus decebit Sacerdotalem, & Pastoralem dignitatem, quæ juxta S. Dionysium Divinorum Officiorum divinissimum est, sine legitima vocatione, & præparatione assumere?

Considera III. An tu cum tali dispositione accesseris ad hoc officium; &. si quidem accessisse sic dispositum te advertas, gaude, & confirma, quod egisti; sin minus, corrige, & emenda, quod neglexisti. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Cur Christus post Baptismum in Eremum seces-

ſeceſſerit, ibique quadraginta dies in jejunio, & oratione conſumpſerit? nimirum ut iterum exemplo ſuo doceret Sacerdotes, & Paſtores Animarum, quomodo ſe ad ſubſecuturas in Officio Paſtorali tentationes præparare deberent. Si enim Siracides cuivis Servo DEI ſuaſit: *Fili, accedens ad ſervitutem DEI, ſta in Juſtitia, & in timore, & præpara animum tuum ad tentationem*; quanto magis ejuſmodi tentationes timere debebit is, qui non ſolum ipſe abrenuntiat Diabolo, & a Vexillo illius fugit, ſed alios etiam ad ſimilem fugam impellere conatur? nam, ut recte S. Gregorius l. 24. mor. c. 13. dixit, *Quanto magis eos ſibi oppoſitos Diabolus conſpicit, tanto amplius expugnare contendit.*

Conſidera II. Quibus potiſſimum armis ſeipſum inſtruxerit, & adverſus incurſum Hoſtis præpararit? iis videlicet, quæ ipſemet Marc. 9. indicavit dicens: *Hoc genus in nullo poteſt exire, niſi in oratione, & jejunio*: nam Oratio quidem ut S. Beda loquitur, *Dæmones fugat, ac Angelos ad adjutorium Salutis invitat: Scutum eſt in nocturnis terroribus, diurnorum requies laborum.* Jejunium vero, teſte S. Maximo hom. 25. *Murus quidam, & Chriſtiano, inexpugnabilis Diabolo, intranſgreſſibilis Inimico. Quis enim umquam Chriſtianorum jejunavit, & captus eſt?*

Conſidera III. An & quomodo tu hactenus his armis uſus ſis, & uti deinceps velis? Colloquium.

Punctum III.

Conſidera I. Cur Chriſtus antequam prædicare, & alia Officia ad ſalutem Proximi ſpectantia exercere inceperit, tentari a Diabolo, tripliceımque ab eo Victoriam reportare voluerit? nimirum ut omnes Paſtores, & Apoſtoli diſcerent, nihil magis neceſſarium eſſe, ad hoc, ut ſine damno ſuo invigilare ſaluti Proximi poſſint, quam ut prius triplicem victoriam contra Mundum, Carnem, & Diabolum obtinere; ſeu, quod idem eſt, Divitiarum, Voluptatum carnalium, & Honoris, ac Gloriæ inordinatum appetitum vincere ſtudeant, ut for-

formidabiles facti Hostibus tanto facilius, & audacius etiam alios contra ejusmodi Hostes educere, ac conciliare queant.

Considera II. Quibus armis præcipue Christus usus sit in tentationibus istis? nimirum gladio Spiritus, quod est Verbum DEI Eph. 6. dum eidem semper sententiam quamdam ex S. Scriptura, voluntatem DEI comprehendentem opposuit, eaque feliciter fugavit.

Considera III. Quam aptum sit hoc Instrumentum ad Hostes vincendos, idque ex S. Paulo ad Hebr. c. 4. disce: *Vivus est Sermo DEI, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ, ac Spiritus*. Vide proin, quomodo tu hactenus eo usus fueris, & uti deinceps velis. Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 257. & 498. & Sacerd. Christianum Ludovici Abellii fol. 318. & seqq.

Conclusiones.

I. Ergo *noli securus esse, noli credere, licet in modum stagni fusum aquor arrideat, licet vix summa Elementi Spiritu terga crispentur: magnos hic campus montes habet, intus inclusum est periculum, intus est hostis*. S. Hieron. Ep. 2. ad Heliod.

II. Ergo resistamus Diabolo, & fugiet a nobis, Jac. 4. nam in hoc bello, teste Gebbenensi Antistite, *certi sumus de Victoria, dummodo contra Hostes pugnare, ipsorumque insultibus resistere velimus*.

III. Ergo fuge Occasiones tentationum; *Qui enim oramus, ne intremus in tentationem, sane tentationum occasiones quærere non debemus*, ait recte D. Chrysostomus hom. 13. in Matth. Quantum igitur possumus, a Lubrico recedamus, qui in sicco parum firmiter stamus. Senec. Epist. 117.

Legatur etiam ex lib. 1. de Imit. Christi c. 13.

ME-

MEDITATIO II.

Pro quinta Die.

DE VOCATIONE APOSTOLORUM.

Scopus.

Imitatio Apostolorum in implenda Vocatione.

Punctum I.

Considera I. Quos elegerit Christus pro Apostolis suis; nimirum, ut S. Paulus Epist. 1. ad Cor. cap. 1. loquitur, non Sapientes secundum carnem, non potentes, non nobiles, sed rudes, ignobiles, & pauperes Piscatores. Ad quem finem elegerit; nempe ut essent Socii sui in perficiendo Redemptionis opere, summamque adeo post ipsum dignitatem obtinerent, uti S. David Ps. 72. prædixit dicens: *Mihi autem nimis honorificati sunt Amici tui DEUS: nimis confortatus est Principatus eorum.*

Considera II. Cur tales potius viros quam alios in Apostolos elegerit? nimirum ob causam ab eodem S. Paulo loc. cit. assignatam: *Quæ stulta sunt Mundi, elegit DEUS, ut confundat Sapientes: et infirma Mundi elegit DEUS, ut confundat fortia: et ignobilia Mundi, ac contemptibilia elegit DEUS, ut non glorietur omnis caro in conspectu ejus.*

Considera III. Quantus favor, & beneficium per hanc Vocationem Apostolis, & tibi obtigerit; quamque adeo omnem conatum adhibere debeas, ut, sicut eodem cum illis te honore, & favore dignatus est Christus, ita tu quoque simili cum Apostolis celeritate, ac perfectione vocationem tuam adimpleas. Vide proin, quomodo id hactenus feceris, & facere deinceps velis. Colloquium.

Pun-

Punctum II.

Considera I. Quam prompte Apostoli Christum vocantem secuti sint; nimirum *relictis omnibus statim secuti sunt eum*. Luc. 5. nescit enim tarda molimina Spiritus Sancti gratia.

Considera II. Cur tam celeriter eum secuti sint? quia videlicet interius illustrati non humanam in eo vocem, sed Divinam audire si credebant; atque adeo a quo, ad quem finem, & terminum vocarentur, perpendebant.

Considera III. Quanto promptius perfectiusque tu ipsum sequi debeas, ut qui & clarius cognoscis, quis sit, qui te vocat; & quid sperare possis, si eum sequaris, nimirum id, quod Jo. 8. ipsemet promiserat dicens: *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris*. Non in *tenebris ignorantiæ*, quia ipse est veritas, & vita: Non in *tenebris infamiæ*, quia nimis honorati sunt amici ejus: Non in *tenebris peccati*, quia qui cum ipso ambulat, in lume ambulat, atque adeo opera tenebrarum non amat. Resolve te igitur, & conclude, vel nunc cum Apostolis omnia impedimenta abjicere, ut tanto promptius ipsum sequi queas. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quod non celeriter tantum secuti Christum sint Apostoli, sed etiam constanter ei adhæserint, atque in procuranda Divina Gloria, ac animarum salute insigniter eidem cooperati sint.

Considera II. Quam æquum sit, ut tu quoque tanto ardentius, & efficacius DEO in lucrandis animabus tibi per vocationem beneficium collatum est, & quanto clarius tibi animarum talium pretium constat, utpote pro quibus nosti, ipsum DEI Filium non dubitasse, tot labores suscipere, tot cruciatus, & contumelias perferre, & ipsam denique vitam, sanguinemque profundere. Unde merito quondam S. Ludgardi vulnera ostendens dixit: Vide, filia, quomodo hæc vul-

vulnera clament, & efflagitent; ne finas ea frustra me pro peccatoribus obtulisse, sed lacrymis, & afflictionibus corporis offensum Patrem placere studeas. Hinc certe S. Paulus Rom. 9. de seipso fatebatur: *Tristitia mihi magna est, et continuus dolor cordi meo.: Optabam enim ego ipse Anathema esse a Christo pro fratribus meis.* Et, ut Act. 20. dicebat, *Per triennium nocte, et die non cessavi cum lacrymis monens unumquemque vestrum.*

Considera III. Quid tu hac in parte egeris, aut etiam deinceps acturus sis; an non dices cum S. Paulo 2 Cor. 12. *Ego autem libentissime impendam, et super impendar ipse pro animabus vestris, licet plus vos diligens, minus diligar.* Colloquium ad Christum.

Vide Masenium fol. 509. aut Sacerdot. Christ. Med. 16. fol. 477.

Conclusiones.

I. Ergo audi Christum illis Apostolis Ephes. 4. verbis monentem: *Obsecro vos, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine.* Et iterum cum D. Petro 2. c. 1. *Quapropter fratres, magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem faciatis; sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri.*

II. Ergo audi S. Franciscum suos monentem: *Magna fratres promisimus, majora promissa sunt nobis*: Noli ergo attendere, quod pondus feras in officio, sed quod præmium sperare possis in termino; sic enim omnes dies, & labores videbuntur pauci præ amoris, & spei magnitudine.

III. Ergo toto pectore in lucrum animarum incumbe; *Huc enim magistra lex tendit*, teste S. Gregorio Naz. *huc inter Christum, & legem interjecti Prophetæ: huc spiritualis legis Perfector, & finis Christus: huc exinanita Deitas: huc assumpta caro: huc nova illa mixtio, DEUS, inquam, & homo. Atque hac omnia propter omnia, & pro uno illo generis nostri Principe in unum conjerunt.*

Legatur etiam ex lib. 3. de imit. c. 59.

CON-

CONSIDERATIO

Pro quinta Die.

DE ACTIONIBUS AD PROXIMUM SPECTANTIBUS.

Punctum I.

Ante omnia da operam, ut bene intelligas, quantopere ad dilectionem Proximi variis ex titulis obligeris. 1. Quia DEUS jubet, ut eum ſicut teipſum diligas; additque in hoc univerſam legem, & Prophetas pendere: eſſe majus omnibus holocauſtomatibus, & ſacrificiis. 2. Pater æternus quid magis requirit, quam ut, ſicut omnes ejus Filii ſumus, ita fraterno quoque affectu invicem diligamus; hinc teſte S. Joanne 1. c. 4. *Hoc mandatum habemus a DEO, ut qui diligit DEUM, diligat & fratrem ſuum.* 3. Filius DEI quantopere eam requirat, ipſe ſatis Joan. 13. indicavit dicens: *In hoc cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad invicem.* 4. Sed & Spiritus S. cum ſit anima corporis Chriſti, nihil magis deſiderat, quam ut membra omnia arctiſſime per caritatem invicem ſint conjuncta; hinc Eccl. 25. dicitur: *In tribus placitum eſt ſpiritui meo, quæ ſunt probata coram DEO, & hominibus. Concordia fratrum, et amor proximorum, et vir et mulier ſibi bene conſentientes.* 5. Quam S. DEI Mater, & alii Cœlites eam deſiderent, vel ex eo colligere licet, quod, ſicut illi arctiſſima inter ſe unione ſunt conjuncti, habentes cor unum, & animam unam; ita eamdem quoque caritatis unionem videre in nobis geſtiant, ut Jeroſolyma hæc terreſtris, cæleſtis illius quamdam imaginem referat, & Eccleſia militans triumphanti quoad hoc ſit conformis. 6. Denique quantopere ipſa tua tam ſupernaturalis, quam naturalis vitæ ratio eam a te requirat, vel inde colligitur, quod utroque modo ſpectati tu, & Proximus fratres ſitis ejuſ-

ejusdem Patris, eodem Christi sanguine redempti, & regenerati, ejusdem quoque Corporis mystici membra ad eamdem regni cœlestis hæreditatem vocati. Vide ergo, quam potentes sint hi tituli ad fraternam dilectionem singulari studio exercendam, & fovendam.

Punctum II.

Incipe considerare, quid dilectio hæc a te requirat, & quomodo singula capita hactenus observaris. Ut autem tanto ordinatius id agas, distinguere potes proximum tuum in tres classes, in Superiores scilicet, æquales, & inferiores, & singulas iterum in alias species subdividere hoc vel simili modo.

§. I.
Observanda erga superiores Personas.

I.

Erga Ecclesiam.

Insignis Honoratio
 Per vitæ sanctitatem.
Filialis subjectio
 Per officii Fidelitatem.
Fortis propugnatio
 Per doctrinæ potestatem.

II.

Erga Episcopos, aliosque Superiores.

Summa reverentia,
 Quia DEI Vicarii.
Charitas ingenua,
 Quia Patres piissimi.
Obedientia promptissima,
 Quia pastores optimi.

III.

Erga Magnates.

Honoris justi oblatio,
 Propter status eminentiam.
Favoris conservatio
 Propter virium potentiam.

Locutionis cautio
Propter periculi præsentiam.

§. II.

Observanda erga Æquales.

I.

Erga alios Sacerdotes.

Concordia in affectu
Propter Vinculum Fraternitatis.
Reverentia in colloquio
Propter meritum dignitatis.
Promptitudo in obsequio
Propter titulum æqualitatis.

II.

Erga Benefactores.

Beneficii agnitio
Per dignam æstimationem.
Gratiarum actio
Per crebram prædicationem.
Vicissitudinis exhibitio
Per obsequiorum delationem.

III.

Erga Inimicos.

Injuriæ condonatio
Per Divinam dilectionem.
Orationis oblatio
Per ignorantiæ prætensionem.
Amoris conciliatio
Per beneficiorum collationem.

IV.

Erga Vicinos, & Amicos.

Pacis constans dilectio
Propter communem consolationem.
Jurium conservatio
Propter Justitiæ defensionem.
Auxilii oblatio
Propter Amoris obligationem.

V.

Erga Mulieres.

Rarissima Aspectio

Pro-

Propter castimoniæ conservationem.
Brevissima collocutio
Propter publicam ædificationem.
Cautissima conversatio
Propter lapsus devitationem.

VI.

Erga Pauperes, & Miseros.

Suavis allocutio
Ad causandam consolationem.
Christiana Compassio
Ad demonstrandam dilectionem.
Amorosa subventio
Ad faciendam sublevationem.

VII.

Erga Hospites.

Benevola exceptio
Propter hospitalitatem.
Liberalis tractatio
Propter Charitatem.
Jucunda conversatio
Propter hilaritatem.

VIII.

Erga Defunctos.

Creberrima recordatio
Propter gratiæ societatem.
Tenerrima commiseratio
Propter pœnæ acerbitatem.
Celerrima subventio
Propter auxilii necessitatem.

§. III.

Observanda erga Inferiores.

I.

Erga Parochianos.

Amor universalis
Propter causæ similitudinem.
Zelus prudens
Propter officii amplitudinem.
Vita exemplaris
Propter suasionis aptitudinem.

II.

Erga Domesticos.

Impera discrete negotium
Propter infirmitatem.
Exige mansuete supplicium
Propter charitatem.
Redde fideliter præmium
Propter æquitatem.

Punctum III.

Porro ad hæc caritatis fraternæ officia præstanda proderit frequenter unum, vel alterum ex sequentibus mediis adhibere.

I. Assuesce omnes proximos, cum quibus tibi agendum fuerit; ut imagines, & exemplaria DEI intueri; sic enim non modicum senties stimulum, & ad omnem proximi læsionem studiose cavendam; & ad omnem illi honorem, & reverentiam exhibendam; quem enim horrorem non sentis, si imaginem aliquam sacram ab irato aliquo homine ex indignatione lacerari, vel alio modo inhonorari vides? quanto magis horrebis tu ipse proximum offendere, si eumdem ut vivam DEI imaginem contempleris.

II. Assuesce pariter, eumdem proximum ut ipsum Christum intueri, illamque Christi sententiam firmiter menti imprimere: *Quantum fecistis uni ex his fratribus minimis meis, mihi fecistis*. Matth. 25. Quam enim promptitudinem, lætitiam, & fervorem non in te experireris, si Christum alicubi vel ægrotantem, vel alia in miseria constitutum, & tuam opem petentem jacere scires; quam grandem displicentiam ostenderes, imo etiam omni possibili modo dehortareris, & cohiberes, si quempiam male de eo loquentem, murmurantem, aut alio modo injuriantem aspiceres; quanto minus ipse hæc proximo tuo facere præsumes, si in eo Christum intueri studueris.

III. Assuesce proximum tuum ut fratrem non carnalem, sed spiritualem intueri; si enim fraternitas carnalis

malis tantopere impellit ad mutuam caritatem, & obsequia exhibenda, omniaque mala, quæ nocere fratri possunt, summo studio arcenda; quanto magis fraternitas spiritualis, quæ ex novissimo Christi sanguine ortum trahit, & cohæredes regni cœlestis facit, similem affectum cordi ingenerabit, atque ad omnia bona proximo optanda, & procuranda impellet; mala vero, quæ ei accidere possunt, omnia arcebit.

Vide ergo, quomodo hæc media hactenus adhibueris, aut adhibere deinceps velis.

Lege etiam, si placet, memoriale Sacerdotis a fol. 4. usque ad 13.

MEDITATIO III.

Pro quinta Die.

DE TRIENNIO ULTIMO CHRISTI ANTE PASSIONEM EXACTO.

Scopus.

Imitatio Christi in agendo cum Proximo.

Punctum I.

Considera I. Quid Christus toto hoc triennio egerit; nimirum id, quod ipsemet Luc. 12. dixit: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?*

Considera II. Quod iste ignis non sit alius, quam zelus ardentissimus majorem æterni Patris gloriam, & animarum salutem quærendi; quem tribus potissimum instrumentis, seu mediis declaravit; videlicet *orationibus* continuis, *exhortationibus* solidissimis, & *beneficiis* corporalibus, & spiritualibus; hoc enim triplex illud est vinculum, quod difficulter rumpitur, & de quo ipse per Prophetam Oseam dicebat cap. 11. *In funiculis Adæ trabam eos, in funiculis charitatis.*

Considera III. Cum tu ob eumdem finem ad statum

facerdotalem, & curam animarum vocatus fis; quantopere deceat, ut eumdem zeli ardentis ignem in te primum accendere, deinde vero etiam per fupra dicta tria media declarare ftudeas. Examina proin, qualem in te hactenus zelum expertus fis, & quomodo deinceps faltem eum in te magis accendere, & fovere velis. Colloquium.

Punctum II.

Confidera I. Cur Chriftus ad zelum fuum explicandum ignis fimilitudine fit ufus, nimirum ut per hoc indicaret, tunc perfectum fore zelum noftrum, fi ignis proprietates habuerit. Et I. quidem ficut ignis, dum alios calefacit, femper furfum tendit, ita & tu, dum cum aliis agis, mentem per bonam intentionem, & pias afpirationes femper ad cœlos erectam habeas. II. Sicut ignis, dum alias res accendit, nihil de calore fuo proprio amittit, ita & tu diligenter caveas, ne, dum alios calefacere ftudes, ipfe in propriæ perfectionis ftudio intepefcas. III. Sicut ignis pauperem æque, ac divitem calefacit, ita & tu æqualem omnium curam fufcipias, ubi æqualis eft neceffitas. IV. Sicut ignis magis propinquos vehementius, & citius accendit, ita & tu primam eorum curam habeas, qui ob majorem neceffitatem magis tibi propinqui funt, magifque auxilium tuum exigere videbuntur. V. Sicut ignis cupit omnia in fe convertere, ita & tu, quantum in te eft, omnes caritate DEI, & proximi flagrantes efficere ftudeas. VI. Sicut ignis prius exficcat rem, quam accendere cupit, ita & tu peccatores prius a peccatis, & carnalibus defideriis liberes, quam eos ad varias virtutes exercendas horteris, & inftruas. VII. Sicut ignis non extinguitur, quamdiu lignum adeft; ita & tu zelum tuum non prius extingui finas, quam vita te, virefque, & occafio deficiant.

Confidera II. Quam efficax hic modus, aptufque fit ad animas lucrandas; ut, qui, ficut ignis proprietates in fe continet, ita maximam quoque, perinde ut ignis, efficaciam habet ad animas amore DEI inflammandas,

das, & per hunc velut propriam DEI Filiorum Tesseram æternæ beatitudinis capaces reddendas.

Considera III. An tu hactenus similem zelum habueris, & deinceps saltem procurare velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quibus motivis veluti lignis usus sit Christus ad hunc in te zelum excitandum, & fovendum; nimirum tribus præcipue. I. *Æstimatione Gloriæ Divinæ*: quam tanti sciebat esse faciendam, ut etiam infinitorum mundorum salus cum illa comparata nihili sit æstimanda, cum hæc limitata dumtaxat, & finita sit, illa autem omni limite, ac termino careat. II. *Æstimatione animarum*: quas sciebat, tanti a DEO Patre æstimatas, ut non dubitarit, ipsum Unigenitum suum mittere ad easdem ab interitu liberandas. III. *Æstimatione præmii pro ejusmodi zelo offerendi*: Si enim teste S. Chrysostomo, gratius DEO obsequium præstat, qui unicum peccatorem convertit, quam si immensas divitias in pauperes erogasset, facile apparet, quam ingens præmium a DEO olim sperare possit, qui omnem, aut potiorem certe vitæ suæ partem ejusmodi zelo exercendo impendit.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva ad tuum quoque animum ejusmodi zelo inflammandum; si enim dæmon ex odio Divinæ gloriæ, & hominum, majori, ut ipse quondam fassus est, impetu in perniciem animarum fertur, quam torrens rapidissimus ex altissimo monte in subjectam vallem ruit; quanto magis amor Divinæ gloriæ, & animarum simile in te desiderium easdem salvandi excitare poterit.

Considera III. Quomodo tu hactenus istis motivis usus sis, & uti deinceps velis.

Vide etiam Masenium fol. 509. aut Sacerd. Christi p. 3. c. 11. & p. 5. med. 16.

Conclusiones.

I. Ergo *talem habentes Dominum*, *tam misericordem*,

tam benignum, tam mansuetum, tum nostri, tum fratrum nostrorum curam geramus; nam & hoc nostræ salutis argumentum erit, & occasio, si non solum pro nobis ipsis soliciti, sed & proximo utiles fuerimus, ipsum ad viam veritatis manuducentes. S. Chrysostomus hom. 3. in Gen.

II. Ergo *in quantum te profecisse pensas, etiam alios tecum trahe, in via Domini socios habere desidera: si ad DEUM tendis, cave, ne ad eum solus venias*. Hinc in Apocalypsi c. 22. scriptum est: *Qui audit, dicat: veni: ut qui jam in corde vocem superni amoris acceperit, foras etiam proximis vocem exhortationis reddat*. S. Greg.

III. Ergo offer te DEO, & dic cum Isaia: *Ecce, Domine, mitte me*. Nam, ut bene S. Gregorius Theol. advertit, *Nemo magis, & DEO, & sacrificio, & Pontifice dignus est, nisi qui prius seipsum DEO hostiam viventem, & sanctam exhibuerit, rationalemque cultum, gratum atque acceptum ostenderit*,

Legatur etiam l. 2. c. 3. de imit.

TERTIA HEBDOMAS.

Scopus hujus hebdomadis est, Christi virtutes in patiendo exercitas imitari, quæ uti specialem in se difficultatem, atque adeo etiam dignitatem, & excellentiam continent, ita specialem quoque considerationem merentur, pro qua proinde S. Ignatius integram tertiam hebdomadam assignavit.

SEXTA DIES.

Tessera.

TEssera: Exemplum dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Jo. 13.

ME-

MEDITATIO I.

DE LOTIONE PEDUM.

Scopus.

Sacramenti Pœnitentiæ rite peragendi, & administrandi propositum.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus ante institutionem SS. Sacramenti Discipulis suis pedes lavare voluerit; ut scilicet suo exemplo doceret omnes futuros Sacerdotes, quanta cum puritate conscientiæ, & ipsi ad SS. Sacramentum Eucharistiæ accedere, & alios ad id suscipiendum præparare debeant.

Considera II. Quam juste idem Christus ad sui Eucharisticam perceptionem, singularem puritatem exigat; si enim dum adhuc mortalis incarnari, & nasci voluit, non nisi purissimæ, & ab ipsa etiam originali macula immunis Virginis hospitium elegit; quanto magis nunc tam gloriosus summam ab iis, qui eum suscipere volunt, sanctitatem, & puritatem requiret.

Considera III. Si ab omnibus Christianis tanta puritas requiritur, quanto major ab ipso Sacerdote jure meritissimo exigatur, ut qui non simplici tantum modo eumdem suscipit, ut alii Christiani, sed etiam consecrat, & per modum immaculati Sacrificii æterno Patri offert. Vide ergo qualem tu puritatem hactenus attuleris, & afferre deinceps velis? Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quod Christus non quacumque cæremonia, sed specialiter hac externa, ac visibili lotione puritatem hanc Sacerdotibus futuris commendare voluerit; ut hac ratione significaret, eos ordinarie non sola con-

contritione contentos esse, sed etiam ipsum visibile Sacramentum Confessionis, quoties fieri commode potest, præmittere, atque ad pedes Sacerdotis se abjicere debere.

Considera II. Quam justis de causis hoc quoque a te Christus exigat, nempe ut non modo certius, copiosiusque ob majorem dispositionem, & dolorem, qui plerumque in Confessione elicitur, purificeris, sed etiam ob actus humilitatis aliarumque virtutum tanto dignior, aptiorque efficiaris ad hoc Sacramentum, fructusque illius suscipiendos; cum juxta capacitatem dispositionis præviæ subsequens Sacramentalis operationis effectus dispensetur. Si ergo, dum Princeps aliquis promitteret, se ad se accedentibus tanto liberalius sua dona communicaturum, quanto majora, & capaciora vasa allaturi essent; haud dubie quivis vas amplissimum, quod habere posset, afferret; quidni & tu tanto diligentius hanc industriam per Confessionem præmittendam observes, quanto præstantiora sunt dona, quæ tibi juxta capacitatem tuæ dispositionis offerenda promittuntur.

Considera III. Quomodo hactenus hac in parte te gesseris, & gerere deinceps velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Nec ipsas etiam Cæremonias in lotione pedum sine speciali mysterio fuisse adhibitas: indicare namque per eas voluit Christus, quid in aliis lavandis, seu Confessionibus audiendis observare specialiter debeant futuri Sacerdotes; nimirum 1. Linteo puritatis tam Animæ (propter reverentiam Sacramenti) quam corporis (per firmum Castitatis servandæ propositum, ne dum aliorum sordes audiunt, etiam ipsi maculentur) se cingendo. 2. Genua flectendo, tum per præviam petitionem gratiæ; tum per humilem sui sub omnium pedibus incurvationem, ne, dum aliorum nævos cognoscunt, iisdem meliores se reputantes extollantur. 3. Æquali cum charitate, & solicitudine omni-

mnibus ſine diſcrimine ſordes peccatorum per abſolutionem auferendo, & lacrymarum reliquias per piam, & conſolatoriam exhortationem abſtergendo.

Conſidera II. Quam ſolidus, & efficax ſit hic modus, Confeſſiones cum magno incremento gloriæ Divinæ, cum ingenti tuo merito, & cum magno profectu, & ſolatio pœnitentium excipiendi; quamque adeo merito de eo illud Chriſti dictum applicare tibi debeas: *Exemplum dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*

Conſidera III. Quomodo tu hactenus hunc modum obſervaris, aut certe deinceps obſervare velis? Colloquium.

Videri etiam poteſt Ludovicus de Ponte med. 8. part. 4.

Concluſiones.

I. Ergo *vade & tu*, *& oſtende te Sacerdoti* (per humilem Confeſſionem,) *& offer munus tuum* per immaculati Agni oblationem.

II. Ergo ſcito, quod antiquus Inimicus omnino nitatur impedire deſiderium tuum in bono, & ab omni devoto Exercitio evacuare. Diſplicet illi humilis Confeſſio, &, ſi poſſet, a Communione ceſſare faceret. Non credas ei, neque cures illum, licet ſæpius tibi deceptionis tetenderit laqueos. Thom. de Kemp. c. 6.

III. Ergo diligenter examina Conſcientiam tuam, & pro poſſe tuo vera Contritione, & humili Confeſſione eam munda, & clarifica, ita ut nihil grave habeas, aut ſcias, quod te remordeat, & liberum acceſſum impediat. Idem l. 4. c. 7. Quid prodeſt diu tardare Confeſſionem? expurga te cumprimis, exſpue velociter venenum, feſtina accipere remedium, & ſenties melius, quam ſi diu diſtuleris. Ib. c. 10.

Legatur etiam lib. 4. c. 12.

ME-

MEDITATIO II.

Pro sexta Die,

DE SS. EUCHARISTIÆ INSTITUTIONE.

Scopus.

Amor erga SS. Eucharistiam, & æstimatio.

Punctum I.

Considera I. Primum finem hujus Institutionis; scilicet ut esset memoriale infiniti Amoris in sancta Passione demonstrati; hinc sicut in Cruce Corpus, & Animam, & omnes Sanguinis sui guttulas amore nostri tradidit, & profudit; ita in hoc quoque SS. Sacramento omnia iterum communicare voluit, & etiamnum ardentissime largiri desiderat. Hinc S. Thomas vocat illud Sacramentum Amoris; S. Bernardus Amorem Amorum; & ipse Dæmon ex ore cujusdam obsessi coram S. Hostia confessus est, isthic pro nobis latere ignem Amoris, & pro illis ignem Justitiæ.

Considera II. Si juxta Sapientes ingratissimus est, qui Amantem non amat, cum hic amato se totum tradat: quam ingratus tu futurus esses, si quotidie pignus hoc nobilissimum Amoris accipiens, & ad hunc ardentissimum Amoris focum accedens, tamen mutuo necdum Amore accendaris; & non ardentissimum te eidem uniendi desiderium sentias.

Considera III. Quomodo deinceps saltem Amoris hujus magnitudinem dignius æstimare, atque ut eidem mutuo Amore respondeas, omnes vires contendere velis. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Alterum finem hujus Institutionis; scilicet ut esset

ut esset Convivium ex pretiosissimo ejus Corpore, & Sanguine ad nutriendas, impinguandas, & recreandas nostras Animas institutum.

Considera II. Quam vere hoc Convivium per illud magnum Convivium, de quo Christus in Evangelio Luc. 14. sub nomine *Cœnæ magnæ* locutus est, indicatum fuerit, cum vere hoc Convivium sit magnum propter mysteria, & miracula intervenientia; magnum propter cibum, & potum, ex quibus constituitur; & magnum denique propter insignes fructus, qui ex illius sumptione percipiuntur.

Considera III. Si magnam sibi Homines gratiam conferri censent, dum vel semel ad mensam suam a Rege quopiam, aut Principe invitantur; quam felicem tu te censere debeas, qui a tanto Rege ad tantum Convivium non semel, sed quotidie sumendum invitaris. Si Miphiboset Jonathæ Filius, postquam a Davide hæc verba, *Tu comedes panem in mensa mea semper*, audivit, præ stupore, & admiratione corruit in faciem suam, adoravitque Davidem, & dixit: *Quis ego sum servus tuus, quia respexisti super canem mortuum similem mei?* Si Jacob Patriarcha Gen. 28. dixit: *Si fuerit Dominus mecum, & dederit mihi panem ad vescendum, erit mihi Dominus in DEUM, cunctorumque, quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.* Quid te facere par erit, qui panem talem, panem Angelorum, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem, in mensa tanti Regis quotidie sumere permitteris? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Tertium finem hujus institutionis, nempe ut esset Sacrificium incruentum novæ Legis omnium Sacrificiorum veteris Legis completivum, utpote omnem illorum perfectionem eminentissimo quodam modo continens; hinc est purissimum Holocaustum Sacrificium rememorativum; Eucharisticum, Propitiatorium, Pacificum; unde plus quoque placet unica hujus Sacrificii oblatio æterno Patri, quam omnia Sacrificia olim in veteri Lege oblata.

Con-

Considera II. Si olim magna Gratia reputabatur, quando quis in Sacerdotem electus, DEO varias victimas, & Holocausta offerre poterat: Si & ipsam Christi Humanitatem ex ea parte felicissimam prædicamus, quod seipsam in Ara crucis in Holocaustum æterno Patri gratissimam semel dumtaxat pro salute totius Mundi offerre potuerit; quam felicem tu reputare te ipsum debeas, cui non victimam bestiarum, sed immaculatum Agnum; non crudeli, & cruento, sed incruento modo; non semel dumtaxat, sed quotidie, pro tua, & omnium Hominum salute offerre concessum est. Quam ingratus proinde futurus sis, si beneficium hoc non, ut par est, agnoscere, & Sacrificium hoc non, quoties potes, omni possibili affectu, ac reverentia tum in gratiarum actionem, tum in alios fines offerre studeas.

Considera III. Quomodo hactenus tuæ obligationi satisfeceris, aut certe satisfacere deinceps velis? Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 289. aut solitud. Hagiophilæ ultimo die.

Conclusiones.

I. Ergo audi S. Bernardum ser. 2. in Cœna, & hoc beneficium æstimare disce: *Potestne æstimari*, inquit, *quale vel quantum est hoc Sanctum Sanctorum, Sacramentum Sacramentorum, Amor Amorum, dulcedo omnium dulcedinum. Hæc sunt vere fercula vitalia Justorum, et Sanctorum, hic bibuntur in loco uberi Torrentes lactis, flumina mellis, liquores balsami cælestis. Hic efficitur una Caro Sponsa cum Sponso: unus Spiritus Sancta Anima cum Christo.*

II. Ergo *accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit. Sic vive, ut quotidie merearis accipere; qui non meretur quotidie accipere, non meretur post annum accipere.* S. Augustinus.

III. Ergo, ut idem monet, *fias Corpus Christi, si vis vivere de Spiritu Christi. De Spiritu enim Christi non vi-*

vit nisi Corpus Christi. Vis et tu vivere de Spiritu Christi, in corpore esto Christi. Sic enim ipsemet dixit Joan. 6. *Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo; et qui manducat me, ipse vivet propter me.*

Legatur etiam lib. 4. de imit. c. 1.

CONSIDERATIO PRO VIII. DIE.

DE ACTIONIBUS AD OFFICIUM PASTORALE SPECTANTIBUS.

Punctum I.

Uti in priore Consideratione de Actionibus ad Proximum spectantibus in genere Examen institutum est, ita de iisdem hic in specie fiat reflexio; scilicet quomodo ea, quæ ad Vocationem, & Officium Pastorale pertinent, observentur; Id quod haud difficile erit, si quid circa singula tenendum sit, breviter indicetur.

I.

Erga Vocationem.

Magna Æstimatio
Propter Dignitatis Eminentiam.
Perfecta Cognitio
Propter Muneris Exigentiam.
Studiosa Executio
Propter Præmii Excellentiam.

II.

Erga Officium.

Exacta Diligentia
Ob Muneris Dignitatem.
Reflexa Experientia
Ob Operationis Facilitatem.
Invicta Constantia
Ob Coronationis Necessitatem.

III. *Erga*

III.

Erga Executionem.

Pura Intentio
Ad augendum meritum.
Studiosa Operatio
Ad implendum Officium.
Generosa Resignatio
Ad tranquillandum Animum.

IV.

Erga Conversationem.

Sit sancta Conversatio,
Ut Clericus puteris.
Æqualis sit Dilectio,
Ut nullum asperneris.
Sit efficax Locutio,
Ut plurimos lucreris.

V.

Erga Visitationem Ægrorum.

Hos visita velociter
Pro Obligatione.
Alloquere suaviter
Pro Consolatione.
Hortare efficaciter
Pro Confortatione.

VI.

Erga Confessiones audiendas.

Exacta Audientia
De Peccatis admissis.
Severa Reticentia
De Secretis commissis.
Discreta Pœnitentia
De Delictis remissis.

VII.

Erga Concionem.

Apposita sit, & solida
Quoad Materiæ Inventionem.
Excocta bene, & fervida
Quoad Formæ Dispositionem.
Decore multo prædita

Quoad

Quoad ipsam Elocutionem.

VIII.

Erga Catechesin.

Hanc magni semper æstima,
Ut par est æstimari.
Crebro tuis deprædica,
Ut par est commendari.
Summa cum cura explica,
Ut par est observari.

Punctum II.

Perpende, quantopere obligeris ad hæc Officia magno cum fervore, ac perfectione obeunda.

I. Quidem ob ingens Vocationis Beneficium; si enim etiam in hoc Mundo ii, qui ad excelsum aliquod, & quæstuosum Officium præ multis aliis Competitoribus eliguntur, tanto magis se obligatos sentiunt ad illud cum omni diligentia obeundum, quanto majori beneficio, ac favore ad illud sunt promoti; quid te facere par erit, qua nullo tuo merito, sola DEI benignissima dignatione ad Officium omnium Officiorum Divinissimum, & altissimum es promotus.

II. Ob gratiæ ad hoc collatæ amplitudinem; quæ quasi est talentum a DEO commissum, unde nisi cum eo opereris, verendum est, ne auferatur, & alteri detur, ut Christus Matth. 25. minatus est. Unde merito S. Paulus ad Corinth. 2. c.6. scripsit: *Adjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum Gratiam DEI recipiatis. Ecce nunc tempus acceptabile* (operandi) *ecce nunc Dies salutis* (nostræ & alienæ promovendæ) *nemini dantes ullam offensionem* (per negligentiam) *ut non vituperetur Ministerium nostrum, sed in omnibus exhibeamus nos sicut DEI Ministros in multa patientia &c.*

III. Ob functionum eccellentiam, & quæstum: non enim eæ ordinatæ sunt ad quodcumque temporale lu-

crum faciendum, sed ad Animas omnibus rebus corporeis longe præstantiores, & infinito Sanguinis Christi pretio redemptas lucrandas; unde quanto amplius sperare poteris præmium, si munere tuo recte fungaris, tanto gravius timere debebis supplicium, si male illud administres. Certe si ullibi, hic locum habebit illud Sap. 6. *Potentes potenter tormenta patientur.*

Punctum III.

Ut ergo tanto facilius accuratiusque hac in parte Officium tuum præstes, sequentia tria media adhibere stude.

I. Arctissimam cum DEO conjunctionem, tum per Charitatis virtutem, tum per familiarem in Exercitiis Spiritualibus Conversationem; sic enim ut Palmes tanto copiosiores feres fructus, quanto arctius viti veræ, id est, Christo, fueris conjunctus.

II. Da semper operam, ut Zelum Animarum, & vigentem retineas, & quotidiano nutrimento per considerationem motivorum ad eumdem excitantium, & ferventem eiusdem a DEO postulationem, & actualem, ac sedulam Operationem conserves, & augeas; quo enim ardentior, & vivacior hic Zelus fuerit, tanto alacrius, & diligentius, & hoc ipso etiam plerumque fructuosius Muneris tui functiones persolves.

III. Mon tam ad labores, & difficultates, quas in Functionibus tuis pateris, quam ad fructum, & lucrum tuæ, & alienæ Salutis oculos reflecte; sic enim omnes dies, & labores videbuntur pauci, & breves præ amoris magnitudine, qua in DEUM, tuamque, & aliorum Animas flagrabis.

ME-

MEDITATIO III.

Pro sexta Die.

DE AGONIA ET ORATIONE CHRISTI IN HORTO.

Scopus.

Præparationis solidæ ad tribulationes excipiendas studium.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus etiamsi ab ipso jam Conceptionis suæ puncto clarissime cognoverit omnia tormenta, & dolores, qui in præsenti Agonia ipsi proponebantur, & sanguineum sudorem eliciebant, numquam tamen hanc considerationem serio, & cum tristitia susceperit, donec ipsum Passionis tempus appropinquavit; videlicet ut iterum suo exemplo nos doceret, ne de tribulationibus futuris ante tempus nimium soliciti, tristesque essemus, sed exspectaremus, donec ipsum easdem sustinendi tempus adveniat.

Considera II. Quam prudens, & necessarium sit hoc monitum omnibus in hac vita per multas tribulationes ad Patriam supernam tendentibus; ne scilicet ante tempus miseri esse velint, & crucem graviorem sibi per antecedentem imaturum timorem efficiant; nam ut recte Th. de Kemp. l. 3. c. 30. Quid importat solicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? sufficit diei malitia sua. Vanum est, & inutile de futuris conturbari, quæ forte numquam evenient.

Considera III. An non & tu hactenus ejusmodi vanis timoribus subjectus fueris, & quomodo eosdem deinceps devitare velis, totum te in sinum suavissimæ DEI providentiæ conjiciendo, & cum Heli dicendo:

Dominus est, quod bonum est in oculis suis, hoc faciat. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Cur imminente Passione Christus in montem Oliveti exiverit, ibique assumptis tribus tantum Discipulis Petro, Jacobo, Joanne orationem, & quidem talem; *Pater si possibile est, transeat a me calix iste: verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* Matth. 26. peregerit? nimirum ut absolutissimum exemplar relinqueret, doceretque, quid appropinquante aliqua tribulatione agere debeamus; videlicet 1. Confugere ad Misericordiam DEI per montem Oliveti significatam 2. Exercere actus *Fidei*, qua credamus, hanc tribulationem a DEO singulari cum Providentia mitti: *Spei*, qua certo confidamus, ipsum non permissurum, ut supra id, quod possumus, tentemur, sed facturum etiam cum tentatione proventum: & *Charitatis*, qua nihil aliud, nisi solum DEI beneplacitum inquiramus; hæ enim virtutes per tres illos Discipulos sunt indicatæ. 3. Per humilem, & ferventem orationem, cum debita tamen Indifferentia factam, amotionem imminentis mali petere.

Considera II. Quam solidus hic, & perfectus sit modus tribulationes imminentes excipiendi, ita ut nihil a prudentissimo quoque, perfectissimoque Homine requiri amplius possit.

Considera III. Quomodo tu hactenus hunc modum observaveris, aut observare deinceps velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quos effectus, & fructus Christus ex hac sua Oratione, & Fiducia ad Misericordiam Divinam, & æternum suum Patrem perceperit? nimirum tres sequentes. 1. Ut Angelus de Cœlo missus eum consolaretur ostendendo ei, quanta in universum genus humanum commoda, quanta in ipsum Christum gloriā, & qua-

& quatenus in Patrem æternum Honor redundaturus esset, si Calicem Passionis oblatum exhauriret. 2. Ut adeo confortaretur, atque ad exhauriendum Passionis calicem animaretur, ut non exspectans Hostium adventum ultro illis occurrerit, atque ad Discipulos dixerit: Surgite eamus. 3. Ut admirandam semper Pacem, & animi æquitatem toto Passionis tempore retineret, neque ullum umquam aut commoti, aut tristioris animi indicium amplius præseferret.

Considera II. Quam præclari sint hi fructus, & tibi etiam vel maxime optandi, ut qui sicut Servatoris Officium in procuranda Proximi salute imitandum suscepisti, ita merito nihil aliud, quam Cruces, & Tribulationes sperare possis; ad quas proinde generoso pectore supportandas prædictus modus non modicum tibi perinde ac Christo, robur ac stimulum addet.

Considera III. An tu ejusmodi hactenus effectus expertus sis, & quomodo deinceps saltem eosdem per praxin sedulam supradicti modi procurare velis? Colloquium.

Videri etiam potest Masenius, fol. 301.

Conclusiones.

I. Ergo in adversis tuis memento Sententiæ 2. Par. 20. a Josaphat prolatæ, & dic cum ipso: *DEUS noster, in nobis non est tanta Fortitudo, ut possimus huic multitudini resistere, quæ irruit super nos. Sed cum ignoremus, quid agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut oculos nostros dirigamus ad te.*

II. Ergo audi consilium pii Ascetæ l. 3. c. 30. in Persona Christi sic te adhortantis: Fili, ego Dominus confortans in die tribulationis. Venias ad me, cum tibi non fuerit bene. Hoc est, quod maxime Consolationem impedit cœlestem, quia tardius te convertis ad Orationem; nam antequam me intente roges, multa interim solatia quæris, & recreas te in externis, ideoque fit, ut parum omnia prosint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me, nec est extra

me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

III. Ergo adveniente tribulatione dic cum eodem Asceta l. 3. c. 29. Et nunc quid inter hoc dicam? Domine fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari, & gravari. Oportet utique, ut sustineam, & utinam patienter! donec transeat Tempestas, & melius fiat.

Legatur etiam lib. 3. de Imit. c. 50. & per tertium modum orandi percurratur.

SEPTIMA DIES.

Tessera.

Eamus & nos, & moriamur cum illo. Joan. c. 11. v. 16.

MEDITATIO I.

DE PASSIONE CHRISTI.

Scopus.

Propositum artis patiendi addiscendæ.

Punctum II.

Considera I. Quam graves tam corporis, quam Animi cruciatus toto Passionis suæ tempore passus sit Christus, sive extensive, sive intensive eosdem spectes; sive enim ipsam ejus Personam infinita dignitate, ac sanctitate præditam, sive Judæos, & Lictores homines vilissimos, ingratissimos, & malitiosissimos: sive tormentorum varietatem, & crudelitatem; sive Præsidum, Judicumque Iniquitatem; & Odium; sive Solatii, & Auxilii omnis absentiam consideres, undique videbis ingens his cruciatibus pondus accessisse.

Considera II. Quanta cum Patientia, promptitudine, & alacritate hos omnes cruciatus sustinuerit; nam de primo quidem, nempe quod *patienter* eos sustinuerit, testatus est Isaias cap. 53. dicens: *Sicut Ovis, ad occisionem ducetur, & quasi Agnus coram tondente se obmutescet,*

& non

& non aperiet os suum. De altero testatus est idem l. c. dicens: *Oblatus est, quia ipse voluit*, & colligitur ex eo, quod ultro occurrerit Inimicis, dixeritque Apostolis: *Surgite eamus*. De tertio seu de alacritate, ac gaudio testimonium tulit S. David Ps. 18. dum dixit: *Exultavit ut Gigas ad currendam viam suam*. Imo & ipse idem confessus est. Lucæ cap. 12. *Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor, donec perficiatur*.

Considera III. Quam longe tu adhuc remotus sis ab hac perfectione patientiæ, & quomodo deinceps saltem hanc artem a Christo addiscere velis. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quibus motivis se Christus excitaverit ad hanc Patientiæ Artem exercendam, & tantopere nobis commendandam. Nimirum 1. *Necessitate*: cum enim omnes nos per multas tribulationes oporteat introire in regnum DEI, necesse est utique, ut mature nos ad eas præparemus, ne damnum potius, quam commodum ex eis reportantes bis miseri efficiamur. 2. *Utilitate*: cum, teste S. Paulo 2. Cor. 4. *Id, quod leve, et momentaneum est tribulationis nostræ, æternum gloriæ pondus operetur in nobis*; & ut recte Thomas de Kemp. l. 2. c. 12. dixit, Si aliquid melius, & utilius saluti Hominum fuisset, quam pati, Christus utique verbo, & exemplo docuisset. 3. *Dignitate*: cum per hanc ipse Christus obtinuerit Nomen super omne Nomen, idque omnes etiam alii obtenturi sint, qui cum ipso obedientes usque ad mortem crucis fuerint. 4. *Jucunditate*: cum *secundum multitudinem dolorum in corde consolationes DEI lætificent animas nostras*, teste S. David Ps. 93. & expertus sit S. Paulus, *Repletus consolatione, et superabundans gaudio in omni tribulatione sua*. 5. *Facilitate*: quia licet per se difficile videatur adversa pati, hoc tamen respectu illorum dumtaxat verum est, ut bene advertit S. Bernardus, qui crucem vident, & unctionem non experiuntur; secus vero de illis, qui gustant, quam suavis etiam in ipsis amaritudinibus sit Dominus.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva, dignaque propter quæ omnes quidem Homines, sed præcipue Sacerdotes, ad hanc Artem addiscendam omni studio incumbant; ut, qui sicut Nomen Domini coram Gentibus cum Paulo portare debent, ita cum eodem etiam illis ostendatur, quanta oporteat eos pro hoc Nomine pati.

Considera III. Quantum hactenus in hac Arte profeceris, et quomodo deinceps saltem eamdem addiscere velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quam multa, & efficacia ad hanc Artem addiscendam Media tibi suppetant. Nam 1. si primus Ardor discendi est Nobilitas Magistri, quid nobilius DEI Filio. 2. Si Condiscipulorum fervor, & alacritas non parvum discentibus stimulum addit ad similem fervorem concipiendum, quis non summe excitetur ad hanc artem addiscendam, si advertas, præstantissimos quosque Sanctos omnem in ea exercenda operam, studiumque posuisse: Si præmii promissi magnitudo non modice etiam excitat ad fervorem discendi; quis non ad hanc artem summo studio feratur, cui novit amplissimum summæ Gloriæ præmium promissum? id quod clare S. Ignatius testatus est, dicere interdum ad suos solitus: Si magnus fieri Sanctus desideras, pete a DEO, ut multas tibi adversitates immittat; neque enim aliud aptius invenitur medium ad ejusmodi Sanctitatem perveniendi, quam multarum tribulationum constans, & amorosa perpessio. 4. Si eæ Artes præ reliquis avide, & studiose addiscuntur, quarum frequens, imo assiduus est usus, & quidem cum magno emolumento conjunctus; quis Artem patiendi non ante omnes addiscere studeat, cujus perpetuus usus, & amplissimus fructus existit?

Considera II. Quantas iterum gratias debeas Magistro tuo, quod non modo ad hanc artem addiscendam te qua Verbis, qua Exemplo suo invitarit; verum etiam

tam

tam multa, tamque efficacia media suppeditarit ad eamdem facilius addiscendam, & exercendam.

Considera III. Quomodo tu hactenus hæc media usurpaveris, & usurpare deinceps velis. Colloquium.

Videri potest etiam Masenius fol. 312. vel Sacerdos Christianus Med. 5. pars 5.

Conclusiones.

I. Ergo *exhibeamus nos sicut DEI Ministros in multa patientia in tribulationibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis &c. per arma Justitiæ a dextris, & a sinistris, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam.* 1. Cor. 6.

II. Ergo *gaudium existima, cum in varias tentationes,* & tribulationes *incideris, sciens, quod probatio Fidei patientiam operetur, patientia autem opus perfectum habet.* Jac. 1.

III. Ergo doctrinam tuam patientia tua confirma; nam *doctrina viri per Patientiam noscitur*, teste Salomone Prov. 19. & ideo, ut bene dixit S. Gregor. hom. 35. super Evang. *Tanto quisque ostenditur minus doctus, quanto convincitur minus patiens; nec enim potest veraciter bona docendo impendere, si vivendo æquanimiter nesciat mala tolerare.*

Legatur etiam lib. 2. c. 12. ex imit. Christi.

MEDITATIO II.

Pro septima Die.

DE CRUCIFIXIONE ET MORTE CHRISTI

Scopus.

Crucifixionis, & mortis spiritualis ardens desiderium.

Punctum I.

Considera I. Qualem & quam dolorosam, ignominio-

niosam, & luctuosam mortem sustinuerit Christus, cum eo tempore tum ob præteritos dolores, & defatigationes; tum ob novam manuum pedumque perterebrationem, tum ob multitudinem adstantium, mortique ejus consentientium, tum ob derelictionem non tantum ab hominibus solatium ferre, aut non volentibus, aut non valentibus, sed ab ipso etiam æterno Patre omnes tam corporis, quam Animi cruciatus haud dubie innumeris partibus sint aucti, ita ut tunc cum veritate dicere potuerit: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus.* Thren. 1.

Considera II. Cur hanc tam acerbam mortem sustinere voluerit, cum tamen præcedentes dolores jam sufficientes fuissent ad totum Genus humanum redimendum; ob quatuor videlicet causas. 1. Ut excessum sui Amoris ostenderet, sicque facto ipso confirmaret, quod verbis prædixerat: Majorem caritatem nemo habet, quam ut Animam suam ponat pro Amicis suis. 2. Ut morte sua vitam nobis pareret, nec vivendi dumtaxat bene, sed etiam moriendi modum, & Artem doceret. 3. Ut mortis suæ acerbitate nostræ mortis amaritatem temperaret, & dulcoraret. 4. Ut ad mortem spiritualem ipsius amore suscipiendam nos excitaret.

Considera III. Quantas gratias Christo debeas ob singulas has causas, quamque adeo merito cum S. Bernard. exclamare debeas: *Nemo deinceps sibi vivat, sed ei, qui pro se mortuus est: cui enim justius vivam, quam ei, qui, si non moreretur, ego non viverem.* Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quid sit Mors spiritualis, quam cum Christo obire debes; nimirum separatio moralis Animæ a Corpore, & traditio Spiritus in manus Cœlestis Patris, id est, ut non jam quæ corpus seu inferior Homo appetunt, desideres, & secteris, sed solum æterni Patris beneplacitum: sic enim Apostolus Rom. 12. hortatus est dicens: *Nolite conformari huic sæculo, sed refor-*

reformamini in novitate sensus vestri, ut probetis, quæ sit Voluntas DEI bona, beneplacens, & perfecta. Sic enim cum veritate dicere poteris: *Mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo.*

Considera II. Quam libenter hanc mortem suscipere debeas; utpote de qua vere etiam sicut de morte Christi, dici queat, quod sit pretiosa in conspectu Domini: pretiosa ob difficultatem (quia, cum nemo seipsum odio habeat, difficile est, sibiipsi vim inferre) pretiosa ob diuturnitatem, quia non tribus dumtaxat horis, sed toto vitæ tempore durare debet: pretiosa propter utilitatem; quia ipsa est unicum medium ad veram Animæ vitam obtinendam, juxta notum axioma: *Tantum vivis DEO, quantum moreris tibi*: pretiosa propter jucunditatem, quia per eam vere pax, & tranquillitas Animæ obtinetur; cum nihil æque huic paci obstet, quam amor proprius, qui per hanc mortem penitus interimitur.

Considera III. An hactenus sic spiritualiter mortuus fueris, aut mori deinceps velis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quibus potissimum Instrumentis aut Actionibus Mors Christo illata sit; nimirum clavorum, Malleorum, & Spinarum violentia; hi enim viam Sanguini, & per hunc ipsi etiam Animæ aperuerunt, ut ex corpore exire potuerit.

Considera II. Quinam sint spirituales clavi, & mallei, quibus tu mortem spiritualem tibi inferre debeas, nempe assidui Actus Mortificationis, quibus violentiam Amori proprio, & Concupiscentiæ inordinatæ inferre conaberis, ut dicere cum S. David Ps. 43. possis: *Propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oves occisionis.*

Considera III. Si Milites ad mortem damnati plerumque pro summa habent gratia, multoque libentius moriuntur, si ab aliquo dilecto amico mors ipsis inferri sinatur; quanto libentius tu mortem istam spiritua-

ritualem sustinere debeas, dum tibi conceditur, ut a te ipso velut tibi Amicissimo illa infligi queat, summaque, quæ in hac vita optari potest, felicitas tibi per eam obtingat, cum vere de tali morte dici queat, quod Apoc. 14. DEUS ipse scribi jussit: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur: Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illos*. Exclama igitur cum Judæis, & fer sententiam de teipso dicendo: *Reus est mortis: Crucifigatur*. Colloquium.

Vide etiam Masenium fol. 324. Vel Theophilum Weyeri hebd. 3. medit. de Christo Crucifixo.

Conclusiones.

I. Ergo exclamantem audi S. Bernardum: *Exurgat DEUS, cadat armatus iste, cadat, & conteratur inimicus homo, Contemptor DEI: Amator sui, Amicus Mundi, servus Diaboli, quid tibi videtur? Certe si recte sentis, mecum dices: Reus est mortis: Crucifigatur, crucifigatur.*

II. Ergo dic cum S. Paulo: *Absit mihi gloriari, nisi in Cruce Domini mei JESU Christi, per quem mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo*. Gal. 6. v. 14.

III. Ergo crede tibi dictum a pio Asceta l. 2. c. 12. *Ecce in Cruce totum constat, & in moriendo totum jacet: & non est alia via ad vitam, & veram internam pacem, nisi via sancta Crucis, & Mortificationis.*

Legatur etiam ex lib. 2. c. 11.

CONSIDERATIO PRO VII. DIE.

DE ACTIONIBUS AD IPSUM SACERDOTEM SPECTANTIBUS.

Punctum I.

Hæ triplicis fere sunt generis, nam aliquæ quidem ad Animam, aliæ ad Corpus, aliæ ad res temporales,

&

& œconomicas ſpectant. Quid circa ſingulas obſervandum ſit, hoc loco erit examinandum juxta regulas mox ſubjungendas.

I.

Erga Perſonam propriam.

Cura Oeconomiæ ſobria
Propter majorem ædificationem.
Cura Corporis moderata
Propter faciliorem Operationem.
Cura Animæ præcipua
Propter potiorem Æſtimationem.

II.

Erga Animam.

Malum vita ſolicite
Ob grande nocumentum.
Bonum age præfervide
Ob Gratiæ augmentum.
Curas inanes abjice
Ob Pacis incrementum.

III.

Erga Corpus.

Corpus cibo refocilla,
Ne fame contabeſcat.
Juſto labore occupa,
Ne otio torpeſcat.
Gratia quiete recrea,
Ne obtutum langueſcat.

IV.

Erga Menſam.

Præmitte *Benedicite*,
Ut pius agnoſcaris.
Quod ſumis, ſume modice,
Ut finem conſequaris.
Perſolve grates impigre,
Ut ſæpius paſcaris.

V.

Erga Recreationem.

Poſt Menſam curas abjice,
Ne caſſa Mens gravetur.

Aptam

Aptam Quietem elige,
Ne Corpus enervetur.
Honesta Verba loquere,
Ne Spiritus laxetur.

VI.

Erga Somnum

Somni Quietem excipe,
Ut forte moriturus.
Arcana mentis discute,
Ut Judicem passurus.
DEI favores recole,
Ut plures percepturus.

VII.

Erga Reditus.

Modarata Procuratio
Secundum Necessitatem.
Studiosa Conversatio
Secundum Æquitatem.
Recta Dispensatio
Secundum Pietatem.

Punctum II.

Subinde accurate perpende motiva, quæ te specialiter impellere debeant ad tui curam Omnibus aliis anteponendam; quorum

Primum est illa Servatoris Sententia Matth. 16. indicatum: *Quid prodest Homini, si Mundum universum lucretur, Animæ vero suæ Detrimentum patiatur? aut quam dabit Homo commutationem pro Anima sua?* Unde Siracides c. 29. monet: *Recupera Proximum secundum virtutem tuam, & attende tibi, ne incidas*. Atque hoc ipsum confirmans S. Bernardus serm. 18. super Cant. *Si sapis*, inquit, *Concham te exhibebis, & non Canalem; hic siquidem pene simul & recipit, & refundit; illa vero, donec impleatur, expectat, & sic quod superabundat, sine damno suo communicat*.

Secundum, quia sicut S. Ignatius suos monere solitus est, persuasum sibi habere debet, se in medio Natio-

tionis pravæ atque perversæ, & non cum perfectis planeque Sapientibus Hominibus vivere, atque adeo, ne, ut Oseæ c. 4. dicitur, *fiat, sicut Populus, sic et Sacerdos*, & lucem peccati ab Infirmis, quibuscum agit, contrahat, salutaribus prius Antidotis, Orationis, Mortificationis, Humilitatis, aliarumque virtutum bene armandus est.

Tertium, quia hæc sui ipsius cura, & virtutis studium plus ad salutem Proximi promovendam conducit, quam Doctrina, & alia quæcumque dona naturalia vel humana; *illa enim*, ut S. Ignatius sapienter advertit, *interiora sunt, ex quibus efficaciam ad exteriora permanere ad finem nobis propositum oportet*; unde S. Paulus ad Corinthios 1. c. 2. scripsit: *Sermo meus, & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ Sapientiæ verbis, sed in ostensione Spiritus, & virtutis, ut Fides vestra non sit in Sapientia verbi, ut non evacuetur Crux Christi.*

Punctum III.

Ut ergo tanto facilius, & efficacius hanc tui ipsius curam suscipias, ante omnia commendatum tibi sit triplex medium; nimirum

Studium Orationis avidissimum
Ad obtinendam Gratiam.
Studium Mortificationis continuum
Ad purificandam Conscientiam.
Studium Humilitatis necessarium
Ad cavendam vanam Gloriam.

Quorum primum quidem requiritur, quia, *Qui recte novit orare, novit et recte vivere*, teste S. Augustino. Secundum, quia *Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum Concupiscentiis suis*. Gal. 5. Tertium, quia *perit omne, quod agitur, si non in humilitate custoditur*, ut recte S. Gregor. dixit.

Deinde ne, dum amas pericula, pereas in illis, sequentia tria velut Syrtes Sacerdotum peculiari studio devita, & ideo

Degusta Vinum modice
Ob vitandum Scandalum.

Age

Age cum Feminis Angelice
Ob cavendum periculum.
Tracta pecuniam caute
Ob fugiendum vitium.

Denique frequenter te recollige, & renova; quia ut S. Gregorius recte monet, *Si lassescere ab incboatis bonis nolumus, valde necessarium est, ut incboare nos quotidie credamus.* Hinc & Christus Apostolis Marc. 6. dixit: *Venite in desertum locum, et requiescite pusillum.*

MEDITATIO III.

Pro septima Die.

DE CHRISTI SEPULTURA ET DESCENSU AD INFEROS.

Scopus.

Charitatis erga Defunctos exercendæ studium.

Punctum I.

Considera I. Quanta cum charitate, & reverentia Josephus ab Arimathæa, & Nicodemus Corpus Christi sepulturæ mandarint; utpote quod firmissime crediderunt, esse idipsum Corpus, quod ad exolvendum Redemptionis humanæ pretium æterno Patri oblatum fuit.

Considera II. Quam gratum fuerit hoc obsequium Christo: si enim jam olim DEO tantopere placuit obsequium Tobiæ Senioris in mortuis clam noctu sepeliendis, ut illud ipse S. Angelus Raphael commendans dixerit: *Quando orabas cum lacrymis, et sepeliebas mortuos, et derelinquebas prandium tuum, et mortuos abscondebas in domo tua, et nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino.* Tob. 12. quanto magis placuisse credenda est Sepultura ipsi DEI Filio, eo tempore, quo aut ab omnibus derelictus, aut sepultura carere omnino, aut parum honorificam accipere debeat, cum tanta charitate, & liberalitate præstita.

Con-

Considera III. Quam præclaram occasionem, hanc charitatem Christo exhibendi habeat quivis etiam Sacerdos Curam Animarum gerens, si cum debitis Cæremoniis, & sincero Miserationis affectu mortuos suos Parochianos ad Sepulturam deducat; quam longe præstantiorem Myrrham, & Aloe, Orationis videlicet, & Sacrificii, ipsi adhibeat, gratissimumque adeo non Defunctis modo, sed ipsi etiam Christo, qui tale obsequium perinde, ac si sibi factum esset, acceptat, exhibeat. Vide proin, quomodo hactenus te hac in parte gesseris, aut gerere deinceps velis? Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Cur Christus ad Inferos post mortem descenderit; scilicet ut Diabolis quidem aliisque damnatis terrorem incutiens ostenderet, quem peccatis suis tam graviter offendissent, quamque spem Homines damnati habere potuissent Redemptionis, si per veram pœnitentiam ejusdem participes se facere voluissent; eos vero, qui in Limbo, & Purgatorio degebant, eductos, secum in Paradisum cœlestem deduceret, sicque etiam charitatis erga Defunctos exercendæ pulcherrimum exemplum requireret.

Considera II. Quam copiosa omnibus quidem Hominibus, sed præcipue Sacerdotibus suppetat occasio hanc Christi Charitatem imitandi, ut qui ex officio suo tenentur, & Sacrosanctum Missæ Sacrificium pro ipsis offerre, & Ecclesiasticam sepulturam præstare, & preces pro Defunctis ab Ecclesia præscriptas offerre; & præterea etiam per Exhortationem tam privatam, quam publicam alios ad similem charitatem exhibendam incitare possunt, sicque Misericordiam juxta mensuram maximam, scilicet bonam, confertam, coagitatam, & supereffluentem dispensare in sinum Defunctorum.

Considera III. Quomodo hactenus hanc occasionem æstimaris, & arripueris, & deinceps quoque arripere velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quam multa potentiaque motiva habet Sacerdos ad hanc charitatem Defunctis præcipuo studio exhibendam; nam si 1. se ut *Pastorem* consideret, earum Animarum, quæ forte ex ejus parochianis in Purgatorio hærent, an non æquissimum videtur, ut oves tam pretioso Sanguine Christi emptas, in gravissimum Purgatorii ignem delapsas ex tali incendio liberare studeat? an non timebit S. Augustini increpationem dicentis. *Cadit Asinus, & omnes eum sublevare festinant: Clamat Porcus, & cæteri cum eo Porci clamare non cessant: Clamat inter tormenta Fidelis, & non est, qui eum eripiat. Ecce vestra inhumanitas.* 2. Si se, ut *Sacerdotem* spectet, qui potestatem accepit, panem, & vinum Eucharisticum offerendi; an non ipsi potissimum conveniet Tobiæ Senioris monitum. Tob. c. 4. *Panem tuum, & vinum tuum super sepulturam Justi constitue?* 3. Denique si se ut *Legatum* a Christo ad Animas in cœlestem Patriam deducendas consideret, an non æquissimum iterum videbitur, ut sicut eos in vitæ itinere peragendo, tam solicite promovit, ita in termino jam prope constitutos non deserat, ne, ut P. Jacobus Laynes Soc. JESU Generalis dicere solebat, justa sit illis causa, charitatem suorum Ductorum velut imperfectam, & mancam accusandi, & querendi, se extremo in itinere, eoque loco destitutos fuisse, ubi nullam omnino sibi ipsis opem afferre queant.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva, & vel eo etiam ex capite æstimanda, quod, cum Sacerdos frequentiores peccandi occasiones habeat, ipsiusque peccata aliorum Hominum peccatis longe graviora sint; merito gravius etiam Purgatorium timere debeat, quam alii; a quo tamen sese liberandi efficacissimum est remedium, si quam plurimas Animas ex hoc igne liberare studeat, tunc enim sperare potest impletum iri illud Christi: *Qua mensura mensi fueritis, eadem remetietur vobis.* Luc. 6. Et *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur.* Matth. 5.

Con-

Considera III. Quomodo hæc media hucusque adhibueris, & deinceps etiam adhibere velis? Colloquium.

Vide etiam Ludovicum de Ponte p. 5. Medit. 1.

Conclusiones.

I. Ergo audi Siracidem c. 22. monentem: *Supra mortuum plora; defecit enim lux ejus*, seu occasio seipsum juvandi, & meritorie operandi.

II. Ergo exclama cum S. Maria Magdalena de Pazzis. O quantum, DEUS meus, tuam Majestatem orare debemus pro Animabus illis miseris, quæ ad te videndum, & fruendum anhelant! O pietatem! O pietatem! O misericordiam! O misericordiam! O Sanguis Christi descende, descende, & hasce Animas libera! O pauperculæ! quæ tantum patimini, & nihilominus estis ita hilares ac contentæ? Omnium Martyrum tolerata supplicia sunt ad instar amœnissimi viridarii respectu eorum, quæ in Purgatorio exantlantur.

III. Ergo audi, & S. Paulum hortantem 1. Cor. 8. *Vestra abundantia illorum inopiam suppleat; et illorum abundantia sit vestræ inopiæ supplementum*; si scilicet ad Cœlos venerint.

Legatur etiam lib. 3. c. 48.

QUARTA HEBDOMAS.

HUjus hebdomadæ, quæ ad viam unitivam spectat, potissimus Scopus est, gaudiorum, & fructuum, qui ex perfecta cum DEO unione seu Amore oriuntur, magnitudinem considerare, & ex tali consideratione majus in se ejusdem Unionis seu Amoris desiderium excitare. Cum vero hæc magnitudo ex ipsius Christi velut Capitis nostri gloriosa Resurrectione, & Ascensione clarissime eluceat, ideo merito de his Mysteriis Materia pro Meditationibus hujus Hebdomadæ præscribitur.

MEDITATIO I.

Pro octava Die.

DE RELIGIOSA CHRISTI RESURRECTIONE.

Scopus.

Desiderium futuræ Resurrectionis.

Tessera.

Scio, quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum circumdabor pelle mea, et in carne mea videbo DEUM Salvatorem meum. Job. 19.

Punctum I.

Considera I. Quomodo contigerit hæc Resurrectio; scilicet per unionem Animæ Christi cum Corpore, & communicationem Beatitudinis ipsi Animæ, Dotum vero gloriosarum, puta Impassibilitatis, Agilitatis, Subtilitatis, ac Claritatis ipsi Corpori factam, & quidem in summo gradu, prout summa Christi Virtus, & Sanctitas merebantur.

Considera II. Quantopere gaudere debeas ob hanc Resurrectionem Christi, tum propter ipsum tamquam Caput tuum (si enim dum gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, quanto magis tam gloriose coronato capite tuo te eidem summe gratulari, & congaudere conveniet?) tum propter tuum commodum; si enim, cum Hostis quispiam universali Patriæ debellatus est, commune quoque in omnibus Incolis gaudium, & jubilatio exoritur; quanto magis te exultare, & gaudere conveniet, quando Capitalem totius Humani Generis Hostem triumphatum a Christo fuisse audis?

Con-

Considera III. Quantus tibi quoque hinc stimulus enasci debeat ad omnes tam Corporis, quam Animi molestias summa cum Alacritate, Constantiaque perferendas, si memineris, te, sicut Christo compassurus es, ita conglorificatum quoque iri cum ipso; & sicut Socius Passionum fueris, ita & Gloriæ futurum. Vide proin, quomodo hoc stimulo usus hactenus fueris, & uti deinceps velis? Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Cur Christus post resurrectionem suam tam longo adhuc tempore in terris permanere, & cum Discipulis conversari voluerit; nimirum ut non modo Resurrectionis nostræ corporalis articulum sua præsentia magis confirmaret; sed etiam ad spiritualem Resurrectionem secum instituendam excitaret.

Considera II. In quo consistat hæc spiritualis Resurrectio; scilicet in hoc, ut veterem nostrum Hominem simul crucifigamus, & novum induamus idque per *Impassibilitatem* (id est, immunitatem ab omni peccato velut unico, & proprio malo) *agilitatem* seu promptitudinem ad obsequium Divinum, & Proximi nostri auxilium: *Subtilitatem* seu Efficaciam in penetrandis obstaculis perfectionis: & *Claritatem* spiritualem boni Exempli, & solidæ doctrinæ demonstremus; ex his quippe indiciis vera Resurrectio spiritualis cognoscitur.

Considera III. Quibus potissimum mediis ad hanc Resurrectionem spiritualem uti debeas; nimirum quod sicut Christus Virtute propria resurrexit; ita & tu tibi ipsi generosam violentiam inferre, teque non morti dumtaxat spirituali, id est, peccata violenter eripere, sed etiam ad vitam spiritualem deinceps instituendam excitare velis. Vide proin, quomodo id hactenus feceris, aut deinceps facturus sis? Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quod Christus post Resurrectionem suam variis etiam Personis, præsertim sanctissimæ Matri suæ, Apostolis, Discipulis, Mariæ Magdalenæ, aliisque Mulieribus apparuerit, ac singulare sua præsentia gaudium creaverit; quod quidem tanto majus extiterat, quanto majorem quævis ejusmodi Persona ex illius doloribus, & Passione tristitiam conceperat.

Considera II. Quomodo & tu, si spiritualiter, ut superiori puncto dictum est, surgere studeas, simile gaudium *Matri tuæ*, id est Ecclesiæ: *Fratribus tuis*, id est, aliis Parochis, & Operariis: *Discipulis tuis*, id est, Parochianis, & aliis Fidelibus Christianis creare possis juxta illud pii Ascetæ l. 1. c. 25. *Quam dulce, et jucundum est, videre fervidos, et devotos Fratres, bene morigeratos, et disciplinatos!*

Considera III. Quantopere vel hoc solum etiam motivum tibi sufficere debeat ad Resurrectionem spiritualem totis viribus procurandam; si enim tantopere desideras, alia illis temporalia gaudia, & recreationes conviviis vel compotationibus creare, quanto magis conari debebis, ut Resurrectione tua spirituali eos recrees, ex qua potissimum semper lucrum tu ipse potius, quam aspicientes reportabis. Inquire proin, quomodo hactenus hanc doctrinam cordi habueris, aut habere deinceps velis? Colloquium.

Vide etiam, si placet, Masenium. fol. 337. aut Theophilum VVeyeri. fol. 224.

Conclusiones.

I. Ergo audi S. Paulum ad Rom. c. 6. hortantem: *Quomodo Christus surrexit a Mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati sumus similitudini mortis ejus, simul et Resurrectionis erimus,*

II. Ergo sequere ejusdem consilium ad Coloss. monen-

nentis: *Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera DEI sedens, quæ sursum sunt sapite; non quæ super terram. Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in DEO: Cum Christus apparuerit vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.*

III. Ergo *surge, qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus.* Eph. 5. communicans tibi claritatem suam, & implens illud, quod pius Asceta l. 3. c. 43. in ejus Persona dixerat. *Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem, ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis. Nam quidam amando me intime, didicit Divina, & loquebatur mirabilia.*

Legatur etiam ex l. 3. c. 49.

MEDITATIO II.

Pro octava Die.

DE ASCENSIONE CHRISTI.

Scopus.

Studium magnæ gloriæ comparandæ.

Punctum I.

Considera I. Quanta cum gloria Christus a Patribus e limbo eductis in cœlum deductus, quanto cum Jubilo a SS. Angelis e cœlo obviantibus exceptus, & quanta cum exultatione a Patre æterno ad dextram gloriæ sit collocatus; si enim Romani olim tam gloriosos Triumphos suis Ducibus ob victorias obtentas adornarunt; quantum a Patre amantissimo, & potentissimo apparatum Filio suo Triumphum credemus, qui tantum Hostem, tam nobili, & generosa victoria devicit?

Considera II. Si mortales tantopere exultant, ubi

primariam quamdam Urbem, e qua tamen sæpe non grande emolumentum exspectant, expugnatam audiverunt, quantopere tu exultare debeas; dum a Christo cœlum, in quo tibi, & aliis æterna, & omni felicitate referta mansio paratur, expugnatum, & apertum intelligis:

Considera III. An, & quomodo hactenus gratum te ob hoc beneficium exhibueris, & exhibere deinceps velis? Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Qua de causa præcipue Christus a Patre suo cœlesti tantopere exaltatus, & ad dextram suam sit collocatus; nimirum quia, ut S. Paulus ad Philipp. 2. dixit, *Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis; propter quod exaltavit illum DEUS, & donavit illi Nomen quod est super omne Nomen*; & multo magis gloriam super omnem gloriam) *ut in Nomine JESU omne genu flectatur cœlestium, terrestrium, & Infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus JESUS in Gloria est DEI Patris*. Ipseque jure ad Apostolos dixerit Matth. 28. *Data est mihi omnis Potestas in cœlo, & in terra*.

Considera II. Quantopere tu quoque in amorem harum trium virtutum, humilitatis scilicet, obedientiæ, & patientiæ exardescere debeas, ut, quanto in illis similior Christo esse studueris in hac vita, tanto conformior quoque eidem olim in gloria sis futurus.

Considera III. Quam multas habeas, & præclaras occasiones harum trium virtutum exercendarum, quamque adeo cupide eas amplecti debeas, ut sicut Christi Personam potestate, & officio repræsentas, ita in moribus quoque eidem simillimus appareas. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Etsi Christus de facto ad cœlos ascenderit, nos tamen non omnino sic deseruisse, ut non etiam in terris nobiscum permaneat, cum signate Matth. 28. Apo-

28. Apoſtolis dixerit : *Ecce ego vobiſcum ſum uſque ad conſummationem ſaculi*.

Conſidera II. Quomodo Chriſtus nobiſcum maneat; nimirum quadruplici modo. 1. *Per realem exiſtentiam in Euchariſtia*: ob quam vere poteſt ad nos illa Levitic. c. 26. verba pronuntiare : *Ponam tabernaculum meum in medio veſtri, & non abjiciet vos Anima mea. Ambulabo inter vos, & ero DEUS veſter, voſque eritis Populus meus*. 2. *Per cooperationem in laboribus, & operibus noſtris*: ſic enim ipſemet Joan. 15. indicavit dicens: *Ego ſum Vitis vera, vos Palmites: Sicut Palmes non poteſt ferre fructum a ſemetipſo; niſi manſerit in Vite; ſic nec vos niſi in me manſeritis*. 3. *Per protectionem*, uti S.Cyprianus teſtatur, dicens: *Qui pro nobis ſemel mortem vicit, ſemper vincit in nobis*. Hinc ipſe quoque Joan. 16. c. dixit : *In Mundo preſſuram habebitis: ſed confidite, ego vici Mundum. Hæc locutus ſum vobis, ut in me pacem habeatis*. 4. *Per Patrocinium*: ideo ipſemet Jo. 16. hortatus eſt : *Uſque modo non petiſtis quidquam in Nomine meo: petite & accipietis*. Et ideo etiam vulnera ſua retinuit, ut tanto efficacius pro nobis oraret, hinc & S. Joannes 1. Ep. c. 2. hortatur : *Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, JESUM Chriſtum juſtum, & ipſe eſt Propitiatio pro peccatis noſtris, non pro noſtris autem tantum, ſed etiam pro totius Mundi*.

Conſidera III. Quanta ex hac promiſſione Fiducia, & Solatium cuivis quidem Chriſtiano, ſed præcipue Sacerdoti oriri debeat, ſi meminerit, ſe Chriſtum in laboribus ſocium, in periculis protectorem, in Orationibus Advocatum, & in languoribus conſolatorem habere? An non jure in quovis caſu adverſo, & neceſſitate ſibi dicentem imaginabitur, quod aliquando Apoſtolis in tempeſtate conſtitutis dixit. *Ego ſum, nolite timere*. Matth. 14.

Conſidera IV. An hactenus ejuſmodi Fiduciam, & Solatium habueris, aut certe deinceps habere velis? Colloquium.

Videri etiam poteſt Maſenius fol. 419.

Con-

Conclusiones.

I. Ergò audi S. Cyprianum ser. 6. de Martyribus hortantem: *Dimicate constanter, militate fortiter, scientes vos sub oculis Domini præsentis dimicare; quia non sic est, ut servos suos tantum spectet, sed et ipse luctatur in nobis. Ipse congreditur, ipse in certamine agonis nostri, & coronat pariter, & coronatur.*

II. Ergo, ut monet D. Paulus ad Hebr. 6. *Fortissimum solatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut Anchoram habeamus Animæ tutam, & firmam, & incedentem usque ad interiora velaminis; ubi Præcursor pro nobis introivit JESUS secundum Ordinem Melchisedech Pontifex factus.*

III. Ergo *Age quod agis; fideliter labora in vinea mea, ego ero merces tua* (ait pius Auctor in Persona Christi l. 3. c. 47.) *Scribe, lege, canta, geme, tace, ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus, & majoribus præliis vita æterna. Veniet & pax in die una, quæ nota est Domino, & erit non dies, neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, requies secura.*

Legatur totum cit. caput 47. & illa verba bene perpendantur: O si vidisses Sanctorum in cœlo (& multo magis ipsius Christi) coronas perpetuas: quanta nunc quoque exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quasi vita ipsa indigni putabantur, profecto te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius subesse, quam præesse.

CONSIDERATIO PRO VIII. DIE.

DE NEGOTIATIONE SPIRITUALI SACERDOTIS.

Ut hæc consideratio, quæ quasi brevis Repetitio, & compendium priorum erit, cum optato fructu peragatur, aptissima erit negotiationis, quam Christus

Luc.

Luc. 19. illis verbis; *Negotiamini, dum venio*; commendavit, similitudo, utpote in qua, quidquid ad vocationem Sacerdotis rite exequendam requiritur, aptissime indicatur. Quare, ut S. Gregorius Naz. monet, imaginare tibi, vitam tuam præsentem Nundinas esse spirituales, in quibus amplissima tibi offeratur occasio emendi, quidquid pro æterna vita necessarium tibi fuerit, ideoque more Negotiatorum, & Mercatorum sequentes industrias observa.

I. *Diligenter considera, quales, et quantæ tibi merces sint necessariæ*; Et qualitas quidem mercium a S. Joanne Apoc. 14. clare his verbis indicatur: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis, opera enim illorum sequuntur illos*. Quantitatem vero ex illis Christi verbis Jo. 6. colligere licet: *Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam æternam*. Tantæ ergo merces emendæ tibi sunt, quantæ sufficiunt æternum victuro. Heu quantæ! Quare audi consilium Salomonis Eccles. 9. & *quodcumque facere potest manus tua, instanter operare*. Ac quemadmodum olim Apelles quæsitus, cur picturas suas tam studiose elaboraret? respondit: quia pingo Æternitati; ita & tu opera tua, & labores cum omni diligentia, & perfectione absolve, quia laboras, & emis æternitati.

II. *Cave, ne falsas merces pro veris emas; sed optimas semper emere stude*: Falsæ merces sunt Divitiæ, Honores, voluptates, quatenus in iis præcise sistitur, de quarum falsitate testatus est Salomon Eccles. 2. dicens: *Cumque me convertissem ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, et ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, et afflictionem animi, et nihil permanere sub sole*. Optimæ merces sunt virtutes, præcipue charitas DEI, & Proximi, patientia, humilitas, victoria, & mortificatio sui &c. de quibus S. Bernardus dixit: *Veræ opes non divitiæ sunt, sed virtutes, quas secum conscientia portat*. Itaque tibi dictum puta illud Apoc. 3. *Dicis, quod dives sum, et locupletatus, et nullius egeo; et nescis, quia tu es* mi-

miser, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias.

III. *Da operam, ut mature, dum tempus est, emas:* ita enim Servator suo Exemplo docuit, dum Jo. c. 9. dixit: *Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari.* Itaque audi S. Paulum Eph. 5. monentem: *Videte itaque Fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes; sed ut sapientes redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Non* ergo *defraudaris a die bono* (viæ tuæ) *& particula boni doni* (id est temporis) *non te prætereat.*

IV. *Stude pariter, ut levi pretio quam plurimas merces emas.* Quid autem levius bona intentione? bonis desideriis? tui ipsius oblatione? atqui secundum horum quantitatem plures tibi vel pauciores merces offeruntur. Audi ergo in primis Apostolum 1. Cor. 10. monentem: *Sive ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in Gloriam DEI facite.* Audi & S. Augustinum de spiritu, & anima sic hortantem: *Ecce venale est regnum DEI, eme si vis. Nec multum existimes de re magna propter pretii magnitudinem. Tantum valet, quantum habes. Noli quærere, quid habeas, sed qualis sis. Res ista valet tantum, quantum es tu: da, & habebis illud.* Audi denique eumdem super Ps. 103. loquentem: *Coronat DEUS intus voluntatem, ubi non invenit facultatem. Nemo dicat: Non habeo. Charitas de saculo non erogatur.*

V. *Cura, ut conserves, quæ emisti, & tuto in patriam præmittas:* Attende ergo, ut monet Christus Matth. 6. *ne justitiam tuam facias coram hominibus, ut videaris ab eis: alioquin mercedem non habebis apud Patrem tuum, qui in cælis est.* Sequere potius consilium S. Bernardi f. 54. super Cant. dicentis: *In veritate didici, nihil esse æque efficax ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inveniar non altum sapere, sed timere. Beatus homo, qui semper est pavidus,* & Latrones timens, merces suas, quantum fieri

fieri poteſt, ab eorum oculis occultat, & per manus Angelorum ad cœlos deportari curat.

VI. *Frequenter ſuper Negotiationem tuam te reflecte, & lucrum cum damno conſidera, computaque:* Certe hæc inter potiores ſedulorum mercatorum induſtrias non poſtrema computatur; per hanc quippe errores deteguntur, damna præcaventur, deſiderium lucri accenditur, induſtria acuitur, negotiatio proſperatur, & merces optatæ comparantur, & augentur. Unde merito ſummopere ſemper a patribus ſpiritualibus hæc reflexio commendatur.

Ut ergo concludam denique & hanc, & reliquas omnes conſiderationes; illis te pii Aſcetæ verbis l.1.c.23. ad extremum adhorror: *Age nunc, chariſſime, quidquid agere potes, quia neſcis, quando morieris; neſcis etiam, quid te poſt mortem ſequetur. Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. Præter ſalutem tuam nihil cogites: Solum, quæ DEI ſunt, cures. Fac nunc tibi amicos, venerando Dei Sanctos, & eorum actus imitando, ut, cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula. Serva te tamquam Peregrinum & Hoſpitem ſuper terram, ad quem nihil ſpectat de mundi negotiis. Serva cor liberum, & ad DEUM ſurſum erectum: quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrimis dirige, ut ſpiritus tuus mereatur ad Dominum poſt mortem feliciter tranſire. Amen.*

MEDITATIO III.

Pro octava Die.

DE MISSIONE SPIRITUS SANCTI.

Scopus.

Ardens deſiderium hujus diviniſſimi Hoſpitis.

Punctum I.

Conſidera I. Quomodo Spiritus S. ſuper Apoſtolos vene-

venerit, nempe *Factus est repente de cælo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis, & replevit totam Domum, ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ, tamquam ignis, seditque supra singulos eorum, & repleti sunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis*. Act. 2.

Considera II. Cur sub his potius formis, quam sub aliis apparuerit, & venerit super Apostolos; nimirum, ut ostenderet, se iis largitum fuisse tres dotes ad verum Apostolum singulariter requisitas, quas Christus jam olim illis Luc. 21. promiserat, dicens: *Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari, quemadmodum respondeatis, ego enim dabo vobis os* (donum linguarum per linguas dispertitas significatum) *et sapientiam* (donum intellectus, sapientiæ, & scientiæ per ignem indicatum) *cui non poterunt resistere, et contradicere omnes Adversarii vestri*; per quæ verba donum fortitudinis, & consilii per ventum vehementer spirantem significatum innuebatur.

Considera III. Quam præclari, & Sacerdotibus maxime optandi sint hi effectus, & quomodo tu hactenus eosdem participaveris, aut deinceps te participem facere velis. Colloquium.

Punctum II.

Considera I. Quod Divinissimus hic Hospes Apostolos non tantum in ordine ad alios perficiendos instruxerit, sed vel maxime etiam necessariis ad propriam perfectionem mediis copiose ditarit, ideoque ardentissimum Dei amorem, qui per ignem præcipue significabatur, infuderit; hinc enim tantus postea Gloriæ Divinæ, & salutis animarum promovendæ zelus, tanta in adversitatibus perferendis constantia, & rara inter ipsas contumelias exultatio oriebatur, ita ut merito illa sponsæ Cant. 1. verba usurpare possent: *Introduxit me Rex in Cellam vinariam* (unde & musto pleni credeban-

bantur) *et ordinavit in me charitatem;* ut scilicet prius eam erga me, postea erga alios ordinate ostenderem.

Considera II. Quam nobilis, & Sacerdoti necessarius hic etiam sit effectus, ne, dum alios lucrari, & salvare cupit, ipsemet animæ suæ detrimentum patiatur. Propterea, ut S. Paulus ad Heb. 2. hortatur; *abundantius observare oportet nos ea, quæ audivimus, ne forte pereffluamus*; nam ut S. Bernardus s. 18. super Cantica bene advertit; *Benigna prudensque charitas affluere consuevit, non effluere*. Hinc duas quoque dictus Sanctus operationes Spiritus Sancti ponit, quarum priorem vocat *Infusionem*, qua nos primo intus virtutibus solidat ad profectum; alteram *Effusionem* appellat, qua foris quoque muneribus nos ornat ad lucrum.

Considera III. An tu hactenus hunc ordinem charitatis observaris, & quomodo eum observare deinceps velis. Colloquium.

Punctum III.

Considera I. Quomodo se Apostoli disposuerint, & præpararint ad hunc optatissimum Hospitem, & ignem recipiendum; nimirum per tria media. I. Per recessum ab omnibus creaturis, dum in domum aliquam privatam se abdiderunt. II. Per orationem ardentem, cui toto illo tempore studiosissime vacarunt. III. Per mutuam charitatem: qua unanimes, & conjuncti adventum promissi Spiritus exspectarunt.

Considera II. Quam sapienter hæc media exhibuerint Apostoli: *Orationem* quidem, quia cum omne donum optimum, & perfectum de sursum sit, haud dubie donum hoc omnium donorum præstantissimum non aliter magis, quam per orationem impetrandum erat: *Secessum* autem, quia cum Spiritus S. velut amor Divinus corrivalem non patiatur, merito omnis prius amor inordinatus rerum creatarum expellendus est, quemadmodum etiam lignum calorem, & ignem non recipit, nisi prius ab omni humore exsiccetur; *fraternam* deni-

que

que *charitatem*, quia indivisibilis est comes amoris Divini, cum *hoc*, teste S. Joanne 1. cap. 4. *habeamus mandatum a Deo, ut, qui diligit Deum, diligat & fratrem suum*.

Considera III. An, & quomodo tu hactenus has dispositiones habere studueris; & quomodo deinceps saltem eas tanto diligentius procurare velis, quanto magis opus habes hujus Sanctissimi Spiritus adventu, ac donis. Colloquium.

Vide etiam Theophilum VVeyeri Hebd. 2. fol. 230.

Conclusiones.

I. Ergo clama assiduo cum Ecclesia: Veni S. Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

II. Ergo *ejice ancillam & Filium ejus* (id est, omnem amorem proprium, & rerum creatarum) *non enim erit hæres* (& possessor hujus Divinissimi doni) *Filius Ancillæ cum Filio Isaac* (id est Divino amore) Gen. 21.

III. Ergo audi pium Ascetam in persona Christi l. 3. c. 13. loquentem: *Fili, pretiosa est gratia mea* (Spiritus S. adventus & infusio) *non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis. Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere. Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem; sed magis ad DEUM devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam*.

Legatur etiam totum cit. caput, & attente perpendatur, præsertim ultimus paragraphus.

ME-

MEDITATIO

Pro nona Die.

DE GRATITUDINE PRO ACCEPTIS IN SECESSU BENEFICIIS EXERCENDA.

Tessera : *Quid retribuam Domino pro omnibus , quæ retribuit mihi ? Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi* . Psal. 115.

Punctum I.

Considera I. Quanta in hoc secessu beneficia a DEO acceperis : id facile deprehendes , si ex una parte perpendas, quod DEUS, dum tot Divinas illustrationes, & ardentia desideria optimaque proposita tibi communicavit , semen quasi in cor tuum seminaverit ; ex altera vero parte consideres, quam pretiosum , & fertile sit hoc semen , quantæque Gloriæ , & felicitatis tum in hac , tum in altera vita percipiendæ segetem inde sperare possis.

Considera II. Quantopere hoc beneficium crescat, si ipsum etiam seminandi modum , dum scilicet tot consolationes cœlestes , & gustus spirituales ultra omne tuum meritum submittere dignatus est, attendas; tum enim clare deprehendes , ingentem prorsus fuisse DEI erga te liberalitatem, ac munificentiam, & in eas Psalmistæ voces erumpes Ps. 8. *Quid est homo , quod memor es ejus , aut Filius hominis ; quoniam visitas eum?*

Considera III. Quam æquum proinde sit, ut tantum beneficium grata mente agnoscas, ore grato deprædices , & ipso etiam opere compensare studeas . Colloquium ad SS. Patronos, agendo gratias pro collatis in hoc secessu favoribus , & rogando , ut tua proposita Deo offerre, gratiamque ad ea exequenda uberem impetrare dignentur.

Punctum II.

Confidera I. Quemadmodum terra pro accepto femine majores feminatori gratias referre non poteft, nec aliæ etiam ab ea exiguntur, quam ut acceptum femen gremio fuo foveat, fructumque ex eo trigefimum, aut centefimum progerminet; ita nec a te aliam gratiarum actionem magis requiri, quam propofita in hoc receffu concepta executioni ferio mandes, & quod ore facturum te pollicitus es, opere ipfo confirmes; hæc enim gratiarum actio uti folidior, diuturnior, Deoque honorificentior, & tibi utilior eft, quam ea, quæ voce tantum præftatur, ita haud dubie etiam eidem Deo, cœlitibufque gratior exiftet.

Confidera II. In quo confiftat Summa propofitorum tuorum, quæ executioni mandare debeas; videlicet ut totis viribus gratiæ vocationi refpondeas, finemque Sacerdotibus propofitum adipifci ftudeas, qui eft

DEI honorem quærere,
Ut magis dilatetur.
Seipfum non negligere,
Ut anima falvetur.
Et proximum perficere,
Ut charitas fervetur.

Confidera III. Quam facilis tibi futura fit executio, fi gratiam vocationis, magnitudinem præmii promiffi, & tum aliorum Sacerdotum fervorem, tum fæcularium longe plura, & difficiliora pro viliffimo lucro, aut honore agentium exempla perpendas. Statue proin omni conatu in hanc executionem incumbere. Colloquium ad B. V. cum fimilibus effectibus, ut in priore puncto indicatum eft.

Punctum II.

Confidera I. Quemadmodum ad hoc, ut terra fructificet, non fatis eft, ut femen gremio quafi fuo recipiat,

cipiat, sed insuper requiritur, ut per occasionem ab avium insidiis defendatur, deinde per humorem seu cœlestem, seu terrestrem irrigetur, & per calorem solis calefiat, ac fertile reddatur; ita non satis esse ad profectum tuum, ut plurima bona proposita conceperis (*Non enim omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse intrabit in Regnum cælorum*, ait Christus Matth. 7.) sed insuper requiri, ut te I. bene contra tentationes, quæ te perinde ac Christum post secessum invadent, bene munias, & constantiam contra quoscumque insultus teneas. II. Ut humorem gratiæ cœlestis per crebram, & ferventem orationem, & Sacramentorum usum, ac frequentiam attrahere studeas. III. Ut hoc semen propositorum per diffidentiam humilem id viribus tuis, & firmam confidentiam in Divino auxilio, soli cœlesti, id est, Deo, qui teste D. Paulo, dat incrementum, exponas, & commendes.

IV. Ut tu quoque per tuam cooperationem, & mediorum, quæ per hos dies præscripta accepisti, sedulam, ac constantem praxin serio collabores, ut cum Apostolo Cor. 15. dicere possis: *Gratia autem Dei sum id, quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi, non ego autem, sed gratia DEI mecum.*

Considera II. Quam efficacia sint hæc media ad optatam Propositorum executionem; & quam æquum sit, ut ea diligenter, & constanter adhibeas, illudque servorum Naaman 4. Reg. 5. dictum tibi frequenter applices: *Pater, & si rem grandem dixisset tibi Propheta, certe facere debueras, quanto magis, quia nunc dixit tibi:* hæc paucula.

Considera III. Quomodo ea deinceps adhibere, sicque desideratum fructum ferendo, reipsa probare velis, jactum a DEO semen in terram fertilem, ac bonam cecidisse. Colloquium ad Christum cum intensissimis affectibus Gratitudinis, Amoris, Fiduciæ, Humilitatis &c.

Videri etiam poteſt Theophilus VVeyeri Hebd. 4. f. 199. & 304.

Concluſiones.

I. Ergo audi devotum Aſcetam l. 3. c. 9. in Perſona Chriſti loquentem : *Nihil tibi de bono)* ſucceſſu Exercitiorum) *adſcribere debes, nec alicui Homini virtutem attribuas, ſed totum da DEO, ſine quo nihil habet Homo. Ego totum dedi, ego totum habere volo, et cum magna diſtrictione gratiarum actiones requiro. Ille* ſane *major, et melior eſt, qui ſibi minus adſcribit; et in regratiando humilior eſt atque devotior.* l. 3. c. 23.

II. Ergo *Si ſpiritualis a DEO conſolatio data eſt, cum gratiarum actione accipe illam, ſed DEI munus intellige eſſe, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præſumere: Sed eſto humilior ex dono, cautior quoque, & timoratior in cunctis actionibus tuis: quoniam tranſibit hora illa, et ſequetur tentatio.* l. 2. c. 9.

III. Ergo crede tibi a Chriſto repeti, quod olim Diſcipulis Joan. 15. *Jam non dicam vos Servos, ſed Amicos: omnia enim, quæcumque audivi a Patre meo, nota feci vobis.* Cave ergo ne audire cogaris ab eodem, Luc. 12. *Servus, qui cognovit voluntatem Domini ſui, & non præparavit, & non fecit ſecundum voluntatem ejus, vapulabit multis:*

Legatur etiam l. 2. de imit. c. 10.

DIVI-

DIVISIO TERTIA

Octiduanæ Recollectionis per Parabolarum Considerationem faciendæ.

PROOEMIUM.

QUam frequenter Christus in suis Concionibus Parabolis seu similitudinibus ad corrigendos, & instruendos mortalium mores sit usus, ex ipso Evangelicæ doctrinæ contextu Matth. 13. patet, ubi dicitur: *Hæc omnia locutus est JESUS in Parabolis, et sine Parabolis non loquebatur eis*. Cur autem hunc modum præ aliis adhibuerit, rationem hanc esse ajunt Interpretes S. Scripturæ; quod cum per Parabolas alius nobis plerumque proponatur, eidem vitio, vel virtuti obnoxius; sincerius de facti propositi honestate, vel turpitudine judicium feramus, & facta deinde ad nos reflexione, miserum, vel felicem Statum nostrum clarius cognoscamus, atque ad eumdem vel detestandum, vel conservandum vehementius incitemur. Unde & Ascetæ etiam, qui de modo fructuose meditandi scribunt, hunc modum præ aliis commendant; dum post discursum de aliqua virtute, aut vitio factum, similem casum formandum ajunt, quo quis seipsum hoc modo alloquatur. Quid si hoc aut illud agentem quempiam videres, quod judicium de illo ferres? an non excandesceres in illum vehementer, aut summopere prædicares? idem itaque erga te ipsum facito; tu enim es ille vir &c. Quare cum, ut varietas delectet alios etiam modos, secessum sacrum instituendi partim jam assignarim, partim adhuc assignaturus sim, placuit & hunc per Parabolas instituendum subministrare; quod eo etiam ex capite libentius

 facio,

facio, quod, cum Sacerdotes Evangelia, in quibus Parabolæ continentur, frequenter pro Concione explicare debeant, id ipsum facilius, & utilius præstare queant, si primo easdem meditando ruminarint; & in eadem meditatione ignis, seu Zelus, ac desiderium alienæ salutis promovendæ exarserit. Ne tamen a Scopo talibus exercitiis præfixo discederem, easdem Parabolas sic ordinare studui, ut & quatuor hebdomadarum distributio servaretur, & propriæ cuique hebdomadæ meditationes assignarentur, uti in progressu patebit.

MEDITATIO PROOEMIALIS.

Scopus.

DESIDERIUM AD EXERCITIA FRUCTUOSE SUBEUNDA EXCITANDUM.

Punctum I.

Considera I. Cur Christus non modo ipse, antequam Prædicationis officium susciperet, in desertum per 40. dies secesserit, uti Matth. 4. legitur, sed etiam Discipulos suos ad similem solitudinem invitarit dicens Matth. 6. *Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum*. Nimirum causam esse, ut semoti a quotidianis curis, & hominum turbis seipsos inspicerent, & quid ad suam aliorumque salutem abundantius promovendam deesset, a Spiritu Sancto edocti intelligerent.

Considera II. Quantopere tu quoque opus habeas ejusmodi quiete, utpote qui toties hactenus expertus sis ab ordinariis tuis officiis, curis, desideriis, negotiis &c. Spiritum tuum propemodum oppressum esse, atque adeo nihil magis, quam liberam respirandi in Domino facultatem desiderare.

Considera III. Cum Christus ultro te, tamque benevole ad talem solitudinem, & quietem invitet, quam

grato

grato animo tantum beneficium agnoſcere, quamque adeo prompta voluntate eumdem in deſertum ſpirituale ſequi, omnibuſque in rebus, quas tibi ibidem aut omittendas, aut exequendas præſcripſerit, perfecte obſequi debeas, id quod facies, ſi Patris tui ſpiritublis ductum in omnibus accurate obſerves. Colloquium ad SS. Patronos, quos rogabis, ut felicem tibi ſeceſſus hujus ſucceſſum ſuffragiis ſuis a DEO impetrare conentur.

Punctum II.

Conſidera I. Cum ex una parte noveris, ea potiſſimum de cauſa a Chriſto te in ſolitudinem duci, ut loquatur ad cor tuum, illudque emolliat, ac cum ſuo corde uniat, ut fias vir ſecundum cor DEI; ex altera vero parte iterum propria experientia didiceris, quam durum, ac difficulter flexibile ſit cor tuum, utpote quod a tot tamque efficacibus Chriſti, Superiorumque ac Patrum ſpiritualium adhortationibus emollitum non fuerit, quantopere deſiderare debeas, & vero etiam ſuppliciter a Chriſto rogare, ut in his exercitiis efficaciorem quemdam modum adhibeat, ad idem cor tuum expurgandum, & voluntatem tuam Sanctiſſimæ illius Voluntati perfecte aliquando ſubjiciendam.

Conſidera II. Quod jam olim Chriſtus nullum alium modum frequentius, quam per parabolas loquendi adhibuerit, idque duplici potiſſimum de cauſa, ut Scripturarii teſtantur, tum quia ſcilicet Parabolæ propter collationem ſenſibilium cum ſpiritualibus miris modis affectus noſtros concutiunt, voluntatemque noſtram ad quodcumque volunt, promovent: uti Nathan in Davide expertus eſt; tum quia doctrinæ per parabolas tanquam ſenſibiles ſpecies propoſitæ firmius memoriæ adhærent, uti vel nos ipſi quotidie experimur.

Conſidera III. Cum hunc ipſum modum Chriſtus etiam in his exercitiis adhibiturus ſit, quanto cum deſiderio, & ſpe inſignis alicujus fructus reportandi te ad illa accingere, & illud Samuelis aſſiduo ingeminare de-

beas: loquere Domine, quia audit servus tuus. Colloquium ad B. V. rogando, ut quemadmodum illa omnes Christi Parabolas, & alia verba diligentissime conservabat, conferens in corde suo, ita similem tibi quoque a Filio suo gratiam impetrare dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quid potissimum requiratur, aut conducat, ut quis optatum ex tali solitudine, & conversatione cum Christo fructum reportet; nimirum duo hæc, ut omnia impedimenta, quæ obstare possent, quo minus Christi vocem perfecte, facileque percipias, fortiter removeas, & ut copiosum lumen obtineas, quo doctrinam in parabolis proponendis contentam clare intelligas.

Considera II. Quænam illa sint impedimenta, quæ tibi potissimum obstare posse videntur; nimirum negotia, curæ, conversatio humana, & affectus quicumque inordinatus erga creaturas; vide proin, quomodo hæc removere, omnesque animi vires ad Christi vocem, & doctrinam excipiendam convertere velis.

Considera III. Unde lumen illud spirituale, quod secundo loco necessarium tibi esse dixi, petere debeas; videlicet ab eo igne, qui in die Pentecostes supra Apostolos descendit; imo & supra ipsum Christum, antequam in desertum secederet. Da operam proinde, ut ad Christi exemplum prius baptizeris aqua sinceræ contritionis, aut pœnitentiæ, ut tanto aptior fias ad hunc Divinissimum ignem digne suscipiendum. Colloquium ad Christum, in quo præter alios affectus illa sponsæ verba frequentius repetere proderit: *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dua dulcis, et facies tua decora*. Aut certe illa Apostolorum: *Domine, quo ibimus?* verba vitæ æternæ habes. Subjunges insuper hymnum *Veni S. Spiritus*, eoque tam necessariam ejusdem Numinis assistentiam demisse petes.

Legatur ex lib. de imit. Christi l. 1. c. 20. & illa maxime

xime varba bene perpendantur: in silentio, & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet, & mundet, ut Conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni sæculari tumultu degit.

Pro prima Die.

MEDITATIO I.

DE FINE HOMINIS ET SACERDOTIS.

Scopus.

Propositum serium tam suam, quam proximi salutem studiosius deinceps procurandi.

Tessera.

Domine patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Matth. 18.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de homine peregre proficiscente, vocante servos suos, & varia talenta tradente, quam S. Matthæus c. 25. describit sequentibus verbis: *Homo proficiscens vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem, et profectus est statim. Abiit autem, qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, et lucratus est alia quinque. Similiter, et qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam Domini sui. Post multum vero temporis venit Dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis, et accedens, qui quinque talenta acceperat,*

perat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque super lucratus sum. Ait illi Dominus ejus: Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Accessit autem, & qui duo talenta acceperat, & ait: Domine duo talenta lucratus sum. Ait illi Dominus ejus: Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Accedens autem, & qui unum talentum acceperat: ait, Domine, scio, quia homo durus es, metis, ubi non seminasti; & congregas, ubi non sparsisti: & timens abii, & abscondi talentum tuum in terra, ecce habes, quod tuum est. Respondens autem Dominus ejus, dixit ei: Serve male, & piger, sciebas, quia meto, ubi non semino, & congrego, ubi non sparsi; oportuit ergo committere pecuniam meam Nummulariis, & veniens ego recepissem utique, quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo talentum, & date ei, qui habet decem talenta; Omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei autem, qui non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus, & stridor dentium.

Confidera II. Qualem exitum habuerit negligentia servi, qui talentum suum abscondit; qualem e contrario illorum diligentia, qui totidem alia talenta lucrati sunt.

Confidera III. Si tibi optio daretur, alterutram horum servorum sortem eligendi, an non potius cum diligentibus operari, atque adeo simile a Domino præmium exspectare, quam cum pigro illo servulo talentum defodere, & tam gravem tibi accersere pœnam malles? Vide ergo quid hactenus egeris, & deinceps saltem in meliorem partem te resolve. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Qualia sint talenta, quæ tibi a Domino

nio tuo concredita sunt ; nimirum omnia illa media, quæ tibi sunt in ordine ad tuam proximique salutem procurandam concessa, qualia sunt ex naturalibus quidem, ingenium, scientia, vires corporis, &c. ex supernaturalibus vero vocatio ad religionem, gratia vocationis, exercitia virtutum juxta instituti normam suscepta &c.

Considera II. Quam præclara sint hæc talenta, sive dantis charitatem in vocatione, sive accipientis vilitatem, & ingratitudinem, sive ipsorum talentorum propriam excellentiam, & dignitatem; sive lucrum per illa faciendum, scilicet tuam, proximique salutem, sive denique præmium a Domino ob fidelem administrationem offerendum consideres.

Considera III. Si ab iis, qui tam exigua talenta acceperunt, tam severa ratio exigitur, e contrario autem tam amplum fidelis servitii præmium promittitur, quamtum tu, si tam præclara talenta male impenderis, pœnam, indignationemque timere; aut quantam, si bene collocaveris retributionem a DEO exspectare possis; quamque adeo novos animos concipere debeas, ad eadem talenta, quam optime poteris, in tuam proximique salutem impendenda. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quis sit modus ille optimus prædicta talenta collocandi; nimirum si nihil aliud cogitaveris, locutus, aut operatus fueris, quam quod DEUS vult, quo modo vult, & quia vult ; id est, si semper occupatus sis in iis rebus, quas obedientia præscribit ; sed & modum, qui tibi vel a Superioribus, vel a regula præscribitur, sedulo observaveris; & nihil aliud in tali exercitio, quam solum DEI beneplacitum ultimate quæsieris.

Considera II. Quam facilis sit hic modus, sive illum in se, sive auxiliorum a DEO offerendorum copiam, & efficaciam, sive sociorum cooperantium exempla, sive præmii promissi magnitudinem consideres.

Con-

Confidera III. Quid te potiſſimum ab hoc modo adhibendo hactenus impedierit, & quomodo vel nunc tale impedimentum toto animi conatu removere velis. Colloquium ad Chriſtum repetendo aſſidue tum illud Davidis Pſalm. 115. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* tum illud ſervi, Matth. 18. *Domine, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi*. Vide, ſi placet, Ambroſii Spinolæ p. 2. Medit. 185. fol. 486.

Legatur ex lib. 1. de imit. c. 25. & illa maxime verba bene perpendantur: igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum in brevi recipies, nec erit tunc amplius timor, aut dolor in finibus tuis? Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imo perpetuam lætitiam invenies.

Pro prima Die.

MEDITATIO II.

Scopus.

Seria deteſtatio peccatorum antiquorum, et vitæ novæ incboatio.

Punctum I.

Confidera I. Parabolam de filio prodigo, quam D. Lucas c. 15. ſequentibus verbis deſcribit: *Homo quidam habuit duos filios, et dixit adoleſcentior ex illis Patri: Pater, da mihi portionem ſubſtantiæ, quæ me contingit. Et diviſit illis ſubſtantiam; Et non poſt multos dies congregatis omnibus adoleſcentior filius peregre profectus eſt in regionem longinquam, et ibi diſſipavit ſubſtantiam ſuam vivendo luxurioſe. Et poſtquam omnia conſummaſſet, facta eſt fames valida in regione illa, et ipſe cœpit egere. Et abiit, et adhæſit uni Civium regionis illius, et miſit illum in villam ſuam, ut paſceret porcos. Et cupiebat implere ventrem ſuum de ſiliquis, quos porci manduca-*

ducabant; et nemo illi dabat. In se autem reversus dixit: quanti mercenarii in domo Patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereo! surgam, et ibo ad Patrem meum, et dicam ei: Pater peccavi in Cœlum; et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus; fac me sicut unum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad Patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum Pater ipsius, et misericordia motus est, et accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum. Dixitque ei Filius: Pater peccavi in Cœlum, et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus: Dixit autem Pater ad servos suos: Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes ejus: et adducite vitulum saginatum, et occidite, et manducemus, et epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est. Et cœperunt epulari. Erat autem filius ejus senior in agro, et cum veniret, et appropinquaret domui, audivit Symphoniam, et chorum: et vocavit unum de servis, et interrogavit, quid hæc essent? Isque dixit illi: Frater tuus venit, et occidit Pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. Indignatus est autem, et nolebat introire. Pater ergo illius egressus cœpit rogare illum. At ille respondens, dixit Patri suo: Ecce tot annis servio tibi, et numquam mandatum tuum præterivi, et numquam dedisti mihi hædum, ut cum amicis meis epularer: sed postquam filius tuus hic, qui devoravit substantiam etiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi: Fili tu semper mecum es, et omnia mea tua sunt: epulari autem, et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est.

Considera II. Quam bene tota hæc Parabola tibi conveniat, imo quot partibus tua stultitia Parabolici hujus filii stultitiam excedat, sive Patrem, quem reliquisti, consideres, sive substantiam, quam dissipasti, puta, inspirationes, auxilia supernaturalia, virtutes, gratiam, merita, &c. attendas; sive meretrices; qui-

quibus adhæsisti, scilicet mundanas, & carnales cupiditates perpendas, sive ipsorum peccatorum, quæ toto discessus tui tempore commisisti, multitudinem, ac gravitatem spectes.

Considera III. Quem fructum dx omnibus hisce peccatis tuis reportaris, an non æqualem filio prodigo? ut scilicet perpetua fame, & concupiscentia turpium voluptatum cruciatus fueris, & his ipsis voluptatibus velut siliquis porcorum animum tuum pascere desideraris, nec tamen umquam per illas satiari potueris, sed exclamare cum Salomone coactus sis Eccl. 2. *Cumque convertissem me ad universa opera, quæ fecerunt manus meæ, & ad labores, in quibus frustra sudaveram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi*. Vide ergo, an non æquum sit, ut cum filio prodigo in te reversus dicas: *Quanti mercenarii* (id est, Religiosi aut Clerici DEO fideliter servientes) *in domo Patris mei abundant panibus* (id est, veris & solidis consolationibus) *ego autem hic fame pereo. Surgam, & ibo ad Patrem meum, &c.* Colloquium ad SS. Patronos, ut facilem tibi ad Patrem accessum suis Suffragiis obtineant.

Punctum II.

Considera I. Quanto cum gaudio, & charitate rediens filius prodigus a Patre suo exceptus sit, nam 1. Misericordia motus est. 2. Accurrit. 3. Cecidit super collum ejus. 4. Osculatus est eum. 5. Stolam, & calceamenta proferri jussit. 6. Convivio pingui eum adhibuit. 7. Symphoniam instrui præcepit. 8. Contra fratris invidiam, & murmurationem defendit, quæ omnia manifesta sunt indicia singularis lætitiæ ex tali reditu conceptæ.

Considera II. Quam multis partibus felicior reditus tuus sit futurus, maxime si stolam gratiæ, quam tibi circumdabit; convivium securæ mentis, aut etiam Eucharistiæ, ornamenta cœlestium donorum, quæ tibi paravit &c. perpendas; quanto majus item gaudium

non

non tantum cœlesti Patri, & Christo, B. V. & Sanctis, sed etiam Domesticis, Externis, Defunctis, & tibi ipsi ex tali tua reversione sit exoriturum, ut vere applicari possit illud Luc. 1. *Multi in nativitate ejus* (& conversatione) *gaudebunt*.

Considera III. Quantos stimulos hæc omnia tibi addere possint, & debeant ad hoc propositum tuum quam celerrime, perfectissimeque exequendum, ut, qui hactenus tantam, quantam in te erat, tristitiæ materiam Deo, SS. & proximo obtulisti, deinceps offensam talem multiplicato gaudio compenses. Colloquium ad B. V. illud S. Augustini cum lacrymis usurpando: *Per te accessum habeamus ad filium, o benedicta inventrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis, ut per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostræ corruptionis, & humilitas DEO grata nostræ veniam impetret vanitati.*

Punctum III.

Considera I. Quam grato animo Filius hic prodigus tantum Patris sui beneficium, & favorem agnoverit, quanta charitate deinceps eum prosecutus sit; si enim juxta Christi sententiam Luc. c. 7. cui plus dimittitur, plus diligit, quantum diligere debebat, cui tam multum remissum est? quam cautus deinde fuerit in omnibus occasionibus vitandis, per quas prius seductus, & in tanta mala præcipitatus fuerat.

Considera II. Quanto magis tu hæc omnia præstare debeas, utpote qui, sicut plura longe, & graviora peccata commiseras, ita majus etiam in eorum remissione beneficium accepisti, atque adeo majorem quoque gratias agendi, & diligendi obligationem contraxisti.

Considera III. Quomodo huic tuæ obligationi satisfacere, & vel hinc occasionem, & causam perfectissimæ vitæ instituendæ sumere velis. Colloquium ad Christum, & æternum Patrem illud frequenter repetendo: *Pater, peccavi in cælum, & coram te, jam non sum dignus*

dignus vocari filius tuus. Vide Spinolam p. 2. Med. 163. fol. 420.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 5. & illa verba maxime bene perpendantur: nihil sic timeas; sic vituperes, & fugias, sicut peccata tua, quæ magis displicere debent, quam quælibet rerum damna.

MEDITATIO III.

Pro prima Die.

Seu

Si magis placet, Consideratio de Radice peccatorum, seu Concupiscentia.

Scopus.

CONCUPISCENTIÆ ERADICANDÆ PROPOSITUM.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de divite, horrea ædificante, quam S. Lucas c. 12. sequentibus verbis describit: *Hominis cujusdam divitis uberes fructus agere attulit: et cogitabat intra se dicens: Quid faciam, quia non habeo, quo congregem fructus meos? et dixit: Hoc faciam, destruam horrea mea, et majora faciam: et illuc congregabo omnia, quæ nata sunt mihi, et bona mea, & dicam animæ meæ: Anima habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi DEUS: Stulte hac nocte animam tuam repetent a te: quæ autem parasti, cujus erunt?*

Considera II. Quis sit Scopus per hanc parabolam a Christo intentus; videlicet, ut doceret, quam vana esset omnis temporalium bonorum concupiscentia, quamque adeo totis viribus e corde ejicienda, ideo enim

mox

mox poſt abſolutam parabolam adjecit: ſic eſt, qui ſibi theſaurizat, & non eſt in Deum dives.

Conſidera III. An non in te quoque fuerit ſimilis hactenus concupiſcentia, pro qua adimplenda tot inanes inutileſque ſolicitudines geſſeris; an non illis merito annumerari potueris, de quibus S. David Pſ. 38. dixit, *Univerſa vanitas omnis homo vivens; in imagine pertranſit homo, ſed et fruſtra conturbatur; theſaurizat, et ignorat cui congregabit ea?* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Quantorum malorum radix fuerit huic diviti concupiſcentia, & abundantia bonorum, & voluptatum temporalium; nimirum omnium illorum vitiorum, quæ ex otio, conviviis, nimio potu, & cibo oriri ſolent.

Conſidera II. An non ſimiles effectus in te quoque produxerit hujus vel illius rei, quam tam inordinate hactenus appetiiſti, concupiſcentia? an non omnium aut plerorumque vitiorum, & imperfectionum tuarum cauſa, & origo extiterit? Unde bella, et lites in vobis; nonne ex concupiſcentiis veſtris, quæ militant in membris veſtris.

Conſidera III. Neminem in domo tua patereris, qui pacem turbaret inter domeſticos, variaque & gravia tibi, ac illis damna crearet; an non æquiſſimum ſit, ut tam noxiam tibi concupiſcentiam ex animo tuo penitus ejicias, memor ſapientiſſimæ illius doctrinæ ab Auctore lib. de imit. 3. c. 27. datæ his verbis. Juvat igitur, non quælibet res adepta, ſed deciſa ex corde radicitus. Crede ergo dictum tibi a DEO, quod olim Sara Gen. 21. Abrahamo dixit: Ejice ancillam hanc (concupiſcentiam) & filium ejus (id eſt inordinatum amorem) Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Conſidera I. Quo potiſſimum medio DEUS hunc

divitem à concupiscentia sua avertere conatus sit, nimirum illis verbis, *Stulte hac nocte animam tuam repetent à te, & quæ parasti, cujus erunt?* quasi diceret, Cur fili mi quæris vanitatem, & mendacium, & non potius desideras verum & æternum bonum, cur siti animæ tuæ extinguendæ eligis guttam modicam ex lacuna sordidarum voluptatum haustam, & non potius os animæ tuæ fonti vivo, & puteo aquarum viventium applicas? cur amas bona, quæ quotidie peribunt, & cum quibus & tu peribis millies; & non potius amas æternum bonum, ut æternum beate vivas, & interim bene vivas? Cur amas bona, quæ indigent bono, & non potius diligis bonum, quod affluit bonis? cur amas bona, quæ nolunt a te amari, & non potius amas eum, quem omnia volunt amare? Cur amas formas, quæ te deformant, & non potius amas eum, quem si amaveris, faciet te formosum? Cur amas bonum, quod si alius amet, invides, aut irasceris, & non potius amas bonum, quod, ut omnes ament, optabis, & gaudebis?

Considera II. Quam efficax sit hoc medium, uti præter alios multos expertus est Rollandus, qui postquam diem integrum in deliciis consumpsisset, tandem noctu ad se reversus cogitavit: & quid mihi relictum est ex his omnibus gaudiis, quæ hodie percepi? an non, quod de die hoc modo sentio, idem olim de tota vita judicaturus sum? Cur ergo, o anima, vagaris per creaturas, quærens bona animæ, & corporis? quære unum bonum, in quo est omne bonum, & sufficit; dixit, & sequenti die Religionem ingressus est.

Considera III. Quomodo tu quoque idem medium adhibere velis, & vel hodie ita omnibus renuntiare, ut cum sanctis Apostolis dicere possis illud Matth. 19. *Ecce nos reliquimus omnia etc.* Colloquium ad Christum frequenter illud S. Augustini l. 10. c. 27. repetendo, *Sero te amavi, pulchritudo tam antiqua, et bona, sero te amavi. Ecce tu intus eras, et ego foris, mecum eras, et tecum non eram.* Item illud S. Davidis Ps. 72. *Quid mihi est in cœlo, et a te quid volui*

super

super terram, DEUS cordis mei, & pars mea DEUS in æternum. Vide Spinolam p. 2. Medit. 153. fol. 392.

Legatur ex lib. de imit. 3. c. 32. & illa maxime verba bene perpendantur: Tene breve, & consummatum verbum: dimitte omnia, & invenies omnia; relinque cupidinem, & invenies requiem.

Pro prima Die.

MEDITATIO IV.

DE MORTE JUSTORUM ET PECCATORUM.

Scopus.

Propositum se bene præparandi ad mortem.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de servo vigilante, & Domini sui a Nuptiis redeuntis adventum exspectante, quam S. Lucas c. 12. sic describit: *Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus exspectantibus Dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut, cum venerit, & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes: Amen dico vobis, quod præcinget se, & faciat illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Etsi venerit in secunda vigilia, et in tertia vigilia venerit, & ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret Paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam. Ita & vos estote parati, quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet.* Vide itaque, quis Scopus a Christo per hanc Parabolam intentus sit; scilicet ut nos adhortaretur, ad mortis horam semper ob oculos habendam, atque adeo

omnia illa media adhibenda, quæ ad vitam sancte feliciterque claudendam conducere possunt.

Considera II. Quidnam sit, quod potissimum in servo Parabolico Christus requisivit, & laudavit; nimirum *vigilare*, id est, non somnolenter officia ad verum DEI servum, id est Sacerdotem, spectantia obire. 2. *Quoad lumbos succinctum stare*; id est, omnes carnis concupiscentias, quæ a perfectione potissimum impediunt, per mortificationem refrenare. 3. *Lucernas ardentes in manibus tenere*; id est, totam vitam suam sanctissimo DEI beneplacito (quod juxta Davidem Ps. 118. est lucerna pedibus nostris, & lumen semitis nostris, conformare.

Considera III. Quomodo hæc omnia hactenus observaveris, & observare deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quale præmium Christus promiserit servo vigilanti; nimirum quod beatus sit futurus, & super omnia bona constituendus.

Considera II. Quænam sit illa beatitudo, quænam bona, super quæ constituetur talis servus; nimirum; illa, de quibus Apostolus 1. ad Cor. 2. dixit, Quod nec oculus ea viderit, nec auris audiverit, nec in cor hominis adscenderit. Illa item, de quibus S. David Ps. 16. dixit: *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.*

Considera III. Quam dignum sit hoc præmium, ut propter illud omnia supra dicta capita exactissime impleas, & observes; maxime si perpendas, quam multo difficiliora obsequia exhibeant filii hujus sæculi, ut præmium longe minus, & beatitudinem tantum apparentem, paucisque annis duraturam obtineant; an non vel horum exemplo ad fidelis servi officium perfecte præstandum te excitabis, illudque S. Augustini olim efficaciter propositum objicies: *Potuerunt isti, et ista, et ego non potero*; an non & illud Naamo a servis suis 4. Reg. 5. dictum applicabis, paucis mutatis, & dices: *Si rem grandem tibi dixisset DEUS, certe facere debue-*

debueras; quanto magis, quia nunc dixit tibi: Vigila, sint tui lumbi præcincti, & lucernæ ardentes in manibus tuis? Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quid in eadem Parabola Christus dixerit de servo, qui dicens in corde suo: Moram facit Dominus meus venire: cœpit percutere servos, & ancillas, & edere, & bibere, & inebriare &c. nimirum quod Dominus ejus in die, qua non sperat, & hora, qua nescit, veniet & dividet eum, partemque ejus cum infidelibus ponet.

Considera II. Quam gravis pœna in dictis verbis comprehensa sit; quid enim est dividi a DEO, quam pœnam damni incurrere, & a beatitudine summa separari? quid est partem cum Infidelibus accipere, nisi cum his pœnam sensus peccatis actualibus debitam sustinere?

Considera III. Si pœna hæc tanto major est in illo servo, qui magis voluntatem Domini cognovit, frequentiusque a Domino ad vigilantiam excitatus est, pluribusque mediis ad tale officium præstandum instructus, majoribusque præmiis propositis animatus; quantam pœnam exspectare, & timere debeat Sacerdos, qui tot inspirationes, tot auxilia, tot promissa eumdem in finem accepit? an vere vapulabit multis, si vigilantiam negligat, & alia fidelis servi officia oscitanter persolvat? Vide ergo, quid hactenus egeris, & agere deinceps velis. Colloquium ad Christum cum convenientibus affectibus. Vide Spinolam p. 2. med. 156. fol. 400.

Legatur ex lib. 1. de imit. c. 23. & illa præcipue verba bene perpendantur: Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disposuit. Stude nunc taliter vivere, ut in hora mortis valeas potius gaudere, quam timere.

Pro secunda Die.

MEDITATIO I.

DE JUDICIO EXTREMO.

Scopus.

Propositum DEO satisfaciendi, antequam rationem ultimam exposcat.

TEssera: Domine patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Matth. 18.

Punctum I.

Considera I. Parabolam Regis, qui voluit rationem ponere cum servis suis, quam S. Matthæus c. 18. sic describit: *Assimilatum est regnum cælorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis, & , cum cepisset rationem ponere, oblatus est ei unus, qui debebat ei decem millia talenta. Cum autem non haberet, unde redderet, jussit eum Dominus ejus venumdari, & uxorem ejus, & filios, & omnia, quæ habebat, et reddi. Procidens autem servus ille, orabat eum, dicens: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Misertus autem Dominus servi illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis, qui debebat ei centum denarios, et tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod debes. Et procidens conservus ejus rogabat eum, dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in carcerem, donec redderet debitum. Videntes autem conservi ejus, quæ fiebant, contristati sunt valde, et venerunt, et narraverunt Domino suo omnia, quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum Dominus suus: et ait illi: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui,*

sicut

sicut et egò tui misertus sum? Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet universum debitum. Considera, inquam, quis sit Scopus hujus Parabolæ; scilicet, ut frequentius animo volvamus, quam severe olim ratio a nobis sit exigenda, atque adeo in hac vita mature DEO satisfacere studeamus.

Considera II. Quam timendus sit ille dies, in quo dicta ratio a nobis exigetur, sive Rex ipse rationem exigens spectetur, utpote, qui est infallibilis propter potentiam; inflexibilis propter justitiam; infugibilis propter potentiam, sive objectum, de quo exigetur ratio, consideretur, quod includit omnem cogitationem, verbum & opus: sive sententia attendatur, quæ est irrevocabilis, sive denique ipsa pœna per sententiam decreta perpendatur, quæ etiam pro levibus culpis inflicta superat omnem pœnarum, & tormentorum in hoc mundo infligi solitorum acerbitatem.

Considera III. Si juxta Christi effatum apud S. Lucam cap. 12. omni, cui multum datum est, multum quæretur ab eo, & cui commendaverunt multum, plus petent ab eo, quam difficilem rationem sit habiturus, cui tam multa, ac singularia beneficia, tam pretiosa talenta, tam præclaræ ad sancte vivendum occasiones, tam multa ad proximo benefaciendum media a DEO sunt oblata. Vide proin, quam æquum sit, ut tu quoque salutarem hujus judicii timorem concipias; & quidquid ad moderandum hunc timorem conducere potest, studiose adhibeas. Colloquium ad SS. PP. rogando, ut in illo potissimum rationis reddendæ actu tibi assistere dignentur.

Punctum II.

Considera I. Quo potissimum medio servus iste Evangelicus remissionem sui debiti obtinuerit a Domino; nimirum procidens dixit: Domine patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.

Considera II. Quo modo alterum quoque caput addere debuisset servus iste; videlicet ut & ipse misereretur conservi sui, & debitum remitteret, quod, quia non præstitit, iratus Dominus tradidit eum tortoribus, quoad usque redderet universum debitum.

Considera III. Quam apta sint hæc media ad ips m etiam Deum placandum; quamque adeo sedulo illa a te adhiberi deinceps debeant. Colloquium ad B. V. illud præcipue usurpando: Domina nostra, Mediatrix nostra; Advocata nostra: tuo Filio nos commenda, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos repræsenta.

Punctum III.

Considera I. Quid sit omnia reddere, uti ad exemplum servi in prioribus punctis facturum te proposuisti; nimirum præteritas negligentias novo fervore, & extraordinario perfectionis consequendæ studio compensare.

Considera II. Quantum gaudium per talem fervorem DEO, Sanctis, tibi, Religioni, aut Ecclesiæ, fratribus tuis, imo, & ipsis animabus purgatorii, pro quibus magnam operum tuorum partem a te offerri credo, creaturus sis; quamque adeo potens motivum habeas ad hunc fervorem maximo quo poteris, animi conatu suscipiendum, atque continuandum.

Considera III. Quam præclaras item occasiones habeas, eumdem hunc fervorem ipso opere demonstrandi, hoc maxime tempore, quo & DEUS paratus est efficaciora, & plura tibi auxilia elargiri, & domestici tui novum a te fervorem, & meliora vitæ sanctæ exempla exspectant. An non ergo dices cum S. Paulo ad Philipp. 3. *Fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem, quæ quidem retro sunt obliviscens, ad ea vero, quæ sunt priora extendens me ipsum, ad destinatum persequor ad bravium supernæ vocationis DEI in Christo JESU*. Colloquium ad Christum illud cum Davide Ps. 142. assidue repetendo: *Domine non intres in judicium cum servo tuo &c.* Item illud Ps. 78. *Domine*

ne

ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes (& debitores) *facti sumus nimis. Adjuva nos Deus salutaris noster, & propter gloria nominis tui Domine libera nos, & propitius esto peccatis nostris*. Vid. Spinolam p. 2. med. 120. fol. 303. Legatur ex lib. 3. de imit. c. 14. & illa verba bene perpendantur. Sto attonitus, & considero, quia cœli non sunt mundi in conspectu tuo. Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Pro Die secunda.

MEDITATIO II.

DE PURGATORIO.

Scopus.

PRopositum liberaliter succurrendi animabus defunctis, ut, qua mensura mensus fueris, eadem Deus remetiatur tibi.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de villico iniquitatis, quam Lucas c. 16. sic narrat. *Homo quidam erat Dives, qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius, & vocavit illum, & ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ! jam enim non poteris villicare. Ait autem Villicus intra se: Quid faciam, quia Dominus meus aufert a me villicationem: fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam, ut, cum amotus fuero a villicatione, recipiant me in domos suas. Convocatis itaque singulis debitoribus Domini sui, dicebat primo: Quantum debes Domino meo? at ille dixit: centum cados olei. Dixitque illi: accipe cautionem tuam, & sede cito, scribe quinquaginta. Deinde alii dixit: Tu vero quantum debes? qui ait; Centum tritici coros. Ait illi: Accipe litteras tuas, & scribe octoginta*. Considera inquam, quis sit villicus iste

iste iniquitatis, nimirum homo, qui in administratione villicationis animæ suæ varias culpas veniales admisit, ideoque post mortem suam, quo tempore facultas villicandi, & merendi sublata est, rationem omnium suorum operum dare cogitur, & a villicatione amovetur.

Considera II. Si etiam justus septies in die cadit, quoties credibile sit, te hactenus lapsum fuisse in venialia saltem peccata, quamque adeo merito gravem pœnam timere possis in purgatorio subeundam.

Considera III. Si minima etiam purgatorii pœna omnium tormentorum, quæ in hac vita infligi possunt, gravitatem longissime superat; quantum timorem te concipere par sit ob tot peccata venialia admissa, quibus unam ex majoribus ejusdem purgatorii pœnis es promeritus, quamque adeo solicite prospicere debeas de mediis, quibus tam gravi pœnæ, si non omnino, majori saltem ex parte eximere te possis. Colloquium ad SS. PP. eos denuo in amicos Patronos eligendo, ut, cum defeceris, recipiant te in æterna tabernacula.

Punctum II.

Considera I. Quo medio usus sit Parabolicus iste villicus, ut se pœnæ a Domino suo ob villicationem male gestam infligendæ subduceret; nimirum debitores sui Domini convocavit, eosque per expunctionem partes debiti amicos sibi fecit.

Considera II. Quanto præclarior tibi occasio offeratur simile medium adhibendi, & amicos longe potentiores simili officio faciendi; scilicet animas defunctorum liberando a suis pœnis, ut illæ vicissim pro te intercedant, efficiantque, ut vel omnino liber existas a gravissimis illis pœnis purgatorii, vel certe non nisi brevissimo tempore ibidem crucieris.

Considera III. Quam efficax semper hoc medium a piis, & religiosis personis sit habitum, quamque frequenti etiam experientia confirmatum, ita ut passim opinio jam invaluerit, vix ullum æque proficuum medium

dium esse ad pœnas illas evitandas, quam misericordiam dictis animabus impensam, cum ipse Servator dixerit Lucæ 6. eadem mensura, qua mensi fuerimus, nobis remensum iri. Quanto proin studio deinceps illud adhibere & debeas, & velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quomodo misericordiam erga animas potissimum demonstrare possis; scilicet si frequenter indulgentias, & sacrificia ipsis applices; si omnem vel potiorum operum tuorum fructum satisfactorium, aliis non obligatum, exemplo S. Gertrudis iisdem liberaliter transcribas; vel si exemplo pii cujusdam Religiosi omnia sacrificia, & preces post mortem pro te offerendas, quantum in te est, ipsis a Deo applicari humiliter petas.

Considera II. Si villicus iste parabolicus tantopere sibi obstrinxit Domini sui debitores, quando partem tam exiguam debiti eorum expungere eos jussit; quanto magis tu tibi animas defunctorum obstricturus sis, si per supradictos, aut alios similes modos non partem dumtaxat, sed totum debitum, & quidem tam grave, ipsisque tam onerosum expunxeris: quantam proinde benevolentiam & in hac, & in altera vita ab illis exspectare possis.

Considera III. Quo modo hos modos, aut alios similes adhibueris, aut certe adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum cum protestatione, te ideo potissimum animabus illis succursurum, quod ab ipso didiceris, omnem charitatem, quæ uni ex minimis impensa fuerit, ipsi exhibitam censeri. Vide Spinolam p. 2. medit. 165. fol. 425.

Legatur ex lib. de imit. 3. c. 12. & illa præcipue verba bene perpendantur: Si dixeris, te non posse multa pati, quomodo tunc sustinebis ignem purgatorii? de duobus malis minus est semper eligendum.

Pro

Pro secunda Die.

MEDITATIO III.

DE CUSTODIA SENSUUM.

Scopus.

Perfecta sensuum externorum mortificatio.

Punctum I.

Considera I. Egregiam illam parabolam, quam olim S. Franciscus proposuit, dum dixit, Virginem fuisse, quæ unicam habuerit gemmam summo tamen pretio æstimatam, ad quam ab ipsa obtinendam primo pictor quispiam varias imagines; subinde Musicus suavem concentum; tum coquus sapidissimos cibos; post hunc Pharmacopola pretiosos suffitus & odores; & tandem formosissimus juvenis suos amplexus obtulerint; qui tamen omnes repulsam passi sint, utpote qui rem vanam, & vix momento duraturam in pretium spopondérint. Verum cum post hos Rex aliquis potentissimus, sapientissimus, pulcherrimusque suas illi nuptias promitteret, si gemmam illi offerret; hunc enim vero dignissimum suæ gemmæ possessorem censuit, promptissimeque illi gemmam obtulit.

Considera II. Quod judicium tulisses de hac Virgine, si ab ullo ex prioribus quinque Amasiis se persuaderi passa esset ad gemmam suam tam pretiosam pro tam vili munere offerendam: an non stultissimam judicasses?

Considera III. An non tu hactenus simile quid egeris? Quid aliud enim hæc Virgo, nisi animam tuam? quid aliud gemma, nisi voluntatem tuam, aut amorem? quid aliud quinque illi Amasii, nisi quinque sensus tuos repræsentant? vide ergo, a quo hactenus, & quoties persuaderi te passus sis, ut voluntatem tuam,

atque

atque consensum traderes, ne modica, quam ille offerebat, voluntate carere deberes; vel nunc ergo stultitiam tuam corrige, & deinceps blanditias sensuum tuorum contemnere disce. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Considera I. Quam libenter renunciare debeas voluptatibus sensuum, utpote quæ viles, fluxæ, vanæ, & noxiæ sunt, quod pulchre videtur indicasse Thomas Kemp. lib. de imit. 1. c. 20. dum dixit: *Quid potes alibi videre, quod hic non vides? ecce cœlum, & terram, & omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta*. Quasi diceret, quemadmodum partus ab ipsa Matre varias qualitates accipit, ita voluptates omnes ab elementis velut Matre varias itidem qualitates acceperunt; a terra quidem vilitatem, ab aqua fluibilitatem seu brevitatem, ab aere vanitatem, ab igne virtutem nocendi corpori, & animæ.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva ad persuadendum quemvis, ut omnibus sensualibus voluptatibus renunciet, omnemque suum amorem in Regem in Parabola supra posita descriptum transferat.

Considera III. Quomodo tu hactenus hac in parte te gesseris, & deinceps gerere velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quis sit Rex ille, cui Virgo nostra Parabolica gemmam suam obtulit; nimirum Deus, qui omnes qualitates in Rege illo descriptas perfectissime continet, ita ut jure de illo usurpare possit illud Sap. c. 7. *Omnia bona venerunt mihi pariter cum illo, & innumerabilis honestas* (atque voluptas) *per manus illius*.

Considera II. Quam dignus sit Rex iste, ut gemmam voluptatis, aut amoris tui eidem offeras, cum in eo velut fonte reperias abundantissime id omne, quod

a sen-

a sensibus tuis, & creaturis velut eorum objectis exspectare poteras.

Considera III. Quomodo proin Deum omnibus his sensualibus voluptatibus præponere, & in has, aut similes voces prorumpere in omni tentatione sensuali velis: *Quis ut Deus? Deus meus et omnia, quid mihi est in cœlo, & a te quid volui super terram?* Colloquium ad Christum cum convenientibus affectibus, maxime illud S. Bernardi assidue repetendo: *JESU dulcedo cordium, fons vivus, lumen mentium, excedens omne gaudium, & omne desiderium.*

Legatur ex lib. 3. de imit. c. 21. & illa maxime verba bene perpendantur: Non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona, omnemque creaturam transcendat. Item: Quærant alii pro te aliud, quodcumque libuerit; mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu DEUS meus, spes mea, salus æterna.

Pro secunda Die.

MEDITATIO IV.

DE INFERNO.

Scopus.

Horror peccati mortalis, & voluptatum cum zelo alienæ Salutis.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de divite Epulone, quam S. Lucas c. 16. sic describit: *Homo quidam erat dives, qui induebatur purpura, et bysso, et epulabatur quotidie splendide. Ee erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus ulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis; et nemo illi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant ulcera*

ulcera ejus. Factum est autem, ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem dives, & sepultus est inferno. Elevans autem oculos suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu ejus: et ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili recordare, quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris: & in his omnibus, inter nos, & vos magnum chaos firmatum est: ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. Et ait: Rogo Pater, ut mittas eum in domum Patris mei, habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: Habent Moysen, & Prophetas; Audiant illos. At ille dixit: Non, Pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent. Ait autem illi: si Moysen, et Prophetas non audiunt, neque, si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Considera, inquam, quantas hic Epulo pœnas illo in loco patiatur, quas breviter, sed nervose descripsit, qui dixit, in inferno esse omni boni abscentiam, omnis mali præsentiam, omnis mali indesinentiam.

Considera II. Quas ob causas in tantum malum inciderit dictus æpulo; nimirum, quia bona recepit in vita, id est, quia illicitis voluptatibus fruendis vitam suam totam impendit.

Considera III. Quam stulta hæc fuerit mercatio, qua pro momentanea voluptate empta sunt tam gravia, æternaque mala; an non jure merito dives hic cum Jonatha; Reg 34. exclamare potuerit: *Paululum gustavi mellis, & ecce morior*; & quidem in æternum. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Considera I. Si Epulonem hunc aliquis a pœna hac sua

ſua inexplicabili liberaſſet, quanto amore in hunc ſuum Redemptorem rapiendus fuiſſet; ut ſi ei optio facta eſſet a DEO, vel in inferno manendi per æternitatem, vel redeundi ad nos, & centum annis in ſeveriſſima, qualem nullus hominum in terris umquam fecit, pœnitentia perſeverandi, quam beatum ſe judicaturus, & quam prompto animo poſteriorem hanc partem accepturus fuiſſet.

Conſidera II. Cum tu quoque toties Deum mortaliter forte offenderis toties infernum merueris, & tamen commeritas in inferno pœnas non luas, an non perinde hoc beneficium æſtimare debeas, ac ſi reipſa in inferno poſitus ex eodem extractus fuiſſes? an non ergo vel ex hoc ſolo capite DEUM ſumme amare, omniaque adverſa, & difficilia prompte, alacriterque in conſideratione pœnæ hujus commeritæ, & condonatæ tolerare debeas?

Conſidera III. Quid potiſſimum tibi hactenus difficile acciderit; quid item Sacerdos aliquis damnatus, ſi liberationem ſperare poſſet, de tua hac difficultate ſentiret; quam levem eam duceret, etiamſi millies, & centies millies gravior, & diuturnior eſſet, adeoque ab alieno ſapere, & aliena calamitate tuas ærumnas leviter ferre diſce. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Conſidera I. Quam ſolicitus fuerit hic Epulo, ne fratres ſui veniant in hunc locum tormentorum, quamque adeo ſuppliciter ab Abrahamo petierit, ut mitteret Lazarum in domum Patris ſui.

Conſidera II. Si carnalis affectio, & propinquitas tantum valuit, quantum in te efficere debeat ſpiritualis fraternitas, utpote qui eodem cum peccatoribus ſanguine, Chriſti videlicet, es ſpiritualiter regeneratus; imo & ratione vocationis tuæ arctiorem ipſius etiam Paternitatis ſpiritualis conjunctionem es nactus.

Conſidera III. Si ipſi huic Epuloni conceſſa eſſet a DEO facultas ad ſuos remeandi, eoſque alloquendi, & ju-

juvandi, quam potentibus argumentis eos ad odium peccati, & voluptatum, ad horrorem inferni, ad amorem, & timorem Dei hortaturus; quam nulli labori parsurus fuisset in eorum salute promovenda &c. Quanto magis ergo hæc eadem tu præstare debeas, utpote cui non concessa dumtaxat facultas est, cognatos hos tuos, & filios spirituales alloquendi, & adjuvandi, sed etiam tam copiosa auxilia offeruntur, ut tale officium majori cum fructu iisdem exibere possis. Colloquium ad Christum cum congruis affectibus. Vide Spinolam p. 2. Med. 167. fol. 429.

Legatur ex lib. 1. de imit. c.24. & illa præcipue verba bene perpendantur: Disce nunc in modico pati, ut tunc valeas a gravioribus liberari. Hic primo proba, quid possis postea, si nunc tam parum valeas sustinere? si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet?

Pro tertia Die.

MEDITATIO I.

DE REGNO CHRISTI.

Scopus.

Perfecta Christi Imitatio.

TEssera: Qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Joan. 8.

Punctum I.

Considera I. Parabolam a S. Ignatio in lib. exercitiorum propositam de Rege, qui omnes suos subditos ad bellum contra hostes evocavit, ea tamen conditione, ut tempore quidem belli eodem victu, vestitu, aliisque rebus, quo ipse usus fuerat, utantur, sed in jisdem laboribus, & vigiliis, & casibus ceteris cum eodem persi-

stant, post finitum vero belli tempus participes fiant victoriæ, & felicitatis, prout laborum, & molestiarum socius quisque extiterit, uti fusius in libello exercitiorum S. Ignatii legere est.

Considera II. Quid respondere debeant subditi tali Regi; an non æquissimum sit, ut quisque promptissimo animo ad ejus signa convolet, paratissimumque se ad omnem ejus voluntatem offerat?

Considera III. Quanto promptius tu sub vexillum Christi confugere debeas, sive Ducis tui præstantiam, & dignitatem; sive hostium, contra quos certandum est, erga te odium, & crudelitatem; sive victoriæ, quam sperare sub tanto Duce justissime potes, nobilitatem; sive præmii tandem, & prædæ, quam ex tali victoria referes, magnitudinem perpendas. Colloquium ad SS. PP. gratulando de tam insigni victoria sub tali Duce obtenta.

Punctum II.

Considera I. Quænam sint potiores militis proprietates; nimirum deserere patriam, & amicos, indifferentem esse ad omnia loca, & officia; paratum esse ad omnia Ducis imperia exequenda, nulla inopia, difficultate, aut periculo terreri, contra hostes suos fortiter ac generose in conspectu Regis sui, & pro ejusdem gloria pugnare.

Considera II. Quam prompte ac perfecte hæc omnia milites hujus sæculi præstent; & quidem tam modico salario excitati, tam incerta spe prædæ, aut victoriæ allecti, tam infirmi ac humilis Ducis exemplo animati.

Considera III. Si isti talia poterant cum tam levibus auxiliis, & motivis, quanto facilius tu eadem exequi ac observare possis, tam potentis Regis præsentia animatus, tot auxiliis adjutus, & tantis præmiis excitatus. Vide ergo, quomodo hactenus has conditiones impleveris, aut certe deinceps implere velis. Colloquium ad B. V.

Pun-

Punctum. III.

Confidera I. Contra quem potiffimum hoftem militare fub Chrifti vexillo debeas; nimirum contra te ipfum ita enim ipfe Dux tuus indicaffe videtur, quando Math. 16. dixit? *Si quis vult poft me venire, abneget femetipfum, & tollat crucem fuam, & fequatur me.* Unde recte Thomas Kemp. lib. 1. c. 3. ait: *Hoc deberet effe negotium noftrum, vincere videlicet feipfum, & quotidie fe ipfo fortiorem fieri.* Et lib. 3. c. 53. *Si vere velit effe fpiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis, quam propinquis, & a nemine magis cavere, quam a feipfo. Si te ipfum perfecte viceris, cetera facilius fubjugabis. Perfecta victoria eft, de femetipfo triumphare.*

Confidera II. In quo confiftat hæc victoria; fcilicet ut perinde ac bello victi folent, totus fecundum arbitrium victoris, id eft, rationis tuæ, & DEI, vivas, quod præclare iterum indicavit Thomas Kemp. l. 3. cap. 53. cum in perfona Chrifti dixit: *Qui femetipfum fubjectum tenet, ut fenfualitas rationi, et ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor eft fui, et Dominus mundi.*

Confidera III. Quomodo hanc victoriam obtinere poffis; fcilicet iis mediis, quibus victoriæ corporales obtineri plerumque folent, quorum tria funt potiffima. Primum auxilium Divinum. Secundum Patrocinium certorum SS. maxime B. MARIÆ de Victoria. Tertium, generofa, & conftans hoftium aggreffio, & perfecutio, quam multum juvat Ducis præfentia repræfentata, memoria præmii victoribus promiffi, confideratio infamiæ, fervitutis, & crudelitatis incurrendæ, & fuftinendæ ab eo, qui hoftibus fuis in hoc certamine fuccubuerit. Vide itaque, quomodo tu hactenus hæc media arripueris, aut certe arripere deinceps velis. Colloquium ad Chriftum, eligendo eum in Ducem, & Sacramentum militare denuo dicendo.

Legatur ex l.3. de Imit. c.61. & illa præcipue verba bene perpendantur. Eia fratres pergamus fimul, JESUS erit nobifcum. Erit Adjutor nofter, qui eft Dux no-

ſter, & Præceſſor. En Rex noſter ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuat terrores, ſimus parati fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ noſtræ, ut fugiamus a cruce.

Pro tertia Die.

MEDITATIO II.

DE ABNEGATIONE OMNIS AMORIS INORDINATI ERGA RES CREATAS.

Scopus.

Studium dictæ Abnegationis.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de homine, qui volens turrim ædificare, non potuit perficere; quam ſic S. Lucas. c. 14. deſcribit. *Quis enim ex vobis volens turrim ædificare non prius ſedens computat ſumptus, qui neceſſarii ſunt, ſi habeat ad perficiendum, ne poſteaquam poſuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes, qui vident, incipiant illudere ei, dicentes, quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit conſummare?* Conſidera ergo primo quam bene per hominem hunc Sacerdotes deſignentur, utpote qui vi ſtatus ſui obligantur ad perfectionis turrim ædificandam.

Conſidera II. Quam præſtans ſit hæc turris Sacerdotalis perfectionis; ſive illius altitudinem ſpectes, quæ merito dicitur pertingere uſque ad cœlos; ſive firmitatem conſideres, quæ tanta eſt, ut portæ inferi non poſſint prævalere adverſus eam; cum enim perfectus homo Deum pro muro ſuo habeat, jure cum S. Davide Pſ. 26. exclamare poterit: *Si conſiſtant adverſum me caſtra, non timebit cor meum;* ſive candorem attendas, ob quem recte turris eburnea dici poteſt; ſive denique Incolas

colas ejuſdem, & theſauros perpendas, nempe Deum cum gratia, & virtutibus, meritiſque ſupernaturalibus, quæ in eadem velut tutiſſimo, & digniſſimo habitaculo reconduntur.

Conſidera III. Quantum beneficium tibi a Deo per ſacerdotii munus conceſſum ſit; dum per illud tibi tam copioſa media obtulit ad tam præclaram altamque turrim ædifidandam, quamque adeo prompte hæc media arripere, & totis viribus te ad turrim hanc ædificandam accingere debeas. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Conſidera I. Quodnam ſit fundamentum ad ædificationem talis turris neceſſarium; ſcilicet omnis amoris inordinati erga res creatas abnegatio; ita enim Chriſtus ipſe in fine hujus parabolæ indicaſſe videtur, dum dixit: *Sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ ſſidet, non poteſt meus eſſe Diſcipulus.*

Conſidera II. Quam convenienter hæc abnegatio fundamentum ſacerdotalis perfectionis ponatur; cum enim ex una parte perfectio ſacerdotalis in perfecta charitate DEI conſiſtat? ex altera vero parte, ut Thomas Kemp. l. 2. c 7. ait: *Dilectus tuus talis ſit naturæ, ut alienum non velit admittere, ſed ſolus velit cor tuum habere, & tamquam Rex in proprio throno ſedere*; facile patet, non poſſe Sacerdotem umquam ad perfectionem pervenire, niſi generoſe prius omnibus rebus creatis valedicat.

Conſidera III. Quomodo tu hactenus fundamentum hoc poſueris, aut ponere certe deinceps velis. Colloquium ad B. Virg.

Punctum III.

Conſidera I. Non ſatis eſſe ad turrim hanc ædificancan-

tandam, ut quis fundamentum posuerit, sed insuper requiri, ut tempus habeas ad perficiendum, id est, media convenientia eligat, & adhibeat, quorum auxilio reliquum perfectionis ædificium superexstruere, atque ad ipsum charitatis apicem perducere possit.

Considera II. Quæ sint illa media ad hunc finem tantopere necessaria; nimirum auxilii Divini humilis imploratio, B. V. & SS. Patronorum summa veneratio, seria DEO soli serviendi resolutio, profunda, sibique semper diffidens demissio, & constans denique propositorum executio.

Considera III. Quam parum hactenus tu hos sumptus comparare studueris; & quam juste ob eorum defectum illudere tibi non modo homines, sed & dæmones potuerint, ac dicere: *hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare.* Vide ergo, quomodo deinceps saltem illos parare, atque ad dictum perfectionis ædificium erigendum novo animo te accingere velis. Colloquium ad Christum cum congruis affectibus.

Legatur ex lib. 3. c. 38. & illa præcipue verba bene perpendantur: si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas, & destruas occultam inordinatam inclinationem ad te ipsum, & ad omne privatum, & materiale bonum.

Pro tertia Die.

MEDITATIO III.

DE LINGUÆ CUSTODIA.

Scopus.

Propositum linguæ refrenandæ.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de homine, qui iter summi mo-

momenti peragere jussus, equo alicui indomito, & feroci se commisit, nec tamen ullum ori illius frænum cicumdedit, unde per avia, & devia abreptus, & in obvios quosque irruens, sibi, & illis gravissima damna creavit. Considera, inquam, quale de tali homine judicium ferre alii homines, imo quid tu ipse de eodem sentires? an non stultissimum judicares? an non indignum commiseratione ob damna, quæ ipsemet incurrit, dignum vero omnium aliorum, quos stultissimo hoc facto suo læsit, odio censeres? Quod si vero, & ipse talia damna sæpius expertus, & ab aliis frequenter, ut tandem aliquando saperet, frænumque æquo induceret, admonitus esset, & tamen adhuc errorem non emendaret, an non gravissima insuper pœna, supplicioque dignum pronuntiares?

Considera II. Quam convenienter per hunc hominem significentur ii, qui linguam suam effrænare negligunt. Quis enim nescit, quanta damna, & injuriæ DEO, nobis ipsis, & proximo nostro creentur, si frænum huic equo, id est, linguæ circumdare negligamus? ut merito S. Jacobus dixerit c. 3. omnem naturam bestiarum domitam esse a natura humana, linquam autem solam domari vix posse, utpote inquietum malum, & plenum veneneno mortifero.

Considera III. An non, & tu talia damna frequenter hactenus sis expertus, atque adeo justissimas habeas causas audiendi, & sequendi consilium Ecclesiastici c.4. *Aurum tuum, & argentum consla, & verbis tuis facito stateram, & frænos ori tuo rectos, & attende, ne labaris in lingua tua.* Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Considera I. Quodnam sit illud frænum, quod linquæ inducere debes; nimirum firmissimum decretum non loquendi, nisi quando, & quantum necessitas, utilitas, aut charitas exigit, & serius conatus in hoc decreto executioni mandando; ut enim frænum duabus

partibus constat, ita & hoc spirituale frænum dictis duabus partibus absolvitur.

Considera II. Sicut quandoque non sufficit simplex frænum ad equum aliquem continendum, utpote magis ferocem, ideoque aliud mordacius frænum superaddendum est, ita & in lingua domanda, si quandoque prædictæ duæ industriæ non sufficiunt, tertiam superaddendam esse, scilicet voluntariam castigationem, quoties in lingua lapsum te adverteris.

Considera III. Quam efficacia sint hæc remedia, & quomodo tu hactenus ea adhibueris, aut certe adhibere deinceps velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quanta commoda tibi ex tali refrænatione secutura sint; nimirum similia iis, quæ aliquis ab equo bono, beneque refrænato sperare potest, quorum tria sunt potissimum. Primum est, ut iter suum sine gravi molestia pergat. Secundum, ut brevi tempore ad terminum sibi præfixum perveniat. Tertium, ut, si hostis immineat, facilius certiusque illum effugiat.

Considera II. Quam longe præstantius hæc commoda ex refrænatione linguæ sperare possint, nam 1. Quæ gravior in via spirituali molestia, aut quod gravius offendiculum reperitur, quam peccatum? atqui hoc sicut in multiloquio non deest, ita vel maxime abest a linguæ custodia; hinc S. Petrus 1. cap. 3. ait. *Qui vult vitam diligere, & dies videre bonos, coerceat linguam suam a malo*. 2. Brevi tempore ad perfectionem, quæ Sacerdotis terminus est, pervenit; nam teste S. Jacobo c. 3. *Si quis in sermone non labitur, hic perfectus est vir.* 3. Suorum hostium insidias facilius declinat, quia teste Salomone Prov. 10. *Qui moderatur labia sua, prudentissimus est*; quid mirum ergo, si facile se ab insidiis hostium expediat.

Considera III. Quam efficaciter hæc motiva persuadeant, ut omnem tuum conatum, & diligentiam adhi-

beas

beas in lingua tua refrænanda, quantoque adeo studio deinceps in hanc curam incumbere velis. Colloquium ad Christum.

Legatur ex lib. 1. de imit. c. 10. & illa maxime verba bene considerentur: Vellem me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse. Malus usus, & negligentia profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.

Pro tertia Die.

MEDITATIO IV.

DE FERVORE IN PERFECTIONIS STUDIO.

Scopus.

Idem fervor excitandus,

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Patrefamilias, qui variis horis exiit conducere Operarios, quam S. Matthæus c. 20. sic describit: *Simile est regnum Cœlorum homini Patrifamilias, qui exiit primo mane conducere Operarios in Vineam suam. Conventione autem facta cum Operariis ex denario diurno, misit eos in Vineam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis: Ite & vos in Vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam, & nonam horam, & fecit similiter. Circa undecimam vero exiit, & invenit alios stantes, & dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi? dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite et vos in Vineam meam. Cum sero autem factum esset, dicit Dominus Vineæ Procuratori suo: Voca Operarios, et redde illis mercedem, incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent er-*

go, qui circa undecimam horam venerant; acceperunt singulos denarios. Venientes autem & primi arbitrati sunt, quod plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant adversus Patremfamilias, dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt, e pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, et æstus. At ille respondens uni eorum, dixit: Amice non facio tibi injuriam; nonne ex denario convenisti mecum? Tolle, quod tuum est, et vade: Volo autem, et huic novissimo dare, sicut et tibi. Aut non licet mihi, quod volo, facere? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum? Considera, inquam, quis Scopus a Christo per istam Parabolam sit intentus; nimirum ut ostenderet, fieri posse, & vero etiam non infrequenter solere, ut ii, qui serius ad servitium Divinum accedunt, æquale aut etiam majus a DEO præmium accipiant, quam ii, qui maturius accesserunt, & totam vere vitam in Vinea Domini consumpserunt.

Considera II. Quam magnum ex hac doctrina solatium haurire possitis, & tu, & alii tui similes, qui aut serius sacerdotium aggressi estis, aut certe non nisi tepide ejusdem munera, & officia peregistis, quantosque adeo animos concipere debeatis, ad priorem negligentiam novo fervore compensandam.

Considera III. Quid tu hactenus hac in parte egeris, & quid deinceps agere velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quo potissimum medio priores negligentias, & jacturam meritorum compensare possis; nimirum si novo fervore perfectioni consequendæ studeas; ut enim aqua fervens majus spatium occupat, ita & animus fervore Spiritus accensus ad majora semper charitatis, perfectionisque spatia seu augmenta se dilatat.

Considera II. In quo potissimum consistat hic fervor; scilicet in hoc, ut omnium, quæ retro sunt, obli-

oblitus, ad anteriora te convertas, & singulari studio ad quotidiana tua opera perfecte obeunda incumbas; quæ quidem perfectio operum in hoc consistit, ut facias ea semper, quæ DEO placent; & eo modo, quo ipsi placent; & quia ipsi placent.

Considera III. Quos fructus ex tali fervore sperare possis; nimirum illos, quos Thomas Kemp. lib. 1. c. 25. indicavit his verbis: *Si dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, et senties leviorem laborem propter Dei gratiam et virtutis amorem: Homo fervidus et diligens ad omnia est paratus, etc.* Unde S. Ignatius in Epist. 2. §. 3. suos ita hortatur: *Fovete semper in sinu cordis vestri vividum quemdam sanctumque fervorem ad quosvis pro virtute exercendos labores, quia rarum aliquod, et exiguum facinus sexcentis vulgaribus minutisque antecellit; ad quem enim virtutis gradum multis annis piger non potest adrepere, exigua temporis intercapedine diligens mirabiliter volat; etc.* Vide ergo, quomodo deinteps talem fervorem excitare velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis hunc in te fervorem promovere, & conservare possis: tria præcipue conducent. Primum est, ut sæpe consideres charitatem Dei, & beneficia tum generalia, tum particularia per vitam tibi collata, quæ totidem sane sunt prunæ ad fervorem excitandum. Secundum, ut frequenter animo volvas, quod hæc unica sit via ad summam felicitatem in hac, & altera vita obtinendam. Quem in finem proderit, tibi imaginari, idem nobis contigisse, quod homini illi, cui Rex thesaurum suum aperuisset, plenamque facultatem concessisset, unius diei intervallo, quantum vellet, & posset, auferendi. O quam ferventem se homo iste in tali labore ostenderet; quam nullum momentum elabi sineret, quod non in auferendis ex thesauro divitiis consumeret! an non & tu quoque illis Eccl. 15. c. 9 verbis te adhortaberis: *Quodcumque facere*

cere potest manus mea , instanter operare . Tertium est, ut oculos convertas ad aulicos , milites , mercatores , & similes personas; & consideres , quanta illi faciant, & patiantur, ut hominis favorem sibi concilient , præmiaque, & lucra peritura obtineant; an non enim talibus exemplis motus exclamabis : Potuerunt isti , & isti, & ego non potero?

Considera II. Quam efficacia , multisque exemplis hactenus sint confirmata hæc motiva.

Considera III. Quomodo tu hactenus ea adhibueris, aut certe adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. Med. 171. fol. 444.

Legatur ex l. 1. de Imit. c. 25. & illa præcipue verba bene perpendantur : Igitur ad profectum ferveas , quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies , nec erit tunc amplius dolor aut timor in finibus tuis. Modicum nunc laborabis , & magnam requiem , imo perpetuam lætitiam invenies.

Pro quarta Die.

MEDITATIO I.

DE PAUPERTATE SPIRITUALI.

Scopus.

Amor paupertatis augendus.

Tessera.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus Psal. 115.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de thesauro abscondito in agro, quem, qui invenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit omnia, quæ habet, & emit agrum

agrum illum Matth. 13. Confidera, inquam, quis fit thefaurus ifte; nimirum ipfe DEUS, qui in agro Status Religiofi, vel Ecclefiaftici abfconditus jacet; invenitur autem ab omnibus, qui talem Statum non modo amplectuntur, fed etiam veri Religiofi aut Sacerdotis officium implere pro viribus conantur.

Confidera. II. Quam pretiofus fit ifte thefaurus, five antiquitatem fpectes, quæ eft æternitas; five magnitudinem, quæ eft infinita, & inexhauribilis; five tandem varietatem confideres, quæ eft omnium bonorum perfecta congregatio, uti ipfe DEUS Moyfi Exod. 33. indicavit, dum dixit: ***Ego oftendam omne bonum tibi***. Et expertus eft S. Francifcus illud affiduo ingeminans: ***DEUS meus, & omnia***.

Confidera III. Quantum defiderium quivis merito concipere debeat thefauri hujus inveniendi, quamque adeo felicem te judicare debeas; quod aditus tibi a DEO apertus fit.

Punctum II.

Confidera I. Quid requiratur ad thefaurum iftum obtinendum; nimirum, ut vendas vel opere, vel affectu faltem univerfa, quæ habes, & emas agrum talem, & cum eo etiam ipfius DEI tui fruitionem, non in altera dumtaxat, fed hac etiam vita, quantum mortali homini fas eft, obtinendam.

Confidera II. Quid fit vendere univerfa; fcilicet per Paupertatem exuere omnem affectum erga Parentes, Confanguineos, divitias, & feipfum, ita ut non aliter ullam ex iftis amemus, aut adhibeamus, quam ordinata erga DEUM, & nos ipfos charitas requirit, atque adeo quantum difcretio patitur, viliffima quæque in cibo, potu, veftitu, habitatione, officiis, aliifque fimilibus rebus & optemus, & eligamus.

Confidera III. Quam longe tu hactenus a tali paupertate abfueris, & quomodo deinceps faltem exercere eamdem velis. Colloquium ad B. V.

Pun-

Punctum III.

Considera I. Quod medium præcipue conducat ad dictam Spirirus paupertatem obtinendam; nimirum si frequenter ea, quæ relinquis, cum thesauro, quem emere statuisti, compares, certoque tibi persuadeas, omnia ea, quæ reliquisti, infinities præstantius te in hoc thesauro invenire, utpote de quo merito usurpare possis illud Sap. c. 7. *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illo, et innumerabilis honestas per manus illus, et lætatus sum in omnibus etc.*

Considera II. Si Elcana 1. Reg. 1. uxori suæ ob sterilitatem flenti dicere ausus est: *Anna, cur fles, et quare non comedis, et quam ob rem affligitur cor tuum? numquid non ego melior tibi sum, quam decem filii?* Quanto magis tu tibi Deum repræsentare, & ob hujus, vel illius rei creatæ derelictionem tristanti dicentem quasi audire debeas: Numquid ego melior tibi sum, quam ista, aut illa creatura? numquid ego sum fons ipse solidarum voluptatum, & deliciarum? cur ergo derelinquis fontem vivum, & fodis tibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.

Considera III. Quam efficax sit hoc medium, quamque adeo solicite, & efficaciter tu illud adhibere debeas, & velis. Colloquium ad Christum, illud S. Davidis Ps. 72. affectuose, & efficaciter pronuntiando: *Quid mihi est in cælo, et a te quid volui super terram, Deus cordis mei, et pars mea Deus in æternum*, Vide Spinolam p. 2. Med. 90. pu. 1. f. 224.

Legatur ex lib. 2. de imit. c. 11. & illa maxime verba probe considerentur: Tunc vere pauper, & nudus spiritu esse poteris, & cum Propheta dicere: Quia unicus, & pauper sum ego: nemo tamen isto ditior, nemo potentior, nemo liberior: qui se, & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

Pro

Pro quarta Die.

MEDITATIO II.

DE CASTITATE.

Scopus.

Amor ejusdem Virtutis augendus.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de filia cujusdam Mendici, quæ ut fusius describit Joan. Nierembergius l. 1. de adorat. in Spiritu c. 6. a Rege sapientissimo, potentissimo, & pulcherrimo in Sponsam electa est, & in Prætorium magnificum introducta, quod Rex mirifice adornavit undique sculpens sui imaginem, ut conciliaret sui amorem; sed & familiam, & servos innumeros disposuit, quia ipsemet ei variis in obsequiis ministravit, delicias suas cum illa reputans. Insuper instituit hæredem Regni sui, promissis donis multo majoribus, si fidem servaret. Considera, inquam, quis animus tali Virgini esse deberet; an non æquissimum foret, ut omnem conatum adhiberet in tali Rege amando, summamque illi fidelitatem exhiberet.

Considera II. Si talis mulier solicitaret ad adulterium, contempto Rege, mancipia stabulo inservientia, & hæc ipsa renitentia, fidemque Regi servare cupientia cogeret ad adulterium, atque ut tanto liberius his amoribus vacare posset, ipsum Sponsum hostibus suis occidendum offerret; qualem stultitiam ab ea commissam, & quam gravi infamia pœnaque dignam judicares.

Considera III. An non hoc ipsum faciat quævis anima per votum castitatis DEO desponsata, si spretis Sponsi sui cœlestis amoribus ad carnales voluptates se convertat, easque sive cogitatu, sive verbo, sive opere ipso

ipso prosequatur; Vide ergo, an non, & tu similem stultitiam amiseris, & quomodo vel deinceps errorem hunc corrigere velis, delibera. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Si dicta Sponsa post turpe adeo facinus non modo a Sponso suo non puniretur, sed ultro ab eodem ad reconciliationem invitaretur cum plenissima veniæ concessione, imo & novorum donorum, & favorum promissione, quantopere hoc beneficium æstimare, & quanto amore denuo in Sponsum suum accendi deberet, novumque adeo propositum concipere, summa cum fidelitate eidem Sponso suo adhærendi.

Considera II. An non tibi idem beneficium tanto perfectius sit exhibitum, quanto nobilior est Sponsus, quem offendisti, & quanto ignobilior eras, qui offendisti, & quanto denique frequentius hæc ipsa gratia post iteratum lapsum collata est.

Considera III. Quam æquum proinde sit, ut singulari studio deinceps castitati studeas, et totum tuum amorem cælesti huic Sponso consecres, ut vel nunc tandem jure usurpare possis illud Cantic. 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi*. Colloquium ad B. V. eam in testem fidei de novo datæ eligendo.

Punctum III.

Considera I. Quo medio eadem Sponsa uti debuisset, ut se a tam gravi, & probroso scelere contineret; videlicet oculos suos frequenter in Sponsum suum convertendo, ejusque pulchritudinem, & amabilitatem cum turpitudine stabulariorum, quos deperibat, conferendo; an non enim tunc cum S. Bernardo exclamasset: *JESUS sole serenior, & balsamo suavior, omni dulcore dulcior, & cunctis amabilior*; an non, & cum Sponsa dixisset: *Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus*.

Con-

Conſidera II. Quantopere hoc medio Sponſum ſibi devincire potuiſſet; ſi enim Sponſus in occulto vidiſſet a variis procis Sponſam ſuam ad adulterium ſollicitari, eam vero conſtanter ſpurios ſuos hos amores rejicere, ac Sponſi ſui pulchritudinem, debitamque illi fidelitatem objicere; an non putas, ſumme illum hoc facto recreandum, atque in ſponſæ ſuæ amorem rapiendum fuiſſe? Atqui non minorem Chriſto Sponſo ſuo recreationem faciet illa anima, quæ ſenſus ſuos ad adulterium ſpirituale incitantes conſtanter rejicit: an non ergo vel hoc ſolum motivum ſufficiat, ad ſenſuum accuratam cuſtodiam adhibendam, omnemque carnalem voluptatem amore Sponſi ſui fortiter, ac generoſe repudiandam?

Conſidera III. Quomodo tu hactenus hoc medium adhibueris, aut adhibere deinceps velis. Colloquium ad Chriſtum, novam ei fidelitatem promittendo. Legatur ex lib. 2. de Imit. c. 7. & illa præcipue verba bene perpendantur: Oportet, dilectum pro dilecto relinquere, quia JESUS vult ſolus ſuper omnia amari. Dilectio creaturæ fallax, & inſtabilis: dilectio JESU fidelis, & perſeverabilis.

Pro quarta Die.

MEDITATIO III.

DE REGULARUM ET CONSTITUTIONUM ECCLESIASTICARUM ACCURATA OBSERVATIONE.

Scopus.

Studium dictæ obſervationis augendum.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de fideli diſpenſatore, quam S. Lucas c. 12. ſic deſcribit: *Quis putas, eſt fidelis diſpenſator, et prudens, quem conſtituit Dominus ſupra familiam*

suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? Beatus ille servus, quem, cum venerit Dominus, invenerit ita facientem. Vere dico vobis, quoniam super omnia, quæ possidet, constituet illum. Quod si dixerit servus ille in corde suo: Moram facit Dominus meus venire: & cœperit percutere servos, et ancillas, et edere, et bibere, et inebriari? Veniet Dominus servi illius in die, qua non sperat, et hora, qua nescit, et dividet eum, partemque ejus cum infidelibus ponet. Ille autem servus, qui cognovit voluntatem Domini sui, et non præparavit, et non fecit secundum voluntatem ejus, vapulabit multis: qui autem non cognovit, et facit digna plagis, vapulabit paucis. Considera, inquam, quam convenienter per hunc dispensatorem intelligatur is, qui super familiam suarum potentiarum constitutus, triticum voluntatis Divinæ in tempore illis distribuit; id est, omni tempore potentias suas in executione voluntatis Divinæ occupat.

Considera II. Cum voluntatem DEI certissime manifestent Regulæ Ordinis tui, vel Ecclesiæ, quantam de illis æstimationem concipere, & quanto studio in exactam illarum observationem incumbere debeas.

Considera III. Quomodo hactenus in hac parte te gesseris; an non & tu secutus fueris Exemplum servi illius, de quo idem S. Lucas c. 12. loquitur, dixerisque cum eo: *Moram facit Dominus meus venire:* atque adeo libere regulas, vel constitutiones tuas, & voluntatem Dei transgressus sis, differens studium perfectionis in posteriores annos. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quæ causa fuerit, cur hactenus minus fidelem Dispensatorem te in regularum, & constitutionum Ecclesiasticarum observatione ostenderis; an non fortassis exiguam nimis de regulis talibus æstimationem conceperis? an non easdem negligenter legeris, aut meditatus sis? an non per respectum humanum impediri te permiseris ab earum observatione? an non sinistro quodam judicio corruptus judicaveris, earum exercitium

parum

parum prodesse ad perfectionem, neque etiam, si omittatur, multum eidem obesse posse? an non rem arduam nimis putaveris, curam tuam ad minimarum etiam legum observationem tam constanter convertere.

Considera II. Quibus mediis occurrere velis his difficultatibus; nimirum 1. frequenti meditatione dictarum regularum. 2. Firma persuasione nihil perinde conducere ad finem, quem in ingressu Religionis vel suscepti Sacerdotii tibi præfixisti, consequendum, quam earumdem observationem; item nullo exercitio magis te placere DEO, aut Superioribus posse, quam si in regulis observandis fidelem te exibueris; tum enim merito spes magna de te concipi poterit, etiam in majoribus negotiis, & officiis fidelem te fore juxta illud Christi Lucæ 16. *Qui fidelis est in minimo, & in majori fidelis est*. 3. Generoso contemptu respectuum humanorum ad exemplum S. Pauli ad Gal. c. 1. *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem*.

Considera III. Quam efficacia sint hæc media, quamque adeo singulari studio illa deinceps adhibere, & debeas, & velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quale præmium Dominus in dicta Parabola collaturus dicatur fideli Dispensatori; nimirum super omnia, quæ possidet, constituet eum.

Considera II. Quam præclarum hoc sit præmium, dignumque propter quod omni diligentia in Regularum observationem deinceps incumbas; quid enim est super omnia constituere, nisi in altera vita omnis boni possessorem efficere, & in hac vita in procuranda sui nominis gloria, & hominum salute præ aliis adhibere, copiosaque eum in finem auxilia conferre velle, ut adeo de tali Religioso, vel Sacerdote vel maxime verificetur illud S. Davidis Ps. 1. *Beatus vir, qui in lege Domini meditatur die et nocte; & erit tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo: & folium ejus*

non defluet, & omnia, quæcumque faciet, prosperabuntur.

Considera III. Quam æquum sit, ut tu, qui specialiter ad Divinam gloriam, tuamque, & proximi salutem procurandam vocatus es, a tali promissione præ aliis etiam movearis ad Regularum observandarum studium, ut per hoc medium tanto aptius fias instrumentum ad dictos fines procurandos. Colloquium ad Christum.

Legatur ex lib. 3. de Imit. Christi c. 3. & illa præcipue verba bene perpendantur. Audi, fili, verba mea, verba suavissima, omnem Philosophorum, & sapientum hujus mundi scientiam excedentia. Verba mea spiritus, & vita sunt, nec humano sensu pensanda. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter.

Pro quarta Die.

MEDITATIO IV.

DE OBEDIENTIA.

Scopus.

Studium dictæ virtutis augendum.

Punctum I.

Consid. I. Parabolam de duobus filiis, quam S. Matth. c. 21. sequentibus verbis narrat: *Habebat homo quidam duos filios, et accedens ad primum, dicit: Fili, vade hodie, operare in Vinea mea. Ille autem respondens, ait: Nolo; postea autem pænitentia motus abiit. Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens ait: Eo, Domine; et non ivit.* Considera, inquam, quem Scopum Christus in hac Parabola sibi præfixerit; scilicet, ut ostenderet obedientiæ præstantiam atque efficaciam, utpote ex qua potissimum sanctitas, merita, & dignitas totius hominis sit æstimanda; hinc citatæ Para-

Parabolæ ſtatim ſubjunxit : *Amen dico vobis , quia publicani, et meretrices præcedent vos in regno DEI.*

Conſidera II. Quam multis exemplis hæc doctrina hactenus ſit probata ; ex multis duo ſufficient ; Alterum Doſithei, qui quinque annorum obedientia magni Antonii gloriam comparavit ; alterum ipſius Chriſti, qui, quia uſque ad mortem crucis obediens factus eſt, accepit nomen ſuper omne nomen.

Conſidera III. Cum tu ea potiſſimum de cauſa Religionem ingreſſus ſis, vel Sacerdotium aſſumpſeris : ut ad perfectionem, veramque ſanctitatem facilius, citiuſque pervenires , quanto ſtudio deinceps in hanc virtutem incumbere debeas , & velis . Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. In quo conſiſtat vera , & perfecta obedientia ; ſcilicet in hoc, ut non modo exequaris, quod Superiores præcipere , aut etiam optare dumtaxat cognoveris, verum etiam optimum judices , ideoque cum magna promptitudine voluntatis ſuſcipias ; ita enim Chriſtum Magiſtrum exemplo ſuo docuiſſe , S. Matth. c. 11. teſtatur , qui illud haud dubie aſſidue uſurpavit : *Ita Pater , quoniam ſic placitum fuit ante te.*

Conſidera II. Si Filii hujus ſæculi hanc ipſam obedientiam tam perfecte exhibent propter leviſſimam mercedem , aut aliud humanum motivum , quanto perfectius , promptiuſque tu obedientiam exercere debeas, ex qua ſummam DEO gloriam, tibi ſummam felicitatem in hac, & altera vita, proximo vero tuo ſummum auxilium, ſolatiumque oriri noſti .

Conſidera III. Quomodo hactenus partes has obedientiæ impleveris, aut certe implere deinceps velis. Colloquium ad B. V. ſtatuendo illud deinceps aſſiduo cum ipſa non tam verbis , quam opere pronuntiare : *Ecce mancipium Domini , fiat mihi ſecundum verbum tuum.*

Punctum III.

Considera I. Quo potissimum medio uti debeas ad insignem aliquem in obedientia profectum faciendum; nimirum ut vocem Superioris in iis, quæ paccatum non involvunt, perinde ut vocem ipsius DEI excipias, maxime cum ita monuerit Servator tuus. Lucæ 10. dicens: *Qui vos audit, me audit.*

Considera II. Quam efficax, & suave sit hoc medium; si enim filii hujus sæculi tam libenter audiunt voces potentium, sapientium, & amantium, an non & tu cum gaudio excepturus esses vocem Superiorum tuorum, si crederes, eam esse vocem ipsius DEI potentissimi, sapientissimi, & summe amabilis? an non exclamares cum Apostolis Joan. 6. *Domine, ad quem ibimus, verba vitæ æternæ babes?* aut cum Sponsa Cant. 2. *Sonet vox tua in auribus meis; vox enim tua dulcis, & facies tua decora?*

Considera III. Quomodo tu hoc medium hactenus adhibueris, aut certe adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum cum congruis affectibus, maxime illo, quem S. David Ps. 58. expressit, dum dixit: *Paratum cor meum DEUS, paratum cor meum.*

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 13. & illa præcipue verba bene ponderentur: Quid magnum, si tu, qui pulvis es, & nihil, propter DEUM, te homini subdis, quando ego Omnipotens, & Altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Pro

Pro quinta Die.

MEDITATIO I.

DE ORATIONE.

Scopus.

Orationis desiderium, studiumque augendum.

Tessera.

Recte novit vivere, qui recte novit orare. S. Augustinus hom. 40.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Amico, quam sic S. Lucas describit: *Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, & dicit illi: Amice commoda mihi tres panes, quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo, quod ponam ante illum, & ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, jam ostium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere, et dare tibi. Et si ille perseveraverit pulsans: Dico vobis, etsi non dabit ille surgens, eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi, quotquot habet necessarios.* Considera, inquam, Scopum in hac Parabola intentum; scilicet, ut indicaret, quomodo oratio nostra constituta esse debeat, ut a DEO, quidquid petierit, impetret.

Considera II. Quænam sint illæ proprietates, quas oratio fructuosa habere debet. Nimirum 1. Ut sit amicus, qui orat; nam, ut Joan. c. 9. dicitur: *Peccatores DEUS non exaudit; sed si quis DEI cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit.* 2. Ut speret firmiter, se impetraturum, quod petit, quemadmodum amicus iste toties pulsans fecit; ita monuit S. Jacobus c.

1. dicens: *Si quis vestrum indiget sapientia, postulet a DEO, qui dat omnibus affluenter, & non improperat, et dabitur ei. Postulet autem in fide nihil hæsitans.* 3. Ut humiliet se, pulsetque, id est, humilitatem tam in situ, & gestu corporis, quam in ipsa verborum, & petitionum prolatione præseferat, indigentiam suam simul, & indignitatem coram DEO profitendo; talis enim *oratio penetrabit nubes, et donec propinquet, non consolabitur, et non discedet, donec altissimus aspiciat*; quemadmodum Ecclesiasticus c. 35. testatur. 4. Ut perseveret in oratione, sicut amicus iste in pulsu; nam, ut S. Aug. super Ps. 65. ait, *DEUS, quod concessurus est, etsi differt, non aufert, non levitate utitur, qui promisit; non facile de sententia movetur; quod promisit, est fixum; fallere non potest, habet unde faciat.* Imo ut S. Bernardus ait: *Postquam oratio egressa est ab ore nostro, ipse scribit eam in libro suo, et unum ex duobus indubitanter sperare possumus, quoniam aut dabit, quod petimus, aut quod novit utilius.*

Considera III. Quomodo tu hactenus has conditiones observaveris, & deinceps observare velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quæ potissimum impedimenta te a tam salutari studio hactenus impediverint; an non exigua nimis de oratione, ejusque fructibus æstimatio concepta sit; an non exigua cura, & præparatio ad eamdem rite peragendam præmissa sit? an non inanes solicitudines, curæque velut importunæ muscæ orationis tuæ suavitatem perdiderint? an non inordinatus quidam affectus erga res creatas a tam suavi, ac salutari cum DEO colloquio abstraxerit?

Considera II. Quomodo hæc impedimenta removere possis; nimirum si certo tibi persuadeas, quod B. Aloysius dixit, Religionum, & Ecclesiæ tam miseras facies ex una neglecta oratione provenire; illam esse compendiosam viam ad perfectionem, sine illa neminem se perfecte vincere posse. Imo S. Ignatius tanti faciebat ora-

orationem, ut P. Natali suadenti longioris temporis pro oratione præscriptionem diceret, sufficere etiam unicum quadrantem quotidianæ orationis ad vitam perfecte instituendam, ut Lancizius Opusc. 2 n. 182. testatur? an non enim hac veritate bene perspecta omnem diligentiam in oratione adhibebis? an non curis tuis, & affectibus cum S. Bernardo aut Christo dices? *Manete hic, donec vadam illuc, et orem?* an non cum P. Suarezio fateberis, malle te omnem scientiam, aliaque dona naturalia perdere, quam unam orationis horam negligere?

Considera III. Quomodo deinceps hæc media adhibere velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quæ potissimum industriæ conducant ad orationem fructuose peragendam; Præ omnibus efficacem fore puto, si frequenter ponderes amabilitatem, & dignitatem Dei, sicque in illius amore semper crescere studeas; si enim id hoc mundo homines, quanto vehementius se amant, tanto ardentius desiderant simul colloqui, omneque tempus in tali colloquio consumptum breve, & jucundum esse fatentur; quanto magis animæ DEUM amanti jucundum erit, quam frequentissime cum ipso conversari, & perinde ut Sponsa cum Sponso colloquens facere solet, omnes cogitationes, aut affectus importune se tali colloquio ingerentes fortiter rejiciet.

Considera II. Quam efficax sit remedium istud, uti vel ex ipso Dæmonis conatu, quo orationem impedire studet, colligere potes; nimirum ut Patres Spirituales, cum advertunt aliquem inordinato amore cuipiam mulieri adhærere, suadent, ut omne cum ea colloquium, atque consortium fugiat, ne per talem familiaritatem majus augmentum capiat amor; ita & Dæmon, ne per familiaritatem cum DEO semper in illius amore proficiat homo, omni conatu ab orationis frequentia, & fervore abstrahere eum nititur.

Con-

Considera III. Quomodo tu proinde hunc Dæmonis conatum eludere, & quam frequentissime deinceps, diligentissimeque orationi vacare velis. Colloquium ad Christum, illud assidue cum Apostolis rogando: *Domine, doce nos orare*. Vide Spinolam p. 2. Med. 150. pu. 1. fol. 384.

Legatur ex. lib. 1. de Imit. cap. 18. & illa præcipue verba cum rubore perpendantur: Per diem laborabant SS. Patres in eremo, & noctibus orationi Divinæ vacabant, quamquam laborando ab oratione mentâli minime cessarent. Omnis hora ad vacandum DEO brevis videbatur, & præ magna dulcedine contemplationis, etiam oblivioni tradebatur necessitas corporalis.

Pro quinta Die.

MEDITATIO III.

DE HUMILITATE.

Scopus.

Amoris erga dictam virtutem augmentum.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Pharisæo, & Publicano, quam in hæc verba S. Lucas c. 18. describit: *Duo homines ascenderunt in templum, ut orarent, unus Pharisæus, et alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic Publicanus: Jejuno bis in Sabbato, decimas do omnium, quæ possideo. Et Publicanus a longe stans, nolebat nec oculos ad cœlum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens: DEUS propitius esto mihi peccatori.* Considera inquam, quem scopum Christus per hanc Parabolam intenderit; scilicet ut nobis præstantiam,

& effi-

& efficaciam humilitatis declararet, atque adeo ad illius amorem, & praxin excitaret.

Conſidera II. Quam bene iſte Publicanus docuerit, in quo vera humilitas conſiſtat; dum ſcilicet, non tantum ſe per intellectum deſpexit, ſed etiam per voluntatem, adeoque utramque humilitatem, intellectus ſcilicet, & voluntatis conjunxit; nam ut S. Bernardus ſerm. 142. in Cant. ait, *Alia eſt humilitas, quam veritas parit; alia, quam charitas format.* Ad quam utramque hortatur Apoſtolus ad Eph. Kemp. c. 4. *Obſecro vos, ut digne ambuletis vocatione veſtra cum omni humilitate.*

Conſidera III. Quid ſit deſpicere ſe ipſum; id te optime magiſter humilitatis docebit, de quo S. Paulus ad Philip. c. 2. dixit; *Qui cum in formâ Dei eſſet, exinanivit ſemetipſum, formam ſervi accipiens*; unde ut ſervus nihil proprium habere voluit, ſed omne lucrum DEO velut Domino obtulit; ipſe ut ſervus omnia onera noſtra in ſe ſuſcepit; ipſe viliſſima in victu, habitatione, veſtibus &c. elegit; ipſe ut ſervus omni honore caruit, factus opprobrium hominum, & abjectio plebis. Aſpice ergo, & examina, an hactenus ſecundum hoc exemplar humilitatem exercere ſtudueris, & vel deinceps errorem tuum, & negligentiam emenda. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Conſidera I. Quem fructum ex humilitate ſua Publicanus iſte retulerit; nempe deſcendit juſtificatus in domum ſuam, ut adeo vere in eo completum ſit, quod Chriſtus in fine Parabolæ dixit: *Qui ſe humiliat, exaltabitur*; quæ enim major exaltatio optari poteſt, quam ex mancipio diaboli filium, & hæredem Dei effici.

Conſidera II. Si parva iſta humilitas tantopere exaltavit hunc Publicanum; quanto altius exaltatura ſit Religioſum vel Sacerdotem, qui eidem perfectiori modo, ſcilicet ad exemplar Chriſti ſtuduerit; nimirum efficiet, ut ſicut Chriſtus accepit nomen ſuper omne

nomen,

nomen, ita & ipse ante alios in perfectionis studio proficiat, atque adeo perfectus DEI amicus, & vir secundum cor Dei dici possit, quod nomen merito summum honorem, quem homo optare potest, continet, atque adeo super omne nomen æstimari debet. Hoc sane nomen accepit frater Urigman ex Dominicana Familia, qui, cum nullum sibi congruum locum reperire posset, nisi in profundo inferno sub ipsomet Lucifero, hanc de cœlo audivit vocem: *Cito huc ascende ad thronum altissimum in cor Dei.*

Considera III. Quam pretiosus sit iste fructus, & quam vere per illum impleatur, quod Christus Matth. c. 11. promisit, dum dixit: *Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris;* id est, in DEO per amorem perfectum quiescetis, hanc enim solam esse veram animæ quietem, S. Aug. l. 1. conf. c. 1. indicavit, dicens: *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum; donec requiescat in te!* Colloquium ad B. Virg.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis potissimum ad insignem aliquam humilitatem pervenire possis; nimirum duobus maxime, quorum prius est exemplum Christi; ut enim Rebecca Gen. 24. mox de camelo descendit, quando vidit Isaacum pedibus ambulantem, ita & anima veri Religiosi, aut Sacerdotis mox de camelo superbiæ, aut propriæ æstimationis desiliet, si viderit Christum pro se tantopere humiliatum; unde S. Bernardus ait: *Exinanivit semetipsum Christus, ut prius præstaret exemplo, quod docturus erat verbo; et ut non opponat se ultra magnificare homo super terram; intolerabilis est enim impudentia, ubi se exinanivit majestas, vermiculus infletur, et tumescat.* Posterius medium est cognitio sui, & consideratio propriorum vitiorum; ut enim pavo mox pennas expansas contrahit, ubi sordidos pedes aspexit, ita, & homo facile de se conceptam opinionem dimittit, si quantis vitiis, & imperfectionibus abundet, accuratius perpendat.

Con-

Confidera II. Quam efficacia fint hæc media, multisque hactenus exemplis confirmata.

Confidera III. Quomodo & tu deinceps illa diligentius adhibere velis. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. med. 167. fol. 432.

Legatur ex lib.3. de Imit. c.8.& illa præcipue verba bene ponderentur: Merita non sunt ex hoc æstimanda, si quis plures visiones, aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu, sed si vera fuerit humilitate fundatus, & Divina charitate repletus; si DEI honorem pure, & integre semper quærat; si seipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici, & humiliari magis gaudeat, quam honorari.

Pro quinta Die.

M E D I T A T I O III.

DE FREQUENTI RECOLLECTIONE SUI.

Scopus.

Accuratus usus variorum Examinum.

Punctum I.

Confidera I. Parabolam de muliere, quam sequentibus verbis S. Lucas c. 15. describit. *Mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveniat? & cum invenerit, convocat amicas, et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam, quam perdideram!* Confidera, inquam, quam bene hæc parabola Religiosis, & Sacerdotibus applicari possit, qui & ipsi Dei favorem, & amorem, item fervorem in Spiritu non quidem adhuc omnem, sed tamen ex parte per negligentiam suam, & teporem amiserunt.

Confi-

Confidera II. Si mulier iſta drachmam unicam, rem levis adeo pretii, tam ſolicite quæſivit; quantam tu diligentiam adhibere debeas in tua drachma quærenda, quæ tantopere tibi neceſſaria eſt ad gloriam DEI, tuamque, & proximi ſalutem cum ſummo tuo, & illius commodo procurandam.

Conſidera III. Quomodo dictam drachmam quærere debeas; nimirum accendendo lumen, id eſt, per humilem orationem petendo a DEO illuſtrationem intellectus, & everrendo domum conſcientiæ per ſcopam accurati examinis, tum ſingulis menſibus, & hebdomadis paulo longius, tum quotidie circa vitia in genere, & circa unum in particulari inſtituti. Vide ergo, quomodo hactenus hanc diligentiam adhibueris, an cum veritate illud S. Davidis Pſ. 76. dicere potueris: *Et meditatus ſum nocte cum corde meo, & exercitabar, & ſcopebam ſpiritum meum*. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Conſidera I. Quem fructum hæc mulier tulerit ex tam ſolicita drachmæ quæſtione; nimirum, & ipſam drachmam invenit, & ſingulare ex tali inventione gaudium percepit; unde convocans amicos, dixit? *Congratulamini, quia inveni drachmam, quam perdideram*.

Conſidera II. Quanto nobilior ſit fructus ille, quem tu ex frequenti recollectione colliges; nam præterquam quod fervorem tuum ſemper ſis recuperaturus, & aucturus, atque adeo inſignem etiam profectum in ſanctitate, & meritis facturus, ſummum gaudium creabis in primis DEO, & SS. qui ſingulariter delectantur ſuper uno peccatore pœnitentiam agente; deinde domeſticis, quia ut Thomas Kemp. l. 1. c. 25. ait, Valde jucundum, & dulce eſt, videre fervidos, & devotos fratres, bene morigeratos, diſciplinatos; animabus purgatorii, quæ tanto efficacius ſubſidium a te ſperant, quanto magis in perfectione, & charitate proteceris; denique tibi .pſi, quia ſi eſt gaudium in hoc mundo, hoc utique poſſidet puri cordis homo; & ſi ante mortem

-tem tam magnum gaudium percipies, quale in ipsa morte, & post mortem experieris, quando audies a Christo: *Euge serve bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui*. Ut adeo merito exclamarit Thomas Kemp. l. 1. c. 11. *O si adverteres, quantam tibi pacem, et aliis lætitiam faceres, te ipsum bene habendo, puto, quod solicitior esses ad spiritualem profectum*.

Considera III. Quam digni sint fructus, propter quos omnem diligentiam in frequenti, imo assidua tui recollectione adhibeas. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quid potissimum te impediverit hactenus, quo minus optatum ex talibus recollectionibus fructum reportares; an non ex primariis impedimentis illa fuerint, quod non eam, quam par erat, æstimationem de iis habueris; quod ex tam frequenti inspectione tui ipsius tædium conceperis, atque adeo non nisi obiter eam peregeris? Quod in iis numquam tibi debitum scopum præfixeris, sed exteriorum dumtaxat defectuum reformatione contentus, ad ipsam radicem exscindendam animum non applicueris? quod a vehementia passionum, & frequenti in vita relapsu in desperationem actus, omnem de fructu secuturo spem abjeceris, ideoque dictas recollectiones frequenter neglexeris?

Considera II. Quibus mediis talia impedimenta removere possis; nimirum certo tibi persuadendo, unum ex principalibus mediis ad perfectionem cito, facileque consequendam, esse frequentem tui inspectionem, & recollectionem: eam præterea esse officinam virtutum, in qua timor DEI, humilitas, cognitio sui, compunctio, perseverantia, fervor, prudentia &c. cuditur; id quod S. Ignatius præcipue expertus est, utpote cujus prudentia, & sanctitas singularis huic potissimum exercitio, & frequenti meditationi l. ult. 1. p. hist. soc. adscribitur.

Con-

Considera III. Quomodo deinceps in hoc negotio gerere te velis. Colloquium ad Christum.

Legatur ex lib. 1. de Imit. c. 19. & illa præcipue verba bene perpendantur: Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri; & multa diligentia opus est bene proficere volenti. Quod si fortiter proponens, sæpe deficit; quid ille, qui raro, aut minus fixe aliquid proponit.

Pro quinta Die.

MEDITATIO IV.

DE PURA INTENTIONE.

Scopus.

Studium puræ Intentionis.

Punctum 1.

Considera I. Parabolam de fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentaretur totum, uti S. Lucas c. 13. memorat. Considera inquam I. quam bene per hanc mulierem significetur anima cujusvis hominis, sed maxime Religiosi, aut Sacerdotis, qui intentionem puram velut fermentum tribus satis farinæ, id est, suis cogitationibus, verbis, & operibus miscet, ut sapidas, id est, DEO gratas omnes suas actiones efficiat.

Considera II. Qualis debeat esse intentio Religiosi, aut Sacerdotis; nimirum, ut non tantum propter metum inferni, aut spem æternæ beatitudinis, sed ex solo DEUM glorificandi, eique bene placendi desiderio quasvis suas actiones suscipiat.

Considera III. An tu quoque hactenus talem intentionem elicere conatus sis, aut certe deinceps omnibus tuis operibus præmittere velis. Colloquium ad SS. PP.

Pun-

Punctum II.

Confidera I. Quas ob caufas fpecialiter ftudere debeas ut in prædicto puræ intentionis exercitio, quam maxime proficias; præ multis fufficere tibi poteft, fi ex una parte memineris vitam noftram comœdiam effe, in qua quivis perfonam fibi a DEO affignatam repræfentare debet: ex altera vero parte certo tibi perfuadeas, DEUM folum continere omnes proprietates perfectiffime, quas in fpectatore tuorum operum defiderare poffes; nam fi ad fpectaculum communiter fpectatores fapientes, multi, in magna dignitate conftituti, munifici, & conftanter perfeverantes requiruntur, ubi has conditiones magis, quam in Deo reperies, qui folus, uti infinita fapientia præditus eft, folufque cor, & intentionem hominum cognofcit, ita folus quoque fincerum de tuis actionibus judicium ferre poteft; qui folus omnes tuas non actiones tantum, fed etiam cogitationes fpectat, verbaque fingula audit; qui folus dignitate infinitos homines, & Angelos fuperat, atque adeo eminenter majus theatrum conftituit, quam fi omnes tam Angelos, quam homines poffibiles pro fpectatoribus haberes; qui folus denique pro quovis motu, & actione majus tibi præmium promittit, quam fi totus mundus, aut mille mundi in præmium offerrentur.

Confidera II. Si Actores in comœdiis tantopere excitantur ad perfonam fuam quam convenientiffime repræfentandam, omnemque laborem, & difficultatem, quem fufcipere debent, levem ducunt folius vanæ laudis, ut præmii parvi defiderio, ac fpe allecti; quantas tibi vires, & alacritatem additura fit cogitatio, qua tibi perfuaferis, te pro omnium tuarum actionum fpectatore Deum ipfum cum fua tota cœlefti curia habere.

Confidera III. Si jam olim Democritus aufus eft dicere: Unus mihi pro populo eft, & populus pro uno; fi Epicurus uni ex conforitbus ftudiorum fcripfit, hæc fe non multis, fed ipfi fcribere, fatis enim magnum

alterum alteri theatrum esse ; quanto magis tu hoc ipsum de Deo dicere possis, ac debeas, atque adeo hoc unum deinceps pro spectatore desiderare, & eligere debeas. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis dictam puritatem intentionis obtinere possis ; ex multis duo potissimum eligenda censeo, quorum primum est, ut sæpe volvas animo, quam falsa, vana, inconstans, & noxia tam animo, quam corpori sit laus humana, ut merito S. Augustinus in quad. Epist. dixerit : *Laudamus mendaciter, delectamur inaniter ; et vani sunt , qui laudantur , et mendaces , qui laudant*. Secundum est, ut bene perpendas , quid sit beneplacere DEO ; nimirum tanti hoc faciendum , ut ipsa etiam beatitudo beneplacito Dei sit postponenda , quemadmodum sancti Cœlites de facto faciunt , dum majus gaudium percipiunt ex eo , quod Dei beneplacitum in se , & ab aliis impleri cernunt, quam ex ipsa sua gloria capiant.

Considera II. Quam efficacia sint hæc media ad dictum finem obtinendum , ut recte S. Basilius cap. 10. const. Monast. dixerit, Vanam gloriam esse dulce bonum, sed imperitis tantum: S. Ignatius vero dixerit, eam ex ignorantia , & cæco sui amore provenire ; unde ipse, postquam in meditatione frequentius circa hanc materiam se exercuit, fassus est, se nihil minus, quam vanam gloriam timere.

Considera III. Quomodo tu dicta media hactenus adhibueris , aut certe deinceps adhibere velis . Colloquium ad Christum cum congruis affectibus.

Legatur ex lib. 3. de Imit. cap. 9. & illa præcipue verba bene perpendantur: Fili, ego debeo esse finis tuus supremus, & ultimatus , si vere desideras esse beatus ; ex hac intentione purificabitur affectus tuus sæpius ad te ipsum, & ad creaturas male incurvatus.

Pro sexta Die.

MEDITATIO I.

DE ZELO ANIMARUM.

Scopus.

Idem Zelus magis accendendus.

TEssera: Diligamus nos invicem, quia charitas ex DEO est. 1. Joan. 4.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de homine, qui incidit in latrones, quam sic S. Lucas c. 10. describit: *Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, et plagis impositis abierunt, semivivo relicto. Accidit autem, ut Sacerdos quidam descenderet eadem via, & viso illo præterivit. Similiter et Levita, cum esset secus locum, & videret eum, pertransiit: Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus viam: & videns eum, misericordia motus est. Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum, et vinum: et imponens illum in Jumentum suum, duxit ad stabulum, et curam ejus egit. Et altera die protulit duos denarios, & dedit stabulario, et ait: Curam illius habe, et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero, reddam tibi*. Considera, inquam, I. Scopum hujus Parabolæ a Christo intentum non alium fuisse, quam ut nos doceret, quomodo charitatem erga proximum exercere debeamus.

Considera II. Quam pulchre per factum Samaritani hujus omnia charitatis fraternæ officia designentur; per oleum quidem misericordia, quam in auferendis ab eo miseriis declarare debemus; per vinum vero lætitia, quam per variorum beneficiorum collationem ei

conciliare oportet. His enim duobus actibus totum charitatis officium comprehenditur, ut jam olim duo illa axiomata indicarunt: *Quod ab alio oderis fieri tibi, vide, ne tu alteri feceris.* Tob. 5. *& Omnia, quæcumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Matth. 7.

Considera III. Quam longe tu hactenus abfueris a tali charitate, quam frequenter imitatus sis Sacerdotem, & Levitam, qui, ut hæc ipsa Parabola refert, viso proximo afflicto transierunt. Vide ergo, quid deinceps statuere hac in parte velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quo potissimum motivo dictus Samaritanus excitatus fuerit ad tantam charitatem exhibendam; scilicet quia videbat esse hominem ejusdem secum naturæ, gravioribusque vulneribus affectum.

Considera II. Quanto promptius tu proximo tuo succurrere debeas, quem non natura dumtaxat tibi conjunctum, sed insuper propter arctissimam conjunctionem ex Sanguine Christi, quo uterque redemptus, & spiritualiter renatus est, provenientem novo, & singulari vinculo tibi obstrictum esse nosti; qui vulnera tanto graviora accepit, quanto gravius est peccatum, quam ullum vulnus corporis, & quanto gravius nocet mors animæ æterna, quam ea, qua vita corporalis aufertur.

Considera III. Quam potentia sint hæc motiva ad zelum animarum in te accendendum; maxime si præterea consideres præmii magnitudinem, quæ iis, qui charitati singulariter student, a Deo promissa est; si enim, teste S. Marco c.12. *Diligere proximum tamquam se majus est omnibus holocautomatis*, & sacrificiis; quis dubitet, præmium quoque majus, quam aliis operibus promissum fuerit, tanto operi responsurum; Colloquium ad B. V.

Pun-

Punctum III.

Considera I. Quid te potissimum hactenus impedierit, quo minus officio charitatis juxta vocationem tuam satisfaceres; an non fortassis causa fuit, quod charitatis præstantiam, & motivum non satis perpenderis? an non horror difficultatis, & laborum a talibus te officiis absterruit? an non amor solitudinis, & quietis, otiique spiritualis nauseam tibi officiorum ad proximi salutem pertinentium peperit?

Considera II. Quomodo dicta impedimenta removere possis; videlicet, si certo persuadeas, te in hoc maxime discipulum Christi declarare, si dilectionem ad proximum habueris; si item firmiter credideris, Deum omnia charitatis obsequia perinde accipere, ac remunerari, ac si ipsi immediate exhibita forent; & tandem si quanta Christus, & quo fervore, ac charitate pro salute hominum egerit, & passus sit, serio ac frequenter perpendas.

Considera III. Quam efficacia sint hæc motiva; quid enim non ageres, si Christum in terris degentem, afflictum, inopem, languentem, aspiceres? Quod ergo tunc ageres, deinceps præstare stude; ideoque in omni charitatis occasione a Christo dictum tibi puta: *Quamdiu fecistis uni de fratribus his minimis meis, mihi fecistis.* Matth. 25. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. Med. 141. fol. 259.

Legatur ex l. 1. de Imit. c. 15. & illa præcipue verba bene ponderentur: Quidquid ex charitate agitur, quantumcumque etiam parum sit, & despectum, totum fructuosum efficitur.

Pro ſexta Die.

MEDITATIO II.

DE INDIFFERENTIA RELIGIOSI VEL SACERDOTIS.

Scopus.

Studium ejuſdem indifferentiæ.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de Paſtore, quam S. Joan. c. 10. ſic refert: *Qui non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed aſcendit aliunde, ille fur eſt, & latro; qui autem intrat per oſtium, paſtor eſt ovium. Huic oſtiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim, et educit eas. Et cum proprias oves emiſerit, ante eas vadit: & oves illum ſequuntur, quia ſciunt vocem ejus. Alienum autem non ſequuntur, ſed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum.* Conſidera, inquam, quid Chriſtus per iſtam parabolam indicare voluerit; nimirum illum, qui paſtoris boni officium implere cupit, ante omnia indifferentem eſſe debere ad quævis officia a Superioribus deſignanda, neque ad illud ſe intrudere debere, niſi quod ab illis oblatum eſt; cum enim Chriſtus ſit oſtium, per quod intrare debemus ad oves paſcendas, & cuſtodiendas, Superiores autem Chriſti perſonam ſuſtineant, merito Superiorum talium voluntas pro voluntate Chriſti, atque adeo pro oſtio ad munus Apoſtolicum agnoſci debet.

Conſidera II. Si ad paſcendas oves irrationales nemo facile admittitur, niſi qui ab ipſo Domino ovium approbatus eſt; quanto magis in ovibus rationalibus pretioſiſſimo Chriſti Sanguine emptis, & redemptis cuſtodiendis talis ſolicitudo ſit adhibenda, quamque adeo periculoſum ſit, ſe ultro pro tali munere ingerere.

Con-

Confidera III. Quomodo tu hactenus hac in parte te gelleris, aut gerere deinceps velis. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Confidera I. Fructum, quem paftor ifte parabolicus reportavit ex eo, quod per oftium intraverit; nimirum I. Oves vocem ejus audiverunt. II. Eum fecutæ funt. III. Copiofos ei fructus pepererunt. IV. Laudem, & mercedem condignam a Domino fuo reportavit.

Confidera II. Quomodo hos ipfos etiam fructus Paftor fpiritualis fperare poffit, fi non nifi per legitimam vocationem Paftoris officium fufceperit, uti experientia ipfa tum in Apoftolis, tum in aliis Apoftolicis viris confirmat; E contrario vero, qui non per oftium intrat, ficuti fur eft, & latro, dicente Chrifto Jo. 10. Ita merito etiam fubtractionem auxiliorum Divinorum, & ex horum defectu malum fuæ cuftodiæ fucceffum, &, quod confequens eft, infamiam, & pœnas furibus talibus convenientes incurret. Unde P. Balthafar Alvarez dicere folitus erat: Quæ ftultitia eft, exiftimare te aliquid recte facturum, ad quod te non promoveat DEUS? Aut ipfum non fore voti compotem, cum aliquid in fe recipit, etiamfi media, quibus illud intendit, tibi aliena, & difparata videantur.

Confidera III. Quam optandi fint hi fructus alicui viro Religiofo, vel Sacerdoti, quamque adeo digni, propter quos coneris per verum oftium ad oves educendas femper intrare. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Confidera I. Quid potiffimum hactenus impedierit, quo minus ad omnia officia æqualiter indifferens effes; an non amor proprius, quo nimis inordinate labores averfabaris, e contrario vero fenfuales, & vanas delectationes appetebas? an non appetitus honoris, & laudis te impellebat, ut concepto humilium officiorum tœdio

ad altiora; magisque honorifica aspirares, viamque tibi ad illa etiam illicitis mediis sternere?

Considera II. Quo medio hæc impedimenta removere velis; videlicet, si consideres, id quod in quovis officio a vero Religioso, aut Sacerdote quæri, & appeti debet, esse solum beneplacitum DEI; quid enim hoc fine præfixo obstare tibi poterit, quo minus æqualiter omnia officia de manu Superiorum suscipias, & cum æquali alacritate, ac diligentia administres?

Considera III. Quomodo hactenus hoc medio usus sis, aut uti deinceps velis. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. med. 135. fol. 343.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 11. & illa præcipue verba bene perpendantur: Desideria te sæpe accendunt, et vehementer impellunt; sed considera, an propter honorem meum, an propter commodum tuum magis movearis.

Pro sexta Die.

MEDITATIO III.

DE SEDULA ADMINISTRATIONE OFFICII.

Scopus.

Accurata munerum Administratio.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Negotiatore quærente bonas margaritas, qui inventa una bona margarita, abiit, & vendidit omnia, quæ habuit, & emit eam. Matth. 13. Considera, inquam, quam merito per hunc Negotiatorem intelligatur quivis Religiosus, vel Sacerdos, qui non suam dumtaxat, sed alienam etiam salutem procurandam suscepit, atque ideo pretiosas margaritas animarum quærere statuit.

Con-

Confidera II. Quam pretiosæ fint hæ margaritæ, five illas in fe fpectes, five pretium a Chrifto Negotiatore optimo pro illis oblatum attendas; five SS. de talibus margaritis judicia confideres; nam S. Catharina Senenfis, cum femel animæ pulchritudinem vidiffet, deinceps, quotiefcumque operarium Evangelicum tranfeuntem vidit, pedum ejus veftigia ofculata eft. S. Ignatius, fi quando homines ipfi occurrerent, confiderans animarum a Chrifto redemptarum fplendorem, ac pretium, vix interdum lætitiæ æftuantis vim, ne fe extra effufius proderet, temperabat. S. Franc. Xav. cum parvulum quemdam baptizatum ad cælos tranfmififfet, faffus eft, fufficiens fibi hoc præmium itineris in Indiam fufcepti fore, etiamfi DEUS nullum aliud addere ftatuiffet.

Confidera III. Qualem tu hactenus de margaritis hifce æftimationem habueris, aut certe deinceps habere velis. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Confidera I. Quomodo has margaritas parabolicus ifte Negotiatior obtinuerit; quod fcilicet abierit, & vendiderit omnia, quæ habuit, & emerit eam.

Confidera II. Quomodo hanc ipfam induftriam fpiritualis Negotiator adhibere poffit, & debeat; fi videlicet & ipfe omnes alias curas feponens, totum fe impendat officio fuo, atque in eo recte, & fructuofe adminiftrando omnem diligentiam atque conatum adhibeat; id quod S. Ignatius indicare voluit, cum dixit, Finem Societatis effe, ut non folum faluti propriæ cum Divina gratia quifque vacet, fed cum eadem gratia etiam in falutem proximorum procurandam *impenfe* incumbat.

Punctum III.

Confidera I. Quæ media potiffimum conducant ad fructuofam muneris adminiftrationem: tria præcipue fuaferim. Primum eft, ut puram intentionem tam in

illo-

illorum susceptione, quam continuatione habere studeas; hoc enim est in nomine Domini laxare rete, & absque hac intentione sero olim quereris cum Apostolis, multis annis te in officio quopiam laborasse, sed nullum aut exiguum fructum cepisse. Secundum est, si quas habes regulas, aut directiones circa officium tuum a Superioribus præscriptas, eas exacte observes; sic enim sperare poteris verificatum iri de te, quod de viro legem Divinam observante S. David Ps. 1. dixit: *Et omnia, quæcumque faciet, semper prosperabuntur*. Tertium est, ut frequenter, & accurate te per examen circa officium tuum reflectes; id est, quid profuerit, aut obfuerit, attendas, sed & pericula, quæ occurrere in illius administratione possunt, prudenter prævidere, ac contra illa salubriter te communire studeas; hoc enim medium præ aliis salutare S. Ignatius expertus est, unde tantam in rebus spiritualibus & animabus lucrandis dirigendisque peritiam, felicitatemque est consecutus.

Considera II. Quam efficacia simul, & facilia sint hæc media, quamque frequenti hactenus experientia, copiosissimoque fructu comprobata.

Considera III. An & quomodo tu hactenus ea adhibueris, & an non eorum illorum neglectus causa fuerit, quo minus optatum ex officiis tuis fructum reportares. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. Med. p. 2. fol. 224.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 47. & illa præcipue verba sibi applicentur: Age, quod agis; fideliter labora in vinea mea; ego ero merces tua; veniet una hora, quando cessabit omnis labor, & tumultus.

Pro

Pro sexta Die.

MEDITATIO IV.

DE CAUTELA OPERARII:

Scopus.

Cognitio insidiarum Dæmonis, & Devitatio.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de homine seminante, quam in hunc modum S. Matth. c. 13. describit : *Simile factum est regnum cælorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus, et superseminavit zizania in medio tritici, et abiit. Cum autem crevisset herba, et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias, dixerunt ei : Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo habet zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit, Servi autem dixerunt ei ; Vis imus, et colligimus ea? et ait : Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis et triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem, et in tempore messis dicam messoribus : Colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.* Considera, inquam, quam convenienter hæc Parabola cuivis Religioso, aut Sacerdoti in salute proximi procuranda occupato conveniat; quam bene labores illius tritico, vitia vero, imperfectiones, quas dictis laboribus ex impulsu dæmonis immiscet, zizaniis comparentur.

Considera II. Si quanto præstantius est triticum, tanto gravius est damnum, quod zizania tritico tali immixta creant ; quantopere abominanda, & cavenda sint zizania, quæ fructum laborum nostrorum, puta Dei

Dei gloriam, noſtramque, & proximi ſalutem impediunt.

Conſidera III. An hactenus dignam de damno tali æſtimationem conceperis; debitamque diligentiam in zizaniis ſpiritualibus præcavendis adhibueris. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Quænam ſint illa zizania, quæ Diabolus non in medio dumtaxat, ſed etiam in initio, & fine tui tritici, id eſt, laborum ſuperſeminare conatur; nimirum primo in initio conatur malam intentionem immiſcere, ut te ipſum potius, id eſt, laudem, honorem, vanam delectationem &c. quam Dei gloriam, aut proximi ſalutem quæras; quod quidem vel ex eo colliges, quod ad illa munera, in quibus talia commoda minus reperiuntur, non æque promptus ſis, atque ad alia, quæ magis ſunt honorifica, ſenſibuſque jucunda. II. In medio laborum efficere conatur, ut vel cum tædio, vel cum negligentia, vel cum impatientia, vel cum inordinata complacentia, vel cum ſenſuali affectu actiones muneri tuo convenientes exerceas. III. In fine laborum ſtudet, vel triſtitiam inordinatam ex malo ſucceſſu, vel vanam gloriam, & deſpicientiam aliorum ob felicem eventum, vel vanam jactantiam, & inordinatam lætitiam; aut nimiam tui æſtimationem; & noxium altiorum munerum, operumque appetitum ingerere.

Conſidera II. Si quodvis horum zizaniorum ſufficeret ad triticum laborum tuorum corrumpendum, quantum damnum creatura ſint tam multa, tamque noxia zizania, ſi ea non ſtudioſe ab agro tuo, id eſt, animo avertas.

Conſidera III. Quam diligentiam hactenus in iis, vel præcavendis, vel evellendis adhibueris, aut quam deinceps adhibere velis. Colloquium ad SS. V.

Pun-

Punctum III.

Considera I. Quæ potissimum media conducant ad dicta zizania avertenda; ea videlicet, quæ Christus Matth. 29. indicavit, dum dixit, *Vigilate & orate, ne intretis in tentationem*. Vere enim ex defectu horum mediorum omnes, aut pleræque tentationes, malaque inde creata oriuntur, unde Christus in Parabola dixit, inimicum superseminasse zizania, cum dormirent homines.

Considera II. Quid sit vigilare; nimirum oculos mentis apertos habere ad fraudes dæmonis cognoscendas; Item instructum esse armis, quibus repellas inimicum ab agro, qualia arma sunt studium puræ intentionis, imaginatio præsentiæ Dei, contemptus sui, & rerum terrenarum, amor Dei &c. hæc enim remedia sunt iis vitiis, de quibus in priori puncto mentio facta est, profligendis, & cavendis aptissima, uti consideranti patebit.

Considera III. Quomodo hæc media hactenus adhibueris, aut certe deinceps adhibere velis. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. med. 888. fol. 219.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 6. & illa præcipue verba bene ponderentur: Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare. Sit tibi in cautelam, & perpetuam humilitatem ruina hæc superborum de se stulte præsumentium.

Pro septima Die.

MEDITATIO I.

DE BENEFICIO REDEMPTIONIS.

Scopus.

Amor et Imitatio Christi patientis.

TEssera: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri JESU Christi*. Ad Galat. 6.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Pastore, quam his verbis S. Matth. c. 18. describit: *Quid vobis videtur? si fuerint alicui centum oves, et erraverit una ex eis, nonne relinquit nonaginta novem in montibus, et vadit quaerere eam, quae erravit? et si contigerit, ut inveniat eam; Amen dico vobis, quia gaudet super eam magis, quam super nonaginta novem, quae non erraverunt.* Considera, inquam, quanta charitas fuerit istius Pastoris erga hanc ovem, sive voluntas ipsa quærendi sive modus, & labor in quærendo adhibitus, sive gaudium post inventionem conceptum attendatur.

Considera II. Quanto major fuerit charitas Christi erga te, utpote qui tot labores suscepit, tot contemptus sustinuit, tot dolores exantlavit, & ipsam denique tam acerbam, & ignominiosam mortem cum summa patientia, & charitate toleravit, & ita quidem, ut non minus pro te solo, quam pro omnibus hominibus simul Passionis suæ merita obtulerit.

Considera III. An non cum S. Augustino justissime exclamare possis: *Domine, qui tibi non servit, quia a te creatus est, infernum meruit; sed qui non servit tibi, quia redemptus est; meretur, ut novus pro ipso infernus fiat*. Colloquium ad SS. Patronos.

Pun-

Punctum II.

Confidera I. Cum amor perfectius rependi non possit, quam per amorem, quantopere conari debeas, ut, sicut Christus summe amorem suum erga te per Passionem ostendit, ita tu quoque vicissim amorem tuum perfectissime declares.

Confidera II. Qua potissimum in re amorem tuum declarare possis, & debeas; videlicet, ut tu quoque vicissim pro eo animam ponas, & cruci saltem spirituali te affigas; ut enim ipse Christus Joan. 15. dixit: *Majorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis:* hinc S. Joan. 1. c. 4. *In hoc* ait, *apparuit Charitas DEI in nobis, quoniam ille pro nobis animam suam posuit, & nos debemus pro fratribus animas ponere*; quanto magis pro ipso Christo.

Confidera III. Quam libenter hanc mortem suscipere pro Christo debeas; maxime si quoties hanc, & longe graviorem sis promeritus perpendas; an non enim feres contra te ipsum sententiam, & dices: *Reus est mortis: crucifigatur?* an non exclamabis cum Latrone Luc. 23. *Nos quidem juste; nam digna factis recipimus, iste vero nihil mali gessit*. Colloquium ad B. V. illud cum affectu pronuntiando; *Eja Mater fons amoris, me sentire vim doloris, fac, ut tecum lugeam.* Item: *Sancta Mater istud agas, crucifixi fige plagas, cordi meo valide. Tui Nati vulnerati tam dignati pro me pati, pœnas mecum divide.*

Punctum III.

Confidera I. Quid sit spiritualiter mori, & crucifigi cum Christo; nimirum, ut omni affectu inordinato erga creaturas exutus, per tres clavos, paupertatis, castitatis, obedientiæ cruci, id est, mandatorum, & Regularum, aut constitutionum tuarum observationi te affigas; nam, ut S. Maximus ait; Tota vita Christiani (utique etiam Religiosi, aut Sacerdotis) si secundum

cundum Evangelium vivat, crux est, atque Martyrium. 2. Ut omnem inopiam, contemptum, & dolorem (qui ut P. Balthasar dicere solebat, erant tres comites Crucifixi Christi) magna cum patientia, & alacritate sustineas. 3. Ut perinde ut crucifixus aliquis aut mortuus homo, totum te aliorum arbitrio, & directioni committas; hoc enim est, obedientem esse usque ad mortem crucis.

Considera II. Quam meritoria, & honorifica tibi apud DEUM, & homines mors hæc sit futura; si enim Abraham tantopere placuit DEO, tantumque apud ipsum meruit, quia Filium suum voluit sacrificare, quanto plus tu mereberis, & placebis, si te ipsum, quem magis, quam ullus Pater filium suum diligit, amare debes, DEO per spiritualem crucifixionem sacrificabis? an non pretiosa erit hæc mors in conspectu DEI? an non cum Christo nomen super omne nomen accipies? an non tanquam granum emortuum afferes multum fructum in salute Proximi? an non mors hæc finis erit omnium malorum, atque adeo tu deinceps audacter dices cum S. Paulo ad Gal. 6. *De cetero nemo mihi molestus sit, ego enim stigmata Domini mei JESU in corpore meo porto.*

Considera III. Quam libenter, & prompte ob hos fructus te ipsum crucifigere debeas, & velis. Colloquium ad Christum dicendo cum S. Bernardo: *Sequar te quocumque ieris; mihi tolli non poteris, cum meum cor abstuleris, JESU laus nostri generis.* Vide Spinolam p. 2. Med. 162. fol. 417.

Legatur ex lib. 2. de Imit. c. 11. & illa præcipue verba bene ponderentur: Habet JESUS nunc multos amatores regni cælestis; sed paucos bajulatores suæ crucis. Unum tibi summe necessarium est, ut omnibus relictis te relinquas, & a te totaliter exeas.

Pro

Pro ſeptima Die.

MEDITATIO II.

DE FRUCTIBUS EX PASSIONIS DOMINICÆ CONSIDERATIONE REFERENDIS.

Scopus.

Idem, qui in titulo.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de Patrefamilias, quam in hunc modum S. Matth. c. 21. commemorat: *Erat Paterfamilias, qui plantavit Vineam, & ſepem circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificavit turrim, & locavit eam Agricolis, & peregre profectus eſt. Cum autem tempus fructuum appropinquaſſet, miſit ſervos ſuos ad Agricolas, ut acciperent fructus ejus. Et agricolæ apprehenſis ſervis ejus alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt. Iterum miſit alios ſervos, plures prioribus, & fecerunt illis ſimiliter. Noviſſime autem miſit ad eos Filium ſuum, dicens: Verebuntur Filium meum. Agricolæ autem videntes Filium, dixerunt intra ſe: Hic eſt hæres, venite, occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus. Et apprehenſum eum ejecerunt extra vineam, & occiderunt. Cum ergo venerit Dominus vineæ, quid faciet Agricolis illis? ajunt illi: Malos male perdet; & vineam ſuam locabit aliis Agricolis, qui reddant ei fructum temporibus ſuis.* Conſidera, inquam, quanta fuerit ingratitudo horum Agricolarum, & quanto gravior futura fuiſſet, ſi idem Filius Patrisfamilias ſemel, iterumque Patri pro eorum delictis ſatisfeciſſet, omnemque eorum pœnam in ſe transtuliſſet?

Conſidera II. Quanta hactenus fuerit tua ingratitudo,

qui vineam tam nobilem non modo neglexisti, nec tantum servos DEI, id est, Superiores, & Patres Spirituales, qui fructus a te DEI nomine exigebant, contempsisti; sed ipsum etiam DEI Filium tam gravibus, totiesque repetitis peccatorum vulneribus aut sauciasti, aut omnino interemisti.

Considera III. Quanta sit bonitas DEI, qui non modo te pro meritis hactenus non punivit; sed ultro ad veniam invitat, vineamque etiam deinceps adhuc relinquere statuit, ut vel nunc tandem optatos fructus a te recipiat. Vide ergo, quomodo tantæ, & Patris, & Filii charitati respondeas. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quinam sint illi fructus, quos Christus a te Patris sui æterni, imo & suo nomine exigit; nimirum sequentes. Primus est, gratitudo pro collata vinea, id est, pro vocatione Religiosa, aut Sacerdotali, & pro beneficio Redemptionis, per quam tibi dicta Vocatio a Christo obtenta est. Secundus est, dolor de præterita ingratitudine, negligentiisque in vinea excolenda commissis, nec non de summa injuria, quam & Christo, & Patri ejus per peccata tam gravia, quibus passionis causa extiteras, intulisti. Tertius, fiducia, tum de bonitate DEI, tum de meritis Christi concepta. Quartus, Amor intentus erga tantos benefactores, quo nihil aliud desideres, aut agas alio fine, quam ut ipsis placeas, mutuumque erga illos amorem demonstres. Quintus, Patientia generosa, qua, & DEI, & Christi amore nihil laborum, aut miseriarum refugias, sed omnia similia singulari cum alacritate suscipias, & sustineas.

Considera II. Quam pretiosi sint hi fructus, & quam accepti tam Patri æterno, quam ipsi Christo; quam item tibi, & proximo salutares sint futuri.

Considera III. Quomodo deinceps hos fructus diligentius ex vinea tua persolvere, atque adeo præteritas negligentias compensare velis. Colloquium ad B. V.

Pun-

Punctum III.

Confidera I. Quo medio deinceps uti velis ad dictos fructus producendos ; scilicet frequenti , imo assidua Passionis Christi memoria , & meditatione ; nam ut S. Augustinus n. 119. in Joannem dixit , *Crux Christi non tantum est lectulus morientis , sed etiam Cathedra docentis , in qua virtutes omnes non tam verbis , quam ipso opere , atque adeo efficacissime docentur .*

Confidera II. Quam multis hoc remedium singulariter profuerit ad dictos fructus obtinendos ; ut merito non tantum S. Augustinus dixerit , se in omnibus adversitatibus non invenisse tam efficax medium , quam Vulnera , & Passionem Salvatoris ; sed vere etiam alii dicere possint , se nullum tam salutare medium ad virtutes plantandas , & perfectionis studium promovendum fuisse expertos , quam ejusdem Passionis frequentem considerationem . Hinc S. Mariæ Magdalenæ conversionem auspicanti crux ab Angelo in spelunca eo artificio posita est , ut quocumque se verteret , unum ex mysteriis Passionis illi objiceretur . Sed & S. Franciscus Xaverius fassus est , se ad omnem sanctitatem præcipue crebra vitæ mortisque Domini nostri meditatione accendi , ex qua exardescebat in illo humanæ salutis , & Martyrii cupido , totumque se ad illius imitationem pro gloria DEI , hominumque salute devovendi .

Confidera III. Quomodo tu hactenus hoc medio usus fueris , aut deinceps uti velis . Colloquium ad Christum cum congruis affectibus . Vide Spinolam p. 2. Medit. 180. f. 472.

Legatur ex lib. 2. de Imit. c. 1. & illa præcipue verba bene ponderentur : Si nescis speculari alta , & cælestia , requiesce in Passione Christi , & in sacris Vulneribus ejus libenter habita .

Pro ſeptima Die.

MEDITATIO III.

DE TRIBULATIONUM UTILITATE.

Scopus.

Studium Patientiæ.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de homine ſeminante ſemen ſuum, quam ſic S. Matthæus c. 13. memorat: *Exiit, qui ſeminat, ſeminare ſemen ſuum. Et dum ſeminat, quædam ceciderunt ſecus viam, & venerunt volucres cœli, & comederunt ea: alia autem ceciderunt in petroſa, ubi non habebant terram multam, & continuo exorta ſunt, quia non habebant altitudinem terræ. Sole autem orto æſtuaverunt: & quia non habebant radicem, aruerunt. Alia autem ceciderunt in Spinas: & creverunt Spinæ, & ſuffocaverunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, aliud centeſimum, aliud ſexageſimum, aliud trigeſimum*. Conſidera, inquam, quam convenienter per hoc ſemen non tantum Verbum DEI, ut Chriſtus interpretatus eſt, ſed etiam tribulationes, & quæcumque aliæ patiendi occaſiones intelligantur; nam vere hæ ſunt ſemen bonum, quod ſi in terram bonam cadat, centuplum, imo millecuplum feret fructum, cum teſte S. Paulo ad Rom. 8. *Non ſint condignæ paſſiones ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis*.

Conſidera II. Quam frequenter etiam hoc ſemen vel in ſpinas impatientiæ, & indignationis; vel in petram cordis indurati, & in malitia obſtinati; vel ſecus viam cadat, id eſt, abſque intentione bona, & ordinatione ad vitam æternam ſuſcipiatur; dum ſcilicet vel ex ſola neceſſitate, vel propter vanam gloriam, aliudve moti-

vum

vum humanum tribulationes quandoque gravissimæ perferuntur.

Considera III. An non tu quoque hactenus dictum semen in spinas, aut petram, aut secus viam cadere passus sis, & quomodo deinceps saltem hunc errorem corrigere velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quænam sit illa terra bona, in qua semen tribulationum fructum trigesimum, aut centesimum refert; nimirum terram bonam esse, animam in statu gratiæ constitutam, quæ si patienter ferat tribulationes, id est, æquo, & in Divinam voluntatem resignato animo, fructum trigesimum ex tribulationibus ducit; si vero etiam cum gaudio, & alacritate easdem suscipiat, & cum S. Francisco Xaverio amplius, amplius clamet, sexagesimum parere censenda est; si vero etiam constanter in simili statu perduat, tunc centesimus fructus ab illa merito sperari potest, quem quidem Christus copiose retulit, utpote qui obediens factus est usque ad mortem crucis.

Considera II. Si filii hujus sæculi desiderio lucri temporalis impulsi tantopere optant terram bonam, ex qua copiosam messem referant; sique tot ac tantas industrias, ac labores adhibent, ut terram suam bonam efficiant, quanto magis tu omnem industriam adhibere debeas, ut terram animæ tuæ ad excipiendum fructuose tribulationum semen, optimam, fecundissimamque efficias.

Considera III. Quomodo hac in parte te hactenus gesseris, & gerere deinceps velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Qua potissimum industria terram animæ fecundam efficere, & supra dictas tres proprietates, scilicet patientiam, alacritatem, atque constantiam inter tribulationes obtinere possis; an non præ aliis placebit, & proderit, ut rivos sanguinis ex vulneribus Christi

profluentes in eamdem animam tuam derives ? si enim aqua naturalis tantas vires habet ad agros naturales fecundandos , quanto magis virtus hæc sanctissimo Christi Sanguini respectu terræ spiritualis concedenda erit? Certe S. Augustinus ser. 32. ad Fratres in eremo dicere ausus est , Nihil tam salutiferum esse , quam quotidie cogitare , quanta pro nobis pertulit DEUS & Homo.

Considera II. Quos per Canales derivare hos rivos in animam tuam debeas ; nimirum frequenti , & assidua meditatione , & applicatione ; ita enim Christus ipse quondam virum quemdam Religiosum docuit , dum gravissima desolatione oppresso dixit : Surge , & meam passionem devote pertracta , & in amaritudine dolorem tuum vinces ; quod ille faciens mox liberatus est . Sed & alias Florentiæ Virgini cuipiam , quæ in puteum se præcipitare statuerat , ne Sodalis suæ asperitatem diutius ferre cogeretur , idem Christus apparens , dixit : Redi a te mulier parvi animi , & cogitans , quos ego , quantosque cruciatus amore tui pertulerim , sororis tuæ voculas insuper habere disce.

Considera III. Quam efficax simul , & facilis sit hæc industria , & quomodo tu quoque deinceps eam diligentius adhibere velis. Colloquium ad Christum . Vide Spinolam p. 2. Medit. 186. & 187. fol. 214. & 217.

Legatur ex lib. 2. de Imit. c. 12. & illa præcipue verba bene perpendantur : Nihil DEO acceptius , nihil tibi salubrius in Mundo isto , quam libenter pati pro Christo ; si quidem aliquid melius , & utilius saluti hominum , quam pati fuisset , Christus utique verbo , & exemplo ostendisset.

Pro

Pro ſeptima Die.

MEDITATIO IV.

DE CONSTANTIA INTER ADVERSA.

Scopus.

Studium dictæ Conſtantiæ.

Punctum I.

Conſidera I. Parabolam de viro ſapiente, qui ædificavit domum ſuam ſupra petram, quam S. Matth. c. 7. ſic narrat: *Omnis ergo, qui audit verba mea, & facit ea, hic aſſimilabitur Viro ſapienti, qui ædificavit domum ſuam ſupra petram, & deſcendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat ſuper petram. Et omnis, qui audit verba mea hæc, & non facit ea, ſimilis erit viro ſtulto, qui ædificavit domum ſuam ſuper arenam, et deſcendit pluvia. et venerunt flumina, et flaverunt venti, et irruerunt in domum illam, et cecidit, et fuit ruina illius magna.* Conſidera, inquam, quam convenienter per virum hunc ſapientem intelligatur quivis quidem Chriſtianus, ſed maxime Religioſus, aut Sacerdos, qui domum ſuam, id eſt, ſtudium perfectionis, poſuit ſuper petram, id eſt, ſuper ſolidum fundamentum, cui tuto, quidquid voluerit, ſuperædificare poteſt.

Conſidera II. Quænam ſit hæc petra; nimirum conſtantia inter adverſa, quæ in eo conſiſtit, ut per nullam difficultatem abſterreri ſe ſinat a perfectionis ſtudio continuando, ſed potius, ut Thomas Kemp. l. 3. c. 25. ait, Una æquali facie in gratiarum actione permaneat inter adverſa, & proſpera, omnia æqua lance penſando.

Conſidera III. An tu hactenus ſuper ſimilem petram

ædificaveris domum tuam; an vero potius similis fueris viro stulto, qui domum suam ædificaverit super arenam (ut eadem parabola loquitur) in quam irruerunt venti, & cecidit, & fuit ruina ejus magna. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quem fructum ex tali constantia sperare possis; scilicet, ut, licet descendat pluvia desolationum, & veniant flumina tribulationum, & flent venti persecutionum, non cadas animo, sed eodem tenore in virtutis, & perfectionis studio pergas.

Considera II. Quam præclarus, & quam optabilis sit iste fructus, maxime Religioso, aut Sacerdoti; si enim tanto pretiosus est ædificium, quanto gravior illius ruina est, adeoque magis optandum, ut firmissime consistat; quantopere tu optare, & conari debes, ut nobilissimum illud ædificium perfectionis, quod non tibi dumtaxat, sed DEO etiam ad solatium, & habitationem dignam præparatur, firmissimæ petræ innitatur.

Considera III. Quomodo tu his motivis excitatus deinceps gerere te, & vel nunc media ad constantiam talem acquirendam necessaria indagare, & studiose deinceps adhibere velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Quo potissimum medio uti deinceps debeas ad talem constantiam obtinendam; an non placebit illud, quod olim Christus S. Catharinam Senensem docuit, ut scilicet firmiter credas, Deum esse summe potentem, ut adeo nihil sine illius permissione tibi evenire possit; deinde ut pariter credas, esse summe sapientem, ut adeo omnia, quę tibi quantumcumque adversa eveniunt, in summam tuam utilitatem convertere possit; tandem ut æque firmiter tibi persuadeas, etiam summe bonum esse, summeque tui amantem, ut adeo etiam velit omnia, quæ tibi accidunt, ad tuum commodum ordinare.

Con-

Considera II. Quam efficax sit hoc remedium, quamque multorum Sanctorum, & præcipue ipsius Christi exemplo approbatum, & confirmatum; utpote qui adhibito hoc medio licet in gravissima agonia constitutus, adeo tamen roboratus est, ut ultro obviam processerit inimicis, atque in tota Passione sua summam semper constantiam præsetulerit.

Considera III. Quomodo tu quoque deinceps hoc medio uti velis. Colloquium ad Christum. Vide Spinolam p. 2. Med. 172. pu. 3. fol. 128.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 21. & illa præcipue verba bene ponderentur: Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, & amplius promereris; feres quoque levius animo, & usu ad hoc non segniter paratus.

Pro octava Die.

MEDITATIO I.

DE CÆLESTI GLORIA.

Scopus.

Desiderium Beatitudinis.

Tessera.

Unam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Ps. 14.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de cœna magna, quam sequentibus verbis S. Lucas c. 14. describit: *Homo quidam fecit Cœnam magnam, & vocavit multos, & misit servum suum hora Cœnæ dicere invitatis, ut venirent, quia jam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare.* Primus dixit ei: *Villam emi, & necesse habeo exire, & videre*

dere illam: rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit, juga bonum emi quinque, & eo probare illa: rogo te habe me excusatum. Et alius dixit: Uxorem duxi & ideo non possum venire. Et reversus servus hæc nunciavit Domino suo. Tunc iratus Paterfamilias, dixit servo suo: Exi cito in plateas, et vicos Civitatis, et pauperes, ac debiles, et Cæcos, et Claudos introduc huc. Et ait servus: Domine factum est, ut imperasti, et adhuc locus est. Et ait Dominus servo: Exi in vias, & sepes; et compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit Cœnam meam. Considera, inquam, quam bene æterna beatitudo cœnæ comparetur; utpote in qua reperiuntur perfectissime omnia illa tria capita, quæ cœnam aliquam pretiosam atque optabilem facere possunt; nimirum singularis charitas, & benevolentia invitantis, jucundissima convivarum societas, & summa multiplicis explicationis abundantia, quam breviter, sed bene indicavit S. David Ps. 16. dum dixit: *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.*

Considera II. Si famelici hujus sæculi tantopere gaudent, si ad cœnam aliquam a Rege, aut alio Domino terreno invitentur; quantopere tu gaudere, & exultare debeas, si animo revolvis, te ad illam cœnam, in qua omnes inebriabuntur ab ubertate domus DEI, & torrente voluptatis ejus potabuntur, & quidem per totam æternitatem, invitatum esse.

Considera III. Quanto proinde desiderio ad dictam cœnam anhelare, seduloque cavere debeas, ne aliquid committas, propter quod ab eadem cœna excludi merearis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quid potissimum eos, qui invitati sunt, impedierit, quo minus ad cœnam paratam venirent, nimirum villa empta, juga boum probanda, & uxor ducta.

Considera II. Quam frequenter etiam similia impedimenta multos, qui ad cœnam cœlestem invitandi sunt,

impe-

impediant; nimirum concupiſcientia carnis, divitiarum, & honorum, ita enim S. Jacobus c. 1. indicavit, dum dixit: *Unuſquiſque tentatur a concupiſcentia ſua abſtractus, et illectus; deinde dum concupiſcentia conceperit, parit peccatum; peccatum vero, cum conſummatum fuerit, generat mortem*; atque adeo etiam a cœna iſta excludit.

Conſidera III. An non tu quoque ſimile impedimentum hactenus expertus ſis, ob quod, ſi non omnino animum, & voluntatem in illa cœna comparendi abjeciſti, exiguum certe deſiderium ad eamdem conceperis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Conſidera I. Quibus mediis hæc impedimenta facile fortiterque removere poſſis; ſcilicet ipſa conſideratione hujus cœnæ, quà frequenter menti tuæ repræſentes gaudiorum in illa percipiendorum magnitudinem, varietatem, & durationem, ita ut, teſte S. Paulo 1. Cor. 2. Nec oculus viderit, nec auris audiverit, nec in cor hominis aſcenderit, quæ præparavit DEUS iis, qui diligunt illum.

Conſidera II. Quam efficax ſit hoc remedium ad omnem concupiſcentiam ex animo ejiciendam; ſi enim in hoc ſæculo ii, qui ad cœnam opiparam invitati ſunt, ultro, et libenter ad famem uſque abſtinent a vilioribus cibis, ut tanto majorem voluptatem ex ipſa cœna percipiant; cur non libentius abſtineat homo a voluptatibus, et honoribus terrenis, ut tanto abundantius hæc omnia in cœlis percipere mereatur; certe S. Auguſtinus lib. de moribus dicere auſus eſt, Tantam eſſe jucunditatam lucis æternæ, id eſt, incommutabilis Sapientiæ, ut, etiamſi in ea non liceret amplius manere, quam unius diei mora, propter hoc ſolum innumerabiles anni hujus vitæ pleni deliciis, et circumfluentia bonorum temporalium recte meritoque contemnerentur.

Conſidera III. Quomodo tu deinceps hoc medio uti velis,

velis, & assiduo tibi occinere, *Sursum corda*. Aut cum S. Ignatio: *O quam sordet mihi terra, cum cælum aspicio*, & considero. Colloquium ad Christum.

Legatur ex lib. 3. de Imit. c. 49. & illa præcipue verba bene perpendantur: Pensa, fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum, & non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Pro octava Die.

MEDITATIO II.

DE CULTU SANCTORUM PATRONORUM.

Scopus.

Renovatio amoris erga dictos Sanctos.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de grano Sinapis, quam S. Matth. cap. 13. sic narrat: *Simile est regnum Cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo: quod minimum quidem est omnibus seminibus: cum autem creverit, majus est omnibus oleribus, et fit arbor, ita ut volucres Cæli veniant, et habitant in ramis ejus.* Considera, inquam, quam convenienter huic sinapi regnum Cœlorum, volucribus vero in arbore hac habitantibus Beati comparentur, utpote de quibus S. David Ps. 83. dixit: *Beati, qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te.*

Considera II. Quam perfecta sit laus ista, sive suavitatem vocis, sive affectum mentis, sive virium intensionem, sive durationis perpetuitatem consideres; quantus proinde ex tali laude in DEUM honor, & gloria, in Sanctos ipsos consolatio; in alios vero, qui audiunt, gaudium atque voluptas sit redundatura.

Considera III. Si Principes hujus sæculi tantis impensis

pensis conducunt varios Musicos, qui vocis amœnitate brevem illis voluptatem aurium concilient, sique eos, quos in tali arte excellere advertunt, tanto favore, & benevolentia complectuntur, quanto magis tu colere, & amare debeas Sanctos, qui non tam te, quam DEUM, quem plus, quam te ipsum diligere te profiteris, tam suavi, & omnibus numeris absoluta Musica laudant. Vide ergo, an hactenus debitum honorem, & amorem illis exhibueris, & quid deinceps facere velis. Colloquium ad eosdem SS Patronos, renovando formulam, qui eos in Patronos eligere consuevisti.

Punctum II.

Considera I. Quem potissimum honorem, & cultum a te requirant Sancti; an non putas idem tibi dicturos, quod olim S. Angelus Raphael Tobiæ utrique dixit; qui cum peterent, ut pro beneficiis collatis dignaretur dimidiam partem eorum, quæ attulerant, accipere, respondit: *Benedicite DEUM cœli, et coram omnibus viventibus confitemini ei, quia fecit vobiscum misericordiam suam.*

Considera II. Quo modo benedicere DEUM cum Sanctis debeas; videlicet bene semper agendo, id est, quotidiana tua opera perfecte obeundo; ita enim docuit S. Augustinus in Ps. 148. dum dixit: *Vis semper laudare DEUM? bene fac omnia, et semper laudasti Deum.* Quam non tantum Deo honorificus, Sanctisque acceptus, sed tibi etiam proximoque salutaris sit iste modus colendi Sanctos, utpote qui nihil aliud sit, quam optima vita; unde merito quidam cecinit:

Sanctorum est cultus pulcberrimus optima vita.

Quamque facilis, & jucundus sit, & quam adeo prudenter facturus sis, si plerasque tuas minores devotiones in hunc cultum, utpote longe solidiorem convertas. Colloquium ad Christum, gratias agendo, quod & Sanctos tanta gloria beaverit, & tibi tam utilem, solidumque eos colendi modum suggesserit.

Pun-

Punctum III.

Confidera I. Quos fructus ex tali cultu ſperare poſſis; nimirum mutuum Sanctorum Patronorum erga te amorem, unde triplex tibi fructus orietur; videlicet continua tuarum actionum approbatio, & complacentia ab iiſdem SS. Patronis tuis concipienda; efficax pro quavis re tibi impetranda conceſſio; & conſtans contra omnia adverſa, periculaque protectio.

Confidera II. Si tam jucundum eſt in hac vita habere amicum aliquem, qui ſincere diligat, & a quo certam opem, & protectionem in quacumque neceſſitate, & periculo exſpectare poſſis; quanto jucundius tibi ſit futurum habere tot tamque potentes, & fideles amicos in cælis, quorum auxilio non a temporalibus dumtaxat, ſed æternis malis liberari, neque naturalem dumtaxat, & perituram felicitatem, ſed æternam beatitudinem omnibus bonis affluentem conſequi poſſis.

Confidera III. Si hæc motiva ſuadent omnes Sanctos ſpeciali cultu venerandos eſſe, quanto majori amore, & veneratione colere debeas ipſam Dei Genitricem, utpote quæ & plus amat Deum, & te, quam reliqui Sancti; & potentius ſuo patrocinio defendere poteſt; & efficacius ſuo patrocinio votorum, aut propoſitorum tuorum impletionem obtinere. Vide ergo, quomodo deinceps te erga hanc quoque gerere velis, & per ardens colloquium formulamque Sodalitatis tuum erga ipſam amorem reſtaura.

Legatur ex lib. 3. de Imit. cap. 58. & illa præcipue verba bene ponderentur: Ego laudandus ſum in omnibus Sanctis meis; ego ſuper omnia benedicendus ſum, & honorandus in ſingulis, quos ſic glorioſe magnificavi, & prædeſtinavi, ſine ullis præcedentibus meritis.

Pro

Pro octava Die.

MEDITATIO III.

DE ORDINE DIURNO ORDINANDO.

Scopus.

Actiones quotidianæ reformandæ.

Punctum I.

Confidera I. Parabolam de ſagena miſſa in mare, & ex omni genere piſcium congregante, quam cum impleta eſſet, educentes, & ſecus litus ſedentes, elegerunt bonos in vaſa, malos autem foras miſerunt, uti S. Matth. c. 13. narrat. Confidera, inquam, quam convenienter per hanc ſagenam non tantum regnum cælorum, ſed etiam ordo diurnus quotidianarum actionum tuarum intelligatur; nam & hic forte hactenus tam malas, quam bonas actiones congregabat.

Confidera II. Quodnam ſit tuum hac in re officium; nimirum ut tu quoque nunc ſedeas, & bonas quidem actiones eligas, & retineas deinceps continuandas, & perficiendas, malas autem, & inordinatas foras mittas.

Confidera III. Quænam ſint actiones bonæ, quæ malæ, id quod diſcurrendo per ſingulas totius diei actiones facile intelliges. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Quem fructum ex tali reformatione actionum ſperare poſſis; videlicet ut ſingulas bene atque perfecte obire diſcas.

Confidera II. Quam præclarus ſit iſte fructus, & quantopere optandus Religioſo, aut Sacerdoti, utpote qui

qui hujusmodi ſtatum aggreſſus eſt, ut perfectioni conſequendæ omnem operam ſuam impenderet: cum autem arboris bonitas atque perfectio ex fructibus cognoſcatur; conſequens eſt, ut ille quoque Religioſus, aut Sacerdos perfectus cenſeatur, qui quotidianas actiones, quibus tota ipſius vita conſtat, perfecte exercere didicit, ad quam artem addiſcendam cum ſumme conducat Ordinis diurni exacta obſervatio, merito maximi eamdem facere, & in eo obſervando omnem diligentiam adhibere oportet.

Conſidera III. An non ob negligentiam in hujus ordinis obſervatione commiſſam tu quoque hactenus minus profeceris in perfectione, & quomodo proinde vel deinceps accuratius eum obſervare velis. Colloq. ad B. V.

Punctum III.

Conſidera I. Quæ media potiſſimum adhibere debeas ad exactam ordinis diurni obſervationem procurandam; tria præcipue ſuaſerim. Primum eſt, ut ſæpius mediteris, beneque perpendas, quantum momenti poſitum ſit in actionibus quotidianis perfecte obeundis. Secundum eſt, ut non modo examen particulare ſuper ſingulas actiones, ſaltem potiores accurate inſtituas, ſed etiam in generali examine diligenter inquiras impedimenta, quæ potiſſimum obſtant, quo minus optatum in hoc exercitio profectum facias, eaque per convenientia remedia removere ſtudeas. Tertium eſt, ut brevem vitæ tuæ terminum tibi circumſcribas, atque adeo de die in diem, de hora in horam vivas, dicasque cum S. David Pſ. 60. *Pſalmum dicam nomini tuo in ſaculum ſaculi, et reddam vota mea de die in diem.*

Conſidera II. Quam efficacia ſint hæc media ad dictum finem brevi tempore obtinendum, uti quotidiana experientia ſatis demonſtrat.

Conſidera III. Quomodo tu hactenus media iſta adhibueris, aut certe adhibere deinceps velis. Colloq. ad Chriſtum cum congruis affectibus.

Legatur ex lib. 1. de Imit. c. 19. & illa præcipue verba bene

bene ponderentur: omni die renovare debemus propositum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere: Adjuva me Domine Deus in bono proposito, & sancto servitio tuo, & da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est, quod hactenus feci.

Pro octava Die.

MEDITATIO IV.

DE AMORE DEI

Scopus.

Augmentum dicti Amoris.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de Rege faciente nuptias Filio suo quam S. Matth. c. 22. sic scribit: *Simile factum est regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterum misit alios servos, dicens: dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei, & altilia occisa sunt, & omnia parata sunt: venite ad nuptias; illi autem neglexerunt, & abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt servos ejus, & contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est: & missis exercitibus suis perdidit homicidas illos, & civitatem illorum accendit. Tunc ait servis suis: Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, & quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias congregaverunt omnes, quos invenerunt, malos & bonos: et impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem Rex, ut videret discumbentes, & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti*

Kk non

non habens vestem nuptialem? at ille obmutuit. Tunc dixit Rex ministris; ligatis manibus, et pedibus ejus mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, et stridor dentium. Considera, inquam, quam convenienter regnum cœlerum nuptiis comparetur; uti enim nuptiæ sunt contractus indissolubilis, per quem duæ personæ ad matrimonium habiles conjunguntur in ordine ad perpetuam cohabitationem, ita in cœlo conjungitur per visionem beatificam Anima cum Deo, eique vinculo indissolubili amoris connectitur, ut perpetuo cum illo habitet, & lætetur.

Considera II. Quam omni ex parte felices, & præstantes sint hæ nuptiæ; si enim sponsum consideres, omnia in eo summa sunt; si sponsam, & hæc pulchritudine sua, & ornamentis omnem humanam æstimationem superabit; si nuptiale convivium, tale erit, quod appetitum sine fastidio satiet; si amicos, omnes secundum cor facti; si thalamum, is erit, in quo solo quies suavissima, nec umquam interrumpenda invenietur.

Considera III. Quam æquum sit, ut quivis summe desideret his nuptiis frui, adeoque veste nuptiali circumspiciat, ex cujus defectu parabolicum istum hospitem a nuptiis exclusum esse novimus. Colloquium ad SS. PP.

Punctum II.

Considera I. Quænam sit ista vestis nuptialis, qua induti esse debent, qui ad nuptias istas admitti cupiunt; nimirum charitas, qua DEUS ex toto corde, totis viribus, & ex tota fortitudine diligitur.

Considera II. Quid sit ex toto corde diligere; nimirum multa agere, & pati pro DEO, *id est*, non alio fine, quam ut DEO placeas, tuumque erga illum amorem declares.

Considera III. Quanto dignior est nuptialis hospes, tanto elegantiorem quoque ac pretiosiorem vestem plerumque habere soleat; Sacerdotes autem omnes alios homines dignitate longe excellant; quantopere tu studere

dere debeas, ut non vulgarem dumtaxat charitatem, ſed talem, quæ tantam deceat dignitatem, procures. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Conſidera I. Quibus mediis talem charitatem obtinere poſſis; præ reliquis efficax fore judico, ſi frequenter perpendas motiva amoris, certoque tibi perſuadeas, ea in DEO infinities perfectius, quam in creaturis reperiri.

Conſidera II. Quænam motiva amoris communiter ab Ethicis, & Theologis aſſignari ſoleant; nimirum pulchritudo, bonitas, amor, ſimilitudo. Compara ergo quoad hæc omnia Deum cum creaturis, & vide, quanto perfectius in DEO velut fonte, quam in creaturis reperiantur.

Conſidera III. Quam facile ſimul, & efficax ſit hoc remedium; quis enim ſitibundus non malit ex ipſo fonte, quam ex lacuna aut ciſterna aquam haurire? quis famelicus non malit verum, ſapidiſſimumque cibum, quam depictum fami ſatiandæ adhibere? quis pauper non malit theſaurum, quàm paucos nummos accipere? quæ Virgo non potius in Sponſum eligat formoſiſſimum Juvenem, quam deformem, & leproſum Æthiopem? An non ergo & tu illa tibi S. Anſelmi præclara verba applicabis: *Quid vagaris o Homuncio, quærens bona animæ, & corporis? quære unum bonum, in quo eſt omne bonum, & ſufficit*. Colloquium ad Chriſtum illa S. Bernardi verba cum affectu repetendo: *JESU ſumma benignitas, mira cordis jucunditas, incomprebenſa bonitas, tua me ſtringat charitas.*

Legatur ex lib. 3. de Imitatione c. 5. & illa præcipue verba bene perpendantur: Amor volat, currit, & lætatur, liber eſt, & non tenetur: dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus, quia in uno ſummo ſuper omnia quieſcit, ex quo omne bonum fluit, & procedit.

MEDITATIO Finalis.

DE GRATIARUM ACTIONE PRO FELICI SUCCESSU EXERCITIORUM.

Scopus.

Fortis, & constans Propositorum Executio.

Punctum I.

Considera I. Parabolam de arbore fici, quam S. Lucas cap. 13. sic narrat. *Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens fructum in illa, et non invenit. Dixit autem ad Cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt, ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? at ille respondens dicit illi: Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercora: Et siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam.*

Considera, inquam, quam bene tibi hæc parabola applicari queat, quam convenienter tu dicaris arbor illa, quam DEUS in vinea Ecclesiæ, vel Religionis plantaverat, sed pro dolor, fructum optatum in te hactenus non invenit.

Considera II. Quanta sit bonitas DEI, qui, cum justissime posset, succidi te non jussit, sed paratus adhuc est uno anno exspectare, ut tandem aliquando speratos fructus offeras, ideoque in his exercitiis denuo te fodit, & excolit, per tot, tamque salutares inspirationes, tam copiosas consolationes, & tot denique, tamque vehementes animi ad omne bonum commotiones.

Considera III. Quam æquum sit, ut vel nunc tandem omnes vires contendas in perfectionis studio, tamque liberali, & beneficæ DEI culturæ aliquando respondeas. Colloquium ad SS. PP.

Pun-

Punctum. II.

Considera I. Quem potissimum a te deinceps fructum exigat, & exspectet DEUS; nimirum seriam, & constantem propositorum executionem; in hac enim totus exercitiorum, tuorum fructus consistit, ut merito de tuis propositis illud Christi dictum Luc. 10. applicare possis: *Hoc fac, et vives.*

Considera II. Quodnam sit breve tuorum propositorum compendium; scilicet, ut denuo singulari cum fervore omnium, quæ retro sunt, oblitus, ad anteriora te convertas, id est, ad destinatum perfectionis scopum, atque bravium contendas, adeoque omnibus, quæ te impedire poterant, relictis, ferio atque constanter Christum per veram imitationem sequaris, mundoque, ac tibi crucifixus soli Deo vivas.

Considera III. Quam DEO gratus, tibique, ac proximo salutaris, jucundusque futurus sit iste fructus; quàm æquum proinde sit, ut omnem diligentiam adhibeas in fructu isto proferendo. Colloquium ad B. V. rogando, ut proposita tua suis purissimis manibus Christo offerre, & copiosam ad ea exequenda benedictionem impetrare dignetur.

Punctum III.

Considera I. Quibus mediis dictam propositorum tuorum executionem promovere possis; an non tria hæc præ cæteris placebunt? Primum oratio frequens, per quam a Deo per SS. Patronos necessaria efficaxque ad talem executionem gratia petatur. Secundum frequens talium propositorum renovatio, maximè in quotidianis meditationibus, & examinibus, atque in hebdomadariis, mestruisque recollectionibus. Tertium generosa sui victoria in potissimo aliquo impedimento removendo; ita enim Thomas Kemp. l. 1. c. 25. indicavit dum dixit: *Enim vero illi maxime in virtutibus præ cæteris proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia & contraria*

sunt, viriliùs vincere nituntur; nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, et in spiritu mortificat.

Considera II. Quam efficacia sint hæc motiva, & vel tua etiam experientia confirmata, ut qui majorem tui profectus partem illis adscribere debeas.

Considera III. Quomodo deinceps illa adhibere velis. Colloquium ad Christum rogando, ut, sicut te in solitudinem hanc introduxit, ita etiam educere dignetur, sic tamen, ut priùs benedictionem tibi copiosam largiatur, qua ad ipsius exemplum generose cum hostibus tuis congredi, feliciterque vincere possis.

Legatur ex lib. 2. de Imit. c. 10. & illa præcipuè verba bene ponderentur: Qui gratiam DEI retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro ablata; oret, ut redeat; cautus sit, & humilis, ne amittat.

CAPUT II.

DE TRIDUANA RECOLLECTIONE A SACERDOTIBUS ET CLERICIS INSTITUENDA.

Cum non omnibus semper aut vacet, aut lubeat, octo dies in sacro secessu consumere; nihilominus autem valde expediat, ut aliquot saltem dies ejusmodi recollectioni impendant, ideo ut his quoque consulatur, placet materiam saltem pro triduana ejusmodi recollectione præscribere. Quia vero non omnes eumdem scopum habent, sed aliqui quidem eo dumtaxat fine in secessum hunc abdere se desiderant, ut legitimam Electionem faciant, & num ad statum Sacerdotalem vocati sint, clarius intelligant; alii vero post Electionem legitime factam, se ad ordines digne suscipiendos præparare cupiunt; alii denique post susceptos jam Ordines Spiritum, & fervorem per occasiones extrinsecas, & quotidianas fragilitates nonnihil debilitatum resuscitare volunt; ideo pro quovis ejusmodi fine separatam, & accommodatam materiam præscribam, ita tamen, ut

ut pro quovis die non nisi duæ meditationes sint faciendæ, tum ut plus temporis habeatur ad deliberationem instituendam, aut statum animæ inspiciendum; tum ut ejusmodi personæ Meditationis Exercitio non admodum assuetæ ex frequentiori Meditatione fastidium non capiant, atque adeo ad reliquas Exercitationes tanto promptiores, & alacriores se exhibeant. Quem ipsum ob finem etiam Lectionem Spiritualem valde moderatam esse convenit, ut potioribus functionibus, & propius ad finem recollectionis accedentibus sit locus.

PRIMUM EXEMPLAR.

RECOLLECTIONIS TRIDUANÆ INSTITUENDÆ.

Pro iis, qui vocationem suam ad Sacerdotium rite indagare, et legitimam Electionem facere cupiunt.

EX quo titulo facile patet finis, & scopus hujus triduanæ Recollectionis; cum enim ipse Christus Luc. 14. sapienter monuerit, neminem turrim ædificare, qui non prius sedeat, & computet sumptus, an habeat ad perficiendum, ne postea quam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, homines illudere ei incipiant, dicentes: Hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare. Quod quidem consilium in turri Evangelicæ perfectionis ædificanda, id est, vocatione propria inquirenda, & exequenda tanto diligentius observandum est, quanto gravius plerumque damnum sequitur ex prævia computatione neglecta, non illusio videlicet, & contemptus dumtaxat hominum, sed vita etiam miseriis, scrupulis, & anxietatibus referta, imo ipsa plerumque æterna damnatio. Certe Leonardus Lessius, Theophilus Bernardinus, & alii multi arbitrantur, multos ideo æternum damnari, quod vel omnino non, vel non debito modo deliberarint; eo quod ad statum vitæ recte instituendum magna haud dubiè gratia Dei sit necessaria; hanc autem merito sperare non possint,

qui cæco potius voluntatis propriæ, & passionum impetu abrepti, quam Divinæ vocationis impulsu permoti, statum elegerunt; unde audire tales tandem merentur, quod Salomon Prov. 1. in Persona Dei dixit; *Vocavi, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret: despexistis consilium meum, & increpationes meas neglexistis: Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo, cum id, quod timebatis, evenerit*. Unde merito S. Bernardus in serm. *Ecce nos reliquimus*. *Noli*, ait, *præcipitanter agere, diu considera, diligentius intuere; magnum est, quod proponis, & opus habens multa deliberatione. Experire, quid possis, amicos* (Viros sapientes, & spirituales) *consule, ne post factum pœnitere contingat*.

PRIMA DIES.

SCopus hujus diei est, ante omnia finem, propter quem creatus est homo, intelligere, & cum Deus ob altissimas, & sapientissimas causas homines diversis viis ad dictum finem perducere decreverit; *non* enim *est hominis via ejus, ut ambulet, & dirigat gressus suos*, teste Jeremia c. 10. indagare, qua potissimum via te ad eumdem finem pervenire velit: unde hoc potissimum die dispositiones remotiores ad electionem status faciendæ; & quia inter eas potissima est status gratiæ, & amicitiæ cum DEO (juxta illud Christi Jo. 15. *Vos autem dixi amicos*: quia omnia, *quæcumque audivi a Patre meo, nota feci vobis*; unde & Moyses ad Dei alloquium vocatus, prius solvere calceamenta jussus est (Exod. 3.) ideo laborandum præcipue erit, ut, siquidem in tali statu te non esse adverteris, ad eumdem quamprimum per legitima media pervenire studeas; si vero eumdem te habere probabiliter conjicias, media pariter ad eumdem conservandum, & perficiendum indages.

Tesse-

Tessera.

Domine quid me vis facere? act.

MEDITATIO I.

DE FINE HOMINIS.

Præludium 1. est, imaginari, quemadmodum olim Adam in Paradiso creatus, & positus est, ut operaretur, & custodiret illum, mandatum scilicet Dei observando; ita te quoque ob similem causam a DEO quoad animam creatum, & quoad corpus a Parentibus generatum fuisse.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut finem, ob quem creatus es, clare cognoscere, & constanter, ac sedulo persequi possis.

Punctum I.

Considera I. Quanti referat, ut finem, propter quem a Deo creatus, & in hoc mundo positus es, rite cognoscas, & persequaris, cum plane in hoc fine animæ tuæ perfectio, & quies consistat; perfectio quidem, quia sicut gladius non qui in aurea vel adamantina vagina reconditus est, sed qui bene secat, laudatur: & sicut equus non qui pulcher aspectu, & corpore obesus est, sed qui bene laborat, ambulat, & currit, æstimatur, & laudatur; ita & homo, cum ratione præditus sit, non ex eo, quod dives, formosus, aut nobilis sit, sed quod finem suum assecutus, & rationis talento legitime usus sit, æstimandus atque laudandus est. Quies vero ejusmodi hominis in hoc ipso fine posita est, quia hic finis est quasi centrum hominis; unde sicut elementa, & aliæ res creatæ non quiescunt, donec ad centrum suum pervenerint, ita nec homo quiescere umquam poterit, donec finem suum assecutus sit, unde recte S. Augustinus in lib. Confess. exclamat: *Fecisti nos, Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.*

Con-

Considera II. Quam æquum sit, ut vel nunc tandem finem hunc solicite indages; quid enim aliud hactenus per omnes tuos conatus, & labores quæsivisti, quam ut bene tibi esset, & quiete vivere posses? Si ergo per nullam aliam viam, quam finis tibi præfixi sedulam prosecutionem eumdem obtinere te posse agnoscis, an non vel maxime rationi consonum putas, ut deserta via, in qua frustra hactenus felicitatem, & quietem quæsiveras, eamdem per meliorem, & certiorem viam quærere statuas.

Considera III. Quomodo hactenus hunc finem indagare, & persequi studueris; an non potius falsam viam ad illum perveniendi sectatus sis, & illam Psalmistæ increpationem merueris: *Filii hominum, usque quo gravi corde? ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium?* An non ergo vel nunc errorem tuum fateberis, dicens, sed, quia adhuc tempus corrigendi est salubrius, cum insipientibus illis Sap. 5. *Ergo erravimus a via veritatis, et lumen justitiæ non luxit nobis, lassati sumus in via iniquitatis, et perditionis, et ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Ad quem proprie finem a DEO creatus sis; scilicet, ut, quemadmodum S. Ignatius in libello Exercitiorum loquitur, *Dominum Deum tuum laudes (* id est, magnifacias, & omnibus aliis rebus præferas *) reverearis* (id est, nihil committas, quod eidem vel minime displicere valeat) *eique serviens* (id est voluntatem, & beneplacitum illius semper inquirens, & perficiens, *salvus fias*; id est, prœmium & felicitatem æternam consequaris.

Considera II. Quam sublimis sit hic finis; tam magnus scilicet, ut major excogitari nequeat, cum ipse DEUS, Teste D. Thoma, majorem felicitatem, quæ in visione beatifica consistit, excogitare, aut facere non queat. Quam dignitatem DEUS ipse Gen. 1. indi-

indicavit, dum scilicet hominem ad imaginem, & similitudinem DEI creatum fuisse testatur, ut, quod ipse habet per essentiam, homo, si velit, per participationem accipiat.

Considera III. An hunc finem, ut par est, cognoveris, æstimaris, & sectatus sis. An non potius de te verificetur illud Davidis Ps. 48. Vaticinium: *Homo, cum in bonore esset, non intellexit; comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Vide ergo, quomodo vel hodie errorem hunc corrigere velis.

Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quod DEUS non contentus tanto beneficio, totum insuper mundum quasi pro palatio, omnes creaturas pro famulis, omnes tuas potentias, & vires pro instrumentis assignarit, quibus finem tuum facilius, perfectiusque consequereris; quod quidem beneficium tam magni a S. David æstimatum est, ut Ps. 8. cum admiratione exclamarit. *Quid est bomo, quod memor es ejus, aut Filius hominis, quoniam visitas eum? gloria, et bonore coronasti eum, et constituisti eum super omnia opera manuum tuarum.*

Considera II. Quam æquum proin sit, ut rebus his creatis non aliter, quam quatenus ad supradictum finem conducunt, utaris; quid enim sentires de Amico illo, qui famulos a Rege sibi commissos ad eumdem graviter offendendum incitaret? qui pecunias a Domino concreditas ad suam potius recreationem, & voluptatem, quam Domini sui voluntatem implendam expenderet? qui instrumentis ad arcendos Domini hostes subministratis ad ipsum Dominum oppugnandum uteretur; atqui idem facit, qui rebus creatis alio modo, quam qui ad finem conducit, utitur; hinc recte S. Augustinus inquit; *Minus te Domine, amat, qui prater te aliquid amat, quod propter te non amat.*

Considera III. Quomodo hactenus his creaturis usus sis, & uti deinceps velis. Alloquere ergo te illis S. Augu-

Augustini verbis : *Quid vagaris , o anima , per mundum , quærens bona corporis , et animæ ; quare unum bonum , in quo est omne bonum , et sufficit* . Colloquium ad Christum .

MEDITATIO II.

DE VOCATIONE COELESTI INQUIRENDA.

Præludium I. Est, Christum Apostolos vocantem tibi imaginari, teque cum illis ad se sequendum istis ad Apostolos dictis verbis invitare: *Venite post me, faciam vos Piscatores hominum*.

Præludium II. Est petere gratiam , ut vocationem tuam rite agnoscere, & dispositiones, quæ ad eamdem requiruntur , studiose procurare possis.

Punctum I.

Considera I. Ad hoc, ut aliquis verus cujusdam Regis , aut Principis famulus dicatur , non sufficere , ut Aulam illius vel domum ingrediatur , seque eidem ad servitium offerat , sed insuper requiri , ut inquirat , quid ab ipso fieri Rex, aut Dominus , & quo in munere ipsum servire velit; atque adeo a te quoque, qui fidelis, & prudens Domini DEI tui servus esse desideras, ante omnia inquirendum esse , quo in statu , & munere a te occupari, debitumque sibi obsequium præstari cupiat ; ne , dum ultro se ad officium aliquod obtrudit , aut omnino a servitio repellatur , aut certe debitis ad illud rite præstandum mediis , & auxiliis privetur.

Considera II. Quam clare hujus doctrinæ veritatem Christus suo etiam exemplo probarit ; dum nullum ex Apostolis sequi se permisit , quem non ipse prius vocarit, unde Joan. 15. dixit : *Non vos me elegistis , sed ego elegi vos* ; ut vel hoc facto ostenderet , quam necessaria sit vocationis Divinæ (quæ nihil aliud est, quam dispositio providentiæ Divinæ , qua pro suo beneplacitio

neplacito quosdam seligit, & segregat ad opus ministerii sui, ipsique gratias necessarias ad tale opus largitur) inquisitio studiosa, & impletio perfecta; ut, qui sine ipso facere nihil possunt, per voluntatis ipsius sollicitam executionem in eodem manere, fructumque copiosum afferre mereantur.

Considera III. Quam æquum proinde sit, imo necessarium, ut tu ad Sacerdotium te non intrudas, priusquam te legitime ad illud vocatum agnoscas; tum quia, teste S. Paulo ad Hebr. 5 *Nullus sibi sumit honorem* (Sacerdotii) *sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron?* tum quia sic etiam gratiam vocationis ad tale munus, & hoc ipso etiam felicem successum, & præmium laborum tuorum sperare poteris; nam, ut idem Apostolus ad Rom. 8. dixit, *Quos vocavit, illos & justificavit*. Hinc & ipse Christus loco supra citato cum dixisset, *Ego elegi vos:* mox addidit: *et posui vos, ut eatis, et fructus vester maneat*. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quæ dispositiones requirantur ad vocationem talem inquirendam; tres nimirum. I. *Perfecta indifferentia*, seu æqualiter disposita, & parata voluntas ad omnem statum, ad quem DEUS vocaverit, amplectendum; quam dispositionem pulchre indicavit S. Climacus gradu 26. dicens: *In Divina voluntate indaganda necessarium est, ita nos comparatos esse, ut nostra omnis voluntas cesset, ac in neutram partem magis vergat. Nam cum ea ab omni affectu fuerit purgata, et nudata fuerit, apta erit ad DEI institutum percipiendum*. Unde errant, teste S. Ignatio in libello Exercit. qui uxorem ducere primitus, aut Ecclesiasticum beneficium adipisci statuunt, demum postea DEO inservire, utentes præpostere fine ac medio, nec ad DEUM tendentes recta, sed oblique ipsum ad perversa sua vota pertrahere *conantes*. II. *Sedula Divinæ revelationis petitio*, id est, ut per orationem humilem, & ferventem ad DEUM confugias, ab eoque suppliciter petas, ut quid, quando, & quatenus te facere velit, demonstrare dignetur; sic

ſic enim S. Paulus ſuo exemplo docuit, dum ex equo dejectus mox clamavit: *Domine, quid me vis facere? Cooperatio ſtudioſa*, in eo conſiſtens, ut cum DEUS non ſemper ſtatim voluntatem ſuam per apertam revelationem, ſed, ut obedientiam, & humilitatem noſtram probet, per homines, & humana media manifeſtare velit; talia media ſtudioſe adhibeamus, *ut, quantum nos appoſuerimus ad ſtudium, tantum ille apponat ad adjutorium*.

Conſidera II. Quam ſolida, & efficacia ſint hæc media; cum plane DEUS ex tua parte nihil aliud requirere poſſit, atque adeo facienti, quod in ſe eſt, gratiam vocationis negare non poſſit, ſeque certo facturus ſit cum ſervo ſuo ſecundum miſericordiam, & juſtificationes ſuas docturus. Pſ. 118.

Conſidera III. Quomodo tu hactenus hæc media adhibueris, & adhibere deinceps velis. Colloquium ad Beatam Virginem.

Punctum III.

Conſidera I. Quæ potiſſimum media ad cooperationem tuam DEUS a te requirat; duo videlicet. I. Ut turrim Evangelicæ perfectionis, quæ invocationis propriæ ſtudioſa executione conſiſtit, ædificaturus, prius ſedeas, & computes, an habeas ſumptus ad perficiendum; id eſt diligenter indages qualitates, & dotes ad talem ſtatum neceſſarias, & an easdem tu quoque vel jam actu habeas, vel habere facile poſſis, ſolicite inquiras. II. Ut, cum ipſe Spiritus Sanctus per Salomonem monuerit, ne innitamur prudentiæ noſtræ, & ut ſapienter S. Gregorius p. 2. paſt. c. 9. advertit, *Sæpe ſibi mens ipſa de ſe mentiatur, et fingat ſe de bono opere amare, quod non amat; et de mundi gloria non amare, quod amat;* aliorum quoque directionem, & conſilium requiras, credasque te cum S. Paulo ad Ananiam mitti, ut ab illo tibi oſtendatur, quid DEUS facere te velit, ſicque tanto certius Divinam illuſtrationem ſpe-

rare possis, quanto longius a judicio, & voluntate propria recessisti.

Considera II. Quam, & hæc duo media sint idonea ad cooperationem tuam adimplendam, & vocationem intelligendam, cum experientia quotidiana doceat, eos, qui talia media adhibuerunt, felicem ordinarie successum suorum laborum sortitos esse; qui vero eadem neglexerunt, coactos fuisse cum Apostolis Luc. 5. dicere: *Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus.*

Considera III. Quam æquum proinde sit, ut tu quoque illa studiose arripias, atque adeo vel nunc in hoc secessu sedeas, & ad sumptus computandos te accingas. Colloquium ad Christum, & æternum Patrem usurpando illa verba Salomonis cap. 9. *Mitte illam de cælis Sanctis tuis, et a sede magnitudinis tuæ, ut mecum sit, et mecum laboret, ut sciam, quid acceptum sit coram te.*

E X A M E N

Per reliquum hujus Diei tempus instituendum.

CUm duo præcipue capita ad Evangelicam perfectionem requirantur, scilicet fuga peccati, & virtutum amor, juxta S. Davidem Ps. 33. dicentem: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos: declina a malo, et fac bonum;* merito hæc duo a Sacerdotibus tanto perfectius sunt observanda, quanto major in illis ob excellentiam status perfectio requiritur. Unde recte hoc, & sequenti die, quomodo te circa hæc duo capita gesseris, & gerere deinceps velis, per accuratum Examen de hac materia institutum indagabis.

Post invocatam itaque Divinam gratiam considera I. Quid ad perfectam animi puritatem, adeoque, & primum hominis officium, quod est *declinare a malo*, requiratur; videlicet I. Ut omnem culpam mortalem cane pejus, & angue oderis, utpote per quam tota unio

animæ

animæ cum DEO dissolvetur, & per consequens etiam fructus operationis non modice impeditur. Unde quod olim Blanca Regina Galliæ ad Filium Ludovicum dixisse dicitur, malle se scilicet, eum quocumque mortis genere defunctum, quam ūnico peccato mortali obnoxium intueri, idipsum etiam Ecclesia respectu Sacerdotum multo potiori jure dicere creditur. II. Ut etiam omnia peccata venialia deliberate admitti solita, studiosissime devites, cum & hæc, sicut magnam cum morbis corporalibus similitudinem quoad affectus alios habent, ita perinde, ac illi vires animi ad operandum necessarias, non modice debilitent. III. Ut ipsas etiam fragilitates, seu peccata ex fragilitate commissa; item imperfectiones, & alias actiones levitatem vel minimam sapientes, quantum fieri potest, devites; &, ubi commissæ fuerint, per dignam pœnitentiam deleas, & emendes, memor semper sententiæ a S. Bernardo prolatæ: *Nugæ in ore sæcularis, nugæ sunt: in ore Sacerdotis blasphemiæ*. Item alterius a S. Augustino pronunciatæ: *In moribus vestris nihil reperiatur, quod cujusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem*. IV. Ut passiones tuas, & inordinatas affectiones; quæ sunt radix omnium peccatorum, fortiter & constanter refrænes, amorem maxime, & concupiscentiam, iram, odium, & tristitiam, quæ præ cæteris periculosæ sunt Sacerdotibus, & in grandia sæpe scelera, scandalaque eos præcipitant. V. Ut occasiones quoque externas ad peccatum allicientes, quales præcipue sunt mulierum consortium, familiaritas cum externis; compotandi consuetudo, & similes, studiose devites, ne, dum amas pericula, pereas in illis.

In his ergo omnibus primo quomodo te habeas, aut habueris hactenus, id est, quibus peccatis, levitatibus, passionibus, aut occasionibus extrinsecis peccandi obnoxius fueris, tarde & accurate te examina; deinde quam grandia mala ex iis orta tibi sint, aut oriri possint, sedulo perpende, & tandem quæ media ad evitanda talia peccata, vel passiones refrænandas adhibere possis, & velis, indaga.

Se-

Secundo postea considera, quot titulis tam magna conscientiæ puritas a Sacerdote requiratur; nimirum I. *Ob, ipsam magnitudinem beneficii vocationis;* quod sicut maximum est propter status, & muneris, ad quod vocatus es, summam dignitatem, & excellentiam, ita maximam quoque vicissitudinem, & amorem requirit, atque adeo vel maxime cavendum suadet, ne talis Benefactor offendatur; alioqui enim jure iterum Christus de Sacerdotibus quereretur, illaque Psalmi 54. verba repeteret; *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique; tu vero homo unanimis dux meus, et notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos. etc.* II. *Ob sacrificii offerendi munus*, quod quidem tantum est, ut merito Thomas Kemp. l. 4. c. 5. dixerit: *Si haberes Angelicam puritatem, et S. Joannis Baptistæ sanctitatem, non esses dignus hoc Sacrificium offerre.* Unde, cum S. Franciscus deliberasset, & a Deo intelligere petivisset, num Sacerdotii Ordinem suscipere deberet, Angeles illi chrystallinum speculum & purissimum quidem ostendit, simulque dixit, tantam puritatem requiri, ut quis Presbyterii Ordinem digne suscipiat, & administret; quo audito numquam induci Sanctus Franciscus potuit, ut Presbyter fieret. III. *Ob Confessarii, & Concionatoris munus:* quod utrumque magnam in dicendo, & corrigendo libertatem requirit; quomodo autem hæc obtineri poterit, nisi ipse Sacerdos liber sit a vitiis, a quibus alios absolvere, & abstrahere cupit, dicereque cum Christo possit; *quis arguet me de peccato*: certe, S. Gregorio teste p. 5. pastor. cap. 5. *Nullum majus prajudicium tolerat Deus, quam cum eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit; quando ipsi peccamus, qui aliorum compescere peccata debuimus; quando pereunti populo mortis Auctores sumus, cui ad vitam esse duces debuimus.* Imo non Deus dumtaxat, sed ipsa etiam Ecclesia, & Religio nostra Catholica non leve detrimentum patitur, nam, ut idem S. loc. cit. ait: *Si quid in Sacerdote, vel Clerico juste reprehenditur, ejus ultio ipsa Religionis nostræ æstimatio*

gravatur. Unde merito S. Paulus de Ministris Ecclesiæ ad Timotheum ep. 1. c. 3. scribens, *Hi autem*, inquit, *probentur primum, & sic ministrent, nullum crimen habentes*. IV *Ob propriam infamiam, & interitum cavendum*: cum enim Sacerdos ipso Clerici nomine, & veve profiteatur, se de sorte Domini, id est, totum Dei, & Ecclesiæ servitio consecratum esse, ita ut dicere possit cum Davide Ps. 15. *Dominus pars hæreditatis meæ*; An non magnam apud Angelos, & homines infamiam contrahet, si turpissima defectione a Deo recedat, &, qui prius cum infelici Juda Christum secutus fuerat, postea cum eodem pecuniis coacervandis, vel alteri cupiditati implendæ deserviat, ac denique eo delabatur, ut ipsum Christum, suamque salutem prodat? an non de ipso verificabitur, quod Apostolus ad Hebr. 6. dixit: *Terra supervenientem habens imbrem, proferens autem spinas, & tribulos reproba est, & maledicto proxima, cujus consumatio in combustionem*. An non in ipso implebitur, quod alter Apostolorum Princeps 2. Petr. 2. dicit; *Si enim refugientes coinquinationes mundi, in cognitione Domini nostri, & Salvatoris JESU Christi, his rursum implicati superantur, facta sunt illis posteriora deteriora prioribus. Melius enim illis erat non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto Mandato*. Hinc nempe *non quærit diabolus*, teste S. Hieronymo epist. 22. *homines infideles, & eos, qui foris sunt, & quorum carnes Rex Assyrius in olla succendit, de Ecclesia Christi rapere festinat, esca ejus secundum Abacuc selectæ sunt, Job subvertere cupit, & devorato Juda ad cribrandos Apostolos expetit potestatem*.

Tertio demum considera, quæ media adhibere velis ad talem puritatem obtinendam; sequentia videlicet. I. *Orationem humilem*; qua diffidens de viribus propriis, obtinere posse hanc puritatem, frequenter ad Deum recurras, & clames cum S. Davide Ps. 50. *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis*. Ita sane Salomon suo exemplo docuit, qui, ut Sap. c. 8. dicitur, sciens, quod non posset esse continens,

nens, adiit Dominum, & deprecatus est. II. *Immaculatæ Virginis amorem, & venerationem*: hinc enim non levia duo præsidia accipies ad animi puritatem obtinendam; nam & exemplo illius permotus accenderis & ipse ad immaculatæ vitæ studium; & præterea per ipsius patrocinium (quod numquam libentius, quam per conceptionem suam immaculatam rogata, & ad talem finem implorata præstat) gratiam efficaciter obtinebis ad idem studium fructuose suscipiendum, & continuandum, ut etiam de te suo modo dici queat: *Totus pulcher es, amice mi, & macula non est in te*. III. *Frequentem Agni immaculati oblationem:* Hinc enim eadem duo præsidia non modice augebuntur; nam, ut S. Bernardus in serm. de cœn. Dom. ait, *Duo hoc Sacramentum operatur in nobis, ut & sensum minuat in minimis, & in gravioribus tollat omnino consensum*; sed & ipsa memoria immaculatæ hostiæ quotidie, aut sæpius saltem offerendæ non modicum addet stimulum ad cavendam omnem maculam, quæ minus acceptam reddere talem oblationem posset. IV. *Crebram peccatorum suorum Confessionem*: sicut enim, quo vas aliquod crebrius eluitur, & purgatur, tanto purius efficitur; ita quo frequentius anima per Confessionem mundatur, tanto a peccatorum sordibus liberior, mundiorque, ac sanctior evadit. V. *Examen conscientiæ quotidianum*: cum enim per hoc macula, sordesque, si quæ forte contrahuntur, mox auferantur iterum, hoc ipso Diabolus laqueos suos perinde nectere cessabit, ac araneæ rete suum expandere non facile solent in eo loco, in quo frequenter sua retia scopis destructa fuisse comperiunt. VI *Examen particulare* super illa vitia, quibus magis adhuc obnoxius es, institutum; cum enim per hoc examen uni præsertim vitio exscindendo tota cura impendatur, merito vires collectæ fortiores censentur ad unum post alterum cito expugnandum; sic enim pius Asceta l. 1. c. 11. dicere ausus est, cito nos perfectos evasuros, si quovis anno unum dumtaxat vitium extirparemus; quanto magis purificabimur, si quovis circiter mense unum vitium exscinderemus. VII. *Castigationem voluntariam*

susceptam; sicut enim equus, qui post cespitationem admissam mox flagello aut calcari corripitur, cautior efficitur, rariusque labitur; ita etiam quisque facilius a crebriori lapsu sibi cavet, qui advertit, quemcumque mox præsenti pœna castigandum esse. VIII. *Radicis extirpationem*; ut enim lolia, & zizania non facile amplius succrescunt, si cum ipsa radice extirpantur; ita nec vitia repullulare facile poterunt, si ipsa eorum radix evellatur. Examina ergo, quomodo hæc media adhibueris hactenus, & adhibere deinceps velis, atque ad hoc ipsum gratiam a DEO, & Sanctis per breve colloquium pete.

Materia Lectionis.

Ex libello Exercitiorum legi potest modus eligendi, regulæque pro eo præscriptæ. Ex Ascetis legi potest Leonardus Lessius, aut Theophilus, Bernardinus de statu vitæ eligendo. Aut libellus passim obvius, & perutilis ad hunc finem, qui inscribitur *Methodus certi vitæ status deligendi practica*. Aut Ludovicus de Ponte in to. 2. de perfectione. Aut *Sacerdos Christianus, seu ad vitam Sacerdotalem pie instituendam manuductio* a M. Ludovico Abellio Sacerdote Parisiensi conscripta.

DIES SECUNDA.

Cum ad Electionem status tria plerumque bene consideranda sint; videlicet I. Quæ dotes, ac qualitates ad eum requirantur. II. Quæ commoda, & fructus in eo obtineri possint. III. Quæ incommoda, & pericula in eodem statu occurrere queant; merito de his tribus hodierna, & crastina die meditationes consuetæ instituuntur. Ipsum tamen examen circa alterum Christianæ perfectionis officium, nempe virtutes instituetur, dum virtutes ad Sacerdotem necessarias clare intelliges, tanto facilius an sumptus ad Sacerdotium assumendum necessarios habeas, cognoscas. Ex quo facile patet, scopum hujus diei esse, dotes ad Sacerdotem necessarias, & in specie virtutes agnoscere, & ad easdem acquirendas ardens desiderium, firmumque propositum concipere.

Tes-

Tessera.

Doce me, Domine, facere voluntatem tuam, quia DEUS meus es tu. Ps. 142.

MEDITATIO I.

DE DOTIBUS AD SACERDOTEM NECESSARIIS.

Præludium I. Est, Apostolos in cœnaculo Jerosolymitano sedentes, & virtute ex alto per Spiritum Sanctum instructos intueri.

Præludium II. Est, gratiam petere a Deo, qua tres dotes ad Sacerdotem requisitas, videlicet magnam scientiam, majorem prudentiam, maximam sanctitatem rite cognoscere, & studiose sectari possis.

Punctum I.

Considera I. Tres præcipue dotes ad Sacerdotem requiri; nempe *magnam scientiam*, *majorem prudentiam*, *maximam sanctitatem*. Et in primis quidem *magnam*, id est, ad munia sua obeunda sufficientem, *scientiam*, in eo requiri, vel ex ipsa functionum ab eo perficiendarum natura patet; cum enim modo conciones ab eo habendæ, modo Fidei articuli rudibus explicandi, adultiores in iis roborandi, vel contra hæreticos propugnandi: modo vitia extirpanda, & virtutes inserendæ sint, hæc omnia autem non vulgarem scientiam desiderent, merito ea a Sacerdotibus requiritur, ne audire alioqui a Deo illud Oseæ. c. 4. debeant: *Tu scientiam repulisti, & ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

Considera II. Qualis scientia requiratur in Sacerdote; triplex videlicet. I. *Theologica*, eaque triplex, *Moralis*, qua quidquid ad conscientiam, moresque dirigendos requiritur, noscat: *Polemica*, qua & potiores Hæreses,

& modum easdem impugnandi, aut se contra illas defendendi, intelligat; *Ascetica*, qua vitiorum, & virtutum naturam, mediaque ad illorum vel extirpationem, vel acquisitionem noverit. II. *Canonica*, qua, quid in Jure Canonico circa officii sui functiones, & objecta doceatur, cognoscat. III. *Caremonialis*, qua & Rubricas pro officio Divino, & Missæ Sacrificio præscriptas, & ritus in administratione Sacramentorum, aliisque functionibus Parochialibus observandos sciat.

Considera III. An hactenus hanc triplicem scientiam comparare studueris, aut certe deinceps procurare velis, triplex eum in finem medium anhibens; videlicet frequentem recursum ad Deum, ad studium privatum, ad Doctores tam mortuos (id est, libros) quam viventes. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Pro altera dote Sacerdotis merito *majorem prudentiam* requiri; cum enim ipse aliorum dux constitutus sit, eosque per viam multis periculis, & erroribus obnoxiam ducere debeat, bene oculatus sit oportet, viæque, per quam ducendi sunt, apprime gnarus; alioquin si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt; hinc & ipse Christus Apostolos curam animarum auspicaturos Matth. 10. monuit: *Estote prudentes, sicut serpentes*; id est, semper attendentes, ut caput seu finis actionum vestrarum integer, illæsusque permaneat.

Considera II. Qualis sit hæc prudentia, quæ tantopere Sacerdoti necessaria dicitur; quod nempe sit virtus, qua media ad finem propositum convenientia sagaciter investigantur, apposite seliguntur, & fortiter ac constanter adhibentur; unde tria plerumque hujus prudentiæ officia assignantur; videlicet bene consultare, bene judicare seu eligere, bene imperare seu exequi.

Considera III. An tu hactenus huic virtuti studueris, & quomodo saltem deinceps majorem in ea acquirenda, vel augenda diligentiam adhibere, eumque in finem

finem triplex medium usurpare velis ; scilicet , ut eam juxta consilium S. Jacobi c. 1. postules a Deo , qui dat eam omnibus affluenter . Deinde cum prudentibus juxta monitum Salomonis Prov. 13. gradiaris : & tandem dictamina quædam prudentum colligas , eaque sedulo in memoria retinens , secundum illa te , aliosque dirigas. Colloquium ad B. Virginem..

Punctum III.

Considera I. Tertiam dotem Sacerdotis merito *Sanctitatem maximam* appellari ; eo quod hæc functionibus sacerdotalibus *auctoritatem* (nam Magisterii auctoritas constat ex vita) *efficaciam* (*qui enim manet in me , & ego in eo , hic fert fructum multum* , ait Christus Joan. 15.) & *securitatem* conferat , defendens contra vanam gloriam , & inconstantiam , quæ actionibus ipsius plurimum insidiantur.

Considera II. In quo consistat hæc sanctitas ; scilicet ut & a vitiis , & affectionibus inordinatis liber sis , & virtutum , quæ statum , & vocationem tuam præcipue decent ; studiosis excellens.

Considera III. An talem in te sanctitatem deprehendas , & quomodo deinceps saltem eam sectari velis , duplex potissimum medium adhibendo , *Orationem* scilicet (nam recte novit vivere , qui recte novit orare , S. Augustino teste) et *mortificationem assiduam* ; tantum enim proficies , quantum tibi vim intuleris , ut sæpius ex Thoma Kempensi dictum est ; cum imminutio cupiditatis fit augmentum charitatis , juxta S. Augustinum. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE FRUCTIBUS ET COMMODIS STATUS SACERDOTALIS.

Præludium 1. Est , imaginari tibi Sacerdotes nunc in templis Divina officia , et ministeria peragentes ; nunc domi

domi sibi, suaque saluti vacantes; nunc in domibus alienis ægrorum, ac moribundorum visitationi, ac consolationi invigilantes.

Præludium II. Est, petere a DEO gratiam, ut commoda & fructus, quos status Sacerdotalis affert, rite cognoscere, eorumque ardens desiderium, & studium concipere possis...

Punctum I.

Considera I. Qui fructus ex Sacerdotali statu in cœlestem curiam redundent. Quam præclaram in primis occasionem habeat Sacerdos, gloriæ Divinæ augmentum procurandi; cum enim gloria Dei in hoc consistat, ut ab hominibus magis, & magis semper cognoscatur, laudetur, & ametur, quis meliorem habet occasionem, hanc cognitionem, & amorem mentibus hominum ingenerandi, quam Sacerdos, cujus pleræque functiones, puta Conciones, Catechizationes, administrationes Sacramentorum, Missæ celabrationes, conversationes privatæ &c, ad hunc finem ordinantur? Ob quam eamdem causam etiam cultum B. Virginis, & reliquorum Sanctorum promovendi optimam habet occasionem, maxime si eorum Festa reverenter, ac devote celebrari, eorum imagines, & reliquias pie, ac solicite proponi, asservari, ac honorari faciat: eorum Congregationes fructuose administret, & in pietate augeri curet: illorum gesta, & laudes populo pro Concione proponat, & ad eorum cultum potenter alliciat.

Considera II. Quam pretiosus sit hic fructus; dignusque propter quem Sacerdotii status (si Deus ad hunc vacare dignabitur) avidissime eligatur, & suscipiatur; si enim, ut unanimiter Ascetæ docent, gloriæ Dei pluris est facienda, quam si infinitos mundos converteres, & lucrareris; an non merito felicissimus tibi status ille videbitur, qui tam præclarum fructum, gloriæ scilicet Divinæ copiosum augmentum affert?

Considera III. Quam æquum proin sit, ut vel ob hunc solum fructum non modo statum Sacerdotalem vehe-

vehementer desideres, sed etiam, ubi eum susceperis, illud Apostoli. 1. Cor. 10. monitum in mente semper habeas: *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite*. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quam copiosus etiam fructus in militantem Ecclesiam, id est, homines in terris viventes ex Sacerdotali statu oriatur; nam in primis ipsa Ecclesia Catholica per Sacerdotes potissimum protegitur, conservatur, & dilatatur, ita ut ipsis jure merito applicetur illud Cant. 3. *Lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi*. Nec minorem fructum ipsa Respublica Christiana a Sacerdotibus refert; tum quia suis orationibus eamdem conservant, & protegunt, tum quia veræ religionis, & cultus Divini, a quo salus Reipublicæ potissimum pendet, incrementum, & conservationem procurant. Quantus denique in ipsos Parochianos Sacerdotis curæ commissos, eosque tam defunctos, quam viventes oriatur, ex eo facile patet, quod totum ipsius Pastorale munus eo præcipue tendat, ut ovium suarum salutem, & incolumitatem procuret, easque secum olim in cœleste ovile ducere queat.

Considera II. Quam hi quoque pretiosi sint fructus, utpote non in paucas dumtaxat Personas, sed in totas Respublicas, earumque non temporalem tantum, sed æternam quoque felicitatem promovendam tendentes.

Considera III. Quam libenti, gratoque animo accipere debeas Sacerdotium, si te ad illud vocatum adverteris. Iterum ergò exclama cum S. Davide Ps. 107. *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum*. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quam copiosos ipsi Sacerdoti fructus afferat Sacerdotii status; videlicet ut & in hac vita necessariam sustentationem faciliùs obtineat; (si enim regnum Dei quærentibus Christus omnia ad victum, & vestitum necessaria liberaliter subministratum iri promisit, quanto magis Sacerdotibus tam studiose procurantibus, ut Deus non tantum in ipsis, sed etiam in aliis regnet, nihil deesse patietur (& in altera vita beatitudinem æternam *certius*, *citius*, & *copiosius*, consequatur; cum hoc ipso, quod alios tam sollicite ab æternis inferni, & temporalibus Purgatorii pœnis liberare, & ad æternam felicitatem cito perducere studuerit, Deus mensura pari remensurus tantam charitatem, atque adeo beatitudinem citius, & copiosius sit largiturus; maxime cum ipsæ animæ per Sacerdotem salvatæ, aut liberatæ Deum pro ipso assidue rogaturæ sint, ut gloriæ, quam ipsis Sacerdos obtinuit, ipsum quoque participem facere dignetur.

Considera II. Quam & hic fructus optandus sit, dignusque, ob quem Sacerdotii status cum maxima alacritate suscipiatur; cum enim in talis beatitudinis fruitione finis hominis ultimus consistat, Sacerdotium autem, ut ostensum est, optimam occasionem offerat, talem beatitudinem certius, citius, & copiosius obtinendi; facile apparet, pro maximo favore, & beneficio habendum esse, si Deus te per hanc certiorem, securiorem, & breviorem viam ad memoratam beatitudinem perducere velit.

Considera III. Quomodo tantum beneficium excipere, & qua ratione te ad illud disponere velis. Colloquium ad Christum.

EXA-

EXAMEN

Per reliquum hunc Diem instituendum.

HOc Examen recte de virtutibus ad Sacerdotem præcipue requisitis instituetur; ad quem finem quatuor, & potissimum bene nosse, & apprehendere debes; nimirum I. Quid in genere requiratur ad veram, solidamque virtutem. II. Quæ virtutes in specie ad Sacerdotem requirantur. III. Quantopere ejusmodi virtutes necessariæ sint. IV. Quibus mediis easdem acquirere possis, & debeas; quæ omnia tempore illo, quod inter duas meditationes intermedium habes, suaviter considerare oportebit.

Primum igitur quod attinet, virtus vera, & solida nihil aliud est, quam habitus supernaturalis, quo ad actiones rationi conformes, Deoque beneplacentes eliciendas inclinamur. Ex qua descriptione facile colliges, tres ad solidam, veramque virtutem proprietates seu conditiones requiri. I. Ut veram honestatem seu conformitatem cum ratione contineat, eaque reipsa per voluntatem appetatur; alioqui enim hoc ipso, quod libere non eliciatur actio, virtuosa formaliter non erit. II. Ut discretione exerceatur, id est, ut neque per excessum, neque per defectum aliquid rationi contrarium in virtute tali eliciendà committatur, sed medium rationis, velut cynosura, fixum semper teneatur: nam, ut recte S. Bernardus serm. 19. in Cant. ait, Deus vult se amari, non tantum dulciter, sed etiam sapienter; hinc S. 49. in Cant. de discretione loquens, Tolle hanc, inquit, & virtus non virtus, sed vitium erit. III. Ut constanter etiam inter adversa eliciatur; hoc enim discrimen est inter veram, & fucatam virtutem, quod inter faciem naturali pulchritudine præditam, & fucatam seu adscriptitiis coloribus exornatam; ut enim hæc, si calidam aquam superfundas, mox evanescet, fraudemque deteget, illa vero augebitur potius, quam minuetur per similem infusionem; ita simili modo se res habet cum vera, & fucata vir-

virtute, unde merito Petrus Gerlacus dixit, tunc possideri solidam virtutem, si stant in te quasi quadratum lapidem omnis casus, & eventus inveniat.

Secundum caput, quod sciendum est, requirens, ut sciatur, quæ virtutes in specie ad Sacerdotem requirantur, per ipsam enarrationem præcipuarum virtutum resolvendum est.

Prima igitur virtus Sacerdoti perquam necessaria Fides est, quæ, ut S. Chrysostomus S. de fide, spe &c. loquitur, *Est origo justitiæ, sanctitatis caput, devotionis principium, Religionis fundamentum, sine qua nullus umquam Deum promeruit, nullus fastigium perfectionis ascendit;* sine qua, teste Apostolo, impossibile est placere Deo; hæc requirit, ut non modo ipse Sacerdos firmissime omnibus Fidei articulis assentiatur, sed ad idem faciendum alios etiam instruat, & hortetur; e contrario vero Hæreticis eam oppugnantibus fortiter se opponat.

Altera virtus Theologica, videlicet Spes, quæ juxta S. Chrysostomum loc. ante cit. *est futuræ pollicitationis religiosus assensus, promissæ gloriæ devota intentio, Sanctorum destinata sublimitas, bonorum exspectatio futurorum*, duo præcipue requirit officia a Sacerdote, scilicet. I. Ut, quemadmodum S. Paulus 2. Cor. 1. Non sit fidens in semetipso, sed in Deo; neque enim sufficientes sumus cogitare aliquid ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est; unde in omnibus suis functionibus cum magna fiducia ad ipsum recurrere, firmissimeque sibi persuadere debet, quod, sicut ipsum ad Sacerdotium vocare dignatus est, ita gratiam quoque vocationis necessariam abunde sit largiturus. Unde suo modo Sacerdos cum S. Bernardo s. 3. de octo p. dicere debet. *Tria considero, in quibus tota spes mea consistit, charitatem adoptionis* (& vocationis) *veritatem promissionis, potestatem redditionis*. II. Ut pariter certo sibi persuadeat, præmium meritis proportionatum certo responsurum; hoc enim illa Christi Matth. 25. verba indicant: *Euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui*. Unde merito hortatur Apo-

Apostolus ad Hebr. c. 10. *Nolite amittere confidentiam, quæ magnam habet remunerationem.*

Tertia virtus Theologica *Charitas* est, quæ juxta Sanctum Prosperum lib. 3. de vit. contempl. c. 13. dicitur, *Recta voluntas ab omnibus terrenis, & præsentibus prorsus aversa, juncta Deo inseparabiliter, & unita, ac igne quodam Sancti Spiritus, a quo est, & ad quem refertur, incensa*; vel, ut S. Basilius in Reg. brev. q. 211. definit, *Est assidua, & ultra vires, animi ad exequendam Dei voluntatem contentio, cum proposito, ac desiderio gloriæ ipsius.* Unde tria requirit hæc virtus a Sacerdote. Primum est, ut nihil aliud in suis actionibus quærat, quam gloriam, & beneplacitum Dei; nam, ut recte S. Augustinus l. de moribus Eccles. c. 8. dixit, *Eo est omnino tenendum, ad id omnia nostra consilia referenda; bonorum summa nobis Deus est, Deus est nobis summum bonum; neque infra remanendum est nobis, neque ultra quærendum: alterum enim periculosum, alterum nullum.* Secundum est, ut omne, quod Deo displicet, studiose devitet; nec ab alicujus rei creatæ amore, aut odio ad tale quid agendum perduci sinat, ut cum veritate illud S. Pauli ad Rom. 8. usurpare possit: *Quis nos separabit a Charitate Christi?* Tertium est, ut, quod Deo magis placet, solerter indaget, & fortiter exequatur, gaudeatque, si quam plurima dura, & adversa pro amore ipsius sustinere possit; nam, ut S. Chrysostomus homil. 3. in epist. ad Philem. recte dixit, *Ea est amantium lex, ut se tum demum felices putent, cum adversa pro his, quos diligunt, sustinent*; unde licet ii, qui vera charitate DEUM diligunt, suavitatem Divini amoris non negligant, illius tamen suavitati ærumnarum tolerantiam anteponunt.

Quarta virtus dilectio proximi est, in eo consistens, ut proximum sicut se ipsum propter Deum diligat Sacerdos, atque adeo omnia mala, quæ ipse nollet pati, a Proximo quoque efficaciter avertere conetur; bona vero, quæ sibimet optaret, liberaliter illi communicare, vel procurare studeat. Unde sequentes actus ad hanc charitatem requiruntur. Primus est, ut *propter* Deum diligat proximum; *Si enim quis quemlibet amat,*

sed

sed propter Deum non amat, charitatem non habet, sed habere se putat, teste S. Gregorio homil. 8. in Evang. Secundus est, ut omni conatu ipsum ad æternam beatitudinem perducere conetur; nam, ut sapienter advertit S. Augustinus l. c. *Non diligis eum tamquam teipsum, si non ad id bonum, ad quod ipse tendis, adducere satagis*. Tertium est, ut juxta S. Tobiæ Senioris consilium, quo modo potuerit, tam erga Defunctos, quam erga Viventes sit misericors; & si multum sibi fuerit, abundanter tribuat; si exiguum sibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri studeat; memor, quod DEUS compenset voluntatem, ubi non invenit facultatem. Ut autem hæc tria tanto alacrius exequatur; sequentes duas sententias bene ponderare debet, quarum primam pronunciavit Petrus Blessensis sic Sacerdotem alloquens: *Sine charitate nihil es, sine charitate Sacerdos dici potes, esse non potes*. In hoc enim juxta Christi effatum, cognoscent omnes, quod Discipuli Christi sint Sacerdotes, si dilectionem habuerint ad invicem. Secunda S. Bernardi est in declam. super *ecce nos* sic loquentis: *Patrimonia Pauperum sunt facultates Ecclesiarum, & sacrilega eis crudelitate surripitur, quidquid sibi Ministri, & Dispensatores, non utique Domini, & Possessores ultra victum accipiunt, aut vestitum*.

Quinta virtus castitas est, quam quidem Angelicam oportet esse in Sacerdote, qui Angelus Dei vocatur, & Angelorum in dirigendo homine participat officium; unde sicut de Angelis ne suspicio quidem ullius peccati contra hanc virtutem admissi habetur, ita nec de Sacerdote haberi debet. Ut autem hanc virtutem obtineat, sequentia tria media sedulo observare debet. Et primo quidem, cum nemo, teste Salomone sap. 8. *possit esse continens, nisi DEUS det*, ac, ut monet Cassianus l. 6. Instit. *impossibile sit hominem suis, ut ita dicam, pennis ad præcelsa hujus virtutis præmium evolare, nisi eum gratia Divina de terra cœno evexerit*; adeat Dominum, & ex totis præcordiis pro hac virtute deprecetur. Secundo ut, quemadmodum S. Cyprianus S. de jejun. & tentat. monet, *Primis diaboli titillationibus obviet*,

obviet , nec colubrum foveat , donec in serpentem formetur ; maxime cum ejuſmodi occultæ cogitationes nonnumquam animum gravius ſaucient , & periculoſiores ſint iis , quæ in manifeſto admittuntur , ut Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. c. 5. advertit . Tertio ut , quoniam S. Carolus Borromæus in epiſt. quadam ſapienter monuit , hanc virtutem numquam acquirere quem poſſe , niſi ſe carnis maceratione afflictaverit , ſenſus omnes compreſſerit , otium ut peſtem fugerit , & omnem animi ac mentis ſuæ vim in hujus virtutis pulchritudinem intenderit ; hæc omnia ſedulo obſervet , ſicque cum S. Paulo 1. Tim. 5. dicere queat : *Castigo corpus meum , & in ſervitutem redigo , ne forte cum aliis prædicavero , ipſe reprobus efficiar* .

Sexta virtus *Modeſtia* ſeu morum gravitas eſt ; cum enim ipſi perinde ac Apoſtolis dictum ſit : *Vos eſtis lux mundi* ; merito honeſtæ vitæ exemplo aliis prælucere debet , & , ut Concilium Trident. ſeſſ. 22. cap. 1. de reform. loquitur , ſic vitam , moreſque ſuos omnes componere , ut habitu , geſtu , inceſſu , aliiſque omnibus rebus nihil niſi grave , moderatum , ac Religione plenum præſeferant ; ob oculos ſemper habens Apoſtolicum iſtud monitum : *Gaudete in Domino ſemper , iterum dico gaudete : modeſtia veſtra nota ſit omnibus hominibus* ; cum vere Sacerdos Chriſtum præcipue ſequi , & imitari debeat ; ubi autem Chriſtus eſt , ibi modeſtia quoque ſit , teſte S. Gregorio Nazianz. ep. 193.

Septima virtus *Manſuetudo* eſt , cujus officium eſt , iracundiæ , & aſperitatis inordinatos motus reprimere , & , ut clarius S. Cyprianus ſ. de Cœn. Dom. explicat, *Incredulos ſuadendo ad finem flectere , obſequio ingratos fovere , contradicentibus leniter reſpondere , ſuperbos clementer ſuſtinere , humiliter perſequentibus cedere* ; ac proinde tanto majori ſtudio exercenda eſt , quanto aptior eſt ad animos hominum lucrandos , ſic certe Moyſes , teſte S. Ambroſio l. 2. offic. c. 7. totius plebis ſibi mentes devinxerat , ut plus eum pro manſuetudine diligerent , quam pro factis admirarentur . Hinc & ipſe Chriſtus Matth. 11. Apoſtolis hanc virtutem præcipue

com-

commendavit dicens: *Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris*; non propriæ dumtaxat, sed etiam aliorum curæ vestræ commissorum; ut merito S. Franciscus Salesius part. 3. Philoth. cap. 8. mansuetudinem hanc *florem* charitatis dixerit, & tunc demum perfectam esse Charitatem asseruerit, cum non tantum patiens, sed etiam mitis, & benigna est, unde quod S. Paulus ad Gal. 6. de correptione dixit: *Fratres, etsi praoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis*: de omnibus aliis actionibus cum Proximo suscipiendis observare debet.

Octava virtus *Patientia* tanto magis necessaria est Sacerdoti, quanto magis furorem Dæmonum, & malorum hominum in se concitabit, si vocationi suæ satisfacere voluerit; nam, ut Apostolus 2. ad Timoth. c. 3. monet, *Omnes, qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur*. Unde, & ipse Christus Apostolos Joan. 15. monuit: *Non est servus major Domino suo; si me persecuti sunt, & vos persequentur*; additque fructum Luc. 21. dicens: *In patientia vestra possidebitis animas vestras*; quantoque perfectior erit patientia, tanto perfectior quoque possessio animarum erit. Quare merito seipsos Sacerdotes illis Apostoli 2. Cor. 6. verbis hortari ad hanc virtutem debent, & dicere: *In omnibus exhibeamus nos metipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis &c.*

Nona virtus *Humilitas* est, qua Sacerdos sibi verissima sui cognitione vilescit, & cum Christo contemni, hominumque fieri opprobrium gestit; atque adeo tanto magis iterum necessaria est Sacerdoti, quanto majus ædificare desiderat; cum, ut recte S. Augustinus S. 10. de verb. Dom. dicit, *Qui cogitat magnam fabricam exstruere celsitudinis, de fundamento prius cogitare debeat humilitatis*. Unde hanc quoque præcipue cum mansuetudine a se discendam Christus monuit: *Discite, quia mitis sum, & humilis corde*. Matth. 11.

Decima virtus *Paupertas* Spiritus est, qua videlicet mun-

mundo hoc utatur, tamquam non utatur; & habens victum, & amictum, & habitationem congruam his contentus sit, nec divitias in animo, nec animum in divitiis habens, ut S. Franciscus Salef. p. 3. Philoth. c. 4. loquitur; cum enim Sacerdos in sortem Domini assumptus sit, atque adeo cum S. Davide Psal. 15. dicere debeat: *Dominus pars hæreditatis meæ*; merito opibus terrenis inhiare non debet (*quid enim ultra quærat, cui omnia suus Conditor sit*, ait recte S. Hieronymus lib. 2. de vit. act. c. 16.) sed illas divitias ambire, quæ nos ornare pariter possint, & munire; quas nec acquirere inviti, nec perdere valeamus; quæ contra hostiles impetus armant, a mundo disterminant, Deo commendant, animas nostras ditant, atque nobilitant; nobiscum sunt, intra nos sunt, & nobiscum auferre possumus. Quare monitum saluberrimum S. Bernardi in epist. 103. ob oculos semper habeat sic loquentis: *Quare, o homo Dei, hæc fuge, si sapis; si habes cor, desine ea sequi, quæ & assequi miserum est: beatus utique qui post illa non abiit, quæ possessa onerant, amata inquinant, amissa cruciant.*

Undecima virtus *Obedientia* tanto magis Sacerdoti necessaria est, quanto præstantius corpus est Ecclesiastica Hierarchia, atque adeo ad illius regimen necessarium est, ut inferiora membra capiti subjecta sint. Hinc merito Apostolus ad Hebr.13. dicit: *Obedite Præpositis vestris, & subjacete eis, ipsi enim* (velut caput) *pervigilant quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes*; gemitus siquidem iste, quavis ultione durior est, inquit S. Chrysostomus in cit. locum.

Duodecima virtus *Devotio* est, quæ nihil aliud est, quam prompta voluntas ad omnia obsequia Divinæ Majestati exhibenda; tantoque magis Sacerdoti necessaria est, quanto magis ipsi convenit, ut sedulum se in Divinis muneribus ministrum exhibeat, *ut qui ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis, quæ ad Deum sunt*, ut Apostolus ad Hebr. c. 5. loquitur. Unde merito Sacerdos operam dare debet, ut in omnibus

functionibus ad Deum pertinentibus, & specialiter in SS. Missæ Sacrificio, & horis Canonicis peragendis, juxta monitum S. Bernardi S. 1. in Cant. jungat sensum verbis, affectum sensui, exultationem affectui, gravitatem exultationi.

Tertium caput de virtutibus sciendum, est digna æstimatio illarum, quæ quidem non melius concipi poterit, quam si certissimo tibi persuadeas virtutem esse potissimum instrumentum Sacerdotis, ex quo efficaciam omnem, sive ad beneplacitum Dei, gloriamque promovendam; & ad salutem proximi copiose, & secure procurandam; sive ad salutem propriam certius assecurandam, & abundantius obtinendam promanare oportet; ut merito S. Paulus ad Timotheum 1. cap. 4. scribens, dixerit: *Exerce teipsum ad pietatem* seu virtutem; *nam exercitatio corporalis ad modicum utilis est, pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ;* atque adeo jure de hac virtute Sacerdos sibi factam Siracidis Eccl. 6. adhortationem credat: *Quasi is, qui arat, & qui seminat, accede ad illam, & sustine* (id est, expecta) *bonos fructus illius; in opere enim ipsius exiguum laborabis, & cito edes de generationibus illius*; ita ut dicere cum eo possis: *Videte oculis vestris, quia modicum laboravi, & inveni mihi magnam requiem*. Ecclesiast. cap. 51.

Quarum denique caput, scilicet media ad virtutem acquirendam, præcipue conducentia, quod attinet, multa quidem ab Ascetis præscribuntur, sed quæ ad tria maxime reduci queant; videlicet I. *Ad ardens desiderium;* nam de virtute idem quod de sapientia, dici potest, quod scilicet *facile videatur ab his, qui diligunt eam; & inveniatur ab his, qui quærunt illam; præoccupet, qui se concupiscunt, ut illis se prior ostendat*. II. Ad *Divinum adjutorium*: Quod proinde assiduo cum magna fiducia implorandum est: & III. Ad *constans exercitium*, unde Apostolus Timotheo dixit: *Exerce te ad pietatem*; id est, naturam illius bene cognoscere stude, occasiones illius exercendæ solicite indaga, &

eafdem

easdem avide arripe; hæc enim tria ad perfectum exercitium requiruntur.

DIES TERTIA.

Scopus hujus diei est, ut, cum pleraque ad statum Sacerdotalem pertinentia jam consideraveris, vel certe in prima hujus diei meditatione adhuc consideraturus sis; dispicias tandem, an sumptus habeas sufficientes ad perficiendum, atque adeo electionem status tandem concludas, & prout ultima meditatio docebit, fortiter exequaris, quæ decrevisti.

Tessera.

Domine, ostende, quem elegeris (statum videlicet) Act. cap. 1.

MEDITATIO I.

DE INCOMMODIS ET PERICULIS STATUS SACERDOTALIS.

Præludium 1. Est, imaginari Sacerdotem in bivio, arctæ scilicet, & latæ viæ constitutum, & ad illam quidem a Christo, ad hanc vero a Dæmone invitatum.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut non tantum incommoda, & pericula status Sacerdotalis bene cognoscere, sed etiam adjumenta, quæ ad illa seu lenienda, seu devitanda a Deo, & ipso statu offeruntur, recte intelligere queas.

Punctum I.

Considera I. Quam gravium laborum, molestiarum, & fastidiorum occasionem pene assiduam offerat Sacerdotalis status. Et I. quidem per ipsas functiones curæ

animarum proprias, puta Conciones habendas, Confessiones excipiendas, administrationem Sacramentorum, diu, noctuque, in quacumque tempestate, per longa sæpe, & fastidiosa itinera pedibus conficienda suscipiendam, & non raro cum periculo gravis morbi contrahendi, aut ipsius vitæ amittendæ conjunctam. II. Per curas œconomicas, quæ tanto vehementius distrahunt, & lancinant animum, quanto pauciores sunt redditus ad sustentationem necessarii, quantoque pluribus periculis amissionis, sive per tempestatem, sive per fures, sive per infidos domesticos incurrendæ sunt subjecti. III. Per cognatorum vexationem, qui veluti sanguisugæ opem assiduo flagitant, opibus inhiant, non satiati murmurant, & exigua grati animi signa ostendunt. IV. Per mores, & crassam Indolem tum Parochianorum, tum Domesticorum, maxime si vitiis etiam gravioribus sint subjecti, nec emendari queant.

Considera II. Quanta e contrario pro his fastidiis, & molestiis, aut omnino tollendis, aut alleviandis certe adjumenta idem Sacerdotalis status offerat; nam in primis ipsa gratia vocationis facit, ut omnia possimus in eo, qui confortat. Deinde Zelus gloriæ Divinæ, & amor ovium sibi commissarum omnia levia facit; si enim Jacobo Patriarchæ omnes anni in gravissimis laboribus, & molestiis exacti breves sunt visi, quia per eosdem Rachelem a se tantopere dilectam lucraturum se sperabat, quanto magis Sacerdoti omnes labores, quos pro gloria Dei, pro animarum, quæ infinities pulchriores sunt Rachele, lucro, imo & pro ipsa Deitate olim fruenda, suscepturus est, breve, & leves, imo & delectabiles occurrent. Accedit ipsa Christi promissio, qua regnum Dei quærentibus (uti præcipue faciunt Sacerdotes) omnia necessaria adjectum iri promisit; & vero si Domini terrestres Pastoribus ovium materialium tam solicite necessariam sustentationem subministrant, an Christum Sacerdotibus, quibus oves pretioso suo sanguine redemptas custodiendas commisit, deesse aliquid passurum credemus? an non Apostoli eidem Christo Luc. 22. cap. quærenti: *Quando vobiscum*

cum eram , numquid aliquid defuit vobis ? Nihil , responderunt ? Ut vero nec propinquorum solicitatio , aut amor inordinatus, nec subditorum corrupti, & asperi mores perturbent , ipse amor Dei , & illustratio cœlestis efficiet, ut qui & aptum propinquos amandi, & juvandi Ordinem, limitemque præscribet; & mores subditorum asperos perinde supportare faciet, ac matres filiorum suorum defectus per amorem tegunt, ac dissimulant, ita ut jure merito fateri queat in se impletum esse, quod Sponsa Cant. cap, 2. expertam se fuisse confitetur: *Introduxit me Rex in cellam vinariam, & ordinavit in me charitatem*.

Considera III. Quam præclara sint hæc adjumenta , & quam merito in eorum præsentia omnia supra enarrata incommoda evanescere, & contemni debeant. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quæ pericula animæ in statu Sacerdotali reperiuntur ; eadem nempe, quæ Navarchis (quales utique etiam sunt Sacerdotes, animarum, quas per periculosum hujus mundi mare ad æternæ felicitatis portum perducere debent , curam gerentes) per mare navigantibus occurrere solent. I. Nempe *Syrenes* suaviter canentes, &, ut navim submergere possint, obdormiscere, per quas mulierum inordinatus amor, & consortium recte intelligitur, quæ proh dolor ! jam multos Sacerdotes in barathrum æternæ damnationis præcipitarunt . II. *Scopuli* , per quos negotia , & curæ, conversationesque recte intelliguntur ; in quos , uti quotidiana iterum experientia testatur , non pauci impegerunt Sacerdotes , naufragiumque animæ sunt passi . III. *Piratæ*, per quos dæmones Sacerdotibus, ut quos copiosa meritorum propriorum, & animarum lucra facere norunt , præcipue per varia tentationum , & persecutionum genera insidiantes intelliguntur.

Considera II. Qualia vicissim ad hæc pericula devi-

tanda a statu Sacerdotali adjumenta offerantur. Nam in primis ad Syrenes evitandas ipsa primum *voti castitatis obligatio*, deinde vero *quotidiana* prope *Corporis Christi sumptio*, quæ in se quodam modo carnem Sacerdotis commutat: & *ipsa tandem vocationis gratia liberat*, quæ quidem tanta est, ut, si ex obedientiæ dumtaxat, & charitatis ordinariæ impulsu cum Feminis agere debeat, perinde ac Babylonici Juvenes, in hoc igne illæsus sit custodiendus. Deinde vero pro scopulis sæcularium curarum, & conversationum devitandis offertur ipsi assidua cum Deo, & Sanctis per Orationes, lectiones sacras, aliasque functiones spirituales communicatio, quæ nisi ipse obstet, facile efficiet, ut sordescere ipsi incipiat omnis humana conversatio, nec sine magna necessitate, aut utilitate suscipiatur; quo tamen in casu, sicut ex voluntate Dei aditur hoc periculum, ita ad eumdem pertinet, ut ex illo incolumen, & illæsum educat, ut dicere cum Juditha cap. 13. possit: *Vivit Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde revertentem, & non permissit Ancillam suam* (aut famulum) *coinquinari*. Denique contra ipsos etiam Dæmones non levia præsidia offert; nempe I. *Insignem cum Christo vocante conjunctionem*, ob quam merito dicere potest: *Si DEUS pro nobis, quis contra nos?* II. *Orationis frequentiam*; quam ipse Christus velut fortissimum contra Adversarios scutum suasit, dum Matth. 26. dixit. *Vigilate, & orate, ne intretis in tentationem*. III. *Generosam resistentiam*; cum enim ipse alios assiduo hortari debeat ad resistendum tentationibus maligni hostis, inculcans illud S. Jacobi c. 4. monitum: *Resistite Diabolo, & fugiet a vobis*; hoc ipso etiam ipsemet non modice incitabitur ad similem resistentiam, ne, dum aliis ad victoriam Auctor est, ipsemet turpiter succumbat.

Considera III. Quam efficacia & hæc sint adjumenta ad omnem animo timorem periculorum supra indicatorum eximendum, atque adeo statum Sacerdotalem, si DEUS voluerit, alacriter, & intrepide suscipiendum. Colloquium ad B. Virginem.

Pun-

Punctum II.

Considera I. Quam gravem rationis olim DEO reddendæ obligationem, atque adeo salutis propriæ perpendendæ periculum post se trahat Sacerdotalis status; si enim, cui multum datum est, multum exigetur ab eo, quam severam DEUS rationem exiget a Sacerdote, cui animas velut thesaurum suum præstantissimum, dilectissimumque commisit? certe S. Chrysostomus ho. 5. in Acta Apost. hoc periculum considerans, dicere ausus est: *Non arbitror inter Sacerdotes multos esse, qui salvi fiant, sed multo magis, qui pereant, non tam propriis peccatis, quam alienis, quæ non curaverunt*.

Considera II. Qualia adjumenta pro hoc quoque periculo evitando offerat status Sacerdotalis; cum in primis gratia vocationis offeratur a Deo ad munus suum rite administrandum, atque adeo in sua potestate sit facere id, quod ab eo requirit DEUS; hoc autem si faciat, nihil ipsi imputandum ad culpam, vel pœnam sit, cum curam dumtaxat, non curationem jure DEUS exigere possit. Deinde vero ipsa charitas, & misericordia assiduo pro salute Sacerdotis precabuntur, ne excidat illius felicitatis participatione, ad quam ipse alios tam solicite perducere conatus est; unde si S. Hieronymus alicui dicere ausus est: *Non memini me legisse, mala morte fuisse defunctum, qui libenter opera charitatis exercuit; habet enim multos Intercessores, & impossibile est, multorum preces non exaudiri*; multo magis hoc de Sacerdotibus, qui præstantiora longe opera misericordiæ, spiritualia videlicet, tam frequenter exhibere solent, dici poterit.

Considera III. Quam apta, & efficacia sint hæc duo media ad rationis reddendæ timorem moderandum; & animos potius addendos, ut statum Sacerdotalem tam multis adjumentis, & præsidiis instructum libenter amplectaris, si ad eumdem te vocatum deprehenderis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE EXECUTIONE VOCATIONIS.

Præludium I. Est, imaginari Apostolos a Christo vocatos, & mox omnibus relictis eum secutos.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut tu quoque, sicuti simili modo cum Apostolis vocatum te credis, ita pari quoque cum celeritate, & perfectione respondere vocationi possis.

Punctum I.

Considera I. Quam magnum beneficium tibi collatum sit per vocationem ad Sacerdotalem statum; si enim merito maximum favorem collatum esse crederes ei, qui e vilissimo statu ad regiam, vel imperatoriam dignitatem evectus esset; quanto majus æstimare debebis tibi a DEO beneficium exhibitum, dum te ad Sacerdotalem dignitatem, juxta unanimem SS. Patrum sensum ipsa dignitate longe excellentiorem, vocare, & evehere dignatus est, ita ut merito de te pariter, & Apostolis dici queat: *Mihi autem nimis honorificati sunt Amici tui DEUS, nimis confortatus est principatus eorum.* Ps. 138.

Considera II. Quantopere beneficii hujus magnitudo augeatur, si circumstantias, quas involvit, paulo melius consideres, videlicet. I. *Infinitam charitatem vocantis DEI* tantopere, & toties a te offensi, tamen tam extraordinarium favorem conferentis. II. *Summam vilitatem, & indignitatem vocati*, nihil, per quod mereri talem favorem potuisset, habentis; plurimas vero causas, ob quas ei negari talis gratia meruisset, offerentis, uti nulli magis, quam tibi præteritam vitam relegenti constabit, ut adeo merito cum S. Davide Ps. 8. exclamare possis: *Domine, quid est homo, quod memor es ejus, aut Filius hominis, quoniam visitas eum? minuisti eum paulo minus ab Angelis* (imo majorem

rem ei poteſtatem tribuere conſtituiſti) *gloria, & honore coronaſti eum*. III. *Innumeram multitudinem* hominum in ſæculari ſtatu relictorum, præ quibus tu ad hanc dignitatem evectus es, etſi innumeri ſint, qui millies gratiores ſe exhibuiſſent, & beneficio tali perfectius uſi fuiſſent.

Conſidera III. Quam æquum proinde ſit, ut, ſicut beneficium hoc maximum eſt, ita maximas quoque pro eodem gratias Benefactori tanto perſolvas; &, cum gratiorem te illi exhibere non poſſis, quam ſi vocationi tuæ omni conatu reſpondeas, jam nunc modum iſtum reſpondendi ſolicite indagare, & ſtudioſe adhibere velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Conſidera I. Quis ſit modus optimus, Deoque gratiſſimus reſpondendi vocationi; ſi videlicet ſequentia præſtes. Et I. quidem jam nunc mundo, & rebus terrenis penitus renunties, memor ſententiæ a Chriſto Luc. 14. prolatæ: *Qui non renuntiat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus*; & S. Pauli exemplum ob oculos propones, qui de ſeipſo ad Galatas ca. 1. ſcribit: *Cum autem placuit ei, qui me ſegregavit ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam ſuam, ut revelaret Filium ſuum in me, ut Evangelizarem illum in Gentibus, continuo non acquievi carni, & ſanguini*. II. Ut dotes, quas ad Sacerdotem requiri cognoviſti, magnam videlicet ſcientiam, majorem prudentiam, & maximam Sanctitatem omni ſtudio procurare, & magis in dies perficere, & augere coneris; ſi enim ii, qui ad terrena officia eliguntur, vel opificia certa exercere ſtuduerunt, mox de optimis ſibi inſtrumentis proſpiciunt; quanto magis hanc induſtriam te adhibere convenit, qui ad officium ſpirituale, idque Diviniſſimum te vocatum agnoſcis. III. Ut, ubi tempus ſacrorum Ordinum ſuſcipiendorum adveniſſe compereris, non differas ſuſceptionem, ſed mox cum Apoſtolis omnia alia negotia relinquens, Chriſtum cum puriſſima intentione gloriæ Divinæ augendæ,

tuæ-

tuæque, ac alienæ salutis assecurandæ sequaris; *Nescit enim tarda molimina Spiritus S. gratia*, teste S. Ambrosio. Unde proderit adhortationem S. Bernardi epist. 100. sibi applicare, dum sic ad aliquem annuas inducias pro vocationis executione postulantem scribit: *Obsecro, redi ad cor, & adverte hunc annuum terminum, quem tu tibi indulsisti, esse injuriam Dei non esse annum placabilem Domino, sed discordiæ seminarium, iræ fomitem, nutrimentum Apostasiæ, qui spiritum extinguat, gratiam intercludat, teporem afferat illum, qui Deo solet vomitum procreare.*

Considera II. Quam solida sint hæc tria documenta, aptaque ad perfectam vocationis executionem, atque adeo tanto diligentius observanda, quanto majus tibi per eamdem vocationem beneficium collatum esse cognoscis.

Considera III. Si illis, qui vel nuptias celebrare, vel sæculare aliquod officium valde honorificum, & pingue suscipere decreverunt, omnis mora longa videtur, donec optatus nuptiarum, vel officii suscipiendi dies adveniat; quanto magis tu cum ardenti desiderio exspectare debeas, diem Sacerdotio, & ut ita dicam, cœlestibus cum Spiritu Sancto nuptiis celebrandis destinatum. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quos fructus sperare possis ex ista tam celeri, & perfecta executione vocationis; tres videlicet in genere, qui innumeros alios particulares involvunt. Primus est, *copiosa gratia* ad omnes vocationis tuæ functiones cum maximo incremento tum gloriæ Divinæ, tum meriti proprii, & alieni peragendas; hunc enim fructum Christus promisit, dum Joan. 15. dixit: *Qui manet in me, & ego in eo* (quod utique nemo melius præstat, quam qui vocanti Christo paret) *hic fert fructum multum*. Unde dicere jure merito cum Apostolo 1. Cor. 15. poterit: *Gratia autem Dei sum id quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundan-*

tius

tius illis omnibus laboravi, non ego autem, sed gratia Dei mecum. Secundus est *singularis animæ quies*, & solatium ob vocationis impletionem; cum enim nulli rei melius sit, quam in centro, & fine, ad quem a natura destinata est, nec homo profecto etiam alibi reperire quietem poterit, quam in fine, ad quem a DEO vocatus est; unde merito in illo verificabitur illud Salomonis oraculum 16. Prov. *Secura mens* (id est, Dei nutui obtemperans) *quasi juge convivium*; atque hæc videlicet causa est, cur Christus Matth. 11. ad jugum suum tollendum invitans mox addiderit, *jugum enim meum suave est, & onus meum leve*; quidquid enim tali acciderit, qui sincero corde Divinam voluntatem sequitur, eidem in bonum, id est, æternam gloriam cooperatur; nec aberrare potest a scopo, quamdiu hunc Ducem sequitur, quantumvis per aspera præeuntem. Tertius est *ingens fiducia, & spes æternæ salutis obtinendæ*; cum enim Christus ipse Joan. 10. dixerit: *Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me, et ego vitam æternam do eis, & non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea*; merito spem firmissimam concipere æternæ prædestinationis poteris, si vocem vocantis Christi te audivisse sciveris. Quantum autem tibi per spem hanc robur ad omnes officii tui molestias cum gaudio perferendas addendum sit, tibi ipsi perpendendum relinquo.

Considera II. Quam pretiosus, & vere optabilis sit triplex hic fructus, dignissimusque, propter quem participandum vocationem tuam cum maxima celeritate, ac contentione exequaris.

Considera III. Quomodo deinceps hunc triplicem fructum ob oculos semper habere, & per eosdem te ad dictam executionem excitare velis. Colloquium ad Christum.

EXA-

EXAMEN

Reliquo bujus Diei tempore instituendum.

EXamen hoc de ipsa vocatione hodie recte instituetur; ut intelligas nempe, an a DEO ad Sacerdotalem statum vocatus sis, eumque tandem eligere decernas; ut autem hanc electionem rite instituas, aliqua quidem ante, alia in alia post illam observabis.

Observanda.

Ante Electionem.

I. Ante omnia memento nos in hac vita velut in via ad Patriam constitutos esse; & non habere hic manentem civitatem; sed futuram inquirere, ut Apostolus c. 13. ad Hebr. ait.

II. Certo tibi persuade, nullam ad hanc Patriam securiorem esse viam, quam illam, qua Deus nos ad illam perducere conatur, ut qui solus scit, quid unicuique maxime ad salutem expediat, quique tam sincere nos amat, ut, quantum in ipso est, omnes homines salvos fieri velit.

III. Pariter certum habeo, maximum & singulare Dei beneficium esse, si suam cuiquam voluntatem circa diligendum vitæ statum significare dignetur; vere enim *beati sumus, si quæ Deo placent, manifesta sunt nobis*, Baruch. 4. hæc namque voluntatis Divinæ significatio est amica invitatio, profecta ex amore, quo nos ad se trahere, & æternum felices reddere cupit, juxta illud Jerem. 31. *In charitate perpetua dilexi te, ideo attraxi te miserans tui.*

IV. Cum omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum sit, descendens a Patre luminum; beneficium hoc assiduo a Deo petendum esse scito; nec dubita, quin obtenturus sis; si enim inter homines nemo

mo tam inhumanus est, quem crebræ, ac supplices preces filiorum non moveant, quanto magis cœlestis Pater preces tuas non negliget, sed spiritum, & instinctum bonum petenti tibi largietur.

V. Etsi Deus paratus sit suam voluntatem nobis manifestare, id tamen non eodem modo exequi; nam quosdam quidem potenter rapit, quosdam leniter ducit, quosdam peculiaribus motibus instigat, atque impellit, alios sua sponte magis ferri, & seipsos agere permittit. Unde cooperatio hominis necessaria est, illudque Jeremiæ c. 6. consilium sequendum: *State super vias, & videte, & interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris.*

VI. Ut hanc viam bonam tanto facilius eligere possis, scire debes ulterius, & velut certum supponere, quemadmodum duæ sunt animi partes, intellectus, & voluntas; ita duplex quoque vocationis esse genus; unum *voluntatis*, quando scilicet ita ad certum vitæ genus movetur, ut eodem etiam intellectum rapiat, & assensum quasi extorqueat, & sic quidam a teneris annis ad certum vitæ statum quasi manu ducuntur a DEO; alterum genus vocationis, intellectus videlicet tunc intervenit, quando voluntas nullos peculiares instinctus experitur, aut tales certe, quos merito suspectos habet, atque adeo ratiocinio intellectus vocatio Divina indaganda est; in quo tamen summopere cavendum est, ne humanis artibus, aut persuasionibus abduci te a meliori consilio patiaris; onus enim, quod assumis, solus feres; male proin agis, tibique consulis, nisi sic agas, tu de te idem, quod de populo Israelitico desertum transeunte Deuter. 32. scriptum legitur, dici queat: ***Dominus solus Dux ejus fuit.***

Obſervanda.

In ipſa Electione.

I. Antequam ipſam electionem auſpiceris, fuſis ad DEUM ardentibus precibus, quibus vitæ genus ab æterno tibi decretum oſtendi ſuppliciter petas; & explicato deſiderio agnoſcendæ, atque explendæ illius voluntatis, ſtatum ſæcularem, & Clericalem in medio ſtatue, & primo quidem inquire, an non vocationem voluntatis ad ſtatum Clericalem ſenſeris, id eſt, an non a puero, & maxime tempore orationis, aut Euchariſtiæ perceptæ, aut ſacræ electionis, aut concionis, ejuſmodi inſtinctum ſenſeris? & quomodo in iis acquieſcas? an vires ad exequenda ſtatus hujus munia tibi quaſi promitti ſentias, aut ipſe polliceri audeas? an difficultatum, quæ occurrere poſſunt, magnitudine non terrearis? an ſi ad ſæcularem ſtatum applicare velis animum, hic renitatur, turbetur, tenebris offundatur? hæc enim indicia ſi occurrant, non obſcura Divinæ vocationis ſunt ſigna, cum DEUS tali potiſſimum tempore, & per tales internas voces illabi in animum ſoleat.

II. Quia tamen juxta commune proverbium, *abundans cautela non nocet*; Ideo conſultum eſt, ut alter etiam modus, per intellectum videlicet vocationem indagandi, adhibeatur. Itaque gemino ſtatu ſæculari, & Eccleſiaſtico ante oculos conſtituto, conſidera I. Quis ex iſtis ſtatibus te commodius, certius, ſecurius ad finem tuum, id eſt, felicitatem æternam perducat? II. In quo peccata, & graves lapſus certius, & facilius devitentur? III. Quis ad virtutem ſolidius inſtruat, & compendioſius ducat? IV. Ubi corporis, & animi talenta melius impendere, & perficere poſſis? V. Quis naturæ convenientior? quis ad perſeverantiam aptior? VI. In quo imminente morte vixiſſe malles? VII. In quo facilius DEO rationem reddere queas? VIII. Quem ex illis alteri per omnia tibi ſimili, & æqualiter amato coram DEO ſuaderes? IX. In quo Chriſto ſimilior fieri, teque DEO perfectius conſecrare queas?

III. His

III. His ergo coram DEO consideratis, vide, pro quo statu plures, & meliores rationes (hæ enim sunt quasi Consiliarii votum seu suffragium pro tali statu ferentes) tibi occurrant, & juxta eas sic pro illo statu electionem conclude, ut tamen iterum prius hoc negotium DEO commendes, & postea memor, quid DEUS S. Paulo dicenti, *Domine, quid me vis facere?* respondcrit; scilicet: *Surge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi, quid te oporteat facere.* Idem tibi dictum credas, atque adeo Confessario tuo, aut alteri viro prudenti, & zeloso tuas has rationes, & electionem aperias, illiusque super iis judicium requiras, ut, quanto minus tibi ipsi confisus fueris, tanto securius procedas, & eligas.

Observanda

Post Electionem.

I. Post electionem dicto modo conclusam prima tua cura esse jure merito debet, ut debitas DEO pro tam insigni beneficio gratias liberalissime persolvas, & confirmationem hujus voluntatis frequenter, & suppliciter petas, Davidicum illud Ps. 67. usurpando: *Confirma hoc, DEUS, quod operatus es in nobis*; aut illud Ps. 50. *Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me*; aut illud Ps. 19. *Tribue mihi, Domine* (gratiam videlicet) *secundum cor tuum* (id est, voluntatem, et beneplacitum tuum) *& omne consilium meum confirma.* Quod si quandoque languere te sentias in vocationis executione, iterum Davidicum Ps. 118. versum usurpare poteris, et dicere: *Dormitavit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.*

II. Ut tanto facilius prædictam confirmationem obtineas, proderit unum, aut alterum Patronum Spiritu Ecclesiastico, et Clericali præ cæteris imbutum, et Sacerdotum bonorum efficiendorum, dum adhuc viveret, præcipue studiosum, eligere, et quotidiano aliquo obsequio aut oratiuncula venerari, quales sunt S. Chryfosto-

fostomus, S. Carolus Borromæus, S. Franciscus Salesius, S. Ignatius Lojola, S. Philippus Nerius, et similes. Fortassis non parum prodesset, si parvas tibi Litanias conficeres, quibus et talium Sanctorum Patrocinium implorares, et eas dotes, quæ ad Sacerdotes pertinent, per eorum merita, et intercessionem a DEO peteres in hunc, et similem modum.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cælis DEUS, Miserere nobis.
Fili Redemptor mundi DEUS, Miserere nobis.
Spiritus Sancte DEUS, Miserere nobis.
Sancta Trinitas unus DEUS, Miserere nobis.
S. MARIA Patrona Sacerdotum, ora.
S. Michael protector Ecclesiæ, ora.
S. Angele Custos, ora.
Omnes Sacerdotum Custodes Angeli, orate.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Joannes, ora.
Sancte Chrysostome, ora.
Sancte Carole Borromæe, ora.
Sancte Philippe Neri, ora.
Sancte Ignati Loiola, ora.
Sancte Francisce Salesi, ora.
Omnes Sancti Sacerdotes, et Levitæ. orate.
Omnes Sancti, & Sanctæ DEI, intercedite pro nobis.
Propitius esto, Parce nobis Domine.
Ab omni peccato, Libera nos Domine.
A Spiritu fornicationis, Libera.
A Spiritu Avaritiæ, Libera.
A Spiritu intemperantiæ, Libera.
Ab omni inconstantia, Libera.
Per merita, & intercessionem omnium sanctorum Sacerdotum, Libera.

Per

Per Immaculatam Conceptionem SS. Virginis MARIÆ, Libera.
Per æternum Sacerdotium tuum, Libera.
Per cruentum, & incruentum sacrificium tuum, Libera.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Ut Ecclesiam tuam sanctam regere, & conservare digneris, Te rogamus.
Ut inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, Te rogamus.
Ut nosmetipsos in sancto proposito conservare digneris, Te rogamus.
Ut duplicem spiritum scientiæ, & virtutis largiri digneris, Te rogamus.
Ut verum Zelum animarum in me accendere digneris, Te rogamus.
Ut omnibus Sacerdotibus verum Spiritum Ecclesiasticum inspirare digneris, Te rogamus.
Ut animabus omnium defunctorum Sacerdotum requiem æternam largiri digneris, Te rog.
Ut nos exaudire digneris, Te rogamus.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.

℣. Cor mundum crea in nobis, DEUS.
℟. Et spiritum rectum innova in visceribus meis.
℣. Ne projicias me a facie tua.
℟. Et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me.
℣. Redde mihi lætitiam salutaris tui.
℟. Et spiritu principali confirma me.
℣. Sacerdotes tui induantur justitiam.
℟. Et Sancti tui exultent.
℣. Domine exaudi orationem meam,
℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

ACtiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio, & operatio a te semper incipiat, & per te cœpta finiatur.

DEUS, qui corda Apostolorum Spiritus Sancti illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de ejus semper consolatione gaudere.

Illo nos igne, quæsumus Domine, Spiritus sanctus inflammet, quem Dominus noster JESUS Christus misit in terram, & voluit vehementer accendi.

DEUS tuorum gloria Sacerdotum, præsta quæsumus, ut Sanctorum tuorum, quorum patrocinium invocamus, sentiamus auxilium.

Excita Domine in Ecclesia Spiritum, cui Sacerdotes tui Sancti servierunt, ut eodem nos repleti studeamus amare, quod amaverunt; & opere exercere, quod docuerunt. Per Christum Dominum nostrum, Amen.

III. Valde necesse erit, ut ab hoc tempore studeas singularem morum gravitatem, & decentiam ostendere, aliisque in virtutibus ad Sacerdotem, ut supra ostensum est, pertinentibus exercere. Quem in finem ob oculos semper habenda erit præclara S. Ambrosii lib. 1. epist. 6. sententia, dicentis: *Dederat (DEUS) præceptum eidem Moysi, ut montem cum Sacerdotibus ascenderet, Populus autem deorsum staret. Separavit igitur Sacerdotes a Populo, & præcepit Moysi, ut nubem intraret. Vides a Sacerdote nihil plebejum requiri, nihil populare, nihil commune cum studio, atque usu, & moribus multitudinis, sobriam a turbis gravitatem, seriam vitam, singulare pondus dignitas sibi vindicat Sacerdotalis. Quomodo enim potest observari a Populo, qui nihil habet separatum a Populo, dispar a multitudine? Quid enim in te miretur, si tua in se recognoscat, si nihil in te aspiciat, quod ultro in se non inveniat; si qua*

qua in se erubescit, in te, quem reverendum arbitratur, inveniat.

IV. Sedulo cave, ne abreptus communi, sed vituperabili prorsus errore quorumdam sub titulo, & specie valedicendi Mundo, plus tibi licentiæ ad peccandum, & tuis cupiditatibus indulgendum concedas; per hunc quippe errorem habitus mali, & difficultas vocationis exequendæ augentur, tentationibus validioribus locus præbetur, Divina gratia subtrahitur, & manifesto periculo vocatio, salusque exponitur; insanissimæ quippe stultitiæ est, tot, tamque noxias benevolentiæ significationes edere erga insidiantem Mundum, & Diabolum, quem deserere cogitas, & tot injurias illi, cui te mancipare in totam deinceps ætatem decrevisti, inferre; quis enim non stultissimum, summeque detestandum diceret facinus illius, qui Regis cujuspiam servitio se mancipaturus sic eum alloqueretur: Decrevi omnino tibi servire, O Rex, & pro magna gratia habeo, si me inter servos tuos annumerare dignaberis; sed prius per aliquod tempus hosti tuo capitalissimo me associabo, teque strenue oppugnabo, variisque injuriis afficiam? an non hoc ipso facto mereretur, numquam inter Famulos Regios admitti? Atqui idem facit, qui modo supra indicato, Mundo valedicere decernit.

V. Denique memor doctrinę Eccl. 2. datæ: *Fili accedens ad servitutem DEI, sta in timore, et prapara animam tuam ad tentationem:* singulari studio te arma ad tentationes a Vocationis executione absterrentes, quales verb. grat. esse possunt inordinatus affectus ad aliquas Personas, desideria, & voluptates carnales, horror difficultatis, &c. quas S. Augustinus Conc. 1. in Psalm. 36. fictos amicos vocat, dicens: *Ad quamcumque professionem te converteris, para te, pati fictos* (tibi nempe clam adversantes) *alioquin si te non paraveris, invenies, quod non sperabas, et deficies, aut perturbaberis.*

VI. Pro Coronide hujus triduanæ collectionis, lege, si placet, ex libello de imitatione Christi lib. 3.

cap. 10. & quæ ibi de religioso statu dicuntur, Ecclesiastico applica.

SECUNDUM EXEMPLAR TRIDUANÆ RECOLLECTIONIS,

Pro iis, qui ad primum Sacrum rite præparare se cupiunt.

SCopus hujus recollectionis est; ut ex ipso titulo patet, præparare se ad primam DEO Hostiam cum debita reverentia, & dispositione offerendam; si enim S. David pro ipso templo Jerosolymitano totis viribus impensas præparavit, eo quod non homini, sed DEO præparabatur habitatio, & si Siracides tam solicite monuit, ut ante orationem anima præparetur, quanto magis ad Sacrificium omni templo, & Oratione infinities præstantius digne offerendum omnis solicitudo, & præparatio adhibenda est. Merito ergo si integrum octiduum spirituali recollectioni impendi non potest, triduana saltem instituitur, pro qua proinde aptas, utilesque Meditationes, & Examina Status, ut vocant, in hoc secundo Exemplari suggerentur, ut vel hoc brevi tempore dignam de Sacerdotio, functionibusque illi annexis æstimationem concipiat futurus Sacerdos, simulque utilem etiam praxim addiscat, easdem functiones cum debita decentia, fructuque peragendi.

DIES PRIMA.

Tessera.

Nimis honorificati sunt Amici tui DEUS, nimis confortatus est principatus eorum. Psal. 138.

ME-

MEDITATIO I.

DE OFFICIO ET DIGNITATE SACERDOTIS.

Præludium I. Est, imaginari tibi, quod coram Christo in cœlis sedente, & Pontificiis vestibus induto flectens, vestes Sacerdotales, & cum iisdem etiam omnem potestatem Sacerdotibus convenientem accipias, ita ut dicere cum eodem Christo possis: *Data est mihi omnis potestas, in cœlo* (ut inde Christum ad Altare advocem) (*& in terra*, ut homines spiritualiter ligare, & solvere possim.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut officium, & dignitatem Sacerdotum vere cognoscere, & pro tanto beneficio debitas gratias, ut oportet, persolvere queas.

Punctum I.

Considera I. Quod, sicut DEUS olim in Mundo naturali duo luminaria creavit; majus unum, videlicet Solem, ut præesset diei; alterum minus, nempe Lunam, ut præesset nocti; ita in Mundo quoque politico duo luminaria, scilicet *Sacerdotes*, qui præessent diei, id est, spiritualium, & ad DEI cultum pertinentium rerum curam gererent, & *Reges*, ac Magistratum sæcularem, qui nocti præessent, id est, quoad temporalia bona Populos sibi subjectos dirigerent, constituit, ut Hugo de S. Victore in c. 1. Gen. notat.

Considera II. Quænam sint ista spiritualia, ad quæ administranda Sacerdotes sunt constituti; scilicet ut Sacrificium DEO sacrificent, thymiama Orationis publicæ, seu Horarum Canonicarum pro Populo offerant, & Sacramenta, ipsumque Verbum Divinum administrent.

Considera III. Quanta hinc dignitas Sacerdotali Statui oriatur; tanta scilicet, ut omnis Regum terreno-

 rum,

rum, aliorumque Dominorum dignitas tantum Sacerdotum excellentiæ, & dignitati cedat, quantum spiritualia corporalibus, & cœlestia terrenis antecellunt, ita ut Vasquez non sine fundamento ex ipsa S. Thomæ doctrina petito docere ausus sit, posse virtutis habitum ab Observantia communi distinctum circa cultum Sacerdotum constitui, eo quod in illis specialis quædam dignitas longe excellentior civili reperiatur, meritoque adeo S. Ignatius in Epist. ad Smyrn. dixerit, *Sacerdotium esse Summam bonorum omnium, quæ in hominibus consistunt*. Vide proin, an dignam hactenus de tali statu æstimationem conceperis, aut certe concipere deinceps velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quantum beneficium DEUS tibi contulerit, dum te præ tot millionibus aliorum hominum ad Statum tam excelsum vocare dignatus est, de quo Cassianus in Catal. gloriæ merito dixerit: *Sacerdos DEI altissimi, si omnium Dominorum sublimitatem contempleris, sublimior es: solo Creatore tuo inferior es*. An non præ admiratione in illas Davidis Ps. 112. voces erumpes: *Quis sicut Dominus DEUS noster, qui in altis habitat, et humilia respicit in cœlo, & in terra? Suscitans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem, ut collocet eum cum Principibus, cum Principibus populi sui*.

Considera II. Si S. Bernardus s. 52. de Christianis dicere ausus est, nihil ita displicere DEO, præsertim in filiis gratiæ, quam ingratitudinem; eo quod scilicet, sicut plura beneficia, quam Ethnici, & Infideles acceperunt, ita magis quoque eadem agnoscere, & DEUM pro illorum collatione laudare, gratiasque debitas agere debuissent; quanto magis DEO displiciturum esset, si tu, cui beneficium tam grande per Sacerdotis collationem exhibitum est, illud non, ut oporteret, gratissimo animo agnoscere, proque eodem, optimo, quo poteris, modo gratum te exhibere studeres.

Con-

Considera III. Quis sit optimus, & DEO acceptissimus gratitudinis modus; si scilicet finem illum, propter quem tibi hoc beneficium contulit, perfectissimo modo obtinere studeas, atque adeo omnes functiones Sacerdotales, ea intentione, & accuratione, quam ipsa earumdem functionum natura, & dignitas requirit, perficere coneris. Statue proin, hac ipsa in collectione functionum harum naturam, & praxim sedulo indagare, & studiose deinceps adhibere. Colloquium ad B.V.

Punctum III.

Considera I. Si quotidiana docet experientia, quanto major est hominis cujusque dignitas, tanto majorem quoque in eo gravitatem, integritatemque morum requiri; quantam a te velut Sacerdote ad summam dignitatem evecto DEUS, & Homines, sanctitatem, & gravitatem in omnibus tuis actionibus desideraturi sint. Id sane apposite expressit pius Auctor. l. 4. de Imit. Christi c. 5. dum dixit: *Attende tibi, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi. Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere. Ejus conversatio non cum Popularibus, & communibus hominum viis, sed cum Angelis in cælo, aut cum perfectis viris in terra.*

Considera II. Quantopere gaudere, & vel hoc ipso etiam ex titulo gratulari tibi debeas ob Sacerdotii ordinem susceptum, eo quod tam potens tibi per eum stimulus offeratur, ad omnem sanctitatem, virtutumque altissimarum studium sectandum, ut, quod es professione, actione potius, quam nomine demonstres; ut actio respondeat nomini, & nomen cum operibus incidat, quemadmodum S. Ambrosius hortatur.

Considera III. Quomodo tu hactenus similem sanctitatem obtinere studueris, & sectari deinceps velis, maxime cum, teste Concilio Tridentino Sess. 22. c. 1.

 nihil

nihil sit, quod alios magis ad pietatem, & DEI cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se Divino ministerio dedicarunt; cum a rebus sæculi in altiorem locum sublati conspiciantur, in eos tamquam speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE PRIMO SACERDOTIS OFFICIO SEU MISSÆ SACRIFICIO OFFERENDO.

Præludium I. Est, imaginari Christum in Altari Hostiam, & Calicem de manu Sacerdotis accipientem, & æterno suo Patri offerentem, cum vere principalis offerens in Missæ Sacrificio sit ipse Christus, Sacerdotes vero Vicarii, & Ministri dumtaxat.

Præludium II. Petere gratiam, ut & dignitatem ac fructus hujus Sacrificii rite cognoscere, & ad illud debita cum reverentia celebrandum convenienter te disponere possis.

Punctum I.

Considera I. Quam præstans, DEOque gratum sit hoc Sacrificium, cum & ipsa res oblata, & ipse offerens principalis sit infinitæ dignitatis, ut adeo merito hoc Sacrificium dignitate sua excedere dicatur quæcumque Sacrificia veteris Testamenti, etiam collective accepta, & propterea magis DEO placeat, quam si quis omnes victimas possibiles Deo offerret, aut omnes actus virtutum excogitabiles eliceret; nam, ut recte dixit Bellarminus l. 1. de Missa c. 1. Missæ Sacrificium non est opus nostrum, sed Christi; ipse enim est primarius, & sempiternus Sacerdos, qui seipsum per Eucharistiam Patri obtulit in Sacra Cœna, & quotidie per Ministros suos se offert in Sacrificium.

Con-

Confidera II. Quam multiplex ex hoc Sacrificio fructus oriatur; is nempe, quem Thomas Kempensis l. 4. de Imit. c. 5. breviter sequentibus verbis indicavit dicens: *Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat* (per holocaustum perfectissimum) *Angelos lætificat* (nam & hi adstant velut mensæ hujus Ministri, teste S. Chrysostomo hom. 3. in epist. ad Ephes.) *Ecclesiam ædificat* (cujus nomine hoc Sacrificium offert, ut eodem placatus DEUS ipsam regere, & conservare, & augere dignetur (*Vivos adjuvat*) utpote pro quibus fructum potiorem hujus Sacrificii plerumque offert (*Defunctis requiem præstat*) cum ad hujus oblationem animæ illæ perinde ut scintillæ de fornace prosilire ex purgatorio sint visæ) *& sese omnium bonorum participem facit*) propter meritorium, satisfactorium, & impetratorium fructum copiosum sane ex hoc Sacrificio ipsi obvenientem.

Considera III. Quam recte proin Concilium Tridentinum Sess. 22. sic concludat: *Si necessario fatendum est, nullum inter Fideles haberi opus sanctius aut Divinius, quam tremendum hoc Sacrificium, in quo vivens illa hostia, qua nos DEO Patri reconciliavit, quotidie in altaribus manibus Sacerdotum immolatur, fatendum etiam est, omnem ad hoc diligentiam adhibendam, & omni contentione elaborandum, ut quam maxima fieri potest, puritate animi, & devotione exteriori perficiatur.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Si Siracides cap. 18. de Oratione dixit: *Ante orationem præpara animam tuam*: & si David totis viribus præparavit impensas domus Domini pro Sacrificiis tantum corporalibus immolandis deputatæ; quanto majorem præparationem ad hoc Sacrificium omni oratione, & Sacrificio veteris Testamenti infinities perfectius rite offerendum, sit adhibenda; ut adeo merito Sanctus Chrysostomus homilia in Encæniis dixerit: *Accedentes ad Eucharistiam, ne pu-*

ne putetis, quod accipiatis Divinum corpus ab homine, sed ex ipsius Seraphin forcipe ignem, quem scilicet Isaias vidit, vos accipere. Cogitate sanguinem illum salutarem, e Divino illo, et impolluto latere fluere, atque adeo vos omni reverentia ad illum accedentes labiis illum sanctis excipite.

Considera II. Qualis præparatio ad hoc Sacrificium digne offerendum sit adhibenda; duplex videlicet, remota, & proxima. Remota consistit 1. In assiduo conatu proficiendi in vitæ puritate, & sanctitate. 2. In piissimo, & sublimissimo sensu, & devotione erga hoc SS. Sacramentum acquirenda. 3. In congruis gratiæ auxiliis ad hoc SS. Sacramentum sancte tractandum frequenter implorandis. Proxima consistit. 1. In puritate corporis per jejunium, & manuum, orisque ablutionem; & animæ munditie per Confessionem vel contritionem præviam procuranda. 2. In optimæ intentionis formatione, fervorisque ac propositi sancta sancte tractandi instauratione. 3. In certis, & ad hunc finem accommodatis precibus devote recitandis, qualis præ cæteris censeri debet sequens oratio, cui Gregorius XII. indulgentias 50. annorum annexuit: *Ego volo celebrare Missam, & conficere Corpus, & Sanguinem Domini nostri JESU Christi, juxta Ritum S. Romanæ Ecclesiæ, ad laudem Omnipotentis DEI, totiusque Curiæ triumphantis; ad utilitatem quoque meam, totiusque Ecclesiæ militantis, pro omnibus, qui se commendaverunt Orationibus meis in genere, & in specie, & pro felici statu S. Romanæ Ecclesiæ, Amen. Gaudium cum pace, emendationem vitæ, gratiam, et consolationem S. Spiritus, perseverantiam in bonis operibus tribuat nobis omnipotens, et misericors Dominus. Amen.*

Considera III. Quam solida sit hæc præparatio, quamque adeo a te tanto ferventius adhibenda, quanto certius tibi constat, juxta mensuram hujus præparationis ipsam tibi Sacramentalem gratiam esse conferendam. Colloquium ad B. Virginem.

Pun-

Punctum III.

Considera I. Non satis esse, ut ad tale Sacrificium digne offerendum rite te præpares, sed insuper requiri, ut similem diligentiam in ipso SS. Sacrificio offerendo, & gratiis post illud agendis adhibeas. Si enim Ethnici olim ante Sacrificiorum suorum oblationem clamare Præconem jubebant: *Age quod agis:* quanto magis idem dicendum erit Sacerdoti hoc Divinissimum Sacrificium oblaturo.

Considera II. Quid præcipue requiratur ad actualem celebrationem; videlicet sequentia tria. 1. Ut pronuntiatio, & quæcumque actio exterior, non minus ædificationi aliorum, quam propriæ devotioni serviat. 2. Ut affectus, & virtutes in Orationibus Missæ præscriptis studiose eliciantur. 3. Ut Rubricæ, & Ceremoniæ in Missali præscriptæ accurate observentur, ita ut jure cum Christo post finitam Missam dicere queas: *Consummatum est!* id est, quidquid ad hoc Sacrificium offerendum a Christo, vel Ecclesia præscriptum fuit, impletum est.

Considera III. Qualis gratiarum actio post Sacrificium a te requiratur; scilicet talis, qualis tantum beneficium decet, amplissima, & optimis affectibus plena, quæ quidem sic institui posset, ut post lotionem manuum, in genua provolutus Christum intra te latentem his, aut similibus verbis alloquaris:

O utinam, JESU mi amantissime, sic agere tecum nunc possem, quemadmodum egit tecum Sanctissima Mater tua, aut ullus umquam Sanctorum! sed quoniam id non possum, conabor saltem, quantum mihi cum Divino tuo auxilio licuerit.

Quemadmodum ergo firmissime credo, te Dominum meum, ac DEUM meum vere corporaliter mihi præsentem esse, ita me tibi summa, qua possum, demissione subjicio, te adoro, veneror, & omni possibili affectu laudo, & glorifico, gratiasque ago amplissimas Divinæ Majestati tuæ pro omnibus beneficiis tuæ SS. Humanitati, SS.

tuæ

tuæ Matri, omnibus Sanctis, omnibus Defunctis, et Viventibus, & mihi umquam exhibitis, præcipue vero pro institutione hujus Venerabilis Sacramenti, pro vocatione ad Sacerdotium, & pro SS. Corpore, & Sanguine tuo iterum mihi communicato.

In gratiarum proinde actionem offero tibi DEO meo omnia quidem merita SS. Vitæ, Passionis, et mortis tuæ, et omnium Sanctorum, speciatim vero omnia Sacrificia, et Communiones umquam peractas, aut peragendas, rogoque suppliciter, ut hanc oblationem benigno vultu suscipere, gratamque habere digneris; si enim pretiosius quid haberem, idipsum tibi offerrem; sed gaudeo, quod nihil pretiosius reperiatur, quam tu amantissimus Deus meus, quem sicut omnibus rebus creatis longissime præfero, ita ardentius quoque, quam omnes eas diligo, ideoque summo, quo possum amoris affectu renuntio omni in primis peccato, et occasionibus peccandi, et protestor, me millies cum Divina gratia moriturum, quam te DEUM meum vel minimo peccato veniali voluntarie offendam. Renuntio quoque concupiscentiæ omnium rerum creatarum, et protestor, me omnium illarum loco te DEUM meum habiturum, et ex toto corde dilecturum. Renuntio denique, omni judicio, et voluntati, et amori proprio, eaque perfectissima tuæ sanctissimæ voluntati, et amori subjicio, id unum suppliciter rogans, ut quoniam ex me nihil scio, et possum, tu, sicut velle misericorditer concessisti, ita posse quoque pro tua immensitate largiaris, sed et me, aliosque tam viventes, quam defunctos tum in sacro hoc, tum alias tibi, & nunc maxime commendatos non modo in SS. tua vulnera suscipias, verum etiam ab omni malo custodias omnium bonorum juxta sanctissimum tuum beneplacitum participes efficias, ut, quem nunc velatum suscepimus, & adoravimus in terris, de facie in faciem in cœlis videre olim mereamur. Quia vero, mi amantissime JESU, placere tibi scio, ut specialia quæpiam beneficia a te velut omnem bonorum fonte verissime mihi præsente petam, ideo summa, qua possum, fiducia ac demissione rogo, concede mihi misericors DEUS &c. perge in oratione S. Thomæ, vel propriis verbis speciales tuas necessita-

ſitates expone; & ſi placet, ex Miſſali vel Diurnali orationem: *Gratias tibi ago omnipotens &c.* ſubjunge. Hunc ergo tum devote celebrandi, tum gratias agendi modum, aut alium ſimilem quomodo deinceps obſervare velis; conclude, &, quod ſemel decreveris, fortiter & conſtanter exequere. Colloquium ad Chriſtum cum congruis affectibus.

OCCUPATIONES

Per reliquum tempus.

Reliquum hujus primæ diei tempus in tribus potiſſimum functionibus inſumetur, quarum prima erit generalis Confeſſionis ſcriptio; etſi enim nemo cogi debeat ad ſimilem Confeſſionem faciendam, ſi tamen ullum tempus in vita idoneum eſſe, aut incitare poteſt ad illam faciendam, hoc profecto, quod primam Hoſtiæ oblationem præcedit, tale cenſeri debet; nunc enim Sacerdoti præcipue dicitur a Chriſto, quod olim Sacerdotibus veteris Teſtamenti dicebatur: *Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum*. Levit. 11. & illud Iſaiæ 52. c. *Recedite* (a Mundo, & peccatoribus) *recedite, exite inde, pollutum nolite tangere, exite de medio ejus, mundamini, qui fertis vaſa Domini*. Si enim jam olim Judæorum Pontifici Deut. 18. dicebatur: *Perfectus eris, & abſque macula cum Domino Deo tuo*. Ideoque Judas Machabæus 1. Mach. c. 4. *elegit Sacerdotes ſine macula; voluntatem habentes in lege Domini*; quanto magis a Sacerdotibus Novi Teſtamenti Sacerdotium incomparabiliter dignius poſſidentibus exigetur, ut ſint ſine macula, atque adeo de illis verificabitur, quod Lev. 21. dicitur: *Omnis, qui habuerit maculam de ſemine Aaron Sacerdotis, non accedet offerre hoſtias Domino, nec panes DEO ſuo*. Cum ergo ad has maculas tollendas Confeſſio generalis præcipue conducat, utpote quæ & majori cum ſollicitudine indagat peccata, & magis intenſo cum dolore eadem deteſtatur, & cum perfectiori integritate confitetur,

fitetur, facile apparet, eam saltem ab ultima generali Confessione faciendam jure merito suaderi.

Altera occupatio consistat in Examine circa ea puncta, quæ ad conscientiam purificandam maxime conducunt. Hinc

1. Examinabis teipsum, quibus peccatis hactenus magis subjectus fueris, DEUMque, ac Proximum offenderis?

2. Quibus Passionibus maxime obnoxius sis, & quomodo deinceps easdem moderari velis.

3. An, & quas occasiones extrinsecas habeas, aut habiturus sis ad peccandum; & quomodo easdem declinare velis.

4. Qua diligentia, & fructu Examen generale, & particulare velut potissima fere ad peccatorum extirpationem media usurpare soleas.

5. Quomodo Pœnitentiæ Sacramentum ad hunc finem præcipue institutum usurpare consueveris?

6. Quomodo mortificationi sensuum tam internorum, quam externorum studueris?

7. Quas pœnitentias, seu castigationes corporis, & quo fructu peragere velis, ut dicere possis cum S. Paulo 1. Cor. 9. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne, dum aliis prædicavero, ipse reprobus efficiar.*

8. Quomodo Recollectiones hebdomadarias, menstruas, annuas, quæ & ipse non minimum sunt ad conscientiam purificandam medium, deinceps instituere velis.

Hæc, inquam, omnia sic inquire, ut tamen semper memineris, pios affectus doloris, verecundiæ, propositi, petitionis veniæ &c. inserere.

Tertia tandem occupatio erit Lectio libellorum piorum, & ad propositum Scopum præcipue servientium, qualis exempli gratia esse possunt, in primis Libellus de Imitatione Christi, ex quo hodie l. 4. c. 7. de discussione propriæ conscientiæ, & emendationis proposito legi potest. Deinde vero aliquot capita de industria selecta, vel ex Ludovico de Ponte to. 4. de perfect. Vel ex Sacerdote Christiano M. Ludovici Abelii, vel Ma-

nuali

nuali Parochorum P. Caroli Musarti: vel ex mearum Instructionum parte tertia, & quarta, in quibus, quidquid ad Sacerdotem requiritur, succincte, & ordinate proponitur.

DIES SECUNDA.

Tessera.

IN omnibus exhibeamus nos sicut DEI ministros, nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur Ministerium. 2. Cor. 6.

MEDITATIO I.

DE SECUNDO SACERDOTIS OFFICIO, SEU HORARUM CANONICARUM DEVOTA RECITATIONE.

Præludium I. Est, imaginari S. Davidem cum cythara in manibus, coram DEO flectentem, & dicentem: In conspectu Angelorum psallam tibi, adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor Nomini tuo.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut dignam de hoc officio æstimationum concipere, & illud, ut oportet, implere valeas.

Punctum I.

Considera I. Quod sit secundum Sacerdotis officium, scilicet ut sit Mediator, & Legatus Ecclesiæ ad DEUM; ita enim S. Paulus 2. Cor. 5. insinuavit, dicens: *Posuit in nobis verbum reconciliationis, pro isto ergo Legatione fungimur.* Unde Sacerdos, quemadmodum S. Joannes Chrysostomus ait, *Medius stat inter DEUM, & naturam humanam, illinc venientia beneficia ad nos deferens, nostras petitiones illuc perferens, & Dominum iratum reconcilians.*

Considera II. Quam honorifica, summique merito æsti-

æstimanda sit hæc Legatio, sive primo eum, ad quem velut Legatus mitteris, ipsum scilicet Omnipotentem DEUM consideres: sive Personas, a quibus mitteris, videlicet Ecclesiam Catholicam, & Naturam humanam, attendas: sive negotium, ob quod legaris, spectes, nempe laudandum DEUM, & Sanctos, eosque placandos, atque ad varia dona conferenda, malaque avertenda propitios reddendos.

Considera III. Quam aptum ad hanc Legationem rite, & decenter obeundam adjumentum Ecclesia tibi obtulerit, dum te ad Horas Canonicas persolvendas compellit; cum enim hæ Horæ ab ipsa Ecclesia, dictante Spiritu Sancto sint compositæ, merito sperari potest, nulla alia ratione melius Sacerdotem Legatione sua fungi posse, quam si has Horas cum debita reverentia, & devotione persolvere conabitur. Vide proin, quomodo hactenus hac Legatione functus sis, & deinceps fungi velis, ne, si, quod absit, eam negligenter, inhoneste, vel tepide expleveris, in sententiam, qua dicitur maledictus homo, qui opus DEI facit negligenter, miserabiliter delabaris, ut Concilium Aquisgranense cap. 130. loquitur. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quid requiratur ad hoc officium rite persolvendum; eædem scilicet conditiones, quæ a Legato coram Rege, ad quem mittitur, peroraturo observantur; nempe 1. Ut convenientem corporis situm adhibeat, & vel ipsa corporis dispositione Majestatem Regis confiteatur, & revereatur. 2. Ut omnia verba integre, distincte, & cum debita gravitate proferat. 3. Ut diligenter ad id, quod loquitur, attendat, petitionesque suas cum convenienti ardore proponens, finem Legationi suæ præfixum obtinere studeat.

Considera II. Quanto æquius sit, ut ut has conditiones cum potentissimo, & supremo Domino ac DEO locuturus observes, atque adeo horas Canonicas cum exteriori, & interiori reverentia, atque decentia recitare

tare studeas; si enim, ut recte discurrit Cassianus collat. 23. c. 7. cum sublimi alicui homini, non dicam pro vita aut salute nostra, sed etiam pro alicujus lucri commodo supplicamus, totam in eum & mentis, & corporis aciem defigentes, de nutu ejus trepida exspectatione pendemus; quanto magis, cum illi omnium occultorum cognitori supplicamus, intenta atque solicita oratione ipsius clementia imploranda est; nec enim exiguam committit irreverentiam, qui precem Domino fundens, subito a conspectu ejus, quasi ab oculis non videntis, nec audientis improbæ cogitationis, securus abscesserit. *Quid enim est voce psallere, mentem autem domum aut forum circumire, nisi homines fallere, et DEUM irridere?* ait Concilium Trevirense secundum.

Considera III. Quomodo has conditiones hactenus observaveris; an quoad *corpus* reverenter, quoad *vocem* integre, & distincte, quoad *memoriam attente*, quoad *intellectum* prudenter (id est, convenienter ad ad finem orationis obtinendum) quoad *voluntatem* ardenter (id est, congruos affectus eliciendo, maxime gratulationis, laudis, amoris, timoris, & doloris ob peccata commissa, fiduciæ, humilitatis, & desiderii rerum cœlestium) horas tuas Canonicas recitare studueris, aut saltem deinceps studere velis, consilium S. Augustini sequens in Ps. 30. sic loquentis: *Si psalmus orat, orare: si gemit, gemere; si gratulatur, gaudere: si sperat, sperare: si timet, timere oportet.* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quas industrias, & media adhibere debeas ad hanc Legationem rite, decenterque obeundum, nempe 1. Ut dignam de utilitate, & dignitate tantæ Legationis æstimationem concipiens, ante quam orationem auspiceris, DEI, cum quo locuturus es, summam Majestatem, omniumque Angelorum præsentiam imagineris, sicque te ad debitam reverentiam, & attentionem excites, dicens: *In conspectu Angelorum psallam tibi, DEUS meus, adorabo ad templum sanctum tuum, & confite-*

fitebor nomini tuo. 2. Ut, ficut Legati omnes Famulos fuos foris relinquunt, fed & omnes alias diftractionum occafiones folicite vitant; ita & tu curis, & affectibus tuis dicas cum Chrifto: *Sedete hic, et requiefcite, donec vadam illuc, & orem*; omnefque fenfus tuos, oculos præcipue ab omni curiofo afpectu ftudiofe cohibeas, memor communis doctrinæ Afcetarum dicentium, cuftodiam oculorum effe Matrem devotionis. 3. Ut in amore DEI, & Sanctorum crefcere ftudeas; cum enim amantes nihil magis defiderent, quam ut fimul effe, & colloqui queant, totifque viribus repellant omnia impedimenta, quæ tale colloquium diffolvere, & impedire volunt; ita idipfum multo magis de anima DEUM fincere amante cogitandum eft.

Confidera II. Quam folida, & efficacia fint hæc media, utpote directe ad magnam menti reverentiam, & attentionem conciliandam ordinata; quam item facilia, ut quæ a Sæcularibus Legatis fine omni difficultate obfervantur.

Confidera III. Quomodo tu hactenus eafdem obfervaveris, aut obfervare deinceps velis; femper in mente habens præclaram S. Cypriani adhortationem ferm. de orat. Dom. fic loquentis: *Cum adftamus ad orationem, vigilare, & incumbere ad preces toto corde debemus; cogitatio tunc omnis fæcularis, & carnalis abfcedat, nec quidquam tunc animus, quam id folum cogitet, quod precatur; quæ autem fegnities eft, alienari, & capi ineptis cogitationibus, & profanis, cum Dominum depreca-ris? quafi fit aliud, quod magis debeas cogitare, quam quod cum DEO loqueris? quomodo te a DEO audiri poftulas, cum te ipfe non audias? vis effe DEUM memorem tui, quando tu ipfe memor tui non fis?* Colloquium ad Chriftum.

ME-

MEDITATIO II.

DE TERTIO SACERDOTIS OFFICIO, VIDELICET ADMINISTRATIONE SACRAMENTORUM, ET VERBI DIVINI.

Præludium I. Eſt, imaginari Chriſtum, nunc Verbum DEI prædicantem, nunc vicos circumeuntem, & varia beneficia corporibus, animiſque conferentem.

Præludium II. Eſt, petere gratiam, ut tertium hoc Sacerdotis officium rite cognoſcere, & fructuoſe adminiſtrare poſſis.

Punctum I.

Conſidera I. Quod ſit tertium Sacerdotis officium, ſcilicet Sacramentorum, & Verbi DEI, ac doctrinæ Chriſtianæ fructuoſa tractatio; hoc enim eſt, quod Apoſtolus 1. Cor. 4. ait: *Sic nos exiſtimet homo, ut Miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum DEI.*

Conſidera II. Cum Eccleſiæ Sacramenta, ut Concilium Tridentinum Seſſ. 7. in procem. loquitur, ſint ea, per quæ omnis vera juſtitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amiſſa reparatur, ac proinde ex illis tamquam fontibus haurianda ſit aqua illa viva, quam qui biberit, in æternum non ſitiat, ſed fiat in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam; quam magnum tibi beneficium a DEO collatum ſit, dum te præ tot aliis Miniſtrum horum Sacramentorum conſtituit, tamque amplam ea adminiſtrandi facultatem, & occaſionem obtulit. Ut merito tibi perinde ac Sponſo Cant. 3. applicari poſſit, dicique, quod manus tuæ tornatiles aureæ, & plenæ hyacinthis ſint Fidelium, utilitati diſpenſandis. An non proinde jure quoque illud S. Pauli l. c. repetatur: *Hic jam quæritur inter Diſpenſatores, ut fidelis quis inveniatur.*

Conſidera III. Quid fidelitas iſta in adminiſtrandis Sacramentis a te requirat; nimirum 1. Ut pure, ſan-

ctè, & religiose eadem administres, ne, ut S. Gregorius hom. de cura pastor. loquitur, similis fias aquæ baptismali, quæ peccata baptizatorum diluens, illos ad cœleste regnum mittit, & ipsa postea in Cloacam descendit. 2. Ut receptos ac approbatos Ecclesiæ ritus sedulo adhibeas, ipsumque etiam Populum ad ritus hos magnificiendos, & recte intelligendos, quantum necesse est, aut expedit, instruas, & horteris. 3. Ut magna cum promptitudine, & absque ulla suspicione avaritiæ illa administres; hilarem namque datorem, si in ulla actione, in hoc sane diligit DEUS. Vide ergo, quomodo has tres industrias deinceps observare velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quam magnum iterum beneficium tibi collatum sit, dum Verbi Divini Ministrum te constituit DEUS; id ex sequentibus S. Augustini in serm. quotid. verbis colligere potes. *Quid vobis plus esse videtur, Verbum DEI, an corpus Christi? si vultis respondere, hoc utique dicere debetis, quod non sit minus Verbum DEI, quam Corpus Christi, & ideo non minus reus sit, qui Verbum DEI negligenter audiverit* (vel tractaverit, vel prædicaverit) *quam ille, qui Corpus Christi in terra negligentia sua cadere permiserit*. S. Cyprianus vero serm. de orat. Domin. ait: *Evangelii præcepta Fratres charissimi, nihil sunt aliud, quam Magisteria Divina, fundamenta ædificandæ Spei, firmamenta corroborandæ Fidei, munimenta fovendi cordis, gubernacula dirigendi itineris, præsidia obtinendæ salutis.*

Considera II. Quomodo hoc verbum DEI fructuose tractari, & prædicari debeat; scilicet sicut cibus corporeus præparari, & apponi solet (*non enim in solo pane vivit homo*, teste Christo Matth. 4. *sed in omni verbo, quod exit de ore DEI;* hinc *sicut per os in alimoniam cibos corporis summimus, ita per cor ad vivificandam animam escas doctrinæ cœlestis accipimus*, quemadmodum S. Hilarius in Psalm. 118. loquitur, atque adeo sicut 1.

Ci-

Cibus quoad ſubſtantiam bonus, eique, qui ſumit, conveniens eſſe debet, ita materiam ſeu doctrinam, & argumenta Concionis optima, id eſt, ex S. Scriptura, SS. Patribus, aliiſque probatis Auctoribus deſumpta, & Auditoribus accommodata eſſe oportet; nam; ut S. Gregorius l. 20. mor. c. 1. recte pronunciavit, *Debet Prædicator perſpicere, ne plus prædicet, quam ab audiente capi poſſit; ne, dum parvis ſublimia, & non profutura prædicat, ſe magis curet oſtendere, quam Auditoribus prodeſſe*. 2. Sicut cibus bene excoctus eſſe debet, ita & Concio per accuratum ſtudium bene præparata, ne alioqui verificetur commune proverbium: *Qui aſcendit Cathedram ſine labore, deſcendit e Cathedra ſine honore;* & plerumque etiam ſine fructu in ſe, & Auditoribus reportato. 3. Sicut cibus ſale, pipere, aliiſque aromatis herbiſque bene condiendus eſt, ita & Concio ſale diſcretionis, pipere reprehenſionis moderatæ, melle manſuetudinis, & charitatis, & herbis exemplorum, & ſimilitudinum, & parabolarum idonearum grata Auditoribus reddenda. 4. Sicut cibus in patinis mundis per fideles, & ſedulos, ac mundos Miniſtros apponendus, ita in Concione quoque verba quidem bona, & vernaculo ſermoni congrua; non tamen nimis exquiſita, aut affectata (nam *prudentibus viris non placent phalerata, ſed fortia, quando non res pro verbis; ſed pro rebus enumerandis verba ſunt inſtituta*, ut recte S. Proſper l. 3. de vit. contr. c. ult. advertit; & ideo S. Paulus 1. Cor. 2. ſermonem ſuum, & prædicationem non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed in oſtenſione ſpiritus conſiſtere dixit) per fidelem memoriam, & per gratam vocis, & actionis moderationem proponi.

Conſidera III. Quæ media adhibere debeas ad Verbum DEI fideliter, & fructuoſe adminiſtrandum; videlicet 1. *Orationis ſtudium*; nam, ut S. Chryſoſtomus hom. 3. de incompreh. natur. Div. ſapienter dixit, *Nihil aut parum fructus capi ex humilitate poteſt, niſi oratio adjungatur*. Cujus veritatis rationem reddens S. Bernardus ep. 101. *Nunc*, ait, *manent tria hæc, Verbum,*

exemplum, *oratio*; *major autem horum oratio*, *ea namque operi*, *&* *voci gratiam*, *&* *efficaciam promeretur*. Hinc Apostoli Act. c. 6. ubi alios pro externis negotiis constituerunt, dicebant: *Nos vero orationi*, *et ministerio verbi instantes erimus*. 2. *Sedula meditatio*: *Sicut enim thus*, inquit S. Augustinus in spec. peccat, *non redolet*, *nisi ponatur in igne*; *nec virtus sinapis sentitur*, *nisi conteratur in lapide*, *ita nulla S. Scripturæ sententia vim suam declarat*, *nisi cocta in corde*. Hinc S. Isidorus l. 1. de summo bono ait, *Quanto magis quisque in sacris eloquiis assiduus fuerit*, *tanto ex eis uberiorem intelligentiam capit*. 3. *Conscientiæ puritas*, *&* *vita exemplaris*; quid enim lingua aurea, & cor ferreum? certe cujus vita despicitur, restat, ut etiam prædicatio contemnatur; *Ut ergo prædicandi veritas servetur*, *vivendi altitudo teneatur*, ut recte S. Gregorius ho. 11. in Ezech. dixit; nam *lucere tantum*, *vanum est*, teste S. Bernardo, *tantum ardere*, *parum*: *ardere*, *&* *lucere perfectum*. Vide ergo, quomodo hæc tria deinceps observare velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quam præclarum quoque censeri debeat Catechismi docendi munus, utpote per quod summa in triumphantem, & militantem Ecclesiam fructus redundat; cum enim solida instructio in doctrina Christiana sit fundamentum Christianæ perfectionis, ab hac vero gloria DEI, & Sanctorum, augmentum, & decus Ecclesiæ, salus denique reipublicæ, & cujusvis animæ particularis dependeat; facile apparet, quam magna ex hoc munere rite obito utilitas sperari possit, quamque adeo recte Joannes Gerson Cancellarius Parisiensis dixerit, nescire se, in ullo alio munere, quam in hoc utilius, & honestius occupari quis possit.

Considera II. Quomodo hoc officium utiliter obire possis; videlicet I. ut materiam valde bene præpares, & parvulis accommodes illud S. Pauli 1. Cor. 3. usurpans: *Tamquam parvulis in Christo lac vobis potum dedi*,

di, non escam solidæ, & altioris doctrinæ: *nondum enim poteratis* capere, & concoquere. II. Ut bene valde, id est, cum simplicitate, & mansuetudine proponas doctrinas, quas præparavisti; ut dicere cum S. Paulo possis: *Omnibus omnia factus, ut omnes lucrifaciam.* III. Ut parvulos ad aptam receptionem doctrinæ Catecheticæ disponere coneris, efficiendo, ut modesti, attenti, & alacres sint ad excipienda, & retinenda ea, quæ dicuntur, quod quidem facilius bonis verbis, & munusculis, laudibusque, quam asperis increpationibus, & minis obtinebit.

Considera III. Quæ media adhibere debeas ad hoc officium alacriter, & fructuose obeundum; videlicet I. Ut magnam de tali munere æstimationem concipias, frequenter perpendendo, quam magnam Ecclesiæ, & reipublicæ Christianæ utilitatem afferre, tibique grandem coronam præparare queas. II. Si Christi ad Apostolos dicentis: *Sinite parvulos venire ad me*: & aliorum zelosissimorum virorum cum magna alacritate hoc munus obeuntium exempla frequenter ob oculos ponas. III. Si magna cum patientia fructum exspectes salubrem S. Jacobi cap. 5. doctrinam alte pectori inscribens: *Ecce Agricola exspectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens, donec accipiat temporaneum, & serotinum: Patientes igitur estote & vos, & confirmate corda vestra.* Vide ergo, quam efficacia, & solida sint hæc media, & quomodo ea deinceps adhibere velis. Colloquium ad Christum.

OCCUPATIONES

Per reliquum hujus diei tempus.

I. Et hodie iterum tres occupationes, præter binas meditationes, magno cum fervore suscipiendas suadeo. Prima est, ut Ordinem tibi diurnum conficias, quem per totam vitam, quantum fieri potest, studiose observes. Ad hunc autem rite faciendum tria præcipue observabis. I. Magnam de tempore æstimationem conci-

pies; quem in Finem tibi gemina S. Bernardi ferm. 4. post Dom. quadr. c. 4. sententia serviet: *Vide, peccator, temporis pretiositatem, quia modico tempore potest homo lucrari veniam, gratiam, et gloriam*. Et iterum: *Tempus tantum valet, quantum DEUS: quippe in tempore bene consumpto comparatur DEUS*. Unde ut redimas præteritum tempus, & futurum bene colloces, sequere exemplum S. Bernardi S. 20. in Cantica sic DEUM alloquentis: *De mea misera vita sume obsecro residuum annorum meorum; pro bis vero, quos vivendo perdidi, quia perdite vixi, cor contritum, et humiliatum non despicias*. II. Ut certa tibi somni, & quietis tempora definias, & studiose observes; alioqui enim pigritia, & torpor magnam sibi, non temporis dumtaxat, sed vitæ etiam partem auferet, & ad reliquias diei actiones non parum ineptum efficient. III. Ut firmiter tibi persuadeas, vitam nostram mercatum esse, cujus dies cum abierit, tempus non erit emendi, quæ velis; itaque consilium Siracidis Eccl. c. 14. sequere: *Ne defrauderis a die bono; et particula boni doni non te prætereat*. Dic proinde cum S. Chrysologo S. 12. *Vivamus DEO paululum, qui sæculo viximus totum: dedimus corpori annum, demus animæ paucos dies: tempus est, ut aliquando provideas domui tuæ*.

II. Secunda occupatio est, ut singulas actiones ad DEUM, & teipsum pertinentes (nam eas, quæ ad proximum spectant, pro sequenti die servabis) percurras; &, quem deinceps in illis peragendis modum, & praxin observare velis, studiose indages, & definias.

I. Itaque considera, quomodo te in actionibus spiritualibus, puta Meditatione, SS. Missæ, recitatione horarum Canonicarum, lectione spirituali, Examinibus conscientiæ, exercere; quas preces mane, & vesperi ante, & post mensam, ad pulsum ternum Salutationis Angelicæ, ad sonitum horæ, vel interdiu recitare; quos item Sanctos in speciales Patronos eligere, quibusve obsequiis eos venerari, & demereri velis.

II. Quomodo intentionem bonis operibus, solam scilicet

licet gloriam Divinam, & beneplacitum præfigere, & quoties, ac qua ratione illam repetere velis.

III. Quomodo virtutum Sacerdoti convenientium, præcipue fidei, ſpei, charitatis, religionis, humilitatis, mortificationis, caſtitatis, modeſtiæ, patientiæ, & obedientiæ ſtudio te impendere velis, & quas occaſiones habeas ad illas exercendas.

IV. Quomodo te in menſa gerere? quas recreationes, quomodo, & cum quibus uſurpare velis.

V. Cui ſtudio te impendere, aut qua alia occupatione ſive corporali, ſive ſpirituali tempus, quod tibi ab actionibus reliquis ſupereſt, impendere velis, ut contra otium velut omnium malorum originem te potenter tuearis. Quæ omnia, cum mature conſideraveris, &, quæ optima tibi videbuntur, elegeris, id unum ſupereſſe exiſtima, ut clavum conſtantiæ, quo omnia tua decreta, & propoſita confirmentur, & ſtabiliantur, adjicias.

III. Tertia occupatio erit ſacra iterum lectio, in primis quidem capitis 25. ex lib. 1. de Imitatione Chriſti; deinde vero unius vel plurium paginarum ex alio libro aſcetico, quem vel ipſe tibi velut propoſito ſcopo convenientiſſimum elegiſti, vel ab alio electum accepiſti.

DIES TERTIA.

Teſſera.

REdde mihi lætitiam ſalutaris tui, & Spiritu principali confirma me. Pſ. 50.

MEDITATIO I.

DE TRIPLICI ZELO SACERDOTIS.

Præludium I. Eſt, imaginari Apoſtolos in cœnaculo Jeroſolymitano ſcientes, & virtute ex alto, id eſt, Spiritu Sancto in ſpecie ignis apparente inſtructos; per hunc quippe ignem, qui, & ſurſum flammas ejaculatur,

latur, & non in seipso dumtaxat calidissimus est, sed alios etiam calefacit, recte triplex Zelus, gloriæ DEI, propriæ, & alienæ salutis indicatur.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut naturam, & motiva hujus Zeli bene cognoscere, & eumdem vehementer in corde tuo accendere possis.

Punctum I.

Considera I. Quid sit Zelus gloriæ Divinæ, nempe nihil aliud, quam vehemens desiderium, ut DEUS ab hominibus magis, & magis semper cognoscatur, super omnia æstimetur, & ametur; cum enim gloria in genere nihil aliud sit, quam *clara cum laude notitia*, merito, si gloriam DEI vere desideras, optare quoque debes, ut infinita ejus bonitas cognoscatur, & quod inde per se sequitur, cognoscentes in ejus admirationem, laudem, amorem rapiantur.

Considera II. Quomodo constitutis debeat esse hic Zelus; quod scilicet tres debeat habere conditiones. Et I. quidem esse *universalis*, id est, ad universum vitæ statum, & omnes ac singulas vitæ actiones se extendens, sicque doctrinas S. Pauli observetur. 1. Cor. 10. momentis: *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite;* Ut in omnibus glorificetur DEUS. II. *Purissimus*, id est, nullam aliam secundariam intentionem cujusvis alterius boni, puta delectationis, honoris, beatitudinis, admixtam habens, quam non propter gloriam Divinam ultimate intentam elicias; hic enim vere locum habet illud S. Augustini: *Minus te* (& gloriam tuam) *amat, Domine, qui præter te*, (& gloriam tuam) *aliquid amat, quod propter te* (& gloriam tuam) *non amat*. III. *Liberalissimus*, id est, non simpliciter gloriam DEI, sed *majorem* semper affectans, atque adeo ea semper media eligens, quæ ad majorem DEI gloriam sive *intensive* per opera majorem difficultatem continentia, & intensiorem amorem declarantia (qualia sunt generosus contemptus honorum, & voluptatum, nec non magnanima fortitudo inter

ter adversa) sive *extensive* , incitando scilicet , & juvando alios , ut simili modo gloriam DEI quærant , quo modo S. Ignatius omnia ad majorem gloriam operari solebat.

Considera III. Motiva, quæ ad majorem DEI gloriam quærendam impellere te possint. Primum est, quod finis iste adeo sit excellens, ut ipse DEUS , & Christus omnia, quæ operati sunt, creationem scilicet, & recreationem, seu redemptionem humani generis, Angelorum, & totius mundi non aliam ob causam, quam propter gloriam suam fecerit; *universa* enim propter se operatus est Dominus , teste S. Scriptura Prov. 16. & ipse Christus Jo. 8. de se fassus est, se non propriam , sed Patris cœlestis gloriam quærere ; unde merito de tali intentione exclamans S. Bernardus S. de dilig. DEO , *O amator Sanctus*, inquit, *& castus! o amor dulcis, et suavis affectio! o pura, & defæcata intentio voluntatis, eo certe defæcatior, & purior, quo in ea de proprio nihil admixtum relinquitur, quo totum Divinum est, quod sentitur, sic affici, Deificari est*. Secundum est, quod infinita beneficia DEI exigant, ut, sicut ille bonum nostrum tam solicite quæsivit ; & sic amorem erga nos suum demonstravit ; ita nos quoque amorem mutuum erga ipsum ostendere, atque adeo bonum ipsius pro viribus procuremus; bonum autem DEUS , qui seipso plenus, bonorum nostrorum non eget, aliud participare non possit, quam extrinsecum hoc, id est, gloriam suam ; quæ certe singularis est naturæ humanæ dignitas , ut ad idem bonum DEO tribuendum efficaciter concurrat, quod sibi DEUS tam admirandis modis in hac vitâ procurat, & in æternum a suis accipiet. Tertium est, quod ex hoc bono, ejusque intentione omnia nostra bona permanent; sicut namq; ex eo , quod DEUS hoc sibi bonum, id est, gloriam suam velit, nobis & naturam , & gratiam & gloriam suam communicat ; ita nos ex eo , quod ei bonum hoc volumus , bona omnia necessaria naturæ, & gratiæ, & gloriæ efficaciter comparamus, etsi de nobis non cogitemus . Vide ergo, quam efficacia sint hæc motiva, & quomo-

do tu deinceps excitare in te ardentissimum Divinæ gloriæ Zelum velis. Colloquium ad Christum.

Punctum II.

Considera I. Quid secundus Zelus, propriæ scilicet salutis a te requirat; nempe ut omne verum malum, quale est unicum, & solum peccatum, a te efficaciter avertes; & omne verum bonum, quale est sola, & unica virtus, DEUM velut summum bonum possidens, pari efficacia, & solicitudine tibi procures, uti Psalmista Ps. 33. indicavit, dicens: *Quis est homo, qui vult vitam, diligit dies videre bonos? declina a malo, et fac bonum.*

Considera II. Quales conditiones requirat hic Zelus; videlicet sequentes tres. I. Ut sit *appretiativus*, id est, suam salutem omni alienæ præferens. *Quid enim prodest homini, si universum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur*, inquit Christus Matth. 26. II. Ut sit *prudens*, id est, apta media ad finem sibi propositum eligens, mercatorum more, qui varias industrias excogitant, adhibentque, ad merces, & lucra optima facienda. III. Ut sit *efficax*, non in puris desideriis consistens, sed manum operi admovens, illudque Siracidis Eccl. cap. 9. semper in mente habens: *Quodcumque potest facere manus tua, instanter operare.*

Considera III. Quam ob causam hunc Zelum speciali studio in te suscitare debeas; nempe quia animam tuam unicam habes, atque adeo si hanc perdas, omnia perdidisti, & miser, & miserabilis es. Hinc Ecclesiasticus tam solicite monet cap. 30. *Miserere animæ tuæ placens DEO*: & S. David Ps. 118. fassus est: *Anima mea in manibus meis semper*; quia ut bene notat S. Bernardus, *Sicut, quod in manibus tenemus, non facile obliviscimur, sic numquam oblivisci debemus negotium animarum nostrarum, ei illa cura vigeat principaliter in cordibus nostris.* Vide ergo, quomodo hunc Zelum hactenus foveris, aut deinceps saltem excitare velis, memoran-

ran-

randam D. Eucherii in epist. parœn. sententiam in mente semper habens: *Primas apud nos curas, quæ prima habetur, obtineat, summasque sibi solicitudinis partes salus, quæ summa est, vendicet; hæc nos occupet in præsidium ac tutelam sui, jam non plane prima, sed sola. Omnia vincat eo studio, quo præcedit omnia.* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quid tertius Zelus salutis alienæ a te exigat; scilicet ut eamdem sicut tuam procures, atque adeo pariter ad peccatorum fugam, & bonorum operum seu virtutum exercitium alios quoque impellas curæ tuæ commissos; hoc enim mandatum illud DEI: *Diliges proximum tuum, sicut te ipsum.*

Considera II. Quas conditiones a te hic Zelus tuus exigat; videlicet sequentes tres. I. Ut sit *Ordinatus*, id est, ut Ordo, quem DEUS in servando proximo observari voluit, diligenter observetur; nempe ut non alia ex causa, quam propter DEUM diligatur; nec ita salutis alienæ cura suscipiatur, ut propria detrimentum accipiat. II. Ut *Universalis* sit, id est, ad pauperes æque, ac divites, deformes æque, ac formosos, nobiles æque, ac ignobiles se extendens, cum imago, ac voluntas DEI ad talem dilectionem impellens in omnibus æqualiter eluceat. III. Ut *suavis*, & *mansuetus* sit; sic enim Christus Matth. 11. docuit, dicens: *Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde, et invenietis requiem animabus vestris*; non propriis dumtaxat, sed alienis etiam curæ vestræ commissis; nam ut S. Chrysostomus hom. de mansuet. recte dixit: *Nihil ita conciliat Domino Familiares, ut quod videant illum tranquillum se offerre, ac mansuetudine jucundum, nam & talem majoris faciunt, habentque pro Patre, & non Domino. Gratus est videntibus, gratus & his, quibus tantum nomine notus est. Neque facile ullum invenies, qui audiens laudari hominem mansuetum, illum videre, & osculari non desideret, & non habeat in aliquanta lucri parte, ejus majus amicitia posse frui.*

Con-

Confidera III. Quibus motivis excitare hunc Zelum debeas; videlicet I. exemplo Chrifti in hunc mundum defcendentis, ut animarum falutem quæreret, fuoque exemplo ad fimilem Zelum accenderet. Hinc tibi pariter, ac S. Petro olim dixerat, dicit; *Si diligis me, pasce oves meas*, II. *Dignitate animarum*; nam, ut S. Gregorius Nyffenus ait hom. 4. in Eccl. *Qui humanam novit naturam, nec totum quidem mundum dixit fatis juftum pretium, quod detur pro anima hominis*; hinc alter S. Gregorius, Magnus videlicet l. 1. hom. 12. in Ezech. ait, *Nullum omnipotenti DEO tale effe Sacrificium, quale eft Zelus animarum*. S. Chryfoftomus vero hom. 3. in 1. Corinth, etfi, inquit, *immenfas pecunias pauperibus eroges, plus tamen effeceris, fi unam converteris animam*. III. *Propriæ falutis ftudio*: ad quam certius, & abundantius obtinendam efficaciffimum medium eft hic Zelus, nam, ut S. Chryfoftomus fapienter pronuntiavit ho. 3. fuper Gen. *Hoc noftræ falutis argumentum erit, & occafio, fi non folum pro nobis ipfis foliciti, fed & proximo utiles fuerimus, ipfum ad viam veritatis manuducentes*. Imo non communis duntaxat, fed magnæ etiam gloriæ argumentum effe hunc Zelum, Chriftus ipfe Matth. 5. teftatus eft, dum dixit: *Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum*. Vide ergo, quomodo per hæc motiva hunc quoque Zelum in te excitare, & conftanter fovere velis. Colloquium ad Chriftum.

MEDITATIO II.

DE MEDIIS AD SACERDOTIS OFFICIUM RITE OBEUNDUM NECESSARIIS.

Præludium I. Eft, imaginari, te coram Chrifto in oratione conftitutum, &, ut media tibi ad vocationis executionem neceffaria fuggerere dignetur, rogantem; loricam feu æs triplex circa pectus accipere, quo contra omnia impedimenta, quæ te a dicta executione impedire poffunt, efficaciter removeas.

Præ-

Præludium II. Est, petere gratiam, ut talia remedia clare cognoscere, & constanter adhibere valeas.

Punctum I.

Considera I. Quod sit primum medium ad Sacerdotis officium rite obeundum; scilicet *studium orationis continuum*; quod in tribus potissimum occasionibus ostendi debet. I. In Exercitiis spiritualibus quotidianis, puta SS. Missæ Sacrificio, officio Divino, lectione spirituali, Examine conscientiæ &c. cum omni diligentia obeundis. II. In recursu ad DEUM, quando vel negotium aliquod suscipiendum; vel aliquid pro se, aliisve impetrandum; vel periculum aliquod vel tribulatio superanda est. III. In reliquis suis functionibus, ut scilicet, & in his mentem ad DEUM attollere, easque ad DEUM referre assuescat; quam quidem consuetudinem S. Ignatius hominibus pie occupatis magis expeditam, & necessariam dicebat esse, ideoque vehementer operariis commendabat.

Considera II. Quam necessarium sit hoc medium ob triplicem causam. I. Ut gratiam pro functionibus necessariam obtineat, cum omne datum optimum, & donum perfectum desursum sit descendens a Patre luminum, teste S. Jacobo, ideoque, ut recte S. Augustinus l. 4. de doctr. Christ. c. 15. dixit, munus suum ut præstet, magis sit opus orationis, quam Oratoris facultate. II. Ut efficaciam obtineat suis functionibus, cum ipse quidem plantare, & rigare possit, incrementum autem dare solius DEI sit; unde præclare S. Bernardus ep. 101. *Nunc autem*, inquit, *manent tria hæc, verbum, exemplum, oratio, major autem horum oratio, ea namque operi, & voci efficaciam, & gratiam promeretur*. III. Ob propriam consolationem; ut scilicet in se experiatur, quod Christus Matth. 11. dixit: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, et ego reficiam vos*; ideoque, & ipse cum S. David. Ps. 118. dicere possit: *Os meum aperui, et attraxi spiritum.*

Considera III. Quam efficaces sint hæ rationes, quam-

quamque adeo merito impellere te debeant, ad continuum orationis studium modo supra dicto exercendum; cum vere Sacerdoti convenire videatur illud S. Augustini ho. 40. *Qui recte novit orare*. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quod secundum medium ad finem supra dictum merito *mortificationis studium continuum* censeatur in eo præcipue consistens, ut omnem inprimis inordinatam concupiscentiam cujuscumque rei inordinatæ solicite devitet (quæ mortificatio *interna* vocatur) & ipsam etiam carnem jejuniis, ciliciis, flagellis, aliisque similibus asperitatibus sponte susceptis, aut a DEO immissis castiget, quæ mortificatio *externa* appellatur.

Considera II. Quod & hoc medium triplicem ob causam summopere sit necessarium Sacerdoti. I. Ut *fructuose* munere suo fungatur; cum, sicut palmes non bene putatus parum fructificat, ita Sacerdos quoque non bene mortificatus exiguum fructum afferat: unde merito Christus Luc. 14. dixit Apostolis: *Qui non renuntiat omnibus, non potest meus esse Discipulus*. Et S.Paulus ad Galat. 5. pronunciavit: *Qui Christi sunt* (id est, eidem tamquam viti veræ uniti) *carnem suam crucifixerunt cum concupiscentiis suis*. II. Ut *secure* fungatur suo munere; cum *in medio civitatum, nationisve pravæ, feræ illæ* (id est passionis animi) *multo plus habeant ad delinquendum exorbitandumve ab æquo nutrimenti*, ut S. Chrysostomus l. de Sacerd. ostendit, atque adeo fræno mortificationis vehementer opus habeant. III. Ut *libere* eodem munere fungatur, cum nemo alium efficaciter corrigere, & curare possit, nisi ipse a vitiis, & inordinatis concupiscentiis sit liber, sed merito commune illud adagium, *Medice, cura te ipsum*, audire debeat.

Considera III. Quam & hæ rationes efficaces admodum sint ad mortificationis studium continuum tibi persuadendum; & quomodo tu hactenus illud susceperis, & susci-

& ſuſcipere deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Conſidera I. Quod tertium medium ad Sacerdotis officium rite obeundum merito *ſtudium humilitatis perpetuum* reputetur; quæ humilitas in eo conſiſtit, ut vere ex animo ſe deſpiciat, & ſervum inutilem, id eſt, ex ſe nihil efficere potentem exiſtimet; atque ab aliis etiam deſpici potius, & injuriis magis affici, quam honorari cupiat, ſicque Chriſto Redemptori ſuo ſimilior evadat; nihil autem umquam gloriæ de quocumque opere, & effectu adſcribat, ſed illud Davidicum ſemper in mente habeat: *Non nobis, Domine, non nobis, ſed Nomini tuo da gloriam.*

Conſidera II. Quam multi, & præclari fructus per hoc humilitatis ſtudium tibi obventuri ſint; nam I. ad officium, & functiones tuas optime te diſponet, cum humilia, & contemptibilia eligere ſoleat DEUS, ut confundat fortia. II. Mire te reprobabit adverſus reſpectus humanos, qui non modice impediunt fructum animarum, cum ut ſic dicturus ſis cum S. Paulo ad Gal. I. *Si hominibus placerem, Chriſti ſervus non eſſem.* III. Poſt functiones potenter te contra vanam gloriam defendet; uti ſatis clare S. Auguſtinus inſinuavit, dum dixit: *Niſi humilitas omnia, quacumque benefacimus & præceſſerit, & comitetur, & ſubſecuta fuerit, jam nobis de facto aliquo bono gaudentibus totum de manu extorquet ſuperbia.*

Conſidera III. Quam pretioſi ſint hi fructus, dignique, ut propter eos ſingulare hujus virtutis deſiderium, ſtudiumque ſuſcipias; & quomodo id ſuſcipere velis. Colloquium ad Chriſtum.

OCCUPATIONES

Reliqua Diei.

I. Præter aſſignatas duas meditationes, tres alias occupationes ſuſcipies; quarum prima eſt, ut conſideres, quomodo erga varias Perſonas te gerere debeas.

Et I. Quidem erga Superiores tuos, puta Epiſcopum, Vicarium generalem, Decanum tuum, quibus merito ſummam *reverentiam*, ut DEI Vicariis: *charitatem* ingenuam, ut Patribus Spiritualibus; & *obedientiam* promptiſſimam, ut optimis Paſtoribus debeas.

II. Erga Parochianos tuos, quos *amore univerſali* amplecti (id eſt, pauperum æque ac ignobilium, quam divitum & nobilium curam æqualem gerere) *Zelo prudente* (id eſt, ad finem intentum, nempe lucrum animarum, idoneo) *paſcere* (videlicet verbum DEI prædicare, Sacramenta adminiſtrare, & in rebus ad Fidem, & ſtatum pertinentibus inſtruere) & *vita* denique *exemplari* ædificare, ſeu ad perfectionem Chriſtianam excitare debes.

III. Erga *Domeſticos*, quibus neceſſaria alimenta ſubminiſtrare, onera ſervitii moderate imponere, errores ſuaviter corrigere, & debitam mercedem fideliter ſolvere oportet.

IV. Erga *vicinos*, *alioſque non ſubjectos*, cum quibus oportet *pacifice vivere* (id eſt, nullum quacumque ratione lædere) *prompte*, ubi neceſſitas aut charitas exigit, *ſubvenire*, & *honorem* cujuſque ſtatui convenientem *exhibere*.

V. Erga *Hoſpites*, & *peregrinos*, quos *benevole excipere*, *liberaliter tractare*, & *jucunde cum iis converſari* debes.

VI. Erga Pauperes, quos *ſuaviter* alloqui, iiſdem *ſincere compati*, & pro modulo *ſubvenire decet*.

VII. Erga Defunctos, quibus crebram recordationem, teneram commiſerationem, celerem, & copioſam ſubventionem impendere debes. Vide ergo, quomodo

modo hæc omnia hactenus præstiteris, & præstare deinceps velis.

II. Secunda occupatio consistet in specialibus officiis seu functionibus ad Proximum pertinentibus considerandis; quomodo scilicet rite, & fructuosè obiri debeant.

I. Itaque considera, quid in SS. Eucharistia, Sacramento illo pretioso, admirando, salutifero, & omni suavitate repleto, in quo Christus Dominus divitias sui amoris erga homines effudit, memoriam faciens suorum mirabilium, ut Concilium Tridentinum sess. 13. c. 2. loquitur, administrando observare debeas; videlicet, ut I. Illud in Ecclesia convenienter, & decenter asservari cures. II. Ut fidelibus rite dispositis prompte, & reverenter illud ministres. III. Ut indignis ejusdem participationem constanter deneges; cumque in finem memorandam S. Chrysostomi ho. 88. in Matth. sententiam in mente habeas, qua sic loquitur: *Ad vos o ministrantes, sermonem convertere necessarium est, ut multo cum studio hæc dona distribuatis: non parva etenim imminet vobis ultio, si quemquam ullius culpæ conscium, hujus mensæ participem esse concedatis: sanguis ejus de manibus vestris exquiretur. Sive quis Dux militiæ sit, sive Præfectus, sive Princeps diademate coronatus, indigne autem accedat; prohibe, majorem illo potestatem habes. Propterea vos DEUS tali insignivit honore, ut talia discernatis: hæc vestra dignitas, hæc securitas, hæc omnis corona, non ut albam, & splendidam tunicam circumeatis induti.*

II. Quid in Sacramento Baptismi observari oporteat, videlicet I. Ut quoniam hoc Sacramentum est janua ad Ecclesiam, ipsamque æternam vitam, nullus infans, aut adultus absque hoc Sacramento decedere ex hac vita sinatur. II. Ut Cæremoniæ in Rituali præscriptæ accurate observentur, nisi necessitas aliud suadeat. III. Ut Parochiani, ac præcipue obstetrices tam de necessitate hujus Sacramenti, quam de modo illud administrandi bene informentur, ideoque in concionibus occasio sumatur talia explicandi.

III. Quid in administratione Sacramenti Pœnitentiæ observare debeas; videlicet ut I. memineris te *Judicis* officium in hoc Sacramento exercere, atque adeo studiose procures, ut omnia, quæ ad legitimam absolutionem, sive ex parte Confessarii, sive ex parte pœnitentis requiruntur, accurate præstentur. II. Ut *Medicum* quoque Pœnitentis esse te memineris; ideoque non morbos dumtaxat animæ, id est, peccata tollat, sed salutaria etiam contra relapsum remedia præscribas. III. Ut *Doctorem* etiam pœnitentis esse te memineris; ideoque tum in iis, quæ ad Sacramentum hoc rite suscipiendum pertinent, tum in aliis capitibus ad statum cujusque spectantibus solide instruere illum studeas.

IV. Quid in Sacramento extremæ Unctionis observare debeas; videlicet 1. Ut, quantum erit in te, neminem adultum, & capacem sine hoc Sacramento discedere sinas; nam, ut sapienter Episcopus Tritariensis in direct. Eccl. disc. ait, quo magis languescit humanæ infirmitatis virtus, & unusquisque moriens ad ignotas sibi futuri sæculi vias ingrediendas, ob peccatorum suorum conscientiam, & abyssum judiciorum DEI magis timet, magisque horret, eo magis solicita esse debet Pastorum, et Sacerdotum charitas, ut Christianus quilibet in extremo illo agone contra omnes satanæ insultus bene armatus sit, et in spem misericordiæ Divinæ bene erectus. 2. Ut non essentialia dumtaxat hujus Sacramenti, sed ipsos etiam ritus in Rituali præscriptos studiose observes. 3. Ut de utilitate hujus Sacramenti bene Fideles edoceas, vanamque illam persuasionem, qua persuadent sibi, perceptionem hujus Sacramenti esse accelerationem ad mortem, efficaciter eripere studeas.

V. Quid in *Sacramento Matrimonii* administrando sit observandum; scilicet 1. Ut, quo plures ob pravitatem hominum irrepserunt abusus, eo diligentior cura adhibeatur, ut omnia, quæ sive sacri Canones, sive Ritualia circa hoc Sacramentum præscribunt, accurate observentur. 2. Ut diligenter Parochianos tuos instruas, qua intentione, reverentia, ac puritate hoc

Sacra-

Sacramentum ſuſcipere debeant. 3. Ut, ubi caſus matrimoniales occurrerint, diligenter eos examines, nec tibi ſoli fidens, alios etiam in conſilium advoces.

VI. Quid in *Verbi Divini prædicatione* obſervandum ſit; videlicet 1. Ut materia ſit ſelecta, & auditoribus bene accommodata. 2. Ut ipſa quoque diſpoſitio, & elocutio non obiter, & perfunctorie, ſed magno ſtudio, & labore perfecta, ne alioqui, ſicut ſine labore aſcendis Cathedram, ita ſine honore deſcendas. 3. Ut finis præcipuus Concionis, qui eſt docere, & movere, ob oculos ſemper habeatur, atque adeo ad eumdem acquirendum omnes vires convertantur, & ipſe etiam populus modum utiliter audiendi verbum Divinum doceatur.

VII. Quid in *Catecheſi* tradenda obſervandum ſit; videlicet. I. Ut hoc munus unum ex præcipuis eſſe tibi perſuadeas, ideoque diebus præſcriptis magna cum diligentia, & alacritate obeas. 2. Ut varios modos excogites, quibus doctrinæ Catecheticæ inſtillari, & inculcari poſſint. 3. Ut in ipſis etiam Concionibus apud Ruſticos, vel alios plebejos habendis nonnumquam doctrinas ejuſmodi Catecheticas immiſceas, atque ad illas liberis inſtillandas Parentes horteris.

VIII. *Quid in Ægrorum viſitatione obſervandum ſit*; videlicet I. Ut diligenter, cum charitas aut neceſſitas ſuadet, viſitentur. II. Ut ad dolores, & moleſtias infirmitatis æquo animo tolerandas efficaciter excitentur. III. Ut ad Sacramentorum ſuſceptionem, aliaque officia ad mortis articulum pertinentia rite, & alacriter præſtanda diſponantur.

IX. Denique, quid in converſatione privata cum hominibus ſanis obſervandum ſit; ſcilicet 1. Ut *rara* ſit, ne cum in multiloquio non deſit peccatum, experiaris, quod nonnemo conqueſtus eſt: *Quoties inter homines fui, minor homo redii*. 2. Ut *ſana* ſit, id eſt, bono fine ſuſcepta, & ad ſanitatem vitæ perſuadendam, remote ſaltem ordinata. 3. Ut ſit *ſuavis* ſimul, & *gravis*; hæc enim et gratam præ cæteris, et efficacem faciunt converſationem.

 III. Ter-

III. Tertia tandem occupatio iterum lectio spiritualis erit, tum libri ascetici præscripti ; tum ex libello de Imitatione cap. 10. l. 4. ut ex illius lectione ad sacrum quotidie deinceps legendum accendaris . Proderit etiam pro coronide hujus recollectionis triduanæ breviter se reflectere , & in compendium quasi redigere potiora proposita , & decreta , quæ fecisti hoc triduo , & pro iisdem debitas DEO gratias persolvere, ac gratiam ad eorum executionem necessariam efflagitare.

TERTIUM EXEMPLAR

TRIDUANÆ RECOLLECTIONIS

Pro iis, qui post curam Animarum aliquamdiu exercitam recolligere se desiderant .

QUantopere hæc recollectio necessaria sit iis, qui curam animarum susceperunt, Servator ipse Merc. 6. indicavit, dum ad Apostolos suos velut primos Pastores animarum dixit : *Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pauxillum*. Quis vero tali recollectioni scopus præfixus esse debeat , sat clare DEUS Oseæ c. 2. insinuavit , dum de anima peccatrice post amatores eunte, & DEI obliviscente dixit: *Propter hoc ecce ego lactabo eam , & ducam in solitudinem , & loquar ad cor ejus* ; his namque verbis quid aliud significare voluit, nisi quod, quemadmodum perfectio Christiana in dilectione DEI consistit, dilectio vero a corde originem trahit , ita potissima hominis cura in eo consistere debeat, ut cor ipsius recte se habeat, id est, omnem suum amorem in DEUM, propter quem creatus est , transferat ; hinc juxta Psalmistam Ps. 32. sigillatim DEUS fecit corda eorum, id est, cum ea figura , & situ creavit, ut ex ipsa dispositione moneretur homo, quod cor ipsius ad ipsum diligendum factum sit ; hinc enim I. Superiori sua parte, quæ aperta est, cœlum respicit, ut intelligat homo, nemini per amorem cor apertum esse debere, nisi soli DEO; nam, ut bene pius

ne pius Auctor. l. 2. c. 7. dixit, *Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere, sed solus vult cor tuum habere, & tamquam Rex in proprio throno possidere*. Ob eumdem finem etiam 2. In inferiori parte clausum, & acuminatum est; ut cognoscat homo, se terram, & terrestria tantum in puncto quodam attingere debere, quantum scilicet præcise ad finem suum ultimum obtinendum necessarium est, ut sic cum veritate de eo dici possit, quod Apostolus 1. Cor. c. 7. dixit, quod scilicet utatur hoc mundo tamquam non utatur. Sed & 3. triangulari cum figura creavit, ut, quemadmodum vas triangulare a nullo globo, sed sola substantia triangulari impleri potest, ita certo quoque sibi persuadeat homo, se, etiamsi totum mundum in cor suum admitteret, satiari non posse; sed a sola Trinitate hoc præstari debere. Præcipue vero 4. duos motus systole, & diastole vocatos, per quos putridus aer expellitur, & recens attrahitur, eidem cordi indidit, ut meminerit homo, se quoque omnes creaturas, quas inordinate amaverat, repellere per contemptum, ipsum vero DEUM per amorem attrahere debere, & ex hoc gemino motu perinde, ac ex pulsu arteriarum colligi statum animæ posse. Atque hæc videlicet causa est, cur DEUS Prov. c. 13. ante omnia cor petierit, dicens: *Præbe, fili, cor tuum mihi*; & dæmon quoque, ut Philippus Diez in suis Concionibus refert, Eremitæ scire cupienti, quod gratissimum DEO munus esset, in specie Angeli apparens dixerit, nihil gratius ipsum DEO offerre posse, quam si mediam lunam, rotunditatem Solis, & quartam partem rotæ offerret; quod, cum Eremita non intelligeret, atque adeo explicationem a DEO instanter peteret, per alium, eumque verum Angelum ipsi significatum est, per mediam lunam litteram C. per rotunditatem solis litteram O, per quartam vero partem Rotæ primam litteram R. in verbo *Rota* comprehensam intelligi, & quia ex his triqus litteris conjunctis nomen COR efficitur, hoc ipsum esse donum gratissimum, quod DEO offerri possit.

Ex quibus omnibus facile nunc colligitur, renovationem hominis in eo potissimum consistere, ut, si quidem cor suum per vitæ teporem, & inordinatum ad creaturas amorem inveteratum, & detortum fuerit, per novi fervoris concepti remedium iterum innovetur, & rectificetur. Unde merito quisque renovationem ejusmodi instituere cupiens, illa Prophetæ Davidis Psal. 94. verba sibi dicta credere debet: *Quadraginta annis proximus fui generationi huic, & dixi semper: hi errant corde. Hodie* ergo, *si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra*. Et, ut per Ezechielem cap. 18. monet: *Projicite a vobis omnes prævaricationes vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor novum, & spiritum novum*. Quia autem sex præcipue proprietates S. Scriptura in corde requirit, & prædicat, scilicet cor novum, mundum, rectum, ardens, carneum seu molle, & altum; hinc de his quoque totidem meditationes præscribentur, aliæque occupationes eumdem in finem tendentes suggerentur.

PRIMA DIES.

Tessera.

Filii hominum, usquequo gravi corde, ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? Ps. 4.

MEDITATIO I.

DE CORDE NOVO PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari, Christum juxta fornacem Fabri ferrarii stantem, & cor tuum forcipe apprehensum, igni excitato applicantem, & dicentem: *Ecce nova facio omnia.*

Præludium 2. Est, petere gratiam, ut causas, & modum novi cordis procurandi, id est, renovationis instituendæ rite cognoscere, sedúloque adhibere possis.

Pun-

Punctum I.

Considera I. Quid sit cor novum, & quomodo constitutum esse debeat; id ex S. Pauli doctrina disces c.4. ad Ephs. sic loquentis: *Hoc igitur dico, & testificor in Domino, ut jam non ambuletis, sicut & Gentes ambulant, in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita DEI, per ignorantiam, quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum. Vos autem non ita didicistis Christum, sic tamen illum audistis, & in ipso edocti sicut est veritas in JESU, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris; renovamini autem Spiritu mentis vestræ, & induite novum hominem, qui secundum DEUM creatus est, in justitia, & sanctitate veritatis.*

Considera II. An non in te quoque vetus homo per cor inveteratum, & teporem vitæ vixerit; id colligere poteris ex sequentibus indiciis, quæ P. Claudius Aquaviva Societatis JESU Generalis in sua Epistola de renovatione Spiritus ad Socios suos scripta indicavit. 1. Orare & Meditari sine sensu, & fructu. 2. Ægre se colligere, & ad cor redire. 3. Cogitata, dicta, factaque sua sine pudore, & emendationis seriæ proposito cursim examinare. 4. In res extraneas libenter effundi, non proximi juvandi, sed tœdii vitandi, & solatii sensualis emendicandi causa. 5. Liberius obloqui, & aliorum dicta, factaque sine respectu carpere. 6. In animarum Zelo languere, laboresque earum causa suscipiendos, qui dulces olim erant, acerbos ducere. 7. Ægre, & tarde Superioribus, aut aliis salubria consilia, & præcepta suggerentibus obtemperare. 8. Honorifice ab omnibus æstimari, & tractari velle; hæc enim omnia, cum recte rationi, fini ultimo, exemplo Christi penitus difformia sint, clare arguunt, non eum hominem, qui ad justitiam exercendam & Sanctitatem veritatis obtinendam creatus est, sed veterem secundum desideria erroris ambulantem in te vivere.

Con-

Confidera III. An non hæc indicia in te quoque hactenus copiose deprehenderis, atque adeo justas, ac multiplices cordis novi procurandi, renovationisque instituendæ causas habeas.

Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Quantopere tibi hæc renovatio necessaria sit, sive propriam, sive alienam salutem, quæ utraque tibi summe cordi esse debet, consideres; si enim 1. propriam salutem consideres, undique te ab hostibus eidem insidiantibus obsessum vides; intus quidem a propriis passionibus, & pravis habitibus, de quibus merito illud Christi Matth. 1. usurpatur: *Inimici hominis domestici ejus:* foris vero a Dæmonibus, qui, præterquam quod invisibiles sunt, & hoc nomine Superiores, calliditate tantum valent, ut etiam cum fortissimis Athletis Christi congressi sæpe evaserint; sed & viribus tantopere pollent, ut quasi paleas ferrum, & quasi lignum putridum eos existimant; vigilantiam vero tam solicitam adhibent, ut non unum, alterumve mensem, aut annum, sed vitam plane universam obsideant, & oppugnent; & odio denique tam insatiabili, erga eos maxime, quos sibi magis contradicentes, & alios quoque a se, suoque servitio avertentes vident, exardescunt, ut nullis eorum malis exsatientur. Si vero 2. alienam salutem consideres, & ex una parte quam gravis tibi obligatio per Pastoris officium susceptum incumbat; ex altera vero parte, quam noxius sit omnis in hoc officio languor, & negligentia, perpendas, merito sane imperfectum tuum deflere, cavereque deinceps saltem debebis, ne per tuam culpam conversio, & salus multorum pereclitetur, atque adeo severa tibi olim coram DEO reddenda ratio incumbat.

Confidera II. Quam solidæ, & efficaces sint hæ rationes, ad quemvis persuadendum, ut seriam renovationem instituat, &, quo suam, & alienam salutem securius, & abundantius procurare possit, solidas virtu-

tutes, & sanctitatem, velut aptissima instrumenta comparare studeat.

Considera III. An tu hactenus has rationes perpenderis, iisque te ad vitæ veteris emendationem, novæque studium excitare conatus fueris, & vero etiam deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibere ad simile cor novum procurandum debeas; sequentia videlicet. 1. Ut Christo illud demisse offeras, suppliciterque petas, ut illud per gratiam, & exemplum suum ob oculos tuos efficaciter propositum renovare dignetur; non enim *cor Regis* dumtaxat ut Salomon Prov. v. 21. ait, sed Operariorum etiam, & Pastorum Oves sibi commissas regentium, *in manu Domini est; quocumque voluerit, inclinabit illud*. 2. Ut omnia, quæ retro sunt obliviscens, totum te ad anteriora convertas, dicasque cum S. Davide Psal. 76. *Dixi, nunc cœpi*. Quod quidem medium jam pridem suasit S. Antonius, dum, ut in vita ipsius. S. Athanasius refert, Fratrum cœtu aliquod ab ipso Spirituale monitum petente, sic exorsus est: *Hoc sit primum cunctis in commune mandatum; nullum in arrepti propositi vigore lassescere, sed quasi incipientem augere semper debere, quod cœperit*. 3. Ut beneficia tum generalia, puta Creationis, Justificationis, Redemptionis, Vocationis, & Prædestinationis; tum specialia Personam tuam solam concernentia, qualia haud dubie multa deprehendes, animo volvas, eorumque magnitudine perpensa, velut totidem prunis fervorem accendas, atque ad perfectam vocationis tuæ executionem te extimules. 4. Ut doctrinam a libello de Imitatione l. 1. cap. 15. traditam observes, quæ ait: *Duo specialiter ad magnam emendationem juvant, videlicet subtrahere se violenter, ad quod Natura vitiose inclinatur; & ferventer instare pro bono, quo amplius quis indiget*.

Considera II. Quam solida, & efficacia sint hæc media

dia ad novum cor procurandum, veramque renovationem instituendam ; utpote quæ a Sapientissimis expertissimisque Magistris præscripta, & multiplici experientia abunde sunt confirmata.

Considera III. An tu ea hactenus adhibueris ; aut quomodo deinceps saltem adhibere velis. Colloquium ad Christum. Repetendo frequenter illud Davidis Ps. 56. *Paratum cor meum, DEUS; paratum cor meum.*

MEMBRUM II.

DE CORDE MUNDO PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari Christum anta te stantem, & cor tuum per peccata tua valde deturpatum e corpore tuo extrahentem, & Sanguine suo, lacrymisque tuis inter se commistis abluentem.

Præludium II. Est, petere gratiam, ut peccatorum hactenus a te commissorum multitudinem rite cognoscere, & serio detestari, & emendare possis.

Punctum I.

Considera I. Qualem Munditiem in corde tuo a te requirat DEUS; scilicet ut non tantum ab omni peccato mortali, sed veniali etiam, quantum per DEI gratiam fieri potest, liberum, & immune sit, ita ut mortem millies obire malles, quam unico, eoque minimo peccato veniali DEUM deliberate offendere.

Considera II. Quot titulis talis a te Mundities exigatur; tribus videlicet, triplici Officio tuo respondentibus, SS. Missæ Sacrificio offerendo, Officio Divino recitando, & Sacramentis administrandis; si enim jam olim DEUS a Sacerdotibus veteris Testamenti Sacrificia vel Sacramenta imperfecta, quæ figura dumtaxat erant Sacrificii nostri oblaturis, vel administraturis, exigebat, ut essent sine macula; si Moysi ad Colloquium admittendo præcipiebat, ut calceamenta de pedibus tolleret, quanto magis a te, aliisque Sacerdotibus Sacrifi-

crificium infinities perfectius oblaturis, & Sacramenta longe nobiliora administraturis, ac ad familiare colloquium nomine Ecclesiæ quotidie admittendis similem imo majorem munditiem requiret?

Considera II. An hactenus talem Munditiem habueris; aut certe deinceps procurare velis, Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quibus potissimum mediis uti debeas ad prædictam cordis munditiem obtinendam; videlicet balneo pœnitentiæ, & confessionis cum magna præparatione, & contritione peractæ; hoc enim medium suasit S. Joannes 1. cap. 1. dicens: *Si confiteamur peccata nostra, DEUS fidelis est, & justus, ut remittat nobis peccata nostra, & emundet, nos ab omni inquitate*; cessat namque vindicta Divina, si confessio præcurrat humana, ut recte S. Ambrosius super Psal. *Beati immaculati* notavit.

Considera II. Quam idoneum, & efficax sit hoc balneum ad peccatorum sordes abstergendas, utpote ex pretioso Christi sanguine, qui ad totius Mundi peccata tollenda sufficiebat; & tuis lacrymis, quæ ex contrito pectore fluunt, compositum, quamque adeo merito de hoc balneo dicere queas cum Psalmista Psal. 50. *Asperges me hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealbabor.*

Considera III. Cum aqua plerumque tanto sit ad maculas corporis abluendas aptior, quanto magis calida fuerit, idemque multo magis in aqua tua, & balneo spirituali, id est, Sacramento Pœnitentiæ locum habeat, quod tanto plenius remittit peccata, eorumque pœnam, quanto majori cum dolore, & integritate fuerit peractum; quam æquum sit, ut omnes partes hujus Sacramenti cum singulari ardore, & perfectione implere studeas, dicasque cum S. Gregorio in Psal. 2. pœnit. *Praeoccupemus faciem Judicis in confessione, ut qui tentationi parentes, manum non possumus effugere judi-*

judicis per confessionem mundati clementiam experiamur misericordis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Ad cor mundum non sufficere, ut semel, iterumque mundatum sit, sed ut constanter Mundum permaneat, atque adeo efficacia media adhibeantur, per quæ a sordibus deinceps contrahendis defendatur; sicque tu illa Sponsæ Cant. 5. verba usurpare possis; *Explicavi me tunica mea* (id est, pravis desideriis) *quomodo induar illa? lavi pedes meos* (& cor meum a peccatorum sordibus) *quomodo inquinabo illos?*

Considera II. Quænam potissimum media ad arcendas ejusmodi sordes, & maculas adhibere debeas; videlicet 1. Considerationem pessimorum fructuum, quos peccata hactenus a te commissa reliquerunt, applicando tibi verba illa S. Pauli ad Rom. c. 6. *Quem ergo fructum habuistis in illis, in quibus nunc erubescitis*, & doletis ob damna subsecuta; *nam finis illorum mors est*, aut certe, si venialia dumtaxat sunt peccata, morbus Spiritualis animæ graviora afferens damna, quam omnia hujus mundi mala a peccato distincto inferre possint; si ergo vel ipsa bruta non facile redeunt ad locum, in quo graviter vapularunt, aut ceciderunt; qui fieri posset, ut tu ad eadem peccata perpetranda redires, si damna per peccatum accepta rite perpenderes. O utinam saperes aliquando, & novissima provideres, & frequenter animo volveres, profecto in æternum deliberata voluntate non peccares. 2. *Radicis extirpationem*, quæ est opinio falsa bonitatis sub rebus a nobis inordinate concupitis latentis; ex hac enim opinione nascitur concupiscentia, quæ, cum conceperit, id est, in pectus admissa, & per consensum ac delectationem approbata fuerit, parit peccatum; hæc ergo opinio tollenda est per certissimam persuasionem, quod nullum esse possit verum animæ bonum, nisi quod ad ultimum finem consequendum juvat; nullum vero e contrario malum, nisi quod ab hoc fine impedit, vel abducit; hæc nam-

que

que persuasio si semel animum occupaverit, facile eumdem ab amore illicitorum objectorum abducet, utpote quæ non nisi falsa, fluxa, vana, turpia, noxiaque bona esse ostendet. 3. *Amoris Divini Augmentum*: nam ut recte SS. Patres dixerunt, *Augmentum charitatis est diminutio cupiditatis*; cum enim Bonitas Divina semel gustatur, facile terrestria desipiunt, illæque S. Ignatii voces audiuntur: O quam sordet mihi terra, cum cœlum aspicio!

Considera III. Quam efficacia sint hæc media utpote tam multis exemplis comprobata, maxime S. Augustini de seipso fatentis: *O quam suave mihi subito factum est carere suavitatibus nugarum; & quas amittere metus fuerat, jam dimittere gaudium erat; ejiciebas enim eas tu vera & summa suavitas.* Vide proin, quomodo deinceps eadem adhibere velis. Colloquium ad Christum illud S. Davidis Ps. 50. usurpando: *Cor mundum crea in me DEUS, & Spiritum rectum innova in visceribus meis.*

OCCUPATIONES.

Reliqua hujus Diei.

I. Præter binas Meditationes supra assignatas, & consuetas preces, & conscientiæ examina, tres præcipue occupationes aliæ suscipiendæ erunt. Quarum prima est præparatio ad generalem Confessionem ab ultima saltem generali Confessione faciendam; per hanc quippe cum peccatorum plerorumque cumulus ob oculos ponatur, hoc ipso clarior sui ipsius notitia, vehementior dolor, & erubescentia, & acrior denique ad amandum DEUM stimulus comparatur, ut, ubi abundavit delictum, ibi abundet & charitas; & præterita negligentia posteriori fervore compensetur.

II. Secunda Occupatio erit accuratum Examen circa ea, quæ propriam tuam personam concernunt, & in sequentibus ferme quæstionibus consistunt.

Quibus vitiis potissimum hactenus subjectus fueris? quæ

quæ talium vitiorum origo? quibus mediis excindenda?

Quibus Passionibus adhuc magis obnoxius sis, odio videlicet, an amori? gaudiis an tristitiæ? concupiscentiæ, vel iræ? & quomodo deinceps moderandæ?

Quomodo te in custodia sensuum externorum, puta Visus, auditus, gustus, odoratus, tactus; & internorum, puta memoriæ, intellectus, & voluntatis gesseris?

Quas corporis castigationes, & quo fructu susceperis?

Quomodo duplici examine conscientiæ, generali scilicet, & particulari, ac pœnitentiæ Sacramento, velut præcipuis ad peccata extirpanda, mediis usus fueris?

Qua diligentia, & intentione actiones tuas quotidianas peregeris? an ordinem diurnum pro iisdem præscriptum diligenter observaveris?

Quo fervore, & constantia virtutum ad te ipsum pertinentium studium susceperis? quibus mediis ad easdem animo tuo inferendas sis usus.

Quomodo in humilitate proficere studueris? an teipsum ex animo despicias? an ab aliis quoque despici exoptes, & gaudeas, ut Servatori tuo similior fias?

Quomodo temperantiam in cibo, & potu observaveris? an non præpropere, laute, nimis, ardenter, studiose comederis, vel biberis? quam mensuram deinceps observare velis.

Quomodo paupertatem Spiritus observaveris? an non inordinato, & nimio appetitu divitias appetieris, aut quæsieris? an victu, & amictu contentus vixeris?

Quomodo castitatis virtutem Sacerdotibus tantopere necessariam exercueris? an nihil contra eam opere, verbo, aut cogitatione peccatum? an omnes occasiones ejusdem violandæ studiose declinatæ?

Quomodo Modestiæ studueris? an manus, lingua, facies ab omni decentia custoditæ? an nugæ, quæ in ore Sacerdotibus sunt blasphemiæ, teste S. Bernardo, solicite sint devitatæ?

Quam patienter adversos casus, & tribulationes occurrentes exceperis?

III.

III. Tertia occupatio erit Spiritualis libri lectio, in primis quidem duorum capitum ex libello de Imit. Christi l. 1. c. 1. & l. 2. c. 6. Deinde vero vel Ludovici de Ponte to. 4. de perfectione; vel Ludovici Abelii de Sacerdote Christiano; vel Jacobi Marchantii in virga Aaron; vel Manualis Parochorum Caroli Musarti; vel Instructionis meæ tertiæ de conversatione Apostolica; vel quartæ de Pastorum Officio.

DIES SECUNDA.

Tessera.

Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes tuas in æternum propter retributionem. Ps. 118.

MEDITATIO I.

DE CORDE RECTO PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari Christum cor tuum, quod inversum erat, terramque superiori parte respiciebat invertentem, & in recto, ac naturali suo statu collocantem.

Præludium 2. Est, petere gratiam, ut, quæ corde tuo rectitudo competat, clare cognoscere, eamque studiose procurare possis.

Punctum I.

Considera I. Qualem rectitudinem a te in corde tuo DEUS requirat; videlicet ut sursum semper apertum sit, cœlumque, & DEUM per intentionem semper respiciat, nihil aliud desiderando, & quærendo, quam ut DEI Sanctissimum beneplacitum semper perfectissimo modo adimpleatur, sicque salubre S. Pauli consilium 1. Cor. 10. observetur: *Sive manducatis, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia ad Dei gloriam facite*. Hoc sane Sponsus Cant. 8. Sponsæ suæ suasit, dum dixit: *Pone me ut*

signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum.

Considera II. An talem rectitudinem in corde tuo hactenus habere studueris, id colliges ex sequentibus indiciis. I. Si non ægre feras, cum opera tua absque tua culpa male succedunt, & non laudantur. Si, cum sapit, quod agis, æque magnam diligentiam, ac cum desipit, adhibeas. III. Si cum alii præclara patrant opera, æque magnam percipias voluptatem, ac si patrasses. IV. Si ad honorifica officia æque, ac humilia paratus sis; parumque cures, an multos vel paucos Auditores, Discipulos, Filios Confessionis habeas. V. Si in occulto æque, ac publico opera tua ferventer, ac studiose peragas. Ob quæ indicia, quia apud paucos reperiuntur, recte S. Hieronymus in epist. ad Lucif. dixit: *Conveniat unusquisque cor suum, et in omni vita inveniet, quam rarum sit fidelem animam reperiri, ut nihil ob gloriæ cupiditatem, nihil ob rumusculos hominum faciat. Neque enim statim, qui jejunat, Deo jejunat: aut extendens pauperi manum, Deo fœnerat. Vicina sunt vitia virtutibus; difficile est, Deo judice esse contentum.*

Considera III. An tu hæc indicia hactenus in te deprehenderis; &, si minus reperias, saltem deinceps, ut habeas, cura, dicereque cum Esthere c. 14. possis: *Tu scis, Domine, quod numquam lætata sit ancilla tua, ex quo huc translata sum, usque in præsentem diem; nisi in te, Domine.* Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum III.

Considera I. Quam æquum sit, ut hanc rectitudinem cordis tui totis viribus procures, cum plane ea sit optimum, & efficacissimum instrumentum ad triplicem finem tibi præfixum obtinendum. Nam I. Quomodo gloriam divinam magis augere, & procurare potes, quam si eamdem omnibus tuis cogitationibus, verbis, & operibus velut ultimam meam constituas; & sicut Deus omnia creavit propter semetipsum, sic nec tu aliquid fuisse, vel esse velis nisi propter ipsum, ob solam scilicet

licet illius voluntatem, non tuam voluptatem. Sed & II, ad salutem propriam certius, & abundantius procurandam optimum est instrumentum, cum hæc intentio sit oculus actionum nostrarum, atque adeo si oculus hic lucidus seu bonus fuerit, totum corpus, id est, actio lucida, & meritoria sit futura, ut præclare S. Gregorius l. 28. mor. c. 6. indicavit, dum dixit: *Quid per oculum exprimitur, nisi opus suum præveniens cordis intentio, quæ, priusquam se in actione exerceat, hoc jam, quod appetit, contemplatur; & quid appellatione corporis designatur, nisi unaquæque actio, quæ intentionem suam, quasi intuentem oculum sequitur? Lucerna itaque corporis est oculus, quia per bonæ intentionis radium merita illustrantur actionis.* Quod vero non minus etiam ad proximi salutem procurandam efficax sit instrumentum, ex eo colligitur, quod, quo magis operarius Apostolicus cum Christo velut vite conjungitur, tanto majorem fructum faciat; conjungi autem melius non possit, quam si purissima intentione, quæ est perfectissimus actus amoris, omnia sua opera faciat; hinc Christus Joan. 8. dixit: *Et non reliquit me solum* (operari) *quia quæ placita sunt ei, facio semper.*

Considera II. Quam amplus, & multiplex tibi præter tres assignatos fines fructus ex hac rectitudine intentionis sit oriturus; nam in primis perfectissimam ad quævis opera, & officia indifferentiam generabit, cum per omnia æqualiter te Deo placere posse scias, utpote qui non tam attendit, quantum, quam, & quanto affectu quis agat. Deinde vero ad summam in operibus tuis diligentiam adhibendam te excitabit, utpote quæ scias non homini, sed DEO velut supremo Domino offerri. Denique singularem, & constantem lætitiam animo conciliabit, cum summum operibus tuis singulis præmium, nempe beneplacitum DEI propositum esse scias, ut adeo vere in te implendum sit illud Ps. 31. *Lætamini in Domino, & exultate justi, & gloriamini omnes recti corde.*

Considera III. Quam efficacia sint hæc motiva, di-

gnaque, ut propter ea omnem conatum in rectitudine hac cordis procuranda adhibeas. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quæ media adhibere debeas ad istam rectitudinem procurandam; videlicet sequentia tria. I. Ut dignam de hac rectitudine intentionis æstimationem concipias, certoque tibi persuadeas, non posse majus pro tuis operibus præmium aut excogitari, aut appeti, quam beneplacitum divinum, uti præclare indicavit S Chrysostomus l. 2. de compunct. cordis, sic loquens: *Si omnino dignus fueris agere aliquid, quod Deo placuerit, aliam ne require mercedem, præter hoc ipsum; quod placere meruisti. Si enim aliam requiris mercedem, vere ignoras, quantum bonum sit placere DEO; si enim scires, numquam aliquid aliud extrinsecum mercedis aut muneris expeteres*. II. Ut, quantum fieri potest, tua opera, maxime si præclara sint, & insignes victorias tui ipsius contineant, libenter in occulto facias; sic enim assuesces humanam laudem, & æstimationem non appetere, sed solo DEI beneplacito contentus esse, dicesque cum Epicteto. *Hæc ago non multis, sed tibi; sua magnum enim alter alteri theatrum sumus*. Quod si vero opus occultari non possit, juxta consilium S. Gregorii ho. 21. in Evang. *Sic sit opus in publico, quatenus intentio maneat in occulto, ut & de bono opere proximis præbeamus exemplum, & tamen per intentionem, qua soli DEO placere quærimus, semper optemus secretum*. III. Ut non contentus generali matutina intentione, specialem singulis tuis actionibus præfigere studeas, prisci illius Ascetæ, de quo P. Drexelius in amussi l. 1. c. 1. §. 2. meminit, exemplum secutus, qui, cum opus aliquod aggressuris subsisteret cogitanti similis, ab alio postea, cur hoc ageret, interrogatus, respondit, se more eorum, qui sagittas ad metam jaculantur, prius opera sua ad DEI beneplacitum dirigere, eo quod talia opera ex se nul-

la

lá & informia sint, nisi sincero fine, rectaque intentione vestiantur.

Considera II. Quam efficacia simul, & facilia sint hæc media, ac multorum ferventissimorum Operariorum exemplis comprobata, præcipue SS. Thomæ Aquinatis, & Ignatii Lojolæ, quorum ille laudatus a DEO, quod bene de se scripserit, ideoque, quam mercedem peteret, rogatus; *Non aliam nisi te, Domine*, respondit; iste vero pro symbolo suo familiari habuit: *Omnia ad majorem DEI gloriam*; ut adeo merito S. Chrysostomus ho. 21. in Matth. illum in se ipsum crudelem Tyrannum esse dixerit, qui potest alio contentus esse præmio, quam DEO.

Considera III. An hactenus observaris, aut certe quomodo deinceps hæc media observare velis, Legatorum Romanorum morem aliquo modo secutus, qui ad Principem quempiam missi, in reditu sua munera in Gazophilazio deponebant, ne munerum causa ivisse crederentur; sic ergo & tu alia motiva sepone, eumque in finem memorandum S. Augustini in Ps. 58. sententiam in mente habe: *Psalite ergo non nomini vestro, sed Nomini Domini DEI vestri. Vos psallite, ille laudetur: vos bene vivite, ille glorificetur. Vox* enim *hujus cantoris*, ut idem S. 256. de temp. ait: *est fervor sancti amoris. Amemus, gratis amemus; Dominum enim amamus, quo nihil melius invenimus. Ipsum amemus propter ipsum, et nos in ipso, tamen propter ipsum*. Colloquium ad Christum illud S. Davidis Ps. 113. identidem repetendo: *Non nobis, Domine, non nobis, sed Nomini tuo da gloriam*.

MEDITATIO II.

DE CORDE ARDENTE PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari Christum cor tuum fornaci ardenti applicantem, & idem pariter ardens efficientem.

Præludium II. Est, petere gratiam, in quo ardor iste

consistet; ut rite cognoscere, & per convenientia media solicite procurare possis.

Punctum I.

Considera I. Quid sit cor *ardens*, quod DEUS a te petit; nempe cor vehementi desiderio, & studio divinam gloriam, tuamque, & proximi salutem procurandi accensum.

Considera II. Ex quibus indiciis colligi possit talis ardor; ex illis nempe effectibus, quos in aqua fervente deprehendimus: ut enim hæc I. majus longe, quam prius habebat, spatium occupat, ita ardor quoque cordis amore accensi majora semper & perfectiora opera pro DEI gloria, & proximi salute patrare cupit, uti præclare S. Gregorius advertit, dicens: *Amor operatur magna, si est; aut si operari renuit, amor non est*. II. Sicut aqua fervens magno cum impetu, & vehementia ebullit; ita cor ardens etiam magna cum alacritate & celeritate opera ad DEI gloriam, & animarum salutem spectantia arripit, operatur. *Nescit enim tarda molimina Spiritus Sancti gratia*, teste S. Ambrosio. III. Sicut aqua fervens se effundit, & calore suo omnia adjacentia calefacit, & fervere pariter facit; ita cor ardens non contentum est, quod ipsum sit accensum, sed alios quoque simili ardore accendere cupit, uti recte S. Gregorius ostendit, dicens: *In quantum vos profecisse pensatis, etiam vobiscum alios trahite: in via Domini socios habere desiderate; si ad DEUM tenditis, curate, ne ad eum soli veniatis*. IV. Sicut aqua fervens contra naturam sursum ascendit, & sic violentiam patitur, ita cor ardens assiduo sibi violentiam facit, sive negando concupita, sive sustinendo contraria; hinc SS. Ignatius, & Franciscus Xaverius ferventissimi Operarii pro familiari axiomate habebant: *Vince te ipsum*.

Considera III. An tu similes affectus hactenus in te expertus sis: aut certe deinceps procurare velis? Colloquium ad SS. Patronos.

Pun-

Punctum II.

Considera I. Præclaros, & multiplices fructus, quos cor tali modo ardens producit; quorum primus & summe optandus est, quod a DEO specialiter diligatur, & favores quoque particulares accipere mereatur; uti pulchre S. Bernardus S. 23. in Cant. indicavit, dicens; *Quæ amat ardentius, currit velocius, & citius perveniens non dico repulsionem, sed nec cunctationem patitur; sine mora aperitur ei tamquam domesticæ, tamquam carissimæ, tamquam specialiter dilectæ, & singulariter gratæ.* Secundus est, quod ad proximi salutem procurandam specialiter conducat; tum quia, ut Cæsarius ho. ad Monach. bene advertit, *Ubi viderit DEUS Devotionem animi, ardentiorem insinuabit affectum, & quantum nos apposuerimus ad studium, tantum ille apponet ad adjutorium;* tum quia *amor nobilis*, ardens teste Thoma Kemp. l. 3. c. 5. *valet ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit, & jacet.* Tertius est, quod, ut S. Ignatius in epist. de perfect. ait, rarum aliquod, & eximium facinus antecellat sexcentis vulgaribus, & minutis, atque adeo præmium etiam majus mereatur a DEO, qui magis pensat, ex quanto quis agit, quam opus, quod facit. Quartus est, quod ad omnia dura, & difficilia levius portanda plurimum prosit, uti recte Thomas Kemp. l. 1. c. 25. advertit, dicens: *Si dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & sentiens leviorem laborem propter DEI gratiam, & virtutis amorem.*

Considera II. Quam pretiosi sint hi fructus, dignique, propter quos cum Sponsa Cant. L. dicas: *Ascendam in palmam* (id est, mihi ipsi vim inferam) *& apprehendam fructus illius.*

Considera III. Quomodo deinceps hos fructus procurare, atque adeo, ut S. Ignatius l. c. hortatur, in sinu cordis tui, vividum quemdam, sanctumque fervorem ad quosvis pro DEI gloria, & animarum salute exantlandos labores concipere velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Confidera I. Quæ media adhibere debeas ad fimile cor ardens procurandum, fequentia videlicet. I. Ut fructus in priori puncto explicatos bene apprehendere, & æftimare difcas; per illos enim velut totidem ligna non modice accendetur hic ignis fervoris. II. *Ut vitæ brevitatem* fæpius animo volvas, fimulque certo tibi perfuadeas, quod perfectionis & gratiæ non compararis in vita, id te numquam alias comparaturum, ut fapienter Siracides monuit, cap. 9. dicens: *Quodcumque facere poteſt manus tua, inftanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec ſapientia, nec ſcientia erunt apud inferos, quò tu properas.* Unde hoc medium fuafit pius Auctor l. 1. cap. 25. dum dixit: *Si frequentius de morte tua, quam longitudine vitæ cogitares, non dubium, quin ferventius te emendares.* III. Ut fæcularium divitias, & honores quærentium fervorem animo objicias, dicafque: *Potuerunt isti, et istæ, et tu non poteris*; Hoc medium fuafit S. Ignatius in cit. epift. fic loquens: *Nolite pati, ut hujus ſæculi homines plus laborum, et moleftiarum ſuſcipiant, in conquirendis ſtudioſe voluptatibus ac rebus caducis, quam vos in cœleſtibus, ac divinis comparandis: pudeat, illos majori opera eniti ad aucupandam gratiam Principis, quam vos laboretis ad amicitiam cum æterno Rege comparandam.*

Confidera II. Quam efficacia funt hæc media, utpote a tam expertis Magiftris præfcripta, & fæpius non fine magno profectu adhibita.

Confidera III. An, & quomodo tu ea hactenus adhibueris, aut adhibere deinceps velis, obfervans confilium Siracidis c. 33. monentis: *In omnibus operibus tuis præcellens eſto; nec des maculam in gloria tua.* Sicque experiaris, quod Jeremias de fe c. 20. teftatur: *Et factus eſt* (Zelus) *in corde meo, ſicut ignis exæſtuans, clauſuſque in oſſibus meis, et defeci ferre non ſuſtinens*; fed & dicas cum Davide Pfalm. 118. *Tabeſcere me fecit Zelus meus.* Col-

lo-

loquium ad Christum rogando, ut nunc tandem implere dignetur, quod Luc. 12. dixit: *Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur?* Certe in hoc colloquio, si usquam alibi experire, quod Discipuli in Emaus Luc. 24. sunt fassi: *Nonne cor nostrum ardens erat, quando loquebatur nobis in via?*

OCCUPATIONES

Reliquæ Diei.

I. Prima occupatio erit examinare te circa ea, quæ proximum tuum concernunt. Itaque examina teipsum

Quomodo te erga Superiores tuos hactenus habueris? an in eisdem Dei magis, quam hominis Personam confitearis? an filiali amore eosdem amplexus sis? an debitam reverentiam iis exhibueris? an perfectam illis obedientiam præstiteris, non tantum integre, ac celeriter eorum mandato exequendo, sed judicium etiam, & voluntatem propriam eorum judicio, & voluntati subjiciendo? an eosdem contra alios murmurantes defenderis, sicque Filios Noe Sem, & Japhet imitatus nuditatem Patrum tuorum texeris, veramque ab eis benedictionem obtinere merueris?

Quomodo te erga Parochianos tuos gesseris? an omnes universali amore sis complexus? an Sacramenta legitimo modo administraris, & verbum divinum fructuose prædicaveris? an pro iisdem, ut oportuit, frequenter, & ardenter oraveris? an ægros suo tempore diligenter visitaveris, & piis, idoneisve alloquiis recrearis? an Juventutis sedulam curam gesseris, & in doctrina Christiana suo tempore diligenter instruxeris? an etiam defunctis debitam charitatem, & auxilium precibus, & operibus ferventibus exhibueris?

Quomodo erga Domesticos tuos te gesseris? an salutem ipsorum cordi, ut decebat, habueris, atque ad peccatorum fugam,

fugam, virtutumque exercitium verbis, & exemplis excitaris? an laborem, & imperia discrete, & efficaciter correxeris? an debitum victum, & salarium fideliter porrexeris?

Quomodo erga alios tuæ curæ non subjectos charitatem tuam exercueris? an quod tibi fieri non velles, etiam illis non feceris, atque adeo nec cogitatione (puta suspicionibus, judiciis temerariis, contemptibus) nec verbo (puta murmurationibus, detractionibus, mordacibus dictis, aut agnominibus) nec opere (puta debitum honorem, necessarium auxilium, petitum obsequium denegando; aut famam, opes, corpus lædendo) eosdem læseris? an quod tibi fieri velles, illis liberaliter præstiteris, atque adeo precibus, eleemosynis, obsequiis charitatem tuam demonstraris?

Quomodo te erga Inimicos tuos habueris? an iisdem offensas ex Christiana charitate remiseris? an juxta exemplum Christi pro illis ferventer oraveris? an varia charitatis officia exhibendo studueris carbones congerere super capita eorum?

Quibus motivis in charitate proximo exhibenda sis usus? an sincere propter Deum, an vero propter causam aliquam, aut dotem naturalem eumdem dilexeris?

Quibus rationibus Zelum alienæ salutis in te excitare studueris, aut excitare deinceps velis?

Quæ media ad Proximi salutem procurandam hactenus adhibueris, aut adhibere deinceps velis?

Quæ impedimenta tibi in cura animarum obstiterint, quo minus optatum fructum referres, & quomodo removere eadem velis?

II. Secunda occupatio erit Lectio spiritualis ordinarii libri Ascetici, & ex libello de Imitatione Christi l. 1. c. 15. & l. 2. c. 4.

DIES

DIES TERTIA.

Tessera.

Quid mihi est in cælo, & a te quid volui super terram? defecit cor meum, & caro mea, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Ps. 72.

MEDITATIO I.

DE CORDE CARNEO PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari Christum cor tuum durum eripientem, & aliud molle substituentem, prout per Ezechielem cap. 36. promisit, dicens: *Auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum.*

Præludium II. Est, petere gratiam, ut, quale cor carneum a te requirat Deus, rite cognoscere, &, ubi cognoveris, studiose procurare possis.

Punctum I.

Considera I. Quod triplici in sensu Deus a te cor carneum requirat. I. Ut idem significet carneum ac molle, & tractabile, uti Deus ipse loc. citat. insinuavit, dum dixit: *Dabo vobis cor carneum, & spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut ambuletis in præceptis meis, & judicia mea custodiatis, & operemini.* Unde per hunc sensum cor carneum idem significat ac perfectam obedientiam, ac subjectionem, quam Deo, & Superioribus tuis exhibere debes.

Considera II. In quo consistat ista subjectio; in sequentibus, nempe I. Ut non aliud beneficium, nec alios subditos habere velis, quam quos Deus, & Superiores ipsi assignaverint. II. Ut eos, quos regendos susceperis, non aliter, quam juxta Dei, & Superiorum voluntatem per constitutiones Ecclesiasticas, & Ritualia in-

indicatam gubernare velis. III. Ut directionem, & correctionem Superiorum promptissima voluntate suscipias, & serio errorem commissum emendare studeas.

Considera III. Quam æquum sit, ut hanc subjectionem Deo, & Superioribus perfectissime exhibeas; cum ex te palmes prorsus infructuosus sis, atque adeo merito Christo (& Superioribus locum Christi tenentibus) velut viti conjungi debeas, quod per obedientiam obtinebis; sine qua vere timere potes, ne illud Aggæi c. 1. tibi objici queat: *Ponite corda vestra super vias vestras: seminastis multum, et intulistis parum. Respexistis ad amplius, et factum est minus: et intulistis in domum, et exsufflavi illud. Quam ob causam dicit Dominus exercituum? Quia domus,* (& voluntas) *mea deserta est, et vos festinatis unusquisque in domum,* (& voluntatem) *suam. Propter hoc super vos prohibiti sunt cæli, ne darent rorem suum.* Vide ergo, quomodo hactenus te hac in parte gesseris, & deinceps gerere velis. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quod etiam in alio sensu Deus cor carneum a te requirat; ita videlicet, ut idem sit, ac cor humanum, & mite per efficacem mansuetudinem, qualem Christus Matth. 11. Apostolis suis commendavit, dicens: *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.*

Considera II. In quo consistat hæc mansuetudo; in sequentibus videlicet. I. Ut sinceram in omnibus functionibus, quas cum Proximo suscipis, dilectionem semper præseferas; ita enim & vicissim amaberis, & quidquid volueris, facile impetrabis, ut S. Augustinus notavit, dicens tr. 7. in epist. S. Joann. *Dilige, & fac, quod voles.* II. Ut sermonis affabilitate, & dulcedine animos tibi conciliare studeas, sicque cum veritate ad eos, quibuscum tibi agendum est, sequentia Siracidis c. 24. verba usurpare possis: *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & a generationibus meis adimplemini;*

spiri-

spiritus enim meus super mel dulcis, & hæreditas mea super mel & favum. III. Ut, ubi correctio adhibenda est, S. Leonis Papæ doctrinam observes, & odio peccata habeas, non homines; & quod severius castigare necesse est, non sævientis plectas animo, sed medentis; nam ut S. Prosper l. 2. de vit. contempl. recte pronuntiavit, *Leniter castigatus exhibet reverentiam castiganti; asperitate autem nimia increpationis offensus, nec increpationem recipit, nec salutem.*

Considera III. Quam necessaria tibi, & omni studio procuranda sit hæc mansuetudo, utpote efficacissimum ad animas lucrandas instrumentum; *Nihil enim*, teste S. Chrysostomo ho. de mansu. *ita conciliat Domino Familiares, ut quod illum videant tranquillum se offerre, et mansuetudine jucundum; nam et talem majoris faciunt, habentque pro Patre, et non pro Domino. Gratus et amabilis est videntibus, gratus item et his, quibus tantum nomine notus est, neque facile ullum invenies, qui audiens laudari hominem mansuetum, illum videre, et exosculari non desideret, et non habeat in aliquanta lucri parte, ejus amicitia diu posse frui.* Vide ergo, quomodo deinceps ejusmodi cor carneum & mite procurare velis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE CORDE ALTO PROCURANDO.

Præludium I. Est, imaginari, quod Christus in cœlo consistens cor tuum suo cordi uniat, sicque efficiat, ut nihil amplius in terris formides, juxta illud Psalmi 63. *Accedet homo ad cor altum, & exaltabitur DEUS. Sagittæ parvulorum facta sunt plagæ eorum, et infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.*

Præludium II. Est, petere gratiam, ut in quo altitudo ista cordis consistat, vere cognoscere, illamque totis viribus sectari queas.

Pun-

Punctum I.

Considera I. Qualem altitudinem cordis a te requirat DEUS; ut scilicet, sicut ii, qui supra montem Olympi ascenderunt, nullos ventos, nullas tempestates experiuntur, sed perpetuam serenitatem habent; ita & tu sic providentiæ, & voluntati divinæ totum te committas, & conformes, ut nullus te casus adversus turbare, & affligere possit.

Considera II. In quibus specialiter occasionibus hanc conformitatem ostendere debeas; in sequentibus videlicet I. Ut non alios Superiores, locum, officium, subditos, victum &c. habere velis, quam quos sapientissima DEI providentia tibi submisit. 2. Ut quocumque successu, & fructu laborum tuorum contentus existas, modo, quod in te erat, feceris. 3. Ut quemcumque casum adversum tranquillo, ac læto animo excipias, usurpans perpetuo unum ex sequentibus suspiriis: *Sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum*. Vel: *Dominus est, quod bonum est in oculis suis, hoc faciat*. Vel: *Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu fecisti*. Vel: *Dominus præcipit ei, ut malediceret mibi, & quis est, qui contradicat?*

Considera III. Quam necessaria tibi sit hæc altitudo, utpote cui, sicut cum Paulo vas electum es, ut portes nomen Domini coram Gentibus, & Regibus, ita ostendetur pariter, quid te oporteat pro nomine ejus pati; ut adeo merito cum eodem sancto 1. Cor. 16. dicere queas: *Ostium mibi apertum est, magnum & evidens, & Adversarii multi*. Statue proin hanc altitudinem cordis totis viribus procurare. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Considera I. Quomodo ad hanc altitudinem cordis pervenire possis; nempe si, ut Christus ipse quondam S. Catharinam Senensem docuit, hæc tria firmissime credas.

das. 1. DEUM summe potentem esse, sine cujus voluntate nec stilus capitis tibi commoveri, aut eripi possit, ut adeo merito Siracides c. 11. dixerit: *Bona & mala, vita, et mors a Domino sunt.* 2. Eumdem DEUM etiam summe sapientem esse, ita ut omnia mala, quæ ab aliis parata sunt, sciat in summum nostrum bonum convertere, uti in exemplo Josephi Patriarchæ Proregis Ægyptiaci clarissime videre est. 3. Denique etiam summe bonum esse, ut nihil nisi, quod nobis optimum esse cognovit, permissurus sit, ut adeo merito S. Paulus ad Rom. 8. dixerit, Diligentibus DEUM omnia in bonum cooperari.

Considera II. Quam efficax sit hoc medium, ad dictam altitudinem obtinendam; cum, ui sapienter jam olim Epictetus c. 10. Enchiridii dixit, *Homines non perturbentur rebus, sed iis, quas de rebus habent, opinionibus*; hæc autem opinio efficaciter corrigatur, si juxta priorem doctrinam firmiter nobis persuadeamus, omnia, quæ fiunt, a sapientissima, nostrique amantissima DEI providentia permitti, & in summum nostrum bonum ordinari, ita ut si ipsismet nobis electio relinqueretur, nihil melius, quam quod DEUS ordinavit, eligere possemus.

Considera III. An hactenus hoc medio usus sis, & uti deinceps velis. Colloquium ad B. V.

Punctum III.

Considera I. Fructus præclaros hujus altitudinis, quos clare indicavit DEUS Ps. 88. dum dixit: *Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum, manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confortabit eum.* Quibus verbis tres præclaros fructus insinuavit; videlicet I. *Summam et perpetuam lætitiam*, quæ omnia alia gaudia perinde superat, ac oleum reliquis liquoribus supernatat; nam sicut præclare quidam SS. PP. dixit, *Si mens in DEUM forti intentione dirigetur, quidquid sibi in hac vita amarum evenit, dulce æstimat: omne, quod affligit, requiem putat: transire*

& per

& per mortem appetit, ut obtinere plenius vitam possit. Sicque verificatur Salomonis effatum Prov. 16. quo dixerit : *Secura mens est quasi juge convivium*. 2. *Summam prosperitatem successus in laboribus, & officiis*: si enim non digitus dumtaxat, sed tota manus (per quem modum loquendi abundantia, & efficacia auxilii denotatur) auxiliabitur tali homini, quis de optimo successu dubitare poterit? Implebitur sane in servis talibus, quod S. David Ps. 1. prædixit, dum virum, cujus in lege Domini voluntas est fixa, similem ait fore ligno plantato secus decursus aquarum, & fructum daturo in tempore suo, & quod omnia, quæcumque faciet, prosperabuntur. III. *Summam protectionem a malis*, quam per vocem *brachium* indicavit, & si in ullo alio, in Davide sane ostendit, idemque faciet omnibus, qui viri secundum cor illius esse, atque ad altum cor accedere studuerint; si enim Prov. 4. omni custodia servandum cor esse dixit, quidni & ipse virum secundum cor suum omni custodia protecturus credatur.

Considera II. Quam pretiosi sint hi fructus, & tibi maxime optandi, ut & Proximi salutem juxta vocationem tuam efficacius procurare, & inter tot labores, ac difficultates constantem animi tranquillitatem, ac lætitiam retinere valeas.

Considera III. Quomodo vel hoc etiam titulo descriptam hactenus altitudinem cordis sectari, eumque in finem præclaram S. Augustini sententiam in animo semper habere velis : *Quid timet homo in sinu DEI positus? tu de sinu ipsius noli cadere; & quidquid tibi evenerit, in bonum cedet*. Colloquium ad Christum.

OCCUPATIONES

Reliqua Diei.

I. Prima occupatio erit examen cira ea; quæ ad DEI, & Cælitum cultum spectant; itaque examina temetipsum:

Quo-

Quomodo te erga DEUM ipsum habeas, an debitum ei timorem, amorem, honorem exhibueris?

Qua diligentia, & fructu exercitia spirituali a, puta orationem mentalem, & vocalem, Sacrificium Missæ, lectionem spiritualem peregeris? an desolationes potius, quam ariditates sub iisdem experiaris? quæ distractionum, & ariditatis causæ? quomodo submovendæ?

Quomodo in cultu SS. Passionis Christi, Eucharistiæ, B. Virginis, S. Angeli Custodis, aliorumque SS, Patronorum te gesseris? an quæ ad eorum honorem facere decrevisti, constanter impleveris?

An, & quas preces jaculatorias usurpare interdiu soleas, & quo fructu?

An, & quoties de die bonam intentionem tuis actionibus præfigere, & quoties renovare soleas?

An pro acceptis beneficiis gratias debitas persolvere studueris; & quoties in die?

An etiam adversa de illius manu cum hilaritate, & æquanimitate acceperis?

Quomodo in servitio Dei, & perfectione proficere studueris? quod desiderium proficiendi in te sentias? quibus ad hunc finem mediis utaris?

Quomodo ad mortem, si hodie obeunda esset, paratus fores? quid te in tali casu magis angeret, vel solaretur?

II. Secunda occupatio erit lectio ordinarii libri, & duorum capitum ex lib. de Imitatione Christi, nempe l. 1. c. 9. & lib. 3. c. 25.

QUARTUM EXEMPLAR TRIDUANÆ RECOLLECTIONIS.

Pro Sacerdote seriam Pœnitentiam facere volente.

CUm contingat interdum, ut Sacerdos aliquis pluribus vitiis, malisque consuetudinibus immersus, aut sponte resipiscat, & recollectionem quamdam spiritualem instituere decernat, aut certe ad eamdem faciendam

superiorum imperio adigatur, ideo ut talis quoque Sacerdos materiam ad finem sibi præfixum obtinendum idoneam pro triduana saltem collectione inveniat, placet eamdem hoc loco assignare, succinctius tamen, quam in prioribus fecerim, ut ipse tanto plus spatii habeat ad peccatorum suorum gravitatem, & multitudinem perpendendam, motivaque, & media ad seriam emendationem conducentia excogitandi.

Quia vero, ut alibi monui, ad optatum ex tali recollectione fructum non parum conducit, si Patronus quispiam eligatur, qui in simili olim statu constitutus, miseriam ipsius clarius per experientiam propriam cognoverit, atque adeo patrocinio suo libentius auxiliaturus credatur; ideo & pro collectione S. Petrum Ecclesiæ Principem, & omnium Sacerdotum Patriarcham, Patronum singularem in auxilium specialiter vocandum, & velut pulcherrimum Pœnitentiæ exemplum ob oculos habendum censeo, de quo proinde & ipsæ meditationes potissimum instituantur.

DIES PRIMA.

Tessera.

DOmine, ne memineris iniquitatum mearum antiquarum, sed cito anticipent me misericordiæ tuæ, quia pauper factus sum nimis. Ps. 78.

MEDITATIO I.

DE PETRO DELINQUENTE.

SCopus hujus meditationis erit delictorum tuorum gravitatem cognoscere; ad quod non parum conducet, si ex una parte peccati a S. Petro commissi gravitatem consideres: ex altera vero parte, tua peccata cum peccato illius compares. Præmissis ergo orationibus consuetis, & præludiis ordinariis, quæ semper a te debito modo facta deinceps supponam.

In

In puncto primo considera, quam magna beneficia S. Petrus a Christo acceperit, tum per vocationem ad Apostolatum; tum per tam salutarem instructionem verbo, & exemplo factam; tum per Sacerdotii collationem; tum per SS. corpus, & sanguinem paulo ante porrectum; tum per confidentiam ad ipsum habitam, dum ipsum cum SS. Joanne, & Jacobo transfigurationis, & agoniæ suæ, aliorumque arcanorum suorum testes esse voluit; & ex horum beneficiorum magnitudine collige, an non æquissimum fuerit, ut S. Petrus pro tot favoribus gratissimum se exhiberet, & præ reliquis Discipulis vehementius Christum amaret, & firmius ei adhæreret? Reflecte te postea ad tua quoque beneficia accepta a DEO, & vide, an non sicut similes favores accepisti, ita similes quoque causas habueris, Deum ferventius amandi.

In secundo Puncto considera qualitatem, & gravitatem peccati a S. Petro commissi; quod scilicet summum suum Benefactorem, Magistrum, Patrem tam amabilem nosse se negarit, idque jurejurando confirmarit; cum ergo, teste S. Bernardo, nihil perinde displiceat DEO præsertim in Filiis gratiæ, sicut ingratitudo, perpende, quantopere hæc negatio Christo doluisse, & displicuisse debeat; utpote quæ summam ingratitudinem involverit. Cum autem tu quoque per peccata tua similem negationem non tam verbis, quam operibus ipsis admiseris, an non dolorem, & offensam tanto majorem Christo creaveris, quanto frequentius similia beneficia, maxime SS. Corporis, & Sanguinis communicationem repetivit.

In tertio Puncto considera, quod etiam ex repetitione negationis a S. Petro factæ non modicum pondus tali peccato accesserit; cum non ex fragilitate dumtaxat, sed deliberata voluntate ortum se sumpsisse arguerit, atque adeo merito Christo tanto magis displicuerit, quanto minus post tot causas amandi S. Petro datas tam subitam aversionem exspectarat, ita ut merito ad eundem dicere potuerit, quod Cæsar Imperator Romanus ad Brutum optimum amicum suum dixerat,

dum ad eumdem occisoribus Cæsaris se sociantem dixit: Et tu Brute? conclude itaque, cum tu non ter dumtaxat, sed centies forte, milliesque eumdem Christum negaris, quantam per tot peccata displicentiam, & dolorem Christo creaveris, & quam justas adeo seriæ pœnitentiæ agendæ causas habeas. Resolve te itaque ad talem pœnitentiam, tibique dictum a S. Joanne Bapt. credito? *Pœnitentiam age, quoniam appropinquavit regnum cælorum*. Si autem, venio tibi Apoc. 2. *Memor esto, unde excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac: sin autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris*.

MEDITATIO II.

DE PETRO POENITENTE.

SCopus hujus meditationis est, cognoscere, qua ratione S. Petrus de peccatis suis pœnitentiam egerit; pulchrumque adeo tibi similis pœnitentiæ agendæ exemplum reliquerit.

In primo Puncto considera, quod S. Petrus non quamcumque pœnitentiam egerit, sed seriam valde, & magnam; id verba Evangelistæ Matth. c. 26. testantur: *Egressus foras flevit amare*. Quia scilicet illorum verborum Jer. 2. meminerat, & quasi a Christo sibi dicta credebat: *Scito, & vide, quia malum, & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum; & non esse timorem* (& amorem) *mei apud te*. Vide ergo, an non similes flendi causas habeas, tibique illa Jeremiæ cap. 9. verba appropriandi: *Quis dabit capit meo aquam, & oculis meis fontes lacrymarum? & plorabo die ac nocte*.

In secundo Puncto considera, quod S. Petrus non contentus fuerit, semel deflevisse peccatum suum, sed per totam vitam usque adeo deplorarit, ut, teste S. Silvestro Papa, lacrymæ genas ejus excavaverint, & oculos quasi sanguinantes fecerint, quia videlicet sciebat dictum a Siracide Eccl. 5. *De propitiato peccato noli esse sine metu*. Quam efficaces vero fuerint hæ lacrymæ, testatur

S. Leo

S. Leo S. 9. de Passione, dicens: *Sancte Apostole, lacrymæ tuæ ad diluendam culpam negationis, virtutem habuere sacri Baptismatis.* Vide ergo & tu, quam multo graviores habeas causas ob tot, tantaque peccata tua semper adhuc plangendi, & cavendi, ne novis peccatis cumulum peccatorum, & causas plangendi multiplices; cum, teste S. Gregorio in Pastor. *unius cujusque mens tantum pœnitendo compunctionis suæ bibat lacrymas, quantum se a Deo meminit amisisse per culpas.* Itaque dictum S. Ambrosii ad Theodosium tibi quoque applica, & quod ille de Davide dixit, hoc tu de Petro intellige: *Si secutus es errantem, sequere et pœnitentem.*

In tertio Puncto considera, quod nec hac pœnitentia contentus Petrus, aliam quoque satisfaciendi rationem longe perfectiorem adhibuerit; dum alios quoque quam plurimos a peccatis abstraxit, & ad similem pœnitentiam perduxit, ut, cum Christus, quod uni ex minimis suis factum est, sibi factum reputet, tanto facilius ab eodem delictorum suorum veniam impetraret, quanto sæpius ipsi hoc beneficium in peccatoribus conversis præstitisset; unde merito S. Jacobus c. 5. dixit: *Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate, et converterit quis eum, scire debet, quoniam, qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum.* Cum ergo & tu non minus Christum te offendisse agnoscas, & ex altera parte tam bonam occasionem habeas, hoc tertium satisfaciendi genus usurpandi, vide, an non æquissimum sit, ut vel hoc titulo ad animarum salutem strenue incumbas, & quam plurimos peccatores ad veram pœnitentiam perducere studeas.

DIES SECUNDA.

Tessera.

MIserere mei DEUS secundum magnam misericordiam tuam: & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Ps. 50.

MEDITATIO I.

DE PETRO RESPECTO A CHRISTO;

Seu

DE ADJUMENTIS AD VERAM POENITENTIAM AGENDAM.

SCopus hujus meditationis est, videre, quo potissimum medio S. Petrus ad pœnitentiam tantam permotus sit, & quomodo tu quoque illud adhibere debeas.

In primo ergo puncto considera, quando, & quomodo S. Petrus ad tantas lacrymas, & pœnitentiam permotus sit; scilicet tunc, quando, teste S. Luca c. 22. *conversus Dominus respexit Petrum;* hic enim aspectus Christi Petro pectus, velut acutissimus gladius transverberavit, & ut loco sanguinis copiosæ lacrymæ fluxerint, effecit. Ex quo primum, idque summe necessarium conversionis, & pœnitentiæ adjumentum colligere potes, quod est miseratio Dei ad pœnitentiam moventis. *Moysi enim dicit*, Teste S. Paulo ad Rom. cap. 9. *Miserebor, cujus misereor: & misericordiam præstabo, cujus misereor. Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in universa terra. Ergo cujus vult, miseretur, & quem vult, indurat.* An non ergo merito pro hac misericordia suppli-

cas

cas Deo, clamásque cum S. Davide Psa. 50. *Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam?*

In puncto secundo considera, quod respectus iste, quo Christus Petrum respexit, non nuda miseratio fuerit, sed etiam illustratio copiosa, qua DEUS bonitatem suam infinitam, tam multis argumentis antehac Petro demonstratam ipsi in mentem revocavit, & illam quasi querelam Jerem. 2. iterum repetivit: *Obstupescite cæli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer, dicit Dominus:* Duo enim mala fecit Petrus, (& Discipulus) meus: *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Hac namque illustratione errorem suum, & stultitiam suam clarissime agnovit Petrus, atque ad eumdem detestandum, & corrigendum tantopere commotus est. Vide ergo, quomodo tu quoque, cum Christus simili modo respicere te paratus sit, hanc illustrationem pariter admittere, & consideratione tantæ bonitatis tam turpiter a te desertæ cum Anna Tobiæ uxore c. 10. flere irremediabilibus lacrymis, dicereque velis: *Heu, Deus meus, omnia in te uno habens, non te debebam dimittere a me.*

In tertio Puncto considera, quod S. Petrus non contentus adjumento hoc ex parte Dei præstito, etiam ipse ex sua parte cooperatus sit, & aliud adjumentum non minus efficax, & necessarium adhibuerit, occasionis scilicet, in qua lapsus est, fugam; nam egressus foras est, teste Evangelista, sicque homines, qui ei peccati, & lapsus occasio fuerant, declinavit; novit quippe suspectum esse dolorem, qui non sufficienter inducit ad relinquendas occasiones peccati; & qui amat periculum, perire in illo. Vide ergo & tu, quæ tibi hactenus occasio petra scandali fuerit, & memor doctrinæ a Christo Marc. 9. datæ: *Si manus tua scandalizaverit te, abscinde eam, & projice abs te:* occasionem talem penitus relinque; *Juvat enim non qualibet res adepta, vel multiplicata exterius, sed potius decisa ex corde radicitus.* Hinc S. Augustinus ad rite agendam pœnitentiam lib. 2. Conf. c. 12. primo loco petebat occasionis subtractionem,

deinde primum resistendi virtutem, & affectionis sanitatem; quia non ignorabat videlicet, quod, sicut in pestilentibus locis sensim attractus aer latentem corporibus morbum injicit, ita in prava consuetudine, ac conversatione maxima mala hauriantur, etiamsi incommodum non sentiatur.

MEDITATIO II.

DE PETRO VINCENTE;

Seu

DE IMPEDIMENTIS POENITENTIÆ REMOVENDIS.

Scopus hujus meditationis est cognoscere, quænam impedimenta præcipue S. Petro obstiterint, aut certe obstare potuerint ad pœnitentiam agendam, & quam efficaciter fortiterque ea removerit; tibique iterum in ordine ad eumdem finem, pulchrum imitationis exemplum reliquerit.

In primo itaque puncto primum impedimentum pœnitentiæ, quod S. Petro obstiterat, considera, difficultatis scilicet horrorem; hunc enim maxime obstare pœnitentiæ, sat clare Thomas Kemp. l. 1. cap. 25. insinuavit, dum dixit: *Unum est, quod multos a profectu, et ferventi emendatione retrahit, horror difficultatis seu labor certaminis*. Sed hoc impedimentum fortiter vicit D. Petrus, dum non tam ad difficultatem hanc, quam paratum Dei auxilium respexit. Meminit namque, quod Servator Matth. 11. dixerit: *Tollite jugum meum super vos; jugum enim meum suave est, et onus meum leve*; propter gratiæ scilicet actualis conferendæ copiam. Vide ergo, an non & tibi hoc impedimentum hactenus obstiterit, & eodem, quo D. Petrus, modo vincere stude. Eum in finem revolve, quid Angelus custos quondam Christi suo dixerit, simile impedimentum habenti; cum

enim

enim huic Juveni ingens gigas apparuisset, & ipse ad certamen ab eo vocatus, congredi horreret, Angelus ei assistens hortatus est, ut tantum animose invaderet illum; mox enim se auxilium præstiturum; quod cum fecisset, absque difficultate gigantem superavit. Idem ergo & a tuo Custode Angelo, ipsoque Deo fieri puta, ideoque generose aggredere difficultatem, & mox auxilium experiere, nam ut idem pius Auctor l. c. dixit: *Illi maxime præ cæteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia, et contraria sunt, virilius vincere nituntur; nam ibi homo plus proficit, et gratiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum vincit, et in spiritu mortificat.*

In secundo Puncto secundum impedimentum considera, quod est falsa persuasio, qua homines peccatores sibi persuadent, nimis triste, & melancholicum esse, pœnitentiam agere; cum talis penitens illud S. Bernardi dictum (quod Mathias Faber in conc. 4. de S. Magd, refert) usurpare debeat: *Firmum est mihi propositum, numquam ridendi, quousque audiam ex ore* DEI *illa verba: Venite benedicti, neque a fletu desinam, donec liber sim ab illa sententia: Ite maledicti in ignem æternum*. Sed & hoc impedimentum facile rejecit D. Petrus, quia jugum Domini suave esse, non modo firmissime credidit, sed propria etiam experientia didicit, unde & ipse in prima sua Epistola c. 1. Christianos ad ejusmodi tentationem vincendam proposita lætitia secutura hortatur, dicens: *In quo exultabitis modicum nunc, si oportet contristari in variis tentationibus.* Quanta autem sit hæc lætitia futura, paulo post insinuat his verbis: *Credentes autem exultabitis lætitia inenarrabili, et glorificata, reportantes finem fidei vestræ salutem animarum.* Vide ergo & tu, an non tibi quoque hoc impedimentum hactenus obstiterit, & falsam tuam opinionem corrige, certo tibi persuadens, majores te solidioresque consolationes, reperturum in penitentia, quam inter mundanas consolationes, cum, si gaudium est in hoc Mundo, hoc utique possideat pura conscientia, teste pio Auctore l. 2. c. 6. hujus autem certissimum testimonium

nium sint lacrymæ pœnitentis, ut quæ, teste S. Augustino f. 11. ad Fratres, *sunt aqua salutaris, per quam omne peccatum destruitur*. Unde merito S. Chrysostomus hom. 12. in Epist. ad Coloss. ait, *Nihil esse his lacrymis jucundius, & quovis risu illas esse jucundiores. Sciunt, qui lugent, quantam hæc res habeat voluptatem*. Illam videlicet, de qua Servator Matth. 5. dixit: *Beati, qui lugent, quoniam consolabuntur*,

In tertio puncto considera tertium impedimentum, quod est respectus hominum, a quo, sicut S. Petrus ad peccatum se inductum fuisse cognovit, ita, ne deinceps amplius a pœnitentia impediret, sedulo cavit; unde in sua Epist. 1. c. 3. alios quoque ad eumdem respectum, & timorem hominum vitandum solicite hortatur, dum ait: *Et quis est, qui nobis noceat, si boni æmulatores fueritis? sed & si quid patimini propter justitiam beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini, Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris*. Considera ergo, an non & tibi respectus iste non modicum ad pœnitentiam obstaculum objecerit? an non apud te quoque, in animo saltem, auditum sit vulgare illud: *Quid dicent homines?* quare vel deinceps corrige timorem istum, serio conferens causas, ob quas DEUM magis respicere, & timere, quam homines debeas, cum horum favor sit vanus, instabilis, infirmus, & parcus; divinus autem favor solidus, constans, liberalis, potentissimus, atque adeo plus appetendus, quam omnium hominum maximus favor. Dic ergo & tu, si homines absterrere a pœnitentia volunt, cum S. Petro: *Obedire* (& respicere ac placere) *oportet DEO magis, quam hominibus*; *si enim hominibus placerem, Christi servus non essem*. Oculi ergo mei deinceps semper ad Dominum erunt directi.

DIES

DIES TERTIA.

Tessera.

DOmine patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Matth. 18.

MEDITATIO I.

DE FERVENTE PETRO.

SCopus hujus Meditationis est, cognoscere fructus pœnitentiæ, quos S. Petrus ex sua conversione retulit, ut & tu per illos ad similem pœnitentiam exciteris.

In primo Puncto considera primum fructum pœnitentiæ, qui in ipsum DEUM redundabat, amor scilicet vehementissimus, quo D. Petrus in DEUM rapiebatur ex consideratione præteriti peccati, cum enim ipse Christus Luc.c.7. dixerit; eum, cui plus, dimittitur, plus diligere, æquissimum merito agnoscebat, ut, quoniam tam gravem culpam sibi tam benigne remiserat Christus, ardentius quoque ipsum diligeret; hinc Jo. 21. rogatus a Christo, an ipsum plus his (cæteris scilicet Apostolis) diligeret, intrepide respondit: *Tu scis, Domine, quia amo te.* Cum ergo & tibi non unum dumtaxat, sed tot, tamque gravia peccata, & quidem toties remissa esse agnoscas, vide nunc, quam efficacem stimulum ad similem, imo vehementiorem amorem eliciendum, atque adeo primum hunc fructum participandum habeas, ut de te quoque suo modo dici queat, quod Christus S. Magdalenæ, licet in alio sensu dixerat: *Remissa sunt ei peccata multa, quoniam* (aut potius ideo) *dilexit multum.*

In secundo puncto secundum pœnitentiæ fructum, qui in proximum redundabat, considera; scilicet commiserationem insignem cum aliis in peccata lapsis; hinc tam suaviter eos ad pœnitentiam, & sanctitatem vitæ hortatur, dicens: *Charissimi, obsecro vos, tamquam advenas,*

venas, & peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis; eratis enim sicut oves errantes, sed conversi estis nunc ad Pastorem, & Episcopum animarum vestrarum. Hunc ergo fructum & tu sane abundanter participabis, si per pœnitentiam propria tua peccata frequenter oculis objicias; tunc enim illis pii Ascetæ verbis l. 1. c. 16. teipsum excitabis ad commiserationem, dicesque: *Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari. Si non potes te talem facere, qualem vis, quomodo poteris alium habere ad beneplacitum?* si tu cum tot auxiliis toties, & tam graviter lapsus es, quid mirum, si alii tantis subsidiis carentes interdum cadant? Nunc autem sic DEUS ordinavit, ut nemo sit sine defectu, nemo sine onere, & sic discamus alter alterius onera portare.

In tertio puncto considera tertium fructum pœnitentiæ, qui in ipsam S. Petri Personam redundabat, eratque eximius fervor, quo præteritam vitam corrigere, & neglectum meritorum cœlestium lucrum resarcire studebat, quem quidem fervorem in tribus præcipue occasionibus ostendebat. 1. In vehementi odio, & fuga omnis peccati, & concupiscentiæ ad peccatum inducentis. 2. In vehementi studio omnes actiones, sive in occulto, sive publico susceptas cum magna diligentia, & perfectione obeundi. 3. In vehementi desiderio multa pro DEO, graviaque patiendi. Quæ omnia tum ex Actis Apostolorum, tum ex vita ipsius passim ab Auctoribus descripta patent. Aspice ergo & tu, & imitare hoc exemplar, tantoque fervorem majorem ostendere stude, quanto gravius te, sæpiusque deliquisse, adeoque & jacturam meritorum grandiorem fuisse passum cognoscis. Sequere consilium S. Pauli ad Ephes. 5. c. dicentis: *Videte, Fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed quasi sapientes, redimentes tempus*; tunc autem juxta S. Thomam in loc. cit. redimitur tempus, quando quis tanto magis vacat bonis operibus, quanto prius institit malis; nam, ut S. Hieronymus ad Paulinum scripsit, *Subitus calor longum teporem vincit*; & acceleratus equi cursus omnem priorem tarditatem compensat.

MEDI-

MEDITATIO II.
DE PETRO CONSTANTE.
Id eſt,
Perſeverantia pœnitentiæ procuranda.

SCopus hujus Meditationis ex ipſo titulo facile patet, quod nempe alius non ſit, quam conſtantia in ſuſcepto Pœnitentiæ exercitio, ut, ſi cum D. Petro male cœpiſti, ſaltem cum eodem finias bene.

In primo punƈto conſidera, multis quidem ex capitibus laudabilem fuiſſe D. Petri pœnitentiam, ſed eo maxime, quod eamdem in finem uſque continuarit, & operi laudabiliter incepto glorioſam coronidem impoſuerit; dum generoſam de Tyranno victoriam reportans, cruci affixus inter ardentiſſima amoris ad Magiſtri ſui conſpeƈtum anhelantis ſuſpiria vitam finivit; hinc alios etiam Chriſtianos tam efficacibus verbis ad ſimilem perſeverantiā hortatus eſt in c. 2. ep. 2. dicens: *Si enim refugientes coinquinationes Mundi in cognitione Domini noſtri, & Salvatoris JESU Chriſti, his rurſus implicati ſuperantur, facta ſunt eis poſteriora deteriora prioribus; melius enim erat illis, non cognoſcere viam juſtitiæ, quam poſt agnitionem retrorſum converti ab eo, quod illis traditum eſt, ſancto mandato; contigit enim eis illud veri proverbii: Canis reverſus ad ſuum vomitum, & ſus lota in volutabro luti.* Vide ergo & tu, quomodo illius exemplo excitatus, ſimilem deinceps in tua pœnitentia perſeverantiam obtinere velis.

In ſecundo Punƈto conſidera, quibus motivis ſe ad talem perſeverantiam D. Petrus excitaverit; tribus videlicet. 1. Per exemplum Chriſti, qui obediens fuit uſque ad mortem, ita ut jure merito ante obitum dicere potuerit: *Conſummatum eſt*. 2. Per DEI conſtantiam in beneficiis ipſi Petro non ſolum in hac vita collatis, ſed etiam per totam æternitatem conferendis; quidni enim æquiſſimum putaret eſſe, ut ipſe viciſſim conſtanter tantum Benefaƈtorem diligeret, & modico ſaltem tempore, quamdiu ſcilicet vita præſens duraret, gratum ſe exhiberet? 3. Per neceſſitatem hujus perſeverantiæ; ſciebat nam-

namque dictum a Magistro suo Matth. 10. *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*. Et Iterum Luc. 9. *Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retro aptus est regno DEI*. Sed & meminerat, quam amice illos olim sequentibus verbis sit allocutus: *Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis, & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus, regnum: ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo.* Perpende itaque quam efficacia sint hæc motiva ad te quoque excitandum, ut in pœnitentia nunc proposita, & inchoata ad finem usque vitæ perseveres; confidens cum S. Paulo in hoc ipsum, quia, qui cœpit in te opus bonum pœnitentiæ, etiam perficiet usque in diem JESU Christi; illudque DEI dictum Apoc. 2. tibi applicans: *Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ*. Certe spes omnes nostræ in consummatione consistunt, teste Eusebio hom. 5. & ideo Jacob Patriarcha olim vidit DEUM in summitate, & fine scalæ, non medio vel principio stantem, ut indicaret, non sufficere bene cœpisse, nisi consummatio accedat; unde nemo coronabitur, nisi qui legitime certaverit, ut recte S. Apostolus 2. ad Cor. 2. dixit.

In tertio Puncto considera, quem fructum S. Petrus ex hac sua perseverantia retulerit; videlicet ut perinde ac S. Paulus 2. ad Timoth. c. 4. dicere potuerit: *Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, de reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Judex*. Vide ergo, & bene perpende, quam pretiosus, & optabilis sit hic fructus, dignusque, ob quem magna cum alacritate pœnitentiam etiam durissimam suscipias, & ad finem vitæ usque continues; si enim Dœmon, ut in spec. Exempl. dist. 9. ex. 63. refertur, aliquando fateri ausus est, se omnes omnium damnatorum pœnas usque ad extremum judicii diem libenter toleraturus, modo DEUM vel unico momento aspiceret; quanto magis tu amarissimam quantumvis pœnitentiam tantum usque ad finem vitæ, qui forte brevi aderit, suscipere, & continuare debes, ut DEUM per totam æternitatem aspicere queas. Unde merito S. Hieronymus cuidam ob difficultates, & molestias in eremo tolerandas territo hoc reme-

remedium suasit, dicens: *Infinita eremi vastitas te terret? in Paradisum mente deambula. Quotiescumque illud cogitatione conscenderis, toties in eremo non eris.* Quare audi consilium S. Pauli 1. ad Cor. 15. monentis, audi: *Fratres mei dilecti, stabiles estote, & immobiles, abundantes in omni opere Domini* (quale utique præ reliquis est vera pœnitentia, & emendatio vitæ) *semper scientes, quod labor vester non est inanis in Domino.*

OCCUPATIONES

Reliqua pro hoc triduo.

I. Præter has sex Meditationes, reliquum tempus partim in Confessione generali facienda; partim in inspiciendo animæ statu ad similem aliquem modum, qualis in prioribus tribus exemplaribus assignatus est; partim in lectione spirituali libelli alicujus pii, & ad propositum tuum idonei consumes: Ejusmodi autem libelli exempli gratia esse possunt, Claudii Viexmontii Libellus de pœnitentia agenda. Ludovici Granatensis Dux Peccatorum. Hieremiæ Drexelii Æternitas, vel Tribunal sacrum. Item vitæ aliquæ Sanctorum, qui veram, & rigidam pœnitentiam egerunt, ex Petro Ribadeneira, vel alio simili libro selectæ. Nec ipse etiam libellus de Imitatione Christi omitti debet, ex quo lib. 1. c. 25. 18. & 21. hoc triduo legi possunt. Quod si vero occasionem habueris, etiam pœnitentias aliquas externas v. g. flagellationem, cilicii gestationem, jejunium, humicubationem suscipiendi, istas quoque perutiliter assumes, nec modicum ad propositum finem subsidium experieris.

II. Si autem hæ Meditationes minus tibi arrideant, poteris sex alias Meditationes pro eodem tuo fine conducentes, vel ex Sacerdote Christiano, vel Exercitiis P. Jacobi Masenii assumere. Ex priore quidem libello servire præcipue poterunt pro prima Meditationes tres fol. 58. 61. 61. de beneficio, & Scopo Vocationis ad sacerdotalem Statum, donisque & gratiis eximiis huic Statui annexis, quæ proinde tres Meditationes in unam conjungi poterunt.

runt. Pro secunda accipi poterit quarta Meditatio ibidem assignata de gravitate peccatorum, quæ a Sacerdotibus committuntur. fol. 65. Pro tertia sumi posset quinta ordine, de morte eorum, qui in sacris Monasteriis vitam traduxerunt. fol. 68. Pro quarta serviet sexta, de ultimo examine, & judicio Sacerdotum. fol.70. Pro quinta Meditatio septima de luctuosissimo Statu Sacerdotum damnatorum. fol. 73. Pro sexta serviet octava de cœlestis gloriæ mercede piis Sacerdotibus præparata. fol.76. cui etiam nona, de cœlestis patriæ bonis a Sacerdote toto affectu expetendis jungi poterit. Pro lectione vero servire possunt reliqua capita, quæ toto illo libello continentur. Ex Masenii vero Exercitiis assumi possunt a fol. 447. illæ, quæ ibidem ex instituto pro personis Ecclesiasticis sunt compositæ. Prima, de fine, & vocatione Ecclesiasticorum l. c. Secunda, de peccatis Ecclesiasticorum solicite vitandis. fol. 457. Tertia, de gravi judicio DEI Ecclesiasticis improbis imminente. fol.465. Quarta, de sanctimonia Ministrorum Ecclesiæ, vi ordinationis, requisita. fol. 476. Quinta, de doctrina, & virtute Ministrorum Ecclesiæ 487. Sexta, de obedientia, castitate, & paupertate eorumdem Ministrorum. fol.498. quibus lectionis spiritualis loco jungi possunt etiam septima, de charitate, Zelo, & patientia. fol. 409. Et octava, de perfectione, & conjunctione cum DEO Sacerdotibus necessaria. fol. 517.

II. Ut ergo totum hunc tractatum de Theologia Mystica seu sacro secessu rite instituendo concludam, sic tibi eorum, quæ in eodem dicta sunt, usum sedulum, & crebrum commendo, ut merito cum S. Davide Ps. 76. dicere possis: *Memor fui DEI, & delectatus sum, & excitatus sum, & defecit Spiritus meus. Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Et meditatus sum nocte cum corde meo, et exercitabar, et scopebam Spiritum meum. Numquid in æternum projiciet DEUS, aut continebit in ira misericordias suas? Et dixi, nunc cœpi, hæc mutatio dexteræ excelsi.*

FINIS.